

Av. Talih Uyar
(9 Eylül Ün. Huk. Fak. E. Öğr. Görv.)

MENFİ TESPİT
VE
İSTİRDAT DAVALARI
(İİK. m.72)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
A) İCRA TAKİBİNDEN ÖNCE AÇILAN «OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI»NA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ..... :	9
B) İCRA TAKİBİNDEN SONRA AÇILAN «OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI»NA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ..... :	111
C) «GERİ ALMA (İSTİRDAT) DAVASI»NA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ..... :	260
Av. TALİH UYAR'IN MAKALE ve İNCELEME YAZILARI	287
Av. TALİH UYAR'IN ESERLERİ..... :	328

(İcra takibinden önce açılan)⁽¹⁾

a) «OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI»NA AİT DİLEKÇE

Ö r n e ğ i*

(İİK. mad. 72/I, II, IV, V, VIII)

ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ⁽²⁾

SAYIN BAŞKANLIĞINA

İZMİR⁽³⁾

İHTİYATİ TEDBİR İSTEMİ VARDIR⁽⁴⁾

Davacı⁽⁵⁾ : Basri Borçsever (Fethi Bey Cad. No: 210, K: 3 - İZMİR) [TC:.....]

Vekili : Av. Veli Şimşek (Atatürk Cad. No: 152, K: 6 - İZMİR)

Davalı⁽⁶⁾ : Ahmet Haklı (İnönü Cad. No: 412, K: 4 - İZMİR)

D a v a..... : Davalıya verilmiş bulunan 18.8.2015 tanzim ve 21.03.2016 vâde tarihli (12.000,00) liralık bononun «karşılıksız kaldığının» tesbitine (ve senedin iptaline⁽⁷⁾) karar verilmesi ve ayrıca bankaya tahsiline verilmiş olan bu senedin «icra takibine konu yapılmaması⁽⁸⁾ ve «protestosunun T.C. Merkez Bankasına bildirilmemesi için⁽⁹⁾ ‘ihtiyati tedbir kararı verilmesi’ isteminden ibarettir.

– O L A Y –

Müvekkilim Basri Borçsever, 18.8.2015 tarihinde, halı ticareti ile uğraşan davalıya (12.000,00) liralık 21.03.2016 vâde tarihini ve «malen» kaydını taşıyan bir bono vermiş, davalı da «en geç 18.03.2016 tarihinde iki adet –2x3 metre kare ölçüsünde– halıyı müvekkilimin adresine göndermeyi» taahhüt etmiştir.

* Bu dilekçe örneği, **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İCRA VE İFLÂS HUKUKU REHBERİ (AÇIKLAMALI DİLEKÇE ÖRNEKLERİ)**, 2015, C: 2, s: 369-458)’den alınmıştır.

Davalı müvekkilimden aldığı senedi bankaya tahsile verdiği ve müvekkilime ihbarname gönderttiği halde, taahhüdüne rağmen sipariş edilen halıları göndermemiştir.

Davalıya teslim edilen ve onun tarafından «vâdesinde ödenmediği takdirde» protesto edilmek üzere bankaya tahsile verilen 18.8.2015 tanzim ve 21.03.2016 vâde tarihli (12.000,00) liralık bono, arz edilen şekilde «karşılıksız kaldığından, bunun tesbiti» ile «**senedin iptali**»⁽¹⁰⁾ ve «protestosunun T.C. Merkez Bankasına bildirilmesinin önlenmesi»⁽¹¹⁾ ve «icra takibine konu yapılmaması»⁽¹²⁾ için bu davanın açılması gerekmiştir.

Deliller : «Senet aslı», «bilirkişi incelemesi», «tanık», «vs. yasal deliller»⁽¹³⁾

Hukukî sebepler : İİK. mad. 72/I, II, IV, V, VII

Sonuç ve istem : Belirtilen nedenlerle, davalının lehtarı bulunduğu 18.8.2015 tanzim ve 21.03.2016 vâde tarihli (12.000,00) liralık bononun karşılıksız kaldığının «bu bonodan dolayı davalıya müvekkilin borcu bulunmadığının» tesbitine, «senedin iptaline» ve ayrıca «dava konusu senedin protestosunun, dava sonuna kadar T.C. Merkez Bankasına bildirilmemesine» ve «icra takibine konu edilmemesine» karar verilmesini, masraf ve vekalet ücretinin davalıya yüklenmesini vekaleten arz ve talep ederim. 10.04.2016⁽¹⁴⁾

Davacı Vekili

Av. Veli Şimşek

(1) İcra takibinden önce açılan olumsuz tespit davası (İİK. mad. 72/II): Burada borçlu, kendisinden alacak isteminde bulunan ve fakat henüz icra takibine geçmemiş olan kimseye karşı «borçlu bulunmadığının» tespitini ister.¹

I- Borçlunun, kendisine karşı bir icra takibi başlamadan önce, böyle bir dava açabilmesi için, «*borçlu olmadığının hemen tespitinde*

¹ Bknz: 11. HD. 26.2.1991 T. 105/1300; 2.2.1988 T. 5780/473; 31.3.1987 T. 123/1900 (www.e-uyar.com)

*hukukî bir yararı olması» gerekir.^{2 3} Örneğin; alacaklı, borçlunun gününden önce ödediği ve fakat borçlusuna iade etmediği senedi tahsil için bankaya vermişse, borçlu bu durumda, «tahsile verilen senetteki borcu ödemiş olduğunu» belirterek ya da “kumar/bahis borcu olarak düzenlediğini bildirdiği senet hakkında” olumsuz tespit davası açabilir. Keza, alacaklı olduğunu ileri süren kişinin gönderdiği ihtarnameden sonra, alacaklıya böyle bir borcu bulunmadığı kanısında olan borçlunun «borcu bulunmadığını tespit için» açacağı olumsuz tespit davasında, davacının *hukukî yararı* vardır.⁴*

«Hâmile karşı» açtığı olumsuz tespit (senet iptali) davası reddedilen keşidecinin, «cirantaya karşı» olumsuz tespit davası açmakta *hukukî yararı* vardır. Çünkü, hâmile karşı senet bedelini ödemek zorunda kalan borçlu, bu ödemeden dolayı, borçlu olmadığını tespit ettirdiği cirantaya karşı, elindeki bu ilâma dayanarak rücu edecektir.⁵

Buna karşın, açılmış ve görülmekte olan ya da açılacak bir davada *iddia ve savunma kanıtı* oluşturacak bir senet hakkında ayrı bir mahkemede olumsuz tespit davası açmakta *hukukî yarar* yoktur.⁶

Keza, borçlunun «kendisinden istenen alacağın zamanaşımına uğramış olduğunu» ileri sürerek olumsuz tespit davası açmakta *hukukî yararı* bulunup bulunmadığı -ileride ayrıntılı olarak belirteceğimiz gibi- tartışmalıdır.^{7 8}

² **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, 1988, C:1, s:471 – **KURU, B.** Tespit Davaları, 2. Baskı, 2010, s:28 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s:352 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, 2013, s:24 – **POSTACIOĞLU, İ.** İcra ve İflas Kanununun Muaddel Hükümlerine Göre Menfi Tespit Davası (İHFM. 1967/2-4, s:826) – **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku Esasları, 1982, s: 257 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra Hukukunun Esasları, 2004, s:136 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı), 2016 s: 145 vd.

³ Bknz: 6. HD. 18.12.2012 T. 10907/16882; 19. HD. 20.03.2012 T. 10804/4553; 15.12.2011 T. 5820/15869; 03.10.2011 T. 10289/11788; 28.09.2011 T. 9173/11540; 04.05.2011 T. 13070/6126; 08.04.2010 T. 9953/4137; 4. HD. 25.2.2004 T. 12950/2195 vb. (www.e-uyar.com)

⁴ Bknz: 11. HD. 2.2.1988 T. 5718/469; 13. HD. 18.3.1985 T. 441/1792 (www.e-uyar.com)

⁵ Bknz: 11. HD. 18.1.1988 T. 5330/5 (www.e-uyar.com)

⁶ Bknz: 11. HD. 10.11.1981 T. 6510/7103 (www.e-uyar.com)

⁷ **KURU, B.** age. C:1, s:472 – **KURU, B.** El Kitabı, s:353 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:27 vd. – Karşı: **POSTACIOĞLU, İ.** age. s:261, dipn. 26 – **PEKCANITEZ, H./ALTAY, O./ÖZKAN, M. S./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 11. Baskı, 2013, s:239

⁸ Bknz: 11. HD. 14.3.1983 T. 1143/1171 (www.e-uyar.com)

Her *hukuk davası*’nda olduğu gibi, *olumsuz tespit davalarında* da, davacı-borçlunun bu davayı açmakta «hukuki yararı»nın bulunması gerekir (HMK. mad. 114/(1)-h). İcra takibinden ö n c e (veya s o n r a) davacının, her davayı açmakta güncel *hukuki yararının* bulunup bulunmadığı her somut olayda ayrı ayrı incelenip irdelenmesi gerekir (HMK. mad. 106/12).⁹

«İcra takibinin *kesinleşmesinden s o n r a*» borçlunun olumsuz tespit davası açmakta -kural olarak- *hukuki yararı* bulunduğu halde, «icra takibinden ö n c e» böyle bir davayı açmakta *hukuki yararı* bulunup bulunmadığının titizlikle incelenmesi gerekir...^{10 11 12}

«Hukuki yarar koşulu», d a v a k o ş u l l a r ı n d a n (HMK. mad. 114/(1)-h) olduğundan, yargılamanın her aşamasında mahkemece doğrudan doğruya gözetileceği gibi¹³ taraflarca da ileri sürülebilir. Dava açmakta *hukuki yarar* bulunmayan hallerde mahkeme, açılmış olan davayı «hukuki yarar yokluğu» nedeniyle -usul’den- red eder...¹⁴

Davacı -borçlunun, olumsuz tespit davası açmaktaki *hukuki yararının* hem «davanın açıldığı tarihte» ve hem de «dava süresince» (hüküm verilinceye kadar) devam etmesi gerekir...¹⁵

Gerçek olmayan bir borç ile tehdit edilen bir kimse, henüz aleyhine başlatılmış bir icra takibi bulunmasa bile, olumsuz tespit davası açmakta hukuki yarar sahibi sayılır.^{16 17}

Beyaza imza atılarak düzenlenen senedin ‘teminat senedi’ olduğu iddiasıyla, olumsuz tespit davası açmakta davacının hukuki yararı mevcuttur.^{18 19}

⁹ Bknz: 19. HD. 28.3.2013 T. 13762/4705; 25.2.2013 T. 972/3442; 7.6.2012 T. 6266/9697; 08.04.2010 T. 9953/4137 (Karşı oy yazısı) (www.e-uyar.com)

¹⁰ MUŞUL, T. Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 2014, s: 83

¹¹ Bknz: 19. HD. 28.3.2013 T. 13762/4705; 25.2.2013 T. 972/3442; 7.6.2012 T. 6266/9697 (www.e-uyar.com)

¹² TÜRK, A. Menfi Tespit Davası, 2006, s: 61

¹³ Bknz: 19. HD. 08.04.2010 T. 9953/4137 (Karşı oy yazısı); 9.11.2005 T. 2508/10943; 24.2.2011 T. 13689/2409 (www.e-uyar.com)

¹⁴ Bknz: 23. HD. 15.3.2012 T. 623/2040 (www.e-uyar.com)

¹⁵ KURU, B. Tespit Davaları, s: 43 – TÜRK, A. age. s: 189 – MUŞUL, T. age. s: 123

¹⁶ MUŞUL, T. age. s: 120

¹⁷ Bknz: 6. HD. 18.12.2012 T. 10907/16882; 19. HD. 1.10.1999 T. 2898/5464; HGK. 14.10.2009 T. 18-364/428 (www.e-uyar.com)

¹⁸ MUŞUL, T. age. s: 120 vd.

¹⁹ Bknz: 13. HD. 22.10.1990 T. 1460/6572 (www.e-uyar.com)

Borçlunun mirasçıları da -‘hukuki yararı’ bulunmak kaydı ile- mirasbırakan tarafından muvazaalı olarak düzenlendiği iddia ettikleri bonoya dayanak, kendilerine karşı takibe geçecek olan -veya geçen- lehtar aleyhine -takipten önce veya sonra- olumsuz tespit davası açabilirler.^{20 21}

Sahte senedin veya ödenmiş senedin bankaya tahsile verilmesi veya icraya konulması üzerine, borçlu böyle bir senet hakkında olumsuz tespit davası açmakta hukuki yarar sahibidir.²²

Alacaklının elinde İİK’nun, 68, 68a, 68b maddelerinde belirtilen nitelikte belgelerden birisi varsa, borçlunun ‘borçlu olmadığına tespiti için’ olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararı vardır.

Çünkü, borçlu ödeme emrine itiraz edip takibi durdursa bile (İİK. mad. 66/1), alacaklı icra mahkemesinden «itirazın kaldırılmasını» sağlayıp, takibe devam edebilir (İİK. mad. 68).²³

Banka ile kredi ilişkisi içinde bulunan borçlunun, kredi süreci içinde gelişen borç miktarı veya vurgulanan faiz ve fer’ileri yönünden, hakkında takibe geçilmeden önce, bankanın talep ettiği kadar borcu bulunmadığının tespiti için olumsuz tespit davası açabilir.²⁴

Banka kredi sözleşmesinde, usulüne uygun bir kefalet taahhüdü bulunmadığı veya sözleşme altındaki imzanın sahteliğine rağmen, kat’edilen câri hesap üzerine, kefaletinden bahisle temerrüt ihtarı gönderildiğinden, kefalet nedeniyle borçlu bulunmadığının tespiti için borçlu tarafından olumsuz tespit davası açılabilir.²⁵

‘Bononun iptali’ istemiyle, borçlu olunmadığının tespiti istenebilir.²⁶

‘İpoteğin iptali’ (terkini) talebiyle, borçlu olunmadığının tespiti istenebilir.²⁷

²⁰ MUŞUL, T. age. s: 211

²¹ Bknz: 19. HD. 28.12.1993 T. 9934/9041 (www.e-uyar.com)

²² TÜRK, A. age. s: 191 – KARSILI, A. İcra ve İflâs Hukuku, 3. Baskı, 2014, s: 389

²³ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 42 vd. – POSTACIOĞLU, İ. age. s: 257 – MUŞUL, T. age. s: 134 – KARSILI, A. age. s: 390

²⁴ KOSTAKOĞLU, C. Banka Kredileri, Tüketici ve Konut Kredileri ile Kredi Kartından Doğan Uyuşmazlıklar, 7. Baskı, 2013, s: 941

²⁵ KOSTAKOĞLU, C. age. s: 941

²⁶ Bknz: 11. HD. 18.3.1991 T. 637/1908 (www.e-uyar.com)

²⁷ Bknz: 19. HD. 2.3.2012 T. 19437/6030; 14.9.2011 T. 10626/10786; 24.4.2008 T. 9530/4328; 12. HD. 2.3.1989 T. 756/2965; İİD. 28.1.1969 T. 1036/949 (www.e-uyar.com)

‘Süresi içinde, hakkında yapılmış olan genel haciz yolu ile takibe itiraz etmemiş ya da itiraz edememiş olan borçlu’ da, daha sonra -takip kesinleştikten sonra- olumsuz tespit davası açabilir...²⁸

Borçlu, ‘alacaklıda alacağı bulunduğunu’ bildirerek, ‘alacaklıdaki alacağı ile alacaklıya olan borcunu takas ettiğini’ belirtip, ‘alacaklıya TL. borçlu olmadığının tespiti’ isteyebilir.²⁹

Kredi sözleşmesine dayanılarak adına açılan câri hesaptaki krediyi kullanmadığından bahisle, bankaya borçlu olunmadığının tespiti için olumsuz tespit davası açılabilir.³⁰

İpotekli garanti edilen banka teminat mektubunun riski doğmadığından hükümsüz kalması durumunda, kontrgaranti olarak verilen ipoteğin kaldırılması için olumsuz tespit davası açılabilir.³¹

Alacaklısının elinde, kendisine ait bir kambyo senedi bulunan borçlu) -eğer borçluda; ‘borcun olmadığını’, ‘if’a veya ‘imhal’ edildiğini belirtir ‘resmi veya imzası ikrar edilmiş bir belge’ bulunmuyorsa- ciddi bir tehdit altındadır. Bu nedenle, hakkında kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılmadan önce, borçlunun -kural olarak- alacaklıya karşı olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararı vardır.^{32 33}

Borçlu; alacaklı tarafından ödenmesi talep edilen senedin,³⁴

– – Ödendiğini ancak senedin kendisine alacaklı tarafından iade edilmediğini,³⁵

– – Sahte olduğunu, senette tahrifat bulunduğunu,³⁶

²⁸ **KARSLI, A.** age. s: 391

²⁹ Bknz: 11. HD. 2.2.1984 T. 407/486; 24.11.1975 T. 5197/6702 (www.e-uyar.com)

³⁰ **KOSTAKOĞLU, C.** age. s: 941

³¹ **KOSTAKOĞLU, C.** age. s: 942

³² **KURU, B.** El Kitabı, s: 353 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 27 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 1, s: 472 – **TÜRK, A.** age. s: 195 – **MUŞUL, T.** age. s: 84 – **KARSLI, A.** age. s: 390, 391

³³ Bknz: 11. HD. 2.4.1990 T. 2407/1916; 26.2.1991 T. 105/1300 (www.e-uyar.com)

³⁴ **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 12 vd., 25. vd. – **KARSLI, A.** age. s: 389 – **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E.** İcra ve İflas Hukuku, “Ders Kitabı”, 27. Baskı, 2013, s: 216 – **PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** age. s: 237 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı), s: 145 vd.

³⁵ Bknz: 19. HD. 24.4.2014 T. 4926; 10.12.2013 T. 16143/19668; 21.5.2012 T. 1939/8559; 7.5.2012 T. 1898/7664; 16.4.2012 T. 15500/6469; 5.4.2012 T. 13642/5740; 2.2.2012 T. 10101/1407 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶ Bknz: 19. HD. 25.4.2012 T. 16400/6956; 18.4.2012 T. 15945/6609; 16.4.2012 T. 15572/6477; 12.4.2012 T. 85/6295; 18.1.2012 T. 8279/433; 30.11.2010 T.

- – *Anlaşmaya aykırı doldurulduğunu,*³⁷
- – *Teminat senedi olduğunu,*³⁸
- – *Şekil noksanlığı nedeniyle, senedin kambiyo senedi niteliğini taşımadığını,*³⁹
- – *Ayırdetme gücü (temyiz kudreti) yokluğu nedeniyle geçersiz olduğunu,*⁴⁰
- – *Karşılıksız olduğunu,*⁴¹
- – *Hatır senedi olduğunu,*⁴²
- – *Hata sonucu düzenlendiğini,*⁴³
- – *Mücbir sebep sonucu düzenlendiğini,*⁴⁴
- – *Hile sonucu düzenlendiğini,*⁴⁵

6190/13489; 2.11.2010 T. 5431/12306; 27.1.2014 T. 35441/1901; 21.4.2014 T. 9285/11622; 14.1.2014 T. 17400/1144; 30.5.2012 T. 1267/9177; 9.5.2012 T. 2380/7831; 26.4.2012 T. 15911/7048; 12.10.2010 T. 8634/11178; 7.7.2010 T. 5719/8618; 7.7.2010 T. 3645/278; 20.1.2010 T. 3465/278; 16.4.2007 T. 1634/3911 (www.e-uyar.com)

³⁷ Bknz: 19. HD. 22.2.2012 T. 10933/2657; 23.6.2011 T. 11877/6797; 16.12.2010 T. 4415/14431; 1.12.2010 T. 4798/13625; 26.10.2010 T. 1816/11995; 20.9.2010 T. 422/9992; 3.6.2010 T. 9642/6934; 11.5.2010 T. 8505/5852; 10.5.2010 T. 9911/5684; 24.2.2010 T. 4642/1876; 16.3.2007 T. 10723/2652; 16.10.2006 T. 3539/9825; 20.6.2005 T. 3374/6850 vb. (www.e-uyar.com)

³⁸ Bknz: 19. HD. 29.5.2014 T. 6238/10025; 27.3.2014 T. 1771/6020; 6.3.2014 T. 7136/4464; 29.1.2014 T. 15852/2180; 28.6.2012 T. 3643/10778; 6.6.2012 T. 1981/9625; 21.5.2012 T. 1927/8557; 16.5.2012 T. 2103/8281 vb. (www.e-uyar.com)

³⁹ Bknz: 19. HD. 10.6.2014 T. 8019/10774; 20.5.2014 T. 12506/9484; 13.5.2014 T. 11786/9065; 21.1.2014 T. 18024/1571; 13.1.2014 T. 16400/1008; HGK. 9.10.2013 T. 19-1119/1459 vb. (www.e-uyar.com)

⁴⁰ Bknz: 19. HD. 24.6.2014 T. 8023/11666; 30.9.2013 T. 10698/14990; 28.1.2010 T. 2963/707; 25.1.2010 T. 3184/509; 11. HD. 23.2.1981 T. 915/771; 11. HD. 11.6.1990 T. 3436/4655 (www.e-uyar.com)

⁴¹ Bknz: 19. HD. 13.2.2012 T. 6435/2012, 1.2.2012 T. 7936/1319; 5.5.2011 T. 12830/6197; HGK. 5.12.2007 T. 11-934/945; 5.7.2007 T. 1081/7115; HGK. 12.10.2005 T. 19-488/567 (www.e-uyar.com)

⁴² Bknz: 19. HD. 23.1.2012 T. 6836/637; 14.9.2010 T. 2759/9687; 5.4.2010 T. 5625/3876; 17.6.2010 T. 600/7719 (www.e-uyar.com)

⁴³ Bknz: 19. HD. 11.2.2010 T. 6755/1295; 16.3.2007 T. 10714/2649; 4. HD. 13.1.1978 T. 12924/304 (www.e-uyar.com)

⁴⁴ Bknz: 19. HD. 25.10.2002 T. 4558/6953 (www.e-uyar.com)

⁴⁵ Bknz: 19. HD. 24.6.2014 T. 8023/11666; 2.2.2012 T. 15557/1403; 31.1.2012 T. 7012/1180; 30.6.2011 T. 14029/8829; 14.4.2010 T. 6783/4403; 11.2.2010 T. 6755/1295; 12.10.2009 T. 12154/9165; 16.3.2007 T. 10714/2649 (www.e-uyar.com)

- – *İkrah (tehdit) sonucu düzenlendiğini*,⁴⁶
 - – *Gabin sonucu düzenlendiğini*,⁴⁷
 - – *«Şirket (kooperatif) adına senedi düzenlenmiş olan kişinin tek başına senet düzenleme yetkisinin bulunmadığını»*⁴⁸
 - – *«Satın alınan malın ayıplı çıktığını ileri sürerek, bu mal karşılığında verilmiş olan senedin geçersiz kaldığını»*⁴⁹
 - – *«İhtiyati haciz sırasındaki borcu kabul beyanının ‘manevi cebir’ altında yapıldığını, bu nedenle geçersiz olduğunu»*⁵⁰
 - – *«Cezai şart karşılığında düzenlenmiş olduğunu»*⁵¹
 - – *«İrade fesadı nedeniyle geçersiz olduğunu»*⁵²
 - – *«Kumar ve bahis borcu karşılığı düzenlenmiş olması nedeniyle geçersiz olduğunu»*⁵³
 - – *«Ahlâk ve adaba aykırılık nedeniyle geçersiz olduğunu»*⁵⁴
 - – *«Başlık parası olarak verildiğini»*⁵⁵
- b i l d i r e r e k «olumsuz tespit davası» açabilir.

⁴⁶ Bknz: 19. HD. 5.6.2014 T. 13475/10569; 30.9.2013 T. 10698/14990; 19.4.2012 T. 25/6728; 13.2.2012 T. 6592/2023; 7.12.2010 T. 3407/13909; 23.11.2010 T. 12450/13146; 14.4.2010 T. 6454/4413; 10.2.2010 T. 6354/1217; 11.2.2010 T. 6755/1295; 10.2.2010 T. 4891/1285; 9.2.2010 T. 3038/1194; 27.6.2007 T. 2238/6806; 16.3.2007 T. 10714/2649; 17. HD. 7.4.2008 T. 92/1756; 19. HD. 1.10.1999 T. 2898/5464; 4. HD. 13.1.1978 T. 12924/304 (www.e-uyar.com)

⁴⁷ Bknz: 19. HD. 17.12.2009 T. 11154/11965; 14.07.2005 T. 4985/7980; 22.10.2007 T. 3638/9061; 24.09.2007 T. 4862/8033; 9.7.2004 T. 11504/8245; 6.5.2004 T. 6396/5236; 9.2.2004 T. 4611/900 (www.e-uyar.com)

⁴⁸ Bknz: 19. HD. 26.5.2014 T. 5790/9812; 8.4.2012 T. 12558/6569; 16.4.2012 T. 15319/6448; 9.2.2012 T. 9259/1805; 11.11.2010 T. 3982/12894 vb. (www.e-uyar.com)

⁴⁹ Bknz: 19. HD. 15.5.2014 T. 5631/9295; 14.3.2012 T. 11463/4054; 16.2.2012 T. 9778/2319; 3.11.2011 T. 11367/13780; 15.9.2010 T. 2797/9767; 10.2.2010 T. 13021/1274 vb. (www.e-uyar.com)

⁵⁰ Bknz: 19. HD. 21.5.2014 T. 5481/9552; 23.1.2014 T. 15581/1855; 1.12.2011 T. 4784/15080; 30.9.2010 T. 1151/10474; 11.2.2010 T. 3697/1383 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹ Bknz: 19. HD. 21.1.2014 T. 17389/1600; HGK. 27.3.2013 T. 13-821/409 (www.e-uyar.com)

⁵² Bknz: 19. HD. 14.3.2012 T. 12533/4673(www.e-uyar.com)

⁵³ Bknz: 19. HD. 6.2.2012 T. 5852/1591; 13. HD. 28.9.1998 T. 6023/7127; 11. HD. 22.01.1998 T. 10462/253 (www.e-uyar.com)

⁵⁴ Bknz: 19. HD. 23.5.2012 T. 1229/8726; 11. HD. 26.6.1990 T. 4968/5149; 12.05.1988 T. 3880/3251; 13.5.1986 T. 2584/2899; 20.10.1987 T. 3221/5503; HGK. 5.3.1986 T. 11-832/199; 13.03.1984 T. 1486/1428; 31.5.1982 T. 2731/2633 (www.e-uyar.com)

⁵⁵ Bknz: 19. HD. 1.2.2012 T. 7658/1294 (www.e-uyar.com)

Buna karşın; *alacaklının elinde İİK. 'nun 68, 68a, 68b maddelerinde belirtilen nitelikte belgelerden hiçbirisi yoksa, borçlunun 'borçlu olmadığına tespiti için' olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararı yoktur.*

Çünkü, borçlunun, alacaklı tarafından yapılacak 'genel haciz yolu ile takibe', süresinde b o r c a itiraz ederek durdurmasından sonra, alacaklı 'itirazın kaldırılması' için icra mahkemesine gidemez... Eğer alacaklı 'itirazın iptali'ni isterse, borçlu bu davada bütün savunma sebeplerini öne sürebilir...^{56 57}

II- Yüksek mahkeme, «icra takibinden ö n c e⁵⁸ açılan olumsuz tespit davalarındaki hukuki yarar koşulu ile ilgili olarak;

√ «Henüz keşide edilmemiş, çek vassında olmayan tamamen boş çek yaprakları tedavüle konmuş sayılamayacağından, hesap sahibi tarafından zayi nedeniyle iptal davası açılmayacağını, ele geçirenlerce imzalanıp doldurulması sonrasında, çeke dayalı hak iddia edene karşı menfi tespit davası açılabilirliğini, bu nedenle boş çek yaprağına dayanarak iptal isteminde bulunmakta hukuki yarar bulunmadığını»⁵⁹

√ «Davalı banka tarafından davacıya noter aracılığıyla ihtarname gönderilmiş ve ihtarnamenin davanın açıldığı gün davacıya tebliğ edildiği görüldüğünden, mahkemece, davacının işbu davayı açmakta hukuki yararı bulunduğunun kabulü gerekeceğini»⁶⁰

√ «Davanın temelini oluşturan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibinin borçlusu dava dışı kişi olup davacı hakkında girilmiş bir takip bulunmadığını; her ne kadar takip talebinin 5. bendi karşısında ipotek verenlerin isim ve adresleri yazılmış ise de, davacı açıkça borçlu olarak gösterilip kendisinden bir talepte bulunulmadığından; davacının dava açmakta hukuki yararı bulunmadığını ve hukuki yara-

⁵⁶ KURU, B. El Kitabı, s: 353 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 26 – POSTACIOĞLU, İ. age. s: 257, dipn. 23 – POSTACIOĞLU, İ. agm. s: 827 – BERKİN, N. age., s: 136 – AKYAZAN, S. İcra ve İflas Kanunundaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerinde İnceleme ve Açıklamalar, 1965, s: 61 – KOSTAKOĞLU, C. Banka Kredi Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklar ve Akreditif, 3. Bası, s: 715 – TÜRK, A. age. s: 191, 201 – MUŞUL, T. age. s: 127 – KARSILI, A. age. s: 390 vd.

⁵⁷ Bknz: 19. HD. 1.2.2007 T. 5326/677; 26.3.2013 T. 10019/6865; 18.6.2007 T. 854/6329 (www.e-uyar.com)

⁵⁸ «İcra Takibinden s o n r a açılan olumsuz tespit davalarında h u k u k i y a r a r a » konusunda bknz: İleride; «İcra Takibinden Sonra Açılan Olumsuz (Menfi) Tespit Davasına ait dilekçe örneği Açıklama (1)» «s: 111-130»

⁵⁹ Bknz: 11. HD. 12.05.2014 T. 2325/8953 (www.e-uyar.com)

⁶⁰ Bknz: 19. HD. 22.04.2014 T. 4350/7832 (www.e-uyar.com)

rın dava şartlarından olduğunu davanın bu nedenle reddi gerekeceğini»⁶¹

√ «Borçlunun, hakkında henüz icra takibi başlamadan önce de yapılabilecek, olası bir takibi düşünerek, kendisini bir borçla tehdit eden kimseye karşı «böyle bir borcu bulunmadığının saptanması» için menfi tespit davası açılabilir»⁶²

√ « ‘Davacının kredi borcunu dava tarihinden önce ödediği, dava tarihi itibarıyla borçlu olmadığı, menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığı’ gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁶³

√ «Davacının iş bu davayı açmakta hukuki yararı bulunduğu ve dava öncesi de davalıyı çeklerin iadesi konusunda uyardığı dikkate alındığında davanın açılmasında davacı yan haklı olduğundan, davacı yararına yargılama gideri ve vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini»⁶⁴

√ «İcra dosyasında borcun dava açılmadan ödendiği ve bu dosyada herhangi bir borcun kalmadığı, bu nedenle de davacının bu davayı açmakta hukuki yararı bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁶⁵

√ «Davacılar, davadan önce düzenlenen ibraname ile dava konusu borçtan ibra edilmiş olduklarından, daha sonra aynı borç sebebiyle menfi tespit davası açmalarında hukuki yararlarının bulunmadığını, hukuki yararın dava şartı olup mahkemece davanın her safhasında re’sen gözetilmesi gerekeceğini»⁶⁶

√ «Bir güven müessesesi olan davalı bankanın vermiş olduğu fek yazısına güvenerek tapuda söz konusu taşınmazı ipotekli olarak satın almış olan davacının ipoteğin fek edilmemesi, bir başka deyişle, bankaca tek taraflı vazgeçilmiş olması nedeniyle işbu davayı açmakta hukuki yararı olduğu gözetilerek ve olayın bu şekilde değerlendirilerek, karar yerinde tartışılıp bir hüküm kurulması gerekirken, somut olaya uygun düşmeyen şekilde, ‘davacının fek yazısı gereği tapuda işlem

⁶¹ Bknz: 19. HD. 17.02.2014 T. 630/3018 (www.e-uyar.com)

⁶² Bknz: 4. HD. 13.01.2014 T.18434/141 (www.e-uyar.com)

⁶³ Bknz: 19. HD. 05.03.2012 T. 10531/3396 (www.e-uyar.com)

⁶⁴ Bknz: 19. HD. 27.02.2012 T. 16419/2930 (www.e-uyar.com)

⁶⁵ Bknz: 19. HD. 22.02.2012 T. 11574/2620 (www.e-uyar.com)

⁶⁶ Bknz: 19. HD. 25.01.2012 T. 15814/847 (www.e-uyar.com)

yapmaması ve taşınmazı ipotekli devir alması' gerekçesiyle, yazılı şekilde karar verilmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»⁶⁷

√ «Hukuki yararın 'dava şartı' olup, mahkemece re'sen gözetileceğini»⁶⁸

√ «Aynı konuda daha önce açılıp kesinleşmiş itirazın iptali davasının bulunması halinde, olumsuz tespit davası açılmasında hukuki yarar bulunmayacağını»⁶⁹

√ «Borçlunun ödemek zorunda olmadığı bir borç ile tehdit edilmesi durumunda, olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararın var sayılacağını»⁷⁰

√ «Borçlunun, hakkında henüz icra takibi başlamadan önce de, yapılabilecek olası bir takibi düşünerek, kendisine bir borçla tehdit eden kimseye karşı 'böyle bir borcu bulunmadığının saptanması için de' olumsuz tespit davası açabileceğini, borçlunun ödemek zorunda olmadığı bir borç ile tehdit edilmesi durumunda hukuksal yararının varlığının kabulü gerekeceğini»⁷¹

√ «Para ödendikten sonra açılan menfi tespit davasının açılmasında hukuki yarar yokluğu sebebiyle reddi gerekeceğini»⁷²

√ «Borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığından bu yön gözetilerek bir karar verilmesi gerekeceğini»⁷³

√ «Dava takip nedeniyle açılan menfi tespit istemine ilişkin olup, davalı tarafından davacı aleyhine başlatılmış herhangi bir takip bulunmadığından, bu davalı yönünden hukuki yarar yokluğu nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁷⁴

√ «Taraflar arasında ticari ilişki sırasında davalıya verilen ve bedelleri ödenen çekler bakımından davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığının kabulünün gerekeceğini»⁷⁵

√ «Borçlunun borçlu olmadığıнын tespitini istemekte hukuken korunmaya değer bir menfaati bulunmak koşulu ile menfi tespit davasının

⁶⁷ Bknz: 19. HD. 13.09.2011 T. 2138/10666 (www.e-uyar.com)

⁶⁸ Bknz: 19. HD. 24.02.2011 T. 13689/2409 (www.e-uyar.com)

⁶⁹ Bknz: 19. HD. 01.06.2010 T. 9278/6767; 16.06.2008 T. 4972/6600; 22.11.2007 T. 7585/10431 (www.e-uyar.com)

⁷⁰ Bknz: 17. HD. 07.04.2008 T. 92/1756 (www.e-uyar.com)

⁷¹ Bknz: 19. HD. 1.10.1999 T. 2898/5464 (www.e-uyar.com)

⁷² Bknz: 19. HD. 12.12.2013 T. 15340/19787 (www.e-uyar.com)

⁷³ Bknz: 19. HD. 04.12.2013 T. 14644/19360 (www.e-uyar.com)

⁷⁴ Bknz: 19. HD. 31.10.2013 T. 14814/16812 (www.e-uyar.com)

⁷⁵ Bknz: 19. HD. 08.07.2013 T. 7272/12465 (www.e-uyar.com)

icra takibinden önce veya takip sırasında açılması mümkün olması gerekeceğini»⁷⁶

√ «Menfi tespit istemine ilişkin davada, dava tarihi itibarıyla, davacının, gübre alımından dolayı kooperatife borçlu olmadığı ve dava açmada hukuki yararının bulunmadığı gözetilerek davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁷⁷

√ «Üçüncü kişinin, haciz ihbarnamelerine karşı süresinde şikâyet yoluna gidip iptal ettirmediğine göre menfi tespit davası açmakta hukuki yararının olduğunu, aksi halde borçlu olmadığı bir parayı ödemek zorunda kalabileceğinden mahkemece bu yön gözetilerek işin esasına girilip bir karar verilmek gerekeceğini»⁷⁸

√ «Çekin ibrazı suretiyle alacak hakkını talep eden hamile karşı menfi tespit davası açılmasında hukuki yarar bulunduğunu, davalı çeki kendisinden önceki hamile iade ettiğini savunduğuna göre, esas hakkında karar verilmesine yer olmadığına ve davanın açıldığı tarihte haklılık durumuna göre yasal sonuçlara hükmedilmek gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulmasının hükmün bozulmasına neden olacağını»⁷⁹

√ «Keşidecinin, lehtara karşı temel ilişkiye dayalı olarak olumsuz tespit davası açmakta hukuki yarar sahibi sayılacağını»⁸⁰

√ «Davalının savunma yolu ile borçlu olmadığını belirtmesine rağmen ayrıca aynı konuda karşı dava olarak menfi tespit talebinde bulunmasında hukuki yararının olmayacağını»⁸¹

√ «İcra hukuk mahkemesinin davalı tarafından başlatılan takibin iptaline karar verilmiş olmasına ve açılan davanın da takip hukukuna dayalı menfi tespit davasına ilişkin olması nedeniyle ‘davanın hukuki yarar yokluğu nedeniyle reddine’ karar verilmiş ise de, açılan menfi tespit davasında davacının açıkça alacaklı görünen davalıya karşı hiçbir borcu olmadığını iddia etmiş olması sebebiyle, hukuki yararın varlığı göz önüne alınarak bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulmasının hükmün bozulmasına neden olacağını»⁸²

⁷⁶ Bknz: 6. HD. 28.06.2012 T. 5831/9686 (www.e-uyar.com)

⁷⁷ Bknz: 23. HD. 15.03.2012 T. 623/2040 (www.e-uyar.com)

⁷⁸ Bknz: 19. HD. 30.06.2011 T. 14825/8813 (www.e-uyar.com)

⁷⁹ Bknz: 19. HD. 04.05.2011 T. 12965/6090 (www.e-uyar.com)

⁸⁰ Bknz: 19. HD. 28.03.2011 T. 9173/11540 (www.e-uyar.com)

⁸¹ Bknz: 19. HD. 22.06.2010 T. 12157/7861 (www.e-uyar.com)

⁸² Bknz: 19. HD. 25.03.2010 T. 5682/3435 (www.e-uyar.com)

√ «Davacının keşideci veya ciranta olarak yer almadığı çeklerden dolayı dava açmakta hukuki yararının bulunmayacağını»⁸³

√ «Davacının davaya konu çek bedelini ödediği ancak çekin akıbetinin meçhul olduğu, bedeli ödenen çekin davacının eline geçmediği, sonradan açılan çek iptali davasının sonucunun beklenmesine gerek olmadığı, bu itibarla davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğunu»⁸⁴

√ «Davacının icra memurunun hatalı işlemini şikayet haklarının bulunmasının, ayrıca menfi tespit davası açmalarına engel olmadığını, mahkemece, davacıların bu konudaki şikâyetleri ile ilgili açılmış dava dosyalarının sonuçları da beklenildikten sonra bir karar vermek gerekirken, görevsizlik hükmü kurulmasının, hükmün bozulmasına neden olacağını»⁸⁵

√ «Kambiyo senedi vassıfında olmasa dahi davacı şirket yetkilisinin imzasını taşıyan, bankaya ibraz edilerek arkasına ödemedi men talimatı düşülen belgelerden dolayı borçlu olunmadığının tespiti için, dava açmakta hukuki yararın bulunduğunu»⁸⁶

√ «Henüz icra takibine başlanmadan önce de menfi tespit davası açılabilirliğini, davalı banka mahkemeye göndermiş olduğu yazıda 'kredi kartı üyelik sözleşmesinin keşili olan davacının borcu olduğunu' bildirdiğine göre, davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararının olduğunu»⁸⁷

√ «İİK. 'nun 72. maddesine dayalı olarak açılmış bonodan dolayı borçlu bulunmadığının tespiti istemine ilişkin davada; 'bononun dayanak yapıldığı icra takibinden dolayı borçlu bulunulmadığı' biçiminde bir talebin bulunmadığını, her ne kadar alacaklı vekili bu bonoya dayanarak davacı aleyhine girişmiş olduğu icra takibinden vazgeçmiş ise de, bono halen alacaklı elinde bulunduğundan, davacının bu bonoyu hükümden düşürmek amacı ile dava açmakta hukuki yararının bulunduğunu ve bu nedenle davanın konusuz kaldığından söz edilemeyeceğini, bu durumda mahkemece davalı vekilinin 'bu bonodan dolayı davacıdan alacakları bulunmadığı' yolundaki duruşma tutanağına geçirilmiş imza beyanı da gözetilerek, davanın kabulü yönünde

⁸³ Bknz: 19. HD. 17.03.2010 T. 4706/2945 (www.e-uyar.com)

⁸⁴ Bknz: 19. HD. 01.03.2010 T. 4435/2165 (www.e-uyar.com)

⁸⁵ Bknz: 4. HD. 23.06.2008 T. 7283/8622 (www.e-uyar.com)

⁸⁶ Bknz: 19. HD. 31.01.2008 T. 6792/621 (www.e-uyar.com)

⁸⁷ Bknz: 13. HD. 16.01.2008 T. 10964/308 (www.e-uyar.com)

karar verilmesi gerekirken, yanılıklı gerekçelerle yazılı şekilde hüküm kurulmasının hükmün bozulmasına neden olacağını»⁸⁸

√ «Davacının davadan önce davalıya gönderdiği ihtarnamelere olumsuz cevap verildiğinden, davacının dava açmakta hukuki yararı bulunmasına göre, yerel mahkeme kararında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»⁸⁹

√ «Hukuki yarar dava şartı olup, davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunup bulunmadığının araştırılmasının gerekeceğini, mahkemece davacının davalıya yeni abonelik tesisi için başvuruda bulunup bulunmadığı, bulunmuş ise başvurusunun önceki abonenin borçlarının ödenmesi gerektiğinden bahisle reddedilip reddedilmediği veya önceki abonenin borçları nedeniyle davalının davadan herhangi bir talepte bulunup bulunmadığı hususları araştırılarak hukuki yararın mevcut olup olmadığının saptanmasından sonra uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekirken bu yönler gözetilmeksizin eksik inceleme neticesi yazılı şekilde hüküm kurulmasının doğru görülemeyeceğini»⁹⁰

√ «İcra ve İflas Yasasının 72. maddesi gereğince borçlu icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu bulunmadığını ispat için menfi tespit davası açabileceğini, ancak borçlunun menfi tespit davası açmakta korunmaya değer bir hukuki yararının olması gerekeceğini»⁹¹

belirtmiştir...

III- Borçlu, alacaklı tarafından -takip konusu yapılarak veya yapılmayarak- kendisinden talep edilen borcunun «zamanaşımına uğramış olduğunu» ileri sürerek, alacaklısına karşı «olumsuz tespit davası» açabilir mi?

Bu konuda ayrıntılı a ç ı k l a m a için bkz: **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma Davaları, 4. Baskı, s: 71 vd.

IV- İcra takibinden ö n c e açılmış olan olumsuz tespit davasından maksat; ilamsız takiplerde «takip talebi» tarihinden (İİK. mad. 42), ilâmlı takiplerde «ilâmın icra dairesine verildiği tarih»ten (İİK. mad. 35) ö n c e açılmış olan olumsuz tespit davalarıdır.⁹²

⁸⁸ Bknz: 19. HD. 04.12.2007 T. 4787/10900 (www.e-uyar.com)

⁸⁹ Bknz: 19. HD. 26.12.2005 T. 2261/13044 (www.e-uyar.com)

⁹⁰ Bknz: 19. HD. 09.11.2005 T. 2508/10943 (www.e-uyar.com)

⁹¹ Bknz: 18. HD. 17.11.2005 T. 9674/10071 (www.e-uyar.com)

⁹² **KURU, B.** age. C: 1, s: 476 – **UMAR, B.** ag. Tahlil, s: 352 – **TÜRK, A.** age. s: 242 – **MUŞUL, T.** age. s: 204

«İhtiyati haciz kararı» verilmesinden (İİK. mad. 258) ya da «ihtiyati haciz kararının icra dairesince uygulanıp, borçlunun mallarının ihtiyaten haczedilmesinden» (İİK. mad. 261) sonra açılan olumsuz tespit davası da, 'icra takibinden önce' açılmış olduğu için, takibe etkisinin İİK.'nın 72/II. maddesine göre değerlendirilmesi gerekir...⁹³

İcra takibinden önce açılan olumsuz tespit davası, daha sonra, borçlu hakkında dava konusu alacağı ilişkin olarak başlayacak olan icra takibini *kendiliğinden* durdurmaz.⁹⁴ Yani; olumsuz tespit davasının açılmasından sonra, alacaklı aynı alacak için takip talebinde bulunarak cebri icraya başlarsa, borçlunun daha önce açmış olduğu olumsuz tespit davası başlamış olan icra takibini kendiliğinden durdurmaz. Ancak, olumsuz tespit davasına bakan mahkeme, «alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere gösterilecek güvence (teminat) karşılığında» icra takibinin durdurulması hakkında «ihtiyati tedbir kararı» verebilir (HMK. mad. 389 -103; mad. 72/II).⁹⁵ Şu hususu da hemen belirtelim ki, buradaki «ihtiyati tedbir kararı» güvence gösterilmesi

⁹³ MUŞUL, T. age. s: 203

⁹⁴ Bknz: 12. HD. 10.5.1990 T. 12960/5449; 1.5.1990 T. 11936/4820 (www.e-uyar.com)

⁹⁵ HUMK. döneminde; eğer borçlunun açtığı “olumsuz tespit davası” -alacaklının dayandığı senedin sahte olduğunun tespitini içeren- bir “sahtelik davası” ise, bu davanın icra takibine etkisinin İİK. mad. 72’ye göre değil, özel hüküm niteliğinde bulunan HUMK. mad. 317 hükmüne göre değerlendirilmesi gerekiyordu. **HUMK. döneminde;** “sahtelik (olumsuz tespit) davası”na bakan mahkeme ‘sahteliği iddia edilen senet’ hakkında bilirkişi incelemesi yapılmasına ve senedin yazıldığını görenlerin tanık olarak dinlenmesine karar vermişse, sahteliği iddia edilen senet sahtelik (olumsuz tespit) davası sonuçlanıncaya kadar hiçbir işleme konu yapılmaması gerekiyordu. **(Yeni) 6100 sayılı HMK. 209/1 de** ise “Adi bir senetdeki yazı veya imza inkâr edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınmaz.” denildiğinden artık mahkemece bilirkişi incelemesi aşmasına gelinmesi beklenmeden de sahtelik iddiasına dayalı olumsuz tespit davasında teminat aranmaksızın mahkemece “takibin durdurulması”na karar verilmesi gerekecektir. Fakat **Yargıtayımızın Daireleri** arasında bu konuda görüş birliği mevcut değildir. (Bknz: 12. HD. 22.4.2014 T. 9313/11766; 23.1.2012 T. 14543/1094; 24.9.2013 T. 20382/29867; 19. HD. 17.5.2012 T. 3644/8311). **Doktrinde** “icra takibine konu olmuş olan senetler hakkında sahtelik davası açılmış olması halinde; *HMK. 209/1 hükmünün* ya da İİK.’ndaki özel hükümlerin özellikle kambiyo senedindeki sahtelik iddiasına dayalı olumsuz tespit davalarında *İİK’.nun 72, 169a/1 ve 170/I. maddesi hükümlerinin* uygulanmasının gerekip gerekmeceği” konusu tartışmalıdır. Bu konuda ayrıntılı açıklama için bknz: **UYAR, T.** Takip Konusu Senedin Sahte Olarak Düzenlenmiş Olduğu” İleri Sürülerek, İcra Takibinin Durdurulması Nasıl Sağlanabilir ?“ İBD. Mart-Nisan/2012 s:199-207”) - “Takip Dayanağı Senedin Sahte Olduğu” İleri Sürülerek İcra Takibinin -Teminatsız- Durdurulması “İBD. Mart-Nisan/2013, s:492-516” (www.e-uyar.com)

halinde otomatik olarak verilecek değildir.^{96 97} Özellikle, borçlunun sırf takibi geciktirmek amacı ile bu davayı açtığıının anlaşılması halinde, ihtiyati tedbir kararı verilmeyebilir.

Yüksek mahkeme, -eski tarihli bir kararında-⁹⁸ «takipten önce açılan olumsuz tespit davasında, mahkemece verilen tedbir kararının icra takibini durduracağını fakat ihtiyati haczin uygulanmasını önlemeyeceğini» -**kanımızca**, maddenin amacına aykırı olarak- belirtmiştir.

Mahkeme tarafından, icra takibinden önce açılan olumsuz tespit davasında “*dava konusu senetlerin icraya konu edilmesinin önlenmesi*” hususunda verilen ihtiyati tedbir kararına rağmen, alacaklı tarafından senetlerin icraya konulması halinde,⁹⁹ icra mahkemesince “takibin iptaline” haciz yapılması halinde “*haczin kaldırılmasına*”¹⁰⁰ karar verilmesi gerekeceği gibi, mahkemece icra takibinden önce “*icra takibinin durdurulması*” konusunda ihtiyati tedbir kararı verilmişse alacaklı yaptığı icra takibine devam edemez.¹⁰¹

İİK. mad. 72/II’de, bu varsayım için öngörülen *güvence* (teminat) borçludan, «alacaklının ihtiyati tedbir nedeniyle alacağını geç alması halindeki zararını karşılamak için» alınır. Maddede, sadece, gösterilecek güvencenin en az miktarı belirtilmiştir. Bunun dışında, güvencenin türü, kimlerin güvenceden bağışık oldukları gibi konularda, HMK.’nın güvenceye ilişkin genel hükümleri uygulanır.^{102 103} Bu nedenle, mahkeme gösterilmesi gereken *g ü v e n c e n i n t ü r ü n ü* -HMK. mad. 87’ya göre- ‘nakit’, ‘Devlet tahvili’ (hazine bonosu), teminat mektubu’ vb. olarak saptayabilir.¹⁰⁴ Bu nedenle, yüksek mahkemenin

⁹⁶ Bknz: 538 s. K.’na ilişkin Millet Meclisi Adalet Komisyonu Gerekçesi

⁹⁷ **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 31 – **ÖKTEMER, S.** agm. s: 586 – **TÜRK, A.** age. s: 251 – **POSTACIOĞLU, İ.** age. s: 265 – **AKYAZAN, S.** age. s: 62 – **BERKİN, N.** İcra Hukuku Rehberi, s: 138 – **MUŞUL, T.** age. s: 202 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 354 vd. – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** age. s: 239

⁹⁸ Bknz: 11. HD. 14.11.1990 T. 4400/11560 (www.e-uyar.com)

⁹⁹ Bknz: 12. HD. 3.7.1995 T. 9844/9892 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁰ Bknz: 12. HD. 30.3.2000 T. 4135/4900 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹ Bknz: 12. HD. 4.5.1995 T. 6422/7055 (www.e-uyar.com)

¹⁰² Bknz: Adalet Komisyonu Raporu Gerekçesi

¹⁰³ Karş: **YILMAZ, O.** İhtiyati Tedbirler, s:18 (Yazar; burada teminatın ‘nakit’ olması gerektiği görüşündedir.)

¹⁰⁴ Bknz: 538 s. K.’na ilişkin Millet Meclisi Adalet Komisyonu Gerekçesi

-eski tarihli bir kararda yer alan- «güvencenin mutlaka n a k i t olması gerektiği»¹⁰⁵ şeklindeki görüşüne katılmıyoruz...

Alacaklı, verilen ihtiyati tedbirden dolayı, alacağını geç almış olmaktan zararını bu teminattan karşılayacağından, alacaklının alacağını tahsil etmesine kadar, teminatın borçluya iade edilmemesi gerekir.¹⁰⁶ Bu teminat, dosya borcu için dahi haciz edilemez (teminat mektubu ise, paraya çevrilemez...) ¹⁰⁷

Yüksek mahkeme¹⁰⁸ -çok eski tarihli bir kararda- «teminata değinen itirazların -niteliği gereği- *temyizen incelenemeyeceğini*» belirtmiştir.

(2) 1086 sayılı HUMK.’nın yürürlükte olduğu dönemde, (1.10.2011 tarihinden önce açılmış) olumsuz tespit davalarında g ö r e v l i m a h k e m e (HUMK. mad. 1-8’e göre) borçlu-davacının “borçlu olmadığını iddia ettiği (borçlu olmadığını tespitini istediği) alacak miktarına (ve alacağın niteliğine) göre **sulh hukuk, asliye hukuk, ticaret, tüketici ya da iş mahkemesi** olarak belirlenmekteydi.

Mahkemenin görevi belirlenirken, borçlu-davacının, davalı-alacaklıdan -İİK. mad. 72/V uyarınca- istediği (en az) % 20 (% 40) tazminat (ile faiz ve giderleri) hesaba katılmamaktaydı (HUMK. mad. 1/II).^{*109} Örneğin; borçlu-davacı, ilam ya da noterlikçe düzenlenmiş borç senedinde yer alan 8000,00 TL.lık borcunun, 6000,00 TL.nı ödediği için, bu miktar borçlu olmadığını tespitini istiyor ve ilam ya da senette yer alan alacağın tamamı üzerinden haksız ve kötüniyetle tapkipte bulunan alacaklıdan ayrıca %20 tazminat istiyorsa bu davada görevli mahkeme; davacı-borçlunun “borçlu olmadığını” iddia ettiği borç miktarı olan 2.000,00 TL.ye göre belirlenirdi. Bu açıklamalar, yürürlükten kalkmış olan 1086 sayılı HUMK’ nun mad. 1 ve devamı maddelerinde geçerlidir... **01.10.2011 tarihinde yürürlüğe girmiş olan 6100 sayılı yeni HMK’nun 2. maddesinde** “*Dava konusunun değer ve miktarına bakılmaksızın malvarlığı haklarına ilişkin davalarla, şahıs varlığına ilişkin davalarda görevli mahkeme, aksine bir düzenleme bulunmadıkça asliye hukuk mahkemesidir*” (HMK 2/1) de-

¹⁰⁵ Bknz: 11. HD. 6.2.1980 T. 9908/933 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶ Bknz: 13. HD. 27.2.1996 T. 764/1440 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷ Bknz: 12. HD. 18.2.2003 T. 427/2733 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁸ Bknz: 11. HD. 24.5.1983 T. 1818/2687 (www.e-uyar.com)

* **UYAR, T.** Olumsuz Tespit Davalarında “Görev”, “Yetki” ve “Süre” (İİK. Mad. 72) (Manisa Bar. D. Ekim/2005, s:25-36)

¹⁰⁹ Bknz: 19. HD. 28.1.1997 T. 148/487 – 19. HD. 15.3.1993 T. 5357/3731 (www.e-uyar.com)

nilmiş olduğundan, bundan böyle olumsuz tespit davalarına *alacak miktarına* bakılmaksızın *asliye hukuk mahkemelerinde* bakılacaktır...¹¹⁰

Görev kuralları, k a m u d ü z e n i n d e n olup, mahkemece doğrudan doğruya (re'sen) gözetilir.¹¹¹ Bir davada hem yetki hem de görev sorunu söz konusu olması halinde ö n c e l i k l e görev konusunda bir karar verilmesi gerekir...¹¹²

√ 4077 sayılı Kanunun yerini almış bulunan 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 73. maddesi uyarınca “*Tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara ilişkin davalarda tüketici mahkemeleri görevli olduğu*»ndan¹¹³ -5464 s. *Banka Kredi Kartları K.’nun 44/I. maddesi uyarınca- banka kredi kartı borcundan*¹¹⁴ ve bireysel konut kredisinden kaynaklanan uyuşmazlıklarla¹¹⁵ *Türk Telekom ile abonesi arasındaki uyuşmazlıklara*¹¹⁶ -örneğin; olumsuz tespit ve geri alma davalarına- **tüketici mahkemelerinde** bakılır.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 73. maddesi uyarınca, *tüketici mahkemelerinin* görevli olabilmesi için; bu kanunda tanımlanan «satıcı» ve «tüketici» arasında bir m a l ve hizmet satışına ilişkin hukuki işlem bulunması gerekir.¹¹⁷ Bu nedenle, *genel kredi sözleşmesinden kaynaklanan krediler*, 6502 sayılı Kanunun

¹¹⁰ Bknz: 19. HD. 14.3.2012 T. 2096/4065 (www.e-uyar.com)

¹¹¹ Bknz: 19. HD. 25.4.2012 T. 587/6906; 13.5.2014 T. 5879/9122; 15.2.2012 T. 15600/2133; 24.6.2008 T. 11747/6983 (www.e-uyar.com)

¹¹² Bknz: 19. HD. 20.11.2007 T. 10696/10341 (www.e-uyar.com)

¹¹³ Bknz: 13. HD. 26.06.2014 T. 2924/21344; 25.06.2014 T. 30950/20984; 23.06.2014 T. 20576/20283; 23.06.2014 T. 20339/20652; 27.1.2014 T. 22833/1902; 19. HD. 25.4.2012 T. 2450/6891; 13. HD. 9.6.2014 T. 12262/17888; 9.6.2014 T. 16295/17946; 5.6.2014 T. 1599/17784; 3.6.2014 T. 13125/17322; 2.6.2014 T. 1606/17000; 14.4.2014 T. 7483/11364; 17. HD. 1.4.2011 T. 954/2956; 19. HD. 6.5.2013 T. 5506/7993; 11.2.2011 T. 12284// 1060; 19. HD. 3.6.2010 T. 4206/6864; 13. HD. 4.2.2013 T. 22897/2177; 29.1.2004 T. 11477/797 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴ Bknz: 19. HD. 9.5.2012 T. 2484/836; 8.4.2012 T. 16351/6630; 12.3.2014 T. 1485/4730; 24.5.2012 T. 2588/8743; 13. HD. 12.7.2010 T. 5394/8775; 13.02.2012 T. 16511/1979; 21.04.2011 T. 11336/5378; 07.10.2010 T. 8572/10958; 22.09.2010 T. 5805/10161; 21.06.2010 T. 4833/7834; 29.03.2010 T. 2494/3556; 27.01.2009 T. 242/469 vb. (www.e-uyar.com)

¹¹⁵ Bknz: 19. HD. 5.6.2012 T. 5340/9444; 12.5.2011 T. 13148/6616; 17. HD. 23.11.2009 T. 8816/7845; 19. HD. 27.01.2010 T. 11232/616; 19. HD. 2.3.2004 T. 4416/2084 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶ Bknz: 13. HD. 20.4.2004 T. 16132/5560 (www.e-uyar.com)

¹¹⁷ Bknz: 13. HD. 14.4.2010 T. 993/5138; 13. HD. 16.4.2014 T. 10761/11682; 13. HD. 20.11.2006 T. 10294/15137; 19. HD. 4.5.2010 T. 3239/5464; 14.10.2008 T. 5522/9441; HGK. 20.10.2004 T. 19-550/550 (www.e-uyar.com)

3/k maddesinin kapsamında olmadığından, bu krediden kaynaklanan uyuşmazlıklar, tüketici mahkemelerinde değil genel mahkemelerde görülür...¹¹⁸

√ Kat Mülkiyeti Kanunun kapsamındaki ortak giderler ve avanslara ilişkin uyuşmazlıklar hakkında açılan olumsuz tespit davalarında görevli mahkeme **sulh hukuk mahkemeleri**'dir.

√ Kira ilişkisinden doğan alacaklar için açılacak olumsuz tespit davalarında görevli mahkeme **sulh hukuk mahkemesi**'dir. (HMK. mad. 4/(1)-a).¹¹⁹

√ Aile hukukundan doğan dava ve işler -4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanunun 4. maddesi uyarınca- **aile mahkemelerinde** görülür. Bu nedenle *aile hukukundan (nafaka ödeme yükümlülüğünden) doğan bir borcun bulunmadığının tespitine* ilişkin olumsuz tespit davası,¹²⁰ aile mahkemesinde görülür...

Keza; *aile konutu üzerindeki ipoteğin kaldırılması* davasında görevli mahkeme, aile mahkemesidir.¹²¹

Olumsuz tespit davasına konu olan ve borçlunun borçlu olmadığını iddia ettiği borç, *işçi/işveren ilişkisi nedeniyle* verilen senetlerden kaynaklandığı için iş mahkemesinin görevine girmekte ise, olumsuz tespit davasının **iş mahkemesinde** açılması gerekir.¹²²

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının prim ve diğer alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözülme-

¹¹⁸ Bknz: 19. HD. 30.4.2012 T. 14705/7204; 28.4.2014 T. 10551/7958; 19.1.2011 T. 5626/306 (www.e-uyar.com)

¹¹⁹ Bknz: 6. HD. 24.2.2014 T. 8733/2022; 19.02.2014 T. 8356/1801; 29.1.2014 T. 8169/1046; 26.12.2013 T. 6373/17377; 25.11.2013 T. 4699/15850; 25.11.2013 T. 5069/15851; 2.7.2012 T. 5098/9917 (www.e-uyar.com)

¹²⁰ Bknz: 3. HD. 27.6.2011 T. 8079/11124; 9.4.2012 T. 6426/10681; 5.11.2012 T. 18034/22585; 9.10.2013 T. 10970/14186; 2. HD. 15.5.2013 T. 15920/13801 (www.e-uyar.com)

¹²¹ Bknz: 19. HD. 14.6.2012 T. 16117/10156 (www.e-uyar.com)

¹²² Bknz: 19. HD. 29.5.2014 T. 7783/10050; 15.5.2014 T. 5637/9286; 22.4.2014 T. 3557/7861; 21.1.2014 T. 16974/1580; 15.12.2013 T. 15355/19473; 5.12.2013 T. 16506/19475; 13.11.2013 T. 12772/17936; 4.11.2013 T. 13277/17188; 9.6.2013 T. 7362/11446; 14.11.2012 T. 11558/16740; 08.10.2012 T. 8701/14631; 5.7.2012 T. 3731/11267; 24.5.2012 T. 587/6906; 24.05.2012 T. 2605/18744; 22.05.2012 T. 3866/8598; 21.5.2012 T. 5388/8563; 19.4.2012 T. 74/6738; 09.02.2012 T. 9912/1857; 02.02.2012 T. 9776/1427; 01.02.2012 T. 8213/11277; 29.09.2011 T. 822/11658; 27.09.2011 T. 391/11489; 11.05.2011 T. 4335/6459; 09.05.2011 T. 11899/6279 vb. (www.e-uyar.com)

mesinde, Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer **iş mahkemesi** görevlidir (5510 s. Sos. Sig. ve Genel Sağlık Sig. K. mad. 88/XIX).¹²³

√ Ticari dava (TTK. mad. 4) niteliğindeki olumsuz tespit davalarının -ayrı ticaret mahkemesi olan yerlerde- **ticaret mahkemesinde** açılması gerekir. Örneğin; «*bono'ya ya da çek'e dayalı olumsuz tespit davalarına -TTK. 'nun 4/1-a maddesi uyarınca- bu davalar 'ticari dava' olduğundan, ticaret mahkemelerinde bakılır.*¹²⁴

6545 sayılı Kanunun 45. maddesi ile değişik 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin kuruluş, Görev ve Yetkileri (ki) Kanunun 5. maddesi uyarınca *dava değeri üç yüz bin Türk lirasının üzerinde olan davalara* **ticaret mahkemesince heyet halinde** bakılacağından, üç yüz bin liranın üzerinde dava değeri olan olumsuz (menfi) tesbit davalarına, ticaret mahkemesi «heyet halinde» bakar...

√ Olumsuz tespit davasına konu olan borç hakkında, borçlu ile alacaklı arasında tahkim sözleşmesi (HMK. mad. 412 vd.) yapılmışsa, -bu borç üzerinde taraflar serbestçe tasarruf edebileceklerinden, yani uyuşmazlığın çözümü, bütünüyle tarafların arzusuna bağlı olduğundan- olumsuz tespit davasının **hakem önünde** açılması (yani, uyuşmazlığın hakemler vasıtasıyla çözülmesi) gerekir.^{125 126}

√ Bu dava hiçbir şekilde **icra mahkemesinde** açılmaz.¹²⁷

√ *İdari yargının görev alanına giren borç hakkında* -örneğin; Hazine tarafından gönderilen ecrimisil ihbarnamesinin iptali için-

¹²³ Bknz: 17. HD. 31.01.2013 T. 14748/815; 21. HD. 1.6.2007 T. 7069/9010 (MUŞUL, T. age. s: 193 dipn. 343) ; 10. HD. 25.10.2005 T. 9106/11013 (MUŞUL, T. age. s: 195, dipn. 344)

¹²⁴ Bknz: 11. HD. 07.05.2014 T. 1272/8663; 19. HD. 03.12.2013 T. 14683/19265 – Ayrıca bknz: 13. HD. 26.5.2014 T. 18006/16423; 11. HD. 3.4.2014 T. 3238/6567; 19. HD. 27.1.2014 T. 16302/1970; 16.1.2014 T. 15454/1310; 9.6.2014 T. 6970/10702; 21.5.2014 T. 7634/9626; 11. HD. 7.5.2014 T. 1272/8663; 19. HD. 29.4.2014 T. 7286/10026; 7.4.2014 T. 4493/6651; 10.3.2014 T. 6732/4568; 28.1.2014 T. 17215/2046; 28.6.2004 T. 11978/8099; 3.12.2013 T. 14683/19265; 21.11.2013 T. 14380/18680; 10.10.2013 T. 9140/15850; 16.9.2013 T. 10690/13953; 10.6.2013 T. 6417/10674; 15. HD. 2.4.2013 T. 1132/2246 (www.e-uyar.com)

¹²⁵ Bknz: 19. HD. 10.2.1992 T. 119/104; 11. HD. 4.2.1986 T. 6788/409 (www.e-uyar.com)

¹²⁶ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:63 – MUŞUL, T. age. s: 196 – TÜRK, A. age. s: 223

¹²⁷ Bknz: 19. HD. 2.5.2013 T. 5345/7925; HGK. 5.5.2010 T. 3-238/253; 19. HD. 2.12.2010 T. 12770/13779; 12. HD. 18.9.1995 T. 11423/11400; 12. HD. 18.9.1989 T. 1105/10765 (www.e-uyar.com)

“borçlu olunmadığı” iddiası ile genel mahkemelerde olumsuz tespit davası açılmaz.¹²⁸ **Yüksek mahkeme** “*Turkcell İletişim A.Ş. ile Telekomünikasyon A.Ş. arasındaki şebekeler arasındaki işbirliği ve irtibat sözleşmesinin idari bir sözleşme olduğunu, bu nedenle de bu sözleşmeden doğan uyuşmazlıkların -örneğin, olumsuz tespit ve geri alma davalarının- idari yargı yerinde çözümlenebileceğini*”¹²⁹ belirtmiştir.

Yüksek mahkeme “*özel hukuk hükümlerine bağlı bir kamu iktisadi kuruluşu olan TEK aleyhine, aboneler tarafından, abonman sözleşmesine dayanılarak ‘elektrik borcunun bulunmadığı’nın tespiti için açılacak davalara (olumsuz tespit davalarına) genel mahkemelerde bakılacağını*”¹³⁰ kabul etmiştir. Aynı şekilde;

√ «*Davalı şirket, davacının protokole aykırı davrandığı iddiası ile cezai şartın tahsili amacı ile takibe girişmiş, davacı da menfi tespit davası açmış olup; taraflar arasındaki sözleşmenin niteliği itibari ile 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile ilgili bir uyuşmazlık bulunmadığından asliye hukuk mahkemesince görevsizlik kararı verilemeyeceğini*»¹³¹

√ «*İkrazatçılık faaliyetlerinin 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında KHK kapsamında olduğu ve ikrazatçılıkla ilgili uyuşmazlıkların genel mahkemelerin görev alanında olduğunu*»¹³²

√ «*Bir hukuki işlemin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için yasanın amacı içerisinde yukarıda tanımları verilen taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olması gerekeceği, davacının dava dışı şirket yetkilisi olarak hem de şirkete kefil olarak davalı bankadan genel ticari kredi sözleşmesi çektiği anlaşıldığından, davacı yasanın 3. maddesinde belirtilen ‘tüketici’ tanımına girmemekte olup bu davaya bakmaya, genel mahkemeler görevli olması gerekeceğini*»¹³³

√ «*Yeni malik tarafından ecrimisil tahsili talebiyle kiracı hakkında başlatılan takipte borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkin davada, akdin feshi ve tahliye istemi olmaksızın kira alacağı ve tazminat davalarında görevli mahkeme dava değerine bakılarak tayin edileceği,*

¹²⁸ Bknz: 3. HD. 19.1.1989 T. 6019/591 (www.e-uyar.com)

¹²⁹ Bknz: 19. HD. 19.12.2002 T. 2819/7935 (www.e-uyar.com)

¹³⁰ Bknz: 13. HD. 6.2.1990 T. 446/769; HGK. 13.3.1991 T. 13-24/124 (www.e-uyar.com)

¹³¹ Bknz: 11. HD. 07.04.2014 T. 4019/6742 (www.e-uyar.com)

¹³² Bknz: HGK. 04.05.2011 T. 13146/267(www.e-uyar.com)

¹³³ Bknz: 13. HD. 05.03.2014 T. 758/5994(www.e-uyar.com)

dava değeri 9350 TL olup, dava tarihi itibarıyla görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesi olduğu, mahkemece işin esasına girilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde görevsizlik kararı verilmesinin hatalı olduğunu»¹³⁴

√ «Dava haksız ve yersiz olarak ödenen pamuk destekleme primi- nin iadesi için davalı idare tarafından gönderilen ödeme emrine kar- şılık borçlarının olmadığına tespiti amacıyla açılan menfi tespit iste- ğine ilişkin olduğundan, davanın adli yargı yerinde görülmesi gere- keceğini»¹³⁵

√ «Taraflar arasındaki uyuşmazlık, davacı özel hastane ile davalı SGK arasında akdolan sağlık hizmetleri satın alma sözleşmesinden kaynaklanmakta olduğundan, açılan davanın genel hükümlere göre genel mahkemelerce karara bağlanması gerekeceğini»¹³⁶

√ «İmar Yasası uyarınca hazırlanan Otopark Yönetmeliğinin uy- gulanmasından kaynaklı davanın görev yönünden idari yargıda açıl- ması gerekeceğini»¹³⁷

-«Ticaret odasına kayıtlı olup, bu odaya aidat ödeyen davacı ile davalı esnaf odası arasındaki olumsuz tespit davalarına idari yargı yerinde değil, adli yargı yerinde bakılacağını»¹³⁸

-«2560 sayılı Kanuna tabi olan İSKİ'nin gördüğü hizmet kamu hizmeti ise de, faaliyetini özel hukuk kurallarına göre yürüttüğünden, TK. 'nun 18/II (şimdi; TTK. 'nun 16/II) maddesi uyarınca tacir sayıldı- ğını ve bu nedenle tacir olan davacı ile davalı arasındaki uyuşmazlığın adli yargı yerinde görüleceğini»¹³⁹

belirtmiştir...

Yine **yüksek mahkeme** «görev» konusu ile ilgili olarak;

√ «Kambiyo senetleri 6102 sayılı TTK. 'da düzenlenmiş olduğun- dan bu senetlerden kaynaklanan uyuşmazlığın; aynı kanunun 4. mad- desinde kapsamında ticari dava niteliğinde olduğu- Dava tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 6102 sayılı TTK. 'nun değişik 5. maddesi uyarınca

¹³⁴ Bknz: 6. HD. 26.03.2014 T. 11574/3710 (www.e-uyar.com)

¹³⁵ Bknz: 17. HD. 19.12.2013 T. 15525/18008 (www.e-uyar.com)

¹³⁶ Bknz: 13. HD. 07.01.2013 T. 24583/713 (www.e-uyar.com)

¹³⁷ Bknz: 4. HD. 05.05.2011 T. 8113/5205 (www.e-uyar.com)

¹³⁸ Bknz: 4. HD. 7.7.2004 T. 8846/8955 (www.e-uyar.com)

¹³⁹ Bknz: 19. HD. 20.10.2003 T. 6941/9181 (www.e-uyar.com)

asliye hukuk mahkemeleri ile asliye ticaret mahkemeleri arasındaki ilişkinin görev ilişkisine dönüştürülmüş olduğunu»¹⁴⁰

√ «Tüketici toki evleri yönetimi davacı ile, satıcı davalı arasında mal satışından kaynaklanan bir uyuşmazlık bulunduğu, 4822 sayılı kanun ile değişik 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 23. maddesi gereğince davaya bakmaya tüketici mahkemesi görevli olması gerekeceğini»¹⁴¹

√ «Taraflar arasındaki temel ilişki kredi kartından dolayı borçlu olmadığının tespiti ile maddi ve manevi tazminat isteminden kaynaklanmakta olup, 4077 sayılı yasa kapsamında kaldığından, davaya bakmaya tüketici mahkemesinin görevli olması gerekeceğini»¹⁴²

√ «4077 sayılı yasanın 23. maddesi 'bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılacağını' öngörmüş olup, taraflar arasındaki uyuşmazlık Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında kaldığına göre, davaya bakmaya tüketici mahkemesinin görevli olması gerekeceğini»¹⁴³

√ «Bir hukuki işlemin 4077 sayılı yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için, yasanın amacı içerisinde kanunda tanımlanan taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olması gerekeceğini»¹⁴⁴

√ «Miktar ayırımı yapılmaksızın tahliye, alacak, tazminat, kiracılık sıfatının tespiti gibi tüm kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözüm yerinin sulh hukuk mahkemesi olduğu, kira alacağının tahsili için yapılan icra takibi nedeniyle borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkin davanın da sulh hukuk mahkemesinde görüleceğini»¹⁴⁵

√ «Kambiyo senedine dayalı takip nedeniyle borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkin davada, mahkemelerin görevi kamu düzenine ilişkin kurallardan olup, yargılamanın her aşamasında istek üzerine ya da re'sen gözetilmesi gerektiği, uyuşmazlığın kira ilişkisinden kaynaklanması nedeniyle görevli mahkemenin sulh hukuk mahkemesi olup mahkemece görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yazılı şekilde işin

¹⁴⁰ Bknz: 19. HD. 09.06.2014 T. 6970/10702 (www.e-uyar.com)

¹⁴¹ Bknz: 13. HD. 26.06.2014 T. 2924/21344 (www.e-uyar.com)

¹⁴² Bknz: 13. HD. 25.06.2014 T. 30950/20984 (www.e-uyar.com)

¹⁴³ Bknz: 13. HD. 23.06.2014 T. 20339/20652 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁴ Bknz: 13. HD. 23.06.2014 T. 20576/20282 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁵ Bknz: 6. HD. 24.02.2014 T. 8733/2022 (www.e-uyar.com)

esası incelenerek davanın esastan sonuçlandırılmasının doğru olmadığı»¹⁴⁶

√ «*Davalı tarafından kredi kartı borcu nedeniyle borçlu olmadığına tespiti istemine ilişkin taraflar arasındaki uyuşmazlık, Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında kaldığına göre davaya bakmaya tüketici mahkemesinin görevli olması gerekeceğini»¹⁴⁷*

√ «*Menfi tespit davasında, taraflar arasında kömür satımına ilişkin sözleşme bulunduğu, 4077 sayılı Yasanın 3. maddesi kapsamında davacının tüketici, davalının ise satıcı olduğu, bu şekliyle taraflar arasındaki hukuki ilişkinin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığı anlaşılmakta olup, davaya mahkemece, davaya tüketici mahkemesi sıfatıyla bakılması gerekeceğini»¹⁴⁸*

√ «*Menfi tespit davasında, taraflar arasında davacının evinde kullanılması için mobilya alım satımına ilişkin sözleşme bulunduğu, 4077 sayılı Yasa kapsamında davacının tüketici davalının ise satıcı olduğu, bu şekliyle taraflar arasındaki hukuki ilişkinin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığı anlaşılmakta olup, mahkemece, görevsizlik kararı verilmesi ve davaya tüketici mahkemesi sıfatıyla bakılması gerekeceğini»¹⁴⁹*

√ «*Dava, davacıların murisine, dava dışı kooperatif üyeleri adına davalı bankaca kullandırılan toplu konut kredisinin kooperatif üyesi olarak bankaya geri ödenmesinin üstlenilmesi ile hazırlanan geri ödeme planına bağlı olarak ödenmediği iddiası ile yapılan icra takibi nedeniyle borçlu olunmadığının tespiti ve borcun varlığı halinde miktarının ve ferilerinin tespiti istemine ilişkin olup, 4077 sayılı Yasanın 23. maddesi, bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılacağını öngörmüş olduğu ve uyuşmazlık, Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında kaldığına göre davaya bakmakla tüketici mahkemesi'nin görevli olması gerekeceğini»¹⁵⁰*

√ «*Davacı ile davalı banka arasında kredi kartı sözleşmesi bulunup bulunmadığı ile ilgili bir uyuşmazlık olması nedeniyle taraflar arasındaki uyuşmazlık Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında kalması nedeniyle davaya bakmaya Tüketici Mahkemesi-*

¹⁴⁶ Bknz: 6. HD. 19.02.2014 T. 8356/1801 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁷ Bknz: 13. HD. 27.01.2014 T. 22833/1902 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁸ Bknz: 13. HD. 09.06.2014 T. 12262/17888 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁹ Bknz: 13. HD. 09.06.2014 T. 16295/17946 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁰ Bknz: 13. HD. 05.06.2014 T. 1599/17784 (www.e-uyar.com)

nin görevli olacağı, görevle ilgili düzenlemeler kamu düzenine ilişkin olup taraflar ileri sürmese dahi yargılamanın her aşamasında resen gözetileceği ve görevle ilgili hususlarda kazanılmış hakkın da söz konusu olmaması nedeniyle mahkemece ayrı bir tüketici mahkemesi var ise görevsizlik kararı verilmesi, yok ise ara kararıyla davaya tüketici mahkemesi sıfatıyla bakılmasına karar verilmesi gerekeceğini»¹⁵¹

√ «Taraflar arasındaki, kanunda yazılı tüketici tanımına uyan davacı tarafından satın alınan araç bedelini ödediğinden bahis ile borçlu olmadığının tespiti istemine yönelik menfi tespit davasında, taraflar arasındaki ilişkinin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığı anlaşılmakta olup, yasanın 23. maddesi bu kanunu uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılacağını öngörmüş olduğundan, mahkemece ara karar ile davaya tüketici mahkemesi sıfatıyla bakılmasına şeklinde karar verilmesi gerekeceğini»¹⁵²

√ «Davacı ile davalı arasında işçi-işveren ilişkisi bulunmakta olup dava, bu ilişki içinde verilen bonodan kaynaklandığına göre, 4857 sayılı İş Kanunu ve 5221 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun ilk maddelerinde belirtildiği üzere davanın iş mahkemesinde görülmesi gerekeceğini»¹⁵³

√ «Ticari kredi nedeniyle alınan masrafların iadesine ilişkin olan davada, mahkemenin davanın ticari dava niteliğinde olduğu ve davaya bakma görevinin asliye ticaret mahkemesine ait olduğu yönündeki kabulü yerinde olup, Erdemli de müstakil ticaret mahkemesinin bulunmadığı dikkate alındığında davaya ticaret mahkemesi sıfatıyla bakılmasına karar verilerek uyuşmazlığın çözülmesi gerekeceğini»¹⁵⁴

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasında, bonodan kaynaklanan dava, bono TTK'da düzenlendiğinden, bu tür uyuşmazlıklar 6102 sayılı TTK'nın 4. maddesi gereği (yürürlükten kalkmış 6762 sayılı K.nun 4. md.) tahdidi olarak sayılan ticari davalardan olduğundan, mahkemece bu durum gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekeceğini»¹⁵⁵

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasının, tarafların Cumhuriyet Savcılığında alınan beyanlarında dava konusu bononun davalıların işçi alacağına karşılık verildiği anlaşılmakta olup uyuşmazlığın,

¹⁵¹ Bknz: 13. HD. 03.06.2014 T. 13125/17322 (www.e-uyar.com)

¹⁵² Bknz: 13. HD. 02.06.2014 T. 1606/17000 (www.e-uyar.com)

¹⁵³ Bknz: 19. HD. 29.05.2014 T. 7783/10050 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁴ Bknz: 13. HD. 26.05.2014 T. 18006/16423 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁵ Bknz: 19. HD. 21.05.2014 T. 7634/9626 (www.e-uyar.com)

işçi işveren ilişkisi nedeniyle verilen bonodan kaynaklanmasına göre iş hukuku kuralları çerçevesinde çözümlenmesi gerekeceğini»¹⁵⁶

√ «Kambiyo senedi niteliğini taşıyan bonoya dayalı menfi tespit davasında, 6335 sayılı Yasa ile değişik 6102 sayılı TTK'nın 5. maddesi hükmünün yürürlüğe girdiği 01.07.2012 tarihinden sonra açılmış ve anılan; 'asliye ticaret mahkemesi ile asliye hukuk mahkemesi ve diğer hukuk mahkemeleri arasındaki ilişki görev ilişkisi olup, bu durumda göreve ilişkin usul hükümleri uygulanır.' yasa hükmüne göre görev, kamu düzenine ilişkin olduğundan mahkemece yargılamanın her safhasında kendiliğinden gözetilmesi gerekeceğini»¹⁵⁷

√ «Dava bonoya dayalı menfi tespit davası olup 6102 sayılı TTK'nın 4/1-a maddesi uyarınca, TTK'da öngörülen hususlardan doğan hukuk davaları, ticari dava sayılacağından, mahkemece görevsizlik kararı verilmesi gerekeceğini»¹⁵⁸

√ «Dava tarihinde yürürlükte bulunan 6102 sayılı TTK'nın 4/1-a maddesine göre 'Tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın bu kanunda öngörülen hususlardan doğan hukuk davaları ticari dava sayılır' hükmüne göre, somut olayda, dava konusu edilen bono, 6102 sayılı TTK'nın 776 vd. maddelerinde düzenlenmiş olduğundan davanın ticari dava olduğunun kabulünün ve görev, kamu düzenine ilişkin olup, davanın her safhasında re'sen gözetilmesi gerekeceğini»¹⁵⁹

√ «Dava konusu alacağın dayanağı genel kredi sözleşmesi olup, ticari nitelikteki bu sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlığın tüketici mahkemesinin görevine girmediyi»¹⁶⁰

√ «Davacı ile davalı arasında işçi-işveren ilişkisi bulunduğu, davalı dava konusu çekin işçi-işveren ilişkisi nedeniyle verildiğini iddia ettiğinden; davanın hizmet akdinden kaynaklanıp iş mahkemesi'nin görevli olduğunu»¹⁶¹

√ «Bir hukuki işlemin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için yasanın amacı içerisinde kanunda tanımlanan taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olmasının gerekeceğini»¹⁶²

¹⁵⁶ Bknz: 19. HD. 15.05.2014 T. 5637/9286 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁷ Bknz: 19. HD. 13.05.2014 T. 5879/9122 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁸ Bknz: 11. HD. 07.05.2014 T. 1272/8663 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁹ Bknz: 19. HD. 29.04.2014 T. 7286/10026 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁰ Bknz: 19. HD. 28.04.2014 T. 10551/7958 (www.e-uyar.com)

¹⁶¹ Bknz: 19. HD. 22.04.2014 T. 3557/7861 (www.e-uyar.com)

¹⁶² Bknz: 13. HD. 16.04.2014 T. 10761/11682 (www.e-uyar.com)

√ «4077 sayılı Yasa'nın 23. maddesinin bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılacağını öngördüğünü»¹⁶³

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasında, mahkemece, işbölümü sebebiyle gönderme kararı verilerek tarafların yüzlerine karşı tefhim edildiği görüldüğünden ve verilen karar kesin karar olduğundan karar tarihinden itibaren iki haftalık yasal süre içinde kararı veren mahkemeye başvurulup dava dosyasının görevli asliye ticaret mahkemesine gönderilmesinin talep edilmesi gerekeceğini»¹⁶⁴

√ «Taraflar arasındaki ihtilaf sulh sözleşmesi gereğince takibe konulan çek ve senetten dolayı davacının borçlu olup olmadığının tespitine ilişkin olup, ihtilaf 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunun uygulanmasını gerektirmediğinden asliye ticaret mahkemesince görevsizlik kararı verilemeyeceğini»¹⁶⁵

√ «Bir hukuki işlemin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için yasanın amacı içerisinde yukarıda tanımları verilen taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olmasının gerekeceği, somut uyuşmazlıkta temel ilişki, tellalık sözleşmesinden kaynaklanmakta olup, davacı 4077 sayılı Yasa kapsamında tüketici olmadığı gibi, davalının da satıcı olmadığını»¹⁶⁶

√ «Kredi kartı sözleşmesinden kaynaklanan menfi tespit davalarında, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun uygulanması ile ilgili uyuşmazlıklarda kart hamilinin tüketici olması hâlinde tüketici mahkemesinin görevli olduğunu»¹⁶⁷

√ «Taraflar arasında işçi işveren ilişkisi bulunduğu ve davaya konu edilen bononun da bu ilişki sırasında keşide edildiğinden uyuşmazlığın çözümünde iş hukuku hükümlerinin uygulanması gerektiği ve yargılama görevinin iş mahkemesinin görev alanına girdiğini»¹⁶⁸

√ «Bir hukuki işlemin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için yasanın amacı içerisinde kanunda tanımlanan taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olması gereğince, somut uyuşmazlıkta davacı ile davalılar arasında devre mülk satışına ilişkin sözleşme imzalandığı, taraflar arasındaki söz-

¹⁶³ Bknz: 13. HD. 14.04.2014 T. 7483/11364 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁴ Bknz: 19. HD. 07.04.2014 T. 4493/6651 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁵ Bknz: 11. HD. 03.04.2014 T. 3238/6567 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁶ Bknz: 13. HD. 02.04.2014 T. 32284/9987 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁷ Bknz: 19. HD. 12.03.2014 T. 1485/4730 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁸ Bknz: 19. HD. 12.03.2014 T. 2289/4745 (www.e-uyar.com)

leşme ilişkisinin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığı anlaşılmakta olup Yasanın 23. maddesi bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılması gerekeceğini»¹⁶⁹

√ «Bono nedeniyle borçlu bulunmadığının tespiti istemine ilişkin ticari davaların tüketici mahkemelerinde görülemeyeceğini»¹⁷⁰

√ «Bir hukuki işlemin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için yasanın amacı içerisinde kanunda tanımlanan taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olması gereğince, somut uyuşmazlıkta davacı ile davalı arasında konut kredisine ilişkin sözleşme olduğu, taraflar arasındaki sözleşme ilişkisinin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığı anlaşılmakta olup yasanın 23. maddesi bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılması gerekeceğini»¹⁷¹

√ «Menfi tespit davasında, taraflar arasındaki ilişki hizmet sözleşmesine dayanmakta olup bu gibi hizmet sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklara ilişkin davaların iş mahkemelerinde görülmesi gerekeceğini»¹⁷²

√ «Bir hukuki işlemin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için yasanın amacı içerisinde taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olması gereğince, somut uyuşmazlıkta temel ilişki, müteahhit olan davacı ile davalı arasındaki taşınmaz satış sözleşmesinden kaynaklanmakta olup, taraflar arasındaki ilişkisinin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığı anlaşılmakta olup Yasanın 23. maddesine göre bu kanunu uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılması gerekeceğini»¹⁷³

√ «Birleşen menfi tespit davası-itirazın iptali davasındaki uyuşmazlığın aynı genel kredi sözleşmesinden kaynaklandığı gözetilerek asıl ve birleşen davanın görülmesinde asliye ticaret mahkemesinin görevli olduğunun kabulü gerekeceğini»¹⁷⁴

√ «Bir hukuki işlemin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için yasanın amacı içerisinde yukarıda tanımları verilen taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olması gerekeceği, davacı (satıcı) ile davalı (alıcı), arasında mal satı-

¹⁶⁹ Bknz: 13. HD. 11.03.2014 T. 8169/6766 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁰ Bknz: 19. HD. 11.03.2014 T. 2179/4686 (www.e-uyar.com)

¹⁷¹ Bknz: 13. HD. 11.03.2014 T. 7452/6727 (www.e-uyar.com)

¹⁷² Bknz: 13. HD. 11.03.2014 T. 7980/6762 (www.e-uyar.com)

¹⁷³ Bknz: 13. HD. 10.03.2014 T. 28981/6564 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁴ Bknz: 19. HD. 10.03.2014 T. 6732/4568 (www.e-uyar.com)

şından kaynaklanan bir uyuşmazlık bulunduğu ve taraflar arasındaki ilişkinin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığı anlaşılmakta olup 4077 sayılı Yasanın 23. maddesi bu kanunu uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılması gerekeceğini»¹⁷⁵

√ «Malulen emekli olan davacının sigortalı olarak çalıştığının tespit edilmesi üzerine, yersiz ödemelerin tahsili için yapılan icra takibinden dolayı borçlu bulunulmadığının tespiti istemine ilişkin davaya, iş mahkemesi tarafından bakılması gerektiğini»¹⁷⁶

√ «Taraflar arasındaki uyuşmazlığın kira sözleşmesinden kaynaklandığı, 6100 sayılı HMK'nun 4/a maddesi gereğince kiralanan taşınmazların, İcra ve İflas Kanununa göre ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin hükümler ayırık olmak üzere, kira ilişkisinden doğan alacak davaları da dâhil olmak üzere tüm uyuşmazlıkları konu alan davalar ile bu davalar ile bu davalara karşı açılan davaların sulh hukuk mahkemesinde görüleceğini»¹⁷⁷

√ «İcra takibine konu bonoların ödenmiş olduğu iddiasına dayalı menfi tespit istemine ilişkin davada, TTK'nun 4/1(a) bendine göre, TTK'da öngörülen hususlardan doğan davanın tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın ticari dava sayıldığı, bononun TTK'nun 776 vd. maddelerinde düzenlenmiş olması ve aynı Kanun'un 5/1. maddesine göre, asliye ticaret mahkemesinin tüm ticari davalara bakmakla görevli bulunması sebebiyle, davada asliye ticaret mahkemesinin görevli olduğunu»¹⁷⁸

√ «Bonoya dayalı menfi tespit istemine ilişkin uyuşmazlıkta, bono, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununda düzenlenmiş kambyo senetlerinden olup, anılan yasanın 4-5-12 vd. hükmü gereğince TTK'ndan kaynaklanan uyuşmazlıklar mutlak ticari dava niteliğinde bulunmasına göre, davanın ticaret mahkemesinde görülmesi gerekeceğini»¹⁷⁹

√ «Uyuşmazlığa konu edilen bono hizmet ilişkisi nedeniyle düzenlendiğinden uyuşmazlığın iş hukuku kurallarına göre çözümlenmesi gerektiği ve davanın iş mahkemesinin görevine girdiğini»¹⁸⁰

√ «Taraflar arasındaki, dükkan satış vaadi sözleşmesi nedeniyle verilen bonolardan kaynaklanmakta olan menfi tespit davasında,

¹⁷⁵ Bknz: 13. HD. 05.03.2014 T. 30901/5993 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁶ Bknz: 4. HD. 19.02.2014 T. 5674/2660 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁷ Bknz: 6. HD. 29.01.2014 T. 8169/1046 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁸ Bknz: 19. HD. 28.01.2014 T. 17215/2046 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁹ Bknz: 19. HD. 27.01.2014 T. 16302/1970 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁰ Bknz: 19. HD. 21.01.2014 T. 16974/1580 (www.e-uyar.com)

TTK'nun 4. maddesinde, bu kanunda düzenlenen hususlardan doğan davaların, ticari dava olduğu öngörüldüğüne göre davanın ticari dava olduğu gözetilerek karar verilmesi gerekeceğini»¹⁸¹

√ «6100 sayılı HMK'nun sulh hukuk mahkemelerinin görevini düzenleyen 4. maddesinin 1/a bendi gereğince kiralanan taşınmazların İcra ve İflas Kanunu'na göre ilamsız icra yolu ile tahliyesine ilişkin hükümler ayrı olmak üzere, kira ilişkisinden doğan alacak davaları da dahil tüm uyuşmazlıkları konu alan davalar ile bu davalara karşı açılan davalar sulh hukuk mahkemesinin görevine girmesi gerekeceğini»¹⁸²

√ «Uyuşmazlığın, işçi işveren ilişkisi nedeniyle verilen bonodan kaynaklanmasına göre iş hukuku kuralları çerçevesinde çözümlenmesi gerektiğinden davaya bakmakla iş mahkemelerinin görevli olduğunu»¹⁸³

√ «Kambiyo senedi olan çeke dayalı menfi tespit davası; ticari dava niteliğinde olduğundan davada asliye hukuk mahkemesi sıfatıyla bakılamayacağı, asliye ticaret mahkemesi sıfatıyla bakılması gerektiğini»¹⁸⁴

√ «Dava, kira sözleşmesi nedeniyle borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkin olup 21.07.2011 tarihinde açılmış olduğundan olaya 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun göreve ilişkin 8. maddesi hükmünün uygulanması gerekip dava tarihi itibarıyla görevli mahkemenin asliye hukuk mahkemesi olması gerekeceğini»¹⁸⁵

√ «6100 sayılı Yasanın 4/a maddesinde, kiralanan taşınmazların, 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na göre ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin hükümler ayrı olmak üzere, kira ilişkisinden doğan alacak davaları da dahil olmak üzere tüm uyuşmazlıkları konu alan davalar ile bu davalara karşı açılan davaların sulh hukuk mahkemesinde görülmesi gerekeceğini»¹⁸⁶

√ «Bir hukuki işlemin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için yasanın amacı içerisinde taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olması gerektiğini»¹⁸⁷

¹⁸¹ Bknz: 19. HD. 16.01.2014 T. 15454/1310 (www.e-uyar.com)

¹⁸² Bknz: 6. HD. 26.12.2013 T. 6373/17377 (www.e-uyar.com)

¹⁸³ Bknz: 19. HD. 05.12.2013 T. 15355/19473 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁴ Bknz: 19. HD. 03.12.2013 T. 14683/19265 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁵ Bknz: 6. HD. 25.11.2013 T. 5069/15851 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁶ Bknz: 6. HD. 25.11.2013 T. 4699/15850 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁷ Bknz: 3. HD. 10.10.2013 T. 11311/14298 (www.e-uyar.com)

√ «Kambiyo senedi olan çeke dayalı menfi tespit davasındaki ticari dava niteliğindeki davaya, asliye hukuk mahkemesi sıfatıyla bakılamayıp, asliye ticaret mahkemesi sıfatıyla bakılması gerekeceğini»¹⁸⁸

√ «İşçi işveren ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlığın iş mahkemelerinde çözülmesi gerekeceğini»¹⁸⁹

√ «Davaya konu kredi sözleşmesi ticari nitelikte olduğundan kredi sözleşmesinin taraflarının tacir olduğu, bu nedenle görevli mahkeme ticaret mahkemeleri olduğundan mahkemenin görevsizliğine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁹⁰

√ «Uyuşmazlığın işçi işveren ilişkisinden kaynaklanması halinde iş mahkemesinin görevli olduğunu»¹⁹¹

√ «Davalı tarafa dava dilekçesinin tebliği sağlanmadan dosya üzerinden görevsizlik kararı verilmesinin hukuki dinlenilme hakkına aykırılık oluşturacağını»¹⁹²

√ «Dava konusu alacak işçi ve işveren arasındaki ilişkiye dayanırsa, bu tür davalara bakma görevinin iş mahkemelerine ait olması nedeniyle mahkemenin görevsizliğine karar verilmesi ve yargılama giderlerinin görevli mahkemece değerlendirilmesi gerekeceğini»¹⁹³

√ «Dava konusu, Ticaret Kanununda düzenlenmiş kambiyo senedi olan bono nedeniyle 'borçlu olmadığının tespiti davası' olduğundan, TTK. 5/1-3 maddesi gereği, davaya bakmakla görevlinin ticaret mahkemeleri olması gerekeceğini»¹⁹⁴

√ «HMK. 'nun 14. maddesi uyarınca dava şartlarından olan görev konusunda HMK. 'nun 138. maddesi uyarınca dosya üzerinden karar verilebileceği; ancak bunun için dava dilekçesinin davalıya tebliğ edilerek savunma hakkının tanınması gerekeceği– Dava dilekçesi tebliğ edilmeden dosya üzerinden görevsizlik kararı verilmesinin HMK. 'nun 27. maddesinde düzenlenen hukuki dinlenilme hakkına aykırı olacağını»¹⁹⁵

¹⁸⁸ Bknz: 19. HD. 03.12.2013 T. 14683/19265 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁹ Bknz: 19. HD. 05.12.2013 T. 16506/19475 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁰ Bknz: 19. HD. 21.11.2013 T. 14380/18680 (www.e-uyar.com)

¹⁹¹ Bknz: 19. HD. 13.11.2013 T. 12772/17936 (www.e-uyar.com)

¹⁹² Bknz: 19. HD. 04.11.2013 T. 11841/17212(www.e-uyar.com)

¹⁹³ Bknz: 19. HD. 04.11.2013 T. 13277/17188(www.e-uyar.com)

¹⁹⁴ Bknz: 19. HD. 10.10.2013 T. 9140/15850(www.e-uyar.com)

¹⁹⁵ Bknz: 19. HD. 30.09.2013 T. 10472/14967(www.e-uyar.com)

√ «Bono, poliçe yahut çek hamili ile keşidecisi arasında doğan uyuşmazlıkların TTK.'nın 4. maddesi uyarınca ticari dava niteliğinde olduğu ve davaya bakmakta ticaret mahkemelerinin görevli olduğunu»¹⁹⁶

√ «Takibe konu senetlerin işçi işveren ilişkisi sebebiyle düzenlendiği hallerde uyuşmazlığın iş mahkemelerinde çözümlenmesi gerekeceğini»¹⁹⁷

√ «Davalıya usulüne uygun tebligat yapılmamış ve böylece savunma hakkı kısıtlanmış olduğundan, görevsizlik kararı verilmemesi gerekeceğini»¹⁹⁸

√ «Davanın kambiyo senedi ile borçlu olunmadığının tespiti ilişkin olduğu, davaya bakma görevinin ticaret mahkemesine ait olduğunu»¹⁹⁹

√ «Davacının 'dava dışı şirkete teminat olarak verilen bononun davalı şirketin çalışanı tarafından ele geçirilerek lehtar hanesinin doldurulup icra takibine konulduğunu' ileri sürdüğü davada, uyuşmazlığın iş hukuku ile ilgili bulunmadığını»²⁰⁰

√ «Tüketici kredi sözleşmesinden kaynaklanan davalarda tüketici mahkemelerinin görevli olacağını»²⁰¹

√ «İpoteğin kaldırılmasına yönelik menfi tespit taleplerinde icra mahkemelerinin değil genel mahkemelerin görevli olacağını»²⁰²

√ «Davalı yüklenici şirket tarafından; davacının; iletişim, tanıtım, reklam, vb. hizmetleri yürütebilmesi amacıyla ihtiyaç duyduğu internet yazılımlarının hazırlanması kararlaştırılmış olan sözleşme, konusu ve içeriği itibariyle eser sözleşmesi olup uyuşmazlık da bu sözleşme nedeniyle verilen bonodan dolayı davacı iş sahibi şirketin borçlu olmadığının tespiti ve senedin iptâli istemiyle açıldığından, davanın eser sözleşmesi hükümleri dikkate alınarak, davanın açıldığı ticaret mahkemesinde görülüp sonuçlandırılması gerekeceğini»²⁰³

¹⁹⁶ Bknz: 19. HD. 16.09.2013 T. 10690/13953 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁷ Bknz: 19. HD. 19.06.2013 T. 7362/11446 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁸ Bknz: 19. HD. 12.06.2013 T. 3396/10999 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁹ Bknz: 19. HD. 10.06.2013 T. 6417/10674 (www.e-uyar.com)

²⁰⁰ Bknz: 19. HD. 20.05.2013 T. 5479/9245 (www.e-uyar.com)

²⁰¹ Bknz: 19. HD. 06.05.2013 T. 5506/7993 (www.e-uyar.com)

²⁰² Bknz: 19. HD. 02.05.2013 T. 5345/7925 (www.e-uyar.com)

²⁰³ Bknz: 15. HD. 02.04.2013 T. 1132/2246 (www.e-uyar.com)

√ «Dava dilekçesinin tebliği sağlanmadan dosya üzerinden görevsizlik kararı verilmesinin hukuki dinlenilme hakkına aykırılık oluşturacağını»²⁰⁴

√ «Aile Hukukundan doğan dava ve işlerin aile mahkemelerinde görüleceğini– Menfi tespit ve istirdat davalarının genel hükümlere tabi olduğunu»²⁰⁵

√ «4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Yasanın 23. maddesi bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa tüketici mahkemelerinde bakılacağını»²⁰⁶

√ «Bir hukuki işlemin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için yasanın amacı içerisinde taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olması gerektiğini»²⁰⁷

√ «4721 sayılı Türk Medeni Kanununun üçüncü kısmı hariç olmak üzere, ikinci kitabından kaynaklanan davalara aile mahkemelerinde bakılacağı ve görev konusunun yargılamanın her aşamasında dikkate alınmasının zorunlu olduğunu»²⁰⁸

√ «Davalının davacıya kredi kartı hizmeti verdiği, bu hizmet nedeniyle davacının tüketici konumunda olduğu, dosya kapsamındaki bilgi ve belgelere göre bu kredi kartının davacının şahsi kullanımı dışında ticari bir amaçla kullanılmak üzere davacıya verilmemesi ve taraflar arasındaki ilişkinin 4077 sayılı yasa kapsamında kalması nedeniyle, davaya bakmaya tüketici mahkemesinin görevli olması gerekeceğini»²⁰⁹

√ «Teminat senedi olarak verilen senede ilişkin menfi tespit davasının, işçi-işveren ilişkisinden kaynaklanması nedeniyle iş mahkemesinde görülmesi gerekeceğini»²¹⁰

√ «5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince kurumun prim alacaklarının tahsilinde, 6483 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözülmesinde, kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi görevlidir. Mahkemelerin görevi kamu

²⁰⁴ Bknz: 19. HD. 04.11.2013 T. 11841/17212 (www.e-uyar.com)

²⁰⁵ Bknz: 3. HD. 09.10.2013 T. 10970/14186 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶ Bknz: 3. HD. 08.10.2013 T. 10732/13804 (www.e-uyar.com)

²⁰⁷ Bknz: 3. HD. 03.10.2013 T. 10760/13814 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸ Bknz: 2. HD. 15.05.2013 T. 15920/13801 (www.e-uyar.com)

²⁰⁹ Bknz: 13. HD. 4.2.2013 T. 22897/2177 (www.e-uyar.com)

²¹⁰ Bknz: 19. HD. 14.01.2013 T. 17083/442 (www.e-uyar.com)

düzeni ile ilgili olduğundan, mahkemece re'sen gözetilmesi gerekeceğini»²¹¹

√ «Davacı, 'dava konusu bononun davalıya ait işyerinde çalışmaya başlarken teminat olarak verildiğini' iddia etmiştir. Bu durumda uyumsuzluğun işçi-işveren ilişkisi nedeniyle verilen bonodan kaynaklandığı ve iş mahkemesinin görevli olduğu gözetilmeden, işin esasına girilerek yazılı şekilde hüküm oluşturulmasının hükmün bozulmasına neden olacağını»²¹²

√ «Uyumsuzluğun işçi-işveren ilişkisi nedeniyle düzenlenen senetten kaynaklanıyor olması halinde açılacak menfi tespit davasının iş mahkemesinde görülmesi gerekeceğini»²¹³

√ «Kiralanan taşınmazların, kira ilişkisinden doğan alacak davaları da dâhil olmak üzere tüm uyumsuzlukları konu alan davalarda sulh hukuk mahkemelerinin görevli olduğu bu davalarda delil olarak istisna akdinin öne sürülmesinin ya da kira sözleşmesinin ticari boyutu olmasının sulh hukuk mahkemesinin görevini etkilemeyeceğini»²¹⁴

√ «Menfi tespit davasında; uyumsuzluğun işçi işveren ilişkileri nedeniyle verildiği iddia edilen bonodan dolayı borçlu bulunulmadığının tespiti istemine ilişkin olduğu, işe girerken veya iş akdinin devamı sırasında işveren tarafından işçiden aralarındaki iş akdi ile ilgili olarak alınan senetten dolayı çıkan uyumsuzluklarda iş hukukunun uygulanması gerektiğinin ve bu nedenle davanın iş mahkemelerinin görevine girdiğinin gözetilmesinin gerektiğini»²¹⁵

√ «Aile konutunun üzerindeki hakların sınırlandırılmasına ilişkin işlere karşı açılan ipoteğin kaldırılması davasında görevli mahkemenin aile mahkemeleri olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekeceğini»²¹⁶

²¹¹ Bknz: 17. HD. 31.01.2013 T. 14748/815 (www.e-uyar.com)

²¹² Bknz: 19. HD. 14.11.2012 T. 11558/16740 (www.e-uyar.com)

²¹³ Bknz: 19. HD. 08.10.2012 T. 8701/14631; 24.05.2012 T. 2605/8744; 22.05.2012 T. 3866/8598; 09.02.2012 T. 9912/1857; 02.02.2012 T. 9776/1427; 01.02.2012 T. 8213/1277; 29.09.2011 T. 822/11658; 27.09.2011 T. 390/11489; 11.05.2011 T. 4335/6459; 09.05.2011 T. 11899/6279; 11.04.2011 T. 9941/4733; 10.03.2011 T. 2392/3131; 07.03.2011 T. 1315/2886; 01.11.2010 T. 8987/12263; 16.09.2010 T. 876/9871; 28.09.2010 T. 7305/10350; 14.09.2010 T. 6192/9698; 21.06.2010 T. 4814/7833; 17.06.2010 T. 12637/7750; 29.04.2010 T. 7188/5273; 29.03.2010 T. 2665/3545; 08.02.2010 T. 4040/1160; 21.01.2010 T. 12072/394 (www.e-uyar.com)

²¹⁴ Bknz: 6. HD. 02.07.2012 T. 5098/9917 (www.e-uyar.com)

²¹⁵ Bknz: 19. HD. 05.07.2012 T. 3731/11267 (www.e-uyar.com)

²¹⁶ Bknz: 19. HD. 14.06.2012 T. 16117/10156 (www.e-uyar.com)

√ «Mahkemece, takibin ve davanın temelini teşkil eden kredi sözleşmesinin tüketici kredisi niteliğindeki konut kredisi olduğu, bu tür kredilere ilişkin davalara bakma yetki ve görevinin tüketici mahkemelerinde olduğu gerekçesiyle dava dilekçesinin görev nedeniyle reddine, dosyanın görevli ve yetkili Ankara Tüketici Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekeceğini»²¹⁷

√ «İşçi ve işveren arasındaki iş ilişkisi sebebiyle verildiği iddia edilen kambiyo senedinden kaynaklanan dava hakkında mahkemenin görevsizliğine karar verilmesi gerekeceğini»²¹⁸

√ «Somut olayda davacı bir ticari şirket olup Türk Ticaret Kanunun 21/I hükmüne göre ‘Bir tacirin borçlarının ticari olması asıldır. Şu kadar ki; hakiki şahıs olan bir tacir, muameleyi yaptığı anda bunun ticari işletmesiyle ilgili olmadığını diğer tarafa açıkça bildirdiği veya muamele, fiil veya işin ticari sayılmasına halin icabı müsait bulunmadığı takdirde borç adi sayılır.’ Bu nedenle ticari bir şirketin tüketici olarak kabul edilmesinin mümkün olamayacağını»²¹⁹

√ «Takipten sonra açılacak menfi tespit davasında yetkili mahkemenin ‘davalının ikametgahının bulunduğu yer’ veya ‘takibin yapıldığı yer’ mahkemesi olduğunu»²²⁰

√ «Hizmet sözleşmelerinden doğan uyumsuzluklara ilişkin davaların İş Mahkemelerinde görülmesi 4857 ve 5521 sayılı Kanunların 1. maddeleri hükümleri gereği olduğu, bu nedenle davacılar tarafından açılan menfi tespit davasına İzmir’de mevcut bulunan iş mahkemelerinin bakmakla görevli olduğu gerekçesiyle, dava dilekçesinin görev yönünden reddine, dosyanın HUMK’nın 193/3. (yeni HMK’nın 20.) maddesi uyarınca karar kesinleştiğinde ve 10 gün içerisinde başvuru yapıldığı takdirde İzmir İş Mahkemesine gönderilmek üzere tevzi bürosuna verilmesine karar verilmesi gerekeceğini»²²¹

√ «Bir hukuki işlemin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için Kanunun amacı içerisinde taraflar arasında mal ve hizmet satışına dair bir hukuki işlemin olması gerekip; davacı, davalı banka bünyesinde çalıştığı dönemde kullandığı kredinin emekli olmasını müteakip, emekli ikramiyesi ve diğer alacaklarından mahsup

²¹⁷ Bknz: 19. HD. 05.06.2012 T. 5340/9444 (www.e-uyar.com)

²¹⁸ Bknz: 19. HD. 24.05.2012 T. 2605/8744 (www.e-uyar.com)

²¹⁹ Bknz: 19. HD. 24.05.2012 T. 2743/8746 (www.e-uyar.com)

²²⁰ Bknz: 19. HD. 24.05.2012 T. 2588/8743; 27.05.2010 T. 8411/6516 (www.e-uyar.com)

²²¹ Bknz: 19. HD. 21.05.2012 T. 5388/8563 (www.e-uyar.com)

edildiğini belirterek, mahsup edilen miktarın davalıdan tahsili için eldeki davayı açmış olup, mahkemenin de kabulünde olduğu üzere uyumsuzluğa konu Mensup Kredisinin 4077 sayılı Kanunda düzenlenen tüketici kredilerinin niteliği ve şartlarını da içermediği ve bu bağlamda 4077 sayılı Kanun kapsamında tüketici kredisi olarak değerlendirilmesinin mümkün olmaması gerekeceğini»²²²

√ «Taraflar arasındaki ilişkinin 4077 sayılı Yasadan kaynaklanan tüketici kredisi sözleşmesinden kaynaklanmasından dolayı davaya bakmaya tüketici mahkemesinin görevli olması gerekeceğini»²²³

√ «Davacı-tüketici şahsi ihtiyacı için davalı bankadan kredi kullanmış olup, adının mensup kredisi olması kredinin niteliğini değiştirmeyeceğinden, taraflar arasında 4077 sayılı Yasanın değişik 10. maddesi kapsamında sözleşme ilişkisi bulunmakta olup taraflar arasındaki uyumsuzluk Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında kaldığına göre davaya bakmakla tüketici mahkemesi görevli olması gerekeceğini»²²⁴

√ «Bir hukuki işlemin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için Yasanın amacı içerisinde yukarıda tanımları verilen taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuki işlemin olması gerekeceği ve taraflar arasındaki ilişki hizmet ilişkisi olup uyumsuzluk 4077 sayılı Kanunun 4/A maddesi kapsamında olduğundan, davada tüketici mahkemelerinin görevli olması gerekeceğini»²²⁵

√ «5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 44/I maddesine göre, 'Bu Kanunun uygulanması ile ilgili uyumsuzluklarda kart hamilinin tüketici olması hâlinde 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 22 nci ve 23 üncü maddesi hükümleri uygulanır.' Mahkemelerin görevinin kamu düzenine ilişkin olması nedeniyle yargılamanın her aşamasında re'sen dikkate alınması gerekeceğini»²²⁶

√ «Dava konusu kredi genel kredi sözleşmesinden kaynaklanmakta olup, 4077 sayılı Yasanın 3/e maddesi kapsamında değildir. Bu durumda davanın genel mahkemelerde görülmesi gerekirken tüketici

²²² Bknz: 13. HD. 21.05.2012 T. 63296/12939 (www.e-uyar.com)

²²³ Bknz: 13. HD. 27.04.2012 T. 4791/11658 (www.e-uyar.com)

²²⁴ Bknz: 13. HD. 19.4.2012 T. 3077/10879 (www.e-uyar.com)

²²⁵ Bknz: 13. HD. 05.04.2012 T. 1975/9298 (www.e-uyar.com)

²²⁶ Bknz: 19. HD. 09.05.2012 T. 2484/836 (www.e-uyar.com)

mahkemesi sıfatıyla görülerek sonuçlandırılmasının doğru görülemeyeceğini»²²⁷

√ «Dava konusu ihtilafın 4077 sayılı Kanun kapsamına girdiği, anılan Kanunun 23. maddesi uyarınca tüketici mahkemesinin görevli olduğu gerekçesi ile görevsizlik kararı verilmesi gerekeceğini»²²⁸

√ «Uyuşmazlık, davalının iş yerinde çalışan davacı-işçinin işe girerken verdiği senedin davacının çalıştığı kasada açık vermesi üzerine sonradan doldurularak takibe konulmasından kaynaklanmakta olup taraflar arasındaki işçi işveren ilişkisi nedeniyle görevli mahkemenin iş mahkemesi olduğu, görev kuralları kamu düzeninden olup re'sen gözetileceği (HMK. madde-1), mahkemece görevsizlik kararı verilmesi gerekirken işin esasına girilip yazılı şekilde karar verilmesinin isabetli görülemeyeceğini»²²⁹

√ «Davacının dava tarihinden önce işçisi olduğu işveren davalıya karşı işe girerken kendisinden teminat amacı ile alınan senet nedeni ile borçlu olmadığına tespitine ilişkin olduğu, taraflar arasındaki ilişkinin iş ilişkisinden kaynaklandığı, davada görevli mahkemenin İş Mahkemesi olduğu gerekçesi ile mahkemenin görevsizliğine karar verilmesi gerekeceğini»²³⁰

√ «5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 44/I maddesine göre, 'Bu Kanunun uygulanması ile ilgili uyuşmazlıklarda kart hamilinin tüketici olması hâlinde 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un 22 nci ve 23 üncü maddesi hükümleri uygulanır.' Mahkemelerin görevinin kamu düzenine ilişkin olması nedeniyle yargılamanın her aşamasında re'sen dikkate alınması gerekir. Bu nedenle tüketici mahkemesinin görevli olduğu gözetilmeden anılan kanun hükmüne aykırı şekilde genel mahkeme tarafından hüküm verilmesinin usul ve yasaya aykırı olacağını»²³¹

√ «HMK'nın 2. maddesi uyarınca dava konusunun değer ve miktarına bakılmaksızın mal varlığı haklarına ilişkin davalar asliye hukuk mahkemesinde görüleceğinden dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar verilmesi gerekeceğini»²³²

²²⁷ Bknz: 19. HD. 30.04.2012 T. 14705/7204 (www.e-uyar.com)

²²⁸ Bknz: 19. HD. 25.04.2012 T. 2450/6891 (www.e-uyar.com)

²²⁹ Bknz: 19. HD. 25.04.2012 T. 587/6906 (www.e-uyar.com)

²³⁰ Bknz: 19. HD. 19.04.2012 T. 74/6738 (www.e-uyar.com)

²³¹ Bknz: 19. HD. 08.04.2012 T. 16351/6630 (www.e-uyar.com)

²³² Bknz: 19. HD. 14.03.2012 T. 2096/4065 (www.e-uyar.com)

√ «5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesine göre, İş Kanunu uyarınca işçi sayılan kimselerle işveren arasındaki iş akdinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda görevli mahkeme iş mahkemesidir. Görevin 6100 sayılı HMK'nın 1. maddesine göre kamu düzeninden olduğundan mahkemece re'sen gözetileceğini»²³³

√ «Davacı ve davalı arasında işçi-işveren ilişkisi bulunduğu uyuşmazlığı çözmekle görevli mahkemenin iş mahkemesi olduğu, mahkemece bu yön gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekeceğini»²³⁴

√ «Taraflar arasında işçi-işveren ilişkisi olduğu ve bu ilişki nedeniyle verildiği iddia edilen bonoya dayalı uyuşmazlığın iş mahkemesinin görevine gireceğini»²³⁵

√ «Boşanma davası devam ederken kocasının karısına zorla 7 adet bono imzalatırdığı' iddiasına dayalı menfi tespit davasında, görevin kamu düzenine ilişkin olup yargılamanın her aşamasında re'sen dikkate alınacağını, Medeni Kanun uyarınca uyuşmazlığın aile mahkemelerinin görevine girmediği gözetilmeden yazılı şekilde karar verilmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»²³⁶

√ «Kredi kartı sözleşmesinden kaynaklı uyuşmazlıklar ile ilgili açılan menfi tespit davalarında 5464 sayılı Yasanın 44. maddesi gereğince tüketici mahkemelerinin görevli olduğunu»²³⁷

√ «İşçi-işveren ilişkisi içerisinde verilen senet nedeniyle borçlu olunmadığının tespitine ilişkin uyuşmazlığın bu niteliği gözetilerek 4857 sayılı İş Kanunu ve 5221 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun ilk maddelerinde belirtildiği üzere davada görevli mahkemenin iş mahkemesi olduğu düşünülmeyen yazılı şekilde karar verilmesinin doğru görülmeceğini»²³⁸

√ «Davacının işe girerken dava konusu senedi teminat senedi olarak verdiğini, işten ayrıldıktan sonra senedin icraya verildiğini iddia ederek borçlu olmadığının tespitine karar verilmesini istediği da-

²³³ Bknz: 19. HD. 13.03.2012 T. 10489/4007 (www.e-uyar.com)

²³⁴ Bknz: 19. HD. 13.03.2012 T. 10480/4006 (www.e-uyar.com)

²³⁵ Bknz: 19. HD. 22.02.2012 T. 10109/2680 (www.e-uyar.com)

²³⁶ Bknz: 19. HD. 15.02.2012 T. 15600/2133 (www.e-uyar.com)

²³⁷ Bknz: 19. HD. 13.02.2012 T. 16511/1979; 21.04.2011 T. 11336/5378; 07.10.2010 T. 8572/10958; 22.09.2010 T. 5805/10161; 21.06.2010 T. 4833/7834; 29.03.2010 T. 2494/3556; 29.03.2010 T. 2349/3550; 27.01.2009 T. 242/469 (www.e-uyar.com)

²³⁸ Bknz: 19. HD. 01.02.2012 T. 8213/1277 (www.e-uyar.com)

vada, uyuşmazlık işçi-işveren ilişkisinden kaynaklandığından görevli mahkemenin iş mahkemelerinin olacağını»²³⁹

√ « ‘Görevsizlik kararı’ nun usule ilişkin nihai kararlardan olduğu, bu kararlar birlikte mahkemede kendisini vekille temsil ettirmiş olan taraf yararına hüküm tarihindeki Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi hükümleri uyarınca vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceği»²⁴⁰

√ «Kaçak elektriğin kullanıldığı apart otelin faaliyetinin ticari bir iş olması, davalıya karşı davacının tüketici olmaması nedeniyle tüketici mahkemesi değil, genel mahkemelerin görevli olacağını; haksız fiil, hukuka aykırı bir eylemle başkasına zarar verilmesidir; aboneliğini iptal ettirmeyen ve devrettiği otelde kaçak kullanıma sebebiyet veren abonenin sorumluluğunun devam edeceğini»²⁴¹

√ «Dava, ‘davacının konut kredisi nedeni ile davalı bankaya borçlu olmadığına tespiti’ istemine ilişkin olup, 4077 sayılı Yasadan kaynaklanan uyuşmazlıklarda tüketici mahkemeleri görevli olduğundan, mahkemece ‘dava dilekçesinin görev yönünden reddine’ karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»²⁴²

√ «TKHK’nun 3. maddesinin k. bendinde ‘Kredi veren’in’ tanımı yapılmış olup, gerek öğretide gerekse Yerleşmiş Yargısal içtihatlarda İkratçılık faaliyetinin TKHK kapsamında Kredi veren olarak kabulü mümkün olmadığından, dava konusunun, tüketici mahkemelerinin görev alanına girmediğini»²⁴³

√ «Görevle ilgili düzenlemelerin kamu düzenine ilişkin olması sebebiyle yargılamanın her aşamasında re’sen gözetileceği, mal ve hizmet piyasalarında tüketicinin taraflarından birini oluşturduğu her türlü tüketici işleriyle ilgili davaların ancak tüketici mahkemelerinde görülebileceğini»²⁴⁴

√ «İşçi ve işveren arasındaki ilişkilerden doğan uyuşmazlıkların, iş mahkemelerinde çözümleneceğini»²⁴⁵

√ «Davacının kredi kartı hesabından bilgisi dışında yapılan alışverişlerden dolayı davalı bankaya borçlu olmadığına tespitini talep

²³⁹ Bknz: 19. HD. 17.01.2012 T. 7305/317 (www.e-uyar.com)

²⁴⁰ Bknz: 19. HD. 31.05.2011 T. 5007/7192 (www.e-uyar.com)

²⁴¹ Bknz: HGK. 27.04.2011 T. 19-104/239 (www.e-uyar.com)

²⁴² Bknz: 19. HD. 12.05.2011 T. 13148/6616 (www.e-uyar.com)

²⁴³ Bknz: HGK. 04.05.2011 T. 13-146/267 (www.e-uyar.com)

²⁴⁴ Bknz: 19. HD. 29.06.2011 T. 7573/11286 (www.e-uyar.com)

²⁴⁵ Bknz: 19. HD. 18.04.2011 T. 3184/5118 (www.e-uyar.com)

ettiği davada 4077 sayılı yasanın 23. maddesi gereği uyuşmazlığın çözümünde tüketici mahkemelerinin görevli olacağını»²⁴⁶

√ «İcra takibine konu bonodan dolayı borçlu olunmadığının tespiti istemine uyuşmazlıkta, mahkemece TTK.'nın 4. maddesi gözetilerek işin esasının incelenmesi gerekirken, tüketici mahkemesinin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»²⁴⁷

√ «Uyuşmazlık, davacıya ait mevduat hesabından internet yolu ile para çekilmesinden kaynaklandığından, TTK.'nın 4. maddesi uyarınca davanın mutlak ticari dava niteliğinde bulunmasına göre, davaya bakma görevi ticaret mahkemesi'ne ait olup, görev hususu düşünülmeden, davanın tüketici mahkemesinde görülüp karara bağlanmasının, hükmün bozulmasına neden olacağını»²⁴⁸

√ «Senette herhangi bir sıfatı bulunmayan davalı şirkette çalışmaya başlarken alınan senedin 'teminat' olarak alındığı ileri sürülerek açılan davanın iş mahkemesinin görev alanına girmeyeceğini»²⁴⁹

√ « 'Elektrik enerjisi' satımına ilişkin abonelik sözleşmesinden doğan kaçak elektrik kullanım iddiasıyla açılan menfi tespit davasında uyuşmazlığın 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığı, abonelik sözleşmesinin bulunması nedeniyle kaçak elektrik kullanımından kaynaklanmış olsa da sonucun değişmeyeceği, uyuşmazlığın çözümünde tüketici mahkemelerinin görevli olacağını»²⁵⁰

√ «Davacının kredi kartı hesabından bilgisi dışında yapılan alışverişlerden dolayı davalı bankaya borçlu olmadığının tespitini talep ettiği davada 4077 sayılı Yasanın 23. maddesi gereği uyuşmazlığın çözümünde tüketici mahkemelerinin görevli olacağını»²⁵¹

√ «Davacı ile davalı İSKİ arasında konut (villa) abone sözleşmesi ile ücret karşılığında su kullanım hizmeti bulunduğu, tutulan kaçak tutanağı içerisinde normal kullanımdan doğan borcunda bulunacağı aşıkâr olduğundan, taraflar arasındaki ilişkinin 4077 sayılı Yasa kapsamında kaldığı bu nedenle uyuşmazlığın tüketici mahkemesinde görülüp sonuçlandırılmasının gerekeceğini»²⁵²

²⁴⁶ Bknz: 17. HD. 01.04.2011 T. 954/2956 (www.e-uyar.com)

²⁴⁷ Bknz: 19. HD. 31.03.2011 T. 9590/4246 (www.e-uyar.com)

²⁴⁸ Bknz: 19. HD. 24.03.2011 T. 14942/3874 (www.e-uyar.com)

²⁴⁹ Bknz: 19. HD. 24.03.2011 T. 14968/3879 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰ Bknz: 17. HD. 18.02.2011 T. 12679/1369 (www.e-uyar.com)

²⁵¹ Bknz: 19. HD. 11.02.2011 T. 12284/1060 (www.e-uyar.com)

²⁵² Bknz: 17. HD. 21.01.2011 T. 494/285 (www.e-uyar.com)

√ «Taraflar arasında konut satışının söz konusu olmadığı, davacılar kura sonucu düşen kooperatif dairesinin beğenilmemesi üzerine başka bir daire ile değiştirilmesi için verilen teminat bonosunun iptaline ilişkin olduğu, uyuşmazlığın 4077 sayılı TKHK'nun kapsamında kalmadığı, genel hükümlere ve dava değerine göre sulh (şimdi; asliye) hukuk mahkemesinde çözülmesinin gerekeceğini»²⁵³

√ «Menfi tespit talebine ilişkin davada, davacının satın aldığı traktörün bedelini ödeyebilmek için davalı bankadan kredi aldığını beyan ettiği taraflar arasındaki uyuşmazlığın genel kredi sözleşmesinden doğduğu, genel kredi sözleşmesinden doğan uyuşmazlıklarda genel mahkemelerin görevli olacağını»²⁵⁴

√ «Mahkemece, 'davaya konu senedin davacının davalı yanında işe başlaması sebebiyle alındığı, senedin verilmiş sebebinin iş akdinden kaynaklandığı, davaya bakma görevinin iş mahkemesine ait olduğu' gerekçesiyle 'görevsizlik kararı' verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»²⁵⁵

√ «Tacir sıfatı bulunan kişinin ticari işletmesinde kullanmak için otomobil satın almasında tüketiciliğin varlığından söz edilemeyeceğini»²⁵⁶

√ «İİK'nun 89/3. maddesi gereğince açılacak menfi tespit davasının icra mahkemesinde değil genel mahkemede (asliye hukuk, ticaret, iş mahkemelerinde) görüleceğini»²⁵⁷

√ «Zirai kredi sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıkta, kredinin çiftçi olan davacının çiftçilik faaliyetlerini sürdürebilmek amacıyla alındığı, davacının 4077 sayılı TKHK'nun 3/e maddesinde tanımlanan tüketici kapsamına girmediği gözetilerek uyuşmazlığın çözümünde genel mahkemelerin görevli olacağını»²⁵⁸

√ «Tüketici kredisine kefil olan kişinin menfi tespit talebine ilişkin davada, davacının kefile gönderilen hesap özetine itiraz edilmiş olmasının sadece takip hukuku açısından sonuç doğurmakta olup, ilgililerin (kefil vs) her zaman için genel mahkemelerde dava açabileceğini»²⁵⁹

²⁵³ Bknz: 17. HD. 21.01.2011 T. 579/288 (www.e-uyar.com)

²⁵⁴ Bknz: 19. HD. 19.01.2011 T. 5626/306 (www.e-uyar.com)

²⁵⁵ Bknz: 19. HD. 17.01.2011 T. 5167/150 (www.e-uyar.com)

²⁵⁶ Bknz: HGK. 21.09.2011 T. 19-500/550 (www.e-uyar.com)

²⁵⁷ Bknz: 19. HD. 02.12.2010 T. 12770/13779 (www.e-uyar.com)

²⁵⁸ Bknz: 19. HD. 30.11.2010 T. 12588/13510 (www.e-uyar.com)

²⁵⁹ Bknz: 19. HD. 18.10.2010 T. 6350/13381 (www.e-uyar.com)

√ «Taraflar arasında 22/04/2009 tarihli hekim sözleşmesinin 17.maddesinin 'iş bu sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde İş Kanunu Hükümleri uygulanır' şeklinde olduğu, bu durumda mahkemece gerek sözleşmenin içeriği gerekse anılan 17. maddesinin kapsamı dikkate alındığında taraflar arasında işçi-işveren ilişkisi bulunduğu gözetilerek davaya iş mahkemesi sıfatıyla bakılarak karar verilmesinin gerekeceğini»²⁶⁰

√ «Türk Ticaret Kanunu'nun 4. ve 5. maddesi hükmü gereğince; bu kanunda düzenlenen bono ile ilgili uyuşmazlık, 'mutlak ticari dava' niteliğinde olduğundan ve tarafların aralarındaki ilişkinin dava konusu bonoya yansması sebebiyle, açılan menfi tespit davasında 'tüketici mahkemeleri'nin görevli olamayacağını»²⁶¹

√ «Tarafların tacir olmaları halinde, olumsuz tespit davasına ilişkin uyuşmazlığı çözümlemek genel mahkemelerde görevine geleceği, tüketici mahkemelerinin bu konuda görevli olmayacağını»²⁶²

√ «Kredi kartı sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıklara ilişkin menfi tespit davalarının tüketici mahkemelerinde görüleceğini»²⁶³

√ «Davacı borçlu ile davalı arasında işçi/işveren ilişkisi bulunması halinde menfi tespit davasının iş mahkemesinde açılması gerekeceğini»²⁶⁴

√ «Davacı borçlu ile davalı arasında işçi/işveren ilişkisi bulunması halinde menfi tespit davasının iş mahkemesinde açılması gerekeceğini»²⁶⁵

√ «Davacı borçlu ile davalı arasında işçi/işveren ilişkisi bulunması halinde menfi tespit davasının iş mahkemesinde açılması gerekeceğini»²⁶⁶

√ «Kredi kartı sözleşmesinden kaynaklı uyuşmazlıklar ile ilgili açılan menfi tespit davalarında 5464 sayılı Yasanın 44. maddesi gereğince tüketici mahkemelerinin görevli olduğunu»²⁶⁷

²⁶⁰ Bknz: 19. HD. 27.09.2010 T. 2191/10269 (www.e-uyar.com)

²⁶¹ Bknz: 19. HD. 21.09.2010 T. 7553/10036 (www.e-uyar.com)

²⁶² Bknz: 19. CGK. 15.07.2010 T. 314/8980 (www.e-uyar.com)

²⁶³ Bknz: 13. HD. 12.07.2010 T. 5394/8775 (www.e-uyar.com)

²⁶⁴ Bknz: 19. HD. 29.06.2010 T. 11265/8237 (www.e-uyar.com)

²⁶⁵ Bknz: 19. HD. 24.06.2010 T. 12674/8105 (www.e-uyar.com)

²⁶⁶ Bknz: 19. HD. 22.06.2010 T. 11414/7888 (www.e-uyar.com)

²⁶⁷ Bknz: 19. HD. 21.06.2010 T. 4833/7834 (www.e-uyar.com)

√ «Uyuşmazlığın kredi kartından kaynaklandığı davalı kart hamili tüketicinin açtığı dikkate alınarak 4077 sayılı Kanunun 23. maddesi gereğince görevli mahkemenin tüketici mahkemesi olacağını»²⁶⁸

√ «Dava konusu uyuşmazlık, sahte imzayla düzenlendiği iddia edilen banka kredi kartı borcundan kaynaklanmaktadır. Dava kredi kartı hamili tarafından açılmıştır. Bu durumda mahkemece 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası'nın 44/1. maddesi uyarınca uyuşmazlığın çözümünde tüketici mahkemesinin görevli olacağı gözetilerek 'görevsizlik kararı' verilmesi gerekeceğini»²⁶⁹

√ «Tarafların tacir olmaları halinde, olumsuz tespit davasına ilişkin uyuşmazlığı çözümlemek genel mahkemelerde görevine geleceği, tüketici mahkemelerinin bu konuda görevli olmayacağını»²⁷⁰

√ «Taraflar arasında işçi işveren ilişkisi bulunduğu ve bu ilişki içinde verilen çeklerden doğan uyuşmazlıkların iş mahkemelelerinde görülmesi gerekeceğini»²⁷¹

√ «Davacı borçlu ile davalı arasında işçi/işveren ilişkisi bulunması halinde menfi tespit davasının iş mahkemesinde açılması gerekeceğini»²⁷²

√ «Müflise karşı açılan menfi tespit davasında müflisi İİK.'nın 229. maddesi gereğince iflas idaresi temsil edeceği; ancak bu nitelikteki dava, sıra cetveline kayıt kabul davası niteliğinde olmadığından, temel ilişkideki uyuşmazlığın niteliğine göre görevli mahkemenin belirlenmesi gerekip davaya konu bononun konut satışı için verildiği gözetildiğinde, davaya bakmanın tüketici mahkemesinin görevi olması gerekeceğini»²⁷³

√ «Uyuşmazlık, banka kredi kartı üyelik sözleşmesinden kaynaklanmaktadır. Bu durumda mahkemece 01.03.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5464 sayılı Banka Kredi Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 44/1. maddesindeki düzenlemeye göre, davanın tüketici mahkemesinin görevine girdiği gözetilmeden, genel mahkeme sıfatıyla yargılama yapılarak hüküm tesisinin hükmün bozulmasına neden olacağını»²⁷⁴

²⁶⁸ Bknz: 19. HD. 03.06.2010 T. 4206/6864 (www.e-uyar.com)

²⁶⁹ Bknz: 19. HD. 27.05.2010 T. 10839/6493 (www.e-uyar.com)

²⁷⁰ Bknz: 19. HD. 10.05.2010 T. 3744/5670 (www.e-uyar.com)

²⁷¹ Bknz: 19. HD. 22.04.2010 T. 7100/4928 (www.e-uyar.com)

²⁷² Bknz: 19. HD. 19.04.2010 T. 6777/4709 (www.e-uyar.com)

²⁷³ Bknz: 13. HD. 14.04.2010 T. 993/5138 (www.e-uyar.com)

²⁷⁴ Bknz: 19. HD. 29.03.2010 T. 2349/3550 (www.e-uyar.com)

√ «Uyuşmazlık taraflar arasında imzalanan Tüketici Kredisi Sözleşmesinden kaynaklanmaktadır. 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanuna göre bu kanunun uygulamasından doğan ihtilafların tüketici mahkemesinde çözümlenmesi gerekir. Göreve ilişkin husususun re'sen gözetilmesi gerekeceğini»²⁷⁵

√ «Davacı borçlu ile davalı arasında işçi/işveren ilişkisi bulunması halinde menfi tespit davasının iş mahkemesinde açılması gerekeceğini»²⁷⁶

√ «Senedin işçi-işveren ilişkisi nedeniyle verildiğinin saptanması halinde uyuşmazlığın iş mahkemesinin görevine gireceğini»²⁷⁷

√ «Taraflar arasında sözleşme ilişkisi bulunmadığından ve uyuşmazlığı doğuran asıl hukuki ilişki, 'haksız fiil'den kaynaklandığından, eldeki davaya genel hükümlere göre asliye hukuk mahkemesi'nde bakılmasının gerekeceğini»²⁷⁸

√ «Uyuşmazlığa konu alacağın tüketici kredisi niteliğinde bulunan konut kredisinden kaynaklanması halinde uyuşmazlığın çözümünün tüketici mahkemelerine ait olacağını»²⁷⁹

√ «4077 sayılı Kanunun 23. maddesi uyarınca; bu kanunun uygulanmasıyla ilgili her türlü uyuşmazlıkların tüketici mahkemelerinde görülmesi gerekeceğini»²⁸⁰

√ «Dava, banka kredi kartı sözleşmesine dayalı menfi tespit istemine ilişkindir. Kart hamilinin tüketici olması durumunda, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 22. ve 23. maddeleri gereğince uyuşmazlığın çözümünde tüketici mahkemelerinin görevli olacağını»²⁸¹

√ «Görev kurallarının kamu düzenine ilişkin olup yargılamanın her aşamasında re'sen dikkate alınması gerektiğini»²⁸²

√ «Kaçak su kullanımı 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında bulunmadığından, davaya bakma görevinin tüketici mahkemesine değil, genel mahkemeye ait olduğunu»²⁸³

²⁷⁵ Bknz: 19. HD. 15.03.2010 T. 5607/2870 (www.e-uyar.com)

²⁷⁶ Bknz: 19. HD. 11.03.2010 T. 12744/2562 (www.e-uyar.com)

²⁷⁷ Bknz: 19. HD. 10.02.2010 T. 4564/1268 (www.e-uyar.com)

²⁷⁸ Bknz: HGK. 17.02.2010 T. 4-61/84 (www.e-uyar.com)

²⁷⁹ Bknz: 19. HD. 27.01.2010 T. 11232/616 (www.e-uyar.com)

²⁸⁰ Bknz: 17. HD. 23.11.2009 T. 8816/7845 (www.e-uyar.com)

²⁸¹ Bknz: 19. HD. 06.10.2009 T. 4816/8891 (www.e-uyar.com)

²⁸² Bknz: 19. HD. 24.06.2008 T. 11747/6983 (www.e-uyar.com)

²⁸³ Bknz: HGK. 05.03.2008 T. 13-211/218 (www.e-uyar.com)

√ «Dava konusu senedin iş ve meslek öğrenme karşılığı olarak, davalı tarafa, sözkonusu sözleşme çerçevesinde verildiği, senedin geçerli bulunup bulunmadığı teminat senedi olup olmadığı hususlarının iş mahkemesinde araştırılması gerektiğini»²⁸⁴

√ «Banka kredi kartı üyelik sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıkların tüketici mahkemelerinin görevi kapsamında olduğunu»²⁸⁵

√ «Taraflar arasındaki ihtilafın hizmet sözleşmesinden kaynaklanması nedeniyle bu tür davalara iş mahkemeleri'nin bakmakla görevli olduğunu»²⁸⁶

√ «Kart hamilinin tüketici olması halinde, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri uygulanacağını»²⁸⁷

√ «Uyuşmazlık; davacının işyerindeki ticarethane aboneliğiyle ilgilidir. Bu durumda davacının 4077 sayılı Yasanın 3/e maddesinde tanımı yapılan tüketici kapsamına dâhil edilemeyeceğinden, davanın genel mahkeme sıfatıyla görülmesi gerekirken yazılı şekilde 'tüketici mahkemesi' sıfatıyla görülmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»²⁸⁸

√ «Abonelik sözleşmesinin ticari işletme ile ilgili olduğu hallerde davalının 4077 sayılı TKHK'un 3/e maddesinde tanımlanan tüketici kapsamına girmediğinden davaya Tüketici Mahkemelerinde bakılamayacağını»²⁸⁹

√ «Bir davada hem yetki hem de görev sorunu sözkonusu olduğunda, öncelikle görev konusunda bir karar verilmesi gerektiğini»²⁹⁰

√ «Uyuşmazlığın, işçi işveren ilişkisi nedeni ile verildiği iddia edilen bonodan kaynaklandığı hallerde, mahkemece davanın iş hukuku hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılması gerektiğinden iş mahkemesinin görevine girdiğinin gözetilerek görevsizlik kararı verilmesinin gerekeceğini»²⁹¹

√ «4077 sayılı Kanunun, ticari dağıtım zincirinin nihai halkasını oluşturan ve ekonominin nihai hedefi olan tüketicinin, satıcı karşısında daha etkin olarak korunması gereğinden hareketle düzenlendiği ve bu

²⁸⁴ Bknz: 19. HD. 29.02.2008 T. 307/1869 (www.e-uyar.com)

²⁸⁵ Bknz: 19. HD. 29.02.2008 T. 6367/1876 (www.e-uyar.com)

²⁸⁶ Bknz: 19. HD. 13.02.2008 T. 457/1120 (www.e-uyar.com)

²⁸⁷ Bknz: 19. HD. 24.01.2008 T. 6771/346 (www.e-uyar.com)

²⁸⁸ Bknz: 19. HD. 21.01.2008 T. 6075/161 (www.e-uyar.com)

²⁸⁹ Bknz: 19. HD. 09.03.2007 T. 8710/2289 (www.e-uyar.com)

²⁹⁰ Bknz: 19. HD. 20.11.2007 T. 10696/10341 (www.e-uyar.com)

²⁹¹ Bknz: 19. HD. 23.03.2007 T. 10882/2877 (www.e-uyar.com)

koruma anlayışının tüketici hukukunun temelini oluşturduğunu– 4822 sayılı Kanunla, tüketicinin korunacağı alanların genişletildiğini; konut ve tatil amaçlı taşınmazların da bu Kanun uygulamasında mal olarak kabul edildiği, bu nedenle de tüketicinin, satışa konu konutta açık veya gizli ayıpların ortaya çıkması halinde 4077 sayılı Kanunun himayesine sığınabileceğini– Davalı (satıcı-yüklenicinin) satıcı sıfatıyla inşaatı tamamlamadan veya kat mülkiyeti oluşturmadan satışa sunduğu taşınmazı konut olarak kullanılmak üzere ticari ve mesleki olmayan amaçla satın alan davacının tüketici, davalının da satıcı sıfatını taşıdığı; anılan kanunun 23. maddesinde; bu kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak çıkacak her türlü uyuşmazlıklara tüketici mahkemelerinde bakılacağını»²⁹²

√ «Uyuşmazlık; işveren ile çalışanı arasında iş ilişkisi nedeniyle verildiği savunulan bonodan dolayı borçlu bulunmadığının tespiti ismine ilişkin olup, bu niteliği itibarıyla uyuşmazlığın çözümünde iş mahkemelerinin görevli olacağını»²⁹³

√ «Davacı ticari işletme olarak abone sözleşmesi imzalamış olup, tüketici olarak kabulünün mümkün olmadığı, bu durumda mahkemece ‘davanın tüketici mahkemesi olarak görülemeyeceği ve görev konusunun kamu düzenine ilişkin olduğu’ gözden geçirilerek, yazılı şekilde işin esası hakkında karar verilmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»²⁹⁴

√ «Tüketici sayılabilecek kişinin mal ya da hizmeti ticari faaliyeti dışında özel kullanım ya da tüketimi için talep etmesinin gerekeceği, tacirin ticari işletmeyle ilgili sözleşmelerinde tüketiciler için düzenlenen yasa hükümlerinin uygulanamayacağı, tarafların ticari şirket olduğu davada, TTK 18/1. maddesi uyarınca tacirlerin ticari işletmeleri ile ilgili sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklarda 4077 sayılı Yasa hükümleri uygulanamayacağından görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesinin olacağını»²⁹⁵

√ «İİK.’nın 72. maddesi uyarınca “davalı kurumun, elektrik abonesi olan davacının kaçak elektrik kullandığı gerekçesiyle düzenlenen faturada yazılı miktarda borçlu bulunmadığının tespitine” ilişkin

²⁹² Bknz: HGK. 07.03.2007 T. 13-100/100 (www.e-uyar.com)

²⁹³ Bknz: 19. HD. 30.11.2006 T. 4631/11347 (www.e-uyar.com)

²⁹⁴ Bknz: 19. HD. 07.11.2006 T. 7032/10437 (www.e-uyar.com)

²⁹⁵ Bknz: 20. HD. 17.07.2006 T. 7421/10706 (www.e-uyar.com)

olarak açılan menfi tespit davasının adli yargı yerinde açılması gerekeceğini»²⁹⁶

√ «Sermayesi TEDAŞ tarafından verilen müessese müdürlüğü ile belediye arasındaki olumsuz tespit ve geri alma davalarının genel mahkemelerde görüleceğini (Bu nedenle olaya 3533 sayılı Mecburi Tahkim Kanununa ilişkin hükümlerin uygulanamayacağını)»²⁹⁷

√ «Mahkeme önündeki uyuşmazlığın (davanın), yalın bir kira tespit davası olmayıp, borçsuzluğun tespiti davası olması halinde miktara göre asliye hukuk mahkemesinin konuyu inceleyerek, kira borcundan dolayı davacının borçlu olup olmadığına dair hüküm kurulması gerekeceğini»²⁹⁸

√ «Davacı hakkında kira alacağı nedeniyle yapılan icra takibi için, İİK.nun 72. maddesine göre açılmış olumsuz tespit davasında görevli mahkemenin HUMK.nun 8. maddesine göre sulh hukuk mahkemesi olmayıp miktar itibarıyla asliye hukuk mahkemesi olduğunu» (Not: HMK.'na göre ise, miktara bakılmaksızın asliye hukuk mahkemeleri görevlidir.)²⁹⁹

√ «Davacının 'borçlu olmadığıнын tespiti davasına konu ettiği' icra takipleri ve istirdadını (geri verilmesini) istediği ödemelerin Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamındaki ortak giderler ve avanslara ilişkin olması halinde, bu uyuşmazlığın sulh hukuk mahkemesince çözümleneceğini»³⁰⁰

√ «5718 sayılı MÖHUK'un 40. maddesi gereğince Türk mahkemelerinin milletlerarası yetkisini, iç hukukun yer itibarıyla yetki kuralları tayin ettiğinden, açılan olumsuz tespit ve geri alma davalarının Yunan mahkemelerinde değil, Türk mahkemelerinde görüleceğini»³⁰¹

√ «Davalı TEDAŞ'ın, elektrik abonesi olan davacının kaçak elektrik kullandığı gerekçesiyle düzenlendiği faturada yazılı olan miktarda borç bulunmadığının tespiti için açılan davanın adli yargı yerinde görülebileceğini»³⁰²

belirtmiştir...

²⁹⁶ Bknz: 19. HD. 12.10.2005 T. 7578/9949 (www.e-uyar.com)

²⁹⁷ Bknz: HGK. 25.2.2004 T. 4-40/113 (www.e-uyar.com)

²⁹⁸ Bknz: 13. HD. 28.2.2000 T. 1377/1716 (www.e-uyar.com)

²⁹⁹ Bknz: 13. HD. 2.12.1999 T. 8661/9140 (www.e-uyar.com)

³⁰⁰ Bknz: 18. HD. 9.12.1997 T. 10412/11915 (www.e-uyar.com)

³⁰¹ Bknz: 19. HD. 8.10.1992 T. 5779/4860 (www.e-uyar.com)

³⁰² Bknz: 19. HD. 12.10.2005 T. 7578/9949 (www.e-uyar.com)

(3) İcra takibinden önce açılan olumsuz tespit davalarında yetkili mahkeme; “*davalı-alacaklının ikametgahının (MK. mad. 19/I) bulunduğu yerdeki mahkeme*”dir (HMK. mad. 6/(1)).³⁰³ Davacı «ipoteğin kaldırılması (fekki)» talebinde bulunmuşsa, uyuşmazlık taşınmazın aynı ile ilgili sayılacağından, uyuşmazlığın, *taşınmazın bulunduğu yerdeki mahkemede* (HMK. mad. 12) çözümlenmesi gerekir.³⁰⁴ *Uyuşmazlığın akitten doğması halinde, akdin ifa yerinde de* olumsuz tespit davası açılabilir (HMK. mad. 10).³⁰⁵ Davanın konusu çek ise; çekin keşide yeri ve ödeme yeri mahkemeleri de yetkilidir.³⁰⁶ Henüz ortada yapılmış bir icra takibi bulunmadığından, İİK. mad. 72/VIII’de öngörülen “*icra takibinin yapıldığı yer mahkemesi*” bu tür davalarda söz konusu olmaz.^{308 309}

Burada karşımıza şöyle bir sorun çıkabilir: Davacı-borçlu yetkisiz olan bir mahkemede -örneğin; kendi ikametgahının bulunduğu mahkemede- olumsuz tespit davası açtıktan sonra, alacaklı o yerde borçluya karşı icra takibi yaparsa, başlangıçta yetkisiz olan mahkeme “yetkili mahkeme” konumuna girer mi? Davalı-alacaklı, o yerde icra takibinde bulunduktan sonra, aleyhine açılmış olan olumsuz tespit davasına karşı -cevap süresi içinde- “yetki itirazında” bulunabilir mi? **Yüksek mahkeme**³¹⁰ böyle bir uyuşmazlık hakkında “...*takip 2.4.1985 tarihinde yapılmış, dava ise daha önce 15.3.1985 tarihinde açılmıştır. Bu nedenle, ‘icra takibinin yapıldığı yer mahkemesinin yetkili olduğu’ sa-*

³⁰³ Bknz: 19. HD. 15.01.2014 T. 18501/1184; 20.11.2013 T. 12655/18578; 12.09.2013 T. 9718/13789; 1.7.2013 T. 8888/12339; 1.7.2013 T. 8883/12338 (www.e-uyar.com)

³⁰⁴ Bknz: 19. HD. 7.1.2014 T. 17985/640; 14.6.2012 T. 16117/10156; 18.3.2010 T. 13141/3141; 5.7.2007 T. 4913/7105 (www.e-uyar.com)

³⁰⁵ Bknz: 13. HD. 25.06.2014 T. 14880/20969; 13. HD. 20.6.2014 T. 9797/19798; HGK. 4.6.2003 T. 19-365/400 (www.e-uyar.com)

³⁰⁶ MUŞUL, T. age. s: 162

³⁰⁷ Bknz: 19. HD. 2.4.2014 T. 3344/6459; 24.5.2012 T. 2760/8741; 22.2.2010 T. 374/1806; 3.10.2005 T. 8660/9522; 16.2.2007 T. 11973/1424; 13.2.2006 T. 807/1323 (www.e-uyar.com)

³⁰⁸ KONURALP, H. İcra Takibinden Önce Açılan Menfi Tespit Davalarında Yetkili Mahkeme (AHFD. 1982/1987, S:1-4, s:266) – KURU, B. age. C:1, s:692 – KURU, B. El Kitabı, s:365 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:64 – POSTACIOĞLU, İ. age. s:262 – TÜRK, A. age. s:224 – MUŞUL, T. age. s: 158 – ERDOĞAN, H. Borçtan Kurtulma, Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 2003, s: 31

³⁰⁹ Bknz: 19. HD. 18.3.2014 T. 18219/5274; 24.11.2010 T. 10716/13255; 1.3.2010 T. 866/2148; 23.6.2008 T. 3387/6965; 15.02.2012 T. 16015/2167; 06.03.2011 T. 1944/3413; 31.03.2011 T. 8525/4182; 12.10.2010 T. 7392/11166; 18.10.1995 T. 5519/8585; 20.2.1995 T. 1005/1351 (www.e-uyar.com)

³¹⁰ Bknz: 11. HD. 3.2.1986 T. 179/397 (www.e-uyar.com)

vunması kabul edilmemiştir...” şeklinde bir gerekçeye dayanan yerel mahkeme kararını onamış, yüksek mahkemenin tutumu **doktrin**^{311 312} tarafından da “*her dava, açıldığı tarihteki duruma göre karara bağlanır ve buna uygun olarak yetkili mahkeme de davanın açıldığı tarihteki duruma göre belirlenir*” denilerek, isabetli bulunmuş ve “olumsuz tespit davasından sonra, aynı (yetkisiz) yerde açılan icra takibinin, yetkisiz mahkemeyi yetkili duruma getirmeyeceği” sonucuna varılmıştır.

(4) I- Davacı - borçlu, icra takibinden önce açtığı olumsuz tespit davasında, alacaklının elindeki belgenin -örneğin; tahsile verdiği senedin, protesto ettirdiği senedin, bankaya ibraz ettiği çekin vb.- «icra takibine konu edilmemesi» yani «icraya konulmaması» hakkında mahkemeden ihtiyati tedbir kararı verilmesini isteyebilir mi? İİK. mad. 72/II’de, mahkemenin «icra takibinin durdurulması» hakkında karar vermesi öngörülmüş olduğu ve bundan önceki aşamadan bahsedilmemiş olduğu için, u y g u l a m a d a bu husus duraksama konusu olmaktadır. **Kanımızca**, mahkemelerin «icra takibi başlamadan önce de» İİK. mad. 72/II’deki diğer koşulların -örneğin, «teminat» ve «talep» koşulunun- gerçekleşmesi halinde, dava konusu belge (senet) hakkında, «alacaklı tarafından icra takibine konulmaması» hakkında «ihtiyati tedbir kararı» verebilmesi gerekir.^{313 314 315} İİK. mad. 72/II hükmünün *amacı ve konuluş nedeni* bu doğrultuda bir yorum ve uygulamayı gerektirir. Hükmün belirttiğimiz şekilde yorumlanıp uygulanmaması, alacaklı için telafisi güç hatta imkânsız zararlara neden olur. Örneğin; alacaklının bankaya tahsile verdiği hatta protesto ettirdiği senet hakkında -bunun ödendiği, sahte olduğu vb. iddiaları ile olumsuz tespit davası açan borçlu, pekâlâ bu senet hakkında henüz icraya konulmadan önce «icraya konulmaması» için mahkemeden ihtiyati tedbir kararı isteyebilmelidir. Bu aşamada davacı - borçluya bu hak ve mahkemeye de bu konuda olumlu karar verme görevi yüklenmez ve senet ancak icraya verildikten sonra, mahkemenin «başlamış icra takibinin durdurulması konusunda ihtiyati tedbir kararı verebileceği» ileri sürülürse, alacaklının bu senede dayanarak ihtiyati haciz kararı alıp

³¹¹ KONURALP, H. agm. s:268 vd. – KURU, B. age. C:1, s:493 – KURU, B. El Kitabı, s:365 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:65 – MUŞUL, T. age. s: 158 – TÜRK, A. age. s: 226

³¹² Karş: ÜSTÜNDAĞ, S. Medeni Yargılama Hukuku, 2000, s: 194

³¹³ Aynı görüşte: KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 128

³¹⁴ Karş: TÜRK, A. age. s: 254

³¹⁵ Bknz: 12. HD. 4.6.2013 T. 12622/20643; 30.3.2000 T. 4135/4900; 16.3.2001 T. 3208/4506; 15. HD. 8.5.1990 T. 2066/2059 (www.e-uyar.com)

borçlunun mallarını haczettirmesi hatta onları muhafaza altına alması halinde, davacı - borçlunun istemi üzerine mahkeme İİK. mad. 72/II uyarınca «takibin durdurulması» konusunda ihtiyati tedbir kararı verse bile, borçlunun malları üzerindeki haciz kalkmayacağı ve daha kötüsü muhafaza altına alınan mallar borçluya -bu kararla- geri verilemeyeceğine göre, «icra takibinden önce -%15 teminat yatırarak- olumsuz tespit davası açmış olmak borçluya hiçbir yarar sağlamayacak ve borçlu haczedilen (ve muhafaza altına alınan) mallarına kavuşabilmek için takip konusu borcun tamamını ödemek ve ondan sonra «geri alma» (istirdat) davası açmak zorunda kalacaktır. İleride borçlunun böyle bir durumla karşılaşmaması için, mahkemelerin, icra takibinden önce açılan olumsuz tespit davalarında, dava konusu senet hakkında “*icraya konulmaması*” konusunda ihtiyati tedbir kararı verebileceklerinin kabulü yerinde olacaktır...

Yüksek mahkeme; bu konuya sıcak baktığını çeşitli kararlarında vurgulamıştır. Gerçekten yüksek mahkeme;

√ «*Asliye ticaret mahkemesinin menfi tespit davasında vermiş olduğu çeklerin ibrazı halinde çek bedelinin muhatap banka tarafından alacaklılara ödenmemesine yönelik tedbir kararı İİK. mad. 72/2 uyarınca icra takibinin durdurulmasına ilişkin bulunmamakta olduğundan ve tedbir kararında açıkça bu çeklere dayanılarak icra takibi yapılmamasına dair bir açıklama da bulunmadığından bahse konu tedbir kararının icra takibine girişilmesine engel olmayacağını*»³¹⁶

√ «*Davacı keşideci tarafından davalı lehdar aleyhine İİK'nun 72. maddesine dayanılarak çek nedeniyle borçlu bulunulmadığının tespiti istemi ile açılan davada, çekin takibe konulmaması için ihtiyati tedbir kararı verilmiş ve bu çek nedeniyle keşideci ve lehdar aleyhine icra takibine girişen yetkili hamil durumundaki dava dışı şirket tarafından tedbire itiraz edilmiş olsa da, tedbire itiraz eden menfi tespit davasının taraflı olmadığından, davanın taraflı olmayan 3. kişileri etkileyecek şekilde ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceğine karar verilmesi gerekeceğini*»³¹⁷

√ «*Borcun tasfiyesi için verilen dava konusu bono nedeniyle davacılar borçlu olduğundan davanın reddine, bononun takibe konulmaması hususunda tedbir kararı verilerek uygulandığından alacağın*

³¹⁶ Bknz: 12. HD. 27.01.2014 T. 35783/1747 (www.e-uyar.com)

³¹⁷ Bknz: 19. HD. 31.05.2012 T. 4613/9263 (www.e-uyar.com)

%40'ı oranında tazminatın davacılardan tahsiline karar verilmesi gerekeceğini»³¹⁸

ifade etmiştir.

Burada şu hususu hemen belirtelim ki, dava konusu senet iyiniyetli kişilere *ciro edilmemişse* mahkemelerin rahatlıkla «dava konusu senedin icraya konulmaması» konusunda ihtiyati tedbir kararı verebilmesi gerekirse de, senet iyiniyetli üçüncü kişilere *ciro edilmişse* o zaman, davacı - borçluların herkese karşı ileri sürebilecekleri -sahtelik iddiası gibi- «**mutlak def'i**»lere dayanarak dava açmış olması halinde yine mahkemelerin iyiniyetli üçüncü kişiler hakkında da «dava konusu senedin icraya konulmaması» için ihtiyati tedbir kararı verebilmesi, fakat davacı - borçluların -senedin ödenmiş olduğu, karşılıksız olduğu, kumar (ve bahis) borcu karşılığı düzenlenmiş olduğu gibi- «**kişisel def'i**»lere dayanarak dava açmış olmaları halinde, mahkemelerin iyiniyetli üçüncü kişiler hakkında, «dava konusu senedin icraya konulmaması» konusunda ihtiyati tedbir kararı vermemesi gerekir. Nitekim **yüksek mahkeme** de, bu konu ile ilgili olarak, «lehtar aleyhine borçlu tarafından açılan olumsuz tespit davasında verilen ihtiyati tedbir kararının, o davada taraf olmayan yetkili (haklı) *hâmile etkili olmayacağı*-*nı*»³¹⁹ buna karşın «senet borçlusunun, senet lehtarı hakkında 'senedin icraya konulmaması' için aldığı ihtiyati tedbir kararının, tahsil ciro-suyla senede zilyet olan ve takip yapan bankayı da bağlayacağını, çünkü bu durumda bankanın vekil - hâmil durumunda (yani, lehtarın vekili konumunda) bulunduğunu»³²⁰ belirtmiştir.

II- Mahkemece, davacı-borçlunun talebi üzerine, p r o t e s t o l u s e n e t l e r d e «keşide edilen protestonun TC. Merkez Bankasına bildirilmemesi» hakkında da -HMK'nun 389. maddesi uyarınca- «ihtiyati tedbir kararı» verilebilir.³²¹

Hemen belirtelim ki, sadece «protesto keşidesi» değil, fakat «*protestonun TC. Merkez Bankasına bildirilip, Merkez Bankasınca da diğer bankalara gönderilen bültende bunun yer alması*» davacı-borçlu (keşideci) bakımından -ileride, açtığı olumsuz tespit davasının lehine sonuçlanması halinde- büyük zarar doğuracağından, açılan olumsuz tespit davasında bu konudaki talebi olumlu karşılamak gerekir. Bunun dışında «hiç protesto keşide edilmemesi, protesto keşidesinin durdurulması» konusunda mahkemece «ihtiyati tedbir kararı» verilmemesi

³¹⁸ Bknz: 19. HD. 22.05.2012 T. 14729/8594 (www.e-uyar.com)

³¹⁹ Bknz: 15. HD. 18.3.1992 T. 4876/1367; 12. HD. 8.10.1990 T. 2610/9666; 26.5.1988 T. 9518/6727 (www.e-uyar.com)

³²⁰ Bknz: 12. HD. 20.3.1986 T. 3294/3097 (www.e-uyar.com)

³²¹ **TÜRK, A.** age. s: 255

gerekir... Ancak **yüksek mahkemenin** kimi kez bu tür hatalı kararlar verdiği -maalesef- tanık oluyoruz...³²²

III- Lehtarın elinde bulunan çekler hakkında açılan olumsuz tespit davalarında;

a) «Çekin karşılıksız çıktığının (karşılığının bulunmadığının) TC. Merkez Bankasına bildirilmemesi» konusunda, olumsuz tespit davasının açıldığı mahkemeden «ihtiyati tedbir» (HMK. mad. 389) kararının kanımızca istenebilmesi -ve mahkemece de, bu doğrultuda bir «tedbir kararı» verilebilmesi gerekir...

b) «İbrazı halinde lehtara çek bedelinin ödenmemesi» olumsuz tespit davasının açıldığı mahkemeden «ihtiyati tedbir» (HMK. mad. 389) kararı da istenebilir.³²³

IV- Davacı - borçlu, «icra takibinden önce» açtığı olumsuz tespit davasında, % 15 teminat karşılığında «icra takibinin durdurulması» konusunda tedbir istemez ve alacaklının takibe devam edip, mallarını haczettirmesinden (hatta onları muhafaza altına aldırmasından) sonra, «%15 teminat yatıracağını» bildirip, «takibin durdurulması» konusunda ihtiyati tedbir kararı verilmesini isterse, mahkemenin «% 15 teminat yatırıldıktan sonra takibin durdurulmasına» karar vermesi gerekir. U y g u l a m a d a, «hacizden sonra» ki bu aşamada verilen «takibin durdurulması» na ilişkin ihtiyati tedbir kararına dayanılarak, «konulan hacizlerin de kaldırılmasına karar verilmesi» mahkemelerden istenmektedir. **Kanımızca bu istemlerin yerine getirilmemesi gerekir. Çünkü, mahkemenin bu aşamada vereceği karar sadece «takibin durdurulması»na ilişkin olabilir, yoksa «hacizlerin de kaldırılması»na karar verme yetkisine mahkeme sahip değildir.³²⁴ Mahkemece verilen ihtiyati tedbir kararı, «olumsuz tespit davasının reddine» karar verilmele kendiliğinden kalkar. Tedbirin kaldırılabilmesi için, verilen red kararının kesinleşmesi gerekmez.³²⁵**

Yüksek mahkeme;

√ «*Vadesi gelmeyen senetlerin ödenmesinin durdurulması yönündeki tedbir kararında, takibin de durdurulmasına karar verilemeyeceğini*»³²⁶

³²² Bknz: 11. HD. 10.9.1990 T. 5237/5340 (www.e-uyar.com)

³²³ **TÜRK, A.** age. s: 256

³²⁴ Aynı görüşte; **TÜRK, A.** age. s: 253

³²⁵ Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, 4. Baskı, «Dördüncü Bölüm», AÇIK-LAMA: A-a – «401» **UYAR, T. İİK .Şerhi, C:4, s: 6233 vd.**

³²⁶ Bknz: 12. HD. 02.07.2013 T. 16508/24835 (www.e-uyar.com)

√ «Takipten önce açılan menfi tespit davasında verilen tedbirde; çekin takibe konu edilmemesi yönünde bir karar mevcut olmadığından, sadece yapılacak icra takibinin durdurulması yönünde bir karar bulunduğundan mahkemece şartları varsa durdurma yönünde bir karar verilmesi gerekirken takibin iptali yönünde hüküm tesis edilemeyeceğini»³²⁷

√ «Çekin bedelsiz kaldığı iddiasıyla açılmış olan menfi tespit davasında koşullar varsa ve davacının haklılığı konusunda kanaat oluşmuşsa %15 teminat karşılığında tedbir kararı verilebileceğini»³²⁸

√ «Çekin cirosu kabil olduğundan davanın tarafı olmayan üçüncü kişileri de bağlayacak şekilde çekin ibrazında ödenmemesi yönünde tedbir kararı verilemeyeceğini»³²⁹

√ « ‘Çeklerin bedelsiz kaldığı’ iddiasıyla açılmış olan menfi tespit davasında üçüncü kişileri de kapsayacak şekilde ödeme yasağına tedbiren karar verilmesinin talep edildiği, %15 teminat karşılığında dava konusu çeklerin icra takibine konu edilmesinin önleneyeceği, üçüncü kişileri de kapsar şekilde ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceğini»³³⁰

√ «İhtiyati haczin icra takip işlemi niteliğinde olmadığı bu sebeple ‘kredi borcundan dolayı icra takibine geçilmemesi’ şeklinde verilen tedbir kararının ihtiyati haczi kaldırmayacağını»³³¹

√ « ‘Davalı bankanın çekleri kötüniyetli olarak ciro yoluyla aldığına dair’ davacı tarafından sunulan bir belge yoksa, mahkemece davacının talep ettiği ihtiyati tedbir kararının kaldırılmasına karar verileceğini»³³²

√ «İİK’nun 72. ve HMK’nun m. 390/3 hükmü uyarınca ibraz edilen delillere göre teminat mektubunun paraya henüz çevrilmemiş kısmının nakde çevrilmesinin kısmının nakde çevrilmesinin tedbiren durdurulması istemin haklılığı konusunda yeterli kanaat oluşmadığı gerekçeyle ihtiyati tedbir isteminin reddine karar verileceğini»³³³

√ «İhtiyati tedbir isteyen (davacının) talebine eklemiş olduğu delillerden ihtiyati tedbir isteminin haklılığı konusunda yeterli kanaate

³²⁷ Bknz: 12. HD. 4.6.2013 T. 12622/20643 (www.e-uyar.com)

³²⁸ Bknz: 19. HD. 26.11.2013 T. 12848/18833 (www.e-uyar.com)

³²⁹ Bknz: 19. HD. 19.11.2013 T. 13953/18432 (www.e-uyar.com)

³³⁰ Bknz: 19. HD. 14.11.2013 T. 14177/17795 (www.e-uyar.com)

³³¹ Bknz: 19. HD. 12.11.2013 T. 13252/17795 (www.e-uyar.com)

³³² Bknz: 19. HD. 24.09.2013 T. 8857/14541 (www.e-uyar.com)

³³³ Bknz: 19. HD. 09.07.2013 T. 8468/12599 (www.e-uyar.com)

varılamadığı durumlarda ihtiyati tedbir isteminin reddine karar verilmesi gerekeceğini»³³⁴

√ *«Davalı banka hakkındaki ihtiyati tedbir isteminin, bankanın çeki kötünîyetle devralındığının delillendirilememesi nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceğini»³³⁵*

√ *«İhtiyati tedbir isteyen (davacı), davalıya avans olarak verilen çeklerin karşılığında mal teslim edilmeyerek diğer davalı bankalara devredildiği iddiasıyla açmış olduğu menfî tespit davasında, bankaların talep konusu çekleri kötünîyetle devralması hakkında delil ibraz edilememesi nedeniyle bankalar hakkındaki tedbir isteminin reddine karar verileceğini»³³⁶*

√ *«Çeklerin kötünîyetle bankalar tarafından devralındığına dair delil ibraz edilmemesi nedeniyle diğer davalılar hakkında talep edilen tedbir isteminin reddine karar verilmesi gerekeceğini»³³⁷*

√ *«Davalı bankanın çeki kötünîyetle devralındığına dair delil ibraz edemediğinden banka hakkındaki tedbir isteminin reddine karar verilmesi gerekeceğini»³³⁸*

√ *«Çeklerin davalı banka tarafından kötünîyetle devralındığının ispatlanamaması nedeniyle banka bakımından tedbir isteminin reddine karar verilmesi gerekeceğini»³³⁹*

√ *«İhtiyati tedbir kararının reddine dair mahkemece verilen kararın onanması halinde, bu karardan dönülmesi istemini içeren ihtiyati tedbir isteyen şirket temsilcisinin dilekçesi üzerine mahkemece verilen red kararının temyiz edilemeyeceğini»³⁴⁰*

√ *«Müşteki borçluların dayandığı tüketici mahkemesince verilen tedbir kararı, ödemelerin durdurulması niteliğinde olup, icra takibi yapılmasına mani olmayacağı- Borçlunun icra mahkemesine başvurusundaki iddiaların da şikayet değil, borca itiraz niteliğinde olduğunu»³⁴¹*

√ *«Alacaklı -taptan önce verilmiş olduğu tespit edilen- ihtiyati tedbir kararına konu olan bono bedelinin... TL.'lik kısmı için lehine*

³³⁴ Bknz: 19. HD. 02.07.2013 T. 7986/12365 (www.e-uyar.com)

³³⁵ Bknz: 19. HD. 02.07.2013 T. 8106/12369 (www.e-uyar.com)

³³⁶ Bknz: 19. HD. 02.07.2013 T. 8097/12368 (www.e-uyar.com)

³³⁷ Bknz: 19. HD. 02.07.2013 T. 7781/12373 (www.e-uyar.com)

³³⁸ Bknz: 19. HD. 02.07.2013 T. 8104/12370 (www.e-uyar.com)

³³⁹ Bknz: 19. HD. 02.07.2013 T. 7779/12374 (www.e-uyar.com)

³⁴⁰ Bknz: 19. HD. 02.07.2013 T. 7865/12362 (www.e-uyar.com)

³⁴¹ Bknz: 12. HD. 08.10.2012 T. 11222/28509 (www.e-uyar.com)

tedbir kararı verilen borçlu hakkında takip yapamayacağından, mahkemece teminat yatırılıp yatırılmadığı belirlenerek, yatırıldığıının belirlenmesi halinde, ihtiyati tedbire konu miktar yönünden takibin iptali yerine bu konuda olumlu olumsuz bir karar verilmemesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»³⁴²

√ «İİK. 'nun 72/2. maddesi koşullarında takibin açılmasından önce verilen ihtiyati tedbir kararı nedeniyle mahkemece 'şikâyetin kabulüne takibin iptaline' karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»³⁴³

√ «Borçlu tarafından takip alacaklısı aleyhine açılan menfi tespit davası nedeniyle şikâyetçi banka tarafından sunulan teminat mektubu içeriğinde (davanın reddedildiğine ilişkin kararın Yargıtay'ca onandığı) takdirde ödeme yükümlülüğü altına girdiği anlaşıldığından, davanın reddedilmesi nedeniyle tedbir kararı kendiliğinden kalkacağı için, alacağın tahsil edilebilir hale gelmesi ile teminat mektubunun paraya çevrilebilmesinin somut olayda farklı koşullara bağlı olduğunu, teminat mektubunu veren bankanın, 'kararın onanması halinde ödeme yapacağını' kabul etmiş olduğundan, adı geçen yönünden henüz bu aşamada riskin oluşmadığını, 'şikâyetin kabulü' yerine reddine karar verilmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»³⁴⁴

belirtmiştir...

V- Ayrıca uygulamadaki önemi nedeniyle şu hususu da belirtelim ki, «%15 teminat», mahkemenin ihtiyati tedbir kararı verebilmesi için gereklidir. Yoksa, olumsuz tespit davasının açılabilmesi için «borçtan kurtulma davası»ndan (İİK. mad. 69) farklı olarak- %15 teminat yatırılması zorunlu değildir.³⁴⁵

U y g u l a m a d a mahkemeler genellikle, -İİK. mad. 72/II (ve 72/III)'ün açık hükmüne rağmen- İİK. mad. 72/IV ve V'de öngörülen *tazminat miktarının %20'den aşağı olamayacağını* gözönünde bulundurarak, borçlunun “%15” değil “%20” teminat yatırmasını istemektedirler...³⁴⁶

VI- Mahkemenin verdiği *ihtiyati tedbir kararından sonra*, alacaklı, borçlunun ödeme emrine itiraz ederek icra takibini durdurması

³⁴² Bknz: 12. HD. 29.06.2010 T. 4388/16931 (www.e-uyar.com)

³⁴³ Bknz: 12. HD. 15.03.2006 T. 2106/5339 (www.e-uyar.com)

³⁴⁴ Bknz: 12. HD. 21.03.2005 T. 2050/5885 (www.e-uyar.com)

³⁴⁵ Bknz: 11. HD. 7.3.1983 T. 996/1105; 25.5.1982 T. 1948/2500 (www.e-uyar.com)

³⁴⁶ Aynı görüşte: KOSTAKOĞLU, C. age. s: 943

üzerine icra mahkemesine başvurarak “*itirazın kaldırılmasını*” isteyebilir mi? Bu konu **doktrinde** tartışmalıdır. **Bir görüşe göre**³⁴⁷; “*ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilse bile, alacaklı icra mahkemesinden itirazın kaldırılmasını*” isteyebilir... Katıldığımız **diğer bir görüşe göre**^{348 349} ise; “*alacaklı, ‘icra takibinin durdurulması’ konusundaki ihtiyati tedbir kararından sonra, ‘itirazın kaldırılması’ için icra mahkemesine başvuramaz. Alacaklı, ihtiyati tedbir kararından önce, ‘itirazın kaldırılması’ için icra mahkemesine başvurmuşsa, icra mahkemesinin ‘itirazın kaldırılmasına’ karar vermeyip, olumsuz tespit davasının sonucunu ‘bekletici mesele’ yapması gerekir...*”

(5) D a v a c ı : Olumsuz tespit davası, -dava açmakta, ‘korunmaya değer’ ve ‘güncel’ hukukî menfaati bulunan^{350 351} b o r ç l u veya m i r a s ç ı l a r ı tarafından açılır.^{352 353}

Bu nedenle “*borçlu*” -yani; “*keşideci*”, “*avalist*”, “*ciranta*”- sıfatını taşımayan kimsenin açtığı olumsuz tespit davasının ‘aktif dava ehliyeti’ (‘davacılık sıfatı’) yokluğu nedeniyle reddedilmesi gerekir...^{354 355}

Dava, ölen borçlunun *mirasçı* tarafından açılmışsa, mahkemece davacıya ‘veraset ilamı’ ibraz ettirilerek «davacının borçlu olup olmadığı»nın saptanması ve «başka mirasçı varsa, tüm mirasçılar tereke üzerinde elbirliği ile (iştirak halinde) hak sahibi olduklarından, bütün mirasçıların davaya rızalarının sağlanması ya da tereke temsilci atanması sağlanıp, taraf teşkili tamamlandıktan sonra yargılamaya devam edilmesi gerekir...^{356 357}

³⁴⁷ PEKCANITEZ, H./ALTAY, O./ÖZKAN, M. S./ÖZEKES, M. age. s:239

³⁴⁸ KURU, B. Menfi Tespit ve İstirdat Davası, s: 33 – KURU, B./ARSLAN, R./ÖZEKES, M. age. s: 218

³⁴⁹ Aynı doğrultuda: Bknz: HGK. 27.11.1981 T. 12-3317/771; 19.3.1984 T. 604/3138 (www.e-uyar.com)

³⁵⁰ Ayrıntılı bilgi için bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma Davaları, «İkinci Bölüm», AÇIKLAMA: A-I

³⁵¹ Ayrıca bknz: 11. HD. 4.2.1983 T. 246/458 (www.e-uyar.com)

³⁵² UYAR, T. Olumsuz Tespit Davasının Tarafları (Manisa Bar. D. Ocak/2006, s:9-13)

³⁵³ Bknz. 19. HD. 7.7.2010 T. 4718/8615 (www.e-uyar.com)

³⁵⁴ MUŞUL, T. age. s: 79

³⁵⁵ Bknz: 11. HD. 24.1.1983 T. 134/186; 19.6.1975 T. 2468/4139 (www.e-uyar.com)

³⁵⁶ MUŞUL, T. age. s: 79 vd.

³⁵⁷ Bknz: 19. HD. 14.5.2014 T. 6674/9144; 15.3.2014 T. 6751/4364; 20.1.2014 T. 18371/1499; 3.12.2013 T. 14871/19239; 18.11.2013 T. 16643/18144; 03.12.2013 T. 14871/19239; 24.06.2013 T. 8568/11771; 19.2.2013 T. 15156/3165; 5.4.2011

Aslında mirasçılar -yukarıdaki şekilde- «birlikte» olumsuz tespit davası açmak zorunda olmayıp, mirasbırakanın borcundan müteselsilen sorumlu olduklarından (TMK. mad. 641/I) mirasçılarının her biri, kendisini, mirasbırakanın borcu ile tehdit eden kimseye karşı, olumsuz tespit davası açabilir.³⁵⁸

Bir borca kefil olmuş kimseler de -kefaletin türü ne olursa olsun- kendilerine karşı icra takibi yapılabileceği, icra tahdidi altında bulundukları için (TBK. mad. 590), asıl borçludan bağımsız olarak olumsuz tespit davası da açabilirler.³⁵⁹

Borçlunun (senet keşidecisinin) âdi ortaklık olması halinde, olumsuz tespit davasının, «âdi ortaklığı oluşturan tüm ortaklar tarafından» açılması gerekir...³⁶⁰

Yüksek mahkeme, bu konu ile ilgili olarak;

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasının yargılaması sırasında, vekalet altındaki kişi karar verilmeden önce 18 yaşını doldurmakla reşit olduğundan, artık davacı tarafından velayeten temsil edilmesi mümkün olmaması gerekeceğini»³⁶¹

√ «Taraflar arasındaki birleşen menfi tespit - istirdat davasında, murisin ölüm tarihi itibarıyla terekesi iştirak halinde olduğundan diğer tüm mirasçıların davaya dahil edilmesi ya da terekeye temsilci atanarak davanın yürütülmesi konusunda adı geçen davacıya uygun süre verilmesi, bu yöne ilişkin dava şartının tamamlanmasından sonra yargılamaya devam edilmesi gerekeceğini»³⁶²

√ «Menfi tespit davasını açan davacının aktif dava ehliyeti bakımından yeterli inceleme ve araştırma yapılarak sonucuna göre karar verileceğini»³⁶³

√ «Sahte tanzim edildiği iddia edilen bono nedeniyle borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkin davada, davacıların isimleri dava konusu bono üzerine yer almadığından, davacıların alacaklı konumunda olmayıp, aktif dava ehliyetlerinin bulunmadığını»³⁶⁴

T. 12949/4454; 23.9.2008 T. 1761/8684; 20.6.2008 T. 670/6916; 11. HD. 14.5.1990 T. 3723/3849; 19. HD. 12.9.2012 T. 9937/12784 (www.e-uyar.com)

³⁵⁸ TÜRK, A. age. s: 216

³⁵⁹ Bknz: 19. HD. 2.12.2013 T. 15575/19128 (www.e-uyar.com)

³⁶⁰ Bknz: 19. HD. 16.1.2014 T. 18100/1274 (www.e-uyar.com)

³⁶¹ Bknz: 13. HD. 23.06.2014 T. 5167/20809 (www.e-uyar.com)

³⁶² Bknz: 19. HD. 14.05.2014 T. 6674/9144 (www.e-uyar.com)

³⁶³ Bknz: 19. HD. 25.03.2014 T. 1587/5748 (www.e-uyar.com)

³⁶⁴ Bknz: 19. HD. 10.03.2014 T. 19405/4598 (www.e-uyar.com)

√ «İİK'nun 72. maddesi gereğince davacıların borçlusu olduğu bono nedeniyle borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkin davada, ölüm tarihi itibarıyla murisin terekesi iştirak halinde olup, terekedeki haklar ve borçlar iştirak halindeki mülkiyet hükümlerine tabi olduğundan, davaya tüm mirasçılarının iştirakinin sağlanması ya da muvafakatlerinin alınması veya terekeye temsilci tayin ettirilerek onun huzuru ile davaya devam edilmesi ve bu konularda davacıya uygun bir süre verilerek dava şartının gerçekleştirilmesinin sağlanması ve taraf teşkili tamamlandıktan sonra işin esasına girilmesi gerekeceğini»³⁶⁵

√ «Davacıların murisinin borçlu olduğu bonoya dayalı takip bakımından, senetteki imzanın muris tarafından düzenlenmediği iddiasına dayanarak açılmış menfi tespit davasında, muris davacı dava açıldıktan sonra yargılama sırasında öldüğü ve murisin ölüm tarihine göre, terekesi iştirak halinde olduğundan davacının mirasçıları mecburi dava arkadaşı olup, tüm mirasçıların davaya muvafakatlerinin sağlanması ya da terekeye temsilci tayin ettirilerek dava şartının yerine getirilmesi gerekeceğini»³⁶⁶

√ «Takip ve dava konusu bononun; '... Ltd. Şti. - ... Ltd. Şti. İş Ortaklığı' tarafından keşide edildiği, bu itibarla menfi tespit davasının ortaklığı oluşturan şirketler tarafından birlikte açılmasının gerekeceğini»³⁶⁷

√ «Menfi tespit istemine ilişkin davada; dava tarihi itibarıyla tereke iştirak halinde olduğundan, davaya tüm mirasçıların muvafakatlerinin sağlanması ya da terekeye temsilci tayin ettirilmesi konusunda önel verilerek, bu yöne ilişkin dava şartının tamamlanmasından sonra yargılamaya devam edilmesi gerekeceğini»³⁶⁸

√ «Adi kefil tarafından yapılan ödeme nedeniyle, adi senedin borçlusu davacı tarafından davalıya husumet yöneltilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığını»³⁶⁹

√ «Davacının, 'babası olan muris aleyhine başlatılan icra takibinden dolayı icra takibinin iptali' istemiyle açtığı menfi tespit davasında, davacıya intikal eden miras iştirak (elbirliği) halinde bulundu-

³⁶⁵ Bknz: 19. HD. 05.03.2014 T. 6751/4364 (www.e-uyar.com)

³⁶⁶ Bknz: 19. HD. 20.01.2014 T. 18371/1499 (www.e-uyar.com)

³⁶⁷ Bknz: 19. HD. 16.01.2014 T. 18100/1274 (www.e-uyar.com)

³⁶⁸ Bknz: 19. HD. 03.12.2013 T. 14871/19239 (www.e-uyar.com)

³⁶⁹ Bknz: 19. HD. 02.12.2013 T. 15575/19128 (www.e-uyar.com)

ğundan, miras şirketine mümessil tayin edilerek ya da tüm mirasçılarının katılımı sağlanarak davaya devam edilmesi gerekeceğini»³⁷⁰

√ «Davacının murisinin keşidecisi olduğu bonoya dayalı icra takibi nedeniyle borçlu bulunulmadığının tespiti istemine ilişkin davada, murisin ölüm tarihine göre terekesi iştirak halinde olduğundan davanın tüm mirasçılar tarafından elbirliğiyle açılması ya da davacının açtığı bu davaya diğer mirasçılarının muvafakatlerinin sağlanması veya terekeye temsilci tayin ettirilerek tereke temsilcisi vasıtasıyla davanın yürütülmesi gerekeceğini»³⁷¹

√ «Takip ve dava konusu bonoların keşidecisi davacının bonoda herhangi bir sıfatı bulunmadığından, davacının menfi tespit davası yönünden aktif dava ehliyetinin bulunmadığı gözetilerek bu davacı yönünden menfi tespit davasının aktif ehliyeti bulunmadığından reddi gerekeceğini»³⁷²

√ «Kısıtlının tek başına dava açmasının mümkün olmadığını ve davada yasal temsilcisi olan vasisi tarafından temsil edilmesi gerekeceğini»³⁷³

√ «Mirasçılardan olan davacının iştirak halinde malik olduğu gözetilerek, murisin borcundan dolayı tek başına bu davayı açamayacağını ve bunun bir dava şartı olduğu gözetilerek inceleme yapıp bir karar verilmesi gerekirken, bu yönün gözardı edilerek, bu takip dosyası hakkında da açılan davanın esastan reddine karar verilmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»³⁷⁴

√ «Dosyada, kısıtlı adına vesayeten dava açanın bu dava yönünden husumet yöneltilmesine izin kararına rastlanamadığından dosyanın yerel mahkemesine geri çevrilmesi gerekeceğini»³⁷⁵

√ «Davacıların çeki elinde bulundurana karşı ödeme yükümlülüğü altında oldukları, burada dava açma hakkının, çekin elinden rızası dışında çıktığını iddia eden dava dışı A.Ş.'ye ait olup, bu şirketin de davalılara yönelik istirdat davası açtığı, buna göre imzaları kabul edilen ve ödeme olarak dava dışı şirkete verildiği iddia edilen çekten dolayı davacıların çeki elinde bulunduranlara karşı menfi tespit davası

³⁷⁰ Bknz: 19. HD. 18.11.2013 T. 16643/18144 (www.e-uyar.com)

³⁷¹ Bknz: 19. HD. 24.06.2013 T. 8568/11771 (www.e-uyar.com)

³⁷² Bknz: 19. HD. 06.03.2013 T. 536/4212 (www.e-uyar.com)

³⁷³ Bknz: 3. HD. 19.09.2013 T. 9996/13008 (www.e-uyar.com)

³⁷⁴ Bknz: 19. HD. 12.09.2012 T. 9937/12784 (www.e-uyar.com)

³⁷⁵ Bknz: 19. HD. 25.06.2012 T. 4728/10434 (www.e-uyar.com)

açma hakları olmadığından, davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»³⁷⁶

√ *«Davacının Boyabat İcra Müdürlüğü'nün 2006/86 sayılı takip dosyasına konulan sözleşmesinin tarafı olmadığı gibi, takipde borçlu da gösterilmediği gerekçesiyle aktif dava ehliyeti olmadığından, davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»³⁷⁷*

√ *«Murisinin su aboneliğinden dolayı borcunun bulunmadığının tespiti istemine ilişkin murisin tereke borcu ile ilgili davada diğer mirasçılarının da davaya muvafakatının sağlanması ya da terekeye temsilci tayin edilmesi için davacıya önel verilmesi gerekeceği»³⁷⁸*

√ *«Dava konusu çek üzerinde davacı şirketin hak sahibi olduğu açık olduğundan ve davayı açabilmek için gerekli sıfatın, dava konusu şey üzerinde hak sahibi olan kişiye ait olduğuna göre eldeki davayı da davacı şirketin açmasının gerekli olduğunu»³⁷⁹*

√ *«Davacının dava konusu bonoda borçlu sıfatı bulunmadığı gibi davacı aleyhine girilmiş bir icra takibi de olmadığından, somut olay bakımından aktif dava ehliyeti bulunup bulunulmadığı gözetilmeden işin esasına girilemeyeceğini»³⁸⁰*

√ *«Vesayet altına alınan kişilerin vasileri tarafından temsil edilebileceğini, TMK. 462/8 gereğince vasinin vesayet altındaki kişi adına dava açabilmesinin vesayet makamının iznine tabi kılındığını, bu kuralın kamu düzenine ilişkin olduğunu, somut davada, vesayet altındaki davacıyı temsilen dava açan vasinin, böyle bir dava açma konusunda TMK'nun 462/8. maddesi uyarınca vesayet makamından izin almış olduğuna dair bir mahkeme kararını dosyaya sunmadığını, bu durumda mahkemece vasiye eldeki davayı açması konusunda vesayet makamından izin alması ve buna dair kararı dosyaya sunması için uygun bir sürenin verilerek bu nitelikte bir karar alınıp dosyaya sunulduğu takdirde davaya devamla esas hakkında hüküm kurulması aksi takdirde ise esasa girilmeksizin davanın salt bu nedenle reddine karar verilmesi gerekeceğini»³⁸¹*

√ *«Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle kısıtlanması gereken bir kişi adına dava açma yetkisinin vasiye ait olduğunu, kayyımın bu*

³⁷⁶ Bknz: 19. HD. 07.06.2012 T. 2210/9722 (www.e-uyar.com)

³⁷⁷ Bknz: 19. HD. 17.04.2012 T. 217/6527 (www.e-uyar.com)

³⁷⁸ Bknz: 19. HD. 05.04.2011 T. 12949/4454 (www.e-uyar.com)

³⁷⁹ Bknz: HGK. 09.02.2011 T. 15-657/49 (www.e-uyar.com)

³⁸⁰ Bknz: 19. HD. 07.07.2010 T. 4718/8615 (www.e-uyar.com)

³⁸¹ Bknz: 19. HD. 03.05.2010 T. 7904/5309 (www.e-uyar.com)

konuda yetkisinin bulunmadığını; mahkemece davacının vesayet altına alınmasını gerektiren bir durum olup olmadığının tespiti için yetkili vesayet makamına bildirimde bulunarak dava açma yetkisinin o davanın sonucuna göre belirlenmesi gerekeceğini»³⁸²

√ «Davacının, şirketin temsilcisi olması sebebiyle, şahıs olarak davaya konu takipte taraf sıfatı bulunmadığından şahsen açtığı davanın 'aktif husumet ehliyeti yönünden reddine' dair verilen kararda isabetsizlik bulunmadığını»³⁸³

√ «Menfi tespit davasının dayanağı alacak ilamının kesinleşmesi sebebiyle, bu mahkeme kararına karşı menfi tespit davası açılmayacağı; ayrıca icra kefilinin menfi tespit davası açamayacağını»³⁸⁴

√ «Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı nedeniyle kısıtlanması gereken bir kişi adına dava açma yetkisi vasiye ait olduğundan, davacının rahatsızlığının vesayet altına alınmayı gerekli kılan bir durum olup olmadığının ve vasi tayini gerekip gerekmediğinin takdir ve değerlendirilmesi için yetkili vesayet makamına bildirimde bulunularak dava açma yetkisinin o davanın sonucuna göre belirlenmesi gerektiğini»³⁸⁵

√ «Keşidecinin mirası, iştirak halinde olup davaya tüm mirasçıların katılım veya muvafakatleri ya da terekeye mümessil tayini sağlanmadan davaya devam olunamayacağını»³⁸⁶

√ «Senedin keşidecinin vefat etmesi halinde bu senetten dolayı borçlu olunmadığının tespiti isteminin, iştirak halinde mülkiyet hükümlerine göre mirasçıların tamamı tarafından birlikte açılması ya da miras şirketine mümessil tayin edilerek davanın görülmesi gerekeceğini»³⁸⁷

√ «Davanın devamı sırasında, taraflardan birinin ölümü durumunda, mahkemece mirasçılarına duruşma günü bildirilip taraf teşkili sağlandıktan sonra yargılamaya devam edilmesi gerektiğini»³⁸⁸

√ «İİK.'nın 191. maddesine göre iflasın açılmasından sonra müflisin masaya giren mal ve hakları üzerindeki tasarruf yetkisi kalkacağından ve iflasın açılmasından sonra masaya giren haklarla ilgili dava açma hakkı iflas masasının temsilcisi olan iflas idaresine geç-

³⁸² Bknz: 19. HD. 25.01.2010 T. 3184/509 (www.e-uyar.com)

³⁸³ Bknz: 19. HD. 23.09.2010 T. 5693/10203 (www.e-uyar.com)

³⁸⁴ Bknz: 19. HD. 21.01.2010 T. 3293/325 (www.e-uyar.com)

³⁸⁵ Bknz: 19. HD. 25.01.2010 T. 3184/509 (www.e-uyar.com)

³⁸⁶ Bknz: 19. HD. 23.09.2008 T. 1761/8684 (www.e-uyar.com)

³⁸⁷ Bknz: 19. HD. 20.06.2008 T. 670/6916 (www.e-uyar.com)

³⁸⁸ Bknz: 19. HD. 24.01.2008 T. 6899/353 (www.e-uyar.com)

ceğinden menfi tespit davasının iflas masasının kanuni temsilcisi iflas idaresi tarafından açılması gerekeceğini»³⁸⁹

√ «Davacının ‘davalı şirketin diğer davalıya muvazaalı olarak borçlanıp, yapılan takip sonucu borçlu şirket tarafından satılan taşınmaz ile ilgili açılan tasarrufun iptali davasında zarar göreceğini’ ileri sürerek -davalılar arasında yapılan hukuki işlemde ve buna dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davasından olumsuz yönde etkilenebileceğinden- olumsuz tespit davası açabileceğini»³⁹⁰

√ «Ticarethane sahibinin, oğlunun keşide ettiği çek ile ilgili olarak olumsuz tespit davası açamayacağı»³⁹¹

√ «Husumetin, yargılamanın her aşamasında doğrudan doğruya dikkate alınabileceğini»³⁹²

√ «Kredi borçlusu davacının, borcunu ödediğinden bahisle ‘dava dışı üçüncü kişi tarafından banka lehine verilen ipoteğin kaldırılması için’ dava açamayacağını»³⁹³

√ «İflasa neden olan borç yönünden müflis şirketin olumsuz tespit davası açamayacağını»³⁹⁴

√ «Âdi ortaklık adına düzenlenen senetlerden dolayı olumsuz tespit davasının -tüzel kişiliği bulunmayan- âdi ortaklık adına değil, tüm ortaklar adına açılması gerekeceğini»³⁹⁵ ve «âdi ortaklığın yönetici ortağı sıfatını taşıyan ortağın tek başına ortaklık adına olumsuz tespit davası açabileceğini»³⁹⁶

√ «Senet bedelini alacaklı-bankaya ödeyen müteselsil kefilin, senet banka tarafından usulen ciro edilmedikçe -sadece senedin kendisine verilmesiyle- alacaklı sıfatını kazanamayacağı ve diğer senet borçlusu hakkında takip ve dava açamayacağını»³⁹⁷

√ «Mirasbırakana ait senedin iptalinin istenmesi halinde davanın ya bütün mirasçılar tarafından açılması (veya; dava açmamış olan diğer mirasçıların davaya katılmalarının sağlanması) ya da terekeye

³⁸⁹ Bknz: 19. HD. 15.11.2007 T. 5400/10120 (www.e-uyar.com)

³⁹⁰ Bknz: HGK. 3.7.2002 T. 19-563/576 (www.e-uyar.com)

³⁹¹ Bknz: HGK. 24.9.1997 T. 19-420/742 (www.e-uyar.com)

³⁹² Bknz: 19. HD. 5.6.1996 T. 2762/5674 (www.e-uyar.com)

³⁹³ Bknz: 19. HD. 11.10.1995 T. 103/8221 (www.e-uyar.com)

³⁹⁴ Bknz: 19. HD. 19.11.1993 T. 6975/780 (www.e-uyar.com)

³⁹⁵ Bknz: 11. HD. 17.9.1990 T. 6145/5847 (www.e-uyar.com)

³⁹⁶ Bknz: 13. HD. 11.12.1986 T. 5675/6279 (www.e-uyar.com)

³⁹⁷ Bknz: 11. HD. 25.6.1990 T. 4985/5036 (www.e-uyar.com)

temsilci atanması sağlanarak, temsilcinin davayı takip etmesinin temini gerekeceğini»³⁹⁸

√ «*Kefilin, asıl borçluya ait bütün def'ileri alacaklıya karşı ileri sürmek hakkına sahip olduğundan BK. 497 (şimdi; TBK. 591/(1)), kefaletten çek düzenleyen keşidecinin, 'çek lehtarı olan davalının çekin düzenlenmesine neden olan satım akdinden doğan teslim borcunu alıcıya karşı yerine getirmediğini' ileri sürerek, çek bedelini ödemekten kaçınabileceğini (yani, olumsuz tespit davası açabileceğini)»³⁹⁹*

√ «*Sözleşme metninde borçlunun karısının isminin geçmiş olmasının, sözleşmenin altında borçlunun isim ve imzasının bulunması ve senetlerin borçlu tarafından imzalanmış olması halinde, borçlunun kendisinin sözleşme ve senetlere dayanarak olumsuz tespit davası açabileceğini»⁴⁰⁰*

√ «*Teminat mektubu veren bankanın, lehtara (borçluya) ait defileri, muhataba karşı ileri süremeyeceğini (olumsuz tespit davası açamayacağını)»⁴⁰¹*

√ «*İpotek borçlusu yerine, kredi borçlusunun -bankaya- 'borç kalmadığından' bahisle ipoteğin kaldırılmasını isteyemeyeceğini»⁴⁰²*

√ «*'Kollektif şirket temsilcisi' sıfatıyla, hakkında takipte bulunulan ortağın, kollektif şirket ortağı' olarak açacağı olumsuz tespit davasının dinlenmesi gerekeceğini»⁴⁰³*

belirtmiştir...

Olumsuz tespit davasını, kendisine *İİK. mad. 89/III* uyarınca üçüncü haciz ihbarnamesi gönderilen üçüncü kişi de -*"takip borçlusunun kendisinde bir alacağı bulunmadığını"* ya da başka bir deyişle, *"kendisinin takip borçlusuna hiç ya da haciz ihbarnamesinde belirtildiği kadar borcu bulunmadığını"* ileri sürerek, -takip alacaklısına karşı- açabilir...

(6) I- Olumsuz tespit davası, «*alacaklı*»ya karşı açılır.

İcra takibinden önce açılan olumsuz tespit davasında «davalı»; davacıda alacağı bulunduğunu ileri süren kişi veya konun küllî (mi-

³⁹⁸ Bknz: 11. HD. 14.5.1990 T. 3723/3849 (www.e-uyar.com)

³⁹⁹ Bknz: 11. HD. 15.3.1990 T. 9860/2181 (www.e-uyar.com)

⁴⁰⁰ Bknz: 11. HD. 12.4.1988 T. 7084/2251 (www.e-uyar.com)

⁴⁰¹ Bknz: 11. HD. 16.2.1987 T. 7294/812 (www.e-uyar.com)

⁴⁰² Bknz: 11. HD. 17.2.1984 T. 314/823 (www.e-uyar.com)

⁴⁰³ Bknz: HGK. 24.10.1973 T. 1633/827 (www.e-uyar.com)

rasçıları) ya da cüz'i (alacağı temlik olan) halefleridir.⁴⁰⁴ Eğer, kendisine karşı olumsuz tespit davası açılacak olan kişi vefat etmişse -miras bırakanın alacakları üzerinde, mirasçılar el birliği ile (iştirak halinde) hak sahibi olduklarından (MK. mad. 640/II), mirasçılar 'zorunlu dava arkadaşı' durumunda olduklarından- davanın tüm mirasçılara karşı açılması gerekir...^{405 406}

Eğer davalı yargılama sırasında ölürse, yasal mirasçılarının *davaya dahil edilmesi* gerekir.⁴⁰⁷

İcra takibinden s o n r a açılan olumsuz tespit davalarında «davalı», takip alacaklısıdır...^{408 409}

Olumsuz tespit davası devam ederken, takip konusu alacak üçüncü bir kişiye *temlik* edilirse, alacağı devralan yeni alacaklı devreden eski alacaklının yerini alır ve davaya kaldığı yerden devam eder...⁴¹⁰

Davalının “alacaklı sıfatı”nı taşıyıp taşımadığının öncelikle araştırılması gerekir. Davalının “alacaklı sıfatı”nı taşımadığı dava açıldıktan sonra anlaşılırsa, davacı gerçek alacaklıyı davaya dahil edemez (davayı ona yöneltemez). Çünkü hukukumuzda, dava açıldıktan sonra, başka kişilerin davaya -“*dahili dava*” yoluyla-⁴¹¹ dahil edilerek, onların hakkında da karar verilmesi -kural olarak-⁴¹² mümkün değildir.⁴¹³ Bu nedenle, ö n c e sadece *senet lehdarı* hakkında olumsuz tespit davasını açan borçlu (keşideci), daha sonra bu davasını *senet hâmiline* yöneltemez.⁴¹⁴ Bu durumda, senet hâmiline karşı ayrıca yeni bir dava açması gerekir. Aynı şekilde, önce sadece senet hâmiline karşı olumsuz

⁴⁰⁴ KURU, B. age. C: 1, s: 491 – KURU, B. El Kitabı, s: 363 – POSTACIOĞLU, İ. agm. s: 832 – ERDOĞAN, H. age. s: 34 – TÜRK, A. age. s: 216 – POSTACIOĞLU, İ./ALTAY, S. İcra Hukuku Esasları, 5. Baskı, 2010, s: 335

⁴⁰⁵ POSTACIOĞLU, İ. agm. s: 832 – POSTACIOĞLU, İ./ALTAY, S. age. s: 335 – TÜRK, A. age. s: 216

⁴⁰⁶ Bknz: 19. HD. 27.11.2013 T. 15249/18962 (www.e-uyar.com)

⁴⁰⁷ Bknz: 19. HD. 30.5.2012 T. 3192/9200 (www.e-uyar.com)

⁴⁰⁸ KURU, B. El Kitabı, s: 364 – KURU, B. age. C: 1, s: 491 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 61 – TÜRK, A. age. s: 221

⁴⁰⁹ Bknz: 19. HD. 22.1.2014 T. 18512/1698 (www.e-uyar.com)

⁴¹⁰ KURU, B. İcra Takibi Konusu Alacağın Temliki (A.Ü. Hukuk Fak. 50. Yıl Armağanı, 1977, s: 217 vd.)

⁴¹¹ MUŞUL, T. age. s: 78

⁴¹² “Kural olarak” diyoruz çünkü bazı davalarda örneğin; ortaklığın giderilmesi davalarında tüm paydaşlar davalı olarak dilekçede gösterilmemişse bunların davaya dahil edilmeleri usul ekonomisine uygun olarak kabul edilmektedir.

⁴¹³ Bknz: 19. HD. 27.2.2013 T. 125/3641; 11. HD. 11.12.1990 T. 4697/4998; 12. 4.1988 T. 882/2267; 9.2.1984 T. 548/643 (www.e-uyar.com)

⁴¹⁴ Bknz: 11. HD. 18.3.1991 T. 1210/1303 (www.e-uyar.com)

tespit davası açan *borçlu (keşideci)* daha sonra bu davayı, senet lehdarına yönelmez.⁴¹⁵ Bu durumda da, senet lehdarı hakkında ayrıca yeni bir dava açılması gerekir...

Kambiyo senedine (poliçe, bono, çeke) bağlı bir alacak hakkı ancak, “*lehdar*”⁴¹⁶, (eğer lehtar iki kişi ise, ikisine karşı birlikte)⁴¹⁷ “*ciranta*” ya da “*hâmil*”⁴¹⁸ sıfatını taşıyan kişiye karşı olumsuz tespit davası açılabilir. Bu sıfatlardan hiçbirisine sahip olmayan kişi aleyhine olumsuz tespit davası açılmaz.⁴¹⁹

Eğer kambiyo senedi lehdarı tarafından **vadeden önce başkalarına ciro edilmemişse**, bu senede yönelik olumsuz tespit davasının **sadece lehbara karşı** açılması gerekir. Buna karşın, **kambiyo senedi -vâde tarihinden önce**⁴²⁰ lehdar tarafından başkasına ciro edilmişse, “olumsuz tespit davasının senedi elinde bulunduran hâmile karşı açılabilir, lehbara karşı açılmayacağı” şeklinde, uygulamada hatalı bir kanı vardır. Halbuki, bu durumda **keşideci tarafından hem lehtar ve hem hamil aleyhine olumsuz tespit davası açılabilir gibi sadece lehbara karşı da** olumsuz tespit davası açılabilir.⁴²¹ Çünkü, bu tür davayı lehbara karşı açmakta davacı borçlunun hukukî yararı vardır.^{422 423} Bu davayı kazanan davacı-borçlu, dava konusu senet bedelini, senedi elinde bulunduran hâmile ödemek zorunda kaldıktan sonra, elindeki bu ilâma dayanarak, lehdar hakkında geri alma (istirdat) davası açarak, ödediği parayı lehtardan geri alabilir... Hatta, davacı-borçlu, kişisel def’ilere dayanarak “*senetten dolayı borçlu olmadığını*” ileri

⁴¹⁵ Bknz: 11. HD. 2.10.1980 T. 4363/4478 (www.e-uyar.com)

⁴¹⁶ Bknz: 19. HD. 3.6.2014 T. 7147/10441; 10.3.2014 T. 89/4570; 11. HD. 12.4.1988 T. 882/2267 (www.e-uyar.com)

⁴¹⁷ Bknz: HGK. 8.5.1987 T. 11-674/357 (www.e-uyar.com)

⁴¹⁸ Bknz: 19. HD. 27.3.2012 T. 10814/4968; 11. HD. 29.5.2014 T. 2135/10050; 19. HD. 4.12.2013 T. 14773/19286 (www.e-uyar.com)

⁴¹⁹ Bknz: 11. HD. 12.4.1988 T. 2743/2306; 13.9.1982 T. 3497/3446 (www.e-uyar.com)

⁴²⁰ Bknz: Eğer kambiyo senedi *vade tarihinden sonra* başkasına ciro edilmişse bu ciro “alacağın temliki” sonuçlarını doğuracağından, borçlu, lehbara karşı ileri sürebileceği kişisel def’ileri, senedi ondan vadeden sonraki ciro ile almış olan hâmile karşı da ileri sürebileceğinden, bu durumda olumsuz tespit davası sadece ‘hamil’ hakkında açılabilir gibi, ‘hamil ve lehdar’ hakkında birlikte de açılabilir.

⁴²¹ Bknz: 19. HD. 29.4.1999 T. 2021/2892; 29.9.1997 T. 2368/7811; 20.11.1996 T. 1160/10336 (www.e-uyar.com)

⁴²² **KURU, B.** age. C: 1, s:491, 544, dipn:242 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:60 vd.

⁴²³ Bknz: 19. HD. 3.5.1996 T. 1311/8894; 11. HD. 5.3.1990 T. 1247/1842 (www.e-uyar.com)

sürüyorsa, bu davasını sadece lehtara karşı açmak zorundadır. Çünkü, hâmile karşı bu tür def'iler -hâmilin ayrıca kötü niyetli olduğu, yani; dava konusu senedin karşılıksız olduğunu bile bile senedi ciro yoluyla devraldığı kanıtlanmadıkça- ileri sürülemeyeceğinden, TK. mad. 599/I (şimdi; TTK. mad. 687/1) hâmile karşı açacağı dava reddedilecektir...⁴²⁴ Eğer borçlu, kişisel def'ilere dayanarak açtığı olumsuz tespit davasında, davalı olarak hem “lehdar”ı, ve hem de “hâmil”i, göstermişse, davacı- borçlunun önce «*senedin karşılıksız olduğunu*» lehdara karşı -kesin delillerle- ispat etmesi, daha sonra da, “davalı-hâmilin kötüniyetli olduğunu” -her türlü delille (gerekirse, tanık dinleterek)- ispat etmesi gerekir.⁴²⁵ Davacı-borçlu bu hususları ispat edebilirse “*olumsuz tespit davasının kabulüne ve dava konusu senedin iptaline*” karar verilir. Eğer davacı-borçlu iddiasını -örneğin; dava konusu senedin hatır senedi olduğunu- sadece lehdara karşı kanıtlar fakat, diğer davalı hâmilin kötüniyetini ispat edemezse, mahkemece “*hâmil hakkında açılan davanın reddine, fakat davacının lehdara dava konusu senetten dolayı borçlu olmadığına tespitine*” karar verilmesi gerekir.⁴²⁶

Davacı-borçlu (keşideci), lehdarı tarafından başkasına -vâde tarihinden önce- ciro edilen kambiyo senedi hakkında -*kişisel def'ilere dayanarak*- sadece hâmil hakkında olumsuz tespit davası açabilir mi? Yoksa “hâmil” ile birlikte “lehdar”ı da mutlaka davalı olarak göstermek zorunda mıdır? **Yüksek mahkeme** kimi kararlarında, “hâmil hakkında açılan davanın, lehdara da yöneltilmesini”⁴²⁷ istemişken⁴²⁸ kimi kararlarında «borçlu- keşideci tarafından lehdara karşı dava açma zorunluluğu bulunmadığı, sadece hâmil hakkında da dava açılabilceği»⁴²⁹ belirtilmiştir. **Kanımızca**, borçlu-keşideci tarafından, ayrıca “lehdar” da davalı olarak gösterilmeden, sadece “hâmil” hakkında

⁴²⁴ Bknz: 13. HD. 14.2.2002 T. 12783/1541; 11. HD. 4.6.1991 T. 2487/3743; 6.5.1991 T. 801/2909 vb. (www.e-uyar.com)

⁴²⁵ Bknz: 19. HD. 20.6.1997 T. 10361/6445; 25.2.1997 T. 449/1831 (www.e-uyar.com)

⁴²⁶ Bknz: 11. HD. 5.12.1983 T. 5411/5463 (www.e-uyar.com)

⁴²⁷ “*Açılan davayı lehdara da yöneltmek*” ne demektir? Daha önce , hukukumuzda -yüksek mahkemece de isabetle vurgulandığı gibi- “dava dilekçesinde ‘davalı’ olarak gösterilmemiş kişilerin davaya dahil edilemeyeceğini” belirtmiştik. (Bknz: Yuk. dipn: 411 civarı). Bu nedenle burada kastedilen husus her halde, davacı-borçlunun ayrıca “lehdar” hakkında da dava açması ve daha sonra her iki davanın birleştirilmesi olsa gerek...

⁴²⁸ Bknz: 11. HD. 23.9.1991 T. 2828/4778 (www.e-uyar.com)

⁴²⁹ Bknz: 19. HD. 29.4.1999 T. 2021/2892; 29.9.1997 T. 2368/7811; 20.11.1996 T. 1160/10336 (www.e-uyar.com)

-kişisel def'ilere dayanılarak- olumsuz tespit davası açılabilir. Ancak, bu tür davalarda önce “*lehdara verilen senetlerin karşılıksız olduğu*»nun -kesin delillerle- ispat edilmesi sonra da “*davalı-hâminin kötüniyetli olduğu*”nun -her türlü kanıtla- kanıtlanması gerektiğinden⁴³⁰, davacı-borçlu elindeki kesin (yazılı) delillerle, dava konusu senedin karşılıksız olduğunu (ve bu nedenle, lehdara karşı borçlu olmadığını) kanıtlayabiliyorsa -örneğin; dava konusu senedin hatır senedi olduğu ya da bedelinin ödendiği ya da senet karşılığı malların gönderilmediğini ya da ayıplı olduğunu vb. alacaklı lehdardan aldığı bir makbuzla, belgeyle kanıtlayabiliyorsa ya da dava konusu senedin kumar veya bahis borcu olduğuna ya da ahlâka, âdaba aykırı bir amaç taşıdığını tanıklarla kanıtlayabilecek durumdaysa- **sadece hâmil hakkında** olumsuz tespit davası açmakla yetinilebilir. Buna karşın, davacı-borçlu, dava konusu senedin karşılıksız olduğunu lehdarın ticari defterlerine dayanarak ispat etmek istiyorsa, yani kendi olanakları ile iddiasını ispat edebilecek durumda değilse, o zaman olumsuz tespit davasını **hem lehdar ve hem de hâmil hakkında** açması daha isabetli olur...

Buraya kadar belirttiğimiz hususlar, lehdar kısmı boş olarak düzenlenen kambiyo senedini verildiği kimseden alarak kendi ismini lehtar yerine yazan kişi aleyhine açılacak olan olumsuz tespit davalarında^{431 432} da aynen geçerlidir. Yani bu tür senetler hakkında açılan olumsuz tespit davalarında da, davacı - borçlunun (keşidecinin) ö n c e “*senedin karşılıksız olduğunu*” senedin ilk olarak -lehtar kısmı yazılmamış biçimde- verildiği kişiye karşı -kesin delillerle- ispat edilmesi s o n r a da, “*senedin lehtar kısmına kendi adını yazmış olan hâminin kötüniyetli olduğu*”nun -her türlü kanıtla- ispat edilmesi gerekir.⁴³³

Alacaklının, alacağını başkasına devretmiş (ciro etmiş) olup olmamasına göre, olumsuz tespit davasının kendisine karşı açılabilceği kişiler de değişir. Uygulamada çok önem taşıyan bu konuyu, **alacağın niteliğine ve alacağın devir şekline** göre ayrı ayrı incelemek yararlı olur:

A- Eğer alacak, kambiyo senedine bağlanmış bir alacak ise ve alacaklısı tarafından başkasına ciro edilmişse, borçlu bu senetten dolayı «hiç» ya da «ileri sürüldüğü (istendiği) kadar» borcu bulunmadığını tespit ettirmek için açacağı olumsuz tespit davasında, «davalı» olarak

⁴³⁰ Bknz: 19. HD. 4.12.2013 T. 14773/19286; 5.10.2011 T. 1423/11961; 24.6.2008 T. 11751/6986 (www.e-uyar.com)

⁴³¹ Bknz: 11. HD. 28.12.1982 T. 5675/5730 (www.e-uyar.com)

⁴³² Bknz: 11. HD. 19.6.1990 T. 157/4890 (www.e-uyar.com)

⁴³³ Bknz: 11. HD. 1.4.1991 T. 878/2337 (www.e-uyar.com)

«senedin lehdarı» (**senedin ilk hâmilini**)ni mi yoksa «**senedi ciro yoluyla ele geçirmiş olan son hâmilini**» mi gösterecektir? Bu sorunun cevabı, cironun şekline ve yapılış zamanına göre farklı olacaktır:

a) Alacağın yer aldığı kambyo senedi, lehdarı tarafından; vâdeden önce⁴³⁴ -daha doğrusu; “vâde tarihinden önce ya da vâdenin gelmiş olmasına rağmen ödememe protestosundan yahut protesto yapılmamışsa bunun yapılması için yasa tarafından öngörülen sürenin (TTK. mad. 714) geçmesinden önce”⁴³⁵ (TTK. mad. 690/(1))- **başka bir kimseye temlik (TTK. mad. 647) ya da rehin (TTK. mad. 689) ciro-suyla ciro edilmişse; borçlu:**

aa) Doktrinde⁴³⁶ “mutlak (objektif) defiler”⁴³⁷ olarak nitelenen def’ilere dayanarak «olumsuz tespit davası» açmak istiyorsa, bu dava-

⁴³⁴ Ciro imzasının yanında “tarih” bulunmaması halinde -ki uygulamada genellikle ciro tarihsiz (tarih atılmadan) yapılır- cironun *vâdeden önce* yapıldığı kabul edilir. (Bknz: 15. HD. 23.3.1990 T. 94/1337; 11. HD. 13.10.1982 T. 3584/3871 – 12. HD. 14.12.1987 T. 1063/12986) (www.e-uyar.com)

⁴³⁵ Bu nedenle, sadece vâdenin gelmiş olması, yapılan cironun “*alacağın devri*” hükmünde sayılması için yeterli değildir. Ödememe protestosu çekilmediği takdirde, vadeyi izleyen ikinci iş gününde yapılan ciro -haklı olarak- normal bir ciro sayılmıştır. (CERRAHOĞLU, M. F. Türk Ticaret Kanununa ve Yargıtay İçtihatlarına Göre Bonoda Mutlak Def’iler, s:97 d.pn:233 – Aynı doğrultuda İİD. 24.11.1960 T. 8203/8161)

⁴³⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz: DOMANIÇ, H. Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması, 1990, s:152 vd. – ÖZTAN, F. Kıymetli Evrak Hukuku, 1976, s:218 vd. – DOĞANAY, İ. Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C:2, 2004, s:1851 vd. – ÖĞÜTÇÜ T./ALTIN, M. Ticari Senetler, 1979, s:190 vd. – TEKİL, F. Kıymetli Evrak Hukuku, 1980, s:71 – KARAYALÇIN, Y. Ticari Senetler, 1970, s:31 – AK-GÜN, M. Z. Kıymetli Evrak Hukuku, 1966, s:116 vd. – ŞİMŞEK, E. Ticari Senetler, 1982, s:250, POROY, R./TEKİNALP, Ü. Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, 2010, s:101 vd. – TUNA, E. Ticaret Hukuku Prensipleri, 1973, s:105 vd. – KINACIOĞLU, N. Kıymetli Evrak Hukuku, 1982, s:188 vd. – CERRAHOĞLU, M. F. a.g.e. s:19 vd. – GÜRBÜZ, H. Ticari Senetlerin İptali Davaları ve Ticari Senetlere Özgü Sorunlar, 1984, s:240 vd, 621 vd. – ERTEKİN, E./KARATAŞ, İ. Uygulamada Ticari Senetler Hukuku, 1982, s:737 vd. – İM-REGÜN, O. Kıymetli Evrak Hukuku, 1995, s:21 vd.

⁴³⁷ Bilindiği gibi “**mutlak def’iler**” senede hamil olan herkese karşı ileri sürülebilirler;

a) “Seneten anlaşılan def’iler mutlak def’ilerdendir. Bu nedenle, hamilin iyniyetli olup olmadığına bakılmaksızın, her senet hamiline karşı ileri sürülebilirler. “*Senet üzerine yazılmış ödeme kaydı*”, “*müracaat hakkının kaybedilmiş olması*”, “*ciro zincirindeki kopukluklar*”, “*senedin kabul edilmemesinden ya da ödenmesinden kaçınma halinde sorumlu olunmayacağına dair kayıtlar*”, “*çekin ibraz müddetinin geçmesinden sonra ödenmek üzere ibraz edilmiş olması*”, “*protestonun zamanında yapılmamış olması*”, “*senedin zamanaşımına uğramış bulunması*”, ‘senetten (ve alonj, protesto belgesi, ihbarname gibi eklentilerinden) anlaşılan def’iler’e örnek olarak gösterilebilir.

sını **hem** -iyiniyetli olsa dahi- ‘senedin son hâmile’ne, **hem** ‘senedin ilk hâmile’ne (lehdarı’na) ve hem de ‘her ikisine’ karşı açabilir.

Yüksek mahkeme, bir mutlak defi olan **sahtelik iddiası** ile ilgili olarak;

√ «Çeklerdeki keşideci imzasının davacı şirket yetkilisine ait olmadığı (sahtecilik) iddiasının iyiniyetli hamile karşı da ileri sürebileceği gerekçeleri ile davanın kabulüne, icra takibine konu edilen çekler nedeni ile davacının borçlu olmadığına tespitine, kötüniyet tazminatı isteminin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁴³⁸

√ «Sahtelik iddiasına dayanan olumsuz tespit davasının, iyiniyetli hâmillere karşı da açılabilirliğini»⁴³⁹

√ «Senedin sahteliği nedeniyle iptali istemini içeren olumsuz tespit davasının, senedi tahsil cirosu ile elinde bulunduran hâmile (bankaya) karşı açılmayacağını»⁴⁴⁰

√ «Noterlikçe onaylanmış olan imzanın sahteliği iddiasıyla açılan olumsuz tespit davasında, imzayı onaylayan noterin de taraf olarak gösterilmesi gerektiğini»⁴⁴¹

belirtmiştir.

Yine **yüksek mahkeme**, bir mutlak defi olan temsil yetkisi (yetkisiz temsilci) ile ilgili olarak;

√ «Senedin ‘yetkisiz temsilci tarafından veya yetkili temsilcinin temsil yetkisini (sınırını) aşarak düzenlediği’ iddiasının mutlak defi olduğunu, bu nedenle de -kötüniyet koşulu aranmaksızın- senedin tüm hâmillere karşı ileri sürülebileceğini»⁴⁴²

√ «Senet borçlusu şirketin ‘kendisinin çift imza ile temsil edildiğini, tek imzanın kendisini bağlamayacağını’ ileri sürmesinin mutlak defi olarak her hâmile karşı ileri sürülebileceğini»⁴⁴³

belirtmiştir...

b) «Senedin hükümsüzlüğünü gerektiren def’iler» senet ve eklentilerinden anlaşılan anlaşılmasın, senedin -bütün ya da bir kısım sorunları bakımından- hükümsüz sayılmasını gerektiren def’ilerdir. Bu def’ilerin bir kısmı *mutlak*, bir kısmı *nisbi* (kişisel) def’i niteliğindedir.

⁴³⁸ Bknz: 19. HD. 08.05.2012 T. 16532/7740 (www.e-uyar.com)

⁴³⁹ Bknz: 19. HD. 10.5.1993 T. 4903/3626; 24.4.1992 T. 2388/1500 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁰ Bknz: 19. HD. 6.12.1993 T. 8319/4038; 11. HD. 5.4.1983 T. 1835/1712 (www.e-uyar.com)

⁴⁴¹ Bknz: 11. HD. 17.1.1988 T. 4471/4846 (www.e-uyar.com)

⁴⁴² Bknz: 11. HD. 16.2.1990 T. 680/973; 19.2.1985 T. 6563/777 (www.e-uyar.com)

⁴⁴³ Bknz: 11. HD. 22.9.1980 T. 4187/4137 (www.e-uyar.com)

bb) Doktrind⁴⁴⁴ “nisbi def’iler”⁴⁴⁵ olarak nitelendirilen def’ilere dayanarak «olumsuz tespit davası» açmak istiyorsa, bu davasını kural olarak, «senedin son hâmiline» (yani; kendisinden senet bedelini ödemesini isteyen son alacaklıya) karşı açamaz. Çünkü, böyle açılan bir davaya bu kişiler, ‘kendilerinin «iyiniyetli hâmil» durumunda bulunduklarını, bu def’ilerin, kendilerine karşı ileri sürülemeyeceğini’ bildirerek itirazda bulunabilirler. Bu nedenle borçlu bu iddialara dayana-

⁴⁴⁴ Ayrıntılı bilgi için Bknnz: **DOMANIÇ, H.** a.g.e. s:154 vd. – **ÖZTAN, T.** a.g.e. s:234 vd. – **DOĞANAY, İ.** a.g.e. s: 1840 vd. – **ÖĞÜTÇÜ, T./ALTIN, M.** a.g.e. s:189 vd. – **TEKİL, F.** a.g.e. s:71 – **KARAYALÇIN, Y.** a.g.e. s:31 – **AKGÜN, M. Z.** a.g.e. s:116 vd. – **ŞİMŞEK, E.** a.g.e. s:276 vd. – **POROY, R./TEKİNALP, Ü.** a.g.e. s:107 vd. – **TUNA, E.** a.g.e. s:105 vd. – **KINACIOĞLU, N.** a.g.e. s:188 vd. – **GÜRBÜZ, H.** a.g.e. s:343 vd., 724 vd. – **ERTEKİN, E./KARATAŞ, İ.** a.g.e. s:739 vd. – **ERİŞ, G.** Kıymetli Evrak ve Taşıma s:288 – **İMREGÜN, O.** a.g.e. s:23 vd.

⁴⁴⁵ Bilindiği gibi **“nisbi def’iler”**, belirli bir senet borçlusu tarafından, belirli bir senet alacaklısına karşı ileri sürülebilir. *“Senedin hükümsüzlüğünü gerektiren def’iler”* “den bir kısmı ile tüm kişisel def’iler bu grupta yer alır:

a) “Senedin hükümsüzlüğünü gerektiren def’iler”: Bu def’ilerden büyük çoğunluğunun *mutlak def’i* sayıldığını -yukarıda dipn:42’de- belirtmiştik.

A- Yukarıda *mutlak def’i* olduğu belirtilenler dışında kalan bazı *senedin hükümsüzlüğünü gerektiren def’ilerin nisbi def’i* sayıldığını doğrudan doğruya yasa yapıcı öngörmüştür. Örneğin;

aa) “Muvazaa iddiası”nın iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceği, BK. mad. 18/II’de açıkça belirtilmiş olduğundan, borçlu bu def’ileri her hamile karşı ileri süremez.

bb) “Senedin rızası dışında elinden çıkmış olduğunu” borçlu, iyiniyetli hamillere karşı ileri süremez. (TK. mad. 571/III, MK. mad. 990). Ancak, çekler bu hükmün dışında tutulmuştur. (TK. mad. 711/II).

cc) “Senedin aradaki anlaşmaya aykırı olarak doldurulmuş olduğu iddiası” da borçlu tarafından iyiniyetli hamillere karşı ileri sürülemez.

dd) “Senedin kumar ve bahis borcu için düzenlenmiş olduğunu” (BK. mad. 504) borçlu, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri süremez. (BK. mad. 505/I).

B- Yasada öngörülüp düzenlenen bu durumların dışında gerek doktrinde gerekse uygulamada şu def’ilerin iyiniyetli hamillere karşı ileri sürülemeyeceği, yani, bunların *nisbi def’i* olduğu kabul edilmektedir:

aa) Senedin ahlaka ya da yasaya aykırı bir amacın gerçekleşmesi –örneğin; evlenme tellallığı (BK. mad. 508)- için düzenlenmiş olduğu

bb) Senedin düzenlenmesine neden olan asıl borç ilişkisinde; hata, hile, ikrah yada gabin bulunduğu (karş: **GÜRBÜZ, H.** a.g.e. s:344 “yazar; hile ya da ikrah ın mutlak def’i olduğu görüşündedir – (karş: **CANBOLAT, S./CANBOLAT, B.** Ticari Senetlerde Menfi Tespit ve İstirdat Davaları s:144 “yazarlar ikrah ın mutlak def’i olduğu görüşündedirler.)

b) “Kişisel def’iler”: Bu def’iler, borçlu tarafından sadece kendisi ile ilişkisi bulunan hamile karşı ileri sürülebilir:

aa) “Senedin karşı edimin hiç ya da gereği gibi ifa edilmemesi (noksan ifa edilmesi, ayıplı ifa edilmesi) nedeniyle karşılıksız kaldığı”,

bb) “Senedin hatır senedi olarak verildiği”

rak ancak «**senet lehdarı**» hakkında, bu senet dolayısıyla «hiç» ya da «senette yazılı olduğu kadar» borcu bulunmadığının tespiti için dava açabilir.

Yüksek mahkeme, bu konu ile ilgili olarak;

√ «*Dava konusu çeklerde davacı keşideci, davalı ... Tic. Ltd. Şti. ise lehtar durumunda olup, keşidecinin çeklerden dolayı lehtar aleyhine menfi tespit davası açabileceğini*»⁴⁴⁶

√ «*Dava; mahiyeti itibariyle menfi tespit davası olduğundan, çek hamiline karşı hasımlı olarak açılmasının gerektiğini*»⁴⁴⁷

√ «*Dava takibe konu senet nedeniyle borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkin olduğundan, senedin lehtarı olan davalıya karşı da husumetin yöneltilebileceğini*»⁴⁴⁸

√ «*Takip tarihinden sonra açılan ve takip nedeniyle borçlu olunmadığının tespitine ilişkin menfi tespit davasında, takip dayanağı senette lehtar ciranta sıfatı bulunmasına rağmen dava konusu icra takibinde takip alacaklısı sıfatı bulunmayan davalı hakkındaki davanın husumet yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini*»⁴⁴⁹

√ «*Çeke ciro yoluyla hamil olan asli müdahil yönünden davacının borçsuzluğuna karar verilebilmesi için öncelikle bu şahsa karşı açılmış bir dava bulunmasının ve şahsın çeki kötüniyetli olarak iktisap ettiğinin iddia ve ispat edilmesi gerekeceğini*»⁴⁵⁰

√ «*İİK. 'nun 72. maddesi hükmü gereğince takipten sonra açılan menfi tespit davasının hamil davalı yönünden kabul edilebilmesi için, TK'nun 690. (yeni TTK. 'nun 778.) maddesinin yollamasıyla bonolarda da uygulama yeri olan TK'nun 599. (yeni TTK. 'nun 687.) maddesi gereğince takip alacaklısı hamilin bu bonoyu diğer davalıdan ciro yolu ile iktisap ederken bile bile borçlunun zararına hareket ettiğinin iddia ve ispat edilmiş olması gerekeceğini*»⁴⁵¹

√ «*Davalı G. Ltd. Şti. 'nin çekte ciranta lehtar veya hamil olarak yer almadığından, bu davalı yönünden davanın husumetten reddine karar verilmesi gerekeceğini*»⁴⁵²

⁴⁴⁶ Bknz: 19. HD. 03.06.2014 T. 7147/10441 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁷ Bknz: 11. HD. 29.05.2014 T. 2135/10050 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁸ Bknz: 19. HD. 10.03.2014 T. 89/4570 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁹ Bknz: 19. HD. 22.01.2014 T. 18512/1698 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁰ Bknz: 19. HD. 16.01.2014 T. 16663/1250 (www.e-uyar.com)

⁴⁵¹ Bknz: 19. HD. 04.12.2013 T. 14773/19286 (www.e-uyar.com)

⁴⁵² Bknz: 19. HD. 27.03.2012 T. 10814/4968 (www.e-uyar.com)

√ «Çek üzerinde ciranta sıfatıyla imzası bulunmayana husumet yöneltilemeyeceği gözetilmeden, anılan bu davalı hakkında yazılı şekilde hüküm tesis edilmesinin doğru görülmeyeceğini»⁴⁵³

√ «Takibe konulan senetle ilgili olarak menfi tespit davasının senedi takibe koyan hamil ve cirantalara karşı açılabilirliğini»⁴⁵⁴

√ «Bono lehdarının ve takip alacaklısının gerçek kişi olması sebebiyle, mahkemece ‘davalı şirket hakkında açılan davanın, davalı şirketin pasif dava ehliyeti bulunmadığından, davanın husumetten reddine’ dair verilen kararda isabetsizlik bulunmadığını»⁴⁵⁵

√ «Çeke ciro yoluyla hamil olan taraf aleyhine açılan menfi tespit davasının kabul edilebilmesi için, çekin kötünîyetle iktisap edildiğinin kanıtlanması gerektiğini»⁴⁵⁶

√ «Davanın devamı sırasında, taraflardan birinin ölümü durumunda, mahkemece mirasçılara duruşma günü bildirilip taraf teşkili sağlandıktan sonra yargılamaya devam edilmesi gerektiğini»⁴⁵⁷

√ «Keşidecinin lehtar ile arasındaki ilişkiden doğan kişisel def’ilere dayanarak, iyiniyetli hamile karşı olumsuz tespit davası açamayacağını» (Bu durumda ancak, hamilin bonoyu ciro yoluyla alırken, bile bile keşidecinin zararına hareket ettiğinin kanıtlanması halinde, hamil aleyhine dava açılabilirliğini):

√ «Davacı-borçlunun, senet lehtarına karşı ileri sürebileceği kişisel def’ilere dayanarak, iyiniyetli hamile karşı olumsuz tespit davası açamayacağını»⁴⁵⁸

√ «Senet bedelinin lehdara ödenmiş olması nedeniyle senedin karşılıksız kaldığının senedi ciro yolu ile elinde bulunduran iyiniyetli hâmillere karşı ileri sürülemeyeceğini»⁴⁵⁹

√ «Senedin ‘karşılıksız olduğu’nun senedi ciro yolu ile elinde bulunduran iyiniyetli hâmillere karşı ileri sürülemeyeceğini»⁴⁶⁰

⁴⁵³ Bknz: 19. HD. 25.01.2012 T. 7669/820 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁴ Bknz: 19. HD. 05.10.2011 T. 1423/11961 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁵ Bknz: 19. HD. 21.10.2010 T. 9253/11753 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁶ Bknz: 19. HD. 24.06.2008 T. 11751/6986 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁷ Bknz: 19. HD. 24.01.2008 T. 6899 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁸ Bknz: 13. HD. 14.2.2002 T. 12783/1541 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁹ Bknz: 11. HD. 4.6.1991 T. 2487/3743; 18.9.1990 T. 5456/5554 (www.e-uyar.com)

⁴⁶⁰ Bknz: 11. HD. 6.5.1991 T. 801/2909; 28.2.1992 T. 107388 (www.e-uyar.com)

√ «Senedin ‘teminat senedi’ olduğuna ilişkin iddianın, senedin bu durumunu bilmeden ciro yoluyla devralan hâmile karşı ileri sürülemeyeceğini»⁴⁶¹

√ «Senedin ‘hatır senedi’ olarak düzenlendiği iddiasının, senedi ciro yoluyla elinde bulunduran iyiniyetli hamillere karşı ileri sürülemeyeceğini»⁴⁶²

√ «Senedin ‘kumar borcu’ karşılığı düzenlenmiş olduğuna ilişkin iddianın -senedin bu durumunu bilerek devraldığı kanıtlanmadıkça- iyiniyetli hâmillere karşı ileri sürülemeyeceğini»⁴⁶³

√ «Aval’ın, kefalet gibi fer’i nitelikte olmayıp, bağımsız nitelik taşıdığını, bu nedenle aval veren lehine aval verilenin ileri sürebileceği ve senedin şekline ilişkin davalardan başka geçersizlik sebeplerinin def’i veya itiraz olarak alacaklıya karşı ileri sürülemeyeceğini»⁴⁶⁴

√ «‘Senedin anlaşmaya aykırı olarak doldurulmuş olduğu’ iddiasının iyiniyetli hâmillere karşı ileri sürülemeyeceğini»⁴⁶⁵

√ «Keşideci ile muhatap arasında vâdeden sonra yapılan ibra-laşmanın, beyaz ciro ile poliçenin hâmili durumuna gelmiş olan kimseye karşı ileri sürülemeyeceğini»⁴⁶⁶

belirtmiştir...

Hâmil, senedi ciro yoluyla devralırken «bilerek borçlunun zararına hareket etmişse» (TTK. mad. 687, 659/(2), 825/(2)) yani, borçlunun senedi kendisine ciro eden kimseye karşı ileri sürebileceği nisbi def’ileri ileri sürmesine engel olmak için bu senedi «hileli anlaşma» sonucunda devralmışsa, kötünietli sayılır ve borçlu bu kötünietli hâmile karşı da, bu senet dolayısıyla -«hiç» ya da «senette yazılı olduğu kadar»- borçlu olmadığı konusunda, senedi ciro edene karşı ileri sürebileceği kişisel def ilere dayanarak «olumsuz tespit davası» açabilir.⁴⁶⁷ Bu durumda, davacı borçlunun önce «dava konusu senedin karşılıksız olduğunu» -yazılı (daha doğrusu; kesin) delillerle- kanıtlaması, daha sonra davalı -hâmilin kötünietli olduğunu -her türlü kanıtla örneğin;

⁴⁶¹ Bknz: 11. HD. 5.2.1988 T. 372/748; 3.2.1987 T. 7016/510 (www.e-uyar.com)

⁴⁶² Bknz: 11. HD. 3.2.1987 T. 7016/510 (www.e-uyar.com)

⁴⁶³ Bknz: 11. HD. 9.11.1987 T. 5068/6041; 10.5.1987 T. 4210/4420 (www.e-uyar.com)

⁴⁶⁴ Bknz: 11. HD. 14.4.1987 T. 1185/2184 (www.e-uyar.com)

⁴⁶⁵ Bknz: 11. HD. 7.4.1987 T. 1031/2025 (www.e-uyar.com)

⁴⁶⁶ Bknz: TD. 20.10.1970 T. 1975/3781 (www.e-uyar.com)

⁴⁶⁷ Bknz: 19. HD. 4.12.2013 T. 14773/19286; 5.10.2011 T. 1423/11961; 24.6.2008 T. 11751/6986 (www.e-uyar.com)

tanıkla- ispat etmesi gerekir.⁴⁶⁸ Ayrıca, davalı - hamilin kötünietli olduğu, bir takım «delil ve karinelerden» de kolayca anlaşılabilir. **Yüksek mahkeme;** «senet hâmilinin senet lehdarının o r t a ğ ı, o ğ l u, i ş ç i s i ve yakın akrabası, kardeşi, damadı olması halinde» iyiniyet iddiasında bulunamayacağını -yani, kötünietli sayılacağını- kabul etmiştir.⁴⁶⁹

b) Alacağın yer aldığı kambiyo senedi (bono ya da poliçe) lehdarı tarafından, «vâdeden sonra» -daha doğrusu; «vâde tarihinden sonra» ya da «vâdenin gelmiş olmasına rağmen, ödemememe protestosundan yahut protesto yapılmamışsa, bunun yapılması için yasa tarafından öngörülen sürenin (TTK. mad. 714) geçmesinden sonra»-⁴⁷⁰ başka bir kimseye t e m l i k (TTK mad. 647 vd.) ya da r e h i n (TTK. mad. 689) cirouyla ciro edilmişse; bu ciro «alacağın devri (temlik) (TBK. mad. 191) hükümlerini» meydana getireceğinden (TTK. mad. 690/(1)) borçlu ister «mutlak (objektif) def'ilere» ister «kişisel def'ilere»⁴⁷¹ dayansın, bu senetten dolayı -«hiç» ya da «senette yazılı olduğu kadar»- borcu bulunmadığının tespiti hakkında, senedi «vâdeden sonraki bu ciro ile elinde bulunduran hâmile karşı»⁴⁷² ya da «senedi ona vâdeden sonra ciro eden lehbara karşı» veya «her ikisine karşı»⁴⁷³ «olumsuz tespit davası» açabilir.

Eğer alacağın yer aldığı kambiyo senedi **çek** ise, çekte vâde bulunmadığından ve süresi içinde yapılan «ibraz işlemi» 'protesto' ile eş değerde olduğundan, muhatap bankaya ibrazdan sonra yapılan ciro, temlik hükmünde olur ve bunun sonucu olarak da, keşideci, cirantaya (lehbara) karşı ileri sürebileceği kişisel def'ilere dayanarak hâmile karşı da olumsuz tespit davası açabilirler...⁴⁷⁴

c- Alacağın yer aldığı kambiyo senedi, lehdar tarafından tahsil cirosu (TTK. 688) ile başkasına devredilmişse, böyle bir ciro ile senedin hâmili olan kişi, ciro edilen senedin sahibi haline gelmiş ol-

⁴⁶⁸ Bu konuda ayrıca bkznz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 1, İİK. mad. 72 «BİRİNCİ KISIM», 'Beşinci Bölüm', § e. – **UYAR, T.** İİK .Şerhi, 3. Baskı, 2006, C:5 s: 6524

⁴⁶⁹ Ayrıntılı bilgi için bkznz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 1, «BİRİNCİ KISIM» 'Beşinci Bölüm', § e. – **UYAR, T.** İİK .Şerhi, C:5, S:6525 vd.

⁴⁷⁰ Ayrıca bkznz: Yuk. dipn. 41 civarı

⁴⁷¹ Bknz: 11. HD. 19.9.1991 T. 282/4666; 17.6.1991 T. 2466/4068 (www.e-uyar.com)

⁴⁷² Bknz: 11. HD. 17.6.1991 T. 2466/4068 (www.e-uyar.com)

⁴⁷³ Bknz: 11. HD. 19.9.1991 T. 282/4666 (www.e-uyar.com)

⁴⁷⁴ Bknz: 11. HD. 25.2.1991 T. 9536/1264; 6.6.1991 T. 6285/3760; 30.6.1989 T. 6711/4001 (www.e-uyar.com)

mayıp, sadece «ciro eden hak sahibinin temsilcisi» durumunda olduğundan, -az önce belirtilen «temlik» ya da «rehin» cirosundaki durumun aksine- borçlu; «tahsil cirosu» ile senedi elinde bulunduran hâmile karşı sahip olduğu kişisel def ileri bu kişiye karşı ileri süremez. Bu hâmile karşı ancak, her senette ileri sürülebilen -yukarıda örneklerini verdiğimiz- «senedin hükümsüzlüğüne ilişkin» ve «senet metninden anlaşılabilen» def iler ile «tahsil cirosunu yapmış olan cirantaya karşı sahip olduğu kişisel def ileri»⁴⁷⁵ ileri sürebilir.

Tahsil cirosuyla senedi elinde bulunduran kişi, senedi kendisine ciro eden hak sahibinin *temsilcisi* durumunda olduğundan, böyle bir senet hakkında borçlu tarafından açılacak «olumsuz tespit davası»nda, «tahsil cirosuyla senedi elinde bulunduran hâmilin» davalı olarak gösterilmemesi gerekir.^{476 477} Sadece, senedi tahsil cirosuyla devreden hak sahibi hakkında açılacak olan davada alınacak karar, onun temsilcisi durumundaki -tahsil cirosuyla senedin hâmili durumuna gelmiş olan- kişiyi de bağlayacaktır.

Yargıtay, önceleri⁴⁷⁸ bir «olumsuz tespit davası» niteliğinde bulunan sahtelik davası'nın -«sahtelik iddiasının herkese karşı ileri sürülebileceği» gerekçesiyle- hem «tahsil cirosu yapan ciranta» ve hem de «senet hâmili olan banka» hakkında açılabilceğini kabul etmekteyken, *sonraki içtihatlarında*⁴⁷⁹ «sahtelik iddiası, herkese karşı ileri sürülebilir ise de, tahsil cirosu ile senedi elinde bulunduran banka, vekil durumunda olduğundan, asilden daha fazla bir yetkiye sahip olamaz. Asıl -tahsil cirosu yapan- aleyhine alınacak hüküm, onun adına hareket eden vekili de bağlayacağından, banka hakkında açılan davanın husumet yönünden reddi gerekir» şeklindeki gerekçe ile **-kanımızca** da doğru olarak- «olumsuz tespit davası»nın sadece, «tahsil cirosu yapan alacaklı hakkında» açılması gerektiğini belirtmiştir.

B- Eğer alacak, **kambiyo senedi niteliğini taşımayan bir belgede** -örneğin; âdi bir senette,⁴⁸⁰ bir ilâmda vb.- yer almışsa borçlu, bu belgedeki alacağın gerçekte borçlusu olmadığını -örneğin; «borcunu

⁴⁷⁵ Bknz: 11. HD. 6.12.1990 T. 4516/7846 (www.e-uyar.com)

⁴⁷⁶ **KURU, B.** age. C: 1, s: 491 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 364 – **MUŞUL, T.** age. s: 82 – **TÜRK, A.** age. s: 220 – **ERDOĞAN, H.** age. s: 34

⁴⁷⁷ Bknz: 19. HD. 7.4.2004 t. 6579/3992; 22.4.1994 T. 4137/4119 (www.e-uyar.com)

⁴⁷⁸ Bknz: TD. 23.3.1971 T. 1075/2452 (www.e-uyar.com)

⁴⁷⁹ Bknz: 19. HD. 6.12.1993 T. 8319/4038; 5.4.1983 T. 1835/1712 (www.e-uyar.com)

⁴⁸⁰ Bknz: 11. HD. 30.11.1987 T. 4116/6653; 27.1.1987 T. 6658/304 (www.e-uyar.com)

ödemiş olduğunu», «borcun yasaya, ahlâka, âdaba aykırı olması nede- niyle (‘kumar’ borcu gibi) hükümsüz olduğunu» vb.- ileri sürerek, hem «belgede adı yazılı olan alacaklıya karşı» hem de bu alacak -TBK. 183’e göre- başkasına devredilmişse, «alacağı devralmış olan ala- caklıya karşı» (TBK. mad. 188) -«hiç» ya da «belgede yazılı olduğu kadar»- borçlu olmadığı konusunda «olumsuz tespit davası» açabilir.

Yüksek mahkeme, olumsuz tespit davalarında «davalı sıfatı» konusunda;

√ «Çek keşide tarihinde şirketin kaşesindeki isim ile sicil kayıtlarındaki isim uyuşmuyorsa davanın husumet yönünden reddedileceğini»⁴⁸¹

√ «Davada taraf teşkilinin sağlanması için tüm miasçıların davaya katılımının sağlanması ya da terekeye temsilci tayin ettirilerek temsilci vasıtasıyla yargılamaya devam edilmesi gerekeceğini»⁴⁸²

√ «Bonoların lehtarları olan kişi aleyhine menfi tespit davası açılmasında usulsüzlük bulunmadığını»⁴⁸³

√ «Menfi tespit davaları keşideci tarafından sadece lehdara karşı açılabilir gibi, hamil ya da hamillere veya lehdar ile birlikte hamillere karşı açılması da mümkün olup lehdar ile hamiller arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmadığından bunların davada birlikte yer almaları mecburiyetinin olmaması gerekeceğini»⁴⁸⁴

belirtmiştir...

II- Usul hukukumuzda -HMK.’nın 124. maddesi hükmü saklı kalmak koşulu ile- “**dahili dava**” diye bir kurum bulunmadığından,⁴⁸⁵ dava dilekçesinde «davalı» olarak gösterilmeyen üçüncü kişiler -özellikle; dava konusu senedin davalı-lehdar tarafından başkasına ciro edilmiş olduğunun anlaşılması halinde, senedi ciro yoluyla elinde bulunduran kişiler (hâmillere)- daha sonra «dahili dava» yoluyla -yazılacak dahili dava dilekçesinin kendilerine gönderilmesi suretiyle- davaya dahil edilemezler.⁴⁸⁶ Mahkemece, bu kişiler hakkında hüküm verilemez. Bu durumda yapılacak işlem, bu kişiler hakkında ayrıca dava açmak ve daha sonra iki davanın birleştirilmesini sağlamaktır.

⁴⁸¹ Bknz: 19. HD. 11.12.2013 T. 16798/19712 (www.e-uyar.com)

⁴⁸² Bknz: 19. HD. 27.11.2013 T. 15249/18962 (www.e-uyar.com)

⁴⁸³ Bknz: 19. HD. 07.10.2013 T. 11622/15542 (www.e-uyar.com)

⁴⁸⁴ Bknz: 15. HD. 25.01.2012 T. 4385/291 (www.e-uyar.com)

⁴⁸⁵ **MUŞUL**, T. age. s: 78

⁴⁸⁶ Bknz: 19. HD. 17.2.1992 T. 127/179; HGK. 25.1.1989 T. 11-802/7 (www.e-uyar.com)

(7) Açılan davayı haklı bulursa -yani, açılan dava, davacı-borçlu lehine sonuçlanırsa- (İİK. mad. 72/V)⁴⁸⁷ «**davacı - borçlunun, davalı - alacaklıya borçlu olmadığına tespiti**» şeklinde karar vermesi gerekir. Uygulamada genellikle davacı -borçlular «dava konusu senedin iptaline karar verilmesini» de istemekte ve sonuçta açılan davayı kabul eden mahkemelerde, bu istek çerçevesinde «davanın kabulüne, dava konusu senedin iptaline» karar vermektedirler. Mahkemelerin bu tür kararları «lehdar hakkında ve lehdarın elinde bulunan (yani; onun tarafından başkalarına ciro edilmemiş) senetler» ile «hem lehdar ve hem de hâmil aleyhinde (veya sadece hâmil aleyhinde)» açılan ve hâmilin kötünietinin ispat edilmesi yahut hâmile yapılan cironun vâdeden sonra olması nedeniyle, lehdara karşı ileri sürülebilecek olan def'ilerin hâmile karşı da ileri sürülebildiği durumlarda; davacının iddiasını hâmile karşı da ispat etmesi hallerinde isabetli sayılabilirse de, sadece lehdar hakkında açılan ve dava konusu senedin iyiniyetli üçüncü kişilere ciro edilmiş olduğu durumlarda, davalı - lehdara karşı dava (iddia) ispat edilse de mahkemece «*senedin iptaline*» karar verilemez. Sadece «*davacı - borçlunun, davalı alacaklıya dava konusu senetten dolayı borçlu olmadığına tespiti*» karar verilmekle yetinilmesi gerekir.⁴⁸⁸

Senedin alacak miktarını gösteren kısmında sahtekarlık yapıldığının anlaşılması halinde, «*senedin arttırılan miktarından davacının borçlu olmadığına tespiti*» karar verilmesi gerekir. Yoksa, «*senedin tümünün iptaline*» (ya da «*senedin tümünden davacının borçlu olmadığına tespiti*») karar verilemez.⁴⁸⁹

«*Senedin anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu*» iddiasıyla açılan olumsuz tespit davası sonucunda, iddianın kanıtlanması üzerine, «*anlaşmaya aykırı olarak doldurulan senet kısmından davacının borçlu olmadığına tespiti*» şeklinde karar verilmesi gerekir.⁴⁹⁰

Ayıp nedeniyle açılan olumsuz tespit davası sonucunda, davanın kabulü halinde, «*davacının dava konusu senetlerden dolayı davalıya*

⁴⁸⁷ Davanın, *davacı – borçlu lehine sonuçlanmasının doğrduğu sonuçlar hakkında*, ayrıntılı bilgi için bkz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. DÖRDÜNCÜ BÖLÜM – **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:5, s: 6241 vd.

⁴⁸⁸ Bknz: 19. HD. 19.06.2014 T. 14459/11484 (www.e-uyar.com)

⁴⁸⁹ Bknz: 19. HD. 20.2.1992 T. 296/239; 11. HD. 10.11.1987 T. 5556/6089 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁰ Bknz: 11. HD. 2.2.1988 T. 5780/473 (www.e-uyar.com)

borçlu olmadığına» karar verilirken, ayrıca «davacının aldığı ayıplı malı, davalıya geri vermesine»de karar verilmesi gerekir.⁴⁹¹

Aynı şekilde, davaya taraf olmayan üçüncü kişiler “*dahili davacı*” sıfatıyla, davaya katılamazlar, mahkeme tarafından bunlar hakkında karar verilemez.^{492 493}

(8) Bknz: Yuk. dipn. 4

(9) Bknz: Yuk. dipn. 4

(10) Bknz: Yuk. dipn. 7

(11) Bknz: Yuk. dipn. 4

(12) Bknz: Yuk. dipn. 4

(13) İspat yükü kendisine düşen -d a v a c ı veya d a v a l ı- taraf, bunu yerine getirememiş ise, karşı tarafa *yemin* teklif edebilir (HMK. mad. 227 vd.). Buna «**taraf yemini**» diyoruz.

Yemin delili, diğer delillerle kanıtlanamayan olgunun en son kanıtlama yoludur.⁴⁹⁴ İspat yükü kendisine düşen (ve iddiasını -örneğin; davalı hâminin kötünietli olduğunu⁴⁹⁵ veya savunmasını geçerli başka delillerle ispat edememiş olan) taraf, *kendiliğinden* karşı tarafa yemin teklif edebileceği gibi, dava (cevap) dilekçesinde veya delil listesinde açıkça «yemin» deliline dayanmış yahut «vs. deliller» şeklinde delillerini bildirmiş olan tarafa *mahkemenin* «karşı tarafa yemin teklifine hakkı olduğunu» hatırlatması gerekir.⁴⁹⁶ Mahkeme, ancak «ispat yükü kendisine düşen» -ve iddiasını veya savunmasını geçerli başka delillerle ispat edememiş olan- tarafa, «karşı tarafa yemin teklifine hakkı bulunduğunu» hatırlatabilir.⁴⁹⁷ Başka bir deyişle, «ispat yükü kendisine düşmeyen» tarafa, mahkemece böyle bir hatırlatmada bulunula-

⁴⁹¹ Bknz: 11. HD. 15.6.1988 T. 1848/4000 (www.e-uyar.com)

⁴⁹² Bknz: 11. HD. 30.5.1991 T. 2285/3573 (www.e-uyar.com)

⁴⁹³ Bu konuda ayrıca bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. Şç .AÇIKLAMA: B .dipn. 63 civarı «s: 539» – **UYAR, T. İİK .Şerhi, C:5, s: 6387**

⁴⁹⁴ Bknz: 19. HD. 5.6.2012 T. 2529/9484; 24.11.2000 T. 6688/8057 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁵ Bknz: 15. HD. 15.10.1990 T. 2896/4063 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁶ Bknz: 19. HD. 22.1.2014 T. 16235/1745; 15.1.2014 15861/1241; 8.1.2014 T. 15901/791; 9.4.2012 T. 15420/5915; 8.3.2012 T. 11996/3802; 16.1.2012 T. 5936/193; 16.1.2012 T. 6398/173; HGK. 12.10.2011 T. 19-473/607; 19. HD. 10.5.2011 T. 12802/6399 vb.; 9.10.2003 T. 7397/9552; 1.10.2003 T. 6386/9132; 31.1.2003 T. 9554/862 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁷ Bknz: 19. HD. 28.5.2012 T. 3219/9035; 28.5.2012 T. 4325/9007; 21.5.2012 T. 1883/8551; 10.5.2010 T. 9949/5689; 26.1.2012 T. 9696/909; 25.9.2007 T. 3933/8091; 11.4.2006 T. 10328/3803 (www.e-uyar.com)

maz.⁴⁹⁸ Aynı şekilde mahkeme, dava (cevap) dilekçesinde (ve delil listesinde) «yemin» deliline dayanmayan tarafa «karşı tarafa yemin teklifine hakkı bulunduğu» hususunda hatırlatmada bulunamaz.⁴⁹⁹ Kendisine ispat yükü düşmeyen taraf, hiç gerekmediği halde, karşı tarafa yemin teklifinde bulunursa, mahkemenin «ispat yükünün kendisine düşmediğini, buna rağmen ispat yükünü üzerine alarak karşı tarafa yemin teklif edebileceğini» hatırlattıktan ve bu tarafın bunu kabul etmesinden sonra, karşı tarafı yemin ettirmesi gerekir.⁵⁰⁰

Buraya kadar kısaca açıklanan «**taraf yemini**» dışında bir de 1086 s. HUMK döneminde «**hakim tarafından doğrudan doğruya (re'sen) teklif olunan yemin**» vardı. Bu yemin, ispat yükü kendisine düşüp, takdiri delillerle iddiasını gerçeğe yakın bir şekilde ispat etmiş ve fakat hakime tam bir kanaat verememiş olan tarafa teklif olunuyordu.^{501 502} Bu yemine «tamamlayıcı yemin» de deniliyordu. Yeni 6100 s. HMK'da bu yemine yer verilmemiştir. “Yemin edecek taraf için suç sayılan -yani; cezayı gerektirici- nitelikteki fiiller (olaylar) hakkında” yemin teklif edilemeyeceğinden (HMK. mad. 250/b, 226/c)⁵⁰³;

√ «**Senedin sahte olduğu**» hakkındaki iddiasını ispat edemeyen taraf, karşı tarafa, sahtelik konusunda yemin teklifinde bulunamaz.⁵⁰⁴

√ «**Senedin hava parası olarak düzenlendiği**» iddiasını ispat edemeyen taraf, karşı tarafa, bu konuda yemin teklifinde bulunamaz.⁵⁰⁵

√ «**Sözleşmede hile yapıldığı**» iddiası hakkında, hile yaptığı iddia edilen tarafa yemin teklif edilemez.⁵⁰⁶

√ «**Senedin anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu**» hakkındaki iddiasını ispat edememiş olan taraf, senedi anlaşmaya aykırı olarak

⁴⁹⁸ Bknz: 11. HD. 18.1.1984 T. 599/76 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁹ Bknz: 19. HD. 17.6.2010 T. 11526/7763; 1.7.2010 T. 11683/8411; 11. HD. 5.4.1984 T. 1955/1952 (www.e-uyar.com)

⁵⁰⁰ Bknz: HGK. 30.10.1991 T. 11-384/543 (www.e-uyar.com)

⁵⁰¹ Ayrıntılı bilgi için bknz: **KURU, B.** age. C:II, s:2547 vd.

⁵⁰² Bknz. 19. HD. 2.6.1997 T. 2563/5611 – 11. HD. 21.3.1989 T. 5603/1805 (www.e-uyar.com)

⁵⁰³ Bknz: 19. HD. 28.3.2012 T. 13857/5149; 18.4.2011 T. 10502/5135; 10.5.2010 T. 9911/5684; 24.1.1994 T. 217/351; 3.3.1993 T. 963/7109 (www.e-uyar.com)

⁵⁰⁴ Bknz: 11. HD. 1.6.1978 T. 2923/2898; HGK. 23.3.1979 T. 11-473/321 (www.e-uyar.com)

⁵⁰⁵ Bknz. 3. HD. 12.7.1951 T. 1803/8200 (www.e-uyar.com)

⁵⁰⁶ Bknz: 11. HD. 18.11.1987 T. 7125/7331; 22.3.1984 T. 948/1655 (www.e-uyar.com)

doldurduğunu iddia ettiği tarafa yemin teklif edemez.⁵⁰⁷ Ancak, **yüksek mahkeme** kimi kararlarında «senedin anlaşmaya aykırı doldurulmadığı hakkında, yemin teklifinde bulunulabileceğini» kabul etmiştir.⁵⁰⁸ **Kanımızca**, anlaşmaya aykırı olarak doldurulması» TCK. mad. 155'e göre «suç» teşkil ettiğinden,⁵⁰⁹ senedin anlaşmaya aykırı olarak -örneğin; 10.000,00 lira olarak doldurulmak üzere imzalanan (boş) senedin 15.000,00 lira olarak doldurulması halinde, bu durumu ileri süren ve iddiasını yazılı delille kanıtlayamayan- davacı borçlu, lehtara yemin teklif edemez.

«Yemin edecek kişi için, yemin konusu olayın, namus ve haysiyetine etkili olması» halinde de yemin teklif edilemez (HMK. mad. 226/c).

Yüksek mahkeme; yemin teklifi hakkında;

√ «Menfi tespit davasının yargılamasında, davacı delil dilekçesinde yemin deliline de dayandığından, yemin teklif hakkı hatırlatılarak uygun sonuç dairesinde karar verilmesi gerekeceğini»⁵¹⁰

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasının yapılan yargılamasında davacı iddiasını yazılı delille kanıtlayamasa da dilekçesinde yemin deliline de dayandığından davacı tarafın davalıya yemin teklif etme hakkı hatırlatılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini»⁵¹¹

√ «Dilekçesinde 'sair yasal delil' diyerek yemin deliline dayanmış olan tarafa, yemin teklif etme hakkı olduğu hatırlatılmadan hüküm kurulamayacağını»⁵¹²

√ «Davacı yanın yemin teklifi üzerine davalıya yemin davetiyesi tebliğ edilmiş ise de, bu davetiye içeriğinde yemin metninin yer almadığı görülmekte olup bu durum karşısında davalıya usulüne uygun bir yemin davetiyesi tebliğ olunduğundan bahsedilemeyeceğini, ayrıca davalı vekili senedin kendilerinde bulunmadığını beyan etmiş olduğundan, davaya konu edilen bononun davalı elinde bulunup bulunmadığı veya elinde ise hangi sebeple verildiğinin açıklanması hususunda

⁵⁰⁷ Bknz: 11. HD. 12.11.1990 T. 7129/7236; 24.11.1983 T. 4806/5244 (www.e-uyar.com)

⁵⁰⁸ Bknz: 11. HD. 3.5.1984 T. 2545/2591; 3.2.1984 T. 323/526 (www.e-uyar.com)

⁵⁰⁹ Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** Kambiyo Senetlerine İlişkin Suçlar (ABD. 1982/4, s:108 vd.) – **UYAR, T.** Kambiyo Senetlerinde Sahtekarlık Yapılması – Açığa Atılan İmzanın Kötüye Kullanılması (Manisa Bar. D. 1983, S:5, s: 15vd.)

⁵¹⁰ Bknz: 19. HD. 22.04.2014 T. 3032/7844 (www.e-uyar.com)

⁵¹¹ Bknz: 19. HD. 27.03.2014 T. 2489/6030 (www.e-uyar.com)

⁵¹² Bknz: 6. HD. 02.04.2012 T. 1493/5150 (www.e-uyar.com)

beyanının alınmasına yönelik davalıya isticvap davetiyesi tebliğ olunarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini»⁵¹³

√ «*Kiracı tarafından açılan borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkin davada, tahliye tarihi taraflar arasında çekişmeli olduğundan mahkemece kiralananın tahliyesine ilişkin olarak davacının tüm delilleri toplandıktan sonra ve delil listesinde açıkça yemin deliline de dayandığı anlaşılmakla gerekirse yemin teklif etme hakkı davacıya hatırlatılmak suretiyle kiralananın tahliye edildiği tarih tespit edilerek tahliye tarihine kadar olan kira alacakları saptanarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmadığını»⁵¹⁴*

√ «*Kira ilişkisine dayalı menfi tespit davasında, davacı dava dilekçesinde ‘her türlü yasal kanıt’ demek suretiyle yemin deliline de dayanmış olduğundan davacıya davalıya yemin teklif etme hakkı olduğunun hatırlatılması ve sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesinin doğru olmadığını»⁵¹⁵*

√ «*Kira sözleşmesinin kefilî tarafından kiralayan aleyhine açılan menfi tespit istemine ilişkin davada, dava tarihinde yürürlükte bulunan 1086 sayılı HUMK.’nın 288. maddesi (yargılama sırasında 1.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK.’nin 200. maddesi) gereğince davacı tarafından ödendiği iddia edilen kira miktarına göre ödeme yazılmış olup, davacının yemin deliline dayandığının kabulü gerektiği, mahkemece ispat yükü kendisine düşen davacı tarafa yemin teklif etme hakkının hatırlatılması ve hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»⁵¹⁶*

√ «*Kira alacağının tahsili amacıyla başlatılan icra takibinde borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkin davada, anahtar teslim tarihini ispatlama yükümlülüğü davacı kiracıda olduğu yazılı belge ibraz edilmediğinde yemin teklif edildiği, davalı kiraya veren kiracının bildirdiği tarihte anahtarın teslim edilmediğine dair yemin etmesi üzerine anahtar tesliminin davalı kiraya verenin bildirdiği tarihte gerçekleştiğinin kabulü gerektiği, davacı kiracı anahtar teslim edinceye kadar kira bedellerinden sorumlu olduğunu»⁵¹⁷*

⁵¹³ Bknz: 19. HD. 02.04.2014 T. 4012/6465 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁴ Bknz: 6. HD. 20.03.2014 T. 10730/3485 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁵ Bknz: 6. HD. 06.03.2014 T. 13821/2610 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁶ Bknz: 6. HD. 25.02.2014 T. 6363/2072 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁷ Bknz: 6. HD. 19.02.2014 T. 621/1725 (www.e-uyar.com)

√ «Kira alacağından dolayı yapılan takiplere ilişkin davacı borçlunun menfi tespit istemine ilişkin davada, aylık kira bedelinin ne kadar olduğunu ispat külfetinin davalı kiraya verene ait olduğu, yıllık kira miktarına göre tanıkla kanıtlanmasının mümkün olmadığı, buna göre kiralardan bankaya ilk yatırıldığı tarihten itibaren ilgili bankalardan hesap dökümünün istenmesi, banka kayıtlarında kira bedelinin ispatının mümkün olmaması durumunda mahkemece davalı alacaklının delil listesinde her türlü yasal delil ibaresinin bulunmasına, bunun yemin delilini de kapsadığına göre davalı alacaklıya yemin teklif etme hakkı olduğu hatırlatılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğini»⁵¹⁸

√ «Kira sözleşmesinden kaynaklanan menfi tespit (ödemeyle istirdat) istemine ilişkin davada, kiralananın anahtarının usulüne uygun şekilde kiralayan davalıya teslim edildiğini yazılı delillerle kanıtlama yükümlülüğünün davacı kiracıya ait olup anahtar teslim edilmediği sürece kiralananın kiracının kullanımında olduğu, kiralayanın anahtarı teslim almaktan imtina etmesi halinde kiracı anahtarı notere teslim etmesi ya da mahkemedен tevdi mahalli tayin ettirmesi gerektiği, anahtar teslimi yazılı delille kanıtlanamamışsa da dava dilekçesinde her türlü delil tabiriyle yemin deliline de dayandığına göre tahliye tarihi konusunda davacıya yemin teklif etme hakkı hatırlatılarak sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»⁵¹⁹

√ «Menfi tespit davasında, davacı dava dilekçesinde 'her türlü yasal deliller' demek suretiyle yemin deliline de dayanmış olduğundan mahkemece, davalı tarafa yemin teklif etme hakkının hatırlatılması gerekeceğini»⁵²⁰

√ «Asıl dava olan menfi tespit davasında, davacı, yan dava konusu senedin teminat olarak davalıya verildiğini yazılı delille kanıtlamamış; ancak dava dilekçesinde açıkça yemin deliline de dayanmış olduğundan, davacı tarafın davalıya yemin teklif etme hakkı hatırlatılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini»⁵²¹

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasında, davacı dava dilekçesinde açıkça yemin deliline de dayanmış olduğundan, mahkemece, davacı tarafa yemin teklif etme hakkının hatırlatılması gerekeceğini»⁵²²

⁵¹⁸ Bknz: 6. HD. 17.02.2014 T. 8816/1637 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁹ Bknz: 6. HD. 17.02.2014 T. 8817/1642 (www.e-uyar.com)

⁵²⁰ Bknz: 19. HD. 22.01.2014 T. 16235/1745 (www.e-uyar.com)

⁵²¹ Bknz: 19. HD. 15.01.2014 T. 15861/1241 (www.e-uyar.com)

⁵²² Bknz: 19. HD. 08.01.2014 T. 15901/791 (www.e-uyar.com)

√ «Davacı tarafa, yemin teklif hakkının hatırlatılması ve alacaklı davalı şirket temsilcisinin de icapsız davete istinaden yemin etmiş olması gerekçe gösterilerek davanın reddine karar verilemeyeceğini»⁵²³

√ «Çekin teminat olarak verildiği usulüne uygun deliller ile kanıtlanamadığından ve teklif olunan yemin de eda edildiğinden menfi tespit talebinin reddi gerekeceğini»⁵²⁴

√ «Davacı yan delilleri arasında açıkça ‘yemin’ deliline dayanmış olduğundan, teminat iddiası yönünden yemin deliline başvurup başvurmayacağı sorulup, sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini»⁵²⁵

√ «Davacı tarafça davalıya yemin teklif edilmesi üzerine davalının verdiği yemin beyanında ‘...takibe ve davaya konu bononun dava dışı şahıstan yapılan alçı işlerinden dolayı bu kişiden alındığını, dava dışı şahıstan alacağını, bu borcun da ödendiğini...’ söylediği, davalı vekilinin yazılı beyanına göre icra dosyasından dolayı borcunun olmadığına tespitine ve ödediği paranın istirdatına karar verilmesi gerekeceğini»⁵²⁶

√ «Davacı, senet bedelini ödemediğini yazılı delille kanıtlayamadığı ve teklif edilen yemini davalı usulen eda ettiğinden davacının menfi tespit davasının reddi gerekeceğini»⁵²⁷

√ «Davacının iddiasını yazılı delille ispat edemediği, teklif edilen yeminin davalı tarafından usulen eda edildiği gerekçesiyle davanın reddedileceğini»⁵²⁸

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasında, davalı yanca eda edilen yemin içeriği gözetilerek, davacı tarafından davanın kanıtlanması gerekeceğini»⁵²⁹

√ «Davacı tarafın davaya ve takibe konu bononun teminat amacıyla verildiğini yazılı delillerle kanıtlayamadığı, davalı tarafa yemin teklif etmesi üzerine davalı tarafça yemin eda edildiği, davasını kanıtlayamayan davacı tarafın davasının reddi gerekeceğini»⁵³⁰

√ «İddiasını yazılı delillerle kanıtlayamayan ancak yemin deliline dayanan davacının teklif ettiği yemine davalının ihtara rağmen icabet

⁵²³ Bknz: 19. HD. 10.12.2013 T. 14915/19643 (www.e-uyar.com)

⁵²⁴ Bknz: 19. HD. 18.11.2013 T. 16979/18117 (www.e-uyar.com)

⁵²⁵ Bknz: 19. HD. 12.11.2013 T. 13633/17836 (www.e-uyar.com)

⁵²⁶ Bknz: 19. HD. 31.10.2013 T. 11621/16825 (www.e-uyar.com)

⁵²⁷ Bknz: 19. HD. 24.10.2013 T. 12202/16602 (www.e-uyar.com)

⁵²⁸ Bknz: 19. HD. 03.10.2013 T. 11279/15311 (www.e-uyar.com)

⁵²⁹ Bknz: 19. HD. 18.09.2013 T. 10024/14117 (www.e-uyar.com)

⁵³⁰ Bknz: 19. HD. 09.07.2013 T. 8441/12539 (www.e-uyar.com)

etmediği davacının bonodan dolayı borçlu olmadığına kanıtlandığının kabulü gerekeceğini»⁵³¹

√ «*Dava dilekçesinde yemin deliline dayanıldığında, yemin delili davacıya hatırlatılmadan karar verilemeyeceğini»⁵³²*

√ «*Senetteki imzanın davacıya ait olduğu, senedin ödendiğine dair davacı tarafından delil sunulmadığı, davacının yemin teklifi üzerine davalının yemin de ettiğinin görüldüğü, menfi tespit davasının reddine karar verileceğini»⁵³³*

√ «*Menfi tespit davasında, davacı yan dava dilekçesinde yemin deliline de dayanmış olduğundan, mahkemece davacı yana yemin teklif hakkı hatırlatılarak varılacak uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekeceğini»⁵³⁴*

√ «*Yemin son delil olduğundan yeminden sonra davalıya yemine konu vakıayı ispat etme sorumluluğunun verilemeyeceğini, davacının senet metninden anlaşılmayan veya senet metnine uygun olmayan şekilde yemin teklif edemeyeceğini, davalıyı belirli bir yönde yemine yönlendirip yeminine de talilin sonuçlarını bağlamanın hakkaniyete aykırı olduğunu»⁵³⁵*

√ «*‘Davacının iddiasını yazılı delille ispatlayamadığı, hatırlatılan yemin teklif hakkını da kullanmadığı’ gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵³⁶*

√ «*Bizzat davacı defterlerine göre davalıdan iplik almak suretiyle ticari ilişkilerinin bulunduğu, davacının ödeme iddiasını yazılı delillerle ispatlayamadığı, davalı temsilcisinin teklif edilen yemini eda ettiği gerekçeleriyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵³⁷*

√ «*‘Davacının senette belirtilen miktar kadar borcu olmadığı hususunu eş değer bir yazılı belge ile ispat edemediği, davacının teklif ettiği yeminin davalı tarafından usulüne uygun eda edildiği, ayrıca davacının ‘senette tahrifat yapıldığı’ yönündeki iddiasının da kesinleşen ... C. Başsavcılığının ‘kovuşturmaya yer olmadığına’ dair kararı ile sübuta ermediği’ gerekçesiyle ‘davanın reddine, koşulları bulunduğu asıl alacak miktarı olan 34.000,00 TL’nin % 40 oranında icra*

⁵³¹ Bknz: 19. HD. 27.06.2013 T. 8405/12146 (www.e-uyar.com)

⁵³² Bknz: 19. HD. 11.06.2013 T. 6270/10777 (www.e-uyar.com)

⁵³³ Bknz: 19. HD. 25.06.2013 T. 8317/11867 (www.e-uyar.com)

⁵³⁴ Bknz: 19. HD. 28.03.2013 T. 264/5444 (www.e-uyar.com)

⁵³⁵ Bknz: 19. HD. 05.06.2012 T. 2529/9484 (www.e-uyar.com)

⁵³⁶ Bknz: 19. HD. 31.05.2012 T. 2308/9310 (www.e-uyar.com)

⁵³⁷ Bknz: 19. HD. 28.05.2012 T. 3219/9035 (www.e-uyar.com)

inkar tazminatının davacıdan alınarak davalıya verilmesine' karar verilmesi gerekeceğini»⁵³⁸

√ *«Davacı tarafından davalıya borçlu olmadığı yönündeki yemin teklifi, ihtarlı davetiye ile davalıya tebliğ edilmesine rağmen, davalının gelmediği, herhangi bir delil ve belge bildirmediğinden, davanın yerinde olduğu kanaati ile davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»⁵³⁹*

√ *«Alınan bilirkişi raporu hükme esas alınarak ve davacı yana yemin teklif etme hakkı hatırlatılmasına rağmen yemin teklifinde bulunulmadığından davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁴⁰*

√ *«Tahsilat olmadan borcun ödenmiş olmayacağı, davacının yemin deliline başvurma hakkı hatırlatılmış olmasına rağmen başvurmadığından davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁴¹*

√ *« 'Mevcut yasal düzenlemeler itibariyle çekin ödeme aracı olduğu ve alım satım ilişkisinde de alınan mal karşılığı verilmiş olduğunun karine olarak kabul edildiği, davacı vekilince bu çeklerin karşılıksız kaldığının yazılı delillerle kanıtlanamadığı, ayrıca yemin teklif etme hakkı hatırlatılmasına rağmen davacı tarafından yemin teklif etme hakkının kullanılmadığı gözetilerek takibe konulan çeklerden davacının sorumlu olduğu, yine mevcut bilirkişi raporlarına göre davacının iddia ettiği gibi fazla ödemesinin bulunmadığı' gerekçesiyle 'davanın reddine, mahkemece verilen tedbir kararı infaz edilmediğinden davalının % 40 kötü niyet tazminatı isteminin reddine karar verilmesi' gerekeceğini»⁵⁴²*

√ *«Davacı vekilinin yemin delilline dayanmadığı, dava konusu senedin zorla alındığı hususunda her hangi bir cezai tahkikat bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁴³*

√ *«Taraflar arasında herhangi bir yazılı sözleşme bulunmadığı gibi, davacının ödeme iddiasına dayanak teşkil eden çeklerin teslim edilecek mal karşılığı avans olarak verildiğine dair herhangi bir yazılı delil de mevcut olmadığı, dava değeri itibari ile alacak iddiasının HUMK'nun 288. maddesi gereğince yazılı delillerle ispatlanması gerekli olup, davacının herhangi bir yazılı delille iddiasını ispatlayama-*

⁵³⁸ Bknz: 19. HD. 28.05.2012 T. 4325/9007 (www.e-uyar.com)

⁵³⁹ Bknz: 19. HD. 28.05.2012 T. 635/8989 (www.e-uyar.com)

⁵⁴⁰ Bknz: 19. HD. 28.05.2012 T. 10372/8983 (www.e-uyar.com)

⁵⁴¹ Bknz: 19. HD. 21.05.2012 T. 13112/8530 (www.e-uyar.com)

⁵⁴² Bknz: 19. HD. 21.05.2012 T. 1883/8551 (www.e-uyar.com)

⁵⁴³ Bknz: 19. HD. 16.05.2012 T. 1187/8237 (www.e-uyar.com)

dığı, yemin deliline başvuru hakkının hatırlatılması üzerine, davacının yemin deliline dayandığı, davalı şirket temsilcisinin de yemin teklifini kabul ederek duruşmada usulüne uygun şekilde yemini eda ettiğinden, ispatlanamayan davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁴⁴

√ « ‘İkinci sınıf tacir olan davacının 4.590,76 TL tutarındaki fatura bedelleri karşılığında farkında olmadan 11.500 TL ödeme yapamayacağı, bu durumun basiretsiz bir tacir gibi hareket ettiğini gösterdiğini, yaptığı bu ödemelerin faturasız işlemlerden ya da başka bir şekilde borç karşılığında yapıldığını, bununda davalının savunmalarını güçlendirdiği, davacının iddiasını yazılı delille ispatlayamadığı, davacının davalıya yemin yöneltmediği’ gerekçesiyle ispatlanamayan davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁴⁵

√ « ‘Dava konusu senetlerin kambiyo senedi vasfında olduğu, davacının, dava konusu senetleri hükümden düşürecek deliller sunmadığı teklif edilen yeminin davalı tarafından eda edildiği’ gerekçeyle davanın reddine, ‘davacının tedbir talebinin kabul edilerek infaz edildiği’ gerekçesiyle de İİK’nun 72/4. maddesi gereğince davacının %40 oranında tazminatla sorumluluğuna karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁴⁶

√ «Davalı cevap dilekçesinde deliller kısmında ‘her türlü yasal delil’ demek suretiyle yemin deliline de dayandığından kendisine yemin teklif etme hakkı hatırlatılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, bu yönün gözden kaçırılmasının bozmayı gerektireceğini»⁵⁴⁷

√ «Mahkemece yemin davetiyesinin bizzat davalı asile çıkarılacağı gözetilmeden vekiline yapılan yemin ihtarıyla yetinilerek ve anılan yasa hükmüne aykırı biçimde müvekkilinin yemin için hazır edilmesi yönünde davalı vekiline duruşmada bildirilen ihtarla yetinilerek yazılı şekilde hüküm kurulmasının isabetli olmayacağını»⁵⁴⁸

√ «Mahkemenin ara kararı uyarınca davalı adına yemin davetiyesi çıkarılması için tebligat masrafını yatırmak üzere davacıya 10 günlük kesin mehil verilmiş, çıkartılacak tebligatın masrafının ne kadar olacağı kesin mehile ilişkin ara kararda belirtilmemiş olduğundan, kapsamı ve sınırları yeteri kadar belli edilmeyen böyle bir ara karara

⁵⁴⁴ Bknz: 19. HD. 07.05.2012 T. 15652/8592 (www.e-uyar.com)

⁵⁴⁵ Bknz: 19. HD. 02.05.2012 T. 1074/7325 (www.e-uyar.com)

⁵⁴⁶ Bknz: 19. HD. 12.04.2012 T. 15769/6251 (www.e-uyar.com)

⁵⁴⁷ Bknz: 19. HD. 09.04.2012 T. 15420/5915 (www.e-uyar.com)

⁵⁴⁸ Bknz: 19. HD. 04.04.2012 T. 10540/5560 (www.e-uyar.com)

dayanılarak kesin sürenin gereği yerine getirilmediğinden söz edilerek davanın reddedilmeyeceğini»⁵⁴⁹

√ «Davalıya meşruhatlı yemin davetiyesinin usulüne uygun tebliğ edildiği, ancak davalının yemine icabet etmediği, daha sonradan duruşmaya gelen davalı asilin yemin etmeye hazır olduğunu bildirdiği, ancak istinabe olunan mahkemece çıkartılan meşruhatlı yemin davetiyesinde belirlenen oturuma geçerli bir özürü olmaksızın gelmemekle yemin etmekten kaçınmış ve yemin edeceği vakıaların da sabit olmuş sayılmasına karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁵⁰

√ «Davacının davalıların park halindeki aracına çarptığı, senedin bu sebeple alındığının davacının da kabulünde olduğu ve 1086 sayılı HUMK'nun 352. maddesine, (şimdi; 6100 sayılı HMK'nun 226. maddesine) göre ceza soruşturması ve kovuşturması ile karşı karşıya bırakacak vakıalar konusunda yemin teklif edilmeyecek olmasına göre, davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁵¹

√ « 'Geçersiz sözleşmelerde tarafların aldıklarını geri verecek olmalarına göre, davalı aracı davacıya devrettiğini ispatlayamadığı, davalının yemin teklifi etme hakkını kullanmadığı' gerekçesiyle davanın kabulü ile takibe konulan bonolar nedeniyle davacının borçlu olmadığının tespitine, bedelsiz bonoların iptaline karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁵²

√ «Davacı tarafın dava dilekçesinin deliller bölümünde yemin deliline de dayandığı gözetilmeden ve bu delili davacıya hatırlatılmadan yazılı şekilde karar verilmesinin doğru görülmeceğini»⁵⁵³

√ «Dava dilekçesinin deliller kısmında 'her türlü yasal delil' demek suretiyle yemin deliline de dayanılmış olduğundan, mahkemece; davacı yana yemin teklif hakkı hatırlatılarak varılacak uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁵⁴

√ «Bononun mal bedeli olarak değil de teminat olarak alındığının ispatının davacı tarafından yazılı delillerle ya da yeminle kanıtlanması gerekeceğini»⁵⁵⁵

⁵⁴⁹ Bknz: 19. HD. 04.04.2012 T. 13555/5647 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁰ Bknz: 19. HD. 04.04.2012 T. 16303/5631 (www.e-uyar.com)

⁵⁵¹ Bknz: 19. HD. 28.03.2012 T. 13857/5149 (www.e-uyar.com)

⁵⁵² Bknz: 19. HD. 26.03.2012 T. 12509/4923 (www.e-uyar.com)

⁵⁵³ Bknz: 19. HD. 22.03.2012 T. 14409/4847 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁴ Bknz: 19. HD. 08.03.2012 T. 11996/3802; 16.01.2012 T. 5936/193; 16.01.2012 T. 6398/173 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁵ Bknz: 19. HD. 07.12.2011 T. 5629/15417 (www.e-uyar.com)

√ «HUMK 351. madde gereğince yemin taraflar açısından kesin delil oluşturduğundan, ispatlanamayan davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁵⁶

√ «Davacının iddiasını yazılı delille ispat edemediği, teklif edilen yeminin davalı tarafça usulen eda edildiğinden, davanın reddine ve davalının tazminat isteminin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁵⁷

√ «Temel ilişkiye yönelik iddiasını diğer delillerle kanıtlayamayan davacının, dava dilekçesinde ‘vs. delil’ ibaresine yer vermek suretiyle yemin deliline de dayandığına göre, mahkemece yemin hakkı hatırlatılarak, sonucuna göre bir karar verilmesinin gerekeceğini»⁵⁵⁸

√ «Mahkemece, ‘davalının davacı tarafından teklif edilen yemini eda etmediği, gönderilen yemin davetiyesine göte iddiaları kabul etmiş sayılacağından davanın kabulüne’ karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»⁵⁵⁹

√ «Mahkemece, ‘toplanan delillere göre, dava konusu senedin nakden kaydıyla düzenlendiği, hazırlık soruşturması sırasında dava dışı kişinin senedin davacıya verilen borç para karşılığında düzenlendiğini beyan ettiği, davacının senetteki ihdas nedeninin aksini ispatlayacak yazılı delil sunamadığı, taşınmaz satışıyla ilgili protokolde dava konusu senede ilişkin hüküm bulunmadığı, hazırlık soruşturmasının takipsizlikle sonuçlandığı, cezai müeyyide gerektiren fiil hakkında da yemin teklif edilemeyeceği’ gerekçeleriyle ‘davanın reddine’ karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»⁵⁶⁰

√ «Davacının ‘davaya konu çeklerin hatır çeki olduğunu’ yazılı belge ile ispatlayamadığı, davacı tarafın yemin teklif etme hakkını kullanmasına rağmen davalıların usulüne uygun tebligata rağmen duruşmaya gelmeyerek, yeminden kaçınarak, yemin konusu olan maddi vakıayı kabul etmiş sayılacakları, bu sebeple davacının bu davalılara karşı iddiasını ispatladığı, diğer davalı factoring şirketinin ise ‘kendisine devir ve temlik edilen çeklerin, mal ve hizmet satışından doğduğunu’ ispatlayamadığı, ‘davacının davalılara borçlu olmadığının tespitine ve davalı factoring şirketinin haksız ve kötü niyetli olduğunun

⁵⁵⁶ Bknz: 19. HD. 05.03.2012 T. 12151/3485 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁷ Bknz: 19. HD. 26.01.2012 T. 9696/909 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁸ Bknz: HGK. 12.10.2011 T. 19-473/607 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁹ Bknz: 19. HD. 10.05.2011 T. 12802/6399 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁰ Bknz: 19. HD. 18.04.2011 T. 10502/5135 (www.e-uyar.com)

kanıtlanamaması sebebiyle tazminata hükmedilmesine yer olmadığına' dair verilen kararda isabetsizlik bulunacağını»⁵⁶¹

√ «Mahkemece, 'davacının teminat senedi iddiasını yazılı delille ispatlayamadığı, davacı yanca teklif edilen yeminin davalı tarafça yerine getirildiği' gerekçesiyle 'davanın reddine' karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»⁵⁶²

√ «Davacı şirket kayıtlarında borç; senetlerine ilişkin kayıtların mevcut olmadığı, taraflar arasındaki alışverişin 'peşin' olarak devam ettiği, iddiasını ispatla yükümlü olan davacının yazılı delil sunmadığı gibi yemin teklif etme hakkını da kullanmadığından 'davanın reddine' dair verilen kararda isabetsizlik bulunmadığını»⁵⁶³

√ «Takibe konu senetlerden 51.500,00 TL bedelli senedin 'teminat senedi' olduğu iddiası ispat edilmediği, davalıya bu konuda yemin de teklif edilmediği, takip sonrası davalıya kısmi ödeme yapmışsa da davacının takibe konu senetler nedeniyle davalıya 'borçlu olduğunun kabulüne' dair verilen kararda isabetsizlik bulunmadığını»⁵⁶⁴

√ «İcra takibine konu bonoda ihdas nedeni bulunmadığı, bu suretle de davalının bononun verdiği nakit para karşılığı düzenlendiği şeklindeki beyanının senet metnini talil ettiği anlamına gelmeyeceği, ispat yükünün yer değiştirmeyip davacıda olduğu ancak davacı yanın iddiasını yazılı delille kanıtlayamadığı gibi yemin teklif hakkını da kullanmayacağını ifade ettiği gerekçeleriyle ispat edilemeyen davanın mahkemece reddine karar verilmesinin gerekeceğini»⁵⁶⁵

√ «Davacı tarafça takibe konu senetlerin bedellerinin, 3. şahıstan alınan çekle ödendiğinin ispat edilemediği ve davacı tarafça teklif edilen yeminin davalı şirket yetkilisi tarafından eda edildiğinden 'davanın reddine' dair verilen kararda isabetsizlik bulunmadığını»⁵⁶⁶

√ «Çekin kural olarak bir borcun ifası amacıyla verildiğinin kabul edileceğini, bu kuralın aksini iddia ederek 'çekin avans amacıyla verildiğini' ileri sürdüğünden, ispat külfetinin davacı tarafa ait olduğunu ve kendisine ispat külfeti düşmeyen davalı tarafın teklif ettiği yeminin hukuki sonuç doğurmayacağını»⁵⁶⁷

⁵⁶¹ Bknz: 19. HD. 02.02.2011 T. 5998/1065 (www.e-uyar.com)

⁵⁶² Bknz: 19. HD. 17.01.2011 T. 13782/159 (www.e-uyar.com)

⁵⁶³ Bknz: 19. HD. 15.12.2010 T. 6965/14355 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁴ Bknz: 19. HD. 26.10.2010 T. 4964/12018 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁵ Bknz: 19. HD. 07.10.2010 T. 3915/10647 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁶ Bknz: 19. HD. 27.09.2010 T. 413/10285 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁷ Bknz: 19. HD. 01.07.2010 T. 11683/8411 (www.e-uyar.com)

√ «Kural olarak, çek bir ödeme vasıtası olup mevcut bir borcun tediyesine yönelik olarak verildiğinin kabulü gerekeceğini, BK.'nın 182/2. (yeni TBK.'nın 207/II.) maddesi uyarınca aslolan peşin satış olduğunu ve peşin satışta mal ve semenin aynı anda verildiğine ilişkin yasal karine bulunduğunu ve aksinin yazılı delil ile davacı tarafından ispat edilmesi gerekeceğini»⁵⁶⁸

√ «Davacının hatır çeki iddiasını kanıtlayamadığı ve teklif edilen yeminin de davalı şirket yetkilisi tarafından eda edilmesi sebebiyle 'menfi tespit davasının reddi' doğrultusunda karar verilmesinde isabetsizlik bulunmadığını»⁵⁶⁹

√ « 'Malen' kayıtlı senet nedeniyle borçlu olmadığının tespit istemine ilişkin davada, ispat külfeti senet keşideci davacıya ait olduğu, kendisine ispat külfeti düşmeyen davalıya, 'ispat külfetinin kendisinde olmadığı, bu nedenle de yemin teklif etmesine gerek olmadığı' hususunun açıkça bildirilmesi gerekeceği; şayet davalının yemin teklifinde ısrar etmesi halinde, ispat külfeti kendisine düşmeyen tarafın teklif ettiği yeminin hukuki sonuç doğurmayacağını»⁵⁷⁰

√ «Davacı taraf delillerini belirtirken 'her türlü delil' ifadesini kullanarak yemin deliline de dayandığından, davacı tarafa yemin hakkı hatırlatılması gerekirken bu usule uyulmadan verilen kararın bozmayı gerektireceğini»⁵⁷¹

√ «Bedelsizlik iddiasının yazılı delille ispatlanacağı veya yemin teklifi hakkını kullanması gerektiği aksi takdirde verilen tedbir kararı nedeniyle alacağın geç alınması nedeniyle %40 (şimdi; %20) kötüniyet tazminatına hükmedileceğini»⁵⁷²

√ «Dava konusu bonoda; bedelinin 'malen' alındığı kaydı bulunduğundan, bononun borca konu malın teslim edildiğine ilişkin yazılı delil niteliğinde olduğu ve davacının 'malın teslim edilmediğini' ispatlayamadığı, yazılı delil sunmadığı, davacının teklifi üzerine davalının yemin eda etmesinden dolayı mahkemece verilen 'davanın reddine' ilişkin kararda isabetsizlik bulunmadığını»⁵⁷³

√ «TTK.nun 818/c maddesi yollamasıyla 680. maddesi hükmüne göre çekteki asli unsurun keşideci imzası olduğu, diğer unsurların te-

⁵⁶⁸ Bknz: 19. HD. 21.06.2010 T. 12028/7789 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁹ Bknz: 19. .HD. 17.06.2010 T. 600/7719 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁰ Bknz: 19. HD. 17.06.2010 T. 11526/7763 (www.e-uyar.com)

⁵⁷¹ Bknz: 19. HD. 26.05.2010 T. 8904/6422 (www.e-uyar.com)

⁵⁷² Bknz: 19. HD. 24.05.2010 T. 9916/6228 (www.e-uyar.com)

⁵⁷³ Bknz: 19. HD. 10.05.2010 T. 9949/5689 (www.e-uyar.com)

davüle çıktıktan sonra tamamlanabileceğini, keşidecinin ‘çekin anlaşılmaya aykırı olarak doldurulduğunu ve bedelsiz olduğunu’ usulen ispatlaması gerektiğini, ancak çekin davalı tarafından çalındığına yönelik suç isnadı nedeniyle davacının yemin deliline dayanamayacağını, ‘suç isnadına dayanan bedelsizlik iddiasını’ davacı kanıtlayamadığından mahkemece ‘davanın reddine’ dair verilen kararda isabetsizlik bulunmadığını»⁵⁷⁴

√ «Taraflar arasındaki uyuşmazlığın senet nedeni ile borçlu olmadığına tespitine ilişkin olduğu davada, dosya içeriğine ve toplanan delillere göre senedin hatır senedi olarak verildiği ve bedelsizlik iddiasının kanıtlanamadığı durumda dava dilekçesinde yemin deliline dayanan davacıya yemin teklif hakkının hatırlatılarak uygun sonuç dairesinde bir hüküm kurulması gerekirken yazılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmesinin bozmayı gerektireceğini»⁵⁷⁵

√ « ‘Malen kaydı bulunan bono sebebiyle açılan davada ispat yükünün davacıda olacağı, tarafların ticari defter ve kayıtları incelenmesinde, dava konusu senedin cari hesap ilişkisinde davalının bakiye alacağının tahsili amacıyla verildiğinin anlaşıldığı ve davacı tarafın yemin teklif hakkını kullanmadığı’ gerekçesiyle ‘ispatlanamayan davanın reddi ile koşulları oluşmayan tazminat isteminin reddine’ dair verilen kararda isabetsizlik bulunmadığını»⁵⁷⁶

√ «Davacının davalıdan aldığı kömürlerin ayıplı çıkması üzerine; davacının, durumu davalıya bildirdiği ve davalının kömürleri değiştirmeyi taahhüt ettiği halde değiştirmede, davacının çek bedelini ödememesinin sözleşmenin feshi anlamına geldiği, davacının ödendiğini ispat için davalıya yemin teklifinde bulunduğu, davalının tebligata rağmen hazır bulunmadığı, bu miktarın anılan davalıya ödendiğinin kesinleştiği, ancak diğer davalının kötüniyetli olduğunun kanıtlanmadığından, ‘davacının davalıya karşı açtığı menfi tespit davasının kabulü ile davacının davalıya çekten dolayı borçlu olmadığına tespitine, diğer davalıya karşı açılan menfi tespit davasının reddine, %40 tazminatın davacıdan tahsiline’ dair verilen kararda isabetsizlik bulunmadığını»⁵⁷⁷

√ «BK’nun 182. maddesine göre (şimdi; TBK. md. 207) aksi kararlaştırılmadıkça alım-satımda, alıcının ve satıcının vecibelerini aynı

⁵⁷⁴ Bknz: 19. HD. 10.05.2010 T. 9911/5684 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁵ Bknz: 19. HD. 05.04.2010 T. 5625/3876 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁶ Bknz: 19. HD. 23.02.2010 T. 5061/1819 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁷ Bknz: 19. HD. 10.02.2010 T. 13021/1274 (www.e-uyar.com)

anda yerine getirmelerinin esas olup aksini ispat yükünü iddia eden tarafa düştüğü ve iddia edenin iddiasını HUMK'nun 288. vd. maddeleri (şimdi; HMK.'nun 200 vd.) gereğince yazılı delille ispatlaması veya karşı tarafa yemin teklifinde bulunması gerektiğini»⁵⁷⁸

√ «Mahkemece 'araç satışı konusunda harici sözleşme yapıldığı, sözleşme gereğince dava konusu senedin davalıya verildiği, sözleşmenin 2918 sayılı Kanununun 20/d maddesi gereğince geçersiz olduğu, geçersiz sözleşme uyarınca verilen şeylerin Borçlar Kanununun 'sebepsiz zenginleşme' hükümlerine göre istenebileceği, aracın davalı adına trafik kaydının bulunmadığı, davalı tarafın 'davacıya aracın teslim edilip edilmediği yönünde' yemin teklifinde bulunmadığı' gerekçesiyle verilen 'davacının borçlu olmadığına tespiti' ilişkin kararda isabetsizlik bulunmadığını»⁵⁷⁹

√ «İhdas nedeni hanesi açık bırakılmış olan bonodan kaynaklanan uyuşmazlıkta; davalı bononun davacıya verdiği borç para karşılığında düzenlendiğini savunmuş, davacı ise dosyaya sunulan ve dava dışı şirketle davacı arasında imzalanan sözleşme ile ilişkili olduğunu iddia ettiği bononun sözleşmede bahsi geçen makinenin iade edilmesi nedeniyle karşılıksız kaldığını iddia etmiş davalı anılan sözleşmenin tarafı olmadığı gibi sözleşmede dava konusu senede ilişkin bir açıklamada bulunmadığından, mahkemece davacının senede karşı ileri sürdüğü iddialarını HUMK.'nun 290. (yeni HMK.'nun 201.) maddesi uyarınca yazılı delille kanıtlaması gerektiği, yazılı delil sunamaması halinde ise delilleri arasında 'vs delil' demek suretiyle yemin deliline de dayanıldığından, yemin hakkı hatırlatılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, somut olaya uygun düşmeyen gerekçelerle yazılı şekilde karar verilmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»⁵⁸⁰

√ «Mahkemece, 'yapılan yargılama, toplanan deliller neticesinde senet metinlerinde "nakden" kaydı bulunduğundan ispat külfetinin davacıda olduğu, davalı senet lehtarı senetlerin verilmiş nedenini talil etmediği, her ne kadar tanıklar dinlenmiş ve davacı da borç para almadığı konusunda yemin etmiş ise de uyuşmazlığın niteliğine göre davacının davalıya yemin teklif etme hakkının olduğu, davacı tarafın yemin teklif etme hakkını kullanmadığı' gerekçeleri ile sabit görülme-
yen davanın reddine karar verilmesinin gerekeceğini»⁵⁸¹

⁵⁷⁸ Bknz: 19. HD. 04.02.2010 T. 5996/1017 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁹ Bknz: 19. HD. 27.01.2010 T. 3493/624 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁰ Bknz: 19. HD. 26.01.2010 T. 2665/549 (www.e-uyar.com)

⁵⁸¹ Bknz: 19. HD. 26.01.2010 T. 2713/556 (www.e-uyar.com)

√ «Her iki tarafında senet nedenini talil etmesi nedeniyle ispat yükünün yer değiştirmedeği, ispat yükü kendisinde bulunan davacının 'borcu ödediğini' yazılı delille ispatlayamadığı, ortada delil başlangıcı bulunmadığı gibi, tanık dilenmesine davalı tarafın muvafakatının olmadığı, taraflar arasında bir defa senet düzenlenmekle senetle ispat kuralının istisnası olan HUMK'nun 203. (yeni HMK.'nun 133.) maddesinin somut olayda geçerli olmayacağı, davasını ispatlayamayan davacının yemin deliline de dayanmadığından davanın reddi gerekeceğini»⁵⁸²

√ «Davalının; delil listesinde yemin deliline dayanmadığını belirterek davacının beyanını kabul etmediğini bildirmesi halinde bu beyanı teklif edilen yeminin reddi anlamında yorumlanamayacağını»⁵⁸³

√ «Mahkemece yapılan yargılama sonunda; 'dava konusu çeklerin hamiline düzenlenmiş olup, davacı şirketçe davalının temsilcisi olduğu şirkete verildiği, her ne kadar bedelsizlik def'i ciranta olan davalıya karşı ileri sürülemezse de davalının, temsilcisi olduğu şirketle davacı arasındaki hukuki ilişkiyi bilecek durumda olması sebebiyle bedelsizlik def'inin davalıya karşı da ileri sürülebileceğinin kabulü gerekeceği, bu durumda ispat külfetinin davalı yanda olduğu, davalı yanca herhangi bir delil gösterilmediği gibi yemin de teklif edilmediği' gerekçeleriyle 'davanın kabulüne' karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»⁵⁸⁴

√ «Dava konusu bonoların ihdas nedeni hanesinde 'nakden' ibaresinin bulunduğu, davalının, bononun borç para karşılığında düzenlendiğini savunduğu, davacının ise, karşılıksız olduğunu iddia ettiğini, bonoların kooperatifi temsile yetkili çift imzayı ihtiva ettiğinin ihtilaflı olduğu durumunda, bononun bedelsiz olduğunu iddia eden davacının, bu yöndeki iddiasını HUMK'nun 290. (yeni HMK.'nun 201.) maddesi uyarınca yazılı delille kanıtlamakla yükümlü olduğu, yazılı delil sunulmaması halinde ise, dava dilekçesinde 'her türlü delil' denilerek yemin deliline de dayanılmış olduğundan, davacının davalıya yemin teklif etme hakkı hatırlatılarak, sonucuna göre bir karar verilmesinin gerekeceğini»⁵⁸⁵

⁵⁸² Bknz: 19. HD. 26.01.2010 T. 2675/550 (www.e-uyar.com)

⁵⁸³ Bknz: HGK. 05.11.2008 T. 9-653/668 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁴ Bknz: 19. HD. 18.02.2008 T. 7615/1380 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁵ Bknz: 19. HD. 12.12.2007 T. 19-918/960 (www.e-uyar.com)

√ «Davacı, lehdar hanesi boş bir teminat verdiğini, davalı tarafça anlaşmaya aykırı olarak lehdar hanesinin doldurulup senedin takibe konulduğu iddiasını yazılı delille ispatlamasının gerekeceği, ve yemin teklif hakkında bulunduğunun hatırlatılmasının gerekeceğini»⁵⁸⁶

√ «Davaya konu senedin teminat senedi olduğu iddia edilmişse de, senedin teminat senedi olduğuna dair yazılı belge sunulmamakla birlikte davacı yanın dava dilekçesinde sair her türlü yasal kanıtlar demek suretiyle yemin deliline dayandığı gözetilerek karşı tarafa yemin teklif etme hakkı bulunduğunun hatırlatılmasının gerekeceğini»⁵⁸⁷

√ «Bonodan dolayı borçlu olunmadığına hükmedilmesi istemine ilişkin davada, davacı iddiasını yazılı delille ispatlayamamış ancak delil listesinde açıkça ‘yemin’ deliline de dayanmış olduğundan davacının iddiasını ispatta dayandığı yemin delili çerçevesinde gerekli hatırlatma ve teklif yapılmak ve sonucuna göre karar vermek gerekeceğini»⁵⁸⁸

√ «Dava konusu bononun ihdas nedeninin ‘nakten’ olduğu gözetildiğinde davalının bononun ihdas ettiğini talil ettiğinden söz edilemeyeceği ayrıca taşınmazın satış tarihinin bononun düzenlenme tarihinden önce olmasının da bononun geçerliliğine etki etmeyeceği bu durumda mahkemece davacının iddiasını HUMK. uyarınca kanıtlayamadığından davalıya yemini teklif etme hakkının bulunduğu hatırlatılarak uygun sonuç çerçevesinde karar verilmesinin gerekeceğini»⁵⁸⁹

belirtmiştir.

(14) Olumsuz tespit davası «borç ödeninceye kadar» açılabilir.⁵⁹⁰ “Borç ödendikten, sonra”; -ödenen paranın maddi hukuk bakımından aslında ödenmemesi gereken, gerçek bir borcu ifade etmeyen bir para olduğu iddiası ile- geri verilmesini sağlamak için açılacak dava «geri alma» (istirdat) davasıdır (İİK.mad. 72/VII).

I- Olumsuz tespit davasının, icra takibinden önce veya sonra açılabileceğini -daha önce⁵⁹¹ - belirtmiştik (İİK mad. 72/I).

⁵⁸⁶ Bknz: 19. HD. 25.09.2007 T. 3933/8091 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁷ Bknz: 19. HD. 05.07.2007 T. 2247/7116 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁸ Bknz: 19. HD. 11.2006 T. 10328/3803 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁹ Bknz: 19. HD. 11.04.2006 T. 10328/3803 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁰ Bknz: 19. HD. 04.03.2010 T. 8087/2298; 26.06.2008 T. 11563/7097 (www.e-uyar.com)

⁵⁹¹ Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, BİRİNCİ KISIM, “İkinci Bölüm” – **UYAR, T.** İİK .Şerhi, C:4, s:6053 vd.

Borçlu, en geç *borç ödeninceye kadar* geçecek olan süre içinde -kural olarak- istediği zaman bu davayı açabilir.⁵⁹² Yani olumsuz tespit davasının açılabilmesi için İcra ve İflas Kanununda özel bir süre öngörülmemiştir.⁵⁹³ Ancak, *olumsuz tespit davasında dayanılan hukukî sebebin ileri sürebilmesini* maddi hukuk bir süre ile sınırlandırmışsa, borçlu - davacının bu süreye uyararak, bu süre içinde olumsuz tespit davasını açması gerekir. Aksi takdirde açılan dava -esasa girilmeden- «süre aşımı»ndan red edilir. Örneğin;

√ «Hata»⁵⁹⁴ «hile»⁵⁹⁵ veya «ikrah» (tehdit)⁵⁹⁶ sonucunda imzaladığı sözleşme ya da senetten dolayı borçlu olmadığına tespitini isteyen kişinin, **hatanın ve hilenin⁵⁹⁷ anlaşıldığı (öğrenildiği), ikrahın (tehdidin)⁵⁹⁸ ortadan kalktığı tarihten itibaren** -«hak düşürücü süre» olan-⁵⁹⁹ b i r y ı l içinde «borçlu olmadığı» hususunu alacaklı tarafa bildirmesi gerekir (TBK. mad. 39/I).

Bu bildirimin mutlaka «olumsuz tespit davası» açılarak yapılmış olması zorunda değildir. Borçlu, «hata», «hile» ya da «ikrah» nedeniyle borçlu olmadığını bir yıl içinde karşı tarafa (alacaklıya) -örneğin; ispat kolaylığı bakımından *noter ihtarnamesi ile*⁶⁰⁰ bildirildikten, karşı taraf (alacaklı) hakkında *C. Savcılığına şikâyetle bulunduktan* -ve bir yıl geçtikten- sonra da «olumsuz tespit davası» açılabilir.^{601 602}

⁵⁹² Bknz: 19. HD. 4.3.2010 T. 8087/298 (www.e-uyar.com)

⁵⁹³ Bknz: 19. HD. 21.11.1996 T. 3930/10363; 20.11.1996 T. 2295/1032 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁴ Bknz: 19. HD. 6.5.2010 T. 7475/5564; 14.3.2012 T. 12533/4073; 9.2.2004 T. 4321/897; 19. HD. 18.9.2002 T. 7714/5851 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁵ Bknz: 19. HD. 14.3.2012 T. 12533/4073; 31.1.2012 T. 7012/1180; 30.6.2011 T. 14029/8829; 6.5.2010 T. 7475/5564 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁶ Bknz: 19. HD. 5.6.2014 T. 13475/10569; 14.4.2010 T. 6454/4413; 11.2.2010 T. 3697/1383; 9.2.2010 T. 3038/1194; 27.6.2007 T. 2238/6806 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁷ Bknz: 19. HD. 30.06.2011 T. 14029/8829; 13. HD. 8.6.1999 T. 4522/4669; HGK. 7.2.1988 T. 1-767/987; 1. HD. 11.1.1984 T. 434/112 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁸ Bknz: 19. HD. 11.7.2012 T. 6338/11554; 06.05.2010 T. 7475/5564; 09.02.2010 T. 3038/1194; 11. HD. 06.11.1990 T. 6437/7053; 7.10.1991 T. 2836/5201 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁹ REİSOĞLU, S. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 6. Bası, s: 98 – TÜRK, A. age. s: 93 – MUŞUL, T. age. s: 65

⁶⁰⁰ Bknz: 13. HD. 1.2.1989 T. 5415/512 (www.e-uyar.com)

⁶⁰¹ Bknz: 19. HD. 14.4.1992 T. 998/1309; 11. HD. 26.11.1990 T. 9495/7574 (www.e-uyar.com)

⁶⁰² MUŞUL, T. age. s: 66

Yasada öngörülen bir yıllık süre *hak düşürücü* süre olduğundan⁶⁰³ borçlunun -ister dava şeklinde ister davadan önce- «borçlu olmadığı» hususunu alacaklı tarafa bu süre içinde bildirmiş olup olmadığı, olumsuz tespit davasına bakan mahkeme tarafından doğrudan doğruya araştırılır.⁶⁰⁴

Bu konuda, *doktrin* ve *uygulamada* tartışma ve tereddüt konusu olan iki husus vardır. Bunlardan birincisi, «hata», «hile» ya da «ikrah» sonucunda imzaladığı belgeden dolayı «borçlu olmadığını» ileri süren borçlunun bu bildirimin sonuç doğurabilmesi için alacaklı tarafa -bir yıl içinde- ulaşması zorunlu mudur yoksa, bu bildirimin -bir yıl içinde- yapılması yeterli midir? **Bir görüşe göre**⁶⁰⁵, «iptal hakkı» denilen borçlunun bu bildiriminin geçerli olabilmesi, yapılmış sayılabilmesi için, bir yıl içinde alacaklıya ulaşması gerekir. **Diğer bir görüşe göre**⁶⁰⁶ ise, borçlunun hükümsüzlük bildiriminin, sonuç doğurabilmesi için, bir yıllık süre içinde, karşı tarafa ulaşması zorunlu değildir, sürenin son günü bitmeden uygun araçlarla gönderilmiş olması yeterlidir. **Yüksek mahkeme** *kimi kararlarında*⁶⁰⁷ -bir yıllık süre içinde- C. Savcılığına alacaklı hakkında şikâyetle bulunmuş olan borçlunun, bir yıl geçtikten sonra açtığı olumsuz tespit davasının «süresinde açılmış bir dava olduğunu» kabul etmişken, *kimi kararlarında*,⁶⁰⁸ ise bu görüşünden dönerek «C. Savcılığına yapılan şikâyetin, alacaklıya yapılmış bir bildirim niteliğinde olmadığını» -dolayısıyla bir yıllık süreyi kesmeyeceğini- belirterek -zımnen (açık olmayarak)- birinci görüşe katılmıştır...

⁶⁰³ Bknz: 19. HD. 18.9.2002 T. 7714/5851; 3. HD. 8.6.1999 T. 4522/4669 (www.e-uyar.com)

⁶⁰⁴ Bknz: 11. HD. 6.11.1990 T. 6437/7053 (www.e-uyar.com)

⁶⁰⁵ **FEYZİOĞLU, F.** Borçlar Hukuku (Genel Hükümler, C:1, 1976, s:176) – **REİSOĞLU, S.** Borçlar Hukuku, 1971, C:1, s:67 – **OĞUZMAN, K.** Borçlar Hukuku Dersleri, 1987, C:1, s:88 – **VELİDEDEOĞLU, H. V./ÖZDEMİR, R.** Türk Borçlar Kanunu Şerhi, s:79 – **UYGUR, T.** Açıklamalı – İçtihatlı Borçlar Kanunu, C:1, s:238

⁶⁰⁶ **ÇAĞA, T.** Rızadaki Fesat Sebeplerinden Biri veya Gabin ile Malül Sözleşmelerde Fesih Beyan Süresi (Ege Üniv. Huk. Fak. D., 1980, S:1, s:48) – **TEKİNAY, S. S./AKMAN, S./BURCUOĞLU, H./ALTOP, A.** Borçlar Hukuku, 1990, C:1, s:614

⁶⁰⁷ Bknz: 19. HD. 11.7.2012 T. 6338/11554; 11. HD. 9.3.1980 T. 80/1599 (www.e-uyar.com)

⁶⁰⁸ Bknz: 11. HD. 26.11.1990 T. 7495/7574 (www.e-uyar.com)

Henüz kesin bir çözüme kavuşmamış olan diğer konu da; borçlunun-«*hata, hile, ikrah nedenine dayanarak ileri sürdüğü hükümsüzlük bildirimin bir üst süre ile sınırlandırılmış olup olmadığı*»⁶⁰⁹dır. Başka bir deyişle, borçlu imzaladığı belge ya da senetten dolayı hata, hile, ikrah nedeniyle alacaklıya bir borcu bulunmadığını en geç hangi tarihe kadar bildirebilir? Özellikle, borçlu hileyi (yani kandırıldığını) örneğin; 10-15 yıl sonra öğrense, öğrendikten itibaren bir yıl içinde «*hile nedeniyle borçlu olmadığı*» ileri sürebilir mi? **Bir görüşe göre;**⁶¹⁰ TBK. mad. 39'da yasa koyucu bilerek ve isteyerek bu konuda bir süre öngörmemiş olduğundan, hileye uğrayan taraf aradan ne kadar uzun bir süre geçmiş olursa olsun, hileyi öğrendiği tarihten itibaren bir yıl içinde olmak koşulu ile, iptal isteminde bulunabilir. Buna karşın **diğer bir görüşe göre,**⁶¹¹ hilenin en geç 10 yıl içinde öğrenilerek ileri sürülmesi gerekir. Hileye uğrayan taraf bu durumu, sözleşmenin, belgenin, senedin düzenlenmesinden 10 yıl geçtikten sonra öğrenirse, artık hile nedeniyle iptal isteminde bulunamaz. **Yüksek mahkeme** -çok eski tarihli- bir kararında⁶¹² önce ikinci görüşü benimsemişken, daha sonra⁶¹³ birinci görüş doğrultusunda içtihatla bulunmuştur...

√ Satın aldığı mal *ayıplı* çıkan alıcının, satıcıya semen (satış bedeli) olarak verdiği senetlerin iptali (senet tutarından borçlu olmadığı- nın tespiti) için satıcıya karşı açacağı olumsuz tespit davasının;

a) Satılan taşınır şeyin tesliminden itibaren; âdi satışlarda -yeni TBK'ya göre- i k i y ı l, ticari satışlarda da i k i y ı l içinde açılması gerekir (TBK. mad. 231/I; TTK. mad. 23/(1)).

Bu iki yıllık süre *zamanaşımı süresi* olup, hem «görünen (açık)» hem de «gizli» ayıplardan dolayı açılacak davalarda uygulanır.⁶¹⁴

Ayrıca, uygulamadaki önemi nedeniyle hemen belirtelim ki, satıcı, alıcıyı kandırmışsa yani satıcının olayda bir *hilesi* varsa, satıcı buradaki iki yıllık süreden yararlanamaz. Bu durumda, alıcıyı kandıran satıcı

⁶⁰⁹ Ayrıntılı bilgi için bknz: **FEYZİOĞLU, F.** age. s:177 vd.

⁶¹⁰ **OĞUZMAN, K.** Bir Akdın Hile Sebebiyle İptali Azami Bir Müddetle Tahdit Edilmiş midir? (İBD. 1953, C:XXVII, S:4-5, s:177 vd.)

⁶¹¹ **TEKİNAY, S. S./AKMAN, S./BURCUOĞLU, H./ALTOP, A.** age. s:614 – **TÜRK, A.** age. s: 93, dipn. 120

⁶¹² Bknz: HGK. 30.5.1951 T. 1-2448100 (Ad. D. 1953/3, s:309)

⁶¹³ Bknz: HGK. 7.2.1988 T. 1-767/987 (www.e-uyar.com)

⁶¹⁴ **TANDOĞAN, H.** Borçlar Hukuku (Özel Borç İlişkileri, 1990, C:I/1, s:200)

hakkında o n y ı l l ı k zamanaşımı süresi söz konusu olur (TBK. mad. 146).^{615 616}

b) Satılan, üzerinde bina bulunmayan bir taşınmaz -örneğin; arsa, tarla, bağ, bahçe vs.- ise; bunun yüzölçümünün (miktarının) noksan çıkmasından doğan davaların «teslim»den itibaren i k i y ı l içinde açılması gerekir (TBK. mad. 231).^{617 618}

Satılan, **üzerinde bina bulunan bir taşınmaz** ise, binanın ayıplı çıkmasından dolayı, alıcının satıcıya karşı açacağı dava, «tescil»den itibaren b e ş y ı l geçince zamanaşımına uğrar (TBK. mad. 244/III).

Taşınır satışlarında, *satıcının hilesine* bağlanan hukukî sonuçların, taşınmaz satışlarında da uygulama alanı bulması gerekir.⁶¹⁹ Yani; satıcının alıcıyı kandırmış -yani ona karşı hile yapmış- olması halinde, satıcı hakkında açılacak davanın beş yıl ile sınırlı olmaması gerekir.⁶²⁰

√ İİK. mad. 89/III uyarınca -kendisine «ikinci haciz ihbarnamesi» gönderdikten sonra, buna 7 gün içinde icra dairesine itiraz etmemesi üzerine- «üçüncü haciz ihbarnamesi» gönderilen üçüncü kişinin, takip alacaklısına karşı, *15 gün içinde* -takip borçlusuna hiç ya da haciz ihbarnamesinde belirtildiği kadar borcu bulunmadığının tespiti için- *olumsuz tespit davası* açması gerekir.⁶²¹ Bu süre geçtikten sonra açılan davanın «süre yönünden» reddedilmesi gerekir...⁶²² Buradaki 15

⁶¹⁵ **TANDOĞAN, H.** age. s:201 – **FEYZİOĞLU, F.** Borçlar Hukuku (Akdin Muhtelif Nevileri), 1980, C:1, s:303 – **BERKİ, Ş.** Borçlar Hukuku (Özel Hükümler), s:21 – **YAVUZ, C.** Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Borç İlişkileri), C:1, s:101 – **ACEMOĞLU, K.** Satılандаki Bozukluklar Hangi Süreler İçinde Dava Edilebilir? (İBD. 1973/1-2, s:24 vd.)

⁶¹⁶ Bknz: 11. HD. 3.10.1986 T. 4447/4964 – 24.6.1981 T. 3335/4876 (www. e-uyar.com)

⁶¹⁷ **FEYZİOĞLU, F.** age. s:291 vd. – **YAVUZ, C.** age. s:139 vd.

⁶¹⁸ Bknz: HGK. 13.11.1957 T. 4/80 (**TEPECİ, K.** Borçlar Kanunu, 2. Bası, s:482)

⁶¹⁹ **YAVUZ, C.** age. s:140

⁶²⁰ Bu durumda doktrinde “*on yıllık genel zamanaşımının söz konusu olacağı*” ifade edilmişse de (**YAVUZ, C.** age. s:140, dipn. 51) yüksek mahkeme özellikle yeni içtihatlarında “*hile nedeniyle açılacak davaların bir üst sınıra bağlı olmadığını*” kabul etmeye başladığından, yüksek mahkemeye göre, alıcısını kandıran satıcı hakkında her zaman -hile ne zaman öğrenilirse öğrenilsin- ancak hilenin öğrenilmesinden itibaren bir yıl içinde ayıp nedeniyle dava açılabilir demektir...

⁶²¹ Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** İcra Hukukunda Haciz, 2 .Bası, 1990, s:304 vd.

⁶²² Bknz: 19. HD. 12.6.2014 T. 8415/11006; 24.3.2014 T. 2283/5641; 16.1.2014 T. 17155/614; 11.10.2012 T. 7095/14901; 2.7.2012 T. 5234/10988; 5.10.2011 T. 690/11989; 27.4.2011 T. 10952/5714; 14.10.2010 T. 8166/11360 vb.; 6.11.2003 T. 8249/11057; 25.6.2001 T. 1134/4935 (www. e-uyar.com)

günlük süre *hak düşürücü süre* olup, mahkemece re'sen nazara alınır...⁶²³

√ «Gabin» nedeniyle -TBK.'nın 28. maddesine göre- «bir sözleşmede karşılıklı edimler arasında açık bir oransızlık varsa, bu oransızlık, zarar görenin zor durumda kalmasından veya düşüncesizliğinden ya da deneyimsizliğinden yararlanılmak suretiyle gerçekleştirildiği takdirde» zarar gören (borçlu) «düşüncesizlik veya deneyimsizliğini öğrendiği; zor durumda kalmada ise, sözleşmenin kurulduğu tarihten başlayarak bir yıl ve her halde sözleşmenin kurulduğu tarihten başlayarak bir yıl ve her halde sözleşmenin kurulduğu tarihten başlayarak beş yıl içinde» sözleşmeyi iptal ettiğini bildirerek «zorda kalma nedeniyle borçlu bulunmadığının tespitini» isteyip, «olumsuz tespit davası» açabilir. Fakat basiretli bir işadamı gibi davranmakla yükümlü tacir 'düşüncesizlik ya da 'deneyimsizlik' nedeniyle dava açamaz...⁶²⁴

II- Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak;

√ «İİK. 89/3'e göre açılacak menfi tespit davalarının üçüncü haciz ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde açılması gerekeceğini; 15 günlük sürenin *hak düşürücü nitelikte bir süre olup re'sen dikkate alınması gerekeceğini*»⁶²⁵

√ «Mahkemece dava konusu bononun tehditle alındığı kabul edildiğinden; 6098 s. TBK.'nın 39/1. maddesindeki *hak düşürücü süre* gözetilerek, davanın *hak düşürücü sürede* açılıp açılmadığının üzerinde durulmasının gerekeceğini»⁶²⁶

√ «Birinci ve ikinci haciz ihbarnamelerine yedi gün içinde itiraz etmemiş olması nedeniyle yasal kural gereği borç zimmetinde sayılmış olan davacının, bu borcu ödemekten kurtulmak için on beş günlük süre içinde olumsuz saptama davası açması gerekeceğini»⁶²⁷

√ «Menfi tespit davasının 15 günlük süre içerisinde açılması gerektiği öngörülmüş olup, bu sürenin haciz ihbarnamesinin tebliğinden itibaren başlayacağını ve *hak düşürücü süre* olduğunu, bu niteliği itibarıyla mahkemece *hak düşürücü sürenin resen* gözetilmesinin gerekeceğini»⁶²⁸

⁶²³ Bknz: 19. HD. 06.01.2014 T. 17155/614; 11.10.2012 T. 7095/14901; 02.07.2012 T. 5234/10988; 05.10.2011 T. 690/11989; 27.04.2011 T. 10952/5714; 14.10.2010 T. 9166/11360; 09.11.2007 T. 5195/9844 (www. e-uyar.com)

⁶²⁴ TÜRK, A. age. s: 96

⁶²⁵ Bknz: 19. HD. 12.06.2014 T. 8415/11006 (www.e-uyar.com)

⁶²⁶ Bknz: 19. HD. 05.06.2014 T. 13475/10569 (www.e-uyar.com)

⁶²⁷ Bknz: 19. HD. 24.03.2014 T. 2283/5641 (www.e-uyar.com)

⁶²⁸ Bknz: 19. HD. 06.01.2014 T. 17155/614 (www.e-uyar.com)

√ «İİK. 'nun 89/III. maddesi uyarınca haciz ihbarnamesinin kesinleştiği tarihten itibaren 15 günlük hak düşürücü süre içinde menfi tespit davası açılabilceğini»⁶²⁹

√ «Davacıların, 'olayın meydana geldiği yıl içerisinde zorla senet imzalatıldığı' iddiası ile C.Savcılığına başvuruda bulunmuş, ayrıca aynı yıl içerisinde aynı nedenle icra mahkemesinden şikâyet yolu ile 'takibin iptalini' talep ettikleri, davacıların BK. 'nun 31. maddesinde öngörülen bir yıllık süre içerisinde hiçbir şekilde bağlı olmayan iptal beyanında bulunduklarının kabulü gerekeceğini, bu nedenle mahkemece 'menfi tespit davasının ikrahın ortadan kalkmasından itibaren bir yıllık sürede açılmadığı' şeklindeki gerekçesinin, hükmün bozulmasına neden olacağını»⁶³⁰

√ «3. haciz ihbarnamesinin tebliğinden itibaren 15 günlük süre içinde menfi tespit davası açılabilceğinden, somut olayda üçüncü haciz ihbarnamesi tebliğ edilmeden açılan menfi tespit davasının usulden reddi gerekeceğini»⁶³¹

√ «Davacı yanca TK'nun 25/3. (yeni TTK. 'nun 23/c.) maddesi kapsamında süresinde ayıp ihbarında bulunulmadığı gibi davanın da TK'nun 25/4. (yeni TTK. 'nun 23.) maddesi uyarınca yasal süre içerisinde açılmadığı gerekçesiyle kanıtlanamayan davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁶³²

√ «Davanın irade fesadı nedenine dayandırılmış olmasına ve BK'nun 31. (TBK. 'nun 39.) maddesinde öngörülen hak düşürücü süresi içerisinde açılmamış bulunmasına göre, davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁶³³

√ «Birinci ve ikinci haciz ihbarnamesine itiraz etmeyen üçüncü kişinin, üçüncü haciz ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren 15 günlük hak düşürücü sürede dava açması gerektiğini, İİK'nun 89. maddesi uyarınca menfi tespit davasının takip alacaklısına karşı açılacağını, takip borçlusuna davanın yöneltilemeyeceğini, davalı takip alacaklısı şirket aleyhine açılan davanın 15 günlük yasal sürede açılmadığından reddine, diğer davalının taraf sıfatı bulunmadığından pasif

⁶²⁹ Bknz: 19. HD. 11.10.2012 T. 7095/14901; 02.07.2012 T. 5234/10988; 05.10.2011 T. 690/11989; 27.04.2011 T. 10952/5714; 14.10.2010 T. 8166/11360; 09.11.2007 T. 5195/9844 (www.e-uyar.com)

⁶³⁰ Bknz: 19. HD. 11.07.2012 T. 6338/11554 (www.e-uyar.com)

⁶³¹ Bknz: 19. HD. 14.06.2012 T. 6582/10163 (www.e-uyar.com)

⁶³² Bknz: 19. HD. 09.05.2012 T. 2053/7816 (www.e-uyar.com)

⁶³³ Bknz: 19. HD. 14.03.2012 T. 12533/4073 (www.e-uyar.com)

husumet yokluğu nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁶³⁴

√ «*Hile iddiasını bir yıllık hak düşürücü sürede ileri sürmesi ve senedin bedelsizliğine ilişkin iddianın da yazılı belge ile ispatlanması gerekeceğini»⁶³⁵*

√ «*TBK. 'nun 31. (yeni TBK. 'nun 39.) maddesi gereğince hile nedeniyle senedin hükümsüzlüğü istemiyle açılacak davanın, hile olgusunun öğrenildiği tarihten itibaren bir yıllık hak düşürücü süre içinde açılması gerekeceğini»⁶³⁶*

√ «*İİK. 89'a dayalı menfi tespit davasının üçüncü haciz ihbarnamesini alan üçüncü kişi tarafından 15 gün içinde açılması gerekli olup, hak düşürücü bu sürenin re'sen gözetileceğini»⁶³⁷*

√ «*Üçüncü haciz ihbarnamesi davacı üçüncü kişiye 18.12.2007 tarihinde tebliğ edilip, eldeki menfi tespit davası da 25.12.2007 günü açıldığına göre, yasal dava açma süresinin geçmediği; yani, davacı üçüncü kişinin, İcra ve İflas Kanunu'nun 89/3. maddesinde öngörülen 15 günlük yasal süre içerisinde davasını açmış olduğunu»⁶³⁸*

√ «*'Bononun hata ve hile ile alındığını' ileri sürenin, BK. 'nun 39. maddesi gereğince bir yıllık hak düşürücü süre içerisinde dava açması gerekeceğini»⁶³⁹*

√ «*'Tehdit ve cebir altında senedi imzaladığını' ileri süren davanın iddiasına göre, tehdidin 10.12.2004 tarihinde yapıldığı, bononun vade tarihi olan 20.09.2005 tarihinde de devam ettiği, davacıların vade tarihinden birkaç gün sonra kısmi ödeme yaptıkları ve borcu yeniden yapılandırma yoluna gittikleri, korkunun, senedin vade tarihinden birkaç gün sonra ortadan kalktığı, davanın TBK. 'nun 39. maddesi gereğince hak düşürücü sürede açılmaması sebebiyle 'davanın reddine' karar verilmesi gerekeceğini»⁶⁴⁰*

√ «*İİK. 'nun 89/3. maddesi uyarınca kendisine üçüncü haciz ihbarnamesi gönderilen üçüncü kişinin yasal süresinde (15 gün) açmadığı davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁶⁴¹*

⁶³⁴ Bknz: 19. HD. 07.03.2012 T. 11263/3605 (www.e-uyar.com)

⁶³⁵ Bknz: 19. HD. 31.01.2012 T. 7012/1180 (www.e-uyar.com)

⁶³⁶ Bknz: 19. HD. 30.06.2011 T. 14029/8829 (www.e-uyar.com)

⁶³⁷ Bknz: 19. HD. 14.10.2010 T. 8166/11360 (www.e-uyar.com)

⁶³⁸ Bknz: HGK. 13.10.2010 T. 4-469/494 (www.e-uyar.com)

⁶³⁹ Bknz: 19. HD. 06.05.2010 T. 7475/5564 (www.e-uyar.com)

⁶⁴⁰ Bknz: 19. HD. 14.04.2010 T. 6454/4413 (www.e-uyar.com)

⁶⁴¹ Bknz: 19. HD. 15.02.2010 T. 6727/1520 (www.e-uyar.com)

√ «Takip konusu bononun manevi cebir altında verildiğinin ileri sürüldüğü davada, manevi cebirin ortadan kalktığı, dava tarihine kadar BK'nun 31. (TBK.'nun 39.) maddesinde belirtilen 1 yıllık zaman aşımı süresinin geçmiş olduğu, alınan bilirkişi raporunda verilen mü-talaaya göre yapılan tıbbi müdahalenin ve yapılan giderlerin özel hastane rayiçlerine uygun bulunduğu gerekçeleriyle mahkemece da-vanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁶⁴²

√ «TBK.'nun 31. (yeni TBK.'nun 39.) maddesi gereğince tehdit nedeniyle senedin hükümsüzlüğü istemiyle açılacak davanın, tehdidin ortadan kalmasından itibaren bir yıllık hak düşürücü süre içinde açılması gerekeceğini»⁶⁴³

√ «Olumsuz tespit davasının borç ödeninceye kadar açılabilce-ğini»⁶⁴⁴

√ «Üçüncü haciz ihbarnamesini tebellüğ eden davacının onbeş günlük yasal süresi içinde menfi tespit davası açılması gerektiğini»⁶⁴⁵

√ «Davacının 20/10/2004 tarihli 'anlaşmadır' başlıklı belgeyi alacaklı vekilinin tehdidi üzerine imzaladığı iddia edilmişse de bu hu-susunun BK.'nun 31. (TBK.'nun 39.) maddesinde belirtilen 1 yıllık süre içinde ileri sürülmesinin gerekeceği ve senedin boş olarak verilip, an-laşmaya aykırı doldurulduğu iddiasının da yazılı belge ile ispatlanması gerekeceğini»⁶⁴⁶

√ «6183 sayılı Kanunun 58. maddesi uyarınca açılacak itiraz davasının bir 'menfi tespit' davası niteliğinde olacağını, ne var ki; kamu alacağına ilişkin takip kesinleştikten sonra yeni ve ayrı bir menfi tespit davası açılmasına anılan kanun hükümlerinin cevaz vermediğini, zira, tahsil edilmesi istenen alacak kamu alacağı niteliğinde imtiyazlı olup, sürüncemede kalması önlenerek, hızla tahsilinin sağlanmasının istendiğini, 6183 sayılı Kanunda, İcra ve İflas Kanununun 72. madde-sine koşut bir hükmün bulunmamış olması karşısında, yasada öngörü-len 7 günlük itiraz süresini geçiren kamu alacağı borçlusunun, aynı konuda menfi tespit, istirdat davası açamayacağını»⁶⁴⁷

belirtmiştir...

⁶⁴² Bknz. 19. HD. 11.02.2010 T. 3697/1383 (www.e-uyar.com)

⁶⁴³ Bknz. 19. HD. 09.02.2010 T. 3038/1194 (www.e-uyar.com)

⁶⁴⁴ Bknz. 19. HD. 04.03.2010 T. 8087/298 (www.e-uyar.com)

⁶⁴⁵ Bknz. 19. HD. 24.10.2008 T. 2761/10003 (www.e-uyar.com)

⁶⁴⁶ Bknz. 19. HD. 27.06.2007 T. 2238/6806 (www.e-uyar.com)

⁶⁴⁷ Bknz. HGK. 26.04.2006 T. 21-198/249 (www.e-uyar.com)

(İcra takibinden sonra açılan)⁽¹⁾

b) «OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI»NA AİT DİLEKÇE

Ö r n e ğ i*

(İİK. mad.72/I, III, IV, V, VIII)

ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ⁽²⁾

SAYIN BAŞKANLIĞINA

İZMİR⁽³⁾

İHTİYATİ TEDBİR İSTEMİ VARDIR⁽⁴⁾

Davacı⁽⁵⁾ : Basri Borçsever (Fethi Bey Cad. No: 210, K: 3 - İZMİR) [TC:.....]

Vekili : Av. Veli Şimşek (Atatürk Cad. No: 152, K: 6 - İZMİR)

Davalı⁽⁶⁾ : 1- Ahmet Hakkı (İnönü Cad. No: 412, K: 4 - İZMİR)

..... : 2- Mustafa Güneş (1519 sk. No: 14, K: 2 - İZMİR)

Konusu : Davalılardan Mustafa Güneş tarafından icraya konmuş olan 10.12.2015 tanzim ve 10.03.2016 vâdeli (16.510,00) liralık bonodan dolayı davalılara -«senetteki imzanın müvekkile ait olmaması «ve» imza müvekkile ait olsa bile senedin kumar borcu karşılığı düzenlenmiş olması «nedeniyle⁽⁷⁾ -müvekkilin «borçlu olmadığı»nın tesbiti» ile «senedin iptaline»⁽⁸⁾ ve «dava sonuna kadar -teminat karşılığında»- icra veznesine yatıracağımız paranın alacaklıya ödenmemesine»⁽⁹⁾ karar verilmesi istemin-den ibarettir.

* Bu dilekçe örneği, **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İCRA VE İFLAS HUKUKU REHBERİ (AÇIKLAMALI DİLEKÇE ÖRNEKLERİ, 2015, C:5, s: 459-586)**'dan alınmıştır.

– O L A Y –

1- Davalılardan Mustafa Güneş müvekkil tarafından imzalandığını iddia ettiği 18.12.2015 tanzim ve 10.03.2016 vâde tarihli (16.510,00) liralık bonoyu önce bankaya tahsile vermiş, müvekkil tarafından vâdesinden ödenmemesi üzerine, senet protesto edilmiştir.

2- Dava konusu (16.510,00) liralık senedi imzalayıp davalılardan Ahmet Haklı'ya verdiğini müvekkil hatırlamamaktadır.

Dava konusu senette «lehtar» olarak davalı AHMET HAKLI gösterilmiş ve bu senet daha sonra bu kişi tarafından diğer davalı MUSTAFA GÜNEŞ'e ciro edilmiş ve senet onun tarafından müvekkil hakkında icraya konulmuştur.

Davalılar ile müvekkilim arasında senet düzenlenmesini gerektirecek bir iş ilişkisi mevcut değildir. Ancak müvekkilim, bir süre önce her iki davalı ile kulüpte kumar, oynamış ve kaybetmiştir. Belki, kumar oynarken o gece geç saatlerde bu senedi imzalayıp davalılardan Ahmet'e vermiş olabilir. O gece aynı zamanda davalılar ile birlikte içki içmiş olan müvekkilim, kumar oynarken gelişen olayları ve ne yaptığını kesin olarak hatırlamamaktadır. Bu nedenle, davalılardan Mustafa'nın takip konusu yaptığı (16.510,00) liralık senet altındaki imzanın müvekkile ait olduğu anlaşılırsa, bu senetten dolayı müvekkilim yine **«senet; kumar borcu karşılığında düzenlenmiş olduğu için) «BK. mad. 504) ve davalılardan Mustafa da bu senedin kumar borcu olduğunu bile bile, senedi ciro yoluyla devralıp müvekkil hakkında icraya koyduğu için olayda iyiniyet iddiasında bulunamayacağından»**- her iki davalıya karşı da «borçlu» sayılamaz.

Belirtilen şekilde müvekkili borçlu kılmayan dava konusu «senedin iptali» ve «bu senetten dolayı müvekkilin davalılara borçlu olmadığıının hükmen tesbiti» için bu davanın açılması gerekmiştir.

Deliller : «Senet aslı, «tanıklar», «vs. yasal deliller»⁽¹⁰⁾
İzmir. 2. İcra Dairesinin 2015/2100 sayılı dosyası.

Hukukî sebepler : İİK .mad. 72/I, III, IV, V, VIII, BK. mad. 604

Cevap süresi..... : İki haftadır.

Sonuç ve istem : Belirtilen nedenlerle, takip konusu yapılan (16.510,00) liralık 10.03.2016 **vâde tarihli senetten dolayı» müvekkilim davalılara borçlu olmadığıının tesbitine» ,«senedin iptaline»**,⁽¹¹⁾ «dava sonuna kadar -teminat

karşılığında- icra veznesine yatırılan paranın davalılara ödenmemesine»⁽¹²⁾ ve ayrıca «davalılar ‘haksız’ ve ‘kötüniyetli’ olduğundan müvekkil lehine %20 tazminatın tahsiline»⁽¹³⁾ karar verilmesini, masraf ve vekalet ücretinin keza davalılara yüklenmesini vekaleten arz ve talep ederim. 30.04.2016⁽¹⁴⁾

Davacı Vekili

Av. Veli Şimşek

(1) İcra takibinden sonra açılan olumsuz tespit davası (İİK. mad. 72/III): Borçlu, kendisine karşı, bir icra takibi başladıktan sonra ve henüz borcu ödenmemiş durumda iken, bu davayı açmakta hukukî yararlı bulunması koşulu ile «borçlu olmadığının tespiti» için olumsuz tespit davası açabilir. **Yüksek mahkemenin** deyişiyle; *borçlunun olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğu kabul edilebilmesi için “davacının hakkının güncel bir saldırı ile tehdit edilmiş olması”, “tehdidin davacıya zarar verecek nitelikte bulunması ve “icraya yetki vermeyen tespit hükmünün tehlikeyi ortadan kaldırmaya elverişli durumda olması”¹ gerekir.*

I– Alacaklının elinde «itirazın kaldırılmasını» sağlayacak nitelikte bir belge (İİK. mad. 68, 68a, 68b) yoksa, borçlunun hakkında yapılan genel haciz yolu ile takipte gönderilen ödeme emrine süresi içinde itiraz etmesi ile takip duracaktır. Alacaklı bu durumda, icra mahkemesinden «itirazın kaldırılmasını» (İİK. mad. 68) istemeyecek ancak isterse mahkemede «itirazın iptali davası» (İİK. mad. 67) açabilecektir. Bu durumda da, borçlu bütün savunma sebeplerini mahkemede ileri sürebileceğinden, borçlunun bu olasılıkta «olumsuz tespit davası» açmakta *hukuki yararı* yoktur.^{2 3 4}

¹ Bknz: 19. HD. 2.2.1999 T. 7417/428 (www.e-uyar.com)

² **KURU, B.** Menfi Tespit ve İstirdat Davası, s: 36 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 1, s: 471 – **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku Esasları ,s: 257 – **POSTACIOĞLU, İ.** İcra ve İflâs Kanununun Muaddel Hükümlerine Göre Menfi Tespit Davası (İHFM. 1967/2-4, s: 827) – **AKYAZAN, S.** age. s: 61 – **BERKİN, N.** İcra Hukuku Rehberi, s: 136 – **TÜRK, A.** Menfi Tespit Davası, s: 191 – **MUŞUL, T.** Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, s: 127 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 356 – **KARSLI, A.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 390 – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku, 11. Bası ,s: 239

³ Bknz: 11. HD. 10.11.1981 T. 6510/7103; 19. HD. 1.2.2007 T. 5326/677 (www.e-uyar.com)

⁴ Karş: HGK. 18.1.2012 T. 19-622/9 (www.e-uyar.com)

– Alacaklının elinde itirazın kaldırılmasına olanak verecek (İİK. mad. 68, 68a, 68b) belgelerden varsa -ve borçlu da İİK. mad. 68’de yazılı nitelikte belgeye sahip olmadığı için takibe/borca yönelik itirazlarını ileri süremiyorsa- borçlunun «olumsuz tespit davası» açmakta hukuki yararı vardır.⁵

– Borçlu, genel haciz yolu ile takipte; süresi içinde ödeme emrine itiraz etmediği için takip kesinleşmiş veya borçlunun itirazı icra mahkemesince kesin olarak kaldırılmış, bunun sonucu olarak borçlu «haciz», «satış» tehdidi altında kalmışsa, borçlunun «olumsuz tespit davası» açmakta hukuki yararı var sayılır.^{6 7}

– Borçlu, genel haciz yolu ile takipte, ödeme emrine «imza» yönünden itiraz etmişse, borçlunun yine bu durumda, olumsuz tespit davası açmakta hukukî yararı varmıdır? Bu durumda alacaklı borçlunun itirazı ile duran takibi devam ettirmek için mahkemede «itirazın iptali davası» (İİK. mad. 67) açarsa, borçlu bu davaya vereceği «cevap dilekçesi»nde ‘borçlu olmadığı’ savunmasını serbestçe ileri sürebileceğinden, ayrı bir «olumsuz tespit davası» açmakta hukuki yararı yoktur.

Yüksek mahkeme «borçlunun itirazı ile yapılmış olan ilamsız icra takibinin durması üzerine, henüz alacaklı tarafından *itirazın iptali davası* (İİK. mad. 67) açılmadan önce borçlu tarafından olumsuz tespit davası açabileceğini, bu aşamada borçlunun olumsuz tespit davası açmakta *hukuki yararının* bulunacağını,⁸ buna karşın; alacaklı tarafından *itirazın iptali davası* (İİK. mad. 67) açıldıktan sonra, borçlunun olumsuz tespit davası açmakta *hukukî yararının* bulunmayacağını çünkü, borçlunun tüm ‘borçlu olmadığına ilişkin savunmalarını bu davada ileri sürebileceğini’,⁹ aynı şekilde açılmış olan itirazın iptali davası kabul edilmiş ve verilen karar kesinleşmişse, borçlunun bundan sonra -‘kesin hüküm’ nedeniyle, ‘borçlu olmadığını’ ileri sürerek

⁵ POSTACIOĞLU, İ. age. s: 257 – KURU, B. Menfi Tespit ve İstirdat Davası, s: 42 – MUŞUL, T. age. s: 135 – KARSLI, A. age. s: 390

⁶ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 37, 45 – KURU, B. El Kitabı, s: 357, 359 – MUŞUL, T. age. s: 136 – KARSLI, A. age. s: 391 – PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M. age. s: 237; 241

⁷ Bknz: 19. HD. 17.5.2004 T. 8950/5704; 11. HD. 7.12.1981 T. 7305/7927; 18.12.1989 T. 9788/7222; 19. HD. 4.10.1995 T. 6717/7855 – 13. HD. 24.11.1986 T. 4796/5742; 11. HD. 30.11.1987 T. 4044/6666; 11. HD. 28.2.1983 T. 850/951; 15. HD. 27.10.1978 T. 2036/2071 (www.e-uyar.com)

⁸ Bknz: HGK. 20.2.2013 T. 19-780/258 (www.e-uyar.com)

⁹ Bknz: 19. HD. 6.1.2014 T. 17311/621; 16.12.2013 T. 14780/19903; 4.12.2013 T. 14644/19360; 24.2.2011 T. 13689/2409; 17.6.2010 T. 8838/7723; 4.2.2010 T. 3013/999; 8.7.2008 T. 11107/7581; 16.6.2008 T. 4972/6600; 9.6.2008 T. 132/6356 (www.e-uyar.com)

olumsuz tespit davası açmakta *hukuki yararı* bulunmadığını»¹⁰ belirtmiştir.

Alacaklı eğer icra mahkemesinden «itirazın geçici olarak kaldırılmasını» ister ve talebi doğrultusunda bir karar alırsa, «borçlunun yedi gün içinde mahkemede ‘borçtan kurtulma davası’ açarak, takibi durdurabileceği, bu aşamadan sonra, borçlunun ‘olumsuz tespit davası’ açmakta hukukî yararının var sayılamayacağını» belirtenler^{11 12} olduğu gibi «bu durumda, borçlunun teminat gösterememesi halinde, böyle bir koşul öngörülmediği için olumsuz tespit davası açabileceğini» de belirtenler^{13 14} vardır. Yani, durum gerek **doktrinde** ve gerekse **Yargıtay içtihatlarında** tartışmalıdır...

– *Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte; «borca» veya «imzaya» itiraz takibi durdurmadığından (İİK. mad. 169, 170/I) i m z a y a itiraz etmiş olan fakat elinde İİK. mad. 169a’da öngörülen ‘yazılı resmi belge’ bulunmayan borçlunun -hakkındaki takibi durdurabilmek için- «olumsuz tespit davası» açmakta hukuki yararı vardır.*¹⁵

– *Alacaklı tarafından, borçlunun itirazından sonra açılmış olan ‘itirazın iptali davası’ (İİK. mad. 72) borçlu tarafından açılan olumsuz tespit davasının reddine neden olur. Çünkü bu durumda yani, itirazın iptali davası sonucunda uyuşmazlık kesin olarak karara bağlanacaktır.*¹⁶

¹⁰ Bknz: 19. HD. 1.6.2010 T. 9278/6767; 22.11.2007 T. 7585/10431 (www.e-uyar.com)

¹¹ **KURU, B.** Menfi Tespit ve İstirdat Davası, s: 43 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra Hukukunun Esasları, s: 140 vd. – **TÜRK, A.** age. s: 194

¹² Aynı doğrultuda: Bknz: 11. LHD. 6.7.2006 T. 7801/8084; 19. HD. 8.4.2004 T. 1163/11143 (www.e-uyar.com)

¹³ **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 48 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 360 – **MUŞUL, T.** age. s: 136

¹⁴ Aynı doğrultuda: Bknz: 13. HD. 2.10.1985 T. 5249/5626; 4.7.2005 T. 5928/111396 (www.e-uyar.com)

¹⁵ **KURU, B.** Menfi Tespit ve İstirdat Davası, s: 44 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 359 – **KARSLI, A.** age. s: 390

¹⁶ **KURU, B.** El Kitabı, s: 360 – **KURU, B.** Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, s: 49 vd. – **MUŞUL, T.** age. s: 144 – **KOSTAKOĞLU, C.** age. s: 945 – **TÜRK, A.** age. s: 209 – **KURU, B.** Tespit Davaları, s: 284 – **PEKTANCITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** age. s: 237

¹⁷ Bknz: 11. HD. 6.7.2006 T. 7801/8084; 19. HD. 8.11.2004 T. 1163/11143 (www.e-uyar.com)

¹⁸ Karş: 13. HD. 4.7.2005 T. 5928/11396 (www.e-uyar.com)

¹⁹ Karş: **DEYNEKLİ, A./KISA, S.** İtirazın İptali Davaları, 3. Baskı, 2013, s: 132 (Bu görüşe göre; aynı konuda açılan *olumsuz tespit davası* ve *itirazın iptali davası* ‘derdest’ kabul edilemez. Çünkü, her iki davanın gerek tarafları ve gerekse hu-

Yüksek mahkeme kimi kararlarında, elinde itirazın kaldırılmasına olanak tanıyacak belgeler (İİK. mad. 68, 68a, 68b) bulunmayan alacaklının yaptığı icra takibinin itiraz ile durmasından sonra, alacaklı tarafından «itirazın iptali davası» açılmamış olsa dahi, ‘icra takibi konusunda oluşan belirsizliği gidermek isteyecek borçlunun, bu aşamada «olumsuz tespit davası» açabileceğini, bunda *hukuki yararı*’nın bulunduğunu’ ifade etmiştir...^{20 21}

– ‘*Alacağın muaccel olmadığı’nın tespiti istemiyle de olumsuz tespit davası açılabilir...*’^{22 23}

– ‘*Alacaklı tarafından kendisine süre (mehil) verilen’ ve bu durumu İİK. mad. 71/T’deki belgelerle kanıtlayamayan borçlu da, olumsuz tespit davası açabilir.*’²⁴

II- Yüksek mahkeme, «icra takibinden sonra²⁵ açılan olumsuz tespit davalarındaki *hukuki yarar* koşulu ile ilgili olarak;

√ «*Taraflar arasındaki menfi tespit davasında, gerek dava dilekçesinden, gerekse daha sonra verilmiş olan talebe açıklık getiren tüm dilekçelerden, davacının bu davadaki amaç ve iradesinin, davalı tarafından başlatılan takip nedeniyle kısmen değil, tümüyle borçlu olmadığının tespiti istemine yönelik olduğunu ve nitekim menfi tespit davasının amacının da, kesinleşen takip nedeniyle borcun hiç bulunmadığının ya da istenilen kadar borçlu bulunmadığının tespitine ilişkin olduğundan davacının bu davayı açmakta hukuki yararı bulunduğu kabulünün gerekeceğini*»²⁶

küfî sebebi ve sonuçları farklıdır. «Bknz: 19. HD. 10.11.1995 T. 2037/9146» Ancak, aralarındaki bağlantı nedeniyle, her iki davanın birleştirilip, birlikte görülmesi gerekir...

²⁰ Bknz: HGK. 18.1.2012 T. 19-622/9; 11. HD. 30.11.1982 T. 6501/7252; 19. HD. 11.7.2006 T. 1509/7543; 19. HD. 3.11.2008 T. 9384/10472; 6. HD. 17.7.2012 T. 5832/10713; 19. HD. 27.11.1995 T. 7875/10257; HGK. 7.12.2011 T. 13-576/747 (www.e-uyar.com)

²¹ Karş: 19. HD. 18.6.2007 T. 854/6329 (www.e-uyar.com)

²² **KURU, B.** Menfi Tespit ve İstirdat Davası, s: 22

²³ Bknz: 19. HD. 31.3.1995 T. 9552/3059; HGK. 26.1.1983 T. 11-1069/26 (www.e-uyar.com)

²⁴ **KURU, B.** Menfi Tespit ve İstirdat Davası, s: 23

²⁵ «İcra takibinden önce açılan olumsuz tespit davalarında *hukuki yarar*» konusundaki içtihatlar için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, 4. Baskı, 2015, «BİRİNCİ KISIM», ‘İkinci Bölüm’ § B. «s: 33 vd.»

²⁶ Bknz: 13. HD. 17.06.2014 T. 8090/19429 (www.e-uyar.com)

√ «Davacının takip dosyasında vaki borca itirazının süresinde kabul edilmesi ile takip, işbu dava açıldıktan sonra durmuş ise de, bi-zatıhi ödeme emri tebliği ve alacak talep edilmesi nedeniyle menfi tespit davası açılmasında hukuki yararının bulunduğunu»²⁷

√ «Davanın bono nedeniyle borçlu bulunulmadığının tespiti istemine ilişkin olup, hukuki dayanağının İİK'nun 72. maddesi olduğunu, icra mahkemesince verilen «icra takibinin durdurulması kararı takip» hukukuna ilişkin olup, maddi hukuk bakımından davacının menfi tespit davası açmasına engel teşkil etmeyeceği için, mahkemece davacının menfi tespit davasını açmakta hukuki yararının bulunduğu gözetilmesi gerekeceğini»²⁸

√ «Davacı eldeki davası ile, dava dışı asıl borçlunun kullandığı tüketici kredisine kefaleti nedeni ile ödenmeyen borç için davalı banka tarafından başlatılan takibe vaki itirazın iptalini istemiş olup, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 10/3. maddesinde «Tüketici kredisinin teminatı olarak şahsi teminat verildiği hallerde, kredi veren, asıl borçluya başvurmadan, kefilden borcun ifasını isteyemez.» düzenlemesine davacı davasını dayandırmış ve İİK'nun 72. maddesinde düzenlenen menfi tespit isteminde bulunmuş olduğundan, davacının dava açmakta hukuki yararı olduğunun kabulünün gerekeceğini»²⁹

√ «Temlikten haberdar olup temlik alan aleyhine menfi tespit davası açan davacının bu davanın açılmasından sonra temlik aleyhine birleşen davayı açmakta hukuki yararının bulunup bulunmadığının üzerinde durulması gerekeceğini»³⁰

√ «Davacı, davalı banka ile yaptığı kredi kartı üyelik sözleşmesi ile aldığı kredi kartıyla diğer davalıların işyerinden bilgisi dışında alışveriş yapıldığını, bu harcama bedelleri için borçlu olmadığını tespitine karar verilmesini talep ettiği davada, davacının dava açmakta hukuki yararı olması sebebiyle, dava açılmasına davalının sebebiyet verdiğinin kabulü ile davacının yargılama giderlerinden sorumlu tutulmaması gerekeceğini»³¹

√ «İcra hukuk mahkemesi tarafından verilen kararlar, bu mahkemenin dar yetkili mahkeme olması ve icra hukukuna yönelik karar

²⁷ Bknz: 11. HD. 12.06.2014 T. 4869/11258 (www.e-uyar.com)

²⁸ Bknz: 19. HD. 28.05.2014 T. 7251/9916 (www.e-uyar.com)

²⁹ Bknz: 13. HD. 05.05.2014 T. 9260/14447 (www.e-uyar.com)

³⁰ Bknz: 19. HD. 13.03.2014 T. 7502/4835 (www.e-uyar.com)

³¹ Bknz: 13. HD. 13.03.2014 T. 27613/7307 (www.e-uyar.com)

vermesi sebebiyle ihalenin feshi ve istihkak dışındaki kararları genel yetkili mahkemelerde kesin hüküm teşkil etmediğinden davacının genel mahkemede menfi tespit davası açmakta hukuki yararının olduğunu»³²

√ «Takibe konulan bononun asıl borçlunun borcu kadar teminat vasfının devam ettiği ve davacının hem asıl hem de birleşen dava konusu takiplerde tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla takip yapmış olduğu gözetilerek birleşen davanın açılmasında da hukuki yarar yokluğu üzerinde durulup bir karar verilmesi gerekir iken bu yönün gözardı edilmesinin ve birleşen dosya davalısının bu dava yönünden de %40 (şimdi; %20) kötüniyet tazminatı ile sorumlu tutulmasının doğru olmadığını»³³

√ «İcra mahkemesince, çeklerdeki imzanın keşideci şirket yetkili-sine ait olmadığını saptandığı gerekçesiyle icra takibinin durdurul-masına karar vermiş olması takip hukukunu ilgilendirmekte olup da-vacının maddi hukuk açısından menfi tespit davası açmasına engel teşkil etmeyeceğini, öte yandan takip hukukuna ilişkin inceleme yapan icra mahkemesinde alınan bilirkişi raporu genel mahkemeyi bağla-mayacağı için mahkemece, yeniden imza örnekleri toplanıp, imzanın davacıya ait olup olmadığı yönünde uzman bilirkişi raporu alınması gerekeceğini»³⁴

√ «İtirazın iptali davası açıldıktan sonra menfi tespit davası açılmasında hukuki yarar yoksa da, itirazın iptali davası açılmadan önce borçlunun aleyhine girilen icra takibi nedeniyle İİK'nun 72. maddesine dayanarak menfi tespit davası açılmasında hukuki yararın bulunduğunu, ödeme emrine itiraz süresinin geçip geçmemesi ve do-layısıyla takibin kesinleşip kesinleşmemesinin hukuki yarar bakımın-dan sonucu etkilemeyeceğini»³⁵

√ «İtirazın iptali davası açılıp görülmekte olduğu sırada aynı konu ile ilgili olarak menfi tespit davası açılmasında hukuki yarar bulun-madığı; hukuki yarar bir dava şartı olmakla, temyiz incelemesinde resen görülmesi gereken bir husus olup, aleyhe bozma yasağı kapsamı dışında olması gerekeceğini»³⁶

³² Bknz: 19. HD. 15.01.2014 T. 18419/1177 (www.e-uyar.com)

³³ Bknz: 19. HD. 13.01.2014 T. 18305/1059 (www.e-uyar.com)

³⁴ Bknz: 19. HD. 08.01.2014 T. 15932/793 (www.e-uyar.com)

³⁵ Bknz: 19. HD. 06.01.2014 T. 17311/621 (www.e-uyar.com)

³⁶ Bknz: 19. HD. 24.02.2014 T. 1583/3552 (www.e-uyar.com)

√ «İtirazın iptali davası açıldıktan sonra aynı hukuki sebebe dayanarak menfi tespit davası açılmasında hukuki yararı bulunmadığını»³⁷

√ «İtirazın iptali davasının açılması ve karara çıkmasından sonra menfi tespit davası açmakta hukuki yarar bulunmayacağını»³⁸

√ «Davalı icra takip dosyasında tahrifat ile ilgili kısım yönündeki alacağından feragat ettiğinden, davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunmadığını»³⁹

√ «Yapılan bir icra takibine itiraz üzerine, alacaklı tarafından ‘itirazın iptali’ davası açılması durumunda, itirazın iptali davasının açılmasını beklemeden menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğunun kabul edileceğini»⁴⁰

√ «Davalı faktoring şirketi çekte hamil olduğundan ve icra takibi de başlatmış olduğundan davacının faktoring şirketi aleyhine dava açmakta hukuki yararı bulunduğunu»⁴¹

√ «Taraflar arasındaki karşılıklı birleşen malın iadesi-menfi tespit davasında, sözleşme konusu malın teminatı olarak verilen senetler finansal kiralama şirketinde bulunduğu ve bir kısım senetler takip konusu yapıldığına göre bu senetler iade edilmediği sürece keşideci kiracının menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğunun kabulünün gerekeceğini»⁴²

√ «Dava konusu senette davacı keşideci olup takip dosyasında da borçlu olarak aleyhine takip yapıldığından menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğunun kabulünün gerekeceğini»⁴³

√ «Kiracılık süreci içinde davalı kiraya veren tarafından davacı kiracı hakkında üç kez icra takibi yapılmış, davacı kiracı her üç takibe de itiraz etmemiş ve kira paralarını icra dosyalarına ödememiş, bununla birlikte davacı son iki icra takibinde Ağustos-Aralık 2008 arası aylar kirasını mükerrer şekilde talep konusu yapmış olup bu nedenle davacının mükerrer talep edilen aylar kirası nedeniyle borçlu olunduğunun tespit edilmesinde hukuki yararı bulunmakta olduğundan,

³⁷ Bknz: 19. HD. 16.12.2013 T. 14780/19903 (www.e-uyar.com)

³⁸ Bknz: 19. HD. 04.11.2013 T. 12628/17117 (www.e-uyar.com)

³⁹ Bknz: 19. HD. 24.10.2013 T. 12199/16600 (www.e-uyar.com)

⁴⁰ Bknz: 3. HD. 09.09.2013 T. 9628/11929 (www.e-uyar.com)

⁴¹ Bknz: 19. HD. 25.06.2013 T. 8348/11882 (www.e-uyar.com)

⁴² Bknz: 19. HD. 18.03.2013 T. 13762/4705 (www.e-uyar.com)

⁴³ Bknz: 19. HD. 18.03.2013 T. 1072/4759 (www.e-uyar.com)

aynı aylara ilişkin ikinci kez yapılan icra takibi nedeniyle menfi tespit kararı verilmesi gerekeceğini»⁴⁴

√ «Davacının dava hakkına sahip bulunmasının mahkemeden hukuki koruma isteyebilmesi için yeterli olmayacağını ve dava açan kişinin ayrıca dava açmakta hukuki bir yararı bulunması gerektiğini; kural olarak inşai davalarda ve eda davalarında hukuki yararın bulunduğu; yapılan bir icra takibine itiraz üzerine, alacaklı tarafından «itirazın iptali» davası açılması durumunda, menfi tespit davasında ileri sürülebilecek iddialar, itirazın iptali davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden, bu durumda borçlunun ayrı bir menfi tespit davası açmakta hukuki yararı yoksa da, henüz alacaklı tarafından itirazın iptali davasının açılmamış olduğu durumda ise böyle bir imkan söz konusu olmadığından borçlunun, itirazın iptali davasının açılmasını beklemeden menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğunun kabul edileceğini»⁴⁵

√ «Sahtecilik iddiasının mutlak defî olup herkese karşı ileri sürülebileceğini, Faktoring Yönetmeliği uyarınca faktoring şirketlerinin mal ve hizmet satımından kaynaklanan faturayla belgelenen kambiyo belgelerine dayanarak talepte bulunabileceğini, dava konusu çekin ciro suretiyle hamili olan ve dava tarihinde icra takibi de başlatmış faktoring şirketi aleyhine davacı borçlunun dava açmakta hukuki yararının olduğunu»⁴⁶

√ «İki adet hamiline düzenlenen çekin keşidecisi tarafından birinci ciranta ve hamil aleyhine açılan menfi tespit davasının davalılardan birinin ikamet ettiği yerde görülebileceğini ve ciranta aleyhine dava açılmasında hukuki yarar bulunduğunu»⁴⁷

√ «Bir davada hukuki yararın varlığının kabulü için talepte bulunanın hakkının tehlike altında bulunması ve verilecek bu tespit kararının bu tehlikeyi bertaraf edici nitelikte bulunması gerekeceğini, haciz baskısı altında icra dosyasına kefaletin geçersizliği ve asıl borcun zamanaşımına uğradığından bahisle borçlu olunmadığının tespiti istemiyle açılan davada mahkemece görevli mahkemenin 'icra hukuk mahkemesi olduğu ve davacının bu davayı açmakta hukuki yararı bulunmadığı' gerekçesiyle 'davanın reddine' karar verilmesinin hatalı olduğunu, olayda davacı 'borçlu olmadığının tespitini' de istediğine

⁴⁴ Bknz: 6. HD. 10.09.2013 T. 129/12089 (www.e-uyar.com)

⁴⁵ Bknz: 3. HD. 09.09.2013 T. 9628/11929 (www.e-uyar.com)

⁴⁶ Bknz: 19. HD. 25.06.2013 T. 8348/11882 (www.e-uyar.com)

⁴⁷ Bknz: 19. HD. 04.03.2013 T. 281/3985 (www.e-uyar.com)

göre, uyuşmazlığın İİK. mad. 72. menfi tespit istemine ilişkin olduğunu ve bu çerçevede bir karar verilmesi gerekeceğini»⁴⁸

√ «Menfi tespit davasında alacaklının İİK madde 68'deki belgelere dayanıp dayanmaması arasında hukuki yarar açısından fark olmadığını, alacaklı tarafından itirazın iptali davası açılmamışken borcun olmadığını tespiti istenmesinde hukuki yarar olduğundan dava açılabileceğini»⁴⁹

√ «Davacı senetlerde ciranta olarak yer aldığından, hamil davalı tarafından müracaat borçlusu olarak davacıya başvurma olanağının bulunmadığını ve davacının lehtar olarak ayrıca alacaklı olduğu bu senetleri temlik etmesi halinde, çeklerin istirdadı için dava açmak yönünde sıfatı yoksa da menfi tespit davası açmakta hukuki yararının olduğunu»⁵⁰

√ «Borçlunun icra mahkemesine yaptığı şikayet süre yönünden reddedilmişse de; bu karar kesin hüküm teşkil etmediğinden takip borçlularının menfi tespit davası açmalarında hukuki yararının bulunduğunu BK. 'nun 141. (şimdi; TBK. 162.) v.d. maddelerine göre, alacaklı bir borcu birden fazla kişiden talebe haklı bulunduğu takdirde borçlular arasında teselsül bulunacağını, müteselsil alacaklılardan birine borçlu tarafından yapılan tediye bütün alacaklara karşı borçtan kurtulmuş sayılacağını, müteselsil borçlulardan biri tarafından yapılan ödemeden diğer borçluların yararlanacağını»⁵¹

√ «Dava açıldıktan sonra icra takibinden feragatin gerçekleşmiş olmasına, dava açılmasında davacının hukuki yararının bulunmasına göre yargılama giderlerinden davalının sorumlu tutulmasına karar verilmesi gerekeceğini»⁵²

√ «HUMK'un m. 409/4 (HMK m. 150/4) hükmü uyarınca işlem den kaldırılmasına karar verilen dosyanın üç ay içinde yenilenmesi mümkün olduğu, hâkimin, tarafların talep sonucu ile bağlı olduğu (HMK m. 26; HUMK m. 74) gibi, davacının usuli talepte bulunabilmesi için hukuki yararının bulunmasının (HMK m. 114, I/h) şart olduğunu, da-

⁴⁸ Bknz: 19. HD. 25.02.2013 T. 972/3442 (www.e-uyar.com)

⁴⁹ Bknz: 6. HD. 17.07.2012 T. 5832/1071; 28.06.2012 T. 5833/9685; 28.06.2012 T. 5825/9682; 28.06.2012 T. 5835/9683; 28.06.2012 T. 5829/9684; 28.06.2012 T. 5831/9686; 28.06.2012 T. 5828/9687; 28.06.2012 T. 5824/9688; 28.06.2012 T. 5827/9689; 28.06.2012 T. 5834/9690; 28.06.2012 T. 5826/9691; 28.06.2012 T. 5830/9692 (www.e-uyar.com)

⁵⁰ Bknz: 19. HD. 07.06.2012 T. 6266/9697 (www.e-uyar.com)

⁵¹ Bknz: 19. HD. 16.04.2012 T. 15445/6467 (www.e-uyar.com)

⁵² Bknz: 19. HD. 19.04.2012 T. 57/6733 (www.e-uyar.com)

vacının herhangi bir şekilde çek borçlusu olmadığı çeklerden dolayı da hakkında menfi tespit hükmü kurulmasının usul ve yasaya aykırı olacağını»⁵³

√ «İflas davası sırasında tüm savunmalarını ileri sürme imkanı bulunan borçlunun, bu konuda menfi tespit davası açmasında hukuki yararı bulunmadığını»⁵⁴

√ «Davacı senetlerde ciranta olarak yer aldığından, hamil davalı tarafından müracaat borçlusu olarak davacıya başvurma olanağının bulunmadığını ve davacının lehdar olarak ayrıca alacaklı olduğu bu senetleri temlik etmesi halinde, çeklerin istirdati için dava açmak yönünde sıfatı yoksa da menfi tespit davası açmakta hukuki yararının olduğunu»⁵⁵

√ «Borçlunun aleyhinde başlatılan icra takibi itiraz etmek suretiyle takibi durdurması ve alacaklının elinde de İİK'nun 68 inci maddesinde sayılan belgeler bulunmaması borçlunun -takibi durduran ve itirazından sonra- menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığını kabule yeterli olmayacağını, bu halde dahi borçlunun borç tehdidi altında olduğunu ve bu sebeple de menfi tespit davası açmakta hukuki yararı olduğunu; borçlunun 'borçlu olmadığını' ileri sürerek ilamsız icra takibine itiraz etmesinin ancak takibin durmasını sağlayacağını, icra takibini ortadan kaldırmayacağını, takibin iptalinin ise menfi tespit davasının açılmasından sonra gerçekleşen bir sonuç olduğunu ve bu nedenle, davacının, takibe konu icra dosyasından dolayı borçlu olmadığının tespiti davası açmakta hukuki yararı olduğunu»⁵⁶

√ «Dava konusu çekteki imzanın davacıya ait olmadığı, bu durumun çekin arkasına banka tarafından yazıldığı, çekin yeniden ibraz edilme durumu nedeniyle davacının dava açmakta hukuki yararı olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁷

√ «İİK. mad. 72'ye göre borçlunun icra takibi kesinleştikten sonra borcunun bulunmadığının ispatında hukuki yararı olması ve bu nedenle menfi tespit davası açabileceğini»⁵⁸

√ «İİK'nun 89/3 haciz ihbarnamesini alan 3. kişinin haciz ihbarnamelerine karşı şikayet yoluna gidebileceği gibi menfi tespit davası da

⁵³ Bknz: 19. HD. 25.04.2012 T. 2559/6894 (www.e-uyar.com)

⁵⁴ Bknz: 23. HD. 30.04.2012 T. 576/320 (www.e-uyar.com)

⁵⁵ Bknz: 19. HD. 07.06.2012 T. 6266/9697 (www.e-uyar.com)

⁵⁶ Bknz: HGK. 18.01.2012 T. 19-622/9 (www.e-uyar.com)

⁵⁷ Bknz: 19. HD. 26.04.2012 T. 105/7086 (www.e-uyar.com)

⁵⁸ Bknz: 4. HD. 05.04.2012 T. 3239/5744 (www.e-uyar.com)

açabileceğini, menfi tespit davasının açıldığı tarihte haciz ihbarnamesinin iptal edilemediğine göre 3. kişinin davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararının olacağını, daha sonra haciz ihbarnamesinin iptal edilmesi halinde menfi tespit davasının konusuz kalacağını, bu durumda mahkemece konusu kalmayan menfi tespit davası hakkında karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilebileceğini»⁵⁹

√ «Dava konusu çekler yargılama sırasında iade olmuşsa da, mahkemece davacının bu davayı açmakta hukuki yararı bulunduğu ve dava öncesi de davalıya çeklerin iadesi konusunda uyardığı dikkate alındığında, davanın açılmasında davacı yan haklı olup, davacı yararına yargılama gideri ve vekâlet ücretine hükmedilmek gerekeceğini»⁶⁰

√ «Borçlunun aleyhinde başlatılan icra takibi itiraz etmek suretiyle takibi durdurması ve alacaklının da elinde de İİK. 'nun 68 inci maddesinde sayılan belgeler bulunmamasının borçlunun -takibi durduran bu itirazından sonra- menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığını kabule yeterli olmayacağını, bu halde dahi borçlunun borç tehdidi altında olduğunu ve bu sebeple de menfi tespit davası açmakta hukuki yararı olduğunu, borçlunun borçlu olmadığını ileri sürerek ilamsız icra takibine itiraz etmesinin ancak takibin durmasını sağlayacağını, icra takibini ortadan kaldırmayacağını, takibin iptalinin ise menfi tespit davanın açılmasından sonra gerçekleşen bir sonuç olduğunu ve bu nedenle, davacının, takibe konu icra dosyasından dolayı borçlu olmadığının tespiti davası açmakta hukuki yararı olduğunu»⁶¹

√ «İcra hukuk mahkemesi kararları takip hukuku ile ilgili olup maddi hukuk bakımından 'kesin hüküm' teşkil etmediğinden borçlunun takip alacaklısına karşı 'takibe konu kambiyo senedi nedeniyle borçlu olmadığının tespiti için' olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğunu»⁶²

√ «Davacı taraf aleyhine başlatılan icra takibine itiraz edilmiş ve bu nedenle takip durmuş ise de, bu davanın açıldığı tarih itibarıyla davalı tarafça henüz itirazın iptali davası açılmamış olduğundan maddi hukuk yönünden borçlu olmadığının tespitini isteyen davacının somut olay bakımından dava açmakta hukuki yararı bulunduğu kabulü ile işin esasının incelenmesi gerekeceğini»⁶³

⁵⁹ Bknz: 19. HD. 04.04.2012 T. 3421/5575 (www.e-uyar.com)

⁶⁰ Bknz: 19. HD. 27.02.2012 T. 16419/2930 (www.e-uyar.com)

⁶¹ Bknz: HGK. 18.01.2012 T. 19-622/9 (www.e-uyar.com)

⁶² Bknz: 19. HD. 15.12.2011 T. 5820/15869 (www.e-uyar.com)

⁶³ Bknz: 19. HD. 20.04.2011 T. 9342/5292 (www.e-uyar.com)

√ «Takipten feragat etme imkanı olan dava/alacaklı, takipten feragat etmemiş ve davacı/borçlu hakkındaki takip dava tarihinde dahi canlı tutulmuş ve buna göre davacı/borçlu, davalı/alacaklının alacağını isteme ve dava açma tehdidi altında bulunması nedeniyle davacının menfi tespit davasını açmakta hukuki yararının olduğunun kabulü gerekeceğini»⁶⁴

√ «Mahkemece yapılan yargılama sonucunda; ‘davacının aleyhine icra takibi başlatılmasıyla dava açmakta hukuki tarafı bulunduğu, davacının taşınmaz sahibi olmakla, mescit olarak kullanılan yerin elektrik borcundan sorumlu tutulamayacağı’ gerekçesiyle ‘davanın kabulüne’ karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»⁶⁵

√ «İlamsız takibe itiraz ederek durduran borçlunun menfi tespit davası açmakta hukukî yararının bulunup bulunmadığı üzerinde durulması çünkü ‘hukuki yarar’a dava şartı olup, mahkemece doğrudan doğruya gözetilmesi gerektiğini»⁶⁶

√ «Teminat olarak verilen çeklerin bedelsiz kaldığı iddiasına dayalı menfi tespit davasında çekin bir ödeme vasıtası olduğu gözetilerek teminat olarak verildiği iddiasının borçlu tarafından ispat edilmesi gerektiğini»⁶⁷

√ «Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte borçlunun borca itirazı takibi durdurmadiğundan, icra mahkemesinde borca itiraz eden fakat elinde İİK.’nın 169/II maddesinde yazılı resmi belge bulunmayan borçlunun, borca itiraz etmiş olmasına rağmen genel mahkemede menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunacağını»⁶⁸

√ «İcra takibine süresi içinde itiraz edilmesi kural olarak takibi durdurur ise de, alacaklı tarafından itirazın iptali davası açılmadığı sürece, taraflar arasındaki ilişkinin kesin hükme bağlanması sözkonusu olamayacağından, menfi tespit davası açılmasında hukuki yararın bulunduğunu»⁶⁹

√ «Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takibe itiraz edilmemiş olmasının menfi tespit ve istirdat davası açılmasının engellemeyeceğini»⁷⁰

⁶⁴ Bknz: HGK. 07.12.2011 T. 13-576/747 (www.e-uyar.com)

⁶⁵ Bknz: 19. HD. 16.12.2010 T. 4751/14494 (www.e-uyar.com)

⁶⁶ Bknz: 19. HD. 08.04.2010 T. 9953/4137 (www.e-uyar.com)

⁶⁷ Bknz: 19. HD. 31.03.2010 T. 9939/3706 (www.e-uyar.com)

⁶⁸ Bknz: 19. HD. 18.03.2010 T. 1449/3023 (www.e-uyar.com)

⁶⁹ Bknz: 19. HD. 03.11.2008 T. 9384/10472 (www.e-uyar.com)

⁷⁰ Bknz: 19. HD. 18.09.2008 T. 1883/8526 (www.e-uyar.com)

√ «İcra takibine dayanak senet altındaki imzanın davacıya ait olmadığı iddiasına dayalı menfi tespit talebine ilişkin davada, ilamsız icra takibine itiraz edildiği ve itirazın iptali davası açılmışsa, bu davadan sonra aynı borç ile ilgili menfi tespit davası açılmasında hukuki yararın bulunmadığının kabul edildiği, ancak icra takibine itiraz edilmiş olmasına rağmen itirazın iptali davası açılmamış ise, bu halde borçlunun menfi tespit davası açmasında hukuki yararının olduğunu, icra takibinin itiraz üzerine durmasına takip hukukuna ilişkin bir durum olup takip dayanağı senedi hükümsüz kılmayacağını»⁷¹

√ «İcra mahkemesince takibin iptaline karar verilmiş olması, şekli hukuk anlamında bir karar olup, menfi tespit davası açılmasının, iyi-niyet kurallarına aykırı bir durum oluşturmayacağını»⁷²

√ «Davacının aval olarak attığı iddia olunan imzanın sahte olması sebebiyle borçlu olmadığının tespitine ilişkin itirazın takip hukukuna ilişkin olarak kullanılan itiraz hakkını icra hukuk mahkemesinde ileri sürüldüğü halde, İİK'nun 72. maddesinde düzenlenen dava hakkını kullanmak suretiyle genel yetkili mahkemeye başvurmasını engelleyen bir hüküm bulunmadığından hukuki yarar yokluğundan söz edilemeyeceğini»⁷³

√ «Davacının icra dairesinde aleyhine takibe girişilmesi üzerine süresinde borca itiraz ettiği ve icra müdürlüğünce de takibin durdurulmasına karar verildiği durumda davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunup bulunmadığı gözetilmeden yazılı şekilde işin esasına girilmesinin gerekmeceğini»⁷⁴

√ «Ödeme emrine itiraz eden borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararının olacağını»⁷⁵

√ «İcra takibine borçlunun itiraz etmemesi suretiyle icra takibinin kesinleşmiş olmasının, menfi tespit davası açılmasına engel teşkil etmeyeceğini; İİK'nun 68/b maddesinin menfi tespit davalarında uygulama yeri bulunmayacağını»⁷⁶

√ «Çek bedelinin ve eklentilerinin adına bankada bloke edildiğini öğrendikten sonra icra takibi yapmış olan alacaklıya karşı borçlunun, olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararının bulunacağını»⁷⁷

⁷¹ Bknz: 19. HD. 08.07.2008 T. 11107/7581 (www.e-uyar.com)

⁷² Bknz: 19. HD. 25.01.2008 T. 6225/388 (www.e-uyar.com)

⁷³ Bknz: 19. HD. 12.07.2007 T. 5296/7411 (www.e-uyar.com)

⁷⁴ Bknz: 19. HD. 04.05.2007 T. 10325/4465 (www.e-uyar.com)

⁷⁵ Bknz: 19. HD. 11.07.2006 T. 1509/7543 (www.e-uyar.com)

⁷⁶ Bknz: 19. HD. 08.05.2006 T. 8239/5050 (www.e-uyar.com)

⁷⁷ Bknz: 19. HD. 2.12.1996 T. 2048/10725 (www.e-uyar.com)

√ «*Kanuna aykırı olarak gönderilen ikinci (şimdi; üçüncü) haciz ihbarnamesine karşı yedi gün içinde 'ikinci (şimdi; üçüncü) haciz ihbarnamesinin iptali için' icra mahkemesine şikayette bulunan üçüncü kişinin aynı zamanda -şimdi; onbeş gün içinde- genel mahkemede olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğunu*»⁷⁸

√ «*Kanuna aykırı ikinci haciz ihbarnamesinin iptali için şikayet yoluna başvurma hakkı bulunan davacının yedi gün içinde menfi tespit davasını da açması ihtiyatlı bir davranış olup; yedi gün içinde hem tetkik mercii'nde şikayet yoluna başvurması hem de mahkemede menfi tespit davası açması halinde, tetkik mercii'nce (icra mahkemesince) ikinci haciz ihbarnamesinin iptali talebi reddedilirse, menfi tespit davası devam edeceğinden davacının bu davayı açmakta hukuki yararı olduğunun kabulünün gerekeceğini*»⁷⁹

√ «*Dava konusu bonoların cirantası olan davacı tarafından 'bu bonoların rızası dışında elinden çıktığını ve davalının kötüniyetli hamil olduğunu' iddia ederek olumsuz tespit davası açılmasında davacının hukuki yararının bulunacağını*»⁸⁰

√ «*Kendisine icra takibiyle ilgili ödeme emri gönderilen borçlunun, takibe itiraz etmekle beraber alacaklının bir yıl içinde itirazın iptali davası ya da genel hükümler çerçevesinde alacak davası açmasını beklemeden borç tehdidinden kurtulmak amacıyla olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararının bulunacağını*»⁸¹

√ «*Kiralayan tarafından ihtarname ile talep edilen ve daha sonra icraya konulmak suretiyle geçerlilik kazandırılmak istenilen arttırımlı kira parasına karşı kiralayanın haksız muarazasının önlenmesi için kiracı tarafından açılan menfi tespit davasında kiracının hukuki yararının bulunacağını*»⁸²

√ «*Mirasçıları tarafından 'mirasbırakanın düzenlediği senedin muvazaalı olduğu' iddiasıyla -senet lehtarı ve hamili aleyhine- olumsuz tespit davası açılabilceğini*»⁸³

⁷⁸ Bknz: HGK. 6.10.2004 T. 4-472/481 (www.e-uyar.com)

⁷⁹ Bknz: HGK. 06.10.2004 T. 4-472/481 (www.e-uyar.com)

⁸⁰ Bknz: 19. HD. 2.10.1996 T. 5707/8509 (www.e-uyar.com)

⁸¹ Bknz: 19. HD. 27.11.1995 T. 7875/10257 (www.e-uyar.com)

⁸² Bknz: 13. HD. 13.3.1995 T. 599/2437; HGK. 22.11.1995 T. 13-823/1011 (www.e-uyar.com)

⁸³ Bknz: 19. HD. 28.12.1993 T. 9934/9041 (www.e-uyar.com)

√ «*Senedin son hamiline karşı açtığı senet iptali davasını kaybeden borçlunun, ciranmaya karşı borçlu olmadığını tespit ettirebilmek için olumsuz tespit davası açabileceğini*»⁸⁴

√ «*İptali istenen bonoların, üçüncü kişilere ciro edilmiş olması halinde bile, borçlunun senet lehtarına karşı 'bu senetlerden dolayı borçlu bulunmadığının tespitini' istemekte hukuki yararı bulunduğunu*»⁸⁵

belirtirken,

√ «*Dava konusu çek yapraklarının boş ve imzasız olduğunu, boş çek yapraklarının tedavüle konmuş sayılamayacağını ve bu hali ile iptali istenen çeklerin Çek Kanunu ve TTK anlamında henüz çek vasfını taşımadıklarını, ileride doldurulup hak iddia edilmesi halinde çek sahibinin menfi tespit davası açma hakkının bulunduğunu, zayı nedeniyle çek iptali davası açma hakkının hamile tanındığını, çek yapraklarının boş olması nedeniyle henüz keşideci dahi sayılmayan davacının dava açma hakkının olmadığını*»⁸⁶

√ «*Davacı davasında çekin bedelsiz olduğu iddiasına dayanmış olup, bu niteliği itibariyle dava İİK'nun 72. maddesi gereğince açılmış menfi tespit davası olduğundan mahkemece, İİK. 87. maddesi gereğince açılan menfi tespit davası olduğu şeklinde gerekçelendirme doğru olmadığı gibi, davacı çekte kendisinden önceki keşideci, ciran-tadan alacaklı durumda olup, davalılar aleyhine menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunmadığı ve hukuki yararın da bir dava şartı olduğunun gözetilmesi gerekeceğini*»⁸⁷

√ «*Dava dilekçesinde «dava konusu bono bedelinin davalıya ödendiğinin tespiti» talebinde bulunan davacının, niteliği itibariyle bu talebinin olumlu tespit davası niteliğinde olduğunu, eda davası açılması mümkün olan hallerde olumlu tespit davası açılmasında hukuki yararın bulunmadığını*»⁸⁸

√ «*Kesinleşmiş ilama karşı menfi tespit davası açılmasında hukuki yararı bulunmayacağını*»⁸⁹

√ «*Davalı banka tarafından kredi hesabı için verilen ibranamenin dava konusu takibe konu alacağı kapsamadığı ve bu takibe konu kredi*

⁸⁴ Bknz: 11. HD. 18.1.1988 T. 5330/5 (www.e-uyar.com)

⁸⁵ Bknz: 11. HD. 2.3.1982 T. 530/852 (www.e-uyar.com)

⁸⁶ Bknz: 11. HD. 09.06.2014 T. 4840/10941 (www.e-uyar.com)

⁸⁷ Bknz: 19. HD. 12.05.2014 T. 11461/8957 (www.e-uyar.com)

⁸⁸ Bknz: 19. HD. 17.03.2014 T. 19379/5207 (www.e-uyar.com)

⁸⁹ Bknz: 19. HD. 04.03.2014 T. 6848/4247 (www.e-uyar.com)

yönünden de yapılan ödeme sonrası ibraname verildiği dikkate alındığında davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunmadığını»⁹⁰

√ «Çıkarılan yenileme muhtırasının iptali halinde davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararı sona ereceğinden, buna yönelik şikayetin sonucunun beklenmesinin gerekeceğini»⁹¹

√ «Çek hakkında menfi tespit davasının açılmasından önce davacı hakkında davalı tarafından iflas davası açılmış olması nedeniyle davacının ayrı menfi tespit davası açmasında hukuki yararının bulunmadığını ve dava şartı yokluğundan davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁹²

√ «İtirazın iptali davası açıldıktan sonra aynı hukuki sebebe dayanarak menfi tespit davası açılmasında hukuki yararın bulunmadığını»⁹³

√ «Menfi tespit davasında ileri sürülen iddialar itirazın iptali davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunmadığını»⁹⁴

√ «İcra takibinden sonra ve itirazın iptali davası açılmadan önce borçlu tarafından ödeme yapılması halinde, yapılan bu ödeme düşüldükten sonra kalan miktar üzerinden dava açılması gerekeceğini; dolayısıyla takipten sonra, ancak dava açılmadan önce yapılmış olan ödeme yönünden dava açılmasında, davacı tarafın hukuki yararının olmadığı kabulü gerekeceğini»⁹⁵

√ «Davacının ipotekle güvence altına alınan alacağın ödendiğine ilişkin yazılı beyanı ile, davacının borcunu ödedikten sonra 6111 sayılı Yasa'dan yararlanma talebinde bulunmasında herhangi bir hukuki menfaat bulunmadığı kanaati ile davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁹⁶

√ «İflas davası sırasında tüm savunmalarını ileri sürme imkanı bulunan borçlunun, bu konuda menfi tespit davası açmasında hukuki yararı bulunmadığı»⁹⁷

⁹⁰ Bknz: 19. HD. 06.03.2014 T. 1253/4473 (www.e-uyar.com)

⁹¹ Bknz: 11. HD. 19.03.2014 T. 349/5369 (www.e-uyar.com)

⁹² Bknz: 19. HD. 04.03.2014 T. 19136/4253 (www.e-uyar.com)

⁹³ Bknz: 19. HD. 16.12.2013 T. 14780/19903 (www.e-uyar.com)

⁹⁴ Bknz: 19. HD. 04.12.2013 T. 14644/19360 (www.e-uyar.com)

⁹⁵ Bknz: HGK. 20.02.2013 T. 19-780/258 (www.e-uyar.com)

⁹⁶ Bknz: 19. HD. 30.04.2012 T. 667/7241 (www.e-uyar.com)

⁹⁷ Bknz: 23. HD. 30.04.2012 T. 576/320 (www.e-uyar.com)

√ «İcra takibinden sonra açılan davanın takip alacaklısına karşı açılacağını, cirantaların bu davada taraf olamayacaklarını, bu nedenle davalı cirantalar hakkındaki davanın hukuki menfaat yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁹⁸

√ «Olumsuz tespit davasında ‘hukuki yarar’ bulunmasının, olumsuz tespit davasını bir ‘dava şartı’ olduğunu, bu nedenle davacının bu davayı açmakta hukuki yararının bulunduğunu ispat etmek durumunda olduğunu; alacaklının icra takibine hiçbir belgeye dayanmadan geçmesi ya da dayandığı belgenin 68. maddedeki belgelerden olmaması halinde borçlunun olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararının bulunuyor sayılmayacağını»⁹⁹

√ «Olumsuz tespit davasında ileri sürülen iddialar, ‘itirazın iptali davası’nda savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden hakkında ‘itirazın iptali davası’ açılmış olan borçlunun alacaklı hakkında ‘olumsuz tespit davası’ açmakta hukuki yararının bulunmayacağını»¹⁰⁰

√ «Borçlu tarafından ‘borcun ödendiği’ konusunda istirdat davası açılması gerekirken olumsuz tespit davası açılmasında hukuki yarar bulunmayacağını»¹⁰¹

√ «Borçlunun itirazı üzerine duran takibin devam etmesi için alacaklının dava açması gerektiğinden, borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan bir tehlike ve belirsizlik bulunmadığını ve davacı borçlunun duran takibe rağmen menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunmadığını»¹⁰²

√ «Borçlunun, itirazın iptali davasında savunmalarını ileri sürme imkanı bulunduğundan, ayrıca menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunmayacağını»¹⁰³

√ «İcra takibinde davacının emekli maaşı üzerine konulan haczin icra mahkemesi kararıyla kaldırılmasına karar verilmiş olduğundan, maaş haczi nedeniyle tahsil edilen paranın iadesi İİK. 361. madde hükmü gereği olup, bu nedenle ayrı dava açılmasında hukuki yarar bulunmadığını»¹⁰⁴

⁹⁸ Bknz: 19. HD. 26.01.2012 T. 15352/870 (www.e-uyar.com)

⁹⁹ Bknz: 19. HD. 03.10.2011 T. 10289/11788 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁰ Bknz: 19. HD. 24.02.2011 T. 13689/2409; 19. HD. 16.06.2008 T. 4972/6600 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹ Bknz: 19. HD. 04.05.2011 T. 13070/6126 (www.e-uyar.com)

¹⁰² Bknz: 19. HD. 01.07.2010 T. 11561/8396 (www.e-uyar.com)

¹⁰³ Bknz: 19. HD. 17.06.2010 T. 8838/7723 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁴ Bknz: 19. HD. 07.06.2010 T. 11993/7025 (www.e-uyar.com)

√ «Aynı konuda daha önce itirazın iptali davası açılıp sonuçta verilmiş olan kararın kesinleşmiş olması halinde borçlunun alacaklıya karşı olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararının bulunmayacağını»¹⁰⁵

√ «Menfi tespit davası «açmakta, borçlunun hukukî yararının bulunmaması halinde, ‘hukuki yarar’ yokluğu nedeniyle menfi tespit davasının reddine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰⁶

√ «Birleştirilen menfi tespit davasının, asıl dava olan itirazın iptali davası açıldıktan sonra açıldığı, borçlunun itirazın iptali davasında borçlu olmadığı def’i yolu ile savunma olanağı bulunduğundan itirazın iptali davasından sonra menfi tespit davası açmasında hukuki yararının bulunmadığını, hukuki yarar dava şartlarından olduğundan mahkemece bu durumun re’sen gözetilerek menfi tespit davasının reddine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰⁷

√ «Davacı borçlunun aleyhindeki itirazın iptali davasında borçlu olmadığı yolundaki savunmalarını ileri sürebilmesi mümkün olduğundan itirazın iptali davası açıldıktan sonra aynı konuda menfi tespit davası açmasında hukuki yararın bulunmayacağını, mahkemece dava şartlarından sayılan hukuki yararın resen gözetilmeksizin işin esasına girerek karar vermesinin bozmayı gerektireceğini»¹⁰⁸

√ «İcra dairelerinin yaptıkları hesaplama sonucunda borçludan fazla para tahsil ettiğinin anlaşılması halinde -İİK. m. 361 uyarınca- ayrıca bir mahkeme hükmüne gerek kalmaksızın alacaklıya ödedikleri parayı alacaklıdan geri alarak borçluya geri vermekle yükümlü olduklarından borçlu tarafından bu konuda açılacak geri alma davasının ‘hukuki yarar yokluğu’ nedeniyle reddedilmesi gerekeceğini»¹⁰⁹

√ «Davalı bankanın açılan itirazın iptali davasında her türlü savunmasını yapma hakkına sahip olduğundan menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığını»¹¹⁰

√ «Davacının fazladan tahsil edildiğini bildirdiği miktarlar yönünden İcra ve İflas Kanunu’nun 361. maddesi çerçevesinde talepte

¹⁰⁵ Bknz: 19. HD. 01.06.2010 T. 9278/6767; 19. HD. 22.11.2007 T. 7585/10431 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶ Bknz: 19. HD. 25.03.2010 T. 9519/3466 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷ Bknz: 19. HD. 25.02.2010 T. 9562/1953 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁸ Bknz: 19. HD. 04.02.2010 T. 3013/999 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁹ Bknz: 19. HD. 28.01.2010 T. 3609/721 (www.e-uyar.com)

¹¹⁰ Bknz: 19. HD. 09.06.2008 T. 132/6356 (www.e-uyar.com)

bulunması gerektiğini, istirdat davasını açmakta hukuki yararının bulunmadığını»¹¹¹

√ «*Davacının devam eden icra takibi içinde sahip olduğu hakları kullanmak yerine, ayrı bir dava ile borcun bittiğinin tespitinde hukuki yararı bulunmadığından, davacının bu nedenle reddedilmesi gerekeceğini»¹¹²*

√ «*Borçlunun, hükmün verildiği tarihten önceki dönemde borcun ödenmiş olduğunu ileri sürerek, istirdat davası veya menfi tespit davası açamayacağını»¹¹³*

√ «*Dava konusu bono ve takiple ilgisi bulunmayan kişi tarafından -aynı ismi taşıyan oğlunun keşide ettiği bonoya dayalı olarak, oğlu aleyhine yapılan icra takibi hakkında- açılan olumsuz tespit davasının ‘hukuki yarar yokluğu nedeniyle’ reddi gerekeceğini»¹¹⁴*

√ «*Olumsuz tespit davasında ileri sürülen iddialar itirazın iptali davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden borçlunun, aleyhine itirazın iptali davası açıldıktan sonra, olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararının bulunmadığını»¹¹⁵*

√ «*İstirdat davası (İİK. 72/VII) yerine, olumsuz tespit davası açılmasında hukuki yarar bulunmadığını»¹¹⁶*

√ «*İİK. ’nun 89/I haciz ihbarnamesine gecikmiş itirazda bulunarak takibin iptalini istemiş olan üçüncü kişinin icra mahkemesinden aldığı ‘gecikmiş itirazın kabulüne’ ilişkin kararın kesinleşmesi halinde genel mahkemede açtığı olumsuz tespit davasının ‘hukuki yarar yokluğu’ nedeniyle reddedilmesi gerekeceğini»¹¹⁷*

√ «*Davacının ‘ikinci haciz ihbarnamesi gönderilmesinin yasaya aykırı olduğunu’ şikayet yoluyla icra mahkemesine bildirerek hatalı işlemin iptalini sağlama olanağı varken, olumsuz tespit davası açmasında hukuki yararının bulunduğu ileri sürülemeyeceğini»¹¹⁸*

√ «*Kendisine birinci haciz ihbarnamesi tebliğ edilememiş olan üçüncü kişinin İİK.nun 89. maddesine dayalı olumsuz tespit davası*

¹¹¹ Bknz: HGK. 14.11.2007 T. 13-848/840 (www.e-uyar.com)

¹¹² Bknz: 4. HD. 09.10.2006 T. 11321/10575 (www.e-uyar.com)

¹¹³ Bknz: 11. HD. 21.02.2005 T. 5023/1472 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴ Bknz: 19. HD. 3.3.2004 T. 3881/2098; HGK. 20.10.2004 T. 19-618/552 (www.e-uyar.com)

¹¹⁵ Bknz: 19. HD. 26.6.2003 T. 10019/6865 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶ Bknz: 19. HD. 18.04.2006 T. 9432/4144 (www.e-uyar.com)

¹¹⁷ Bknz: 19. HD. 7.10.2003 T. 6341/9374 (www.e-uyar.com)

¹¹⁸ Bknz: 19. HD. 15.4.1999 T. 1887/2494 (www.e-uyar.com)

açma koşulları oluşmadığından açtığı davanın 'hukuki yarar yokluğu' nedeniyle reddedilmesi gerekeceğini»¹¹⁹

√ «Ciro silsilesinde imzası bulunmayan kişinin olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararının bulunmadığını»¹²⁰

√ «Bonoda müsterek borçlu olanların birbirlerine karşı dava açmakta hukuki yararlarının bulunmadığını»¹²¹

√ «İcra kovuşturması sonucu davalıya haksız olarak ödenmiş olan para hakkında 'geri alma davası' yerine 'borçsuzluğun tespiti' için dava açılmayacağını»¹²²

belirtmiştir.

III- a) Takibin kesinleşmesi halinde, takipten s o n r a açılacak olumsuz tespit davalarında, **kesinleşen takibin i l â m s ı z y a d a ilamlı olması** fark yaratmaz. Başka bir deyişle, takibin kesinleşmesi halinde, olumsuz tespit davasının açılması olanağı sadece «ilamsız takipler» için öngörülmüş değildir.¹²³ İcra ve İflâs Kanununda olumsuz tespit davasının, «ilamlı» ya da «ilamsız» takip ayrımı yapılmaksızın açılabilceği öngörüldüğü gibi, İİK.'nin «ilâmların icrasına ilişkin» 2. Babında yer alan hükümlere aykırı olmayan hükümlerinin -bu arada İİK. mad. 72'nin- ilamlı icrada da uygulanacağı İİK. mad. 41'de açıkça belirtilmiş olduğundan, *ilamlı takiplere* karşı da «**olumsuz tespit davası**» açılabilir.^{124 125} İlamlı t a k i b e karşı da, İİK. mad. 33'de öngörülen belgelerle itiraz edilmediği için «takibin geri bırakılması ya da iptali» istemleri reddedilen borçlular da, olumsuz tespit davası açabilirler. Nitekim, İİK. mad. 33/son'da açıkça İİK. mad. 72'ye yollama yapılmıştır. Gerçi, yapılan yollama sadece «takip konusu borcun ödenmiş olması» varsayımına ilişkin ise de -yani sadece «geri alma davası»na yollamada bulunulmuşsa da- bu yollamayı maddenin tümüne -yani, «olumsuz tespit davası»nı da içerecek şekilde- yapılmış bir yollama

¹¹⁹ Bknz: 19. HD. 2.7.1997 T. 431/6895 (www.e-uyar.com)

¹²⁰ Bknz: 19. HD. 20.12.1994 T. 2475/12804 (www.e-uyar.com)

¹²¹ Bknz: 19. HD. 8.6.1999 T. 6900/2004 (www.e-uyar.com)

¹²² Bknz: 19. HD. 2.2.1999 T. 7417/428 (www.e-uyar.com)

¹²³ Bknz: 19. HD. 17.5.1996 T. 3301/4868; 4. HD. 16.11.1971 T. 8497/9729 (www.e-uyar.com)

¹²⁴ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 200 vd. – BERKİN, N. age. s:139 – BERKİN, N. Yargıtay İcra ve İflas Dairesinin Son İçtihatları (İHFM. 1975/1-2, s:200) – TÜRK, A. age. s: 173 – MUŞUL, T. age. s: 85

¹²⁵ Bknz: 12. HD. 17.11.1981 T. 6665/8435 – 4. HD. 18.11.1971 T. 3497/6729; 19. HD. 23.11.1996 T. 2601/11640; 12. HD. 17.3.2009 T. 24059/5604; 11. HD. 11.2.2005 T. 5023/1472; 19. HD. 17.5.1996 T. 3301/4898; 11. HD. 11.11.1994 T. 6464/8469 (www.e-uyar.com)

olarak kabul etmek gerekir. Çünkü, 538 sayılı Kanun ile İİK.'da değişiklik yapılırken, 33. maddede, 72. maddenin sadece son fıkrasına yapılan yollamada değişiklik yapılması unutulmuş ve 33. madde bugünkü hatalı şeklini almıştır.¹²⁶

Ancak hemen belirtelim ki; borçlu *ilamın verildiği tarihten önceki dönemde, borcun «itfa edilmiş» ya da «zamanaşımına uğramış olduğunu» ileri sürerek* olumsuz tespit davası açamaz, çünkü bu iddiaların dava sırasında ileri sürülmesi gerekirdi. HMK.'nın 303. maddesindeki «kesin hüküm» kuralı, mevcut ilama karşı bu olasılıkta dava açılmasını engeller.^{127 128}

Buna karşın, ilama bağlanmış olan borç, ilamın verilmesinden sonraki bir tarihte *sona ermiş, zamanaşımına uğramış veya borçluya mehil (süre) verilmiş* olabilir. Buna rağmen alacaklı, bu ilama dayanarak borçlu hakkında ilamlı takibe girişmek isteyebilir. İşte bu durumdaki borçlu, alacaklıya karşı olumsuz tespit davası açmakta hukukî yarar sahibidir...^{129 130}

«İlâm»lar hakkında -yukarıda belirtildiği oranda- olumsuz tespit davası açılabilmesine rağmen «ilam niteliğindeki belge»ler (İİK. mad. 38) hakkında da olumsuz tespit davası açılması mümkün değildir.^{131 132}

b) «Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takipler»den;

aa- «Tasınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takipler» de; açıkça İcra ve İflâs Kanununda *olumsuz tespit (ve geri alma) davası* düzenlenmemişse de, İİK. mad. 147/I'de «Ödeme emrine itiraz hakkında, 62'den 72 nci maddeye kadar olan hükümler uygulama-

¹²⁶ POSTACIOĞLU, İ. age. s:259; agm. s:829 – UYAR, T. İcra Hukukunda İlamlı Takipler, 1991, 2. Bası, s:428 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:200 vd. – TÜRK, A. age. s: 174

¹²⁷ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davaları, s: 204 – KURU, B. El Kitabı, s: – TÜRK, A. age. s: 175 – POSTACIOĞLU, İ. age. s: 662 – MUŞUL, T. age. s: 86, 88

¹²⁸ Bknz: 11. HD. 11.11.1994 T. 6464/8469; 4. HD. 8.5.1974 T. 1274/2365; 4. HD. 29.3.1973 T. 9514/3736; 4. HD. 15.1.1974 T. 12745/46; 12. HD. 17.3.2009 T. 24059/5604; 11. HD. 21.2.2005 T. 5023/1472; 4. HD. 26.2.1979 T. 5479/2512; 11. HD. 21.2.2005 T. 5023/1472 (www.e-uyar.com)

¹²⁹ TÜRK, A. age. s: 199; 263 vd. – MUŞUL, T. age. s: 87, 88

¹³⁰ Bknz: 4. HD. 26.2.1979 T. 5479/2512; 11. HD. 21.2.2005 T. 5023/1472 (www.e-uyar.com)

¹³¹ POSTACIOĞLU, İ. age. s: 662 – ÜSTÜNDAĞ, S. age. s: 417 – TÜRK, A. age. s: 175 vd.

¹³² Karş: MUŞUL, T. age. s: 88

nır» denilmiş olduğundan, bu takip yolunda da olumsuz tespit davası açılabilceğinde kuşkuya düşmemek gerekir.

Borçlunun -İİK. mad. 147/(2) uyarınca- «sadece rehin hakkına itiraz etmesi halinde» takip konusu alacak miktarı kesinleşmiş olacağından, «maddi hukuk bakımından borçlu olmadığını» kanıtlamak için, olumsuz tespit davası açması gerekecektir...¹³³

bb- «İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takipler»den;

aaa) «İpoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilâmlı takipler»de,

İİK.'nın 149a/I. maddesinde atıfta bulunulan 33/IV maddesinde «Borçlu bulunmadığı parayı ödemek mecburiyetinde kalan borçlunun 72 nci madde mucibince istirdat davası açarak paranın geriye verilmesini istemek hakkı saklıdır» denilmiş olduğundan, borçlu bu takip yolunda da «maddi hukuk bakımından borçlu olmadığının tespiti için» olumsuz tespit davası açabilir.¹³⁴

bbb) «İpoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilâmsız takipler»de, İİK.'nın 150 a/I. maddesinde, açıkça 72. maddeye atıfta bulunulmuş olduğundan, bu talep yolunda da olumsuz tespit davası açılabilceği kuşkusuzdur.^{135 136}

cc- İpoteğin iptali (kaldırılması, silinmesi) davası: İpotekli takiplerde r e h i n h a k k ı itiraz konusu yapılamazsa da, «borçlu» ya da «taşınmaz maliki üçüncü kişi» tarafından *ipoteğin iptali (hükümsüzlüğü) davası* açılabilir.¹³⁷

İİK. mad. 150'de (c: 3) açıkça «ipoteğin iptali hakkında dava açılması halinde 72 nci madde hükümleri kıyasen uygulanır» denilmiştir. Bu nedenle, borçlu «borçlu olmadığının tespiti ile birlikte, ipoteğin de iptalini» isteyebilir.¹³⁸ Bu dava çeşitli nedenlerle açılabilir. Bu

¹³³ TÜRK, A. age. s: 178

¹³⁴ POSTACIOĞLU, İ. age. s: 259 – POSTACIOĞLU, İ. agm. s: 829 – BERKİN, N. age. s: 136 – TÜRK, A. age. s: 178

¹³⁵ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 208 – POSTACIOĞLU, İ. age. s: 260 – POSTACIOĞLU, İ. agm. s: 830 – BERKİN, N. age. s: 136 – TÜRK, A. age. s: 179 – UYAR, T. İcra Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi, 2. Bası, 1992, s: 215; 223

¹³⁶ Bknz: 12. HD. 12.11.1981 T. 6526/6237; 19. HD. 23.12.1996 T. 2601/11640; 12. HD. 2.3.1989 T. 756/2965; 12. HD. 20.2.1984 T. 11750/151; 4. HD. 18.11.1971 T. 8497/9729; 12. HD. 29.9.1981 T. 5437/7156; 19. HD. 9.11.2000 T. 4902/7605; 19. HD. 14.10.2002 T. 2033/6608; 19. HD. 1.6.2000 T. 969/4842 (www.e-uyar.com)

¹³⁷ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 213 – ÜSTÜNDAĞ, S. age. s: 359 – MUŞUL, T. age. s: 88

¹³⁸ TÜRK, A. age. s: 180

nedenler ya doğrudan doğruya ipotek hakkına veya ipoteğin güvence altına aldığı alacağa ya da her ikisine ilişkin olabilir.¹³⁹ Uygu l a m a d a; *hükümsüz olan -örneğin; kumar borcu için-kurulan ipoteklerin, ipotekli kontrgaranti edilen banka teminat mektubunun riski doğmadığı durumlarda, «borçlu bulunmadığı»nın tespiti için ‘ipoteğin iptali davaları’ açılmaktadır...*¹⁴⁰

c) «Kambiyo senetlerine dayanan» haciz yolu ile takiplerde, «olumsuz tespit davası» açma olanağı İİK. mad. 170/b’de açıkça öngörülmüştür.¹⁴¹

Ayrıca, İİK. mad. 169a/VI ve 170/III hükümleri, «kambiyo senetlerine karşı olumsuz tespit davası açılmasının, icra mahkemesindeki borca ve imzaya itiraz prosedürüne etkilerini düzenlemektedir...¹⁴²

Bu takip yolunda «icra takibinden önce» olumsuz tespit davası açmakta borçlu avantajlı durumda değildir. Çünkü, bu senetler tedavül ettiği için -hatta; olumsuz tespit davası açıldıktan sonra bir başkasına ciro edilebileceğinden- davacı borçlunun «senedi devralan kişinin bile kendisi zararına hareket ettiğini» (TTK mad. 687, 778, 818/e, 825/II) kanıtlamak zorunda kalabilir.¹⁴³ Buna karşılık «icra takibinden sonra» açılan olumsuz tespit davasında davacı-borçlu -senet icra dairesine ibraz edilmiş (İİK. mad. 167/II) olduğundan- daha avantajlı durumdadır.¹⁴⁴

ç) Açık artırma yoluyla satılan taşınmazı işgal eden üçüncü kişi de, genel mahkemede «hacizden önceki bir tarihten beri taşınmazın kiracısı olduğu»nun veya «alıcının, kendisinin kiracılık sıfatını kabul etmiş olduğu»nun tespiti için -İİK.’nin 135. maddesinin kendisi hakkında uygulanmasını önlemek için- bir olumsuz tespit davası açabilir.^{145 146}

Davacı «taşınmazın, hacizden önceki bir tarihten beri kiracısı olduğunu» İİK. mad. 135/II çerçevesinde ‘yazılı delil’ ile ve «alıcının,

¹³⁹ POSTACIOĞLU, İ. age. s: 574 – TÜRK, A. age. s: 181

¹⁴⁰ TÜRK, A. age. s: 181

¹⁴¹ UYAR, T. İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, 4. Bası ,s: 941 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 219 vd. – TÜRK, A. s: 126; 195

¹⁴² TÜRK, A. age. s: 126

¹⁴³ TÜRK, A. age. s: 127 – KARAYALÇIN, Y. Ticari Senetler, 1970, s: 321 – İNAN, M. Hatır Senetleri, 1969, s: 131

¹⁴⁴ TÜRK, A. age. s: 127 – GÜRBÜZ, H. age. s: 557

¹⁴⁵ KURU, B. Menfi Tespit ve İstirdat Davası, s: 214

¹⁴⁶ Bknz: HGK. 11.12.1963 T. 4-17/95 (www.e-uyar.com)

kendisinin kiracılık sıfatını kabul etmiş olduğunu» ‘tanık’ dahil her türlü delille ispat edebilir...

Yüksek mahkeme;

«İhale konusu taşınmazı işgal etmekte olan üçüncü kişinin, taşınmazı tahliye etmesi gerekmediğinin tespiti amacıyla genel mahkemede tespit davası -İİK. mad. 72 anlamında bir menfi tespit davası açabileceğini, tahliye tehdidi (İİK. mad. 135) altında olan üçüncü kişinin menfi tespit davası açmasında hukuki yararının bulunduğunu, alıcının tahliye talebinde bulunmasından sonra açılan menfi tespit davalarında, mahkemenin, İİK. mad. 72/3, c: 1 gereğince tedbiren (tahliyenin durdurulmasına) karar veremeyeceğini, ancak İİK. mad. 72/3, c: 2 hükmü kıyasen uygulandığında tahliye işleminden sonraki, (taşınmazın alıcıya teslim edilmesinin durdurulması) yönünde ihtiyati tedbir kararı verebileceğini; genel mahkemede menfi tespit davası (İİK. mad. 72) açılmış olmasının, icra mahkemesinde görülmekte olan şikayet bakımından bekletici mesele yapılmasını gerektirmeyeceğini; asliye hukuk mahkemesinin verdiği ihale konusu taşınmazın ihale alıcısına teslim edilmemesine ilişkin ihtiyati tedbir kararının iflas müdürlüğünce uygulanması zorunlu olduğundan, bu karar taşınmazın tahliyesini engellemez ise de, ihale alıcısına teslim edilmesini engelleyeceğinden, mahkemece şikayetin kısmen kabulü ile üçüncü kişinin taşınmazın tesliminin durdurulmasına ilişkin isteminin kabulü gerekeceğini»¹⁴⁷

belirtmiştir.

d) «Kiralanan taşınmazların ilamsız icra yolu ile tahliyesi» için yapılan takiplerde de (daha doğrusu «kira bedelinin ödenmemesi nedeniyle yapılan ilamsız tahliye takiplerinde) olumsuz tespit davası açılabileceği, İİK. mad. 269d’de açıkça öngörülmüştür.^{148 149}

Süresinde, gönderilen ödeme emrine itiraz etmediği için takip konusu yapılmış olan «kira borcu» kesinleşen borçlu-kiracı «borçlu olmadığının tespiti için» mahkemede ‘olumsuz tespit davası’ açabilir.

Mahkeme, tahliye takibinden sonra olumsuz tespit davasını açmış olan davacı -borçlunun talebi üzerine «tahliye takibinin durdurulmasına» karar veremezse de (İİK. mad. 269d; 72/III, c: 2), istenen kira

¹⁴⁷ Bknz: 12. HD. 29.01.2014 T. 35853/2258; 29.01.2014 T. 35854/2257; 29.01.2014 T. 35855/2256; 29.01.2014 T. 35856/2255 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁸ **UYAR, T.** İcra Hukukunda Tahliye ,1987, 2. Bası, s: 388 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 220 vd.

¹⁴⁹ Bknz: 12. HD. 31.3.1981 T. 1539/3231 (www.e-uyar.com)

borcunun «ödeme süresi» içinde icra dosyasına yatırılması üzerine, «teminat karşılığında yatan paranın kiralayana ödenmemesi» konusunda «ihtiyati tedbir kararı» verilebilir (İİK. mad. 269d; 72/III, c: 2). Fakat bu durumda borçlu-kiracı, icra dosyasına yatırmış olduğu paranın kiralayana ödenmesine muvafakat etmemiş olduğundan, temerrüt olduğu için, icra mahkemesi 'itirazın kaldırılmasına ve tahliye' karar verilir...^{150 151} Ancak, bu durumda tespit davasına bakan mahkeme, borçlu-kiracının talebi üzerine «tahliye kararının icrasının durdurulmasına» karar verebilir.¹⁵²

«Kira süresinin sona ermesi nedenine dayanan ilâmsız tahliye takiplerinde», İİK. mad. 269d'ye benzer bir hüküm Kanunda yer almasına rağmen, **doktrinde**¹⁵³ «hukukî yararı» bulunması koşulu ile, tahliye takibinden önce olduğu gibi- tahliye takibinden sonra da «borçlu-kiracının olumsuz tespit davası açabileceği ve mahkemenin 'teminat karşılığında, ilamsız tahliye takibinin durdurulması' hakkında 'ihtiyati tedbir kararı' verebileceği» kabul edilmektedir.

e) «İhtiyati haciz kararına dayanan takiplerde» de «olumsuz tespit davası açılabilir».¹⁵⁴

İhtiyati haciz'den sonra fakat normal takip başlamadan önce -yani, daha teknik bir ifade ile, ihtiyati haciz kararından ya da bu kararın uygulanmasından (İİK. mad. 261) sonra fakat alacaklının takip talebinde bulunmasından (İİK. mad. 264/I) önce- açılacak olumsuz tespit davası, **bir görüşe göre**¹⁵⁵ «ihtiyati haciz kararı -Yargıtay'ın görüşünün tersine- 'icra takip muamelesi'¹⁵⁶ sayıldığından,¹⁵⁷ icra takibinden sonra açılmış bir dava» sayılır. **Yüksek mahkeme**, öteden beri, ihtiyati haciz kararını bir 'icra takip muamelesi' saymadığından, bu görüş çerçevesinde, ihtiyati haciz kararından sonra

¹⁵⁰ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 221

¹⁵¹ Bknz: 12. HD. 17.6.1994 T. 8020/8194; 22.3.1988 T. 5405/3498; 6. HD. 10.3.2004 T. 2521/2783; 17.11.2008 T. 10415/12696; 5.6.2008 T. 4911/7204; 12. HD. 25.2.1991 T. 8345/2210 (www.e-uyar.com)

¹⁵² Bknz: 12. HD. 17.9.1981 T. 4963/6782 (www.e-uyar.com)

¹⁵³ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 226

¹⁵⁴ Bknz: 4. HD. 27.11.1980 T. 13480/13734 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁵ POSTACIOĞLU, İ. age. s:264, 271, 709; agm. s:833

¹⁵⁶ Bu kavram hakkında ayrıntılı bilgi için bknz: UMAR, B. İcra ve İflas Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi, 1973, s:171 vd.

¹⁵⁷ UMAR, B. age. s:199 – POSTACIOĞLU, İ. age. s:264, 271, 709 – BERKİN, N. İflas Hukuku, 1972, s:408 – BERKİN, N. İcra Hukuku Dersleri, 1969, s: 137 – GÜRDOĞAN, B. İcra Hukuku ,1970, s: 130 – MUŞUL, T. age. s: 203, 209 – MUŞUL, T. age. s: 243

açılan olumsuz tespit davasının, «icra takibinden önce açılmış» bir dava olarak değerlendirilmesi gerekecektir. Doktrinde ileri sürülen -ve katıldığımız- hukuk tekniğine daha uygun olan **diğer bir görüşe göre**,¹⁵⁸ ise «ihtiyati haciz kararı (hatta, ihtiyati haciz talebi) icra takip işlemi ise de, «icra takip talebi» değildir. İİK. mad. 272/II ve III'deki «icra takibinden maksat, 'icra takip işlemi' olmayıp 'icra takip talebi'dir (İİK. mad. 58). Bu nedenle, ihtiyati haciz kararından ya da bu kararın uygulamasından sonra fakat icra takip talebinden önce açılan olumsuz tespit davası da, «icra takibinden önce açılmış bir olumsuz tespit davası»dır.

Eğer «ihtiyati tedbir kararı» *ih-tiyati haciz kararının icrasından* (İİK. mad. 261) önce verilmişse; bu karardan sonra borçlunun malları üzerine ihtiyati haciz uygulanamaz. Fakat; «ihtiyati tedbir kararı», *ih-tiyati haciz kararının icrasından* (İİK. mad. 261) sonra verilmişse; ihtiyati haciz devam eder.¹⁵⁹

f) «İflâs yolu ile yapılan takiplerde» olumsuz tespit davası açma olanağı var mıdır? İİK. mad. 175'de sadece «istirdat (geri alma) davası» açılabilceğinin öngörölmüş olması, bu maddede «olumsuz tespit davası»ndan bahsedilmemiş olması **doktrinde** tereddüt ve tartışma konusu olmuştur. **Bir görüşe göre**,¹⁶⁰ «İİK. mad. 175'de sadece istirdat davasından bahsedilip, olumsuz tespit davasından bahsedilmemesi bir unutma sonucudur... Olumsuz tespit davasını açmakta hukukî yararı olan herkes bu davayı açabileceğinden, iflâs yolu ile yapılan takiplerde de -takipten önce ya da sonra- hukukî yararı bulunmak koşulu ile, borçlu bu davayı açabilir.» Bu görüş çerçevesinde, borçlu iflâs tarihinden önce olumsuz tespit davası açmışsa, mahkeme «bu davadan sonra yapılan iflâs takibinin durdurulması konusunda ihtiyati tedbir kararı» verebilir. Eğer borçlu ihtiyati tedbir kararı istememiş ve alacaklı borçlu aleyhine iflâs takibi yapmış ve daha sonra da «iflâs davası» açmış ise, bu aşamada olumsuz tespit davasına bakan mahkeme İİK. mad. 72/II uyarınca ihtiyati tedbir kararı verirse, iflâs davasına bakan mahkemenin olumsuz tespit davasının sonucunu beklemesi yani bekletici mesele yapması gerekir.

Burada şu hususu belirtelim ki, borçlu eğer iflâs takibine süresi içinde *itiraz etmezse* yukarıdaki durum gerçekleşir. Eğer borçlu, hak-

¹⁵⁸ KURU, B. age. C:1, s:476 – KURU, B. El Kitabı, s:311 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:34 vd.

¹⁵⁹ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 35

¹⁶⁰ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 217 vd. – TÜRK, A. age. s: 183 vd. – MUŞUL, T. age. s: 99

kında yapılan iflâs takibine süresi içinde *itiraz etmiş* ve alacaklı «itirazın kaldırılmasını ve borçlunun iflâsına karar verilmesini» istemişse, iflâs davasında borçlunun her türlü savunmaları araştırılacağından artık, olumsuz tespit davasına bakan mahkemenin, iflâs davasının sonucunu «bekletici sorun» saymaması daha doğru olur.¹⁶¹

Eğer, borçlu iflâs takibinden sonra «olumsuz tespit davası» açmışsa, burada şöyle bir ayırım yapmak gerekir. Eğer borçlu süresi içinde iflâs ödeme emrine itiraz etmişse, bundan sonra ayrıca olumsuz tespit davası açmasında hukukî yararı yoktur. Çünkü açılan (ya da açılacak olan) iflâs davasında borçlu bütün itiraz ve def ilerini serbestçe ileri sürebilecek, «borçlu olmadığını» bu davada kanıtlayabilecektir. Eğer borçlu süresi içinde iflâs ödeme emrine itiraz etmemişse, aleyhine iflâs davası açılmadan önce veya sonra «borçlu olmadığını» kanıtlamak için olumsuz tespit davası açabilir, bunda hukukî yararı vardır. Çünkü bu olasılıkta, aleyhine açılan iflâs davasında «borçlunun gerçekten borçlu olup olmadığı» araştırılmadan, sadece şeklî yönden inceleme ile yetinilerek (İİK. mad. 158/II) iflâsa karar verilecektir. Bu olasılıkta, borçlunun açtığı olumsuz tespit davası, iflâs davasından önce bitmez ve borçlu ticaret mahkemesinin depo kararı üzerine borcunu mahkeme veznesine depo ederse, olumsuz tespit davasına bakan mahkemenin İİK. mad. 72/III uyarınca, «bu paranın alacaklıya ödenmemesi» konusunda ihtiyati tedbir kararı vermesi gerekir...

Diğer bir görüşe göre¹⁶² ise, iflâs yolu ile takip içinde, olumsuz tespit davasına yer verilmemiştir. Bu bir unutkanlık eseri sayılamaz. Borçlu, iflâs takibinden önce olumsuz tespit davası açmış ise, daha sonra aleyhine açılacak iflâs davasında, bu olumsuz tespit davası «bekletici sorun» yapılamaz. Eğer borçlu, iflâs takibinden sonra olumsuz tespit davası açmışsa, bu dava da iflâs takibini etkilemez. Borçlu iflâs davası sonucunda, depo kararına uyarak takip konusu borcu mahkeme veznesine yatırdıktan sonra -İİK. mad. 175 uyarınca- geri alma (istirdat) davası açabilir.

IV- Olumsuz tespit davası ile icra takibi aynı gün açılmışsa, acaba hangisi daha önce açılmış sayılacaktır? Bir görüşe göre,¹⁶³ icra

¹⁶¹ **ALTAY, S.** Menfî Tespit Davası İle Takip Süreci İçinde Oluşan İflas Davası Arasındaki Karşılıklı Etkileşim ve Özellikle Bekletici Sorun Konusu (İBD. 1986/10-11-12, s:711)

¹⁶² **POSTACIOĞLU, İ.** agm. s:830 – **POSTACIOĞLU, İ.** age. s:260 – **POSTACIOĞLU, İ.** İflas Hukuku İlkeleri, 1978, s:27 – **BERKİN, N.** age. s:136

¹⁶³ **GÜRDOĞAN, B.** İcra Hukuku, s: 130 – **KURU, B.** age. C:1, s:476 – **KURU, B.** Menfî Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:34 – **KURU, B.** El Kitabı, s:356 –

takibini daha önce açılmış kabul etmek, kötünıyetli borçlılarla savaşma bakımından daha uygun olur. **Diğler bir görüşe göre,**¹⁶⁴ hukuk kural-larının duraksama halinde, borçlu lehine yorumu yaygın olduğundan, takiple aynı güne rastlayan tespit davasının, daha önce açılmış oldu-ğunu kabul etmek zorunludur. Aksi görüşün, Millet Meclisi Adalet Komisyonu Gerekçesinde kabul edilmiş olması, bu gerekçeye uyan bir hükmün 72. maddenin değışik şeklinde yer almamış olması nedeniyle, bu konuda gerekçeye dayanılmamasını gerektirir.

«İcra takibi»nin ne zaman başladığını belirlemek bu konuda önem taşımaktadır. İ l a m l ı t a k i p, ilâmın icra dairesine verilmesi ile başlar (İİK. mad. 35). İ l a m s ı z t a k i p ise, takip talebi ile başlar (İİK. mad. 42). **Doktrinde**¹⁶⁵ «icra dairesinde t a k i p t a l e b i n d e bulunulması ile değıl, ödeme emrinin icra dairesince düzenlenip postaya verilmesi ile, icra takibinin başlamış olacağı» be-lirtilmişse de^{166 167} uygulamada; -pek çok yerde, hatalı olarak- ödeme emri de takip talebi ile birlikte alacaklı tarafından hazırlanıp icra dai-resine verildiğı için görüşün pratik değeri azalmaktadır.

V- Borçlu, alacaklı tarafından -takip konusu yapılarak veya ya-pılmayarak- kendisinden talep edilen borcunun «zamanaşımına uğra-mış olduğunu» ileri sürerek, alacaklısına karşı «olumsuz tespit davası» açılabilir mi?

Bilindiğı gibi, zamanaşımına uğramakla borç sona ermeyip «eksik borç» (tabii borç) haline gelir...^{168 169} Borçlu *zamanaşımı def'inde* bulunmadıkça, yani «borcun zamanaşımına uğradığını» ileri sürme-dikçe, mahkemece «borcun zamanaşımına uğradığı» doğrudan doğruya gözetilemez (TBK. mad. 161).

B o r ç l u, açtığı olumsuz tespit davasında «maddi hukuk bakı-mından borçlu bulunmadığının tespitini» ister. Borçlu, hakkında i c r a takibi *yapılmadan önce* veya *takipten sonra (sırasında)*, «alacaklısına

ÜSTÜNDAĞ, S. age. s:132 – Adalet Komisyonu Raporu Gerekçesi – MUŞUL, T. age. s: 204

¹⁶⁴ POSTACIOĞLU, İ./ALTAY, S. age. s: 337 – POSTACIOĞLU, İ. age. s:264; agm. s:834 – BERKİN, N. age. s:138

¹⁶⁵ POSTACIOĞLU, İ. age. s:263; agm. s:833

¹⁶⁶ Bu görüşün eleştirisi için bkz: UMAR, B. ag. Tahlil, s:352

¹⁶⁷ Karş: BERKİN, N. age. s:137

¹⁶⁸ TUNÇOMAĞ, K. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), C. 1, 1976, s: 1234 vd., 1264 – TEKİNAY, S.S./AKMAN, S./BURCUOĞLU, H./ALTOP, A. Borçlar Hukuku, 1993, s: 1030 – MUŞUL, T. age. s: 145 – TÜRK, A. age. s: 107

¹⁶⁹ Bknz: 11. HD. 7.7.1975 T. 912/467 (www.e-uyar.com)

olan borcunun zamanaşımına uğradığını» ileri sürerek olumsuz tespit davası açabilir mi?

a- İcra takibinden önce; b o r ç l u, alacaklısının elinde «itirazın kesin olarak kaldırılmasını» (İİK. mad. 68) sağlayacak belge bulunsa da, bulunmasa da, alacaklısına karşı «borcunun zamanaşımına uğradığını» ileri sürerek olumsuz tespit davası açamaz. Çünkü;

aa) Alacaklının elinde, itirazın kesin olarak kaldırılmasını sağlayacak (İİK. mad. 68) nitelikte bir belge yoksa, borçlunun icra dairesine «zamanaşımı itirazı»nda bulunması üzerine, alacaklı icra mahkemesinden «itirazın kaldırılmasını» isteyemeyecek ve borçlu hakkındaki icra takibi durmaya devam edecektir. Bu aşamada, borçlunun «olumsuz tespit davası» açıp, «borcun zamanaşımına uğradığının tespitini» istemekte hukukî yararı bulunmayacaktır... Borçlunun itirazı ile durmuş olan icra takibi hakkında alacaklının «itirazın iptali davası» (İİK. mad. 67) açması halinde, borçlu, bu dava sırasında tüm savunma sebeplerini ileri sürebilecektir...^{170 171 172}

bb) Alacaklının elinde, «itirazın kesin olarak kaldırılmasını» sağlayacak (İİK. mad. 68) nitelikte bir belge bulunması halinde, borçlunun ödeme emrine itirazı üzerine, alacaklının icra mahkemesinden «itirazın kesin olarak kaldırılmasını» istemesi durumunda, borçlu, alacaklının elindeki belgeye göre borcun zamanaşımına uğramış olduğunu kanıtlayabilir.¹⁷³

cc) Alacaklının elinde «kambiyo senedi» bulunuyor olması halinde, borçlu hakkında yapılacak takip üzerine «zamanaşımı itirazı»nda bulunup, önce ‘takibin geçici olarak durdurmasını’ (İİK. mad. 169a) sonra da ‘itirazının kabulünü ve takibin durdurulmasını’ (İİK. mad. 169a) sağlayabilir.¹⁷⁴

b- İcra takibinden sonra; b o r ç l u, «ödeme emrine itirazında» veya «icra mahkemesinde» zamanaşımı itirazında bulunmamış olan borçlunun artık aynı iddia ile «olumsuz tespit davası açamayacağı»

¹⁷⁰ KURU, B. El Kitabı, s: 353 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 28 – TÜRK, A. age. s: 108 – MUŞUL, T. age. s: 145 – KARSLI, A. age. s: 390 – PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M. age. s: 239 – YILDIRIM, M.K./YILDIRIM, N.D. İcra Hukuku, 5. Baskı, s: 121

¹⁷¹ Karş: POSTACIOĞLU, İ. age. s: 261, dipn. 26

¹⁷² Bknz: 11. HD. 14.3.1983 T. 1143/1171 (www.e-uyar.com)

¹⁷³ TÜRK, A. age. s: 108 – MUŞUL, T. age. s: 146

¹⁷⁴ TÜRK, A. age. s: 108

bugün **doktrinimizde**¹⁷⁵ ve **ıctihatlarda**¹⁷⁶ baskın görüş olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu görüşe göre; «zamanaşımına uğramakla borç sona ermeyip eksik (tabii) borç olarak devam ettiğinden, bu konuda ‘maddi hukuk bakımından borçlu olunmadığının tespiti’ istenemez; zamaşımının alacaklı olan kimseye karşı etkisinin gösterilebilmesi için mutlaka borçlu tarafından ileri sürülmesi gerekir, borçlunun bu yetkiyi kullanması ise ancak alacağın takip veya dava konusu yapılması halinde mümkündür, ödeme emrine itiraz etmemiş veya icra dairesine veya icra mahkemesine yaptığı itirazında zamaşımını ileri sürmemiş olan borçlu bu hakkından feragat etmiş sayılır.»¹⁷⁷

Buna karşılık, *borçlu ödeme emrine itiraz ederken veya itirazın kaldırılması duruşmasında (İİK. mad. 62/IV) zamaşımı itirazında bulunduğı halde, bu itiraz (def’i) yerinde görülmeyerek «itirazın kesin olarak kaldırılmasına» karar verilmişse, borçlu, bu aşamada, «alacağın takip talebinden önce zamaşımına uğramış olduğunu» bildirerek, olumsuz tespit davası açabilir...*¹⁷⁸

Doktrinde azınlıkta kalan diğerk bir görüşe göre¹⁷⁹ ise; *borçlunun, ‘alacağın zamaşımına uğraması yüzünden maddi hukuk bakımından bu borcu ödemek zorunda olmadığı’ gerekçesiyle menfi tespit davası açamayacağını kabul etmek, yasa koyucunun amacına ters düşer, kanunun ‘borçlunun zamaşımını mutlaka alacaklının açmış olduğı bir*

¹⁷⁵ **KURU, B.** El Kitabı, s: 357 – **KURU, B.** İlâmsız İcrada Zamaşımının Öne Sürülmesi (BATİDER, Aralık/1986, s: 3-4, s: 92 vd. – (**KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 40 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 1, s: 483 vd. – **MUŞUL, T.** age. s: 146 – **GÜRBÜZ, H.** Ticari Senetlerin İptali Davaları ve Ticari Senetlere Özgü Sorunlar, 1984, s: 558 – **ERDOĞAN, H.** Borçtan Kurtulma, Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 1999, s: 32 – **UMAR, B.** Postacıoğlu’nun İcra Hukuku Adlı Kitabının Tahlili (İHFM. 1968/3-4, s: 349) – **ŞİMŞEK, E.** Hukukta ve Cezada Ticari Senetler, 1983, s: 136 vd. – **PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** age. s: 237, 241 – **YILDIRIM, M. K./YILDIRIM, M. D.** age. s: 121 vd.

¹⁷⁶ Bknz: HGK. 15.4.1972 T. 4-265/242; 19. HD. 20.3.2000 T. 68/1964; 11. HD. 7.7.1975 T. 2912/4679; 11. HD. 6.2.1984 T. 487/541; 11. HD. 21.12.1979 T. 5603/5827; 19. HD. 18.2.1998 T. 325/1063 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁷ **TÜRK, A.** age. s: 111 vd.

¹⁷⁸ **KURU, B.** El Kitabı, s: 359 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 47 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 1, s: 484 – **KURU, B.** İlâmsız İcrada Zamaşımının İleri Sürülmesi, (BATİDER, 1986, c: XII, S:3-4, s:98) – **TÜRK, A.** age. s: 117 – **PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** age. s: 237 – **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E.** age. s: 217

¹⁷⁹ **POSTACIOĞLU, İ.** age. s: 248 vd.; 261, dipn. 26 – **POSTACIOĞLU, İ.** agm. s: 831 – **TÜRK, A.** age. s: 115 vd. – **TÜRK, A.** Takip Konusu Alacağın Zamaşımına Uğraması Nedeniyle Menfi Tespit Davası Açılması (BATİDER, 1999/Haziran, C: XX, S: 1, s: 55 vd.)

davada ya da yaptığı icra takibinde öne sürmesi' şartını aramadığını, ödeme emrine itiraz etmemiş veya itirazında ya da icra mahkemesinde zamanaşımı def'ini öne sürmemiş olan borçlunun bu hakkından vazgeçtiğini belirten bir hüküm bulunmamaktadır...

Alacak, icra takibinin kesinleşmesinden sonraki bir tarihte zamanaşımına uğramışsa, borçlu, -her zaman- icra mahkemesinden «icranın geri bırakılması» kararı alabileceğinden (İİK. mad. 71/II), bu konuda olumsuz tespit davası açmakta hukuki yararı yoktur...¹⁸⁰ Ancak, icra mahkemesi tarafından bu konudaki talebi kabul edilmeyen borçlu «olumsuz tespit davası» açabilir...¹⁸¹

VI- Borçlu «sahtelik iddiasına dayalı bir olumsuz tespit davası» açarsa, -örneğin; takip konusu yapılmak istenen «takipten önce» bir senedin (belgenin) veya takip konusu yapılmış olan «takipten sonra (sırasında) bir senedin (belgenin) 'altındaki i m z a n ı n kendisine ait olmadığını', 'imzanın kendisine ait olduğunun saptanması halinde, bu imzanın transfer imza (başka bir belge altından buraya aktarılmış) olduğunu',¹⁸² 'senetteki vâde/tanzim tarihinde, alacak miktarını yazı ile veya sayı ile belirten kısımda tahrifat yapılmış olduğunu' ileri sürerek, 'bu senetten dolayı hiç ya da talep edildiği kadar borçlu olmadığını tespitini' isterse- bu dava icra takibine nasıl etki edecektir? Böyle bir davanın açılması, icra takibini durduracak mıdır?

Bu konuyu, İİK.'nun 72. maddesinin yanında düzenleyen HUMK'nun 317. maddesi -1.10.2011 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan- yeni HMK'nun 209/(1) maddesi ile yeniden ve eskisinden farklı bir şekilde düzenlemiştir.

Yürürlükten kalkmış olan **HUMK'nun 317. maddesi** uyarınca «Sahteliği ileri sürülen senet hakkında bilirkişi incelemesi yapılmasına ve senedin yazıldığını görenlerin tanık olarak dinlenmesine karar verilince», icra takibi bu aşamada kendiliğinden duruyordu...

Yeni **HMK'nun 209/(1). maddesine** göre ise, bugün «Adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhanagi bir işleme esas alınamayacak»tır.

İİK.'nun 72. maddesinin 2. fıkrası uyarınca «icra takibinden önce menfi tespit davasına bakan mahkeme -talep üzerine- teminat mukabilinde *icra takibinin durdurulması* hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilecek», buna karşın İİK.'nun 72. maddesinin 3. fıkrası uyarınca ise

¹⁸⁰ TÜRK, A. age. s: 117 – MUŞUL, T. age. s: 148 vd.

¹⁸¹ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C: 1, s: 460

¹⁸² MUŞUL, T. age. s: 102

«icra takibinden s o n r a menfi tespit davasına bakan mahkeme -talep üzerine- teminat mukabilinde de olsa *icra takibinin durdurulması* hakkında ihtiyati tedbir kararı veremeyecektir...

«Sahtelik iddiasına dayalı olumsuz tespit davalarında» bu farklı hükümlerden hangisi uygulanacaktır? İcra takibinin durdurulması sağlanabilecekmi-dir? Nasıl?

U y g u l a m a için çok önem taşıyan bir konunun aydınlatılması, «sahtelik iddiasına dayalı olumsuz tespit davaları» bakımından İİK.'nün 72. maddesinin mi yoksa **HMK.'nün 209/(1). maddesinin** mi ö z e l hüküm olduğunun kabulüne bağlıdır.

Doktrinde ve Yargıtay içtihatları arasında bugüne kadar bir birlik sağlanamamış u y g u l a m a d a farklı görüşler ileri sürülmüş, Yargıtay'ın çeşitli Daireleri birbiri ile çelişik kararlar vermişler ve vermeye devam etmektedirler...

Gerçekten, **doktrinde; -HUMK.'nün 317. maddesinin** uygulandığı yani; **1086 s. HUMK.'nün yürürlükte olduğu** 01.10.2011 tarihinden önceki dönemde- oybirliği ile gerek «olumsuz tespit davalarında» (İİK. m. 72) ve gerekse “borçlunun C. Savcılığına şikayeti üzerine takip alacaklısı hakkında sahte senet düzenlemekten dolayı ceza davası açılması üzerine» bu ceza davasının icra takibine etkisi hakkında ‘*HUMK. m. 317, c:2 hükmünün uygulanacağı*’ kabul edilmekte idi.¹⁸³

Bugün ise, bu durumda uygulanması gereken kanun hakkında -yani; *hangi kanunun ‘özel kanun’ sayılması gerektiği hakkında-doktrinde* görüş birliği bulunmamaktadır:

A- a) “Hem sahtelik iddiasına dayalı menfi tespit davalarında ve hem de kambiyo senetlerine dayalı icra takiplerinde HMK.'nün 209/I maddesinin tereddütsüz uygulanması gerektiği” şu şekilde ifade edilmiştir:

¹⁸³ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, 2003, s:18 vd.; 20 – **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, C:2, 2001, s:2100 vd.; 2176 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2004, s:304; 664 – **UYAR, T.** İcra Hukukunda Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları, C:1, 2003, s:34 – **UYAR, T.** İcra ve İflas Kanun Şerhi, C:4, 2008, s:6067 – **TÜRK, A.** age. s:264 vd.; 267 vd – **MUŞUL, T.** age. s:373 vd. – **KOSTAKOĞLU, C.** Banka Kredi Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklar ve Akreditif, 2001, s:721 vd. – **ÇAVDAR, S.** İtirazın İptali, Borçtan Kurulma, Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 2007, s:731 vd. – **YAVUZ, N.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat Davaları , ,2001s:179 – **POSTACIOĞLU, İ. E.** age. s:214.) “Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** agm., s:199 vd.”

- «Adî senetteki imza veya yazı, sahibi tarafından inkâr edilirse, bu mahkemece bir karar verilene kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz (m. 209/1); delil olarak da kullanılamaz... HUMK m. 209'daki bu düzenleme HUMK. m. 317'deki düzenlemenin yerini almış ve işlemlerin durmasını sahtelik incelemesinde bilirkişiye müracaat veya tanık dinlenmesi kararına bağlamak yerine, iddiada bulunulması veya dava açılmasına bağlamıştır.

İmza veya yazı inkârı menfi tespit davası niteliğinde olan ayrı bir sahtelik davasıyla ya da açılmış bir davada sahtelik iddiası olarak savunma şeklinde ileri sürülebilir. Sahteliği iddia olunan senet, bu iddianın ileri sürülmesi (veya davanın açılması) üzerine hiç bir işleme esas alınamayacağından, o senede dayanılarak yürütülmekte olan işlemler de olduğu yerde durur. Bu sonuç, adî senette sahtecilik suçundan dolayı kamu davası açılmasıyla da doğar.

Bu cümleden olmak üzere, sahteliği iddia olunan senede dayanılarak başlatılmış olan bir icra takibi var ise bu takip de sahtelik davasının açıldığına ya da davada sahtelik iddiasında bulunulduğuna ilişkin bir belgenin icra dosyasına ibraz edilmesiyle birlikte olduğu yerde durur ve yeni bir takip işlemi yapılamaz. Burada icra takibinin, sahtelik davasını inceleyen mahkeme tarafından verilecek bir ihtiyati tedbir kararıyla durması söz konusu değildir; dava açıldığına veya sahtelik iddiasında bulunulduğuna dair belgenin icra dairesine ibrazı üzerine icra müdürünün, sahteliği iddia olunan senede dayanılarak başlatılmış bulunan takibi durdurması gerekir. HMK. m. 209'daki 'o senet hiç bir işleme esas alınamaz' şeklindeki hükmün uygulama bakımından muhatabı, o senedi işlemine esas almakta olan, işlemi yapan makamdır. Şayet sahtelik davasına konu senet icra işlemine esas alınmakta ise, kanundaki hukukî sonucu gerçekleştirecek olan makam, o takibi yürüten icra müdürlüğüdür. Ancak uygulamada, sahtelik sebebine dayanan menfi tespit davalarını gören mahkemelerin, talep üzerine davacı borçlular lehine, HMK. m. 209/1 hükmü çerçevesinde sahteliği iddia olunan senede dayanılarak başlatılan icra takiplerinin ihtiyati tedbir yoluyla durdurulmasına karar verdikleri görülmektedir. Yargıtay 19. Hukuk Dairesi de takiplerin ihtiyati tedbir kararıyla durdurulması gerektiği yönünde kararlar vermektedir.

Sahteliği iddia olunan senet, aynı zamanda ve işin doğası gereği sahtelik davasını gören mahkeme tarafından da bir işleme esas alınamaz. Bu mahkemedeki işlemler ise usul işlemleridir.

HMK. m. 209/1'deki sonucun doğması (herhangi bir işleme esas alınamama) için bir ihtiyati tedbir kararına gerek yoktur; fakat sahteliği

iddia olunan senede dayanılarak başlatılmış bulunan bir icra takibinin akıbeti ne olacaktır?

Sahtelik davasının nitelik itibariyle bir menfi tespit davası olmasından hareketle, menfi tespit davasının başlamış bir icra takibine etkisi konusunda İİK. m. 72 de yer alan düzenlemenin, sahtelik iddiasında da uygulama alanı bulup bulamayacağı konusunda bir tereddüt akla gelebilirse de, HMK. m. 209/1'deki düzenlemenin, İİK. m. 72 karşısında da özel hüküm teşkil etmesi sebebiyle, sahtelik iddiasında bulunulması ya da sahtelik davası açılması durumunda İİK m. 72'nin uygulaması ya da sahtelik davası açılması durumunda İİK. m. 72'nin uygulama alanı bulamayacağını belirtmek gerekir. Zira İİK. m. 72 deki menfi tespit davası, icra takibine konu borcun sona erdiği iddiasıyla ve borcu sona erdiren her türlü sükût sebebine (ödeme, ibra, takas, feragat, butlan vb.) dayanılarak açılabilir; oysa bu sebeplerden bir tanesi olan sahtelik iddiasının söz konusu olduğu durum, kanun koyucu tarafından ayrılarak, HMK'nda özel olarak düzenlenmiştir. Dolayısıyla, sahtelik iddiası dışındaki diğer tüm sebeplere dayanılarak açılan menfi tespit davaları İİK. m. 72'nin kapsamına girerken, sahtelik sebebine dayanan menfi tespit davası HMK. m. 209'daki özel düzenlemenin konusunu oluşturur ve bu tür bir iddia ya da davanın icra takibine etkisi de İİK. m. 72'ye göre değil, HMK. m. 209'a göre belirlenir.

Sahtelik iddiasına ve bu iddiaya dayanan menfi tespit davasının bu özel durumu, kanun koyucunun, sahtelik iddiasına verdiği özel önemden kaynaklanmaktadır. HMK. m. 209 ile kanun koyucu, Türk mahkemelerinde, bir davada, davacı tarafından delil olarak kullanılmak istenen bir senedin sahteliğinin davalı tarafından iddia edilmesi veya sahtelik iddiasına dayanılarak ayrı bir dava açılması durumunda, ön sorun şeklindeki incelemenin ya da davanın sonuna kadar, sahteliği iddia olunan senede dayanılarak hiç bir işlem yapılmamasını emredici bir düzenleme ile hükme bağlamıştır. Böylece kanun koyucu, sahtelik şeklindeki iddiaya ayrı bir ciddiyet atfetmiş ve sahtelik şüphesi altındaki bir belgenin hiç bir işleme esas alınmamasını, incelemenin sonuna kadar tüm işlemlerin olduğu yerde durdurulması ve yeni bir işlem yapılmamasını sağlamaya çalışmıştır.

HMK. m. 209'un, İİK. m. 72 karşısında özel hüküm teşkil etmesinin diğer bir sonucu olarak da, 'o senet herhangi bir işleme esas alınmaz' hükmünün kapsamına icra işlemleri de girdiği hâlde, icra işlemlerinin durması için İİK m. 72'de olduğu gibi bir ihtiyati tedbir kararına gerek yoktur. Zira, ihtiyati tedbir kararı, belli ölçüler içinde de olsa hakimnin takdirine bağlı bir karar olduğu hâlde, işlemlerin

durması, kanunun emredici düzenlemesine bağlı olarak, kanun gereği kendiliğinden ortaya çıkacak bir sonuçtur. Böyle bir sonucu hâkimin takdirine bağlamak, kanun koyucunun iradesini yok saymak anlamına gelir.

Buna karşılık kötünîyetle, haksız yere sahtelik iddiasında bulunmuş ve işlemlerin durdurulmuş olması ihtimaline karşı da HMK. m. 213'de diğer taraf lehine tazminata hükmedileceğini düzenlemiştir. HMK. m. 213/1'e göre 'Sahtelik iddiası sonunda haksız çıkan taraf kötünîyetli ise, bu sebeple ertelenen her bir duruşma için celse harcına ve talep hâlinde bu sebeple diğer tarafın uğradığı zarar ziyan tazmin etmeye mahkûm edilir'. Bu hüküm İİK. m. 72'deki asgari bir oranı esas alarak tazminatı düzenleyen hüküm karşısında özel hükümdür. Aslında her iki hükmün de düzenleme amacı aynı olmakla birlikte HMK. m. 213'deki düzenlemede, sadece İİK. m. 72'deki belirli oranda götürü tazminata yer verilmemiş, zararın ispatı şartına bağlı olarak tazminata hükmedileceği düzenlenmiştir.»

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi yeni kararlarında HMK. m. 209'daki düzenlemenin kambiyo senetlerinde imzaya itirazın sonucunu düzenleyen İİK. m. 170 hükmü karşısında genel hüküm olduğu ve imza sahteliği iddiası halinde icra takibinin durmayacağını içtihat etmiştir. Böylece Yargıtay 12. Hukuk Dairesi eski içtihadından dönmüştür. Doktrinde de bu içtihadı takiben, kambiyo senetlerindeki imza inkarı (sahtelik iddiası) halinde HMK. m. 209/1 yerine, imzaya itirazın icra takibine etkisini düzenleyen İİK. m. 170/1 hükmünün «özel hüküm» olarak uygulanması gerektiği görüşü savunulmuştur.***

*Yargıtay 19. Hukuk Dairesi ise HMK. m. 209'un uygulanması bakımından senedin kambiyo senedi olup olmaması arasında bir fark gözetmemekte ve sahtelik iddiası ya da davasının varlığında HMK. m. 209/1 hükmü gereği sahteliği iddia olunan senede dayanılarak başlatılmış olan icra takibinin de (teminatsız olarak) kendiliğinden duracağına karar vermektedir.****

* 12. HD. 03.12.2012 T. 18504/35906 (yayınlanmamıştır); 19.11.2012 T. 17113/33554 (yayınlanmamıştır); 13.03.2012 T. 23226/7751 (yayınlanmamıştır); 09.07.2012 T. 4910/24037 (yayınlanmamıştır); 27.11.2012 T. 29194/35025 (yayınlanmamıştır); 14.11.2012 T. 28998/33171 (yayınlanmamıştır); 11.12.2012 T. 19998/37206 (yayınlanmamıştır).

** KURU, B. "Hukuk Davasında Adi Senetteki İmzanın İnkâr Edilmesinin İcra Takibine Etkisi", (MİHDER 2012/3, C: 8, S: 23, s: 8)

*** 19. HD. 16.10.2012 T. 11268/15122 (yayınlanmamıştır); 19. HD. 07.05.2012 T. 3197/7628 (yayınlanmamıştır); 19. HD. 05.04.2012 T. 2197/5746 (yayınlanmamıştır); 19. HD. 17.05.2012 T. 3644/8311 (Kazancı İçtihat ve

Bu farklı içtihatların varlığı uygulamada tereddütlere yol açmıştır ve kanaatimizce içtihatların birleştirilmesi yoluna gidilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Yargıtay 19. Hukuk Dairesinin görüşü daha doğrudur. Zira, HMK. m. 209/1 ile İİK. m. 170/1 arasında özel hüküm-genel hüküm ilişkisi yoktur. HMK. m. 209/1 sahtelik iddiasına dayanan menfi tespit davasının sonucunu düzenleyen özel hüküm iken, İİK. m. 170/1, sadece icra takibinde imzaya itirazın sonucunu düzenlemektedir. Yani ortada menfi tespit davasının sonucunu düzenleyen iki hüküm yoktur ki, aralarında hangisinin diğerine göre özel hüküm niteliğinde olduğu tartışma konusu olabilsin. Başka bir deyişle bu iki hüküm kabil-i kıyas hükümler değildir. İcra takibine itiraz, icra mahkemesine yapılsa dahi, teknik anlamda ortada bir dava ya da ön sorun şeklinde sahtelik iddiasından söz edilmesi imkânsızdır. Gerçekten de, icra takibine itiraz dava olsaydı, bu durumda aynı sebebe dayanan davayı düzenleyen iki ayrı hükümden söz edilebilecek ve icra takibine ilişkin olarak İİK da düzenlenen hükmün, HMK. m. 209/1'e nazaran özel hüküm olduğu söylenebilecekti. Oysa icra mahkemesindeki imza itirazının incelenmesine ilişkin yargılama kesinlikle bir dava değildir. Bu inceleme sonunda icra mahkemesince verilen kararların, aynı iddiaya dayanan bir menfi tespit davası sonunda verilen kararlarla aynı olmadığı; maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmediği tartışmasızdır.

Şayet icra takibine itiraz, HMK. m. 209 anlamında imza inkarı ya da sahtelik iddiası olarak nitelendirilebilecek olsaydı, takibin kendiliğinden durması konusunda hangisinin özel hüküm olduğu tartışma konusu edilebilecekti. Kuşkusuz genel haciz yoluyla takipteki imzaya itirazla icra takibinin kendiliğinden durması sonucu ile HMK. m. 209/1'deki «hiç bir işleme esas alınamama» ve bu sebeple takibin kendiliğinden durması sonucunun hiç bir ilgisi yoktur. Her iki hükmün gereği olarak da icra takibinin kendiliğinden durması tamamen tesadüfi bir durumdur. (Nitekim 1985 değişikliğinden önce kambyo senetlerine mahsus ilamsız icra takibinde imza itirazı da takibi durduruyor idi). Başka bir deyişle, icra takibinde imzaya itirazı düzenleyen hüküm ile sahtelik iddiasını düzenleyen hüküm arasında da özellik-genellik ilişkisi yoktur. Her ikisi de kendi düzenleme alanlarında özel hüküm niteliğinde düzenlemelerdir.

Aynı şekilde kambyo senetlerinde imzaya itirazın sonucunu düzenleyen İİK. m. 170/1, salt bu alanda; imza sahteliği iddiasına dayanan menfi tespit davasının sonucunu düzenleyen HMK. m. 209/1 ise bu

Mevzuat Bankası), 19. HD. 29.05.2012 T. 4155/9081 (yayınlanmamıştır); 19. HD. 05.04.2012 T. 2197/5746 (yayınlanmamıştır) (www.e-uyar.com)

alandaki farklı iki özel hükümdür. Uygulama alanları arasında hiç bir kesişme alanı yoktur; her iki hüküm de kendi düzenleme alanlarında uygulanır. Kesişme kümesi bulunmayan iki hükmün karşılaşması mümkün değildir; bu sebeple de hangisinin özel hangisinin genel hüküm olduğu konusunda bir tartışmaya yer yoktur. Bu bakımdan 12. Hukuk Dairesinin yeni içtihadının yanlış bir tartışma bazında geliştirilmiş bir görüş olduğunu düşünüyoruz.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, anılan içtihadında iki hüküm arasındaki özellik genellik ilişkisini, İİK'nun, HMK. karşısında «özel kanun» olduğu şeklindeki bir gerekçeyle dayandırmaktadır. Kanaatimizce bu değerlendirme de yerinde değildir. Zira HMK. her iki kanun da kendi düzenleme alanlarında genel kanun niteliğindedir; ancak bu iki genel kanunda da belli konularda özel hükümler bulunmaktadır. Özel hüküm-genel hüküm ilişkisi, iki genel kanunda yer alan hükümler arasında da olabilir. Özellik-genellik ilişkisi, bir vakta hakkında uygulama alanı bulması muhtemel iki hukuk normu (hüküm) arasında söz konusu olur. Kanunların bir bütün olarak karşılaştırılması yanıltıcı olabilir. Örneğin, icra mahkemelerindeki yargılamada kural olarak basit yargılama usulü uygulanmasına rağmen, İİK. m. 5'deki şikayet yargılamasının dosya üzerinden duruşmasız olarak yapılabileceğine ilişkin hüküm, yargılama usulüne ilişkin özel bir hükümdür. Görüldüğü üzere bu iki hükmün uygulama alanı da yargılama usulüdür; bu sebeple aralarında özel hüküm -genel hüküm ilişkisi mevcuttur. Oysa İİK'daki takip usullerine ilişkin düzenlemeler, Türk hukuku bakımından genel hükümlerdir. Örneğin Bankacılık Kanunda yer alan, TMSF alacaklarının takibe ilişkin hükümler ise, İİK'daki hükümlere göre özel hüküm niteliğindedir.

Diğer taraftan HMK. m. 209'da imza inkarına dayanan sahtelik iddiası veya davası ile yazı (metin) inkarına dayanan sahtelik iddiası veya davasının sonucu bakımından hiç bir ayırım yapılmaması da Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin yeni içtihadının aleyhine kanuni bir dayanaktır.

Eski Kanun (HUMK) döneminde, sahtelik davası açılmış olması durumunda kambyo senetlerine mahsus icra takibinin durması bakımından, davanın imzada sahteciliğe mi yoksa metinde sahteciliğe mi dayandığı konusunda hiç bir fark gözetmeyen Yargıtay'ın sahteliği iddia olunan senet hakkındaki, «hiç bir işleme esas alınamama» sonucu yönünden hiç bir değişiklik içermeyen, sadece bu sonucun ortaya çıkma zamanı bakımından yenilik getiren HMK yürürlüğe girdikten sonraki dönemde hangi sebeple görüşünü değiştirdiğini anlamak da güçtür.

Gerçekten HUMK. m. 317 hükmü yürürlükte iken böyle bir ayırım yapılmamakta iken, aynı içerikteki HMK. m. 209'un uygulanması bakımından bu ayırma gidilmesinin yasal bir temeli bulunmamaktadır.

*Bir senet hakkında sahtecilik suçu sebebiyle ceza mahkemesinde kamu davası açılması halinde uygulama alanı bulur ve sahteliği iddia olunan senede dayanılarak yapılan icra takibi kendiliğinden durur. Bu sonucun doğması için bir mahkeme kararına da gerek yoktur. Yargıtay 12. Hukuk Dairesi de, sahtecilik suçundan kamu davası açılması halinde de HMK. m. 209/1 hükmünün uygulama alanı bulacağını ve sahteliği iddia olunan senede dayanılarak başlatılan icra takibinin kendiliğinden duracağını kabul etmiştir.**** Aynı Daire yeni kararlarında ise, ceza davasının açılmış olmasının yetmeyeceği, sahtecilik davasının imzada sahtecilik dışındaki bir sebebe dayanılarak açılması halinde icra takibinin duracağı, imza sahteciliği iddiasının söz konusu olması halinde ise, kambiyo senedine dayanan icra takibinin durmayacağı görüşü benimsenmiştir.***** Yargıtay 19. Hukuk Dairesi ise böyle bir ayırımdan söz etmeksizin ceza mahkemesinde sahtecilik suçundan dava açılmış olması halinde HMK. m. 209 gereği icra takibinin durması gerektiğine karar vermiştir.******

*Yargıtay 12. Hukuk Dairesi bir kararında, sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayanması halinde, savcılığa sahtecilik suçundan dolayı yapılan müracaatın dahi HMK. m. 209'un uygulanması için yeterli olduğuna karar vermiştir.***** Burada genel mahkeme dışındaki bir makama yapılan bir sahtelik iddiası söz konusudur ve kanaatimizce sadece cumhuriyet savcılığına evrakta sahtecilik sebebiyle suç duyurusunda bulunulmasının HMK. m. 209 anlamında bir sahtelik iddiası ya da sahtelik davası ile eş değerde sayılması yerinde olmamıştır. HMK. m. 209/1 hükmünün uygulanabilmesi için kamu davasının açılmasının beklenmesi daha uygun olacaktır. Zira herhangi*

**** “Ayrıca takip dayanağı bono hakkında dava dışı lehtar ile alacaklı hakkında İzmir 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nin 2010/162 sayılı dosyasında, sahtecilik suçu kapsamında kamu davası bulunduğu da görülmektedir. Bu durumda 6100 sayılı HMK 209/1 maddesi uyarınca, anılan konuda bir karar verilmeye kadar, senet herhangi bir işleme esas alınamaz. İcra takibinin yukarıda yer verilen madde doğrultusunda durdurulması gerekirken, imza incelemesi yapılarak İİK’nun 170/3. maddesi gereğince sonuca gidilmesi doğru değil ise de, sonuçta takibin durdurulması kararı verildiğinden, sonucu doğru olan mahkeme kararının onanması yoluna gidilmiştir”. 12. HD. 03.05.2012 T. 10024/14855; 12. HD. 03.05.2012 T. 10024/14855 (www.e-uyar.com)

***** Bknz: 12. HD. 19.11.2012 T. 17113/33554 (www.e-uyar.com)

***** Bknz: 12. HD. 29.05.2012 T. 4155/9081 (www.e-uyar.com)

***** Bknz: 12. HD. 19.11.2012 T. 18504/35906 (www.e-uyar.com)

bir harç ödeme ve haksız yere iddiada bulunulduğunun anlaşılması halinde karşı tarafa vekalet ücreti ve bir tazminat ödeme yükümlülüğü olmaksızın kendisine karşı bir senede dayanılarak icra takibi yapılan her borçlunun savcılığa soyut bir sahtelik iddiasıyla suç duyurusunda bulunması ve bu durumu belgelemesi üzerine başlamış olan icra takiplerinin durdurulması sağlanabilecek ve uygulamada alacaklıların takip imkânları geçici de olsa kolayca engellenebilecektir.»¹⁸⁴

b) «Genel haciz yoluyla takipte itiraz, takibi kendiliğinden durdururken, kambiyo senetlerine özgü haciz yolunda, icra mahkemesi bu konuda geçici hukuki koruma mahiyetinde ‘geçici durdurma kararı’ vermedikçe, itiraz satıştan başka takip işlemlerini kendiliğinden durdurmaz (m. 169, c:2; m. 170, I). Ancak, özellikle imzaya itirazda ya da senet içindeki bir yazının inkârı söz konusu olduğunda HMK. m. 209’daki ‘adi bir sentteki yazı veya imza inkâr edildiğinde, bu konuda bir karar verilmeye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınmaz’ hükmü mutlaka dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Bu çerçevede Yargıtay böyle bir durumda ‘icra takibinin durdurulması’ gerektiği yönünde kararları mevcuttur. Fakat, özellikle ‘İcra ve İflâs Kanunun-daki düzenlemenin daha özel olduğu’ belirtilerek, bunun aksine görüşler ve uygulamada kararlar da mevcuttur. Oysa, HMK. m. 209 hükmü çok açıktır ve herhangi bir ayırım yapmamaktadır. Bu sebeple, 209. maddenin açık ve ayırım yapmayan hükmü dikkate alınmalıdır...»¹⁸⁵

c) «... Adi senetteki imza veya yazı sahibi tarafından inkâr edilirse, mahkemece bir karar verilene kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz (HMK. md. 209/I); delil olarak da kullanılamaz. HMK. md. 209’daki bu düzenleme, HUMK. md. 317’deki düzenlemenin yerini almış ve işlemlerin durmasını sahtelik incelemesinde bilirkişiye müraaat veya tanık dinlenmesi kararına bağlamak yerine, sahtelik vakıasından bahisle iddiada bulunulması veya dava açılmasına bağlamıştır. Sahtelik iddiasına konu olması bakımından, adi senetler ve aynı hüküm babında kambiyo senetleri bakımından bir fark bulunmamaktadır...

... 01.10.2011 değişikliği ile kanun koyucu, sahtelik şeklindeki iddiaya yine bir ciddiyet atfetmiş ve sahtelik şüphesi altındaki bir belgenin hiçbir işleme esas alınmamasını, incelemenin sonuna kadar tüm

¹⁸⁴ PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M. Medeni Usul Hukuku, 14. Bası, 2013, s: 736 vd.

¹⁸⁵ PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M. S./ÖZEKES, M. İcra ve İflas Hukuku, s: 426 vd.

işlemlerin olduğu yerde durdurulmasının, müstakil bir düzenlemede, sarıh bir ifadeyle gidermeye çalışmıştır. Tatbikatta, gerek esasa yönelik itirazlarda (İİK. md. 62, 168/I b. 5, 169, 169/a) gerekse imzaya yönelik itirazlarda (İİK. md. 62, 168/I b. 4, 170); dikkat buyurulur ise, sadece sahtelik iddialarının icra takibine etkisinin, HMK. md. 209/I çerçevesinde değerlendirilmesi, kanunun ruhu ve tekniği olarak benimsenmiştir. Keza, sahtelik iddiası halinde, sadece ve pratik ifadeyle adi senet veya kambiyo senedi yahut da yazı inkârı veya imza inkârı ayırım yapılmaksızın HMK. md. 209/I hükmü kaleme alınmıştır.

Buna karşılık; kötünîyetle haksız yere sahtelik iddiasında bulunmuş ve işlemlerin durdurulmuş olması ihtimaline karşı da HMK. md. 213'de diğer taraf lehine tazminata hükmedileceği düzenlenmiştir...»¹⁸⁶

ç) «Doktrinde ileri sürülen **bizim katıldığımız** görüşe¹⁸⁷ göre HMK. m. 209/1'deki düzenlemenin İİK. m. 72 karşısında özel bir hüküm teşkil etmesi sebebiyle sahtelik davası açılması veya sahtelik iddiasında bulunulması durumunda İİK. m. 72 uygulama alanı bulmayacaktır. Zira İİK. m. 72'deki menfî tespit davası, icra takibine konu borcun sona erdiği iddiasıyla ve borcu sona erdiren her türlü sükût sebebine dayanılarak açılabilir; oysa bu sebeplerden bir tanesi olan sahtelik iddiasının söz konusu olduğu durum, kanun koyucu tarafından ayrılarak HMK'da özel olarak düzenlenmiştir. HMK. m. 209/1'in İİK. m. 72 karşısında özel hüküm teşkil etmesinin diğer bir sonucu olarak 'o senet herhangi bir işleme esas alınamaz' hükmünün kapsamına icra işlemleri de girdiği halde, icra işlemlerinin durması için İİK. m. 72'de olduğu gibi bir ihtiyati tedbir kararına gerek yoktur. Burada ihtiyati tedbir kanunun emredici düzenlemesine bağlı olarak, kanun gereği kendiliğinden ortaya çıkacak bir sonuçtur. Yargıtay da yeni tarihli kararlarında sahtelik iddiasına dayalı menfî tespit davalarında, takibin İİK. m. 72/2 ve m. 72/3'deki koşullar çerçevesinde değil; yeni 6100 sayılı HMK. m. 209/1 hükmü çerçevesinde durdurulması gerektiğine

¹⁸⁶ KİRAZ, T. Ö. Adi Senetlerde Sahtelik İddiasına İlişkin Dualist Yapı Üzerine Bir İnceleme (MİHDER, 2013/1, S: 43-72)

¹⁸⁷ PEKCANITEZ/ATALAY/ÖZEKES, a.g.e. s: 625-626. Doktrinde sahtelik iddiaları hakkında hem Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun hem de İcra ve İflas Kanunu'nun birer genel kanun olmaları nedeniyle, yeni kanun ya da sonraki kanun durumunda bulunan HMK m. 209/1 hükmünün öncelikle uygulanması ve bunun sonucu olarak da ne İİK. m. 72 ve ne de İİK. m. 169a ve m. 170 hükümlerinin sahtelik iddiasının ileri sürüldüğü hallerde uygulanmasının düşünülmesi gerektiği belirtilmiştir (Uyar, **Senedin Sahteliği**, s: 207).

karar vermeye başlamıştır.¹⁸⁸ Bu durumda icra takibine dayanak teşkil eden senedin iptali için sahtelik davası açıldığına veya sahtelik iddiasında bulunulduğuna dair belgenin icra dosyasına ibraz edilmesiyle takip olduğu yerde duracaktır. Bu sonucun doğması için sahtelik davasını inceleyen mahkemenin ihtiyati tedbir kararı alması söz konusu değildir.»^{189 190}

d) «HMK 209 hükmüyle getirilen adi senetteki yazı veya imza inkarı halinde o senedin o senedin herhangi bir işleme esas alınamayacağına ilişkin düzenleme usul kanununun dördüncü kısmının (ispat ve deliller) ikinci bölümünde (belge ve senet) yer almaktadır. İİK. 72’de yer verilen tedbir ise Karşılı’nın da belirttiği üzere menfi tespit davasına ilişkin geçici hukuki koruma niteliğinde olup¹⁹¹ bir yönüyle usule ilişkin geçici hukuki koruma niteliğinde olup bir yönüyle usule ilişkin bir düzenlemedir. Konuralp’in de katıldığı görüşe göre İİK 72’deki menfi tespit davası, icra takibine konu borcun sona erdiği iddiasıyla ve borcu sona erdiren her türlü sükut sebebine dayanılarak açılabilir; oysa bu sebeplerden bir tanesi olan sahtelik iddiasının söz konusu olduğu durumun, kanun koyucu tarafından ayrılarak HMK’da özel olarak düzenlenmiştir.¹⁹² Ayrıca yeni tarihli 6100 sayılı HMK 209/1 hükmü eski tarihli İİK. 72 hükmünü etkisiz bırakmakta ve İİK. 72 hükmüne göre elverişsiz hukuki sonuçlar öngörmektedir. Bu anlamda HMK. 209/1 hükmü İİK. 72/3 hükmüne göre özel hüküm kabul edilmelidir. Nitekim **Serozan** da özel kuralın, genel kuralın öngördüğü hukuksal sonucu, **belirli, özel ve dar bir anlamda ortadan kaldıran veya değiştiren kural olduğunu**, eğer bir kuralın başka bir kurala oranla daha elverişsiz hukuki gerekler (ve)ya daha elverişsiz hukuki sonuçlar öngörüüyorsa, böyle bir kuralın özel kural sayılacağını ve genel kuralı dışlayacağını ifade ediyor.¹⁹³ Bu anlamda mevcut düzenlemelerle HMK. 209/1 hükmünün kötüniyetli borçlularca istismarına bir çözüm getirilemeyeceği kanaatindeyim.»¹⁹⁴

¹⁸⁸ Yargıtay 19. HD. 17.05.2012 T. 3644/8311 (UYAR, T. “Takip Dayanağı Senedin Sahte Olduğu İleri Sürülerek İcra Takibinin Teminatsız Durdurulması”, İstanbul Barosu Dergisi, C: 87, S: 2, 2013, s: 489-490)

¹⁸⁹ PEKCANITEZ/ATALAY/ÖZEKES, a.g.e. s: 625

¹⁹⁰ KONURALP, C.S. İcra ve İflâs Hukukunda İhtiyati Tedbirler, 2013, s: 84

¹⁹¹ KARSLI, A. Medeni Muhakeme Hukuku, 3. Baskı, s: 767

¹⁹² KONURALP, C. S. age., 2013, s: 84

¹⁹³ SEROZAN, R. Medeni Hukuk (Genel Bölüm-Kişiler Hukuku, 2013, s: 183

¹⁹⁴ KARTAL, Ü. Kambiyo Senetlerine Dayalı Takipte HMK. 209 Hükmü Uyarınca İcra Takibinin Durdurulması ve İİK. 72/3 ve HMK. 209 Hükmülerinde Değişiklik Yapılması Üzerine Öneriler (Legal Der. Mayıs/2014, s: 103 vd.)

B- «HMK. mad. 209/I hükmünün icra ve iflas takiplerinde kendiliğinden uygulanmayacağı» **karşıt görüş** olarak şu şekilde ifade edilmiştir:

a) «HMK. m. 209/I hükmündeki ‘adi bir senetteki bir imza inkâr edildiğinde, bu konuda bir karar verinceye kadar o senet herhangi bir işleme esas alınamaz’ hükmü, icra takiplerinde uygulanmaz. Çünkü, icra ve iflas kanunu imzaya itirazı ayrıca düzenlemiştir (bkz: İİK. m. 68/a ve m. 72, m. 170). İcra ve iflas kanunun bu hükümleri, HMK. m. 209/I hükmüne oranla daha özel hüküm niteliğinde olduğundan (bkz: ‘daha özel bir kanun olan İİK.’nundaki hükümlerin daha genel kanun olan HMK. ile değiştirildiği söylenemez’ 6. HD. 07.05.2012 T. E:3005, K:6787; YKD. 2012/6, s:1103-1104) HMK. m. 209/I hükmü icra ve iflas takiplerinde kendiliğinden uygulanmaz. Bu halde, adi bir senetteki imzanın sahte olduğundan bahisle açılan bir sahtelik davası, İİK. m. 72 anlamında menfî tespit davası olduğundan icra takibi, ancak menfî tespit davasına bakan mahkeme tarafından icra ve iflas kanununun 72. maddesine göre verilecek bir ihtiyati tedbir kararı ile durdurulabilir. Yoksa mücerret ‘adi senetteki imzanın sahte olduğu’ndan bahisle açılmış olan bir sahtelik davası, HMK. m. 209/I hükmüne göre icra takibini kendiliğinden durdurmaz.»¹⁹⁵

b) «....İİK. ’nun imzaya itiraz hakkındaki hükümleri (İİK. m. 68/a ve m. 72, m. 170), HMK. m. 209/I hükmüne oranla daha özel hüküm niteliğindedir. Çünkü, HMK. m. 209’da imza inkârı genel biçimde düzenlenmiştir. İcra takibinde imza inkârı, İİK. ’nun özel hükümleri ile ayrıca düzenlenmiştir. Bu nedenle, özellikle kambiyo senetlerine mahsus haciz yolundaki imza inkârı ile ilgili İİK. m. 170 hükmünü, HMK. m. 209/I hükmüne oranla genel hüküm saymak başka bir deyimle HMK. m. 209 hükmünü, İİK. m. 72 karşısında özel hüküm saymak ve böylece İİK. m. 170 hükmünü yok saymak olur...»¹⁹⁶

c) «... Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu, ticaret hayatının çabukluk ihtiyacı ve bu senetlerin kolayca tedavül edebilmesi dolayısıyla bu senetlerin takibi için İcra ve İflâs Kanunu’nda özel bir yol kabul edilmiş ve genel haciz yoluyla takipten farklı hüküm ve sonuçlara bağlanmıştır. Zira, genel haciz yoluyla takipte imzaya itiraz halinde takip kendiliğinden durur (İİK. m. 66/1). Kanun koyucu, kambiyo senetlerinin niteliğinden dolayı, genel haciz yolundan farklı olarak kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takipte imzaya itirazın satıştan

¹⁹⁵ KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E. age., s:218, dipnot:6; s:363, dipnot:16

¹⁹⁶ KURU, B. age., s:8

başka icra takip işlemlerini durdurmamasını amaçlamıştır (İİK. m. 170). Dolayısıyla, Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 209'daki düzenleme, kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takipte uygulanmamalıdır. Yani, kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takipte, senetteki imzaya itiraz edilmesi halinde, ancak icra mahkemesinin geçici olarak takibin durdurulmasına kararı vermesi halinde takip durmalıdır, aksi halde takip devam etmelidir...

Peki, kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takibe konu olan senetteki imzanın sahteliği iddiası ile açılmış olan menfi tespit davasında, salt bu davanın açılması sebebiyle, Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 209/1'e göre, mahkemece 'takibin durdurulması' gerekecek midir?

Kanaatimizce, icra takibine konu olmuş senedin sahteliği iddiasına ilişkin, İcra ve İflâs Kanunu mad. 72'de düzenlenen menfi tespit davaları, genel bir düzenleme olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 209'a göre, özel bir düzenleme sayılacak ve aksi belirtilmediği için İcra ve İflâs Kanunu mad. 72 öncelikle uygulanmaya devam edecektir. Zira, kanun koyucu, İcra ve İflâs Kanunu m. 72'deki düzenleme ile, medeni usul hukukundan farklı olarak, icra takibi ile bağlantılı olarak açılmış olan menfi tespit davasına ilişkin özel bir düzenleme getirmeyi amaçlamıştır. Aksi takdirde, İcra ve İflâs Kanunu'nda böyle bir düzenleme yapılmasının bir gereği olmazdı. Ayrıca, icra takibine konu olmuş bir senedin sahteliği iddiası ile icra takibinin kötüniyetli olarak sürünce-medede bırakmaya yönelik olarak açılmış olan salt menfi tespit davası, uygulamada sorunlara yol açabilir. Ancak burada hemen şunu belirtmek isteriz ki, böyle güç durumlarda, kanun koyucunun iradesinin tam olarak ne olduğunun tespiti gerçekten son derece zordur. Bu sebeple, ilgili kanun maddesine bu konuya ilişkin açık bir hüküm konulması, bu tür tartışmaların doğmasını engelleyecektir. Dolayısıyla Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 209'a veya İcra ve İflâs Kanunu m. 72'ye bu konuya ilişkin açık bir ek hüküm getirilmesi yerinde olurdu. Örneğin, ilgili maddeye 'İcra ve İflâs Kanunu bundan istisnadır' veya 'bu hüküm, İcra ve İflâs Kanunu madde 72 için de öncelikle uygulanır' gibi...»¹⁹⁷

¹⁹⁷ **BÖRÜ, L.** .Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yolu İle Takipte İmzaya İtirazın Takibi Durdurup Durdurmayacağının Değerlendirilmesi (BATİDER, 2012/4, s: 262 vd.)

Doktrinde bu görüş ayrılığı Yargıtay'ı da etkilemiş ve zaman içinde **Yargıtay'ın ilgili Daireleri** farklı içtihatlarında bulunmuşlardır.¹⁹⁸

aa- Yargıtay 19. Hukuk Dairesi;

√ “*Taraflar arasında menfi tespit davasının yapılan yargılaması sırasında, mahkemece verilen ‘ihtiyati tedbir istemini reddine’ ilişkin ara kararının süresi içinde davacı vekilince temyiz edilmesi üzerine; dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:*

Dava, ‘davacının keşidecisi olduğu davalı emrine düzenlenen 31.08.2011 keşide tarihli 30.09.2011 vadeli 800.00 TL.lik bononun tahrif edilerek 80.000 TL. haline getirildiği, bu nedenle 79.200 TL.lik kısım için borçlu olunmadığının tespiti ile dava kesinleşinceye kadar 6100 sayılı HMK gereğince teminatsız tedbir kararı verilmesi istemi’ne ilişkindir.

Mahkemece tensiple birlikte ‘HMK.nun 209 ve devamı maddelerindeki koşullar oluşmadığından davacının ihtiyati tedbir talebinin reddine, İİK.nun 72/3.maddesi uyarınca %15 teminat karşılığında icra veznesine girecek paranın alacaklısına ödenmemesi’ şeklinde tedbir kararı verilmiş, bu ara kararı, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Bonoda tahrifat iddiası bulunduğundan, HMK.nun 209. maddesindeki hüküm uyarınca tedbir kararı verilmesi gerekirken, bu yön gözardı edilerek, İİK.nun 72/3. maddesine dayanılarak tedbir karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenle 18.11.2011 tarihli yerel mahkemenin takibin teminatsız olarak durdurulması talebinin reddine

¹⁹⁸ Halbuki; 1086 sayılı HUMK. döneminde, **Yargıtay'ın tüm Daireleri** «bu durumda, İİK.’nun 72. maddesinin değil, HUMK’ .nun 317. maddesinin uygulanacağı- yani; sahtelik iddiasına dayalı olumsuz tespit davalarında, bu davanın icra takibine etkisinin (takibi nasıl durduracağıının (İİK .mad. 72’ye göre değil, HUMK. mad. 317’ye göre saptanacağını» kabul etmekteydi... Bknz: 12. HD. 13.11.1995 T. 15865/15731; 21.2.1983 T. 1368/1234; 30.6.2000 T. 9350/11064; 2.11.2000 T. 15451/16478; 5.2.2002 T. 1127/2305 »**UYAR, T.** ‘Takip Konusu Senedin Sahte Olarak Düzenlenmiş Olduğu’ İleri Sürülerek, İcra Takibinin Durdurulması Nasıl Sağlanabilir? (İBD. 2012/Mart-Nisan, s: 202 vd.) «– 12. HD. 22.12.2011 T. 12073/30235; 6.12.2011 T. 21203/26949; 25.10.2011 T. 4165/20120; 4.10.2011 T. 2245/17673; 27.9.2011 T. 1622/16904; 7.7.2011 T. 33387/14787; 12.4.2011 T. 25564/6405; 29.3.2011 T. 24568/5084 vb. «**UYAR, T.** «Takip Dayanağı Senedin Sahte Olduğu» İleri Sürülerek İcra Takibinin -Teminatsız- Durdurulması (İBD. 2013/Mart-Nisan, s: 493 vd.) (www. e-uyar.com)

ilişkin kararın BOZULMASINA, peşin harcın istek halinde iadesine 17.05.2012 gününde oy- birliği ile karar verildi” 19. HD. 17.05.2012 T. E:3644, K:8311 (Aynı doğrultudaki kararlar için ayrıca bkznz: 19. HD. 29.05.2012 T. E: 4155, K: 9081; 05.04.2012 T. E: 2197, K: 5746; 16.10.2012 T. E: 11268, K: 15122)

√ “İhtiyati tedbir isteyen ... Nak. Loj. Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. vekili, müvekkili aleyhine 15.11.2011 tarihli 50.000 TL. bedelli çeke dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine girişildiğini, anılan çekin çalıntı olduğunu, müvekkilinin çekte lehtar sıfatıyla yer aldığını ciro imzalarının müvekkiline ait bulunmadığını belirterek, ihtiyati tedbir kararı verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece, dosya kapsamına göre, tedbir talebinin HMK’nun 391/2. maddesi gereğince reddine karar verilmiş, karar ihtiyati tedbir isteyen şirket vekilince temyiz edilmiştir.

Davacı vekili, dava dilekçesinde müvekkilinin dava konusu çekin lehdarı olduğunu, bu çekin davalı tarafından takibe konulduğunu, çekteki ciro imzasının müvekkili şirket yetkilisine ait olmadığını ileri sürerek, dava açmış ve ihtiyati tedbir talep etmiştir. Mahkemece tedbir talebi HMK’nun 391/2. maddesi hükmü uyarınca reddedilmiştir. Mahkeme kararlarının gerekçeli olması gerekir (HMK 27, 297 maddeleri). İhtiyati tedbir talebinin reddine ilişkin karardan talebin hangi gerekçe ile reddedildiği anlaşılamamaktadır.

Davacı menfi tespit ve istirdat davasında, ciro imzasının sahteliği iddiasına dayanmıştır. 6100 sayılı HMK’nun 209. maddesinin hükmüne göre; bir senetteki yazı veya imza inkâr edildiğinde bu konuda bir karar verilinceye kadar o senet herhangi bir işleme esas alınamaz. Maddi vakıaları ileri sürmek taraflara, hukuki nitelendirme yapmak hakimın ödevidir. Mahkemece anılan hüküm gözetilerek ve gerekçesi de açıklanarak bir karar verilmesi gerekirken, gerekçe gösterilmeden tedbir talebinin reddi doğru görülmemiştir.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle kararın temyiz eden davacı yararına bozulmasına...” 19. HD. 07.05.2012 T. E:3197, K:7628

Aynı doğrultuda:

Yüksek mahkeme;

√ «İcra takibine konulan senedin sahteliği iddiası ile açılmış olan menfi tespit davasında HMK’nun 209’uncu maddesi uyarınca takibin teminatsız olarak durdurulmasına karar verilmesinin talep edildiği, icra takibine konu bonodaki imza inkar edildiğinden HMK’nun 209/1

hükmüne göre icra takibinin durdurulmasına karar verilmesi gerekeceği»¹⁹⁹

√ «İhtiyati tedbir istenen kişi hakkında yetkili olmadığı dönemde yetkili imiş gibi bono düzenlendiği ve icra takibine konulduğu iddiaları ile resmi belgede sahtecilik suçundan dolayı kamu davası açılmasından dolayı HMK'nun 209'uncu maddesinin uygulanması gerekeceği»²⁰⁰

ş e k l i n d e içtihatla bulunmuştur.

Yüksek mahkeme, bu isabetli içtihatları ile “sahtelik iddiasına dayalı menfin tespit davalarında, İİK.'nun 72/II, III' deki koşullar çerçevesinde değil yeni 6100 sayılı HMK.'nun 209/I hükmü çerçevesinde takibin durdurulması gerekeceğini” vurgulamıştır. Böylece, bir bakıma; “İİK.'nun 72. maddesinin ö z e l h ü k ü m, HMK.'nun 209. maddesinin ise g e n e l h ü k ü m olduğu, bu nedenle, açılmış olan menfi tespit davasının icra takibine etkisi konusunda ö z e l h ü k ü m niteliğindeki İİK.'nun 72. maddesinin uygulanması gerektiği” görüşünün doğru olmadığını da ifade etmek istemiştir...

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin belirtilen bu isabetli görüşünün -HMK.'nun 209. maddesinde değişiklik yapılmadığı sürece- yapılan icra takiplerine “takip dayanağı belgede (senette) sahtelik yapılmış olduğu” -örneğin; belgenin (senedin) altındaki imzanın borçluya ait olmadığı; belgenin (senedin) “alacak miktarı”nda, “vâde tarihi”nde vb. değişiklik (tahrifat) yapılmış olduğu- i l e r i s ü r ü l e r e k “takibin durdurulması”nın istenmesi halinde de kabul edilmesi (uygulanması) gerekmesine rağmen, **Yargıtay 12. Hukuk Dairesi** “kambyo senedine dayalı olarak yapılan icra takibinde, borçlu tarafından i m z a n k a r ı n d a bulunulması” -yani; ‘takip dayanağı kambyo senedinin “imza”sında sahtelik yapılmış olduğu’nun (HMK. 209/I) icra mahkemesine bildirilmesi- üzerine; “takibin durdurulup durdurulmayacağının HMK.'nun 209/I hükmüne göre değil, İİK.'nun 170. maddesine göre değerlendirileceği” konusunda bir “ilke kararı” almıştır. Yüksek mahkeme aldığı bu “ilke kararı”nı aşağıdaki şekilde gerekçeleri ile açıklamıştır:

bb- «Alacaklı tarafından bonoya davalı olarak kambyo senetlerine mahsus haciz yoluyla icra takibine başlanıldığı, örnek 10 numaralı ödeme emri tebliği üzerine borçluların yasal sürede icra mahkemesine yaptığı başvuruda borca itirazının yanında, sahtecilik suçundan C.

¹⁹⁹ Bknz: 19. HD. 05.11.2013 T. 12247/17229 (www.e-uyar.com)

²⁰⁰ Bknz: 19. HD. 16.04.2013 T. 2077/6927 (www.e-uyar.com)

Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulduğunu belirterek takibin iptali talep ettiği anlaşılmıştır.

Ankara C. Başsavcılığı'nın 10.04.2012 tarih ve 2012/12736 Esas sayılı iddianamesinin incelenmesinde, borçlunun şikayeti üzerine alacaklı şirketin sahibi ve müdürlerinin resmi belgede sahtecilik suçundan cezalandırılmaları talebi ile Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açıldığı görülmüştür.

6100 sayılı HMK.'nin 209/1. maddesinde; “Adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde bu konuda bir karar verilmeye kadar, o senet herhangi bir işleme tabi tutulamaz” düzenlemesi yer almaktadır. Bu maddeyi kapsamı itibari ile ikiye ayırmak gerekir. Bunlardan birincisi senetteki imzanın inkar edilmesi, diğeri ise yazının inkarıdır.

Kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla icra takibinde, imzaya itiraz, İcra ve İflas Kanunun 170. maddesinde açıkça düzenlenmiş olmasına rağmen, aynı takipler yönünden yazının sahteliği iddiası konusunda aynı kanunda özel bir hüküm mevcut değildir. İcra ve İflas Kanunu icra takip hukuku açısından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre özel kanun olup, takip hukukuna ilişkin uyumsuzluklarda öncelikle İcra ve İflas Kanunu hükümlerinin, bu kanunda hüküm bulunmayan, durumlarda ise anılan kanuna aykırılık teşkil etmemek koşuluyla genel nitelikte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekir.

Buna göre imzaya itiraz İcra ve İflas Kanunu'nda özel olarak düzenlendiğine göre anılan itiraz hakkında bu kanunun 170. maddesinin uygulanması zorunlu olduğundan, imzanın inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında genel nitelikte olan 6100 sayılı HMK. nun 209. maddesinin uygulama yeri yoktur.

Ne var ki sahtelik iddiasının imza inkarı dışında bir nedene dayanması durumu İcra ve İflas Kanununda özel bir düzenleme bulunmadığından sorunun çözümü için 6100 sayılı HMK.'nin 209. maddesinin uygulanması gerekecektir.

İmzaya itiraz hakkında uygulanması gereken İİK.'nin 170/1. maddesi uyarınca itiraz satıhtan başka icra takip muamelelerini durdurmaz.

Şu hale göre kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine konu edilen senedin imza inkarı nedeni ile sahteliğinin iddia edilmesi halinde İİK.'nin 170/1. maddesi uyarınca satış dışında hiçbir takip işlemi durmaz.

Ancak sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayanması halinde ise 6100 sayılı HMK.'nun 209/1. maddesinin amir hükmü gereği icra takibi olduğu yerde durur. Bunun için sahtelik iddiasının ileri sürüldüğü Cumhuriyet Savcılığı ya da mahkemece ayrıca tedbir kararı verilmesi gerekmez. Borçlu tarafından icra dairesine başvurulması halinde icra müdürlüğünce anılan madde uyarınca sahtelik davası sonuna kadar icra takibinin durdurulması gerekir. İcra müdürünün kararının taraflarca İİK. nun 16/2. maddesi uyarınca süresiz şikayet konusu yapılabileceği tabidir. Öte yandan borçlu tarafından doğrudan icra mahkemesine başvurulmasına da yasal engel olmadığı gibi, bakım, 6100 sayılı HMK.'nun 209/1. maddesini re'sen nazara almalıdır.

Pek tabidir ki mahkemece sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayandığının belirlenmesi halinde takip hukukunun özelliği ve ivedi karar verilmesi gerekliliğinin bir sonucu olarak, sahtelik davası bekletici mesele yapılmadan, sahtelik davasında karar verilinceye kadar icra takibinin durdurulmasına karar verilmesi gerekir.

O halde mahkemece yukarıda yapılan açıklama ve ilkeler doğrultusunda sahtelik iddiası değerlendirilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken talebin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Borçluların temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA)...” (12. HD. 13.12.2012 T. E:19755, K:37752)

√ “Borçlu vekili, kambiyo takibine konu edilen çekin kambiyo senedi vasfını taşımadığını, bu çek yaprağının, 2002 yılında kapatılan Çaykara Halk Bankası tarafından verilmiş bir çek yaprağı olduğunu, alacaklı tarafından bu çek yaprağının her nasılsa ele geçirilerek tahrif edilip doldurulduğunu, müvekkili tarafından böyle bir çekin verilmeyeceğini belirterek icra takibinin durdurulmasına ve iptaline karar verilmesini talep etmiş, mahkemece takip konusu çekin tüm unsurlarının tamam olup, borçlunun da İİK'nun 169/a maddesi kapsamında, borcu olmadığını, borcun itfa veya imhal edildiğini resmi veya imzası ikrar edilmiş bir belge ile kanıtlamadığından bahisle itirazın reddine karar verilmiştir.

Alacaklı hakkında Resmi Belgede Sahtecilik, suçlamasıyla Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığınca 25.04.2011 tarihli kamu davasının açıldığına ve iddianamemde Trabzon 3. Asliye Ceza Mahkemesince 09.05.2011 tarihinde kabul edildiğine göre (HGK'nun 05.05.2010 tarih

ve 2010-12-74-243 sayılı kararında da vurgulandığı üzere) HMK. md. 209/1 fıkrası gereğince bu davanın sonucunun beklenmesi ve takip konusu çekin ‘bu konuda bir karar verilinceye kadar, herhangi bir işleme esas alınmamasına karar verilmesi’ gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru değildir.

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK 366 ve HUMK’nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA)...” (12. HD. 23.01.2012 T. E:2011/14543, K:2012/1094)

√ “Borçlu hakkında bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatılmış, 10 örnek ödeme emri tebliği üzerine, borçlu vekili takip dayanağı senetteki imzanın müvekkili tarafından başka bir amaçla atılmış olduğunu, bu imzanın çalışanı tarafından kullanılarak bilgisayar ortamında takip dayanağı bononun oluşturulduğunu belirterek borca itiraz etmiş, takibin iptalini istemiştir.

Borçlu icra mahkemesine bu başvurusu dışında İzmir 1. Asliye Ticaret Mahkemesi’nin 2009/592 esas sayılı dosyasıyla menfî tespit davası açmış olup, ayrıca takip dayanağı bono hakkında dava dışı lehtar ile alacaklı hakkında İzmir 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nin 2010/162 sayılı dosyasında sahtecilik suçu kapsamında kamu davası bulunduğu da görülmektedir. Bu durumda 6100 sayılı HMK. 209/1 maddesi uyarınca, anılan konuda bir karar verilinceye kadar, senet herhangi bir işleme esas alınamaz. İcra takibinin yukarıda yer verilen madde doğrultusunda durdurulması gerekirken, istemin imza itirazı olarak vasıflandırılıp, imza incelemesi yapılarak İİK.nun 170/3. maddesi gereğince sonuca gidilmesi doğru değil ise de, sonuçta takibin durdurulması kararı verildiğinden sonucu doğru mahkeme kararının onanması yoluna gidilmiştir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının reddi ile sonucu doğru mahkeme kararının yukarıda 3 nolu bentte yazılı nedenlerle İİK. 366 ve HUMK.’nun 438. maddeleri uyarınca (ONANMASINA), 18.40 TL onama harcının mahsubuna, bakiye 2,75 TL’nin temyiz edenden alınmasına, 20.03.2012 gününde oybirliğiyle karar verildi.” (12. HD. 20.03.2012 T. E:2011/16983, K:2012/8706)

√ “Takip dayanağı çekle ilgili olarak borçlu hakkında Kahramanmaraş Cumhuriyet Başsavcılığının 05.08.2010 tarih ve 2010/4947-252 sayılı iddianamesi ile Kahramanmaraş Ağır Ceza Mahkemesi’ne sahtecilik suçu ile ilgili dava açıldığı anlaşılmaktadır.

HUMK.’nın 317. (HMK. 209) maddesi koşullarında ceza davasının bekletici mesele yapılıp yapılamayacağı konusunda gerekli inceleme yapılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK 366 ve HUMK’nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA)...” (12. HD. 03.04.2012 T. E:25825, K:10672)

√ “*Borçlu hakkında bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatılmış, 10 örnek ödeme emri tebliği üzerine, borçlu vekili takip dayanağı senetteki imzanın borçluya ait olmadığını belirterek imzaya itiraz etmiş, takibin iptalini istemiştir.*

Ayrıca takip dayanağı bono hakkında dava dışı lehtar ile alacaklı hakkında İzmir 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nin 2010/162 sayılı dosyasında sahtecilik suçu kapsamında kamu davası bulunduğu da görülmektedir. Bu durumda 6100 sayılı HMK 209/1 maddesi uyarınca, anılan konuda bir karar verilinceye kadar, senet herhangi bir işleme esas alınamaz. İcra takibinin yukarıda yer verilen madde doğrultusunda durdurulması gerekirken, imza incelemesi yapılarak İİK.nun 170/3. maddesi gereğince sonuca gidilmesi doğru değil ise de, sonuçta takibin durdurulması kararı verildiğinden sonucu doğru mahkeme kararının onanması yoluna gidilmiştir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının reddi ile sonucu doğru mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK.’nın 366. ve HUMK.’nın 438. maddeleri uyarınca (ONANMASINA), 18,40 TL onama harcı peşin alındığından başkaca harç alınmasına yer olmadığına, 03/05/2012 gününde oybirliğiyle karar verildi.” (12. HD. 03.05.2012 T. E:10024, K:14855)

Konumuzla ilgili olduğu için ayrıca belirtelim ki; **yüksek mahkeme** “*bononun tanzim tarihinde tahrifat yapıldığına yönelik iddianın İİK.’nın 170/a maddesi kapsamında şikayet olduğunu*”-yani “*sahtelik iddiası niteliğinde bir iddia olmadığını*”- aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

√ “*Alacaklı vekili tarafından 26.05.2010 tanzim, 17.03.2011 vade tarihli bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsusu haciz yolu ile icra takibine başlandığı, örnek 10 numaralı ödeme emri tebliği üzerine borçlunun İİK.’nın 168/3.maddesinde öngörülen yasal sürede icra mahkemesine yaptığı başvuruda bononun tanzim tarihinin 26.05.2011 olarak düzenlenmiş iken tahrifatla 26.05.2011 yapıldığını,*

bu nedenle senedin kambiyo vasfında olmadığını ileri sürerek takibin iptalini istediği anlaşılmıştır.

Bononun tanzim tarihinde tahrifat yapıldığına yönelik iddia, İİK.'nun 170/a maddesi kapsamında şikayettir. Takip dayanağı bononun tanzim tarihinde tahrifat yapılması kambiyo vasfını etkilemiyorsa takibin iptalini gerektirmez. Ancak tahrifat öncesi tanzim tarihinin, bononun vade tarihinden sonrasına ilişkin olduğunun belirlenmesi halinde ise senet kambiyo vasfını kaybedeceğinden İİK.'nun 170/a maddesi uyarınca takibin iptali sonucunu doğurur.

Tahrifat iddiasının incelenmesi ise HMK.'nun 266. maddesi gereğince çözümü özel ve teknik bir bilgiyi gerektirdiğinden, hakim tarafından bilirkişi incelemesi yaptırılmaksızın tahrifatın olduğu ya da olmadığı sonucuna varılamaz.

O halde mahkemece, HMK.'nun 266. maddesi uyarınca borçlunun tahrifat iddiası yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılarak sonucuna göre bir karar verilmesi yerine eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

Öte yandan mahkemece bononun tanzim tarihinin 26.05.2011 olarak düzenlenmiş iken tahrifatla 26.05.2011 yapıldığı ve bu nedenle bononun kambiyo senedi vasfında olmadığı kabul edilerek takibin iptaline karar verilmiş olup, iptal kararının yasal dayanağı İİK.'nun 170/a maddesidir. Bu maddede ise şikayetin reddi ya da kabulü halinde tazminat verileceğine dair düzenleme bulunmadığından mahkemece alacaklı aleyhine tazminata hükmedilmesi doğru değildir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 15/05/2012 gününde oybirliğiyle karar verildi.” (12. HD. 15.05.2012 T. E:1566, K:16871)

√ «Sahtelik iddiasının imza inkarı dışında bir nedene dayanması durumunda HMK. mad. 209'un uygulanması gerektiğini, imzaya itiraz hakkında uygulanması gereken İİK'nun 170/1. maddesi uyarınca itirazın satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmayacağını, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine konu edilen senedin imza inkarı nedeni ile sahteliğinin iddia edilmesi halinde İİK. mad. 170/1 uyarınca satış dışında hiçbir takip işleminin durmayacağını, ancak sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayanması halinde ise HMK. mad. 209/1 gereği icra takibinin olduğu yerde duracağını, bunun için sahtelik iddiasının ileri sürüldüğü Savcılık ya da mahkemece ayrıca tedbir kararı verilmesinin gerekmediğini,

borçlu tarafından icra dairesine başvurulması halinde icra müdürlüğünce anılan madde uyarınca sahtelik davası sonuna kadar icra takibinin durdurulması gerekeceğini, icra müdürünün kararının taraflarca İİK. mad. 16/2 uyarınca süresiz şikayet konusu yapılabileceğini, öte yandan borçlu tarafından doğrudan icra mahkemesine başvurulmasına da yasal engel olmadığı gibi, hakimin, HMK. mad. 209/1'i re'sen nazara alması gerektiğini, mahkemece sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayandığının belirlenmesi halinde takip hukukunun özelliği ve ivedi karar verilmesi gerekliliğinin bir sonucu olarak, sahtelik davası bekletici mesele yapılmadan, sahtelik davasında karar verilmeye kadar icra takibinin durdurulmasına karar verilmesi gerekeceğini, ağır ceza mahkemesinin kararının incelenmesinde, Savcılıkça takipsizlik kararının kaldırıldığını, soruşturma konusunun resmi evrakta sahtecilik olduğu, sahtelik iddiasının imza inkarı ile birlikte bonoda eklenti yapıldığına yönelik olduğu anlaşıldığından, mahkemece HMK. mad. 209/1 uyarınca icra takibinin ceza soruşturması (davası) sonuçlanıncaya kadar durdurulmasına karar verilmesi gerekeceğini»²⁰¹

√ «İmzaya itiraz İİK. 'da özel olarak düzenlendiğinden İİK. mad. 170'in uygulanacağını; imzanın inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında genel nitelikte olan HMK. mad. 209'un uygulanamayacağını, bu maddenin sahtelik iddiasının imza inkarı dışında bir nedene dayanması durumunda uygulanacağını, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine konu edilen senedin imza inkarı nedeni ile sahteliğinin iddia edilmesi halinde İİK. 'nun 170/1. maddesi uyarınca satış dışında hiçbir takip işleminin durmayacağını, borçlu vekilince yapılan suç duyurusunda, 'senetteki imzanın müvekkiline ait olmadığı', 'senedin sahtecilik yoluyla elde edildiği', 'senetteki imzanın borçlunun eli mahsulü imiş gibi görüntüsü kazandırılarak düzenlenen sahte belge olduğu' açık bir suretle ifade edildiğinden, borçlu tarafından yapılan şikayetin konusu takip dayanağı bononun imza inkarına ilişkin olduğunu ve borçlunun bu iddiasının HMK. mad. 209 kapsamında sahtelik iddiası niteliğinde olmadığını ve bu iddia kapsamında yapılan ceza soruşturmasının da, takibin durdurulmasını gerektirmeyeceğini»²⁰²

√ «İmzaya itiraz İİK. 'da özel olarak düzenlendiğinden İİK. mad. 170'in uygulanacağını; imzanın inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında genel nitelikte olan HMK. mad. 209'un uygulanamayacağını, bu maddenin sahtelik iddiasının imza inkarı dışında bir nedene da-

²⁰¹ Bknz: 12. HD. 13.02.2014 T. 924/3884 (www.e-uyar.com)

²⁰² Bknz: 12. HD. 18.11.2013 T. 28469/36360 (www.e-uyar.com)

yanması durumunda uygulanacağını, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine konu edilen senedin imza inkarı nedeni ile sahteliğinin iddia edilmesi halinde İİK.'nın 170/1. maddesi uyarınca satış dışında hiçbir takip işleminin durmayacağını, sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayanması halinde ise HMK. mad. 209/1'in amir hükmü gereği icra takibinin olduğu yerde duracağını, bunun için sahtelik iddiasının ileri sürüldüğü mahkemece ayrıca tedbir kararı verilmesinin gerekmediğini, borçlu tarafından icra dairesine başvurulması halinde icra müdürlüğünce anılan madde uyarınca sahtelik davası sonuna kadar icra takibinin durdurulması gerekeceğini, borçlu tarafından doğrudan icra mahkemesine de başvurulabileceği gibi hakim de HMK. mad. 209/1'i re'sen nazara alması gerektiğini; icra mahkemesine sunulan başvuru dilekçesinde takibe konu edilen senetteki imza ve yazıların borçluya ait olmadığı iddia edilmiş ve yargılama sırasında boş kağıda imza attırıldığı belirtilerek bu hususta İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına sahtecilik nedeniyle şikayette bulunulduğu bildirilmiş olduğu uyuşmazlıkta, açık bono düzenlenmesine Ticaret Kanunu'nda imkan verilmiş olup, dayanak senetteki yazıların keşideci borçlunun elinden çıkmamasının senedin sahteliği sonucunu doğurmayacağını, boş olarak imza atılan kağıdın senet olarak düzenlendiği iddiasına da, takibe konu senedin matbu olarak düzenlenmiş olması nedeniyle itibar edilemeyeceğini, bu hususun, açık olarak düzenlenen bononun sonradan anlaşmaya aykırı doldurulduğu iddiası olarak değerlendirilmesi gerektiğini, mahkemece dayanak senetteki imzanın borçluya ait olduğu belirlenmiş ve borçlu vekili temyiz dilekçesinde boş kağıda imza atıldığını kabul etmiş olduğundan ve borçlunun senedin anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğunu da yazılı delille ispat edememiş olması karşısında borçlunun imzaya itirazının İİK. mad. 170 kapsamında incelenerek itirazın reddine karar verilmesinin yerinde olduğunu»²⁰³

√ «İmzaya itirazın İİK.nun 170. maddesinde özel olarak düzenlenmiş olduğunu, bu nedenle, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiaları hakkında, HMK.nun 209. maddesinin uygulanamayacağını, buna karşın, sahtelik iddiasının imza inkarı dışında bir nedene dayanması durumunda, HMK.nun 209. maddesinin uygulanması gerekeceğini; bunun için sahtelik iddiasının ileri sürüldüğü C.Savcılığı ya da mahkemece ayrıca tedbir kararı verilmesi gerekmediği, borçlu tarafından icra dairesine başvurulması halinde, icra müdürlüğünce HMK.nun 209/I. maddesi uyarınca, sahtelik davası sonuna kadar icra

²⁰³ Bknz: 12. HD. 01.11.2013 T. 27851/34113 (www.e-uyar.com)

takibinin durdurulması gerekeceğini, icra müdürünün aksine olan kararının süresiz şikayet konusu yapılabileceğini, icra mahkemesince, sahtelik davası bekletici mesele yapılmadan sahtelik davasına karar verilmeye kadar, icra takibinin durdurulmasına karar verilmesi gerekeceğini»²⁰⁴

√ «İcra mahkemelerinin, sınırlı yetkili mahkemeler olup, sahtelik iddiasını inceleme yetkilerinin de genel mahkemelere göre daha kısıtlı olduğunu, borçlular tarafından takibe konu senet hakkında C.Savcılığına suç duyurusunda bulunulduğunun ve henüz soruşturmanın devam ettiğinin saptanması halinde, HMK.nun 209. maddesindeki şartlar oluştuğundan, sahtelik iddiasının sonucunun beklenmesi ve icra mahkemesince «takibin durdurulmasına» karar verilmesi gerekeceğini»²⁰⁵

√ «Alacaklı hakkında ceza mahkemesince, resmi evrakta sahtecilik suçundan dolayı mahkumiyet kararı verilmiş olması halinde, bu kararın kesinleşmesi beklenmeden, borçlu tarafından icra müdürlüğüne ibraz edilmesi halinde, HMK. 209 uyarınca, takip konusu senet bu konuda bir karar verilmeye karar hiçbir işleme tabi tutulamayacağından, ceza mahkemesince, herhangi bir tedbir kararı verilmemiş dahi olsa, icra müdürlüğünce takibin durdurulması gerekeceğini»^{206 207}

belirtmiştir.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi -yukarıda sunulan- «imza itirazının, İİK’da özel olarak -mad. 170’de- düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK.’nun 209/I. maddesinin bu durumda uygulanmayacağı, buna karşın ‘sahtelik nedenine dayanan borca itiraz’ hallerinde ise HMK.’nun 209/I. maddesinin uygulanabileceğine...» dair görüşünü Nisan/2014 tarihinde değiştirerek, «bu durumda da HMK.’nun 209/I. maddesinin uygulanamayacağını, İİK.’nun 72. maddesinin -HMK.’nun 209/I. maddesine göre- ‘özel hüküm’ niteliğinde olduğunu...» aşağıdaki şekilde- belirtmeye başlamıştır:

²⁰⁴ Bknz: 12. HD. 08.10.2013 T. 22862/31770; 08.10.2013 T. 24550/31878; 01.10.2013 T. 25615/30955; 28.01.2013 T. 33903/2436; 13.12.2012 T. 19755/37752; 11.12.2012 T. 19998/37206; 11.12.2012 T. 19983/37190; 06.12.2012 T. 18467/36736; 27.11.2012 T. 29194/35025; 19.11.2012 T. 17113/33544 (www.e-uyar.com)

²⁰⁵ Bknz: 12. HD. 03.12.2012 T. 18504/35906; 15.10.2012 T. 10993/29291; 31.10.2012 T. 13171/30989 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶ Bknz: 12. HD. 08.10.2012 T. 10908/28657 (www.e-uyar.com)

²⁰⁷ Bu konuda ayrıca bknz: 12. HD. 13.03.2012 T. 23226/7751; 14.11.2012 T. 28998/33171 (www.e-uyar.com)

√ «...Alacaklı vekili tarafından başlatılan bonoya dayanan kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takibe karşı borçlu vekili, takip alacaklısı hakkında takibe konu senet nedeniyle resmi belgede sahtecilikten dolayı soruşturma sürdüğünü ve HMK. 209. maddesine dayalı menfi tespit davası açıldığını belirterek HMK. 209/1. maddesi uyarınca takibin durdurulması talebinin İcra Müdürlüğüne reddine dair kararın iptalini talep etmiş, mahkemece, HMK. 209/1. maddesi nazara alınarak Konya Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2013/63470 Soruşturma sayılı dosyası sonuçlanıncaya kadar takibin durdurulması gerektiğinden bahisle şikayetin kabulüne karar vermiştir.

İcra ve iflas hukuku, icra ve iflas takiplerinin usul hukuku niteliğindedir. Bu hukuk dalının amacı, bir yandan takip alacaklısının alacağına kavuşması için borçlu veya üçüncü kişilerin çıkarabilecekleri zorlukları ortadan kaldırma, diğer yandan kötüniyetli takiplere karşı takip borçlusunun kendisini korumasını sağlayacak hukuki çareler bulmak, bu arada takipten üçüncü kişilerin menfaatlerini korumak, takip işlemlerinin yapılması sırasında insan hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemektir. İcra iflas hukukunun en önemli kaynağı İcra ve İflas Kanunu olup bu kanun, icra ve iflas takibinden tahsile kadar uygulanması gereken usul hükümlerini düzenlemektedir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İcra ve İflas Kanunu'nda bir hüküm olmayan hallerde, ancak İcra ve İflas Kanunu'nda açıkça gönderme olması (İİK. 50, 68/a-4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması (zorunlu dava arkadaşlığı) hallerinde uygulanabilir. Bu ilkeler ışığında HMK'nun 209/1. maddesinin ilamsız icra takiplerine etkisi değerlendirilmelidir. Bu madde, göre "adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz." Bu maddenin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak İcra ve İflas Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır.

Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK. 'nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı, sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HMK'nun 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK. 'nun 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir (İİK. 170(2)).

Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene (yazıda sahtelik) dayanması halinde Dairemiz, İcra ve İflas Kanu-

nu'nda bir düzenleme bulunmadığından HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine gidilerek, senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşü benimsenmiştir.

İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen özel usul kurallarını uygulayarak takip hukuku bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi takibin durdurulmasına da karar veremez. Sadece İİK'nun 169/a-2. maddesi uyarınca itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verilmiş olması, ayın alacak hakkımda genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz.

Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddede usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir.

Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur.

Somut olayda, Konya Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2013/63470 Soruşturma sayılı dosyası ile Konya 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2014/104 E. sayılı dosyasında verilmiş bir tedbir kararı bulunmadığı görülmüştür.

O halde, yukarıda yazılı gerekçeye dayalı olarak şikayetin reddine karar verilmesi gerekirken aksi yönde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile mahkeme kararının yukarıda (2) nolu bentte yazılı nedenlerle- İİK. 366. ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 23.06.2014 gününde oyçokluğuyla karar verildi.» (12. HD. 23.06.2014 T. E: 14583, K: 18248)

√ «Alacaklının borçlu aleyhine bir adet bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takip başlattığı; takibin kesinleştiği, borçluların takibin kesinleşmesinden sonra Asliye Ticaret Mahkemesinde menfi tespit davası açtıkları, bu davada verilen tedbir kararı gereği ibraz edilen teminat mektubu karşılığında takibin durdurulduğu, bundan sonra borçluların Cumhuriyet Savcılığı'na yaptıkları şikayet üzerine alacaklı hakkında resmi belgede sahtecilik suçundan Ağır Ceza Mahkemesine dava açıldığı, bunun üzerine borçlular vekilinin icra müdürlüğüne başvurarak Ağır Ceza Mahkemesinde açılan dava nedeniyle icra takibinin HMK'nun 209. maddesi uyarınca durması gerekeceği iddiasıyla daha önce Asliye Ticaret Mahkemesinin tedbir kararı doğrultusunda verdikleri teminat mektubunun kendilerine iadesi talebinde bulunduğu, bu talebin reddi üzerine icra mahkemesine şikayet yoluna başvurduğu, mahkemece şikayetin kabulü ile HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulmasına, teminat mektubunun da iadesine karar verildiği anlaşılmaktadır.

İcra ve iflas hukuku, icra ve iflas takiplerinin usul hukuku niteliğindedir. Bu hukuk dalının amacı, bir yandan takip alacaklısının alacağına kavuşması için borçlu veya üçüncü kişilerin çıkarabilecekleri zorlukları ortadan kaldırmak, diğer yandan kötüniyetli takiplere karşı takip borçlusunun kendisini korumasını sağlayacak hukuki çareler bulmak, bu arada takipten etkilenen üçüncü kişilerin menfaatlerini korumak, takip işlemlerinin yapılması sırasında insan hale ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemektir. İcra ve iflas hukukunun en önemli kaynağı İcra ve İflas Kanunu olup, bu Kanun, icra ve iflas takibinden, tahsile kadar uygulanması gereken usul hükümleri düzenlenmektedir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İcra ve İflas Kanunu'nda bir hüküm olmayan hallerde, ancak İcra ve İflas Kanunu'nda açıkça gönderme olması (İİK. 50, 68/a-4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması (zorunlu dava arkadaşlığı) hallerinde uygulanabilir. Bu ilkeler ışığında HMK'nun 209/1. maddesinin ilamsız icra takiplerine etkisi değerlendirilmelidir. Bu maddeye göre “adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir

karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz.” Bu maddenin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak icra ve Kambyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK. ’nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HUMK’nun 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK’nun 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir (İİK. 170/2).

Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene (yazıda sahtelik) dayanması halinde Dairemiz, İcra ve İflas Kanununda bir düzenleme bulunmadığından HMK’nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine gidilerek, senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK’nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK’nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşü benimsenmiştir.

İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu’nda düzenlenen özel usul kurallarını uygulayarak takip hukuğu bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi takibin durdurulmasına da karar veremez. Sadece İİK’nun 169/a-2. maddesi uyarınca itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verebilir. İcra mahkemesince takibe konu alacakla ilgili bir karar verilmiş olması, alacak hakkında genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz.

Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK’nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir.

Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi,

HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur.

Somut olayda Asliye Ticaret Mahkemesince teminat karşılığı verilen tedbir kararının halen geçerliliğini koruduğu anlaşılmaktadır.

O halde mahkemece şikayetin reddi gerekirken Gaziantep 3. Ağır Ceza Mahkemesine açılan sahteciliğe ilişkin dava gerekçe gösterilerek HMK'nun 209. maddesi uyarınca anılan dava sonuçlanıncaya kadar icra takibinin durdurularak, daha önceden icra müdürlüğüne verilen teminat, mektubunun iadesi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

Sonuç: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilanın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 14.04.2014 gününde oyçokluğuyla karar verildi.

Üye Mehmet Uslu'nun karşı oy yazısı:

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 08.12.1982 günlü 1982/4 E. ve 1982/4 K. sayılı kararına göre "Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 142. maddesi hükmüne göre, mahkemelerin görevleri kanunla düzenlenir. Öte yandan 5 Aralık 1977 tarihli, 4/4 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında da açıklandığı üzere, mahkemelerin görevi kamu düzeni ile ilgili olup kıyas veya yorum ile genişletilmesi yahut değiştirilmeleri mümkün bulunmamaktadır. Şayet kanunda açıklık yoksa, görev genel mahkemelere aittir."

Hukuk Genel Kurulunun 16.04.2014 tarihli 2013/12-1310 E. ve 2014/532 K. sayılı ilamına göre icra mahkemesinin yetkisi sınırlıdır.

T.C. Anayasası'nın 6. maddesine göre "Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.", 36. maddesine göre "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." 37. maddesine göre "hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz.", 142. maddesine göre "Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir."

Hükümlerinin mahiyeti itibariyle herkese veya her olaya uygulanması mümkün olan kanunlara genel kanun, belli kişilere veya belli olaylara uygulanan kanunlara ise özel kanun denilmektedir. İcra ve İflas Kanunu Özel Hukuk Muhakemeleri Kanunu ise genel kanundur.

Kambiyo senetlerinde İİK. 'nun 169/a maddesi gereğince dar yetkili icra mahkemesi imza inkarı dışındaki sahtecilik iddiasını inceleyemez. Çünkü bu maddede incelenebilecek itiraz sebepleri, a) İtfa, b) İmhal, c) Zamanaşımı ve d) İmzaya itiraz olmak üzere sınırlı olarak sayılmıştır. Senette sahtecilik iddiasını inceleme görevi genel yetkili mahkemelere aittir. İmza itirazı da borca itirazdır. Yasa koyucu imza itirazının inceleme şeklini ayrıntılı olarak İİK'nun 170. maddesinde düzenlediği halde sahtecilik itirazının incelenme şeklini İİK'nda düzenlememiştir. Yasa koyucunun böyle bir iradesi olsa idi sahtecilik itirazının incelenme şeklini de belirlerdi. Takip hukukunda düzenlenmeyen bir konuda yorum yolu ile icra mahkemelerinin görevli olduğunu söylemek Anayasa'ya, İİK. 'nuna ve içtihadı birleştirme kararına açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

İcra ve İflas Kanunu icra takip hukuku açısından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre özel kanun olup, takip hukukuna ilişkin uyumsuzluklarda öncelikle İcra ve İflas Kanunu hükümlerinin, bu kanunda hüküm bulunmayan durumlarda ise anılan kanuna aykırılık teşkil etmemek koşuluyla genel nitelikte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekir. Sahtelik iddiasının imza inkarı dışında bir nedene dayanması durumunda İcra ve İflas Kanunu'nda özel bir düzenleme bulunmadığından sorunun çözümü için 6100 sayılı HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerekeceğinden bu maddenin amir hükmü gereğince icra takibi olduğu yerde durur. Bunun için sahtelik iddiasının ileri sürüldüğü mahkemece ayrıca tedbir kararı verilmesi gerekmez. Borçlu tarafından icra dairesine başvurulması halinde icra müdürlüğünce anılan madde uyarınca sahtelik davası sonuna kadar icra takibinin durdurulması gerekir. İcra müdürünün kararının taraflarca İİK'nun 16/2. maddesi uyarınca süresiz şikayet konusu yapılabileceği tabidir. Öte yandan borçlu tarafından doğrudan icra mahkemesine başvurulmasına da yasal engel olmadığından hakim, 6100 sayılı HMK'nun 209/1. maddesini re'sen nazara almalıdır.

Pek tabidir ki mahkemece sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayandığının belirlenmesi halinde takip hukukunun özelliği ve acele karar verilmesi gerekliliğinin bir sonucu olarak, sahtelik davası bekletici mesele yapılmadan, sahtelik davasında karar verilinceye kadar icra takibinin durdurulmasına karar verilmesi gerekir.

Yukarda belirttiğim gerekçelerle çoğunluğun görüşünün icra mahkemelerinin görev alanını yorum yolu ile genişletecek şekilde olduğu, bu görüşün Anayasa'ya, HMK.'ya, İİK.'na, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun kararına ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun kararına ayları olduğunu düşündüğüm için takip hukukunda HMK.'nın 209/1. maddesinin uygulanmayacağına ilişkin çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Somut olayda müşteki borçlu vekilinin dilekçesinde; resmi belgede sahtecilikten alacaklı aleyhine ceza davası açıldığını, ceza davası açıldığı için takibin durması ve teminat mektubunun iadesinin gerektiğini, icra müdürünün taleplerini reddettiğini iddia ederek müdürlük işleminin kaldırılmasını talep ettiği, mahkemece; “takibe dayanak senede ilişkin Gaziantep 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2013/667 E sayılı dosyası üzerinden resmi evrakta sahtecilik ve nitelikli dolandırıcılık suçundan kamu davası görüldüğü bu haliyle HMK. 209/1. md. kapsamında icra takibinin olduğu yerde durması gerektiği bu haliyle İİK. 16/2. md. kapsamında süresiz şikayete ilişkin hükümlerin uygulanabileceği takibin yasal zorunluluktan durması gerekmiş karşısında teminat mektubunun iade edilebileceği bu amaçla icra müdürlüğünün 30.12.2013 günlü kararının yasaya ve hukuka uygun olmadığı anlaşılmakla şikayetin kabulüne” denilerek talebin kabulüne karar verildiği, Gaziantep C. Başsavcılığına 09.09.2013 tarihli 2013/1230 sayılı iddianamesinde, borçlunun şikayetçi akidinin sanık olduğu, suçun “Kamu kurum ve kuruluşlarını vb. kişiliklerin aracı olarak kullanması suretiyle dolandırıcılık, resmi belgede sahtecilik” olduğu, Adli Tıp Kurumu Başkanlığından alınan 01.08.2011 tarihli rapora göre senedin kelecisinin borçlu M.K.'nın olduğunun tespit edilmiş olduğu görülmüştür.

Dairemizin istikrar kazanmış uygulamalarına göre; Senedin takibe konulduğu tarih itibarı ile yürürlükte bulunan 6762 sayılı TTK.'nın 690. maddesinin göndermesi ile bonolar hakkında da uygulanan aynı Kanun'un 592. maddesi uyarınca, tamamen doldurulmamış olan bononun tedavüle çıkarılırken doldurulması mümkün olup, bunun anlaşmalara aykırı olarak doldurulduğu iddiasının yazılı belge ile kanıtlanması halinde geçerlilik kazanması mümkündür. Somut olayda takip dayanağı bononun tanzim ve vade tarihlerinde herhangi bir tahrifat iddiası mevcut değildir. Bu kısımların anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu, İİK.'nın 169/a-1. maddesinde belirtilen nitelikte yazılı bir belge ile ispatlanmalıdır. Bu durumda, borçlu, bononun boş kısımlarının anlaşmaya aykırı doldurulduğunu takip dayanağı bonoya

açıkça atıf yapılan İİK. 'nun 169/a-1. maddesinde belirtilen nitelikte yazılı bir belge ile ispat edemediğinden, mahkemece, şikayetin reddi yerine olayda uygulama yeri bulunmayan yazılı gerekçe ile kabulü yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup kararın bu gerekçe ile bozulması gerekir.» (12. HD. 14.04.2014 T. E: 8911, K: 10755)

√ «Borçlu hakkında çeke dayalı başlatılan kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte, alacaklı icra mahkemesine başvurarak; 06.09.2013 tarihli İstanbul 32. Asliye Ticaret Mahkemesi'ne ait ara kararın tedbir mahiyetinde olmadığı ve olayda HMK. 'nun 209. maddesinin uygulanma imkanı bulunmadığını ileri sürerek takibin durdurulmasına ilişkin icra müdürlüğü işleminin iptalini istemiş, mahkemece şikayet reddedilmiştir.

İcra ve iflas hukuku, icra ve iflas takiplerinin usul hukuku niteliğindedir. Bu hukuk dalının amacı, bir yandan takip alacaklısının alacağına kavuşması için borçlu veya üçüncü kişilerin çıkarabilecekleri zorlukları ortadan kaldırmak, diğer yandan kötüniyetli takiplere karşı takip borçlusunun kendisini korumasını sağlayacak hukuki çareler bulmak, bu arada takipten etkilenen üçüncü kişilerin menfaatlerini korumak, takip işlemlerinin yapılması sırasında insan hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemektir. İcra iflas hukukunun en önemli kaynağı İcra ve İflas Kanunu olup, bu Kanun, icra ve iflas takibinden, tahsile kadar uygulanması gereken usul hükümlerini düzenlemektedir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İcra ve İflas Kanunu'nda bir hüküm olmayan hallerde, ancak İcra ve İflas Kanunu'nda açıkça gönderme olması (İİK. 50, 68/a-4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması (zorunlu dava arkadaşılığı) hallerinde uygulanabilir. Bu ilkeler ışığında HMK. 'nun 209/1. maddesinin ilamsız icra takiplerine etkisi değerlendirilmelidir. Bu maddeye göre 'adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz.' Bu maddenin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak İcra ve İflas Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır.

Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK'nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HUMK'nun 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK'nun 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir (İİK. 170/2).

Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene (yazıda sahtelik) dayanması halinde Dairemiz, İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme bulunmadığından HMK.'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine gidilerek, senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK.'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK.'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşü benimsenmiştir.

İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen özel usul kuralların uygulayarak takip hukuku bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi takibin durdurulmasına da karar veremez. Sadece İİK.'nun 169/a-2. maddesi uyarınca itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verebilir. İcra mahkemesince takibe konu alacakla ilgili bir karar verilmiş olması, aynı alacak hakkında genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz.

Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK.'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan madde-deki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir.

Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK.'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur.

Somut olayda alacaklı tarafından başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takibin kesinleştiği, borçlunun sahtecilik iddiasında bulunduğu çek ile ilgili 06.09.2013 tarihli İstanbul 32. Asliye Ticaret Mahkemesi'ne ait tedbir kararını icra müdürlüğüne sunarak takibin sahtecilik davası sonuçlanıncaya kadar durdurulması istediği icra

müdürlüğü tarafından çekle ilgili sahtelik iddiasında bulunulması nedeniyle HMK.'nın 209. maddesi kapsamında takibin durdurulmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

Dosya içerisinde bulunan 06.09.2013 tarihli İstanbul 32. Asliye Ticaret Mahkemesi'ne ait ara karar incelendiğinde '...icra takibi kendiliğinden durur, bunun için sahtelik davasına bakan mahkemenin bir ihtiyati tedbir kararı vermesine gerek yoktur. HMK.'nın 209. maddesi gereğince de adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinden bu konuda bir karar verilinceye kadar o senet herhangi bir işleme esas alınamaz. Hukuki yarar olmadığından ihtiyati tedbir kararı verilmesine yer olmadığına' şeklinde karar verildiği anlaşılmaktadır.

O halde mahkemece, yukarıda yapılan açıklamalar ile İstanbul 32. Asliye Ticaret Mahkemesi'ne ait 06.09.2013 tarihli ara kararda açıkça takibin durdurulması şeklinde karar verilmediği dikkate alınarak şikayetin kabulü gerekirken, tedbirle ilgili mahkeme ara kararının takibin durdurulması şeklinde kabul edilip yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK.'nın 366. ve HUMK.'nın 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA)...

Üye Mehmet Uslu'nun karşı oy yazısı:

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 08.12.1982 günlü 1982/4 E. ve 1982/4 K. sayılı kararına göre «Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 142. maddesi hükmüne göre, mahkemelerin görevleri kanunla düzenlenir. Öte yandan, 5 Aralık 1977 tarihli, 4/4 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında da açıklandığı üzere, mahkemelerin görevi kamu düzeni ile ilgili olup kıyas veya yorum ile genişletilmesi yahut değiştirilmeleri mümkün bulunmamaktadır. Şayet kanunda açıklık yoksa, görev, genel mahkemelere aittir.»

Hukuk Genel Kurulu'nun 16.04.2014 tarihli 2013/12-1310 E. ve 2014/532 K. sayılı ilamına göre icra mahkemesinin yetkisi sınırlıdır.

T.C. Anayasası'nın 6. maddesine göre «Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz», 36. maddesine göre «Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.», 37. maddesine göre «Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü

merciler kurulamaz.», 142. maddesine göre «Mahkemenin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.»

Hükümlerinin mahiyeti itibariyle herkese veya her olaya uygulanması mümkün olan kanunlara genel kanun, belli kişilere veya belli olaylara uygulanan kanunlara ise özel kanun denilmektedir. İcra ve İflas Kanunu özel Hukuk Muhakemeleri Kanunu ise genel kanundur.

Kambiyo senetlerinde İİK. 'nun 169/a maddesi gereğince dar yetkili icra mahkemesi imza inkarı dışındaki sahtecilik iddiasını inceleyemez. Çünkü bu maddede incelenebilecek itiraz sebepleri; a) İtfa, b) İmhal, c) Zamanaşımı ve d) İmzaya itiraz olmak üzere sınırlı olarak sayılmıştır. Senette sahtecilik iddiasını inceleme görevi genel yetkili mahkemelere aittir. İmza itirazı da borca itirazdır. Yasa koyucu imza itirazının inceleme şeklini ayrıntılı olarak İİK. 'nun 170. maddesinde düzenlediği halde sahtecilik itirazının incelenme şeklini İİK. 'nda düzenlememiştir. Yasa koyucunun böyle bir iradesi olsa idi sahtecilik itirazının incelenme şeklini de belirlerdi. Takip hukukunda düzenlenmeyen bir konuda yorum ile görevli olduğunu söylemek Anayasa'ya, İİK. 'nuna ve İçtihadı Birleştirme kararına açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

İcra ve İflas Kanunu icra takip hukuku açısından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre özel kanun olup, takip hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda öncelikle İcra ve İflas Kanunu hükümlerinin, bu kanunda hüküm bulunmayan durumlarda ise anılan kanuna aykırılık teşkil etmemek koşuluyla genel nitelikte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekir. Sahtelik iddiasının imza inkarı dışında bir nedene dayanması durumunda İcra ve İflas Kanunu'nda özel bir düzenleme bulunmadığından sorunun çözümü için 6100 sayılı HMK. 'nun 209. maddesinin uygulanması gerekeceğinden bu maddenin amir hükmü gereğince icra takibi olduğu yerde durur. Bunun için sahtelik iddiasının ileri sürüldüğü mahkemece ayrıca tedbir kararı verilmesi gerekmez. Borçlu tarafından icra dairesine başvurulması halinde icra müdürlüğünce anılan madde uyarınca sahtelik davası sonuna kadar icra takibinin durdurulması gerekir. İcra müdürünün kararının taraflarca İİK. 'nun 16/2. maddesi uyarınca süresiz şikayet konusu yapılabileceği tabidir. Öte yandan borçlu tarafından doğrudan icra mahkemesine başvurulmasına da yasal engel olmadığı gibi, hakim, 6100 sayılı HMK. 'nunu 209/1. maddesini re'sen nazara almamalıdır.

Pek tabidir ki mahkemece sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayandığının belirlenmesi halinde takip hukukunun özelliği

ve acele karar verilmesi gerekliliğinin bir sonucu olarak, sahtelik davası bekletici mesele yapılmadan, sahtelik davasında karar verilmeye kadar icra takibinin durdurulmasına karar verilmesi gerekir.

Somut olayda; takibe konulan senetteki imzaya ve borca itiraz edilerek İstanbul 32. Asliye Ticaret Mahkemesi'nde dava açıldığı ve söz konusu mahkeme tarafından da 06.09.2013 tarihinde 'HMK'nun 209. maddesi gereğince senedin sahtelik davası sonuçlanana kadar icra takibindeki işlemlere devam edilemeyeceği,' bu konuda talepte bulunmaya da gerek bulunmadığının beyan edilmiş olduğu görülmüştür.

Yukarda belirttiğim gerekçelerle çoğunluğun görüşünün icra mahkemelerinin görev alanını yorum ile genişletecek şekilde olduğu, mahkeme kararının ise Anayasa'ya, HMK. 'ya, İİK. 'na, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nun kararına ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun kararına uygun olduğu için doğru olduğu ve onanması gerektiği düşüncesinde olduğum için çoğunluk görüşüne katılmıyorum.» (12 .HD. 06.05.2014 T. E:11255, K:13281)

√ «Alacaklının borçlular aleyhine bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takip başlattığı, takibin kesinleştiği, borçlulardan Haydım Tunç Bektaş'ın İcra Müdürlüğü'ne başvurarak takip dayanağı senetle ilgili Denizli Asliye Ceza Mahkemesi'ne açılan sahtecilik davası nedeniyle takibin durdurulmasını talep ettiği, İcra müdürlüğünce HMK. 'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulduğu, bu karara karşı alacaklı vekilinin mahkemeye şikayet yoluna başvurduğu, mahkemece şikayetin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

İcra ve iflas hukuku, icra ve iflas takiplerinin usul hukuku niteliğindedir. Bu hukuk dalının amacı, bir yandan takip alacaklısının alacağına kavuşması için borçlu veya üçüncü kişilerin çıkarabilecekleri zorlukları ortadan kaldırmak, diğer yandan kötünियetli takiplere karşı takip borçlusunun kendisini korumasını sağlayacak hukuki çareler bulmak, bu arada takipten etkilenen üçüncü kişilerin menfaatlerini korumak, takip işlemlerinin yapılması sırasında insan hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemektir. İcra iflas hukukunun en önemli kaynağı İcra ve İflas Kanunu olup, bu Kanun, icra ve iflas takibinden, tahsile kadar uygulanması gereken usul hükümlerini düzenlemektedir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İcra ve İflas Kanunu'nda bir hüküm olmayan hallerde, ancak İcra ve İflas Kanunu'nda açıkça gönderme olması (İİK. 50, 68/a-4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması (zorunlu dava arkadaşlığı)

hallerinde uygulanabilir. Bu ilkeler ışığında HMK.'nun 209/1. maddesinin ilamsız icra takiplerine etkisi değerlendirilmelidir. Bu maddeye göre 'adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz.' Bu maddenin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak İcra ve İflas Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır.

Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK'nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HUMK'nun 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK'nun 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir (İİK. 170/2).

Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene (yazıda sahtelik) dayanması halinde Dairemiz, İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme bulunmadığından HMK.'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine gidilerek, senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK.'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK.'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşü benimsenmiştir.

İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen özel usul kuralların uygulayarak takip hukuku bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi takibin durdurulmasına da karar veremez. Sadece İİK.'nun 169/a-2. maddesi uyarınca itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verebilir. İcra mahkemesince takibe konu alacakla ilgili bir karar verilmiş olması, aynı alacak hakkında genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz.

Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK.'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan madde-deki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bek-

letici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir.

Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK.'nın 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur.

Somut olayda asliye ticaret mahkemesine açılan menfi tespit davasında tedbiren takibin durdurulması talebinin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

O halde, mahkemece şikâyetin kabulü gerekirken Denizli 5. Asliye Ceza Mahkemesi ve Denizli 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde takip dayanağı senedin sahteliği ileri sürüldüğünden icra müdürlüğüne HMK.'nın 209. maddesi uyarınca icra takibinin durdurulmasında usulsüzlük bulunmadığı gerekçesiyle şikâyetin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK.'nın 366. ve HUMK.'nın 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA)...

Üye Mehmet Uslu'nun karşı oy yazısı:

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 08.12.1982 günlü 1982/4 E. ve 1982/4 K. sayılı kararına göre «Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 142. maddesi hükmüne göre, mahkemelerin görevleri kanunla düzenlenir. Öte yandan, 5 Aralık 1977 tarihli, 4/4 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında da açıklandığı üzere, mahkemelerin görevi kamu düzeni ile ilgili olup kıyas veya yorum ile genişletilmesi yahut değiştirilmeleri mümkün bulunmamaktadır. Şayet kanunda açıklık yoksa, görev, genel mahkemelere aittir.»

Hukuk Genel Kurulu'nun 16.04.2014 tarihli 2013/12-1310 E. ve 2014/532 K. sayılı ilamına göre icra mahkemesinin yetkisi sınırlıdır.

T.C. Anayasası'nın 6. maddesine göre «Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz», 36. maddesine göre «Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.», 37. maddesine göre «Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci

önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz.», 142. maddesine göre «Mahkemenin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.»

Hükümlerinin mahiyeti itibariyle herkese veya her olaya uygulanması mümkün olan kanunlara genel kanun, belli kişilere veya belli olaylara uygulanan kanunlara ise özel kanun denilmektedir. İcra ve İflas Kanunu özel Hukuk Muhakemeleri Kanunu ise genel kanundur.

Kambiyo senetlerinde İİK.'nun 169/a maddesi gereğince dar yetkili icra mahkemesi imza inkarı dışındaki sahtecilik iddiasını inceleyemez. Çünkü bu maddede incelenebilecek itiraz sebepleri; a) İtfa, b) İmhal, c) Zamanaşımı ve d) İmzaya itiraz olmak üzere sınırlı olarak sayılmıştır. Senette sahtecilik iddiasını inceleme görevi genel yetkili mahkemelere aittir. İmza itirazı da borca itirazdır. Yasa koyucu imza itirazının inceleme şeklini ayrıntılı olarak İİK.'nun 170. maddesinde düzenlediği halde sahtecilik itirazının incelenme şeklini İİK.'nda düzenlememiştir. Yasa koyucunun böyle bir iradesi olsa idi sahtecilik itirazının incelenme şeklini de belirlerdi. Takip hukukunda düzenlenmeyen bir konuda yorum ile görevli olduğunu söylemek Anayasa'ya, İİK.'nuna ve İçtihadı Birleştirme kararına açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

İcra ve İflas Kanunu icra takip hukuku açısından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre özel kanun olup, takip hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda öncelikle İcra ve İflas Kanunu hükümlerinin, bu kanunda hüküm bulunmayan durumlarda ise anılan kanuna aykırılık teşkil etmemek koşuluyla genel nitelikte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekir. Sahtelik iddiasının imza inkarı dışında bir nedene dayanması durumunda İcra ve İflas Kanunu'nda özel bir düzenleme bulunmadığından sorunun çözümü için 6100 sayılı HMK.'nun 209. maddesinin uygulanması gerekeceğinden bu maddenin amir hükmü gereğince icra takibi olduğu yerde durur. Bunun için sahtelik iddiasının ileri sürüldüğü mahkemece ayrıca tedbir kararı verilmesi gerekmez. Borçlu tarafından icra dairesine başvurulması halinde icra müdürlüğünce anılan madde uyarınca sahtelik davası sonuna kadar icra takibinin durdurulması gerekir. İcra müdürünün kararının taraflarca İİK.'nun 16/2. maddesi uyarınca süresiz şikayet konusu yapılabileceği tabidir. Öte yandan borçlu tarafından doğrudan icra mahkemesine başvurulmasına da yasal engel olmadığı gibi, hakim, 6100 sayılı HMK.'nunu 209/1. maddesini re'sen nazara almamıştır.

Pek tabidir ki mahkemece sahtelik iddiasının imza inkarı dışındaki bir nedene dayandığının belirlenmesi halinde takip hukukunun özelliği ve acele karar verilmesi gerekliliğinin bir sonucu olarak, sahtelik davası bekletici mesele yapılmadan, sahtelik davasında karar verilmeye kadar icra takibinin durdurulmasına karar verilmesi gerekir.

Yukarda belirttiğim gerekçelerle çoğunluğun görüşünün icra mahkemelerinin görev alanını yorum ile genişletecek şekilde olduğu, mahkeme kararının ise Anayasa'ya, HMK. 'ya, İİK. 'na, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nun kararına ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun kararına uygun olduğu için doğru olduğu ve onanması gerektiği düşüncesinde olduğum için çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Somut olayda; takibe konulan senetteki imza itirazının reddedildiği, derecattan geçerek kesinleştiği, ceza davasının da boş senedin murisin ölümünden sonra doldurularak takibe konulması iddiasına dayandığı görülmüştür.

Dairemizin istikrar kazanmış uygulamalarına göre; Senedin takibe konulduğu tarih itibarı ile yürürlükte bulunan 6762 sayılı TTK. 'nun 690. maddesinin göndermesi ile bonolar hakkında da uygulanan aynı Kanun'un 592. maddesi uyarınca, tamamen doldurulmamış olan bononun tedavüle çıkarılırken doldurulması mümkün olup, bunun anlaşmalara aykırı olarak doldurulduğu iddiasının yazılı belge ile kanıtlanması halinde geçerlilik kazanması mümkündür. Somut olayda takip dayanağı bononun tanzim ve vade tarihlerinde her hangi bir tahrifat iddiası mevcut değildir. Bu kısımların anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu, İİK. 'nun 169/a-1. maddesinde belirtilen nitelikte yazılı bir belge ile ispatlanmalıdır. Bu durumda, borçlu, bononun boş kısımlarının anlaşmaya aykırı doldurulduğuna ilişkin iddiasını, takip dayanağı bonoya açıkça atıf yapılan İİK. 'nun 169/a-1. maddesinde belirtilen nitelikte yazılı bir belge ile ispat edemediğinden, mahkemece, şikayetin reddi yerine olayda uygulama yeri bulunmayan yazılı gerekçe ile kabulü yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup kararın bu gerekçe ile bozulması gerekir.» (12. HD. 21.04.2014 T. E:9285, K:11622)

√ «İcra ve iflas hukuku, icra ve iflas takiplerinin usul hukuku niteliğindedir. Bu hukuk dalının amacı, bir yandan takip alacaklısının alacağına kavuşması için borçlu veya üçüncü kişilerin çıkarabilecekleri zorlukları ortadan kaldırmak, diğer yandan kötüniyetli takiplere karşı takip borçlusunun kendisini korumasını sağlayacak hukuki çareler bulmak, bu arada takipten etkilenen üçüncü kişilerin menfaatlerini korumak, takip işlemlerinin yapılması sırasında insan hak ve hür-

riyetlerinin ihlal edilmesini önlemektir. İcra iflas hukukunun en önemli kaynağı İcra ve İflas Kanunu olup, bu Kanun, icra ve iflas takibinden, tahsile kadar uygulanması gerekçeli usul hükümlerini düzenlemektedir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, icra ve İflas Kanunu'nda bir hüküm olmayan hallerde, ancak İcra ve İflas Kanunu'nda açıkça gönderme olması (İİK. 50, 68/a-4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması (zorunlu dava arkadaşlığı) hallerinde uygulanabilir. Bu ilkeler ışığında HMK.'nın 209/1. maddesinin ilamsız icra takiplerine etkisi değerlendirilmelidir. Bu maddeye göre “adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz.” Bu maddenin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak icra ve İflas Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır.

Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK.'nın 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HMK.'nın 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK.'nın 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar, “takibin geçici olarak durdurulmasına” karar verebilir (İİK. 170/2).

Öte yandan sahtelik iddiasının “imza itirazı” dışındaki bir nedene (yazıda sahtelik) dayanması halinde, Dairemiz, “İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme bulunmadığından HMK.'nın 209. maddesinin uygulanması gerektiği” görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine gidilerek, senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının “borca itiraz” niteliğinde olup, bu konunun da İİK.'nın 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, “HMK.'nın 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı” görüşü benimsenmiştir. İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen özel usul kurallarını uygulayarak takip hukuku bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle icra mahkemeleri borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında ‘sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları’ bekletici mesele yapamayacağı gibi, ‘takibin durdurulması’na da karar veremez.

Sadece İİK.'nın 169/a-2. maddesi uyarınca “itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına” karar verebilir. İcra mahkemesince takibe konu alacakla ilgili bir karar

verilmiş olması, aynı alacak hakkında genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz.

Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK. 'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan madde-deki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, Cumhuriyet Savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir.

Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK. 'nun 209. maddesi uyarınca ve takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağım öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur.

Somut olayda borçlu şirket icra mahkemesine başvurusunda aleyhine yapılan kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takipte dayanak senedin sahteliğine ilişkin Konya 4. Ağır Ceza Mahkemesi 'nde sahtecilik suçundan dava açıldığını beyanla HMK. 'nun 209/1. maddesi uyarınca takibin durdurulmasını talep etmiş, mahkemece söz konusu ceza dosyası gerekçe gösterilerek takibin durdurulması istemi kabul edilmiştir.

Borçlunun bu itirazı borca itiraz niteliğinde olun İİK. 168/5 fıkrası uyarınca ödeme emrinin tebliğinden itibaren 5 günlük yasal süre içinde icra mahkemesinde ileri sürülmelidir. Mahkemece öncelikle süre yönünde inceleme yapılması, itirazın süresinde olduğu sonucuna varılır ise İİK. 169/a ve 170/a maddeleri uyarınca inceleme yapılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ : Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK. 366 ve HUMK. 'nun 428. maddeleri uyarınca *BOZULMASINA...*» (12. HD. 22.04.2014 T. E:9313, K:11766)

NOT: Yüksek mahkeme (12. HD.) yukarıdaki içtihatlarında -Dairece içtihat değişikliğine gidilerek- “sahtelik iddiasının i m z a i t i r a z ı dışındaki bir nedene (örneğin yazıda sahteliğe) dayanması halinde, bu konunun İcra ve İflas Kanununda özel olarak **169/a mad-**

desi ile düzenlenmiş olduğunu -senetteki ‘imza’nın inkar edilmesi halinde, nasıl İİK.’nun **170. maddesinin öncelikle uygulanması gerekiyorsa- bu nedenle bu durumda HMK.’nun 209/(1) maddesinin değil, İİK.’nun 169/a maddesinin** uygulanması gerekeceğini, gerek ‘borca itiraz’ın (İİK. mad 169, c:2), gerekse ‘imza itiraz’ın (İİK. 170/I, c:2) sadece ‘satışı durduracağı’nı (satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmayacağını), ancak ‘icra mahkemesinin itirazı ciddi görmesi halinde, itirazın esası hakkındaki kararına kadar’, -‘teminat’ karşılığında veya ‘teminat’ aranmaksızın- ‘icra takibinin geçici olarak durdurulmasına’ karar verebileceğini, borçlunun -genel mahkemelerde- ‘sahtelik nedenine dayalı menfi tespit davası’ (İİK. mad.72) açabileceğini, bu maddedeki usule göre -yani; davanın icra takibinden önce veya sonra açılmış olmasına göre; %15 veya ‘dosya borcunun tamamı’ + %15 ‘teminat’ karşılığında- alacağı ‘ihtiyati tedbir kararı’ ile icra takibini durdurabileceğini, sahtelik iddiasına dayalı menfi tespit davasının veya aynı iddia ile Cumhuriyet Savcılığına yapılacak şikayet üzerine, alacaklı hakkında kamu davası açılmış olmasının, kendiliğinden icra takibini durdurmayacağını, fakat C. Savcılığı veya ceza mahkemesinin ‘tedbir kararı’ vermesi ile icra takibinin durdurulabileceğini” belirtmiştir.

Yüksek mahkeme, yukarıdaki bu çok yeni tarihli kararlarından önce “*HMK. mad. 209/(1) hükmünün, ‘imza itirazı’ (İİK. mad. 170) dışında -yani; ‘senetteki yazının sahteliği’nin iddia edilmesi halinde- uygulanacağını, çünkü ‘bu konuda İİK.’nun da özel bir düzenleme bulunmadığı’nı*” belirtiyordu...

Biz, **yüksek mahkemenin** bu görüşünü daha önce eleştirerek «*sahtelik iddiasının imza inkarı dışında bir nedene dayanması durumu hakkında da pekâla İİK. mad 168/I-5 ve İİK. mad. 169a/I’in uygulanabileceğini, bu nedenle yüksek mahkemenin kararlarında ifade ettiği gerekçeyle göre ‘imza inkarı’ dışındaki sahtelik iddiaları hakkında da HMK.’nun 209/(1) maddesinin değil İİK.’nun 168/I-5 ve 169a maddesinin uygulanarak, ‘icra takibinin kendiliğinden durdurulması gerektiğini’*» belirtmiştik.²⁰⁸

Bundan sonra, takip konusu senetteki y a z ı veya i m z a y ı inkar ederek (HMK. mad. 209/I) takibi durdurmak isteyen borçluların

²⁰⁸ (Bknz: **UYAR, T.** “Takip Dayanağı Senedin Sahte Olduğu” İleri Sürülerek İcra Takibinin -Teminatsız- Durdurulması “İBD. Mart-Nisan/2013, s:492 vd.”). (Bu konuda ayrıca bknz: **UYAR, T.** “Takip Konusu Senedin Sahte Olarak Düzenlenmiş Olduğu” İleri Sürülerek İcra Takibinin Durdurulması Nasıl Sağlanabilir” (İBD. Mart-Nisan/2012, s:199-207)

(vekillerinin), bu konuda “menfi tespit davası” (İİK. mad 72) açıp, bu mahkemeden veya takip konusu senet hakkında C. Savcılığına ‘sahtelik iddiası’ ile şikayette bulunup, C. Savcılığından veya bu konuda açılacak kamu davasına bakan ceza mahkemesinden “icra takibinin durdurulması” konusunda ‘ihtiyati tedbir kararı’ almaları gerekecektir. Bu yeni içtihat doğrultusunda; hukuk/ceza mahkemesinden “sahtelik iddiasına dayalı dava açılmış olduğu” konusunda derkenar alıp, bunu icra dairesine götürüp “takibin, icra müdürlüğünün kararı ile durdurulması” (HMK. mad. 209/(1) konusundaki uygulama artık sona erecektir...

NOT: Yüksek mahkemece yukarıdaki gerekçeyle bozulan yerel Konya 3. İcra Hukuk Mahkemesinin 7.01.2014 T. E:2013/1332, K:2014/11 sayılı kararını ilişikte sunuyoruz:

«Mahkememizde görülmekte bulunan Şikayet (İcra Memur Muamelesi) davasının dosya üzerinden yapılan: incelemesi sonunda,

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı vekili mahkememize sunduğu dava dilekçesi ile, davalı alacaklı tarafça müvekkili aleyhine bonoya dayalı olarak başlanılan icra takibi sırasında 27/12/2013 tarihli ilk talebi ile, dosyadan haczedilen araçların 6 aylık süre içerisinde satışlarının istenilmemesinden dolayı araçlar üzerindeki hacizlerin düştüğünü bu nedenle İİK’nun 106. ve 110. maddesi uyarınca araçlar üzerindeki hacizlerin ve yakalama şeriflerinin kaldırılması ile, takibe konu senet ile ilgili olarak müvekkilinin ilgililer hakkında Savcılığa şikayeti üzerine TKC’nun 158/1-h sevk maddesi ile nitelikli dolandırıcılıktan Konya 4. Ağır Ceza Mahkemesinin dava açıldığını dilekçeler ekinde sunmuş oldukları iddianame ve bilirkişi raporu ile takibin HMK’nun 209/1. Maddesi gereğince durdurulmasını, talep ettiklerini, icra müdürlüğünce de 42 C.. 53 plakalı aracın fiili, haczi ve muhafazası ipin Zara İcra Müdürlüğünce yazılan talimat cevap verilmediğinden bu araç için satış isteme süresi hesaplanamadığından bu araç haricindeki araçlar üzerindeki hacizlerin ve yakalama şerhlerinin kaldırılmasına karar verildiğini, HMK’nun 209/1. maddesine ilişkin talep yönünden de doya durumu ve talebin niteliği gereği dosyanın incelemeye alınmasına karar verildiğini, bu karar üzerine ikinci bir talep ile 42 C.. 53 plaka sayılı araç üzerindeki haczin kaldırılmasını talep ettiklerini ve bu taleplerinin de araç üzerine 12/12/2013 tarihinde haciz konulduğundan ve 6. aylık sürenin dolmadığından bahisle reddine karar verildiğini, müvekkili şirket yetkilisinin icra müdürlüğünce 27/12/2013 tarihinde müracaat ederek 42 D..59 plaka sayılı araç üzerindeki haczin kaldırılmasına ilişkin talebinin de yine 6 aylık süre dolmadığından bahisle reddine karar verildiğini beyan ederek icra müdürlüğünün taleplerinin reddine

dair kararlarının iptali ile fiilen hacizli araçların müvekkili şirkete teslimi ve 42 C.. 53 plaka sayılı araç kaydındaki hacizlerin fekkine karar verilmesini ve ayrıca Konya 4; Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden 2013/318 esas sayılı dosyası sonuçlanıncaya kadar HMK'nun 209/1. maddesi gereğince icra takibinin durdurulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Davaya konu icra takip dosyası celp edilerek tetkik edilmiştir.

İncelenen icra takip dosyası ve tüm dosya kapsamı ile; Her ne kadar icra müdürlüğünce davacı tarafın şikayete konu araçlar üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasına ilişkin talebinin 42 C.. 53 ve 42 D.. 59 plaka sayılı araçlar haricindeki diğer araçlar yönünden kabulü ederek bu iki araç yönünden 6 aylık satış isteme süresi dolmadığından bahisle talebin reddine karar vermiş ise de, talep üzerine söz konusu araçların kaydına 01/02/2012 tarihinde ihtiyati haciz konulduğu, 19/06/2013 tarihinde ise yakalama şerhinin işlendiği, 19/06/2013 tarihinde yakalama avansının yatırıldığı, 42 D.. 59 PLAKA sayılı aracın 16/07/2013 tarihinde 42 C.. 53 Plaka sayılı aracında 12/12/2013 tarihinde yakalandığı, ancak haciz tarihinden sonra satışının yasal 6 aylık süre içerisinde talep edilmediği gibi herhangi bir avansında yatırılmadığı, icra müdürlüğünce de satış yönünde bir kararın bulunmadığı kaldı ki davacı vekilinin araçlar üzerindeki haczin kaldırılması yönündeki ille talebinde 42 C.. 53 plaka sayılı araçlar haricindeki tüm araçlar yönünden karar verildiği, dolayısı ile 42 D.. 59 plaka sayılı araç yönünden de kaydi haczin kaldırıldığı, bu nedenle kaydi haczin kaldırılarak fiili haczin devamına karar verilmesi usul ve yasaya uygun bulunmamıştır. Açıklanan nedenler ile davacının bu yöndeki şikâyetinin kabulü ile araçlar üzerindeki haczin kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir.

Davacı tarafça aynı zamanda halen Konya 4. Ağır Ceza Mahkemesinin 2013/318 esasında devam eden ve takip konusu bonoya ilişkin olarak açılan dolandırıcılık davası sonuçlanıncaya kadar takibin HMK'nun 209/1. maddesi gereğince durdurulması talep edilmiştir. Yargılama sırasında icra müdürlüğünce takibin durdurulmasına ilişkin davacı tarafın talebinin reddine karar verilmiştir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2010/12-493 Esas 2010/491 Karar sayılı kararı ile "... 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Resmî Belge Hükmündeki Belgeler" başlıklı 210. maddesinin birinci fıkrasında yer alan; "Özel belgede sahtecilik suçunun konusunun emre veya hamile yazılı kambiyo senedi, emtiayı temsil eden belge, hisse senedi, tahvil veya vasiyetname olması halinde, resmî belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümler uy-

gulanır.” hükmüyle, kambiyo senetlerine “resmi belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerin uygulanacağı” kabul edilmiş; aynı Kanunun 204. maddesinde de resmi belgedeki sahteciliğe ilişkin müeyyide düzenlenmiştir.

Takip dayanağı senet hakkında borçlunun “imza itirazı” ile birlikte veya “sahtelik iddiası ile şikayette” bulunmasından sonra alacaklı hakkında sup duyurusunda bulunması nedeniyle “sahtecilik suçu”ndan dolayı kamu davası açılmış olması durumunda, bu davanın İcra takibine etkisinin ne olacağına ilişkin açık bir yasal düzenleme 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nda bulunmamaktadır. Bu nedenle, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun 317. maddesinin 2. cümlesinden (Yeni 6100 sayılı Kanunun 209. maddesi) yararlanarak soruna bir çözüm getirmek gerektiği yargısal uygulamada kabul edilmiştir (Hukuk Genel Kurulu’nun 22.01.2003 gün ve 2003/123 E.2003/28 K.; 06.02.2008 gün ve 2008/12-77 E. 2008/90 K. sayılı kararları). Nitekim, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun 317. maddesinin; “Sahtelik iddiası 308 inci madde ile mevaddı mütaakıbesi ahkamına tevfikân tetkik olunur. Sahteliği iddia kılınan senedin ehlihıbre marıfetiyle tetkik ve tatbıkına ve vakayi ve hadisattan haberdar olanların istımına karar verildiği takdirde bu kabil senedat, neticei hükme kadar bir güna muameleye esas ittihaz kılınmaz. Ancak bu senede müsteniden evvelce İttihaz edilen ihtiyati tedbirlere de halel gelmez ve ledelhace senet sahibi hukukunun muhafazası zımında sair ihtiyati tedbirlere de tevessül edebilir.” şeklindeki hükmü ile de, hukuk yada ceza mahkemesinde dava açılmış ve o davada mahkemece sahteliği İddia edilen senet hakkında, inkar edilen İmzanın borçluya ait olup olmadığı yönünde bilirkişi incelemesi yapılmasına ve senedin yazıldığını görenlerin tanık olarak dinlenmesine karar verilmiş ise, senedin dava sonuçlanıncaya kadar hiçbir işleme dayanak yapılamayacağı, düzenlenmiştir...” denilmek sureti ile hüküm altına alındığı yine Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 2012/30400-6078 esas karar sayılı İlamında bonodaki sahtelik itirazının imza inkarı dışında bir nedene dayanması durumunda İİK’da özel olarak düzenlenme bulunmadığından sorunun çözülmesi ipin 6100 sayılı HMK’nun 209. maddesinin uygulanması gerektiğinin hüküm altına alındığı görülmüştür. Dosyanın incelenmesinde takibe konu bonoya dayalı olarak Konya 4. Ağır Ceza Mahkemesine açılmış olan ve davalı alacaklının şüpheli sıfatıyla yargılandığı bir ceza davasının olduğu; bu davada supa konu eylemin eski şirket ortağının geçmişe yönelik bono düzenleyerek devrettiği şirketi borçlandırmak yolu ile dolandırıcılık dolayısı ile imza inkarı dışında senedin’ sahteliği iddia edildiğinden HMK’nun 209/1. Maddesi gereğince takibin dur-

ması gerektiği anlaşılmakla, davacının bu yönden de şikayetinin kabulüne ve takibin Konya 4. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan ceza davasının sonuçlanıncaya kadar durdurulmasına ilişkin aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M : Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere:

1. Davacının şikayetinin KABULÜNE,

Konya 8. İcra Müdürlüğünün 2012/958 esas sayılı takip dosyasından 42 CUN 53 ve 42 DAK 59 plaka sayılı araçlar üzerindeki hacizlerin ve yakalamaların KALDIRILMASINA,

Konya 8. İcra Müdürlüğünün 2012/958 esas sayılı icra takibinin Konya 4. Ağır Ceza Mahkemesinin 2013/318 esas sayılı davası sonuçlanıncaya kadar HMK'nun 209/1. maddesi gereğince DURDURULMASINA,

2. Peşin alınan harcın mahsubu ile başkaca harç alınmasına yer olmadığına,

3. Davacı tarafça yapılan yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına,

4. Davacı tarafça yatırdan gider avansından bakiye kalan kısmın karar kesinleştiğinde ve talep halinde davacı tarafa iadesine,

Dair, tarafların yokluğunda tebliğ tarihinden itibaren 10 günlük Yargıtay temyiz yolu açık olmak üzere verilen karar açıkça okunup, usulen anlatıldı.» (3. İcra Hukuk Mahkemesi 7.01.2014 T. E:2013/1332, K:2014/11)

cc- Yargıtay 6. Hukuk Dairesi;

√ «Dava, kesinleşen icra takibi nedeniyle tahliye istemine ilişkindir. Mahkemece dosya üzerinden inceleme yapılarak davanın kabulüne karar verilmiş, karar davalı tarafından temyiz edilmiştir.

Uyuşmazlık, 2004 sayılı İİK.'nin 10. babında kiralandan taşınmazların tahliyesini düzenleyen 269 ve devamı maddelerine dayanılarak açılan bir davada 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK.'nin 320/1. maddesi karşısında tarafların duruşmaya davet edilmeksizin dosya üzerinden karar verilip verilmeyeceği noktasındadır. Bilindiği gibi icra mahkemeleri icra-iflas işleri için kurulmuş, kendine özgü kuralları olan özel bir yargı organıdır. İİK.'nin 18. maddesinde icra mahkemesine arz edilen hususlarda basit yargılama usulünün uygulanacağı belirtilmiş, aynı Kanunun 70. maddesinde icra mahkemesinin itirazın kaldırılması hakkındaki talep üzerine iki tarafı davet ettikten sonra 18. madde hükmüne göre karar vereceği düzen-

lenmiştir. Öte yandan İİK. 'nun 269/d maddesinin uygulanması gereken maddeler arasında gösterdiği 70. maddesine göre, 18. maddede düzenlenen, aksine hüküm bulunmayan hallerde icra mahkemesi duruşma yapılmasına gerek olup olmadığını takdir eder hükmü ilamsız tahliye takibinde uygulanmamalıdır. İcra mahkemesinin duruşma yapması zorunludur.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren HMK. 'nun 320/1. maddesinde düzenlenen mahkeme, mümkün olan hallerde tarafları duruşmaya davet etmeden dosya üzerinden karar verir hükmü yukarıda açıklanan İİK. 'nun ilgili maddeleri ile takip hukuku açısından yorumlanmalı ve değerlendirilmelidir. Öncelikle belirtmek gerekir ki, anılan maddeye göre duruşma yapmadan karar verilebilmesi için hukuken bunun mümkün olması gerekir. Başka bir anlatımla ancak hukukun cevaz verdiği “ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz vb. gibi” veya İİK. 'nun 17/18. maddelerinde öngörülen şikayet davalarında olduğu gibi Kanunun duruşma açılmadan dosya üzerinden karar verilmesinde hakime takdir hakkı tanıdığı hallerde dosya üzerinden karar verilebilir. Kanunun açıkça duruşma açılarak yargılama yapılmasını emrettiği durumlarda dosya üzerinden karar verilemez. Bu arada HMK. 'nun hukuki dinlenilme hakkı başlıklı 27. maddesi, T.C. Anayasası'nın hak arama hürriyetini düzenleyen 36. maddesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin adil yargılama hakkına ilişkin 6. maddesi de dikkate alınmalıdır.

Yukarıda açıklanan kanun hükümleri ve yasa koyucunun takip ettiği amaç gözetildiğinde daha özel bir kanun olan İİK. 'ndaki hükümlerin daha genel bir kanun olan HMK. 'nu ile değiştirildiği söylenemez. Uygulamada da HMK. 'ndaki hükümlerin açıkça bir yollama yapmadıkça İİK. 'nda uygulanmayacağı kabul edilmelidir. Bu nedenlerle yargılamanın duruşma açılmak suretiyle yapılması gerekirken değerlendirmede yanılığa düşülerek evrak üzerinden karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

Karar bu nedenle bozulmalıdır.

SONUÇ: Kararın yukarıda açıklanan nedenle BOZULMASINA, istek halinde peşin alınan temyiz harcının temyiz edene iadesine, 07.05.2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. (6. HD. 07.05.2012 T. E:3005, K:6787)

√ «İcra mahkemesince verilmiş bulunan yukarıda tarih ve numarası yazılı karar, davacı tarafından süresi içinde temyiz edilmiş olmakla, dosyadaki bütün kağıtlar okunup gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, itirazın kaldırılması ve kiralananın tahliyesi istemine ilişkindir. Mahkemece davanın reddine karar verilmiş, karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunun 27. maddesine göre, davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahiptirler. Bu hak yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını, açıklama ve ispat hakkını, mahkemenin açıklamalarını dikkate alarak değerlendirmesini içerir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 18. maddesinde icra mahkemesine arz edilen hususlarda basit yargılama usulünün uygulanacağı açıklandıktan sonra aynı yasanın 70. maddesinde de itirazın kaldırılması hakkındaki istek üzerine her iki tarafın davet edilerek karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 320/1. maddesinde, basit yargılama usulüne tabi işlerde mahkemenin mümkün olan hallerde tarafları duruşmaya davet etmeden dosya üzerinden karar vereceği hükmüne yer verilmiş ise de, Hukuk Muhakemeleri Kanununa nazaran daha özel nitelikte olan İcra İflas Kanunu'nun 70. maddesi hükmü uyarınca itirazın kaldırılması isteğinin zorunlu olarak duruşma açılmak suretiyle incelenmesi gerekirken dosya üzerinde yapılan inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle kararın **BOZULMASINA...**» (6. HD. 27.03.2012 T. E:1804, K:4862)

Kanımızca; HMK. mad. 209/(1)'deki sahtelik iddiasına dayalı olumsuz tespit davasını genel olarak düzenleyen İİK. mad. 72'deki düzenlemeye göre ö z e l h ü k ü m teşkil ettiği kabul edilerek, «sahtelik iddiası» söz konusu olduğu zaman HMK. mad. 209/(1)'; uygulamak daha isabetli ve kanun koyucunun iradesine daha uygun olacaktır. Çünkü, yeni HMK.'nu hazırlayan komisyonun iradesi, HUMK. mad. 317 yerine bu yeni düzenleme içeren HMK. mad. 209/(1)'i koymak doğrultusunda olmuştur...

Daha önce de²⁰⁹ belirttiğimiz gibi; Ticaret Hukuku ve İcra ve İflas Hukuku bakımından “adi senet” sayılan “kambiyo senetleri” ile “kambiyo senedi niteliğinde olmayan senetler” için ö z e l h ü k ü m

²⁰⁹ **UYAR, T.** «Takip Konusu Senedin Sahte Olarak Düzenlenmiş Olduğu» İleri Sürülerek, İcra Takibinin Durdurulması Nasıl Sağlanabilir? (İBD. Mart-Nisan/2012, s: 207)

niteliğinde bulunan HMK. 209/(1)'deki bu yeni düzenleme isabetli mi olmuştur?

“Adi senet”lere dayalı olarak hakkında yapılan tüm takipleri ‘sahtelik iddiası’nda bulunarak kolaylıkla durdurabilme imkanının borçluya tanınmış olması, bu suretle takiplerin durmasını sağlayan kötüniyetli borçluların sahip oldukları malları alacaklılarından -ileride; alacaklılar tarafından “tasarrufun iptali davası” açılmasını önleyecek bir takım tedbirleri de alarak- kaçırmalarına neden olması bakımından sakıncalı olmuştur...

HMK. 209/(1)'in altına; “İcra takibine konu olan adi senetler hakkındaki İİK. ’nun 68a, 169a ve 170 hükümlerinin saklı olduğu” veya hiç değilse “İcra takibine konu olan kambiyo senetleri hakkındaki 169a ve 170 hükümlerinin saklı olduğu” belirtilmiş olsaydı²¹⁰, özellikle kambiyo senedine dayalı takiplerde borçlunun takip dayanağı senedin altındaki imzasını inkâr etmesi veya senetteki alacak miktarında ya da senedin vade tarihinde sahtelik yapıldığını -İİK. 168/4, 5 çerçevesinde- icra mahkemesine bildirilmesi halinde, bu iddia İİK. m. 169a ve 170 uyarınca icra mahkemesince incelenerek, İİK. m. 169a/II ve İİK. m. 170/II doğrultusunda itiraz (sahtelik iddiası) ciddi bulunursa mahkemece -itirazın (sahtelik iddiasının) esası hakkında karar verilinceye kadar- “takibin geçici olarak durdurulmasına” karar verilerek, borçlunun (sahte olduğu ileri sürülen) senede dayalı olarak yapılan takipten zarar görmesi de önlenmiş olurken, gerçekte takip konusu senette herhangi bir sahtelik bulunmamasına rağmen, kötüniyetli borçlular tarafından sahtelik iddiasının gündeme getirilerek, hemen takibin durdurulmasının önüne geçilmiş ve bu suretle alacaklıların da zarar görmemesi sağlanmış olurdu...

Ancak kanun koyucu tarafından -yukarıda önerdiğimiz doğrultuda- yasada bir değişiklik yapılmadan bugünkü şekliyle “sahtelik iddiaları” hakkında hem Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve hem de İcra ve İflas Kanunu birer g e n e l k a n u n olmaları nedeniyle, “yeni kanun” ya da “sonraki kanun” durumunda bulunan HMK. 209/(1) hükmünün öncelikle uygulanması ve bunun sonucu olarak da ne İİK. m. 72 ve ne de İİK. 169a ve 170 hükümlerinin -kambiyo senetlerine

²¹⁰ Aynı görüşte: YÜNLÜ, S. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Uygulanmasında Karşılaşılabilecek Sorunlar ve Aydınlanması Gereken Konular (İBD. Mart-Nisan/2012, s: 115)

dayalı takiplerde- “sahtelik iddiası”nın ileri sürüldüğü durumlarda, uygulanmasının düşünülmemesi gerekir...²¹¹

Kabul edilmiş bir hükmü hukuken kaldırma yetkisi, yasama organının görevine giren bir tasarruftur.

Belirtilen nedenlerle Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin de, Yargıtay 19. Hukuk Dairesi gibi, “sahtelik iddiasının” ileri sürüldüğü gerek “*borca itiraz*”larda (İİK. m. 168/5, 169, 169/a) ve gerekse “*imzaya itiraz*”larda (İİK. m. 168/4, 170) sahtelik iddiasının, icra takibine etkisini (icra takibini hangi hallerde durduracağını) HMK. m. 209/I çerçevesinde değerlendirmesi yasa tekniğine daha uygun olacaktır.

(2) Bknz: Yuk. “İCRA TAKİBİNDEN ÖNCE AÇILAN OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASINA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ”, dipn. 2, “s:23-53”

(3) İcra takibinden sonra açılan olumsuz tespit davalarında yetkili mahkeme; İİK. mad. 72/VIII’e göre “*davalı-alacaklının ikametgahının bulunduğu yerdeki mahkeme*” (genel yetkili mahkeme) (HMK. mad. 6/(1)) ile “*icra takibinin yapıldığı yerdeki mahkeme*” (özel yetkili mahkeme)dir.²¹²

Davacı-borçlu, belirtilen bu i k i y e r mahkemesinden istediğinde olumsuz tespit davası açabilir. Tercih hakkı kendisindir. Eğer, davacı-borçlu olumsuz tespit davasını bu mahkemelerden hiçbirinde açmaz ise, o zaman seçim hakkı, davalı-alacaklıya geçer.²¹³ Bu durumda davalı-alacaklı yetki itirazında, kendi seçimine göre bu mahkemelerden birinin yetkili olduğunu bildirebilir ve mahkeme de yetkisizlik kararı vererek, “*dava dosyasının davalı-alacaklının yetki itirazında bildirdiği mahkemeye gönderilmesine*” karar verir...

Olumsuz tespit davası, birden fazla alacaklıya karşı açılacak ise, borçlu bu kişilerden birisinin ikametgahının bulunduğu yerde davasını açabilir (HMK. mad. 7/1).²¹⁴

²¹¹ UYAR, T. “Takip Dayanağı Senedin Sahte Olduğu” İleri Sürülerek İcra Takibinin -Teminatsız- Durdurulması (İBD. Mart-Nisan/2013, s: 488 vd.)

²¹² Bknz: 19. HD. 1.4.2014 T. 3171/6218; 16.01.2014 T. 18758/1291; 24.06.2013 T. 8286/11811; 20.11.2012 T. 9355/17292; 20.9.2012 T. 8391/13322; 24.5.2012 T. 2588/8743; 24.05.2012 T. 2588/8743; 6.2.2012 T. 15345/1563; 19.1.2012 T. 9307/468; 27.05.2010 T. 8411/6516; 28.3.2012 T. 1849/5125; 20.3.2012 T. 12982/4570; 19.3.2012 T. 1721/4478 (www.e-uyar.com)

²¹³ Bknz: 4. HD. 18.6.2008 T. 7114/8383 (www.e-uyar.com)

²¹⁴ Bknz: 19. HD. 4.3.2013 T. 281/3985; 11. HD. 23.1.1984 T. 159/224 (www.e-uyar.com)

Yetkinin «kesin» olmadığı durumlarda, «yetki itirazı»nın *cevap dilekçesinde* ileri sürülmesi gerekir.²¹⁵

Davalı-alacaklının *geçerli olarak* «yetki itirazı»nda bulunmuş sayılabilmesi için, yetki itirazında «hangi mahkemenin yetkili olduğu»nun da açıkça belirtilmiş olması gerekir...²¹⁶

Olumsuz tespit davası hakkında, İİK. mad. 72/VIII'de öngörülen ve buraya kadar açıklanan yetki kuralları *kamu düzeninden* midir? **Yüksek mahkeme** -özellikle; **Yargıtay 11, 13 ve 15. Hukuk Daireleri-** ö n c e k i içtihatlarında “İİK. mad. 72/VIII'de öngörülen yetki kuralının *kamu düzeninden olmadığını*”²¹⁷ ifade ederek;

-«‘Akdin ifa yeri’nde de olumsuz tespit davası açılabileceğini (Not: Yeni HMK. 17 gereğince, aksi kararlaştırılmadıkça sadece yetki sözleşmesinde belirtilen mahkemede dava açılabilceği)»²¹⁸

-«‘Dava konusu senette ‘yetkili’ olacağı öngörülen yerde (şimdi; yeni HMK. 17’de öngörülen koşullarla) olumsuz tespit davası açılabilceğini»²¹⁹

-«‘Taraflar arasındaki akdi ilişkiyi düzenleyen sözleşmede ‘İstanbul mahkemelerinin yetkili olacağı’nın öngörülmüş olmasının, sözleşmeden sonra düzenlenen bonoda yetkili olacağı öngörülen Ankara mahkemelerinin yetkisini -bono hakkında açılan menfi tespit davasından- ortadan kaldırmayacağını»²²⁰

-«‘Bonoda yer alan yetki kaydının, ciro yoluyla bonoyu elinde bulunduran hamili (davalı-alacaklıyı) da bağlayacağını»²²¹

-«‘Olumsuz tespit davasının ‘senette yetkili olduğu belirtilen mahkeme’ dışında ‘davalının ikametgahının bulunduğu yerdeki mahkemede’ de açılabilceğini (Not: Yeni HMK. 17 gereğince, aksi kararlaştırılmadıkça sadece yetki sözleşmesi belirtilen mahkemede dava açılabilceğini)»²²²

²¹⁵ Bknz: 19. HD. 09.12.2013 T. 30703/30714; 5.7.2012 T. 5190/11230; 24.5.2012 T. 2756/8747 (www.e-uyar.com)

²¹⁶ Bknz: 19. HD. 26.1.2012 T. 15777/984; 10.7.2006 T. 5387/7537 (www.e-uyar.com)

²¹⁷ Bknz: 11. HD. 3.12.1985 T. 6819/6640; 31.3.1980 T. 1745/1659 (www.e-uyar.com)

²¹⁸ Bknz: 13. HD. 15.2.1999 T. 387/847; 15. HD. 23.12.1992 T. 6267/6218; 29.4.1992 T. 1793/2260 vb. (www.e-uyar.com)

²¹⁹ Bknz: 11. HD. 26.4.1988 T. 8020/2709 (www.e-uyar.com)

²²⁰ Bknz: 11. HD. 19.4.1988 T. 7865/2431 (www.e-uyar.com)

²²¹ Bknz: 11. HD. 26.6.1986 T. 2662/3510 (www.e-uyar.com)

²²² Bknz: 11. HD. 7.3.1983 T. 995/1104 (www.e-uyar.com)

-«Emniyet görevlilerince zor kullanılarak düzenletildiği ileri sürülen senetlere ilişkin iptal davasının ‘senetlerin zorla imzalatıldığı ileri sürülen yerde’ de (HMK. mad. 16) açılabileceğini»²²³

-«Sahteliği ileri sürülen senette yer alan ‘yetki kaydı’nın, senedin sahte olmadığına anlaşılması halinde geçerli olacağını»²²⁴

-«Tarafların, olumsuz tespit davasını görececek mahkeme konusunda ‘yetki sözleşmesi’ yapabileceklerini»²²⁵

belirtmişken, kimi içtihatlarında bu tür uyuşmazlıkları temyizen incelemeye başlamış olan **Yargıtay 19. Hukuk Dairesi** “İİK. mad. 72/VIII hükmünün ‘özel’ ve ‘mutlak yetki’ kuralı olduğunu, olumsuz tespit (ve geri alma) davalarının mutlaka ‘icra takibinin yapıldığı yerde’ veya ‘davalının ikametgahının bulunduğu yerde’ açılabilceğini, bu yerler dışında ‘yetki sözleşmesinde belirtilen yerde’, ‘haksız fiilin yapıldığı yerde’ -‘hata’, ‘hile’ ve ‘ikrah’ın, ‘sahtelik’in yapıldığı yerde- açılmayacağı gibi, yetkili mahkemenin HMK. 10’a, TBK. 89’e göre de belirlenemeyeceğini” -**kanımızca** hatalı olarak- belirtmiştir.²²⁶

İİK. mad. 72/VIII’de öngörülen yetki kuralı *kamu düzeninden* değildir. Bu nedenle, mahkeme *kendiliğinden* yetkili olup olmadığını araştırıp yetkisizlik kararı veremeyeceği gibi,²²⁷ **kanımızca** taraflar da “yetki sözleşmesi” yaparak, yasada öngörülen yetkili mahkemeler dışında, başka bir yer mahkemesini de yetkili kılabilirler.²²⁸ U y g u l a m a d a çok sık görüldüğü gibi, borçlu “borçlu olmadığını iddia ettiği” dava konusu senette yetkili mahkeme olarak öngörülen yerde olumsuz tespit davası açabilir. Yüksek mahkemenin önceki içtihatlarındaki -ve Yargıtay 19. Hukuk Dairesinin sonraki içtihatlarının karşı oy yazılarındaki- görüş **kanımızca** daha isabetlidir...

Hemen belirtelim ki **6100 sayılı yeni HMK.** yetki sözleşmeleri hususunda eski kanundaki sistemden ayrılarak “*sadece tacirler veya kamu tüzel kişilerinin aralarında doğmuş veya doğabilecek uyuşmaz-*

²²³ Bknz: 11. HD. 15.9.1981 T. 3550/3732 (www.e-uyar.com)

²²⁴ Bknz: HGK. 27.10.1978 T. 11-453/883; 11. HD. 15.2.1977 T. 435/619 (www.e-uyar.com)

²²⁵ Bknz: 11. HD. 4.4.1974 T. 1307/1158 (www.e-uyar.com)

²²⁶ Bknz: 19. HD. 4.3.2004 T. 2227/2165; 24.12.2003 T. 587/13257; 16.10.2003 T. 8273/10009 vb. (www.e-uyar.com)

²²⁷ Bknz: 19. HD. 25.11.2005 T. 9308/11621; 11. HD. 16.6.1983 T. 2970/3141 (www.e-uyar.com)

²²⁸ **KURU, B.** El Kitabı, s:366 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:70 – **MUŞUL, T.** age. s: 166 – **TÜRK, A.** age. s: 229 – **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E.** age. s: 219, dipn.7

lıklar hakkında, yetki sözleşmesi yapabileceğini” (HMK. mad. 17) kabul etmiştir. Buna göre taraflar, yetki sözleşmesinde, aksini kararlaştırmadıkça, dava sadece sözleşmeyle belirlenen mahkemede veya mahkemelerde açılabilir. Yani bu durumda, taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, yapılan yetki sözleşmesi, *münhasır yetki sözleşmesi* şeklinde olacaktır. Taraflar, yetkili kıldıkları mahkemenin yanında, kanunen yetkili kılınan genel veya özel yetkili mahkemelerin de yetkisinin devam etmesini istiyorlarsa, yani yetki sözleşmesinin «münhasır olmayan yetki sözleşmesi» şeklinde olmasını istiyorlarsa, bu durumun yetki sözleşmesinde ayrıca belirtilmesi gerekecektir.

Davacı-borçlunun yetki sözleşmesinde öngörülen mahkemede olumsuz tespit davası açmış olması ve davalı-alacaklının da ‘bu sözleşmenin geçersiz olduğu’ndan bahisle “yetki itirazı”nda bulunması halinde, mahkemenin ilk önce yetki sözleşmesinin geçerli olup olmadığı” incelemesi gerekir. U y g u l a m a d a çok sık görüldüğü gibi, davacı-borçlu, yetkili mahkemeyi de öngören bir bononun *sahtelik, hata, hile* veya *ikrah* nedeniyle geçersiz olduğundan bahisle, bonoda öngörülen yerde olumsuz tespit davası açarsa, mahkemenin ö n c e “bononun geçerli olup olmadığını” -yani; sahtelik, hata, hile veya ikrah iddiasını- incelemesi gerekir. Mahkemenin; bononun -ve dolayısıyla; bonodaki yetki kaydının- geçersiz olduğu kanısına varması halinde “*yetkisizlik kararı*” vermesi gerekir. Bu karardan sonra, dosyanın gönderildiği yetkili mahkemenin, davayı esastan inceleyip karara bağlaması gerekir.^{229 230} Mahkeme, eğer yetki kaydını içeren sözleşmenin (ya da dava konusu bononun) geçerli olduğu kanısına varırsa, o zaman “yetki itirazı”nı reddederek davayı esastan incelemeye başlar.²³¹

Borçlu; *borç senedi altındaki imzasını ‘hata’, ‘hile’ veya ‘ikrah’ sonucu attığını* yahut *senette -senedin ‘imza’, ‘vâde’ veya ‘miktar’ kısmında- sahtekarlık (tahrifat) yapıldığını i d d i a e d e r e k* olumsuz tespit davası açmak isterse; bu dava «yetkili mahkeme» olarak «borçlunun iradesini bozan (haksız) fiillerin işlendiği veya senette sahtekarlık (sahtecilik) fiilinin işlendiği» ya da «zararın meydana geldiği veya gelme ihtimalinin bulunduğu yer veya zarar görenin yerleşim

²²⁹ KURU, B. age. C:1, s:497 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:73 – MUŞUL, T. age. s: 171

²³⁰ Bu durumda, borçlunun “*bononun sahtelik, hata, hile veya ikrah nedeniyle geçersiz olduğu*”ndan bahisle iptali hakkındaki davasını, İİK. 72/VIII’de öngörülen yetkili mahkemelerden birinde açması, kendisi için -davanın bir an önce sonuçlanması bakımından- daha isabetli olur (KURU, B. age. C:1, s:497, dipn. 106).

²³¹ KURU, B. age. C:1, s:497 – MUŞUL, T. age.s: 171

yeri mahkemesinde» de (HMK. mad. 16) -diğer İİK. mad. 72/son'da yer alan mahkemeler yanında- açılabilir.^{232 233}

Ayrıca belirtelim ki; İİK. mad. 89/III uyarınca; kendisine gönderilen i k i h a c i z i h b a r n a m e s i n e de itiraz etmeyen üçüncü kişinin, takip alacaklısı aleyhine «icra takibinin yapıldığı» veya «kendi yerleşim yerinin bulunduğu» yer mahkemesinde olumsuz tespit davası açması gerekir.²³⁴

Yüksek mahkeme, olumsuz tespit davaları ile ilgili y e t k i l i mahkeme konusunda;

√ «HMK'nun 6. maddesi gereğince bir davada genel yetkili mahkeme, davalının ikametgahının bulunduğu yer mahkemesi olup, aynı kanunun 10. maddesinde sözleşmeden doğan davalar için, sözleşmenin ifa edildiği yer mahkemesinin de yetkili olması gerekeceğini»²³⁵

√ «Dava tarihinde taraflar arasında düzenlenen işlemin dayanağı, sözleşmede yetkili mahkeme bölümünün boş bırakıldığı ve taraflar arasında HMK. 17. madde uyarınca geçerli bir yetki sözleşmesi bulunmadığından, HMK'nun 10. maddesi uyarınca sözleşmenin ifa yerinde dava açılabilmesi gerekeceğini»²³⁶

√ «Davacı şirket ile davalı kurum arasında imzalanmış olan, sağlık hizmeti satın alma sözleşmesinden kaynaklanmakta olan menfi tespit davasında, davacının sahibi olduğu hastanenin bulunduğu yer, HUMK'nun (şimdi; HMK. 'nun) 10. maddesi gereğince, sözleşmenin ifa edildiği yer olup, davacı şirkete ait hastanenin bulunduğu yer mahkemesi davaya bakma yetkisine sahip olduğundan mahkemece davanın yetkili mahkemede açıldığını gözetilmesi gerekeceğini»²³⁷

√ «Dava her ne kadar itirazın iptali davası olarak açılmış ise de temelinde borçsuzluğun ve yapılan ödemenin iadesini içeren İİK 72. maddesine dayalı menfi tespit davası olup, icra takibinin yapıldığı yer mahkemesinin yetkili olması gerekeceğini»²³⁸

²³² Bknz: 11. HD. 15.9.1981 T. 3550/3732 (www.e-uyar.com)

²³³ Bknz: KURU, B. El Kitabı, s: 366 – MUŞUL, T. age. s: 171 – KARSILI, A. age. s: 392

²³⁴ Bknz: 19. HD. 24.06.2013 T. 8286/11811; 2.2.2012 T. 15926/1381; 21.10.2010 T. 9337/11813 (www.e-uyar.com)

²³⁵ Bknz: 13. HD. 25.06.2014 T. 14880/20969 (www.e-uyar.com)

²³⁶ Bknz: 13. HD. 20.06.2014 T. 9797/19798 (www.e-uyar.com)

²³⁷ Bknz: 13. HD. 07.05.2014 T. 2014/9798; 14716 (www.e-uyar.com)

²³⁸ Bknz: 19. HD. 02.04.2014 T. 3344/6459 (www.e-uyar.com)

√ «İİK'nun 2/son maddesi uyarınca, takibi yapan icra dairesinin bulunduğu yer mahkemesinde de dava açılabilirliğinden, icra takiplerinin Fethiye'de başlatıldığı gözetilerek, mahkemece davanın esasına girilerek karar verilmesi gerekeceğini»²³⁹

√ «İcra takibinden önce açılan menfi tespit davasında yetkili mahkemenin genel hükümlere göre tayin edileceğini»²⁴⁰

√ «Kapıdan satış yöntemi ile davalıdan satın alınan ürünler nedeniyle borçlu olunmadığının tespitinin istenmiş olduğu davada; davalı tüketici olup, 4077 sayılı Yasanın 23/3. maddesi uyarınca, tüketicinin, ikametgahının bulunduğu yer mahkemesinde de dava açma hakkı ve yetkisine sahip olduğunu»²⁴¹

√ «Takibin yapıldığı icra dairesinin bulunduğu yer veya davalı alacaklının ikametgahı mahkemesinin davaya bakmakla yetkili olduğunu»²⁴²

√ «İcra takibinden önce açılan menfi tespit davalarında yetkili mahkemenin genel yetki kurallarına göre belirleneceğini»²⁴³

√ «Taşınmazın aynına ilişkin davaların taşınmazın tapu siciline kayıtlı bulunduğu yer mahkemesinde açılması gerektiğinin, 6100 sayılı HMK'nun 12. maddesinde hüküm altına alındığını, taşınmaz üzerindeki aynı hakka ilişkin veya aynı hak sahipliğinde değişikliğe yol açabilecek davaların taşınmazın bulunduğu yer mahkemesinde açılması hakkındaki bu yetki kuralının, kamu düzenine ilişkin olup kesin olduğunu, bu nedenle mahkemenin, yetkili olup olmadığını kendiliğinden gözetmek zorunda olduğunu»²⁴⁴

√ «Kesin yetki kuralının bulunmadığı hallerde yetki itirazı, ilk itiraz niteliğinde olup cevap dilekçesinin verilmesinden sonra, cevap süresi dolmamış olsa bile ilk itirazların ileri sürülmesi gerekeceğini»²⁴⁵

√ «Dava icra takibinden önce açıldığı için, takibin yapıldığı yer icra mahkemesinde değil; genel yetki kurallarına göre davanın davalının ikametgahı mahkemesinde açılması gerekeceğini»²⁴⁶

²³⁹ Bknz: 19. HD. 01.04.2014 T. 3171/6218 (www.e-uyar.com)

²⁴⁰ Bknz: 19. HD. 18.03.2014 T. 18219/5274 (www.e-uyar.com)

²⁴¹ Bknz: 13. HD. 25.02.2014 T. 5335/4909 (www.e-uyar.com)

²⁴² Bknz: 19. HD. 16.01.2014 T. 18758/1291 (www.e-uyar.com)

²⁴³ Bknz: 19. HD. 15.01.2014 T. 18501/1184 (www.e-uyar.com)

²⁴⁴ Bknz: 19. HD. 07.01.2014 T. 17985/640 (www.e-uyar.com)

²⁴⁵ Bknz: 13. HD. 09.12.2013 T. 30703/30714 (www.e-uyar.com)

²⁴⁶ Bknz: 19. HD. 20.11.2013 T. 12655/18578 (www.e-uyar.com)

√ «Çekin bedelsizliği hukuksal nedenine dayalı olarak icra takibinden önce açılan menfi tespit davasında yetkili mahkemenin genel hükümlere göre belirlenmesi gerektiğini»²⁴⁷

√ «Davacı tarafın ticari ilişki olgusunu kabul etmediği, çeklerin teminat amacıyla verildiğini ileri sürdüğü menfi tespit davaları için İİK. 72/son maddesinde düzenleme ile HMK'nun genel yetkiye ilişkin kurallarının gözönünde bulundurulması gerekeceğini»²⁴⁸

√ «Menfi tespit davası, icra takibinden önce açıldığından 'takibin yapıldığı yer icra mahkemesi'nin değil, genel yetki kuralına göre davanın 'davalının ikametgahı mahkemesi'nde açılması gerekeceğini»²⁴⁹

√ «İİK'nun 89/3. maddesinde yetki düzenlemesine göre menfi tespit davasının icra takibinin yapıldığı yer veya davayı açan üçüncü kişinin yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinde açılabilmesi gerekeceğini»²⁵⁰

√ «Davalılardan bazılarının yetki itirazlarının bulunmadığı, davalılar arasında zorunlu dava arkadaşlığı da bulunmadığından, mahkemece yetki itirazı bulunmayan davalılar hakkındaki davanın tefriki ile yargılamaya devam edilmesi gerekirken onlar hakkında da yetkisizlik kararı verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu»²⁵¹

√ «Menfi tespit ve istirdat davalarının, takibi yapan icra dairesinin bulunduğu yer mahkemesinde açılabileceği gibi, davalının yerleşim yeri mahkemesinde de açılabileceğini, somut olayda icra takibi İstanbul'da başlatılmış olup, davalı şirketin muamele merkezi de İstanbul'da bulunduğundan, davanın açıldığı yer mahkemeleri yetkili olmayacağını, mahkemece davalının süresinde yaptığı 'yetki itirazı' gözetilerek 'yetkisizlik kararı' verilmesi gerekirken, işin esasına girilerek hüküm kurulmasının hükmün bozulmasına neden olacağını»²⁵²

√ «3. şahısın, takibin yapıldığı yer mahkemesinde ya da yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinde menfi tespit davası açabileceğini»²⁵³

√ «Yetkinin kesin olmadığı davalarda, yetki itirazının, cevap dilekçesinde ileri sürülmesinin gerektiğini, davalının, süresi içinde ve

²⁴⁷ Bknz: 19. HD. 12.09.2013 T. 9718/13789 (www.e-uyar.com)

²⁴⁸ Bknz: 19. HD. 01.07.2013 T. 8888/12339 (www.e-uyar.com)

²⁴⁹ Bknz: 19. HD. 01.07.2013 T. 8883/12338 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰ Bknz: 19. HD. 24.06.2013 T. 8286/11811 (www.e-uyar.com)

²⁵¹ Bknz: 19. HD. 21.10.2013 T. 13274/16367 (www.e-uyar.com)

²⁵² Bknz: 19. HD. 20.11.2012 T. 9355/17292 (www.e-uyar.com)

²⁵³ Bknz: 19. HD. 20.09.2012 T. 8391/13322 (www.e-uyar.com)

usulüne uygun olarak yetki itirazında bulunmazsa, davanın açıldığı mahkemenin yetkili hâle geleceğini, davalı tarafın cevap dilekçesi beklenmeden tensiple yetkisizlik kararı verilmesinin hukuka aykırı olduğunu»²⁵⁴

√ «Yetkisizlik kararı üzerine davacı vekilinin 2 haftalık yasal süre içinde mahkemesine başvurarak dosyanın sevkini sağlamadığı, HMK'nın 20/1. maddesine göre görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilmesi halinde, taraflardan birinin, bu karar verildiği anda kesin ise bu tarihten, süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde, kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesi gerektiğinden, HMK'nın 20/1. maddesi gereğince davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerekeceğini»²⁵⁵

√ «Davanın, çek nedeniyle borçlu olunmadığının tespitine ilişkin olup, takipten önce açıldığı, bu durumda çekteki muhatap bankanın Burdur'da olduğu gözetilip, davalının yerleşim yerinin Konya'da olduğundan bahisle yaptığı yetki itirazının reddi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulmasının usul ve yasaya aykırı olacağını»²⁵⁶

√ «Takipten sonra açılacak menfi tespit davasında yetkili mahkemenin 'davalının ikametgahının bulunduğu yer' veya 'takibin yapıldığı yer' mahkemesi olduğunu»²⁵⁷

√ «Kesin yetki kuralının bulunmadığı hâllerde yetki itirazının, HUMK'nun m.187/2 (HMK m.116/1-a) hükmüne göre ilk itiraz niteliğinde olup, HUMK'nun m.188/1 ve 195/1 (HMK m.117/1) hükümleri uyarınca ancak cevap dilekçesi ile ileri sürebileceğini»²⁵⁸

√ «İcra takibinin Çivril'de yapılp, davalının ikametgâhının da Çivril'de olduğu gerekçesiyle, Marmaris 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin yetkisizliğine karar verilmesi gerekeceğini»²⁵⁹

√ «İki adet hamiline düzenlenen çekin keşidecisi tarafından birinci ciranta ve hamil aleyhine açılan menfi tespit davasının davalılardan

²⁵⁴ Bknz: 19. HD. 05.07.2012 T. 5190/11230 (www.e-uyar.com)

²⁵⁵ Bknz: 19. HD. 04.06.2012 T. 4345/9419 (www.e-uyar.com)

²⁵⁶ Bknz: 19. HD. 24.05.2012 T. 2760/8741 (www.e-uyar.com)

²⁵⁷ Bknz: 19. HD. 24.05.2012 T. 2588/8743; 27.05.2010 T. 8411/6516 (www.e-uyar.com)

²⁵⁸ Bknz: 19. HD. 24.05.2012 T. 2756/8747 (www.e-uyar.com)

²⁵⁹ Bknz: 19. HD. 31.05.2012 T. 2223/9304 (www.e-uyar.com)

birinin ikamet ettiği yerde görülebileceğini ve ciranta aleyhine dava açılmasında hukuki yarar bulunduğunu»²⁶⁰

√ «*Takipten sonra açılan menfi tespit davalarında yetkili mahkemenin icra takibinin yapıldığı veya davalının yerleşim yeri mahkemesi olduğu gerekçesi ile dava dilekçesinin yetki yönünden reddine karar verilmesi gerekeceğini»²⁶¹*

√ «*İİK'nun 72/son maddesi uyarınca menfi tespit ve istirdat davaları takibin yapıldığı icra dairesinin bulunduğu yer mahkemesinde açılabilceği gibi davalının yerleşim yeri mahkemesinde de açılabilceğini»²⁶²*

√ «*İİK'nun 72/son maddesi uyarınca menfi tespit davalarının takibin yapıldığı icra dairelerinin bulunduğu yer mahkemesinde açılabilceği gibi davalının yerleşim yeri mahkemesinde de açılabilceğini, bonoya dayalı icra takibine Edirne'de girişildiği, bonoda Edirne İcra Dairelerinin yetkili kılındığı, davalıların yerleşim yerinin Edirne'de bulunduğu gerekçeleri ile Antalya 2. Asliye Ticaret Mahkemesine sunulan dava dilekçesinin yetkisizlik nedeniyle reddine, dosyanın görevli ve yetkili Edirne Asliye Hukuk (Ticaret) Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekeceğini»²⁶³*

√ «*Yanlar arasında akdedilen sözleşmede yetkili mahkemenin İstanbul Mahkemeleri olarak kararlaştırıldığı gerekçesiyle yetkisizlik kararı verilmesi gerekeceğini»²⁶⁴*

√ «*Davanın İİK 72. maddesine göre açılan menfi tespit davası olduğu, anılan yasa uyarınca davanın alacaklı tarafından icra takibine başlanmışsa takibin bulunduğu yer veya alacaklının (davalının) ikametgâhı mahkemesinde açılması gerektiğini, takibin Afyonkarahisar ilinde yapıldığı, davalının ikametgâhının ise İzmir ilinde bulunduğu, davalının yetki itirazında Afyonkarahisar ilini yetkili gösterdiği gerekçesiyle, dava dilekçesinin yetki yönünden reddine karar verilmesi gerekeceğini»²⁶⁵*

√ «*Tüzel kişilerin ikametgâhını, tüzüklerinde aksine bir hüküm bulunmadıkça, işlemlerin(işlerinin) yönetildiği yer olduğunu; ancak, derneklerin tüzüklerine ve ticaret şirketleri ile kooperatiflerin ana*

²⁶⁰ Bknz: 19. HD. 04.03.2013 T. 281/3985 (www.e-uyar.com)

²⁶¹ Bknz: 19. HD. 28.03.2012 T. 1849/5125 (www.e-uyar.com)

²⁶² Bknz: 19. HD. 19.03.2012 T. 1721/4478 (www.e-uyar.com)

²⁶³ Bknz: 19. HD. 20.03.2012 T. 12982/4570 (www.e-uyar.com)

²⁶⁴ Bknz: 19. HD. 22.02.2012 T. 10936/2659 (www.e-uyar.com)

²⁶⁵ Bknz: 19. HD. 06.02.2012 T. 15345/1563 (www.e-uyar.com)

sözleşmelerine, dernek, şirket veya kooperatif merkezinin yazılmasının zorunlu olduğunu, mahkemece davacının yerleşim yerinin Ankara olduğu gözetilerek İİK. md. 89/3 gereğince davanın yerleşim yeri mahkemesinde açılabilceği de gözetilerek, işin esasına girilmesi gerekirken, yazılı şekilde ‘yetki yönünden davanın reddine’ dair hüküm kurulmasının hükmün bozulmasına neden olacağını»²⁶⁶

√ «HMK md. 19 (HUMK md. 23) uyarınca yetki itirazında bulunanın, yetkili mahkemeyi göstermesi gerekirken, dilekçesinde yetkili yerin neresi olduğu belirtilmediğinden, usulüne uygun olarak yapılmış bir yetki itirazından bahsedilemeyeceğini»²⁶⁷

√ «İİK’nun 72/son maddesi gereği menfi tespit davasının, icra takibinin yapıldığı yer mahkemesinde de açılabilceği gibi, taraflar arasında düzenlenen satın alma sözleşmesinde İstanbul Mahkeme ve İcra Dairelerinin yetkisi kabul edildiğinden, davalının yetki itirazının reddine karar verilmesi gerekeceğini»²⁶⁸

√ «Davacı, ‘borçlu olmadığının tespiti ile ipoteğin terkinini’ talep etmiştir. İİK.’nun 150. maddesine göre icra takibinden sonra ipoteğin iptali(fekki) davası açılması halinde, İİK.’nun 72. maddesi kıyasen uygulanır. İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davası icra takibinin yapıldığı yer mahkemesinde açılabilceğine (İİK. md.72) göre, icra takibinin yapıldığı Adana Mahkemelerinin yetkili olduğunu»²⁶⁹

√ «Mahkemece ‘davanın İİK.’nun 72/3. maddesi gereğince açılmış menfi tespit davası olduğu, icra takibinin Tarsus’ta yapıldığı, yetkili mahkemenin Tarsus mahkemeleri olduğu, davalının ikametgâhının İstanbul’da olmasından dolayı İstanbul mahkemelerinin de yetkili olduğu’ gerekçesiyle, ‘mahkemenin yetkisizliğine, dava dilekçesinin yetki yönünden reddine, karar kesinleştğinde ve talep halinde dosyanın görevli ve yetkili İstanbul Nöbetçi Asliye Ticaret mahkemesine gönderilmesine’ karar vermiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»²⁷⁰

√ «Mahkemece, ‘davanın İİK.’nun 72. maddesinde düzenlenen borçlunun icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu bulunmadığının ispatı için açılmış menfi tespit davası olup, yetkili mahkemenin alacaklının yerleşim yeri veya takibin yapıldığı yer mahkemesi oldu-

²⁶⁶ Bknz: 19. HD. 02.02.2012 T. 15926/1381 (www.e-uyar.com)

²⁶⁷ Bknz: 19. HD. 26.01.2012 T. 15777/984 (www.e-uyar.com)

²⁶⁸ Bknz: 19. HD. 19.01.2012 T. 9307/468 (www.e-uyar.com)

²⁶⁹ Bknz: 19. HD. 14.09.2011 T. 10626/10786 (www.e-uyar.com)

²⁷⁰ Bknz: 19. HD. 23.03.2011 T. 8717/3798 (www.e-uyar.com)

ğunu, davalının ticari merkezinin İzmir olup, süresinde yetki itirazının ileri sürüldüğü' gerekçesiyle mahkemenin yetkisizliğine, yetkili 'mahkemenin İzmir Asliye Ticaret Mahkemesi olduğuna' karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»²⁷¹

√ «Davanın açıldığı tarihte girilmiş bir icra takibi bulunmadığı hallerde, genel yetki kurallarının uygulanmasının gerekeceğini, dava konusu çeklerde keşide yeri olarak, Ankara yazılı olduğundan Ankara mahkemelerinin yetkili olduğunun gözetilerek işin esasına girilmesinin gerekeceğini, yetkisizlik kararı verilmesinin bozmayı gerektireceğini»²⁷²

√ «İİK'nun 89. maddesine dayalı menfi tespit davasının, anılan maddenin 3. fıkrasına göre; icra takibinin yapıldığı ya da davayı açan üçüncü şahsın yerleşim yeri mahkemesinde de açılabilirliğini»²⁷³

√ «İİK. 'nun 72/son maddesine göre menfi tespit davalarının takibi yapan icra dairesinin bulunduğu yer mahkemesinde açılabilirliği gibi davalının yerleşim yeri mahkemesinde açılabilirliğini»²⁷⁴

√ «Somut olayda icra takibi İzmir'de yapılmış, davacının yetki itirazı üzerine İzmir İcra Mahkemesi tarafından 'yetkili icra dairesinin Bakırköy olduğuna' karar verilmiş ve bu karar Yargıtay Dairesince onandığından, takibe konu bonoda da Bakırköy Mahkemelerinin yetkili olduğu belirtilmiş olduğundan, dolayısı ile Bakırköy Mahkemelerinin yetkili olduğunun kabulü gerekeceğini»²⁷⁵

√ «Dava konusu menfi tespit davası, icra takibinden önce açılmış olup, üç adet çek de aynı bankanın aynı şubesinin çekleri olup keşide yeri Uşak olduğundan, mahkemece Uşak mahkemelerinin davayı çözmeye yetkili olduğunun gözetilmesi gerekeceğini»²⁷⁶

√ «İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında İİK'nun 72/son maddesi uyarınca menfi tespit ve istirdat davalarının davalının ikametgahı ya da icra takibinin yapıldığı yer mahkemesinde açılabilirliğinden, davalının şirket merkezi Kütahya, icra takibinin yapıldığı yer Uşak olduğundan, yetkili mahkemenin Uşak Asliye Hukuk Mahkemesinin olacağını»²⁷⁷

²⁷¹ Bknz: 19. HD. 24.11.2010 T. 10716/13255 (www.e-uyar.com)

²⁷² Bknz: 19. HD. 24.11.2010 T. 10716/13255 (www.e-uyar.com)

²⁷³ Bknz: 19. HD. 21.10.2010 T. 9337/11813 (www.e-uyar.com)

²⁷⁴ Bknz: 19. HD. 23.09.2010 T. 8331/10222 (www.e-uyar.com)

²⁷⁵ Bknz: 19. HD. 15.07.2010 T. 6578/9043 (www.e-uyar.com)

²⁷⁶ Bknz: 19. HD. 06.07.2010 T. 87/8505 (www.e-uyar.com)

²⁷⁷ Bknz: 19. HD. 21.06.2010 T. 12334/7819 (www.e-uyar.com)

√ «Davadan önce girilmiş bir icra takibi bulunmadığından mahkemenin genel yetki kuralları çerçevesinde belirlenmesi gerekeceği, dava konusu çekin keşide yeri Antakya olup, Hatay Mahkemelerinin de yetkili olacağı gözetilmeden, yanlışlı gerekçelerle yetkisizlik kararı verilmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»²⁷⁸

√ «Dava konusu uyuşmazlığın, sahte imzayla düzenlendiği iddia edilen banka kredi kartı borcundan kaynaklandığı, davanın kredi kartı hamili tarafından açıldığı, mahkemece 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası'nın 44/1. maddesi uyarınca uyuşmazlığın çözümünde tüketici mahkemesinin görevli olacağı gözetilerek 'görevsizlik kararı' verilmesi gerekeceğini»²⁷⁹

√ «Davanın İİK'nun 72. maddesi uyarınca açılmış menfi tespit davası olup, bu davada yetkili mahkemenin ya takibin yapıldığı yer ya da alacaklının ikametgahı mahkemesi olduğu, davacının bu nedenle seçimlik hakka sahip olduğu somut olayda hem takibin yapıldığı yerin, hem de davalının ikametgahının Balıkesir olması nedeni ile Mustafa Kemal Paşa Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan davanın yetkili mahkemede açılmaması nedeniyle reddine karar verilmesinin gerekeceğini»²⁸⁰

√ «Davaların birleştiği mahkemede yapılan yargılama sonucunda, davacının menfi tespit talebi ile birlikte ipoteğin kaldırılması talebinde bulunduğu, 'HUMK.'nun 13. (yeni HMK.'nun 12.) maddesi uyarınca taşınmazın aynına ilişkin davaların taşınmazın bulunduğu yer mahkemesinde görülmesi gerektiği' nedeniyle 'menfi tespit ve ipoteğin fekki davasının itirazın iptali davasından tefrik edilerek bu dava yönünden yetkili mahkemenin taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi olması' gerekçesiyle 'dava dilekçesinin yetki yönünden reddine' karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»²⁸¹

√ «Menfi tespit davalarında, icra takibinin yapıldığı yer mahkemesinin de yetkili olacağı; davacının davalıdan satın alınan mallara karşılık dava konusu çeklerin verildiğini ancak 'yazılı bedeli karşılayacak miktarda malın tarafına teslim edilmediği' iddiasını yazılı delille kanıtlamasının gerekeceğini»²⁸²

²⁷⁸ Bknz: 19. HD. 17.06.2010 T. 10067/7737 (www.e-uyar.com)

²⁷⁹ Bknz: 19. HD. 07.05.2010 T. 10839/6493 (www.e-uyar.com)

²⁸⁰ Bknz: 19. HD. 18.03.2010 T. 1540/3049 (www.e-uyar.com)

²⁸¹ Bknz: 19. HD. 18.03.2010 T. 13141/3041 (www.e-uyar.com)

²⁸² Bknz: 19. HD. 03.03.2010 T. 4682/2231 (www.e-uyar.com)

√ «Davalı tarafından davadan önce davacı aleyhine girilmiş bir icra takibi bulunmayan davalarda genel yetki kurallarının uygulanmasının gerekeceğini, dava konusu olayda, dava konusu bonolarda, 'uyuşmazlık halinde Gaziantep Mahkemelerinin yetkili olacağına' dair yetki şartının bulunduğunu, kamu düzenine ilişkin olmayan hallerde HUMK'un 22. (HMK.'nun 18.) maddesi uyarınca tarafların yetki sözleşmesi yapabilecekleri gibi, bir sözleşmeye yetki şartı da koyabileceklerini, mahkemece somut dava bakımından davanın açıldığı Gazi-antep Mahkemelerinin de yetkili olduğu gözetilmeksizin, verilen yetkisizlik kararının bozmayı gerektireceğini»²⁸³

√ «Davanın açıldığı tarihte henüz girilmiş bir icra takibi bulunmadığına ve dava konusu çekte keşide yeri Ankara yazılı olduğuna göre, Ankara Mahkemelerinin de yetkili olduğu gözetilerek işin esasına girilmesi gerekirken, yanılıgılı gerekçelerle 'yetkisizlik kararı' verilmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»²⁸⁴

√ «Menfi tespit davasında yetkili mahkemenin; icra takibinin yapıldığı yer ya da davalının ikametgahındaki mahkemenin olduğunu»²⁸⁵

√ «Menfi tespit ve istirdat davalarının takibi yapan icra dairesinin bulunduğu yer mahkemesinde açılabilceği gibi, davalının yerleşim yeri mahkemesinde de açılabilceğini»²⁸⁶

√ «İcra takibine girilmeden açılmış olan menfi tespit davasının, genel yetki kuralları gereğince yetkili olan mahkemede açılması gerektiğini»²⁸⁷

√ «Davacı yetkili mahkemede dava açarak seçim hakkını kullanmış olduğuna ve yetkili mahkemeyi usulünce belirlemiş bulunduğuna göre, artık davalının yetki itirazının kabulü ile seçim hakkının ona kullandırılması usul ve yasaya aykırı olacağını»²⁸⁸

√ «İpoteğin fekki davası HUMK'nun 13. (HMK.'nun 12.) maddesi uyarınca taşınmazın bulunduğu yer mahkemesinde açılması gerekeceğini, bu yetki kuralının kamu düzenini ilgilendirdiğini»²⁸⁹

√ «Davadan önce girilmiş icra takibi bulunmadığından, davada yetkili mahkemenin HUMK'nun 9. (HMK.'nun 6.) ve devam eden

²⁸³ Bknz: 19. HD. 01.03.2010 T. 866/2148 (www.e-uyar.com)

²⁸⁴ Bknz: 19. HD. 22.02.2010 T. 374/1806 (www.e-uyar.com)

²⁸⁵ Bknz: 19. HD. 04.02.2010 T. 12025/1038 (www.e-uyar.com)

²⁸⁶ Bknz: 19. HD. 07.10.2008 T. 6509/9014 (www.e-uyar.com)

²⁸⁷ Bknz: 19. HD. 23.06.2008 T. 3387/6965 (www.e-uyar.com)

²⁸⁸ Bknz: 4. HD. 18.06.2008 T. 7114/8383 (www.e-uyar.com)

²⁸⁹ Bknz: 19. HD. 05.07.2007 T. 4913/7105 (www.e-uyar.com)

maddelerinde düzenlenen yetki kurallarına göre dava konusu çekin keşide yerinin İzmir olduğu iddia edildiğine göre, çekin ibrazı sağlanarak keşide yerinin İzmir olduğunun saptanması halinde, bu yer mahkemelerinin de yetkili olacağının gözetilmesi gerekeceğini»²⁹⁰

√ «Mahkemece yapılan yargılama sonunda; ‘çeklerin keşide edildiği yer İzmir olduğundan, çeke dayalı menfi tespit davasında keşide yerinin de yetkili olduğu’ gerekçesiyle ‘yetki itirazının kabulü ile mahkemenin yetkisizliğine’ karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»²⁹¹

√ «İİK. ’nun 72/son maddesi uyarınca menfi tespit ve istirdat davaları, takibi yapan icra dairesinin bulunduğu yer mahkemesinde açılabilir. HUMK. ’nun 23. (HMK. ’nun 19.) maddesinin son cümlesi uyarınca ‘mahkemenin yetkili olmadığını’ iddia eden tarafın, yetkili mahkemeyi bildirmek zorunda olduğunu»²⁹²

√ «Menfi tespit ve istirdat davalarının takibi yapan icra dairesinin bulunduğu yer mahkemesinde açılabilir. HUMK. ’nun 23. (HMK. ’nun 19.) maddesinin son cümlesi uyarınca ‘mahkemenin yetkili olmadığını’ iddia eden tarafın, yetkili mahkemeyi bildirmek zorunda olduğunu»²⁹³

√ «İpoteğin terkin talebi, taşınmazın aynı ile ilgili olduğundan, HMK. ’nun 12. maddesi uyarınca ancak taşınmazın bulunduğu yer mahkemesinde görülebileceğini»²⁹⁴ (kesin yetki kuralı)

√ «Dava konusu çekte keşide yeri İzmit olarak gösterildiğine göre, ‘Kocaeli Mahkemelerinin de yetkili olduğu’ gözetilerek, işin esasına girilmesi gerekirken, bu yön gözden kaçırılarak, yazılı şekilde hüküm kurulmasının hükmün bozulmasına neden olacağını»²⁹⁵

√ «İİK. ’nun 72/son maddesinde ‘menfi tespit ve istirdat davaları’ yönünden öngörülen özel yetki kuralının kamu düzeniyle ilgili olmadığını, bu nedenle de mahkemece kendiliğinden yetkisizlik kararı verilemeyeceğini»²⁹⁶

²⁹⁰ Bknz: 19. HD. 05.04.2007 T. 1002/3405 (www.e-uyar.com)

²⁹¹ Bknz: 19. HD. 16.02.2007 T. 11973/1424 (www.e-uyar.com)

²⁹² Bknz: 19. HD. 10.07.2006 T. 5387/7537 (www.e-uyar.com)

²⁹³ Bknz: 19. HD. 06.06.2006 T. 4213/6050 (www.e-uyar.com)

²⁹⁴ Bknz: 19. HD. 14.04.2006 T. 2204/4014; 29.01.2009 T. 5113/481 (www.e-uyar.com)

²⁹⁵ Bknz: 19. HD. 13.09.2006 T. 807/1323 (www.e-uyar.com)

²⁹⁶ Bknz: 19. HD. 25.11.2005 T. 9308/11621 (www.e-uyar.com)

-«İİK. 72/son'daki yetki kuralının kamu düzenine ilişkin olmadığını, mahkemece re'sen yetkisizlik kararı verilemeyeceğini»²⁹⁷

-«İpoteğin fekki (kaldırılması) talebinin, taşınmazın aynına ilişkin olması nedeniyle, taşınmazın bulunduğu yer mahkemesinde incelenebileceğini»²⁹⁸

-«Davalının yetki itirazında 'iki ayrı mahkemenin yetkili olduğunu' belirtmekle yetinip, seçimlik hakkını kullanmamış olması halinde yetki itirazının geçerli olmayacağını»²⁹⁹

-«Kredi kartı sözleşmesinden kaynaklanan olumsuz tespit davasının, kredi kartı sözleşmesini düzenlemiş olan banka şubesinin bulunduğu yerde görülebileceğini»³⁰⁰ (Yeni HMK. mad. 10'da 'sözleşmeden doğan davalarda sadece sözleşmenin ifa edileceği mahkemenin yetkili olacağı' kabul edilmiştir.)

-«HUMK. 193/II uyarınca yetkisizlik kararının kesinleşmesinden sonra davalı tarafa yetkili mahkemede tebligat yaptırma yetkisinin münhasıran davacıya ait olduğunu» (Not: Yeni HMK. 20/2 uyarınca dosya kendisine gönderilen mahkemenin, kendiliğinden taraflara davetiye göndermesi gerekmektedir.)³⁰¹

-«Hakkında olumsuz tespit davası açılan ancak süresi içinde yetki itirazında bulunmamış olan -yetki itirazında bulunmuş olan diğer davalı ile arasına mecburi dava arkadaşlığı bulunmayan- davalı hakkında yetkisizlik kararı verilemeyeceğini»³⁰²

-«Davacısı Türk, davalısı yabancı olan olumsuz tespit davalarına bakacak mahkemenin yetkisinin, Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkındaki Kanuna göre belirleneceğini»³⁰³

-«Mahkemenin tarafların yetkiye ilişkin beyanları ile bağlı olduğunu ve bunun dışında kendiliğinden yetkili bir mahkeme saptayıp buna göre yetkisizlik kararı veremeyeceğini»³⁰⁴

²⁹⁷ Bknz: 19. HD. 25.11.2005 T. 9308/11621 (www.e-uyar.com)

²⁹⁸ Bknz: 19. HD. 14.06.2012 T. 16117/10156; 29.01.2009 T. 5113/481; 14.06.2006 T. 2204/4014; 26.12.2003 T. 10977/13377; HGK. 27.6.2001 T. 13-531/559 (www.e-uyar.com)

²⁹⁹ Bknz: 19. HD. 11.4.2003 T. 1274/3936 (www.e-uyar.com)

³⁰⁰ Bknz: 19. HD. 7.4.2003 T. 5085/3720; 20.9.2000 T. 5493/5886; 28.1.1997 T. 9787/492 (www.e-uyar.com)

³⁰¹ Bknz: 19. HD. 19.12.2000 T. 7851/8756 (www.e-uyar.com)

³⁰² Bknz: 19. HD. 3.6.1996 T. 8553/5603 (www.e-uyar.com)

³⁰³ Bknz: 19. HD. 24.3.1995 T. 6589/2726 (www.e-uyar.com)

³⁰⁴ Bknz: 19. HD. 8.10.1992 T. 5779/4860 (www.e-uyar.com)

-«Birden fazla taşınmaz üzerinde kurulan ipoteğin geçersizliği iddiası ile açılacak olan ipoteğin kaldırılması (olumsuz tespit) davasına, taşınmazlardan herhangi birisinin bulunduğu yerdeki mahkemede bakılabileceğini»³⁰⁵

-«İlk (iptidai) itirazlardan olan yetki itirazının cevap süresi içinde bildirilmesinin gerekeceğini, bu sürenin hak düşürücü süre olduğunu, mahkemece doğrudan doğruya gözetileceğini»³⁰⁶

-«Yetki itirazının bildirilmesi gereken on günlük (şimdi; iki haftalık) sürenin bitiminin adli tatile rastlaması, bu günün de tatil olması halinde, sürenin bu tatili izleyen gün sona ereceğini»³⁰⁷

belirtmiştir...

(4) Borçlu icra takibinden sonra «takip konusu paranın icra dairesinin banka hesabından (İİK. mad. 9/I, c: 1) alacaklının banka hesabına (İİK. mad. 9/II, c: 1) aktarılmasına kadar» alacaklıya karşı «olumsuz tespit davası» açabilir.³⁰⁸ Takip konusu paranın alacaklının banka hesabına aktarılmış (alacaklıya ödenmiş) olmasından sonra, «olumsuz tespit davası» değil, alacaklıya ödenen paranın alacaklıdan alınıp, borçluya geri verilmesi için «geri alma davası» açılabilir (İİK. mad. 72/VII).

Borçlunun, icra takibinden sonra açacağı bu dava, başlamış olan icra takibini kendiliğinden *durdurmayacağı gibi*,³⁰⁹ davaya bakan mahkeme tarafından da, «ihtiyati tedbir» yolu ile “takibin durdurulmasına” karar verilemez.³¹⁰

Gerçekten; borçlu *genel haciz yolu ile takiplerde*; süresi içinde -icra dairesine- ödeme emrine itiraz ederek takibi durdurmamışsa, alacaklı kesinleşen takibe devam edilmesini talep ederek, borçlunun mallarının haciz ve satışı için isteyebilir...³¹¹ Eğer borçlu, süresi içinde ödeme emrine itiraz etmişse, alacaklı icra mahkemesine başvurarak «itirazın kaldırılmasını» isterse, icra mahkemesi devam eden olumsuz tespit davasına rağmen, alacaklının bu talebini inceleyip so-

³⁰⁵ Bknz: 11. HD. 14.2.1991 T. 7107/1852 (www.e-uyar.com)

³⁰⁶ Bknz: 11. HD. 29.1.1991 T. 8564/351 (www.e-uyar.com)

³⁰⁷ Bknz: 11. HD. 24.10.1989 T. 8208/5667 (www.e-uyar.com)

³⁰⁸ MUŞUL, T. age. s: 205

³⁰⁹ Bknz: 12. HD. 20.1.1981 T. 8519/387; 22.9.1980 T. 4943/6638 (www.e-uyar.com)

³¹⁰ Bknz: 11. HD. 19.3.1981 T. 744/2749 (www.e-uyar.com)

³¹¹ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 50 – KURU, B. El Kitabı, s: 360 – TÜRK, A. age. s: 257

nuçlandırabilir mi? **Doktrinde**³¹² «icra mahkemesinin, devam eden olumsuz tespit davasına rağmen, itirazın kaldırılması istemini inceleyip karara bağlamak zorunda olduğu (İİK. mad. 72/III), İİK. mad. 68/IV gereğince de, icra mahkemesi tarafından ‘terekenin borca batık olduğunun tespiti için’ açılan dava dışındaki bütün iddia ve savunmaların bekletici sorun yapılamayacağı, genel hükümler uyarınca mahkemede açılan ve yazılı yargılama usulünün (HMK. mad. 118-186) uygulandığı olumsuz tespit davasının, takip hukukuna göre ve basit yargılama usulünde (HMK. mad. 316-322) yargılama yapan icra mahkemesinde ‘bekletici mesele’ yapılamayacağı» belirtilmiştir... **Yargıtay** (12. Hukuk Dairesi) ö n c e «takip konusu senet hakkında açılan olumsuz tespit davasının sonuçlanmasının, icra mahkemesindeki borca itirazın kaldırılması duruşmasında bekletici mesele yapılması gerekeceğini»³¹³ -hatalı bir şekilde kabul etmiş, ancak daha s o n r a, bu görüşünden dönerek «olumsuz tespit davasının sonucunun, icra mahkemesinde bekletici mesele yapılamayacağını»³¹⁴ belirtmeye başlamıştır.

Borçlu, *kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takiplerde*; süresi içinde -icra mahkemesine başvurup b o r c a ya da i m z a ya itiraz etmişse, icra mahkemesi, borçlunun açtığı olumsuz tespit davasına rağmen, borca ya da imzaya itirazı inceleyip (İİK. mad. 169a, 170) sonuçlandırmalıdır.³¹⁵

Ancak olumsuz tespit davası, *sahtelik* iddiası ile yani «sahtelik iddiasına dayalı bir olumsuz tespit davası» açılmışsa; bu durum daha farklı bir incelemeyi gerektirdiğinden -bu taktirde sorunun çözümü, İİK.’nun 72. maddesinin mi yoksa HMK.’nun 209/(1). maddesinin mi ‘özel hüküm’ olduğuna, yani bu davalarda hangisinin uygulanması gerekeceğine bağlı olduğundan, bu konu hakkında ayrıntılı AÇIK-LAMA için bkznz: **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, 4. Bası, 2015, s: 74 vd.)

İcra takibinden s o n r a açılan olumsuz tespit davalarında, davaya bakan mahkeme alacağın % 15’inden aşağı olmamak üzere (u y g u l a m a da; mahkemeler genellikle, İİK. mad. 72/III’ün açık hükmüne

³¹² **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 51 – **TÜRK, A.** age. s: 257 vd. – **MUŞUL, T.** age. s: 217 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 360 vd.

³¹³ Bknz: 12. HD. 14.5.1981 T. 3458/3885; 14.5.1981 T. 3433/4884 (www.e-uyar.com)

³¹⁴ Bknz: 12. HD. 4.7.2006 T. 11878/14654; 16.1.2007 T. 24277/255; Aynı doğrultuda: Bknz: HGK. 27.11.1981 T. 12-3317/771 (www.e-uyar.com)

³¹⁵ **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 52 – **TÜRK, A.** age. s: 258

rağmen, İİK. mad. 72/IV ve V’de öngörülen *tazminat miktarının %20’den aşağı olamayacağını* gözönünde bulundurarak, borçlunun “%15” değil, “%20” teminat yatırmasını istemektedirler)³¹⁶ -borçlu tarafından- gösterilecek güvence (teminat) karşılığında; «*alacaklı adına icra veznesine girmiş olan paranın, alacaklıya verilmemesi hakkında*» bir ihtiyati tedbir kararı verebilir.³¹⁷ Borçludan bu güvence «*alacağın geç tahsil edilmesinden doğan zararları karşılamak için*» istenmekte olup³¹⁸ gösterilen güvence (teminat) «alacağı faiz ve takip giderleri ile birlikte karşılamazsa», alacaklı borçlunun mallarının haczini isteme hakkını elde eder...

Mahkeme, gösterilecek teminat karşılığında mutlaka böyle bir «ihtiyati tedbir kararı» vermek zorunda olmayıp, bu konuda *takdir hakkına* sahiptir...^{319 320}

Gösterilecek güvencenin (teminatın) miktarını ve türünü hakim takdir eder. Nitekim bu husus açıkça 72. maddeye ait *Millet Meclisi Adalet Komisyonu Raporunda (Gerekçesinde)*: «...Maddede sadece teminatın asgari haddi hakkında bir kayıt konulmuştur. Bunun dışında, teminatın nev’i, kimlerin teminattan muaf oldukları gibi hususlarda, HUMK.’nun teminat hakkındaki genel hükümleri uygulanacaktır» şeklinde belirtilmiştir. Durum böyle olmakla beraber, **Yargıtay**³²¹ önce bu konu ile ilgili eski tarihli bir kararında, «buradaki %15 teminatın mutlaka nakit olarak yatırılması gerektiğini» belirtmiştir. **Kanımızca**, yüksek mahkemenin bu görüşü hatalıdır. Maddede ‘%15 teminatın mutlaka «nakit» olacağı’ hakkında bir açıklık bulunmadığından, bu konuda HMK. mad. 87 hükmünün örneksemeyle uygulanması, maddenin konuluş amacına daha uygun olur.³²² **Yüksek mahkeme**³²³ daha sonraki bir kararında ise, «borçlunun ihtiyaten haciz edilen mallarının dava konusu alacağı karşılayacak miktarda olması halinde, kendisinden ayrıca teminat istenmesine gerek kalmadan ihti-

³¹⁶ Aynı görüşte: **KOSTAKOĞLU, C.** age. s: 943

³¹⁷ Bknz: 13. HD. 11.4.1994 T. 2767/2191 (www.e-uyar.com)

³¹⁸ Bknz: 19. HD. 25.2.2003 T. 917/3376 (www.e-uyar.com)

³¹⁹ **KURU, B.** Menfui Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 53 – **ÖKTEMER, S.** Menfi Tespit Davası (Adalet Der. 1972/8-9, s: 586) – **MUŞUL, T.** age. s: 262 – **KOSTAKOĞLU, C.** age. s: 946 – **TÜRK, A.** age. s: 261 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 361, dipn. 60 – **KARSLI, A.** age. s: 391 vd.

³²⁰ Karş: **AKYAZAN, S.** age. s: 62

³²¹ Bknz: 11. HD. 6.2.1980 T. 9908/933 (www.e-uyar.com)

³²² Aynı görüşte: **KURU, B.** age. C:1, s:488 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:54 – Aksi görüşte: **YILMAZ, O.** age. s:18

³²³ Bknz: 11. HD. 1.4.1986 T. 997/1849 (www.e-uyar.com)

yati tedbir kararı verilebileceğini» **-kanımızca**, hatalı olarak- belirtmiştir. Yüksek mahkemenin bu görüşü, İİK. mad. 72’de, buna olanak tanıyan bir hüküm -İİK. mad. 33/III’de olduğu gibi- bulunmadığından eleştiriye müsaittir...

Yüksek mahkeme, -çok eski bir kararında- «*teminata değinen itirazların -niteliği gereği- temyizen incelenemeyeceği*»ni belirtmiştir.³²⁴

Borçlu icra takibinden sonra açtığı olumsuz tespit davasında, icra dosyasındaki kesinleşmiş borcunu dosyaya *nakit* olarak yatırmamış ve bunun için *teminat mektubu* göstermişse, teminat mektubu “*vezneye girmiş para*” olarak kabul edilemeyeceğinden, alacaklı bu teminat mektubunun paraya çevrilmesini isteyebilir.^{325 326}

Borçlu, İİK. 72/III uyarınca, mahkemenin tedbir kararında öngörülen -ve «borcunu işlemiş faiz ve icra giderleri ile birlikte karşılayan»- nakit parayı icra dosyasına yatırması halinde, ayrıca borçlunun mallarının haczine gidilemez ve eğer borçlunun malları haczedilmiş ise borçlunun talebi üzerine konulmuş olan bu hacizlerin kaldırılması gerekir.³²⁷

Buna rağmen, **yüksek mahkemenin** (Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin) «borçlunun, icra dosyasına nakit para yerine -borcu faiz ve icra giderleri ile karşılayacak- her an paraya çevrilebilecek kesin teminat mektubu sunması halinde, icra takibine devam edilemeyeceğini (borçlunun *mallarının haciz ve satılamayacağını, konulan hacizlerin kaldırılması gerekeceğini*»³²⁸ ifade etmesi İİK.’nin 72/III, c: 2 hükmüne aykırıdır...³²⁹ Bu görüş bugün için değil olması gereken bir düzenleme için geçerli olabilir... Ancak, uygulamada kimi olumsuz tespit

³²⁴ Bknz: 11. HD. 24.5.1983 T. 1818/2687 (www.e-uyar.com)

³²⁵ Bknz: 12. HD. 23.12.1997 T. 13967/14401; 6.2.1980 T. 9908/233 (www.e-uyar.com)

³²⁶ **KOSTAKOĞLU**, C. age. s: 946 – **TÜRK**, A. age. s: 259 – **MUŞUL**, T. age. s: 208

³²⁷ Bknz: 12. HD. 2.3.2004 T. 28009/4611; 24.5.2001 T. 8327/9219 (www.e-uyar.com)

³²⁸ Bknz: 12. HD. 25.06.2013 T. 16340/23834; 21.1.2013 T. 24949/1351; 24.2.2004 T. 26958/3890; 29.1.2014 T. 35909/2536; 14.1.2013 T. 32099/223; 9.5.2012 T. 31404/16099; 10.07.2001 T. 11499/12624; 16.5.2000 T. 7146/8041; 28.6.2002 T. 12463/14069 (www.e-uyar.com)

³²⁹ **KURU**, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 57 – **MUŞUL**, T. age. s: 214 – **KURU**, B. El Kitabı, s: 362 – **POSTACIOĞLU**, İ./**ALTAY**, S. age. s: 340

davasının açıldığı mahkemeler³³⁰ «...İİK.'nün 72/3 son cümle uyarınca; dava değerinin %115 oranına tekabül eden 6.641.638,95 TL (nakit) veya banka teminat mektubu olarak icra dairesine yatırılması halinde, 'icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi/teminat mektubunun paraya çevrilmemesi' şeklinde tedbir kararı verildi» şeklinde tensip kararı vermektedirler...

İcra takibinden sonra açılan olumsuz tespit davasında «ana para+icra giderleri+işlemiş faiz» tutarının -icra dosyasına veya mahkeme dosyasına nakit olarak³³¹ yatıran borçlunun, icra takibine fiilen devam edilmemesi için, ayrıca mahkeme dosyasına bunun %15'ini -veya %20'sini- HMK.'nün 87. maddesine uygun teminat -örneğin, çok kez olduğu gibi *teminat mektubu*- göstermesi yeterli olur...³³² Ayrıca, uygunlama da; kimi mahkemeler «icra dosyasına -tüm dosya borcunun- nakit veya her an paraya çevrilebilecek teminat mektubu olarak yatırılması halinde, bu paranın (nakdin) alacaklıya verilmemesi ya da teminat mektubunun paraya çevrilmemesi» konusunda -%15 veya %20 teminat karşılığında- ihtiyati tedbir kararı vermektedirler. Bu konuda bkz: Yuk. dipn. 331

Mahkemeden «icra veznesine girecek paranın alacaklıya ödenmemesi» konusunda ihtiyati tedbir kararı almış olan borçlu, takip konusu borcunu 'takip giderleri faizleri ile birlikte' icra dairesine nakit olarak ödeyerek mallarının haczedilmesini ve satılmasını önleyebilir. Eğer daha önce malları haciz edilmişse, bu haczin kaldırılmasını sağlayabilir.^{333 334}

İcra dairesine yatırdığı paranın alacaklıya ödenmesine, açtığı olumsuz tespit davasında mahkemeden aldığı *ihtiyati tedbir kararı ile engel olan borçlu, hangi tarihe kadar faiz ödemek zorundadır?* Bu konuda **Yargıtay 11. Hukuk Dairesi** ile **12. Hukuk Dairesi** ayrı görüşte olduğunu görüyoruz.³³⁵

³³⁰ Bknz: İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi, 14.11.2014 T. E: 2014/465 (www.e-uyar.com)

³³¹ KARSILI, A. age. s: 392

³³² KURU, B. El Kitabı, s: 362 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 57 – TÜRK, A. age. s: 261, 262 – KOSTAKOĞLU, C. age. s: 947 – MUŞUL, T. age. s: 213, dipn. 386 – MUŞUL, T. age. s: 207

³³³ KURU, B. El Kitabı, s: 362 vd. – POSTACIOĞLU, İ./ALTAY, S. age. s: 339

³³⁴ Bknz: 12. HD. 2.3.2004 T. 28009/4611; 24.5.2001 T. 8327/9219 (www.e-uyar.com)

³³⁵ Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, 4. Bası, s: 403 vd.

Uygulamada; **icra takibinden sonra** «olumsuz tespit davası» açan borçlular, kimi kez dava açarken, «takip konusu borcun tümünü (işlemiş faiz ve masrafları ile birlikte) ve ayrıca bunun %15'i oranındaki güvenceyi» mahkeme veznesine yatırmakta ve mahkemeden, yatırdıkları bu paranın dava sonuna (karar verilinceye) kadar alacaklıya ödenmemesi hususunda «ihtiyati tedbir» isteminde bulunmakta ve mahkemeler de istem gibi karar vermektedirler.

Kimi kez de, **-kanımızca** daha doğru olarak- «icra dosyasına» tüm dosya borcunu -takip giderleri ile birlikte- nakit olarak yatırıp, mahkemeden, «icra dosyasına yatırdıkları paranın alacaklıya ödenmemesi» hususunda ihtiyati tedbir istemekte ve mahkemenin kararında bildirdiği -alacağın en az %15'i miktarındaki- teminatı «mahkeme veznesine» yatırmaktadırlar. Böylece, borçlu bundan sonra mallarının haciz edilmesini ve satılmasını önlemektedir.³³⁶

Böylece, İİK. mad. 72/III hükmü, daha geniş ve daha farklı bir uygulama alanı bulmaktadır. İİK. mad. 72/III'de bu olanak, açıkça davacı-borçluya tanınmamıştır. Olumsuz tespit davası ile, «daha önce başlamış olan takibin durdurulamayacağı» yani bu davaya rağmen, alacaklının takibe devam edeceği, borçlunun mallarını haciz ettirip sattırabileceği ancak, «*satış (paraya çevirme) sonunda icra veznesine girecek paranın -yüzde onbeş güvence karşılığında- alacaklıya ödenmemesine*» karar verilebileceği İİK. mad. 72/III'de öngörülmüştür. **Uygulamada** -az önce belirttiğimiz- izlenen yol için madde ışıktutmamaktadır. Maddenin yazılış biçiminden, borçlunun açacağı olumsuz tespit davası ile «malların paraya çevrilmesini önleyemeyeceği» kanısı uyanmaktadır. İleride, maddede yapılacak yasa değişikliğinde, maddeye bu yönden açıklık getirilmesi yararlı olacaktır.³³⁷ Böylece bugünkü uygulama, yasal dayanağa kavuşmuş olacaktır.

İİK. 72/III'ün yazılış biçiminden, takip borçlusunun icra veznesine «takip konusu borcu, faiz ve giderleri ile birlikte» nakit olarak (ve Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin yeni içtihatları «bknz: yuk. dipn. 289» uyarınca; icra dosyasına her an paraya çevrilebilecek teminat mektubu konulduktan) yatırdıktan sonra ve de yüzde onbeş (ya da yirmi) güvence göstermek suretiyle de olsa, «icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesine (yahut; icra dosyasına konulan teminat mektubu-

³³⁶ PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M. age. s: 241

³³⁷ Örneğin; İİK. mad. 72/IIIson cümle “....teminat karşılığında icra veznesindeki ya da mahkeme veznesine yatıracağı takip konusu alacağın tamamını karşılayan teminatın (paranın) alacaklıya verilmemesini isteyebilir” şeklinde değiştirilerek bu amaca ulaşılabilir.

nun paraya çevrilmemesine «bknz: yuk. dipn. 290a») *dair*» ihtiyati bir kararı alabileceği kuşkuyla bulunmaktadır. Fakat, buna engel olmamak gerekir. Çünkü, bu olanağın kabulü, takip alacaklısının hakkını hiçbir bakımdan ihlâl etmez.³³⁸

Yüksek mahkeme de; «davacı-borçlu tarafından takip konusu borcun faiz ve giderleri ile birlikte n a k i t olarak ve bunun %15'i kadar t e m i n a t ı n da mahkeme veznesine yatırılmasından sonra, borçlunun mallarının haczedilip satılamayacağını, konulmuş olan hacizlerin kaldırılması gerekeceğini»³³⁹ belirtmiştir.

Yine **yüksek mahkeme** «İİK.'nın 72/III maddesine göre mahkemece 'icra veznesine giren paranın alacaklıya ödenmemesine' karar verildikten sonra, 'icra veznesine gönderilen paranın teminat karşılığında alacaklıya ödenmesine' karar verilemeyeceğini»³⁴⁰ belirtmiştir...

Borçlunun yeteri kadar malının haczedilmiş olması halinde, bu mallar teminat olarak kabul edilip -borçludan, ayrıca İİK. mad. 72/III'e göre teminat alınmadan- borçlu hakkındaki takip durdurulamaz...^{341 342}

Haklarında icra takibi yapılan *müteselsil borçlulardan biri tarafından* İİK. mad. 72/III, c: 2 uyarınca «teminat karşılığında, icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi» konusunda alınan ihtiyati tedbir kararı, diğer borçlu tarafından yatırılan paranın alacaklıya ödenmesine engel teşkil etmez...³⁴³

Uygulamadaki önemi nedeniyle ayrıca belirtelim ki; «lehtar aleyhine borçlu tarafından açılan olumsuz tespit davasında mahkemece verilen ihtiyati tedbir kararı -o davada taraf olarak gösterilmemiş olan-takip yapan senet hamiline etkili olmaz.»³⁴⁴ Başka bir deyişle «üçüncü kişiye (hamile) ciro edilmiş senetler hakkında, keşideci tarafından

³³⁸ **UMAR, B.** Prof. İ. Postacıoğlu'nun İcra Hukuku Esasları Kitabının Tahlili (İHFM. 1968/3-4, s:342) – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 59

³³⁹ Bknz: 12. HD. 13.9.2013 T. 19617/28408; 2.11.2001 T. 16626/17831; 1.11.1995 T. 4556/14915; 24.5.2001 T. 8327/9219; 2.3.2004 T. 28009/4611 (www.e-uyar.com)

³⁴⁰ Bknz: 12. HD. 15.4.2003 T. 5879/8347 (www.e-uyar.com)

³⁴¹ Karş: **MUŞUL, T.** age. s: 205

³⁴² Karş: 11. HD. 1.4.1986 T. 997/1849 (www.e-uyar.com)

³⁴³ Bknz: HGK. 30.3.2012 T. 12-84/261 (www.e-uyar.com)

³⁴⁴ Bknz: 12. HD. 10.12.2012 T. 25054/26125 (www.e-uyar.com)

lehtara karşı açılan olumsuz tespit davasında, hamil tarafından yapılmış olan icra takibi hakkında» ihtiyati tedbir kararı verilemez.³⁴⁵

Yüksek mahkeme;

√ «Davacının talebi üzerine ihtiyati tedbir kararı verilmiş ve infaz edilmiş olup, davalının alacağının tahsili bu sebeple geciktirildiğinden, İİK'nun 72/4. maddesi uyarınca davalı yararına tazminata hükmedilmesi gerekeceğini»³⁴⁶

√ «Borçlunun mevcut hacizlerin kaldırılması ve hacizli mallarının satılmasını önlemek için, takip giderleri ve faizleri ile birlikte borcun tamamını karşılayacak ve her an paraya çevrilebilecek muteber ve kesin banka teminat mektubunu takip dosyasına ibraz ettiğine göre, icra müdürlüğünce teminatın kabul edilerek hacizlerin kaldırılmasına karar verilmesi gerekirken, İİK'nun 72/3. maddesindeki 'para' tabiri dar yorumlanarak istemin reddinin isabetsiz olduğunu»³⁴⁷

√ «Bonoya dayalı olarak kambyo senetlerine özgü haciz yolu ile başlatılan takipte borçlunun, menfi tespit davasında verilen 'icra vizesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi' yönündeki tedbir kararı üzerine, icra dosyasına sunmuş olduğu teminat mektuplarına istinaden, dosya kapak hesabı sonrası hesaplanan bakiye borç için gönderilen haciz müzekkerelerinin iptali ve takibin durdurulmasına yönelik talebinin icra dairesince reddedilmesi üzerine, anılan işlemin iptali için icra mahkemesine şikayette bulunabileceğini, icra mahkemesinin, tedbir kararı ve bunun uygulanma şekli ile ilgili itiraz ve şikayetlerin tedbir kararını veren mahkemece değerlendirilmesi gerektiği gerekçeyle görevsizlik kararı vermesinin isabetsiz olduğunu»³⁴⁸

√ «Davacı tarafın kabul ve ikrar ettiği borcun ödenmesine engel olacak şekilde ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceği ve varlığı ve miktarı uyuşmazlık konusu olmayan bir edimin ifasının ihtiyacı tedbir kararı ile önlenmesinde davacının hukuken korunması gereken bir yararın bulunmayacağını»³⁴⁹

√ «İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında icra takibinin durdurulmasına karar verilemeyeceğini»³⁵⁰

³⁴⁵ Bknz: 15. HD. 18.3.1992 T. 4876/1367; 12. HD. 8.10.1990 T. 2610/9666; 26.5.1988 T. 9518/6727 (www.e-uyar.com)

³⁴⁶ Bknz: 19. HD. 06.03.2014 T. 173/4495 (www.e-uyar.com)

³⁴⁷ Bknz: 12. HD. 29.01.2014 T. 35909/2536 (www.e-uyar.com)

³⁴⁸ Bknz: 12. HD. 16.01.2014 T. 34449/974 (www.e-uyar.com)

³⁴⁹ Bknz: 19. HD. 28.11.2013 T. 16229/19095 (www.e-uyar.com)

³⁵⁰ Bknz: 19. HD. 26.11.2013 T. 14890/18850 (www.e-uyar.com)

√ «İcra takibinin durdurulması veya icra veznesine giren paranın takip alacaklısına ödenmemesi konularında tedbir kararı verilebileceğinden dava sonuna kadar çekin ödenmemesi konusunda ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceğini»³⁵¹

√ «Menfi tespit davaları alacaklı lehine sonuçlandığında ihtiyati tedbir kararlarının kendiliğinden kalkacağı bundan dolayı davanın reddinden sonra borçlunun tedbir kararının kaldırılmasını istemekte hukuki yararı olmayacağını»³⁵²

√ «Takipten sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yoluyla icra takibinin durdurulamayacağını»³⁵³

√ «Bonodaki imza inkar edilmediğinden, takipten sonra açılan menfi tespit davasında takibin durdurulmasının mümkün olmadığı»³⁵⁴

√ «Üçüncü kişinin, çekin ibrazıyla ihtiyati tedbir kararını öğrenerek kanunda öngörülen 7 günlük itiraz süresi geçtikten sonra ihtiyati tedbir kararının kaldırılmasını talep ettiği, bu nedenle süre yönünden talebin reddine karar verilmesi gerekeceğini»³⁵⁵

√ «İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında icra takibinin durdurulmasına karar verilemeyeceğini»³⁵⁶

√ «Teslim edilen malların ayıplı olduğu iddiasıyla açılmış olan menfi tespit davasında icra takibinin durdurulması için ihtiyati tedbir koşullarının mevcudiyetini gösterir hiçbir belge ibraz edilmediğinden ihtiyati tedbir isteminin reddine karar verileceğini»³⁵⁷

√ «İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında verilen tedbir kararı gereğince borçlu tarafça yatırılan %50 teminat karşılığında takibin tedbiren durdurulmuş olması ve borçlu tarafça bu teminatın haricinde dosya borcunun tamamının icra dosyasına depo edilmesi halinde alacaklının dosya alacağı ile menfi tespit davasının lehine sonuçlanması durumunda alacağını geç almış bulunmaktan doğacak zararının garanti altına alınmış olacağını, haczin amacının, borcun tahsilinin sağlanması olduğunu, borçluyu taciz ederek ya da baskı kurarak ödemeye zorlama maksadıyla haciz yapılamayacağını, teminat

³⁵¹ Bknz: 19. HD. 12.11.2013 T. 12082/17787 (www.e-uyar.com)

³⁵² Bknz: 19. HD. 04.11.2013 T. 13057/17153 (www.e-uyar.com)

³⁵³ Bknz: 19. HD. 12.11.2013 T. 14050/17799 (www.e-uyar.com)

³⁵⁴ Bknz: 19. HD. 05.11.2013 T. 12306/17231 (www.e-uyar.com)

³⁵⁵ Bknz: 19. HD. 01.10.2013 T. 9311/15041 (www.e-uyar.com)

³⁵⁶ Bknz: 19. HD. 01.10.2013 T. 9693/15042 (www.e-uyar.com)

³⁵⁷ Bknz: 19. HD. 18.06.2013 T. 7510/11333 (www.e-uyar.com)

ile birlikte dosya borcunun tamamının icra dosyasına yatırılması halinde daha önce konulmuş hacizlerin kaldırılması gerekeceğini»³⁵⁸

√ «İcra takibinden sonra açılan olumsuz tespit davalarında, mahkemece verilen «hacizler baki kalmak üzere hacizli araçlara ilişkin yakalamanın kaldırılmasına» dair takibin ilerlemesine engel olan kararın, İİK. 'nun 72/3. maddesine aykırı olacağını»³⁵⁹

√ «Menfi tespit davasında verilen tedbir kararının takibin olduğu yerde kalmasını sağlamaya yönelik olacağı, karardan önceki hacizlerin yok hükmünde olmayacağını»³⁶⁰

√ «Borçlunun, mallarının haczedilmesini ve satılmasını önlemek için, takip giderleri ve faizleri ile birlikte alacağın tamamını karşılayacak parayı veya teminatı icra müdürlüğüne yatırarak menfi tespit davasına bakan mahkemeden bu paranın alacaklıya verilmemesi için tedbir kararı alabileceğini, bu durumda alacağın tamamını karşılayacak ve her an paraya çevrilebilecek muteber ve kesin banka teminat mektubunun ibrazı halinde bunun icra dairesince kabulü gerekeceğini»³⁶¹

√ «İhtiyati tedbir isteyen vekilinin, menfi tespit davasında çek bedellerinin ödenmemesi konusunda ihtiyati tedbir talebinde bulunduğu, istem uygun görülerek mahkemece ihtiyati tedbir kararı verildiği, taraflar usulen davet edilip, duruşma açılarak itiraz hakkında bir karar vermek gerekirken, taraflar davet edilmeden dosya üzerinde yapılan inceleme ile hüküm kurulmasının bozmayı gerektirdiğini»³⁶²

√ «Maddi vakıaları ileri sürmenin taraflara, ileri sürülen maddi vakıaların hukuki nitelendirilmesini yapmanın ise hakime ait bir ödev olduğunu, davacı vekilinin 'icra dosyasında yatan paranın davalı alacaklıya ödenmemesi hususunda tedbir talebinde bulunduklarını' beyan ettiğini, rıza dışı elden çıktığı iddia edilen çekin icra takip dosyasına yatırılan meblağının iadesine ilişkin açılan istirdat davasında, davacının ihtiyati tedbir talebinin; İİK. mad. 72'de belirtilen ihtiyati tedbir talebi olup borçlunun %15 teminat karşılığında icra dosyasına yatan paranın alacaklıya ödenmemesi için ihtiyati tedbir isteyebileceğini»³⁶³

³⁵⁸ Bknz: 12. HD. 13.9.2013 T. 19617/28408 (www.e-uyar.com)

³⁵⁹ Bknz: 19. HD. 26.02.2013 T. 17902/3584 (www.e-uyar.com)

³⁶⁰ Bknz: 12. HD. 22.04.2013 T. 6032/15406 (www.e-uyar.com)

³⁶¹ Bknz: 12. HD. 14.01.2013 T. 32099/223 (www.e-uyar.com)

³⁶² Bknz: 19. HD. 04.07.2012 T. 7500/11066 (www.e-uyar.com)

³⁶³ Bknz: 19. HD. 25.06.2012 T. 7060/10413 (www.e-uyar.com)

√ «İİK'nun 72/3 hükmüne göre icra veznesindeki paranın teminat karşılığında ödenmemesi konusunda tedbir kararı verilmesinin mümkün olmasına göre asıl alacak ile inkar tazminatı ve alacağın fer'ileri konusunda teminat alındığı, henüz ikinci dilekçelerin verilmediği, diğer itiraz sebeplerinin ise davanın esasına ilişkin olduğu gerekçesi ile ihtiyati tedbir kararının kaldırılmasını talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»³⁶⁴

√ «İİK. 'nun 72/3. maddesi uyarınca icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yoluyla takibin durdurulmasına karar verilemese de borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebileceğini»³⁶⁵

√ «Taraflar arasındaki ihtiyati tedbir talebinin incelenmesi (menfi tespit - tazminat) sonunda, ihtiyati tedbir koşullarının oluşmadığından tedbir talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»³⁶⁶

√ «Asıl uyuşmazlığı çözecek nitelikte ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceğini, aksi durumda ihtiyati tedbirin dava yerine geçeceğini, davacının talebinin yargılamayı gerektirdiği gerekçesiyle davacının tedbir talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»³⁶⁷

√ «İİK'nun 72/4. maddesi uyarınca dava alacaklı lehine sonuçlandığından verilen ihtiyati tedbir kararının kaldırılmasına ve davalı alacaklının alacağını geç almış bulunmasından doğan zararının tazminine karar verilmesinin gerekeceğini, bu yön gözden kaçırılarak tedbir kararının karar kesinleşinceye kadar devamına karar verilmesinin ve davalı alacaklı yararına tazminata hükmedilmemesinin doğru görülmeceğini»³⁶⁸

√ «Borçlunun İİK'nun 72/3. madde koşullarında menfi tespit davası açması halinde alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebileceğini, borçlunun mahkemece tayin edilen %15 teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar icra dosyasında ferileri ile birlikte muteber kesin banka teminat

³⁶⁴ Bknz: 19. HD. 16.05.2012 T. 2512/8200 (www.e-uyar.com)

³⁶⁵ Bknz: 19. HD. 23.05.2012 T. 2367/8715 (www.e-uyar.com)

³⁶⁶ Bknz: 19. HD. 16.05.2012 T. 3455/8205 (www.e-uyar.com)

³⁶⁷ Bknz: 19. HD. 02.05.2012 T. 4574/7341 (www.e-uyar.com)

³⁶⁸ Bknz: 19. HD. 08.03.2012 T. 1599/3759 (www.e-uyar.com)

mektubu vermesi halinde alacaklı tarafından takibe devam edilemeyeceğini»³⁶⁹

√ «İİK'nun 72/3. fıkrası uyarınca takip dosyasına yatan para ihtiyati tedbir süresince alacaklıya ödenmeyeceğinden böyle bir durumda İİK'nun 12. maddesine uygun bir ödemeden söz edilemeyeceğini, borç ödenip dosya infaz edilmedikçe de hacizlerin kaldırılamayacağını, İİK'nun 72/4. maddesine göre dava alacaklı lehine neticelenince ihtiyati tedbirin kalkacağını ve alacağın tamamının depo edilmesinin dosya borcunun ödenmesi anlamına gelmeyeceğini»³⁷⁰

√ «Borçlunun takip masrafları ve takipten sonra işlemiş faizle ilgili ödemede bulunmadan menfi tespit davasına bakan mahkemece verilmiş olan tedbir kararına istinaden borçlunun taşınmazı üzerindeki haczin kaldırılamayacağını»³⁷¹

√ «İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında, ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemeyeceğini»³⁷²

√ «İhtiyati tedbir kararının uygulanması ile ilgili istek, 'takip sırasında' ileri sürülüp, bu aşamada icra müdürlüğünce reddedilmiş olduğundan bu işlemin denetim görevinin icra mahkemesine ait olduğunu»³⁷³

√ « 'İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davası sırasında İİK.'nun 72/3. maddesi gereğince 'ihtiyati tedbir yoluyla borçlu tarafından icra veznesine yatırılan paranın alacaklıya ödenmemesine ilişkin' alınan tedbir kararının takibin devamını engellemesinin mümkün olmadığını, icra müdürlüğünce 'borçlunun malları üzerine haciz uygulanması ve 3. şahıslara 89/1 haciz ihbarnamesi gönderilmesine karar verilmesi' gerekeceğini»³⁷⁴

ifade etmiştir.

(5) Bknz: Yuk. "İCRA TAKİBİNDEN ÖNCE AÇILAN OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI"NA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ, dipn. 5, "s:62-69"

³⁶⁹ Bknz: 12. HD. 09.05.2012 T. 31404/16099 (www.e-uyar.com)

³⁷⁰ Bknz: 12. HD. 24.01.2012 T. 15627/1407 (www.e-uyar.com)

³⁷¹ Bknz: 12. HD. 14.07.2008 T. 12518/15022 (www.e-uyar.com)

³⁷² Bknz: 12. HD. 27.03.2008 T. 2086/6203 (www.e-uyar.com)

³⁷³ Bknz: 12. HD. 06.12.2007 T. 20185/23049 (www.e-uyar.com)

³⁷⁴ Bknz: 12. HD. 08.11.2005 T. 17617/21451 (www.e-uyar.com)

(6) Bknz: Yuk. “İCRA TAKİBİNDEN ÖNCE AÇILAN OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI”NA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ, dipn. 6, “s: 69-82”

(7) Olumsuz tespit davalarının “*yargılama usulü*” hakkında İcra ve İflâs Kanunu’nda özel bir hüküm bulunmadığından, bu davalara, genel hükümlere göre bakılır...³⁷⁵

U y g u l a m a d a k i önemi nedeniyle belirtelim ki; 6100 sayılı yeni HMK.nun 209/(1). maddesinde “*adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınmaz*” denilmiş olduğundan ve -olumsuz tespit davaları hakkında yerel mahkemelerce verilen kararları temyizen inceleyen- Yargıtay 19. Hukuk Dairesi -05.07.2012 tarihinden sonra yapılan icra takipleri üzerine açılacak olan olumsuz tespit davalarında uygulanmak üzere³⁷⁶ - “*İcra takibinden önce bonoda tahrifat iddiasına dayalı olarak açılan menfi tespit davalarında İİK. ’nun 72/III. maddesi uyarınca %15 teminat karşılığında ‘icra veznesine girecek paranın alacaklıya ödenmemesi’ şeklinde mahkemece tedbir karar verilemeyeceğini; yeni HMK. ’nun 209. maddesi uyarınca teminatsız ihtiyati tedbir kararı verilmesi gerekeceğini*” belirtmiştir.³⁷⁷

Burada, uygulamada çok önem taşıyan ve hiç uygulanmadığı ya da yanlış uygulandığı için verilen hükümlerin yüksek mahkemece bozulmasına neden olan bazı usul hükümlerine ve yüksek mahkemenin bunları yorumlayış (uygulayış) biçimini gösteren içtihatlarla değinilecektir.

Olumsuz tespit davaları “**kademeli (terditli) dava**” şeklinde açılabilir [HMK. mad. 111/(1)]. Yani bu davalarda davacı, kademeli (terditli) olarak iki ayrı talepte bulunabilir ve mahkemeden, önce ‘asıl talebi’ -örneğin; ‘senedin, sahte olduğu için iptali istemi’- hakkında bir karar verilmesini ve bu talebinin kabul edilmemesi -senedin sahte olmadığına anlaşılmaması- halinde ‘ikinci talebi’ -örneğin; ‘senedin, bedelsiz (karşılıksız) olduğu için iptali istemi’- hakkında bir karar verilmesini isteyebilir.

Uygulamada, özellikle “sahtelik” ve “bedelsizlik” iddialarının aynı davada -kademeleri (terditli) olarak- ileri sürülmesi kuşkuyla

³⁷⁵ UYAR, T. Olumsuz Tespit Davasında Yargılama Usulü (Yargıtay D. Temmuz/2005, s:367-392)

³⁷⁶ Bknz: 19. HD. 28.02.2013 T. 16548/3783; 23. HD. 11.03.2013 T. 991/1428 (www.e-uyar.com)

³⁷⁷ Bknz: 19. HD. 17.05.2012 T. 3644/8311 (www.e-uyar.com)

karşılanmakta ve örneğin, borçlunun, bir taraftan “imzanın kendisine ait olmadığını” -yani, sahtelik iddiasını- ileri sürerken diğer taraftan, aynı zamanda, aynı senedin “bedelsiz (karşılıksız) olduğunu” ileri sürmesinde bir çelişki bulunduğu ifade edilmekte ve davacının açtığı davada ileri sürdüğü bu isteklerden sadece birisine dayanması (yani iddiasını bu isteklerden birisine hasretmesi) istenmektedir...

Halbuki, çeşitli nedenlerle, “imzanın sahte olduğunu” ileri süren ve fakat bunu ispat edememiş olan davacı - borçluya, aynı zamanda “senedin bedelsiz (karşılıksız) olduğunu” iddia ettiği takdirde, bu iddiasını ispat imkânı tanımak yerinde olur. Örneğin borçlunun imzası “ustalıkla taklit edilmiş olduğu için” bilirkişi incelemesinde imzanın sahte olduğu ortaya çıkmamış olabilir ya da davacı - borçlu, «senetteki imzanın mirasbırakanına ait olmadığını» ileri sürerek dava açmışsa, imzanın ona ait olduğunun anlaşılması halinde, bu kez, «senedin bedelsizliğine» ilişkin ikinci iddiasını ispat etmesi kendisinden istenmelidir.³⁷⁸ Yoksa, ‘ “sahtelik” ve “bedelsizlik” iddialarının aynı davada ileri sürülemeyeceği’ kabul edilmemelidir.

Yüksek mahkeme, önceleri: “.... açık ve kesin biçimde dava dayanağı yapılmış bulunan ‘**sahtelik iddiası**’yla, daha sonra dayanak yapılmak istenen ‘**bedelsizlik iddiası**’nın bir arada öne sürülmesi olanağı yoktur...”³⁷⁹, “.... imza inkârına dayalı ‘**sahtelik**’ savunması ile ödemeye dayalı ‘**bedelsizliğin**’ birlikte ileri sürülmeleri olanağı yoktur. Bir yandan lehtara ödeme ve ondan alınan borçtan kurtarma belgesine dayanarak ‘senedin bedelsizliği’ ileri sürülürken, diğer yandan ‘bu senetteki imzanın keşideciye ait olmadığı’ söz konusu edilemez...”³⁸⁰ şeklinde içtihatla bulunmuşken, daha sonra; “.... dava ‘imza inkârı’ ile birlikte ‘borçlu da olunmadığı, vakıasına dayandırıldığına, çelişkili değil, kademeli istekte bulunulduğuna göre karşılıksızlık iddiasının da incelenmesi gerekir...”³⁸¹, “.... davacılar ‘vekil edenlerinin mirasbırakanının davalıya borçlu olmadığı gibi takip konusu yapılan emre yazılı senetteki imzanın da mirasbırakanına ait olmadığını’ ileri sürerek iki ayrı maddi vakıaya dayanmıştır. Usul Yasası, iddiaların teksifi ilkesini kabul ettiğinden, davacının, iddialarına ilişkin tüm vakıaları dava dilekçesinde açıklaması olanaklı ve zorunludur. Davacı kademeli bir istekte bulunulduğuna göre, kademeli istemlerin birincisi incelenerek istem kabul edilmediği takdirde ikincisinin incelenmesi gerekir... Bu iki

³⁷⁸ KARAYALÇIN, Y. Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler II, 1983, s:132

³⁷⁹ Bknz: 11. HD. 23.9.1982 T. 3349/3606 (www.e-uyar.com)

³⁸⁰ Bknz: 11. HD. 15.10.1981 T. 3758/4229 (www.e-uyar.com)

³⁸¹ Bknz: 11. HD. 16.10.1987 T. 5084/5396 (www.e-uyar.com)

istem ayrı ve birbiriyle çelişkili olmadığından, davacının -sahtelik iddiası incelendikten sonra- karşılıksızlık iddiasının da incelenmesi gerekir...³⁸², “... Davacı, dava dilekçesinde, ‘dava konusu senetten dolayı borçlu olmadığına tespiti’ istemiş ve kademeli olarak birden fazla ‘senetteki imzanın kendisine ait olmadığı’ ve ‘davalı şirkete borçlu bulunmadığı’ vakıalarına dayanmıştır. HUMK.’nun 74, 75, 76. (şimdi; HMK.’nun 26, 31 ve 33.) maddeleri hükümlerine göre, hakim davacının bildirdiği maddi olay ve talep sonucu ile bağlı ise de, taraflar arasında geçen maddi olayda hangi hukukî sebebe göre hüküm verileceğini re’sen tayin ve takdir eder. Bu itibarla, kademeli olarak ileri sürülen hukuki sebeplerden birinin, diğer hukuki sebebin incelenmesine imkan verir niteliği bulunduğu müddetçe, terditli veya fazla hukuki sebep sırasıyla bir davada inceleme ve tahkik konusu yapılabilir...³⁸³ diyerek, «kademeli (terditli) biçimde açılan olumsuz tespit davalarının dinlenmesi gerektiğini» kabul etmeye başlamıştır.

Yüksek mahkeme, aynı gerekçe ile,

√ «Menfi tespit davasının birbiri ile çelişmemek kaydıyla birçok sebebe dayalı olarak açılabilirliğini»³⁸⁴

√ “Sahtelik ve muvazaa” iddialarının,³⁸⁵

√√ “Sahtelik (imza inkârı) ve hile”, “esaslı hata” iddialarının³⁸⁶

√√ “Hile” ve “bedelsizlik” iddialarının³⁸⁷

√√ “Hile”, “bedelsizlik” ve “kumar borcu” iddialarının³⁸⁸

√ “Sahtelik”, “hile” ve “anlaşmaya aykırı doldurma” iddialarının³⁸⁹

‘aynı dava içinde kademeli (terditli) olarak ileri sürülebileceğini’ kabul etmişken, “‘hile’ ve ‘ikrah’ iddialarının³⁹⁰, ‘imza inkârına dayalı sahtelik iddiası’ ile ‘ödemeye dayalı bedelsizlik iddiası’nın,³⁹¹

³⁸² Bknz: 11. HD. 21.4.1987 T. 1465/3221 (www.e-uyar.com)

³⁸³ Bknz: 11. HD. 3.2.1984 T. 103/505 (www.e-uyar.com)

³⁸⁴ Bknz: 19. HD. 24.04.2014 T. 10420/7895 (www.e-uyar.com)

³⁸⁵ Bknz: 11. HD. 10.4.1987 T. 2222/2115 (www.e-uyar.com)

³⁸⁶ Bknz: 11. HD. 27.1.1987 T. 6877/271; 8.10.1985 T. 3926/5125 (www.e-uyar.com)

³⁸⁷ Bknz: 11. HD. 24.4.1984 T. 1610/2306 (www.e-uyar.com)

³⁸⁸ Bknz: 11. HD. 29.6.1982 T. 3154/3163 (www.e-uyar.com)

³⁸⁹ Bknz: 11. HD. 11.12.1975 T. 5113/7285 (www.e-uyar.com)

³⁹⁰ Bknz: 13. HD. 20.4.1984 T. 1479/3067 (www.e-uyar.com)

³⁹¹ Bknz: 11. HD. 15.10.1981 T. 3758/4229 (www.e-uyar.com)

‘hile’, ‘hata’ ve ‘gabin’ iddialarının³⁹² -birbirleri ile çeliştiği için- **aynı dava içinde kademeli olarak yer alamayacağını**” belirtmiştir.

Doktrinde³⁹³ «dava dilekçesinde davacının kademeli (terditli) olarak birden fazla olaya dayanması halinde, öne sürülen olayların birbiri ile çelişme halinde olmaması gerektiği, davacının öne sürdüğü olaylardan biri zorunlu olarak diğerini veya diğerlerini çürütüyorsa, ortada bir çelişki var demektir...» denilmiştir.

(8) Bknz: Yuk. “İCRA TAKİBİNDEN ÖNCE AÇILAN OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI”NA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ, dipn. 7, “ s:82-83”

(9) Bknz: Yuk. “İCRA TAKİBİNDEN ÖNCE AÇILAN OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI”NA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ,dipn.317, “s:208” civarı

(10) Bknz: Yuk. “İCRA TAKİBİNDEN ÖNCE AÇILAN OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI”NA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ,dipn. 13, “s:84-100”

(11) Bknz: Yuk. “İCRA TAKİBİNDEN ÖNCE AÇILAN OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI”NA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ,dipn. 7 “s:82-83”

(12) Bknz: Yuk. “İCRA TAKİBİNDEN ÖNCE AÇILAN OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI”NA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ, dipn. 317, “s:208” civarı

(13) **Alacaklının tazminata mahkum edilmesi (İİK. mad. 72/V)**³⁹⁴: Olumsuz tespit davasının borçlu lehine sonuçlanmasının en önemli bir sonucu da, «borçluyu olumsuz tespit davası açmaya zorlayan takibin *haksız ve kötüniyetle* olduğunun anlaşılması halinde», alacaklının borçluya -takip nedeniyle uğradığı zararları karşılamak için- takip konusu alacağın yüzde yirmiden az olmamak üzere bir tazminat ödemek zorunda bırakılmasıdır. Bu tazminata u y g u l a m a d a **haksız takip (kötüniyet) tazminatı** denilmektedir.

05.07.2012 tarihinden önce yapılmış olan icra takipleri üzerine açılan ve açılacak olan menfi tespit davalarında %40 tazminata hükmedilmesi gerekir. Yüksek mahkeme “6352 sayılı Kanunun geçici 10.

³⁹² Bknz: 11. HD. 15.11.1982 T. 13003/13131 (www.e-uyar.com)

³⁹³ **KURU, B.** El Kitabı, s: 367 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 80 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 1, s: 499 vd. – **KARAYALÇIN, Y.** Ticari Senetler, 1970, s: 321 – **TÜRK, A.** age. s: 120

³⁹⁴ **YILMAZ, E.** agm., s:734 vd.

maddesindeki ‘takip işlemleri’ ibaresinin, ‘takip talebi’ olarak anlaşılması gerekeceğini” belirttiği için 05.07.2012 tarihinden önce yapılmış olan icra takipleri hakkında açılan menfi tespit davalarında önceki tazminat oranı olan %40 tazminata hükmedilmesi, fakat 05.07.2012 tarihinden sonra yapılan icra takipleri üzerine açılacak menfi tespit davalarında ise yeni kanunda öngörülen %20 tazminata hükmedilmesi gerekeceği kabul edilmektedir.³⁹⁵

Uygulamadaki önemi nedeniyle ayrıca belirtelim ki; *yabancı para alacağının* -Türk parası ‘harca esas değer’ olarak gösterilerek- yapılmış olan takiplerde, *tazminata yabancı para üzerinden karar verilemez...*³⁹⁶

I- Mahkemenin böyle bir tazminata hükmedilebilmesi için (İİK. mad. 72/V):³⁹⁷

aa) Alacaklının borçlu hakkında *icra takibinde* bulunmuş olması,

bb) Bu icra takibinin hem «*haksız*» ve hem de «*kötüniyetle yapılmış olması*»,

cc) Davacı - borçlunun, lehine tazminata hükmedilmesini *talep etmiş olması*,

gerekli dir.

aa) Belirtilen birinci koşul nedeniyle, bu tazminata ancak alacaklı tarafından, borçlu hakkında «bir icra takibi yapılmış olması» durumunda -diğer koşullar da gerçekleşince- mahkemece hükmedilebilir.³⁹⁸

Eğer borçlunun açtığı olumsuz tespit davasından önce veya *dava sırasında*, alacaklı tarafından borçluya karşı bir icra takibi yapılmamışsa, (alacaklı, olumsuz tespit davası açıldıktan sonra, icra takibinde bulunmuşsa) olumsuz tespit davasının borçlu lehine sonuçlanması halinde, ayrıca borçlu lehine tazminata hükmedilemez.³⁹⁹ **Yüksek mahkeme**, «sadece bankaya tahsile verilen,⁴⁰⁰ *ihhtarname çekilerek*

³⁹⁵ Bknz: 19. HD. 8.1.2014 T. 14206/702; 14.4.2014 T. 4771/7170; 28.02.2013 T. 16548/3783; 23. HD. 11.03.2013 T. 991/1428; 3. HD. 17.09.2013 T. 9461/12851 (www.e-uyar.com)

³⁹⁶ Bknz: 19. HD. 14.11.2013 T. 13101/17949 (www.e-uyar.com)

³⁹⁷ MUŞUL, A. age. s: 315 vd. – KURU, B. El Kitabı, s: 384 vd.

³⁹⁸ Bknz: 19. HD. 11.12.2013 T. 12427/19692; 06.11.2013 T. 12290/17394; 9.4.2012 T. 12498/5822; 2.5.2012 T. 976/7316; 25.4.2012 T. 16400/6956 (www.e-uyar.com)

³⁹⁹ Bknz: 19. HD. 4.12.2000 T. 7027/8384; 15. HD. 16.5.1996 T. 1406/2733 (www.e-uyar.com)

⁴⁰⁰ Bknz: 11. HD. 12.12.1990 T. 8002/8140; 30.3.1982 T. 1233/1362 (www.e-uyar.com)

ödenmesi istenen⁴⁰¹ ve daha sonra icraya konulmayan senetler hakkında açılan ve borçlu lehine sonuçlanan olumsuz tespit davalarında, davacı - borçlu lehine tazminata hükmedilemeyeceğini» belirtmiştir.

Eğer, alacaklının yaptığı takip, borçlunun başvurusu üzerine icra mahkemesince iptal edilmişse⁴⁰² ya da durdurulmuşsa⁴⁰³ yine borçlu lehine sonuçlanan olumsuz tespit davasında, borçlu lehine tazminata hükmedilemez...⁴⁰⁴

Ayrıca belirtelim ki; “haksız ve kötünîyet tazminatı” sadece **icra takibinde bulunan hâmil aleyhine** hükmedilir.⁴⁰⁵

bb) Belirtilen ikinci koşul nedeniyle, bu tazminata ancak, alacaklının yaptığı takibin hem «haksız» ve hem de «kötünîyetle»⁴⁰⁶ yapılmış olması halinde hükmedilir. Başka bir deyişle, takibin sadece «haksız» olması yeterli olmayıp, ayrıca «kötünîyetle» de yapılmış (ve bu hususların davacı - borçlu tarafından ispat edilmiş olması) gerekir.⁴⁰⁷

Yüksek mahkeme⁴⁰⁸ “alacaklının senede ciro yoluyla hâmil durumunda bulunması halinde, senedin sahte olup olmadığını bilebi-

⁴⁰¹ Bknz: 11. HD. 13.11.1990 T. 3798/7251 (www.e-uyar.com)

⁴⁰² Bknz: 11. HD. 18.3.1991 T. 8938/1913 (www.e-uyar.com)

⁴⁰³ Bknz: 11. HD. 6.2.1987 T. 445/591 (www.e-uyar.com)

⁴⁰⁴ **MUŞUL**, T. age. s: 325

⁴⁰⁵ Bknz: HGK. 27.6.2012 T. 19-119/407; 19. HD. 01.04.2013 T. 9333/5568 (www.e-uyar.com)

⁴⁰⁶ Bknz: 19. HD. 22.1.2014 T. 18513/1699; 24.5.2012 T. 2754/8829; 6.1.2014 T. 16746/591; 8.5.2012 T. 2601/7749; 22.1.2014 T. 15863/1768; 16.5.2012 T. 1120/8244; 6.6.2012 T. 3868/9568; 4.4.2012 T. 390/5587; 26.4.2012 T. 15144/7015; 4.12.2013 T. 12788/19387 vb. (www.e-uyar.com)

⁴⁰⁷ Bknz: 19. HD. 27.1.2014 T. 16321/1975; 14.1.2014 T. 17700/1090; 20.1.2014 T. 16714/1505; 16.4.2012 T. 15319/6448; 7.5.2012 T. 1898/7664; 18.4.2012 T. 13981/6571; 15.3.2012 T. 1094/4201; 15.1.2014 T. 16340/1227; 8.1.2014 T. 15749/773; 28.1.2014 T. 4935/2044; 11.11.2013 T. 133330/17776; 07.11.2013 T. 13801/17481; 26.4.2012 T. 3446/7080; 19.4.2012 T. 12688/6679; 28.6.2012 T. 6007/10714; 28.6.2012 T. 6007/10714; 10.7.2012 T. 1148/11507; 14.5.2012 T. 1893/7966; HGK. 10.4.2013 T. 19-1224/470; 10.07.2012 T. 1148/11507; 7.5.2012 T. 1853/7660; 08.02.2012 T. 8756/1676; 08.02.2012 T. 8754/1676; 19.01.2012 T. 2342/239; 16.03.2011 T. 1391/3355; 19.12.2011 T. 2096/2649; 11.10.2010 T. 5960/11083; 13.05.2010 T. 3702/6027; 18.02.2010 T. 4886/1725; 24.03.2011 T. 607/3883 vb., 20.5.2004 T. 10237/5970; 19.4.2004 T. 7877/4562; 29.3.2004 T. 7677/3191 (www.e-uyar.com)

⁴⁰⁸ Bknz: 19. HD. 6.1.2014 T. 16547/572; 14.6.2012 T. 3488/10160; 7.5.2012 T. 1810/7658; 22.06.2011 T. 14310/8340; 11.10.2010 T. 5960/11083; 18.06.2007 T. 2085/6341 (www.e-uyar.com)

lecek durumda olmadığından, kötünियetli sayılamayacağını” vurgulanmıştır...

Buna karşılık, davalı-alacaklının, dava konusu senedin *lehtarı olması halinde*, davalı-alacaklı, senetteki imzanın davacı-borçluya ait olup olmadığını bilebilecek durumda olduğundan, davanın kabulü halinde ayrıca davalı-alacaklı aleyhine %20 kötüniyet tazminatına da hükmedilmesi gerekir...⁴⁰⁹

cc) Belirtilen ü ç ü n c ü k o ş u l nedeniyle bu tazminata ancak davacı - borçlunun bunu «talep etmiş» olması halinde⁴¹⁰ hükmedilir.

İcra takibinden s o n r a açılan olumsuz tespit davalarında, borçlunun, tazminat isteminin *dava dilekçesinde* (ya da *cevaba cevap dilekçesinde*) bildirilmesi gerekir.⁴¹¹ Eğer dava dilekçesinde bildirmezse, daha sonra serbestçe bildirebilir mi? Yani, dava dilekçesinde tazminat istememiş olan davacı, dava sırasında bunu bildirirse, davalı - alacaklı «iddianın genişletildiği» itirazında (HMK. mad. 141) bulunabilir mi? Bu konu **doktrinde** tartışmalıdır. Katıldığımız **görüşe göre**⁴¹², davacı - borçlu, «dava dilekçesi»nde bu istemini bildirmemiş olsa bile, «istemini genişletilmesi» itirazı ile karşılaşmadan, bu istemini daha sonra dava içinde de ileri sürebilir. Diğer **bir görüşe göre**⁴¹³ ise, davalı - alacaklı, *‘dava sırasında tazminat isteyen davacının, iddiasını genişlettiği itirazında’* bulunabilir.

Buna karşılık, dava dilekçesinde tazminat istemiş olan davacı, fazlaya ilişkin hakkını saklı tutmamış olsa bile, davanın her aşamasında istediği tazminat miktarını arttırabilir. Çünkü, borçlunun uğradığı zarar dava sırasında doğmaktadır ve hüküm tarihine kadar da devam etmektedir.⁴¹⁴

İcra takibinden ö n c e açılan olumsuz tespit davalarında, alacaklının daha sonra icra takibi yapıp yapmayacağı bilinemeyeceğinden,

⁴⁰⁹ Bknz: 19. HD. 19.4.2012 T. 2956/6760; 19.3.2012 T. 13619/4470; 5.6.2012 T. 4814/9439; 8.5.2012 T. 16542/7742 (www.e-uyar.com)

⁴¹⁰ Bknz: 6. HD. 10.02.2014 T. 7589/1312; 19. HD. 12.12.2013 T. 11630/22745; 7.6.2012 T. 2310/9730; 28.3.2012 T. 12548/5169 (www.e-uyar.com)

⁴¹¹ Bknz: 19. HD. 28.01.2010 T. 3353/688; 20.5.2004 T. 10237/5970; 23.9.2003 T. 6090/8663; 4.7.2003 T. 4555/7403 (www.e-uyar.com)

⁴¹² **POSTACIOĞLU, İ.** age. s:270; agm. s:839 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s:135 – **POSTACIOĞLU, İ./ALTAY, S.** age. s: 344 vd.

⁴¹³ **KURU, B.** age. C:1, s:548 – **KURU, B.** El Kitabı, s:384 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:168 – **SUNAR, G.,** a.g.e. s: 94 – **MUŞUL, T.** age. s: 321 – **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E.** age. s: 221, dipn. 14

⁴¹⁴ **KURU, B.** age. C:1, s:548 – **KURU, B.** El Kitabı, s:385 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:168

davacı dava dilekçesinde tazminat istediğini çok kez bildirmez, bildirmesi kendisinden beklenemez. Bu nedenle, davalı alacaklının daha sonra icra takibi yapması üzerine, davacı - borçlu, yargılama bitinceye kadar, lehine tazminata hükmedilmesini isteyebilir.⁴¹⁵

II- Yukarıdaki koşulların gerçekleşmesi halinde, mahkemece «haksızlığı anlaşılan takip konusu alacağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere» davacı-borçlu lehine tazminata hükmedilir. Davanın reddedilmesi halinde olduğu gibi burada da, bu tazminata hükmedilebilmesi için, davacı-borçlunun «zararının bu kadar olduğunu» ispat etmesi gerekmediği gibi, davalı-alacaklı da «davacının zararının yüzde yirmiden daha az olduğunu» iddia ve ispat edemez.⁴¹⁶

Eğer, davacı - borçlu, «**haksız takip nedeniyle uğradığı zararın yüzde yirmiden daha fazla olduğunu**» ileri sürerse, bunu ispat etmesi halinde mahkemece bu miktara hükmedilir.^{417 418}

Yüksek mahkeme “mahkemece, 6352 s. Kanunla değiştirilen İİK. mad. 72 gereğince ‘%20 icra inkar tazminatı’na karar verilmişse de, davanın 29.11.2011 tarihinde açılmış olması, borcun dayanağı belgenin 06.05.2010 tarihli olması ve 6352 s. Kanun’un 05.07.2012 tarihinde yürürlüğe girmiş olması karşısında, dava konusu olayda bu yasanın uygulanamayacağı, davalının %40 icra inkar tazminatı ödemesine karar verilmesi gerekeceğini”⁴¹⁹, «2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun 05.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6352 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile 15. maddesinde “İİK.’nin 72/4. maddesinde yer alan %40 ibaresi %20 olarak değiştirildi” hükmü getirilmiş ise de bu tarihten önce açılan 31.01.2011 dava tarihi itibarıyla yürürlükte olan kanun gereğince %40 oranında icra inkar tazminatına karar verilmesi gerekeceğini»⁴²⁰ belirtmiştir.

III- Yüksek mahkeme «olumsuz tespit davasının davacı-borçlu lehine sonuçlanması yeni davanın kabulü halinde, hangi koşullarla

⁴¹⁵ KURU, B. age. C:1, s:549 – KURU, B. El Kitabı, s:385 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:169

⁴¹⁶ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 18 – MUŞUL, T. age. s: 320 – TÜRK, A. age. s: 322 – KURU, B. El Kitabı, s: 387

⁴¹⁷ Bknz: 19. HD. 24.9.1992 T. 2495/4416; 11. HD. 30.4.1991 T. 1422/2740 (www.e-uyar.com)

⁴¹⁸ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 181 – MUŞUL, T. age. s: 321 – TÜRK, A. age. s: 313, 323 – KURU, B. El Kitabı, s: 387

⁴¹⁹ Bknz: 19. HD. 8.1.2014 T. 14206/702; 19. HD. 28.2.2013 T. 16548/3783; 13. HD. 28.01.2013 T. 28740/1506 (www.e-uyar.com)

⁴²⁰ Bknz: 3. HD. 17.09.2013 T. 9461/12851 (www.e-uyar.com)

davacı-borçlu lehine %20 kötünîyet tazminatına hükmedilebileceği» konusunda;

√ «*Davalı şirketin, davacı şirket aleyhine yaptığı İstanbul 27. İcra Müdürlüğü'nün 2012/18176 esas sayılı icra dosyasından kaynaklanan polîçe iptali sebebine dayalı prim iadesine ilişkin icra takibinde davacının borçlu sıfatı bulunmadığından, davacının davalıya husumet yönünden borçlu olmadığına tespitine, davalının takibi sırf kötünîyetle yaptığına ilişkin dosyaya delil yansımadağından davacının kötünîyet tazminatı isteminin reddine karar verilmesinin gerekeceğini*»⁴²¹

√ «*Borçlu tarafından açılan menfî tespit davasında, icra takibinde bulunan davalı alacaklı aleyhine %40 (şimdi; %20) kötünîyet tazminatına hükmedilebilmesi için alacaklının takibinde haksız olmasının yanı sıra kötünîyetli bulunması gerekeceğini*»⁴²²

√ «*Dava konusu çekin ön yüzünde davacının el yazısı ile yazıldığı kendi kabulünde olan isim ve «avalimdir» ifadeleri ve ayrıca davacının TC kimlik numarası yazılı olduğundan; davalının keşideci şirket ile birlikte davacı aleyhine de takibe girişmesi haksız ise de kötünîyetli sayılamayacağından kötünîyet tazminatına hükmedilmemesi gerekeceğini*»⁴²³

√ «*Davalı tarafından, davacının icra takibine konu bonoda imzası bulunmamasına rağmen davacı hakkında icra takibine geçilmiş olması İİK 72/5 hükmüne göre davalının icra takibinde kötünîyetli olduğu ve davacı lehine kötünîyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini*»⁴²⁴

√ «*İİK'nun 72/5. maddesi gereği davacı-borçlu yararına kötünîyet tazminatına hükmedilmesi için takibin haksız ve ayrı zamanda kötünîyetli olarak yapılması koşulu aranmakta olup somut olayda davalı-hamil tarafından İİK'nun 72/5. md. gereği haksız ve kötünîyetli olarak takip yapıldığı ispat edilememiş olduğundan bu durumda davacı yararına kötünîyet tazminatına hükmedilmemesi gerekeceğini*»⁴²⁵

√ «*Taraflar arasındaki menfî tespit davasında, İİK'nun 72. maddesi uyarınca icra takibinde bulunan alacaklı aleyhine tazminata hükmedilebilmesi için alacaklı takibinde haksız ve kötünîyetli olması gerekeceği, dosya kapsamına göre davalının davacı hakkında haksız ve kötünîyetli takip yaptığı ispat edilemediğinden davalı aleyhine kötü-*

⁴²¹ Bknz: 11. HD. 04.07.2014 T. 9391/12920 (www.e-uyar.com)

⁴²² Bknz: 13. HD. 26.06.2014 T. 2916/21383 (www.e-uyar.com)

⁴²³ Bknz: 19. HD. 02.06.2014 T. 7665/10287 (www.e-uyar.com)

⁴²⁴ Bknz: 19. HD. 29.05.2014 T. 5649/10002 (www.e-uyar.com)

⁴²⁵ Bknz: 19. HD. 28.05.2014 T. 7662/9949 (www.e-uyar.com)

niyet tazminatına hükmedilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektireceği ve bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden HUMK. 'nun 438/7. (yeni HMK. 'nun 372.) maddesi gereğince hükmün düzeltilerek onanmasına karar verilmesi gerekeceğini»⁴²⁶

√ «İİK'nun 72. maddesi uyarınca icra takibinde bulunan alacaklı aleyhine tazminata hükmedilebilmesi için alacaklının takibinde haksız ve kötüniyetli olması gerekip, dosya kapsamına göre davalının haksız ve kötüniyetli takip yaptığı tespit edilemediğinden davalı aleyhine kötüniyet tazminatına hükmedilmemesi gerekeceğini»⁴²⁷

√ «İİK'nun 72. maddesi uyarınca icra takibinde bulunan alacaklı aleyhine tazminata hükmedilebilmesi için alacaklının takibinde haksız ve kötüniyetli olması gerekip, dosya kapsamına göre davalının haksız ve kötüniyetli takip yaptığı ispat edilemediğinden davalı aleyhine kötüniyet tazminatına hükmedilmemesi gerekeceğini»⁴²⁸

√ «İİK. 72/5. maddesinde «...Borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetli olduğu anlaşılırsa, talebi üzerine, borçlunun dava sebebi ile uğradığı zararın da alacaklıdan tahsiline karar verilir. Takdir edilecek zarar haksızlığı anlaşılan takip konusu alacağın yüzde kırkıdan aşağı olamaz.» denilmekte olup davalı yanın bonoya dayalı olarak davacı aleyhine takip başlamakta haksız ve kötüniyetli olduğunun gözetilmesi gerekeceğini»⁴²⁹

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasında, İİK'nun 72. maddesi uyarınca icra takibinde bulunan alacaklı aleyhine tazminata hükmedilebilmesi için alacaklının takibinde haksız ve kötüniyetli olması gerekeceğinden, davalı yapı denetim şirketinin haksız ve kötüniyetli takip yaptığının ispat edilememesi de gözetilerek davalı aleyhine kötüniyet tazminatına hükmedilmemesi gerekeceğini»⁴³⁰

√ «Borçlu tarafından açılan menfi tespit davasında icra takibinde bulunan davalı alacaklı aleyhine %40 kötüniyet tazminatına hükmedilebilmesi için alacaklının takibinde haksız olmasının yanı sıra kötüniyetli bulunması da şart olup davalı alacaklı da davacı borçlu da bu

⁴²⁶ Bknz: 13. HD. 12.06.2014 T. 6912/18840 (www.e-uyar.com)

⁴²⁷ Bknz: 13. HD. 02.06.2014 T. 4398/17044 (www.e-uyar.com)

⁴²⁸ Bknz: 13. HD. 02.06.2014 T. 4390/17043 (www.e-uyar.com)

⁴²⁹ Bknz: 19. HD. 28.05.2014 T. 7471/9920 (www.e-uyar.com)

⁴³⁰ Bknz: 13. HD. 14.05.2014 T. 14603/15426 (www.e-uyar.com)

iddialarını kanıtlayamamış olduklarından, tarafların kötünîyet tazminatı taleplerinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁴³¹

√ «Dava konusu senetteki imzanın davacının eli ürünü olmadığı saptanmış ise de; davalı senedi ciro yoluyla devralan yetkili hamil olup, davalının senedi devralırken bile bile veya ağır kusurla davacının zararına hareket ettiği ve kötünîyetli olarak iktisap ettiğine dair dosyada herhangi bir delil bulunmadığından davalı aleyhine tazminata hükmedilmemesi gerekeceğini»⁴³²

√ «Davacının kefalet sorumluluğu nedeniyle dava dışı banka tarafından davacı aleyhine icra takibine girildiği ve takipten sonra davacı ile banka arasında düzenlenen protokol gereğince borcun ödendiği ancak alacağın davalıya temlik edilmesi nedeniyle davalı tarafından takibe devam edildiği dosya içeriğinden anlaşılmakta olup, takibe girildiği tarihte alacaklı olduğu anlaşılan bankanın takibe girişmesinde kötünîyetli olduğu kabul edilemeyeceğinden ve temlik alan davalı tarafından girilmiş ayrı bir takipte bulunmadığından somut olayda İİK'nun 72/5'e göre, öngörülen tazminat koşullarının oluşmadığı için tazminata hükmedilmemesi gerekeceğini»⁴³³

√ «İİK. 72. maddesi gereğince takipten sonra açılan menfi tespit davasında, davanın kabulü halinde borçlu davacı yararına kötünîyet tazminatına hükmedilebilmesi için davalının alacaklının takibinde haksız ve kötünîyetli olması gerekeceğini»⁴³⁴

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasında, icra takip tarihinden önce yapılan ödemelerin nazara alınması, davalının takibe girişmesinde kötünîyetli olduğunun gözetilmesi gerekeceğini»⁴³⁵

√ «İİK'nun 72/5. maddesi gereği davacı-borçluyu dava açmaya zorlayan takibin haksız ve kötünîyetli olması halinde davacı lehine kötünîyet tazminatına hükmedileceği düzenlenmiş olup davanın açıldığı tarihte takip mevcut olduğuna ve iş bu davada Korkuteli Şubesinde kullandırılmış kredi karşılığında taşınmazın üzerinde ipotek tesis edildiği, takibin ise Yüzüncü Yıl Şubesi tarafından yapılmış olduğu, anılan şubeye davacının borçlu olmadığı tespit edildiğine ve davalı banka da Dairemiz Yerel mahkeme kararı onandıktan sonra takipten vazgeçti-

⁴³¹ Bknz: 13. HD. 02.05.2014 T. 32609/14228 (www.e-uyar.com)

⁴³² Bknz: 19. HD. 26.05.2014 T. 6190/9743 (www.e-uyar.com)

⁴³³ Bknz: 19. HD. 22.05.2014 T. 5766/9701 (www.e-uyar.com)

⁴³⁴ Bknz: 19. HD. 12.05.2014 T. 5202/8962 (www.e-uyar.com)

⁴³⁵ Bknz: 19. HD. 12.05.2014 T. 3119/8999 (www.e-uyar.com)

ğine göre davalı banka aleyhine %40 kötünîyet tazminatına karar verilmesi gerekeceğini»⁴³⁶

√ «Dava konusu senedi ciro yoluyla devralan ve yetkili hamil olan davalının, senedi davacının zararına, bilerek ve kötünîyetli olarak iktisap ettiğine ilişkin dosyada herhangi bir delil bulunmadığı gözetilmeksizin, davalı aleyhine %40 tazminata hükmedilemeyeceğini»⁴³⁷

√ «Davalı alacaklının icra takibinde haksız olması tazminata hükmedebilmesi için yeterli olmayıp ayrıca kötünîyetli bulunması gerekeceğinden, davalının davacıya gönderdiği banka havalelerine dayanarak icra takibi yapması davalının kötünîyetini ispata yeterli olmadığından, davalı aleyhine kötünîyet tazminatına hükmedilmemesi gerekeceğini»⁴³⁸

√ «Davacının henüz dava dışı sigorta şirketine iade etmediği tazminat için davalıya rücu etmesi haksız ise de aleyhine verilen mahkeme kararına istinaden hakkında başlatılan ilamlı icra takibi üzerine davalıdan talepte bulunması kötünîyetli bir davranış olarak nitelendirilemeyeceğinden, davacının haksız olan takibinde kötünîyetli de olduğu kabul edilerek aleyhine tazminata hükmedilmesinin usul ve yasaya aykırı olacağını»⁴³⁹

√ «Asıl davanın davalısı-birleşen dosya davacısı bankanın açtığı birleşen itirazın iptali davasında, mahkemece birleşen dosya davacısı bankaya yapılan ödemelerin tarihleri saptanıp takip tarihi itibarıyla alacak miktarının belirlenmesi için konusunda uzman bir bilirkişiden Yargıtay denetimine ve hüküm kurmaya yeterli ve elverişli rapor alınıp sonucuna göre bir karar verilmesi, ayrıca davadan sonra yapılmış ödeme var ise bu ödemenin icra müdürlüğünce infazda dikkate alınacağı gözetilerek hükmün bozulması gerektiği gibi asıl dava olan menfi tespit davasının davalısı bankanın takibinde İİK'nun 72/5. maddesi anlamında haksız ve kötünîyetli sayılmayacağının da gözetilmesi gerekeceğini»⁴⁴⁰

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasında, davanın temelini oluşturan icra takibi 12.11.2012 tarihli olup, 6352 sayılı Yasa ile İİK'nun 72/4 ve 72/5. maddelerinde öngörülen tazminat oranları anılan Kanunun yürürlüğe girdiği 05.07.2012 tarihinden sonraki takip

⁴³⁶ Bknz: 19. HD. 30.04.2014 T. 4051/8192 (www.e-uyar.com)

⁴³⁷ Bknz: 19. HD. 28.04.2014 T. 4647/7990 (www.e-uyar.com)

⁴³⁸ Bknz: 19. HD. 02.05.2014 T. 32710/14243 (www.e-uyar.com)

⁴³⁹ Bknz: 19. HD. 22.04.2014 T. 10234/7786 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁰ Bknz: 19. HD. 16.04.2014 T. 4433/7554 (www.e-uyar.com)

işlemleri ile ilgili davalarda uygulanmak üzere %40'tan %20'ye indirilmiş olduğundan, mahkemece somut olayda davalı aleyhine %20 oranında kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁴⁴¹

√ «Somut olayda çekteki ciro silsilesine göre çekin davacının ciro-su ile davalıya devredildiği anlaşılmakta olup, bu durumda davalının çeki devraldığı kişinin kimlik bilgilerini bilmesi ve imzasını kontrol edebilmesi mümkün olduğundan, davalının yapmış olduğu takibinde haksız ve kötüniyetli olduğunun kabulü ile davacı tarafın tazminat isteminin İİK'nun m. 72, VI hükmüne göre kabulü gerekeceğini»⁴⁴²

√ «Davalı takibinde haksız ise de kötüniyetli kabul edilemeyeceğinden aleyhine kötüniyet tazminatına hükmedilemeyeceğini»⁴⁴³

√ «Menfi tespit davasında davacı borçlu lehine tazminata karar verebilmesi için borçluya menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetli olması gerekeceğini»⁴⁴⁴

√ «Davalı alacaklı aleyhine tazminata hükmedebilmesi için davalının takibinde haksız çıkması yeterli olmayıp, ayrıca kötüniyetli olması da gerekeceğini»⁴⁴⁵

√ «Dava konusu icra dosyasının dayanağı olan senetteki imzanın davacının eli mahsulü olmadığından saptanması ve davalı alacaklının bu durumu bilebilecek durumda olması nedeniyle bu senede dayanarak takibe girişmesinde kötüniyetli olduğunun kabulü ile bu hususa ilişkin bozmadan önceki yerel mahkeme kararında yer alan hükmün de kazanılmış hak oluşturduğu gözetilerek, bu takip dosyasıyla ilgili olarak davacı yararına İİK'nun 72/5. maddesi uyarınca kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁴⁴⁶

√ «Tahliye, alacak, menfi tespit ve istirdat istemiyle açılan davada, asıl dava, temerrüt nedeniyle kiralananın tahliyesi ve kira alacağının tahsili; birleşen dava, davalı kiracının bir kısım ayların kira paraları ödendiği halde mükerrer tahsil edildiğini belirterek açılan istirdat davasında, asıl davaya ilişkin davacı kiraya verenin toplam talep ettiği alacak miktarından davalı kiracının ödediği miktar indirilerek, davacı kiraya verenin bakiye alacağının hüküm altına alınması gerekirken yazılı şekilde alacağın tahsil edilmiş olması nedeni ile davacı kiraya

⁴⁴¹ Bknz: 19. HD. 14.04.2014 T. 4771/7170 (www.e-uyar.com)

⁴⁴² Bknz: 19. HD. 07.04.2014 T. 4102/6616 (www.e-uyar.com)

⁴⁴³ Bknz: 19. HD. 31.03.2014 T. 18618/6099 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁴ Bknz: 19. HD. 26.03.2014 T. 960/5808 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁵ Bknz: 19. HD. 18.03.2014 T. 11586/5268 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁶ Bknz: 19. HD. 10.03.2014 T. 2610/4612 (www.e-uyar.com)

veren alacak talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesinin doğru olmadığı, birleşen davaya ilişkin Aralık 2010 ayı kira bedeli için bu davanın davacısı kiracı, davalı kiraya verene yemin teklif etmiş davalı kiraya verenin yemin eda etmesi üzerine mahkemece 2.500 TL'nin ferileriyle birlikte 3.897 olarak istirdatına karar verildiği görülmüş ise de zımnen reddedildiği anlaşılan 2010 yılının Aralık ayı kira parası ile ilgili hüküm kurulmadığından bu ay kira alacağı ile ilgili davanın reddine karar verilmesi gerekirken bundan zuhul olunması doğru olmadığını, İİK. 72. maddesi hükmü gereği menfi tespit davalarında dahi kötüniyet tazminatına hükmedilebilmesi için, takibin haksızlığı yanında, davalı kiraya verenin takip yapmakta kötüniyetli olduğunun da kanıtlanması gerektiği davalı kiraya verenin kötüniyetli olduğu davacı kiracı tarafından ispat edilemediğinden, kötüniyet tazminatına ilişkin talebin reddine karar vermek gerektiğini»⁴⁴⁷

√ «Kira alacağının tahsili amacıyla kiraya veren sıfatıyla davalı tarafından yapılan icra takibi nedeniyle borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkin davada, mahkemece taraflar arasındaki kira sözleşmesinin sonrasında imzalanan yeni tarihli kira sözleşmesi ile öncekinin yürürlükten kalktığı kabul edildiğine, bu nedenle hükümsüz kalan kira sözleşmesine dayanılarak takipte bulunulmuş, kiraya verenin davacının menfi tespit davası açmasına sebebiyet verdiğinin de anlaşılmasına göre davacı lehine kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerektiğini»⁴⁴⁸

√ «Kira alacağına ilişkin olarak yapılan icra takibinden dolayı davacıların borlu olmadıklarının tespiti istemine ilişkin davada, davacı kefilin açtığı menfi tespit davası kabul edildiğine göre kefilin tazminat talebi hakkında olumlu-olumsuz bir karar verilmemesinin doğru olmadığını»⁴⁴⁹

√ «Senedi ciro yolu ile devralan davalı-hamilin davacı-borçlu aleyhine kötüniyetli olarak icra takibi yapmış olduğu ispatlanmadığından; koşulları bulunmadığı halde davacı-senet borçlusu lehine İİK'nun 72/5. maddesine aykırı olarak kötüniyet tazminatına hükmedilemeyeceğini»⁴⁵⁰

√ «Davalının icra takibinde haksız olduğu, fakat ciro silsilesi ile meşru hamil olduğu çeki takibe koymakta kötüniyetli olmadığı, bu ne-

⁴⁴⁷ Bknz: 6. HD. 10.03.2014 T. 2296/2774 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁸ Bknz: 6. HD. 26.02.2014 T. 9138/2159 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁹ Bknz: 6. HD. 24.02.2014 T. 8964/2017 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁰ Bknz: 19. HD. 26.02.2014 T. 1267/3750 (www.e-uyar.com)

denle taraflar arasındaki sözleşmenin yorumlanması neticesinde davalının haksız bulunduğu sonucuna varılsa da davalının kötüniyetli olduğu hususu ispatlanamamış olduğundan davalı aleyhine kötüniyet tazminatına hükmedilmesinin doğru olmadığını»⁴⁵¹

√ «6352 sayılı Yasa ile değişik İİK'nun 72/5. maddesindeki kötüniyet tazminatı oranının %40'dan %20'ye düşürülmesi nedeniyle uygulanacak kötüniyet tazminatı oranlarının takip tarihi itibarıyla gözetilmesi gerekeceğini»⁴⁵²

√ «Davacı borçluyu dava açmaya zorlayan icra takibinin haksız ve kötüniyetli olması halinde İİK'nun 72/5. maddesi uyarınca, davacı borçlu yararına talebi üzerine haksız ve kötüniyetli takip tazminatına hükmedileceğinden, tazminatın saptanması için icra takip tarihindeki haklılık durumunun dikkate alınması gerekeceğini»⁴⁵³

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasına konu çek üzerinde davalının ciro yoluyla hamil konumunda bulunması nedeniyle bu çeki dayalı olarak davacı aleyhine takibe girişmekte kötüniyetli bulunmadığının gözetilmesi gerekeceğini»⁴⁵⁴

√ «Borçlu olunmadığının tespiti isteminde, davacının icra inkar tazminat istemi olduğu halde, bu konuda olumlu veya olumsuz bir karar verilmemesinin bozmayı gerektirdiğini»⁴⁵⁵

√ «Dava konusu edilen bononun yargılama sırasında iade edilmiş olduğu mahkemenin kabulünde olup, bu bono bakımından davanın konusuz kalması nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi; menfi tespit davası (asıl dava) bakımından; takip tarihi itibarıyla davalı-karşı davacının takibinde haksız ve kötüniyetli olduğunun kabulüne olanak bulunmadığı için tazminata mahkum edilmemesi gerekeceğini»⁴⁵⁶

√ «Takip dayanağı bono açık olup, davalı takip alacaklısı, davacının takip dayanağı bonoda herhangi bir sıfatı bulunmadığından bono nedeniyle borçlu olmadığını bilebilecek durumda olduğu, hal böyle olunca, davalının kötüniyetli olarak davacı aleyhine icra takibi baş-

⁴⁵¹ Bknz: 11. HD. 19.02.2014 T. 12478/2911 (www.e-uyar.com)

⁴⁵² Bknz: 19. HD. 10.02.2014 T. 364/2639 (www.e-uyar.com)

⁴⁵³ Bknz: 19. HD. 10.02.2014 T. 19421/2667 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁴ Bknz: 19. HD. 10.02.2014 T. 19317/2665 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁵ Bknz: 6. HD. 10.02.2014 T. 7589/1312 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁶ Bknz: 19. HD. 28.01.2014 T. 4935/2044 (www.e-uyar.com)

lattığının kabulü ile, davacı yararına İİK'nun 72. maddesi uyarınca %40 tazminata karar verilmesinin gerekeceğini»⁴⁵⁷

√ «İcra ve İflâs Kanunu'nun (İİK'nun) 72/V hükmüne göre, borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetli olduğunun anlaşılması koşuluyla davalı alacaklının tazminata mahkûm edilmesi gerekeceğini»⁴⁵⁸

√ «Davacı kefilin uzayan dönemden dolayı sorumlu olmadığı gerekçesi ile borçlu olmadığının tespitine ve %20 kötüniyet tazminatının davalıdan tahsili ile davacı kefile ödenmesine karar verildiği, kötüniyet tazminatına hükmedilebilmesi için, takibin haksızlığı yanında, davalının takip yapmakta kötüniyetli olduğunun da kanıtlanması gerekeceğini»⁴⁵⁹

√ «Menfi tespit davasında, dosyaya sunulan ibraname icra takibinden sonra verilmiş olup, davalının takibinde kötüniyetli olduğunu somut olay bakımından kabulünü gerektiren delillerin neler olduğu karar yerinde gösterilmeden, davalı aleyhine kötüniyet tazminatına hükmedilmemesi gerekeceğini»⁴⁶⁰

√ «Menfi tespit davası sonunda, davalının davacı aleyhinde yaptığı icra takibinden sonra, taraflar arasında karşılıklı 'Sulh ve İbraname' başlıklı sözleşme yapıldığı, davalının, dava açıldıktan sonra icra takibinden feragat etmesi nedeniyle somut olayın özelliğine göre davalının icra takibinde kötüniyetli kabul edilemeyeceği ve bu durumda davalının haksız ve kötüniyet takip tazminatı ile sorumlu tutulmaması gerekeceğini»⁴⁶¹

√ «Menfi tespit davası sonucunda alacaklının kötüniyet tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için takibin haksız olmasının yeterli olmadığını, davalı alacaklının ayrıca takipte kötüniyetli olduğunun kanıtlanması gerekeceğini»⁴⁶²

√ «Menfi tespit davasında, somut olayda, İİK. mad. 72/V hükmüne göre, bedelleri ödendiği tespit edilen dava konusu bonolardan 2 tanesini icra takibine konu eden davalının takibe konu 2 adet bono yö-

⁴⁵⁷ Bknz: 19. HD. 22.01.2014 T. 18513/1699 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁸ Bknz: 19. HD. 27.01.2014 T. 16321/1975 (www.e-uyar.com)

⁴⁵⁹ Bknz: 6. HD. 20.01.2014 T. 7601/502 (www.e-uyar.com)

⁴⁶⁰ Bknz: 19. HD. 22.01.2014 T. 15863/1768 (www.e-uyar.com)

⁴⁶¹ Bknz: 19. HD. 22.01.2014 T. 15770/1761 (www.e-uyar.com)

⁴⁶² Bknz: 19. HD. 20.01.2014 T. 16714/1505 (www.e-uyar.com)

nünden icra takibinde haksız ve kötüniyetli olduğunun kabulü ile davacı yararına tazminata hükmedilmesi gerekeceğini»⁴⁶³

√ «Kendi kayıtlarında yer alan alacak miktarını bilmek zorunda olan bankanın, bu kayıtlarda yazılı miktarı aşan kısım için yaptığı takip bakımından haksız ve kötüniyetli olduğu gözetilmeden davacılar vekilinin kötüniyet tazminatı isteminin reddine karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu»⁴⁶⁴

√ «Dava konusu çeke dayalı olarak yapılan icra takibinin takip tarihi 29.01.2007 olması ve 6352 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 05.07.2012 tarihinden önce yapılmış olan icra takipleri üzerine açılan ve açılacak olan menfi tespit davalarında kötüniyet tazminatı asgari %40; 05.07.2012 tarihinden sonra yapılan icra takipleri üzerine açılacak menfi tespit davalarında kötüniyet tazminatı %20 olarak uygulanacak olması nedeniyle davacı lehine %40 kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁴⁶⁵

√ «Menfi tespit davasında, davaya konu edilen bonolar üzerinde davacının imzasının bulunmadığı mahkemenin kabulünde olduğuna göre, bu bonolara dayalı olarak davacı aleyhine icra takibine girişilmesinde davalının haksız ve kötüniyetli olduğunun kabulüyle, davacı yararına İİK. 72/5. maddesi uyarınca kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁴⁶⁶

√ «Davalı bankanın basiretli davranarak sözleşmeyi huzurunda imzalatması gerekirken bu hususta gerekli özeni göstermeyip davacının imzasının bulunmadığı sözleşmeye dayanarak takibe girişmesinde kötüniyetli olduğunun kabulünün ve kötüniyet tazminatı ile sorumlu tutulmasının gerekeceğini»⁴⁶⁷

√ «Davalı senede ciro yoluyla hamil olup keşideci sütunundaki imzanın davacıya ait olup olmadığını bilebilecek durumda bulunmadığından somut olay bakımından takibinde kötüniyetli olduğu kabul edilemeyeceğinden kötüniyet tazminatı ile sorumlu tutulmaması gerekeceğini»⁴⁶⁸

√ «Mahkemece somut olay bakımından alacağı TMSF'den devralmış olan ve böylece TMSF'nin halefi durumunda bulunan davalının

⁴⁶³ Bknz: 19. HD. 15.01.2014 T. 16340/1227 (www.e-uyar.com)

⁴⁶⁴ Bknz: 19. HD. 14.01.2014 T. 17700/1090 (www.e-uyar.com)

⁴⁶⁵ Bknz: 19. HD. 08.01.2014 T. 14206/702 (www.e-uyar.com)

⁴⁶⁶ Bknz: 19. HD. 08.01.2014 T. 15749/773 (www.e-uyar.com)

⁴⁶⁷ Bknz: 19. HD. 06.01.2014 T. 16746/591 (www.e-uyar.com)

⁴⁶⁸ Bknz: 19. HD. 06.01.2014 T. 16547/572 (www.e-uyar.com)

5411 sayılı Bankacılık Yasası'nın 138. maddesi uyarınca İİK'nunda hükme bağlanan tazminatlardan sorumlu tutulamayacağı ve bu cümleden olarak davalı aleyhine kötüniyet tazminatına hükmedilemeyeceğini»⁴⁶⁹

√ «Yapılan takibe karşı İİK'nun 72. maddesi hükmü gereği açılan menfi tespit davasında; takip yapmayan davalının %40 oranında kötüniyet tazminatı ile sorumlu tutulamayacağı»⁴⁷⁰

√ «Davalı tarafın yapmış olduğu icra takibinde kötüniyetli olduğu kanıtlanamadığından kötüniyet tazminatı ile sorumlu tutulmaması gerekeceğini»⁴⁷¹

√ «Bedeli ödenen faturalara dayalı icra takibi yapan alacaklı aleyhine İİK'nun 72/5. maddesi gereği kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁴⁷²

√ «İcra takiplerine konu edilen senetler, geçersizliği mahkemenin de kabulünde olan sözleşmeye dayanarak alındığından davalı takibinde haksız ise de kötüniyetli olduğu kanıtlanamamış olduğundan %40 kötüniyet tazminatı ile sorumlu tutulamayacağı»⁴⁷³

√ «Senetlerde herhangi bir sıfatı olmayan davacıyı menfi tespit davası açmaya zorlayan takip haksız ve kötüniyetli bir takip olduğundan davalı aleyhine kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁴⁷⁴

√ «Dava konusu iki adet çekin arkasında bulunan imza ile davacının imzaları arasında benzerlik bulunmadığı, ciro imzasının davacıya ait olmadığına tespit edildiği, davalının, davacının imzası bulunmayan bu çeklere dayanarak davacı hakkında giriştiği takibin kötüniyetli sayılacağını»⁴⁷⁵

√ «Bono lehartı olan davalının bonoyu düzenleyen davacı hakkında yapmış olduğu bir icra takibi bulunmadığından, İİK.'nün 72/V hükmünün bu davalı yönünden uygulanamayacağını»⁴⁷⁶

√ « 'Menfi tespit ve istirdat davasında; takibin yapıldığı anda davalı alacaklının haksız ve kötüniyetli olduğu kanıtlanmadığı halde

⁴⁶⁹ Bknz: 19. HD. 06.01.2014 T. 18005/527 (www.e-uyar.com)

⁴⁷⁰ Bknz: 19. HD. 11.12.2013 T. 12427/19692 (www.e-uyar.com)

⁴⁷¹ Bknz: 19. HD. 12.12.2013 T. 15293/19850 (www.e-uyar.com)

⁴⁷² Bknz: 19. HD. 09.12.2013 T. 14598/19551 (www.e-uyar.com)

⁴⁷³ Bknz: 19. HD. 04.12.2013 T. 12788/19387 (www.e-uyar.com)

⁴⁷⁴ Bknz: 19. HD. 11.11.2013 T. 13330/17776 (www.e-uyar.com)

⁴⁷⁵ Bknz: 19. HD. 07.11.2013 T. 13801/17481 (www.e-uyar.com)

⁴⁷⁶ Bknz: 19. HD. 06.11.2013 T. 12290/17394 (www.e-uyar.com)

mahkemece uyuşmazlığa konu edilen ve haricen satılan aracın takipten sonra iade edilmesine rağmen davalının takibini sürdürmesi sonucu kötünietli olduğunun ispatlandığı' gerekçesiyle davacı lehine kötüniet tazminatına hükmedilmesinin isabetsiz olduğunu»⁴⁷⁷

√ «Haksız ve kötüniet tazminatının icra takibini yapan hamil aleyhine hükmedileceğini»⁴⁷⁸

√ «Alacaklının icra inkâr tazminatına hüküm edilebilmesi için, icra takibinde haksız olmasının yanında kötünietli olmasının da gerekli olduğunu»⁴⁷⁹

√ «Mahkemece, 6352 s. Kanunla değiştirilen İİK. mad. 72 gereğince %20 icra inkar tazminatı'na karar verilmişse de, davanın 29.11.2011 tarihinde açılmış olması, borcun dayanağı belgenin 06.05.2010 tarihli olması ve 6352 s. Kanunun 05.07.2012 tarihinde yürürlüğe girmiş olması karşısında, dava konusu olayda bu yasanın uygulanamayacağı, davalının %40 icra inkar tazminatı ödemesine karar verilmesi gerekeceğini»⁴⁸⁰

√ «Bedelsiz kalan çeki takibe koymanın kötünietli hareket olacağı ve %40 oranında kötüniet tazminatına hükmedileceğini»⁴⁸¹

√ «Şirket hisse devrinin teminatı için alınan ve bedelsiz kaldığı iddia edilen çek nedeniyle menfi tespit istemine ilişkin davada, davacı vekili dava dilekçesinde kötüniet tazminatı talep etmiş olduğundan mahkemece, bu konuda karar verilmesi gerekeceğini»⁴⁸²

√ «Yapılan takibe karşı açılan menfi tespit davası sonunda alacaklılardan takip yapmayanın aleyhine tazminata hükmedilemeyeceğini»⁴⁸³

√ «Menfi tespit davalarında borçlu hakkında tedbir kararı bulunmadığı ve alacaklının takipte kötünietli olduğu ispatlanmadığında tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁴⁸⁴

√ «Senetteki imza borçluya ait olmadığı halde senedin takibe konu yapılmasının kötüniet tazminatına hükmedilmesini gerektireceğini»⁴⁸⁵

⁴⁷⁷ Bknz: HGK. 10.04.2013 T. 19-1224/470 (www.e-uyar.com)

⁴⁷⁸ Bknz: 19. HD. 01.04.2013 T. 9333/5568 (www.e-uyar.com)

⁴⁷⁹ Bknz: 3. HD. 21.10.2013 T. 11560/14439 (www.e-uyar.com)

⁴⁸⁰ Bknz: 13. HD. 28.01.2013 T. 28740/1506 (www.e-uyar.com)

⁴⁸¹ Bknz: 19. HD. 16.12.2013 T. 13366/19893 (www.e-uyar.com)

⁴⁸² Bknz: 11. HD. 12.12.2013 T. 11630/22745 (www.e-uyar.com)

⁴⁸³ Bknz: 19. HD. 11.12.2013 T. 12427/19692 (www.e-uyar.com)

⁴⁸⁴ Bknz: 19. HD. 10.12.2013 T. 14918/19644 (www.e-uyar.com)

⁴⁸⁵ Bknz: 19. HD. 09.12.2013 T. 13730/19586 (www.e-uyar.com)

√ «Takip alacaklısının yalnızca menfi tespit davasındaki davacı hakkında icra işlemleri yapmış ve diğer borçluya da ödeme emrinin tebliği dışında icra işlemi yapmadıysa hamil davalının kötüniyetli olmayacağını»⁴⁸⁶

√ «Davacı şirketin cirosu ile imzasının üzeri çizilmek suretiyle iptal edildiği açıkça belli olmasına rağmen, iptal edilmiş cirodan hemen sonraki hamil olarak davacı aleyhine icra takibi yapan davalının takibinde kötüniyetli olduğundan, açılan olumsuz tespit davasının kabulüne 'davacının davalıya borçlu olmadığına tespiti'ne, davalının kötüniyet tazminatıyla sorumlu tutulmasına karar verileceğini»⁴⁸⁷

√ «Takip alacaklısı bankanın takibinde haksız ve kötüniyetli olduğunun kabulü ile davacı yararına tazminata hükmedilmesi gerekeceği, birleşen alacak davasının reddine karar verilmesi halinde, davalı lehine nisbi vekâlet ücretine karar verileceğini»⁴⁸⁸

√ «Çekleri icra takibine koyan davalı şirket olmadığı gibi devir sözleşmesi hükümlerine göre kötüniyetli olduğu kanıtlanamadığından davacının kötüniyet tazminat talebinin reddine, diğer davalıların davaya konu çekte hak sahibi olduklarına ilişkin ciroları bulunmadığından bu davalılar bakımından da pasif husumet yokluğundan açılan olumsuz menfi tespit davasının reddine karar verileceğini»⁴⁸⁹

√ «Banka tüzel kişiliğinin senetteki bedelsizlik iddiasını bilmesi ile banka çalışanlarının bilmesi arasında fark olduğunu, bu konuda banka çalışanlarıyla sıkı ilişkilerin bulunmasından bedelsizlik iddiasının tüzel kişi olan banka tarafından bilindiği ve davalı banka tüzel kişiliğinin açık, tartışmasız ve somut olarak kötüniyetli olduğu sonucuna varılamayacağını»⁴⁹⁰

√ «Menfi tespit davasında, davacının ödediği miktar üzerinden davalının icra takibine başlamasında haksız ve kötüniyetli olduğu kabul edilerek, İİK.'nın 72. maddesi uyarınca kötüniyet tazminatına karar verilmesi gerekeceğini»⁴⁹¹

√ «Takibe konu senet altındaki imza davacıya ait olmadığından, davalının senedin lehdarı olması ve imzanın davacıya ait olmadığından, davalının senedin lehdarı olması ve imzanın davacıya ait olup

⁴⁸⁶ Bknz: 19. HD. 04.12.2013 T. 14773/19286 (www.e-uyar.com)

⁴⁸⁷ Bknz: 19. HD. 28.11.2013 T. 11282/19060 (www.e-uyar.com)

⁴⁸⁸ Bknz: 19. HD. 26.11.2013 T. 13086/18837 (www.e-uyar.com)

⁴⁸⁹ Bknz: 19. HD. 26.11.2013 T. 13532/18855 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁰ Bknz: 19. HD. 26.11.2013 T. 13640/18866 (www.e-uyar.com)

⁴⁹¹ Bknz: 19. HD. 25.11.2013 T. 13278/18769 (www.e-uyar.com)

olamayacağını bilebilecek durumda olması nedeniyle takip yapmakta haksız ve kötüniyetli olduğunu»⁴⁹²

√ «Tazminata hükmedilebilmesi için alacaklının takibinde haksız ve kötüniyetli olduğunun ispat edilmesi gerekeceği, bu nedenle davalı takibinde haksız ise de kötüniyetli olduğu kanıtlanamadığından kötüniyet tazminatına hükmedilemeyeceğini»⁴⁹³

√ «Davalı tarafın yapmış olduğu icra takibinde kötüniyetli olduğu kanıtlanamadığından kötüniyet tazminatı ile sorumlu tutulmaması gerekeceğini»⁴⁹⁴

√ «Davacıdan alacağı tutarı bilebilecek ve hesaplama imkanı olan ve kat ihtarında borç tutarını gösteren davalı bankanın tüm bono tutarı üzerinden takibe geçmesinde haksız ve kötüniyetli olduğunun kabulüyle, kabul edilen tutar üzerinden davacı lehine kötüniyet tazminatına hükmedilemeyeceğini»⁴⁹⁵

√ «Davalının icra takibine girişmekte kötüniyetli olduğu kanıtlanamadığından davacı lehine tazminata hükmedilemeyeceğini»⁴⁹⁶

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasında alınan adli tıp raporu ile takip dayanağı senetteki imzanın davacının eli ürünü olmadığının anlaşılması nedeniyle, davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»⁴⁹⁷

√ «Takibe ve davaya konu bonoda, takibe girişen ciro yoluyla hamil olup davacı aval veren ile aralarında temel ilişki bulunmadığı gözetilmeden ve ayrıca diğer davalı lehdarın da takip alacaklısı olmadığı hususu dikkate alınmadan davalılar aleyhine icra inkar tazminatına hükmedilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu»⁴⁹⁸

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit-istirdat davasında mahkemece verilen karara göre, davacının basiretli bir tacir gibi hareket etmesi, personelinin seçip denetlerken gerekli özeni göstermemesinin sonuçlarına katlanması gerekeceğini»⁴⁹⁹

⁴⁹² Bknz. 19. HD. 14.11.2013 T. 13926/18009 (www.e-uyar.com)

⁴⁹³ Bknz. 19. HD. 30.10.2013 T. 12310/16740 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁴ Bknz. 19. HD. 24.10.2013 T. 13689/16630 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁵ Bknz. 19. HD. 24.10.2013 T. 11921/16585 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁶ Bknz. 19. HD. 23.10.2013 T. 11494/16536 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁷ Bknz. 19. HD. 23.10.2013 T. 12639/16443 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁸ Bknz. 19. HD. 19.10.2013 T. 13128/15725 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁹ Bknz. 19. HD. 08.10.2013 T. 73/15576 (www.e-uyar.com)

√ «Takibe konu senetteki imzaların ve yazıların davacı eli ürünü olmaması nedeniyle, davacı aleyhine yapılan icra takibinin haksız olduğunun kabulünün gerekeceğini»⁵⁰⁰

√ «Kötüniyet tazminatına hükmedilebilmesi için, davalı tarafından çekin kötüniyetli iktisap edildiğinin veya iktisapta ağır kusurun bulunduğu kanıtlanması gerekeceğini»⁵⁰¹

√ «Borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetli olduğu anlaşılırsa, talebi üzerine, borçlunun dava sebebi ile uğradığı zararın da alacaklıdan tahsiline karar verilip, takdir edilecek zararın, haksızlığı anlaşılan takip konusu alacağın 'yüzde yirmisinden' aşağı olmaması gerekeceğini»⁵⁰²

√ «Menfi tespit davasında davacının senedin tanzim tarihinde fiil ehliyetine sahip olmadığı Adli Tıp Kurumu raporuyla anlaşılırsa da, davalı bunu bilemeyeceğinden kötüniyetli kabul edilemeyeceğini»⁵⁰³

√ «Davacıların icra takibinden sonra ve bu dava açılmadan önce takip konusu borcun bir kısmını ödemeleri halinde dava tarihi itibarıyla ödedikleri miktar tutarında borçlu olmadıkları, ancak bu ödemelerin dikkate alınmayarak takibe devam eden davalının kötüniyetli olduğunu»⁵⁰⁴

√ «İcra takibine konu senetlerin ödendiğinin alacaklı tarafça bilinmesine rağmen yapılan icra takibinin haksız olduğu gibi alacaklının da kötüniyetli olduğunun kabulü gerektiğini»⁵⁰⁵

√ «Davalı bankanın yapmış olduğu takiplerde haksız ve kötüniyetli olduğu davacı tarafça ispatlanamadığından %40 kötüniyet tazminat talebinin reddine karar verileceğini»⁵⁰⁶

√ «Şartlar oluşmadığından davalı banka lehine kötüniyet tazminatı hükmetmeye yer olmadığını»⁵⁰⁷

√ «Takip öncesi davalının temerrüde düşürüldüğü kanıtlanamadığından işlemiş faiz tutarından davalının sorumlu olmadığı ve ödediği tutarın tamamını davacıdan isteyemeyeceğini bildiği halde bankaya

⁵⁰⁰ Bknz: 19. HD. 30.09.2013 T. 12602/14981 (www.e-uyar.com)

⁵⁰¹ Bknz: 19. HD. 19.09.2013 T. 10926/14308 (www.e-uyar.com)

⁵⁰² Bknz: 19. HD. 18.09.2013 T. 10219/14092 (www.e-uyar.com)

⁵⁰³ Bknz: 19. HD. 16.09.2013 T. 10688/13951 (www.e-uyar.com)

⁵⁰⁴ Bknz: 19. HD. 09.09.2013 T. 10439/13360 (www.e-uyar.com)

⁵⁰⁵ Bknz: 19. HD. 09.09.2013 T. 10634/13395 (www.e-uyar.com)

⁵⁰⁶ Bknz: 19. HD. 09.07.2013 T. 7785/12615 (www.e-uyar.com)

⁵⁰⁷ Bknz: 19. HD. 08.07.2013 T. 7288/12420 (www.e-uyar.com)

ödediği toplam tutar üzerinden davacı aleyhine takip başlamakta kötünietli olduğu davacının davalıya borçlu olmadığına tespiti ile kötüniet tazminatının davalıdan tahsiline karar verileceğini»⁵⁰⁸

√ «Davalının yapmış olduğu takibin haksız olsa da iyi niyetli hamil konumunda bulunan davalı tarafından yapılan takibin kötünietli olduğunun davacı tarafça iddia ve ispat edilemediği bu sebeple davacının davaya konu edilen çek dolayısıyla davalıya borçlu olmadığına tespitine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁰⁹

√ «Davalı takip alacaklısının icra takibine geçmede kötünietli olduğu anlaşılamadığından davacının kötüniet tazminatı isteminin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵¹⁰

√ «İİK. 'nun 72/5. maddesi hükmü gereğince; davanın borçlu lehine hükme bağlanması ve borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötünietli olduğunun anlaşılması halinde borçlunun talebi üzerine dava sebebi ile uğradığı zararın alacaklıdan tahsiline karar verileceği, takdir edilecek zararın, haksızlığı anlaşılan takip konusu alacağın yüzde kırkıdan aşağı olmayacağını»⁵¹¹

√ «Alacaklının takipten önce tahsil ettiği bedeli mahsup etmeksizin takibe girişmesi halinde kötüniet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁵¹²

√ «Üzerinde tahrifat yapılan bononun takibe konması halinde kötüniet tazminatına hükmedileceğini»⁵¹³

√ «İİK. 'nun 72/5. maddesi uyarınca, borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötünietli olduğu anlaşılırsa, borçlunun talebi üzerine, takip konusu alacağın yüzde kırkıdan (şimdi %20) az olmayacak şekilde, uğradığı zararın da alacaklıdan tahsiline karar verilmesi gerekeceğini»⁵¹⁴

√ «İİK. 'nun 72. maddesi uyarınca davacının kötüniet tazminatı talebi konusunda olumlu ya da olumsuz bir karar verilmesi gerekeceğini»⁵¹⁵

⁵⁰⁸ Bknz: 19. HD. 08.07.2013 T. 7389/12461 (www.e-uyar.com)

⁵⁰⁹ Bknz: 19. HD. 27.06.2013 T. 7318/12113 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁰ Bknz: 19. HD. 25.06.2013 T. 8827/11874 (www.e-uyar.com)

⁵¹¹ Bknz: 19. HD. 19.06.2013 T. 6043/11422 (www.e-uyar.com)

⁵¹² Bknz: 19. HD. 06.06.2013 T. 6668/10517 (www.e-uyar.com)

⁵¹³ Bknz: 19. HD. 19.06.2013 T. 8799/11469 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁴ Bknz: 23. HD. 04.06.2013 T. 3079/3767 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁵ Bknz: 19. HD. 03.06.2013 T. 7695/10221 (www.e-uyar.com)

√ «Çekte tahrifat yapıldığı icra hukuk mahkemesinde alınan rapordan anlaşılmasına rağmen davalının takibe devam etmesi nedeniyle kötüniyetli olduğunun kabulü ile davalı aleyhine tazminata karar verilmesi gerekeceğini»⁵¹⁶

√ «Alacaklının takipten önce tahsil ettiği bedeli mahsup etmeksizin takibe girişmesi halinde kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁵¹⁷

√ «Bedeli kısmen ödenen bononun tamamına dayanarak bile bile icra takibine geçen davalının kötüniyetli olarak kabulüyle söz konusu ödenen bedel üzerinden İİK.'nın 72/5. maddesi uyarınca borçlu yararına tazminata hükmolunması gerekeceğini»⁵¹⁸

√ «2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 72. maddesi uyarınca borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetli olması halinde borçlu lehine tazminata hükmedilmesi gerekeceğini»⁵¹⁹

√ «Davacı vekilinin temyizi kötüniyet tazminatına ilişkin taraflar arasındaki menfi tespit davasında, dava konusu genel kredi sözleşmesindeki imzanın davacıya ait olmadığı bilirkişi raporuyla saptanmış olup davalı banka, genel kredi sözleşmesini huzurda imzalatması ve bu konuda basiretli davranması gerekirken bu yöndeki yükümlülüklerine uymayarak basiretsiz davranıp davacının imzasını taşımayan genel kredi sözleşmesine dayanarak davacı aleyhine icra takibi yapmasında kötüniyetli olduğunun kabulü ile davacı yararına İİK'nun 72/5. maddesi uyarınca kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁵²⁰

√ «Menfi tespit davasının davacı (borçlu) lehine sonuçlanması üzerine, alacak likit olsun veya olmasın, böyle bir alacağa dayalı takibin, haksız ve kötüniyetli olması halinde, istem varsa, davacı (borçlu) lehine kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁵²¹

√ «Borçlu yararına kötüniyet tazminatına hükmedilebilmesi için alacaklının takibinde haksız olması yeterli olmayıp, kötüniyetli olduğunun da ispatı gerektiğini»⁵²²

⁵¹⁶ Bknz: 19. HD. 03.06.2013 T. 6882/10212 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁷ Bknz: 19. HD. 30.05.2013 T. 6332/10095 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁸ Bknz: 19. HD. 27.05.2013 T. 6408/9645 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁹ Bknz: 4. HD. 11.02.2013 T. 18643/2129 (www.e-uyar.com)

⁵²⁰ Bknz: 19. HD. 19.02.2013 T. 17087/3166 (www.e-uyar.com)

⁵²¹ Bknz: YHGK. 20.02.2013 T. 19-778/250 (www.e-uyar.com)

⁵²² Bknz: 23. HD. 30.11.2012 T. 5052/7067 (www.e-uyar.com)

√ «İcra takibinin haksız ve kötüniyetli olması halinde, istem varsa, borçlu lehine kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerektiğini»⁵²³

√ «Davalı-alacaklının 'haksız takip tazminatı' (kötüniyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının 'haksız' olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin 'kötüniyetle' yapılmış olması gerekeceğini»⁵²⁴

√ «Menfi tespit ve istirdat davasında; takibin yapıldığı anda davalı alacaklının haksız ve kötüniyetli olduğu kanıtlanamadığı halde mahkemece uyuşmazlığa konu edilen ve haricen satılan aracın takipten sonra iade edilmesine rağmen davalının takibini sürdürmesi sonucu kötüniyetli olduğunun ispatlandığı gerekçesiyle davacı lehine kötüniyet tazminatına hükmedilmesinin isabetsiz olduğunu»⁵²⁵

√ «Menfi tespit davasının kabulü halinde davacı borçlu lehine tazminata hükmedilebilmesi için borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetli olması gerekeceğini; davalı, dava konusu senedi ciro yoluyla devralmış olup keşideci imzasının keşideciye ait olup olmadığını bilebilecek durumda olmadığından, davalının sadece keşideci hakkında takip yapması tek başına kötüniyetin varlığı için yeterli bir sebep olarak kabul edilemeyeceğini ve davacı da davalının kötüniyetli olduğuna ilişkin başka delil sunmadığına göre tazminat talebinin reddi gerekeceğini»⁵²⁶

√ «Dava ve takip konusu senedin dava dışı şirket henüz kurulmadan önce düzenlendiği, bu durumda TTK'nun 512/2.maddesi gereği senette imzası bulunan davacının şahsen sorumlu olduğu; davalı tarafından, diğer davacı yönünden takipten feragat edilmiş olmasının alaktan feragat anlamına gelmediği değerlendirilerek takip sırasında yapılan feragata rağmen davacının davasında haklı olduğunun kabulü gerektiği, ancak takip dosyasında ödeme emri tebliğ edilmediğinden kötüniyet tazminatı talebinin yerinde olmadığını»⁵²⁷

√ «İİK'nun 72/5. maddesi hükmüne göre, menfi tespit davasının borçlu lehine hükme bağlanması halinde, borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetli yapıldığı anlaşılırsa, talep halinde borçlu lehine tazminata hükmedileceğini»⁵²⁸

⁵²³ Bknz: 23. HD. 08.10.2012 T. 3841/5795 (www.e-uyar.com)

⁵²⁴ Bknz: 19. HD. 10.07.2012 T. 1148/11507 (www.e-uyar.com)

⁵²⁵ Bknz: HGK. 27.06.2012 T. 19-119/407 (www.e-uyar.com)

⁵²⁶ Bknz: 19. HD. 11.07.2012 T. 6281/11622 (www.e-uyar.com)

⁵²⁷ Bknz: 19. HD. 04.06.2012 T. 3411/9412 (www.e-uyar.com)

⁵²⁸ Bknz: 19. HD. 07.06.2012 T. 2310/9730 (www.e-uyar.com)

√ «Keşideci davacı adına atılı imzaların davacı eli ürünü olmadığı bilirkşi incelemesi ile sabit olduğu durumda, lehdar davalının senetleri takibe konu etmesinde haksız ve kötünietli olduğunun kabulü gerekeceğini»⁵²⁹

√ «İbraname veren alacaklının takibe devam etmesi nedeniyle kötünietli sayılması gerektiği gözetilerek İİK'nun m.72/5 hükmü uyarınca davacı yararına kötüniet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁵³⁰

√ «Davalı banka takibe koyduğu çekte son hamil durumundadır. Bu itibarla davalı bankanın çekteki imzanın davacıya ait olup olmadığını bilebilecek durumda olmadığı anlaşıldığından, davalı bankanın icra takibinde kötünietli olduğunun kabulünün hükmün bozulmasına neden olacağını»⁵³¹

√ «Takip yapan davalı hakkındaki dava vazgeçme nedeniyle reddilmiş olduğundan, takip alacaklısı olmayan diğer davalı yararına %40 tazminata hükmedilmesinin hatalı olduğunu»⁵³²

√ «Mahkemece verilen ihtiyati tedbir kararı, teminat yatırılarak icra takibinde uygulanmadığından ve davalının da icra takibinde haksız ve kötünietli olduğu sabit olmadığından taraf vekillerinin icra tazminatı isteminin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵³³

√ «Davalının çek arkasındaki imzanın davacının eli ürünü olduğunu bilmediği ve bilebilecek durumda da olmadığı dikkate alınarak, haksız ve kötünietli olarak kabul edilemeyeceğinden, kötüniet tazminatı talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵³⁴

√ «Davalı lehdar lehtarın davacıdan alacağı olmadığı, diğer davalının iyiniyetli hamil olmadığı, soruşturma dosyasında şüpheli olup senedin sahte olarak oluşturulduğunu bildiği gerekçesiyle davanın kabulü ile davacının icra takibine konu bono nedeniyle borçlu olmadığına tespiti ile bononun iptaline, %40 oranında tazminatın davalılardan tahsiline karar verilmesi gerekeceğini»⁵³⁵

√ «Davalı senedi ciro yolu ile eline geçirmeyip doğrudan keşideci ve aval verenin imzaları üzerine almış olduğuna göre aval veren im-

⁵²⁹ Bknz: 19. HD. 05.06.2012 T. 4814/9439 (www.e-uyar.com)

⁵³⁰ Bknz: 19. HD. 06.06.2012 T. 3868/9568 (www.e-uyar.com)

⁵³¹ Bknz: 19. HD. 14.06.2012 T. 3488/10160 (www.e-uyar.com)

⁵³² Bknz: 19. HD. 28.06.2012 T. 6007/10714 (www.e-uyar.com)

⁵³³ Bknz: 19. HD. 14.05.2012 T. 1893/7966 (www.e-uyar.com)

⁵³⁴ Bknz: 19. HD. 07.05.2012 T. 1853/7660 (www.e-uyar.com)

⁵³⁵ Bknz: 19. HD. 08.05.2012 T. 14119/7737 (www.e-uyar.com)

zasının davacıya ait olmadığını bilebilecek durumda olduğunun ve bu nedenle kötüniyet tazminatı koşullarının oluştuğunun kabulü gerekeceğini»⁵³⁶

√ «Davalı alacaklının çekte ciranta olması ve sahteciliği bilebilecek durumda olmaması sebebiyle davacı vekilinin tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵³⁷

√ «Yapılan yargılama sonunda davalının bir kısım alacağının bulunduğu anlaşıldığından davanın kısmen kabulüne, kısmen reddine karar verildiği, davalının, mahkemece belirlenen alacağı aşacak şekilde davacılar hakkında icra takibi yapması haksız ise de, bir kısım alacağı mevcut olduğundan davalının kötüniyetli kabul edilemeyeceğini, davacıların kötüniyet tazminatı talebinin reddi gerekeceğini»⁵³⁸

√ «Bankalar, 4389 sayılı Bankalar Kanunu ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu hükümleri gereğince faaliyet gösteren güven kurumları olup, basiretli bir tacirin göstermesi gereken özen yükümlülüğünden daha fazla özeni göstermek zorunda olduklarını, bu itibarla davalı bankanın icra takibinden çok önce ödenmiş olan çekin ödendiğini tespit etmeden icra takibine girişmesi ve bunun sonucu olarak da davacıyı menfi tespit davası açmaya zorlamış olmasında açıkça haksız ve kötüniyetli olduğu belirterek menfi tespit davasının, kabul nedeniyle, kabulüne, kötüniyet tazminatının ise yasal koşulların oluşmuş olması nedeniyle kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»⁵³⁹

√ «Davacının aynı tarihte çekmiş olduğu kredi sözleşmesi imzalanırken, banka görevlilerinin kusuru ile davaya konu kredi sözleşmesine kefil olma iradesi olmaksızın rızası hilafına imzasının alındığı, bankanın somut olayda kusurlu olduğu ve hiç kimsenin kendi kusurundan kendi lehine hukuki sonuçlar çıkaramayacağı ve davacının dava dışı şahsa kefil olma iradesinin bulunmadığı gerekçesi ile davanın kabulü ile davacının borçlu olmadığının tespiti ile davacının kötüniyet tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁴⁰

√ «Davacı tarafça icra takibi tarihi olan 30.06.2008'den önce 09.06.2008 tarihinde ödeme yapıldığı, ödemenin takibe konu çeki ilişkin olduğu, bu nedenle davalının takip yapmakta kötüniyetli oldu-

⁵³⁶ Bknz: 19. HD. 08.05.2012 T. 16542/7742 (www.e-uyar.com)

⁵³⁷ Bknz: 19. HD. 07.05.2012 T. 1810/7658 (www.e-uyar.com)

⁵³⁸ Bknz: 19. HD. 16.05.2012 T. 1120/8244 (www.e-uyar.com)

⁵³⁹ Bknz: 19. HD. 07.05.2012 T. 1898/7664 (www.e-uyar.com)

⁵⁴⁰ Bknz: 19. HD. 17.05.2012 T. 3510/8354 (www.e-uyar.com)

ğundan davanın kabulü ile davalı aleyhine kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁵⁴¹

√ «Dava konusu bono lehdarı davacı hakkında icra takibi yapmadığı halde İİK'nın 72/5. maddesi gözetilmeksizin kötüniyet tazminatından sorumlu tutulmasının doğru görülemeyeceğini»⁵⁴²

√ «Davalı bankanın takibinde kötüniyetli olduğunun kanıtlanmadığı gerekçeleri ile davanın kabulüne, icra takibine konu edilen bonolardan dolayı davacının davalıya borçlu bulunmadığının tespitine, kötüniyet tazminatı isteminin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁴³

√ «Davanın açılmasına, davalının sebep olmadığını davalının kabul beyanı da gözetildiğinde davacının borçlu olmadığını tespitine, davacının kötüniyet tazminatı isteminin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁴⁴

√ «Dava konusu çekin davalıya alacağın temliki yoluyla geçtiğinin kanıtlanamamış olmasına, davalının takibinde kötüniyetli kabul edilerek tazminatla sorumlu tutulmasına karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁴⁵

√ «Davalının çekteki imzanın davacıya ait olmadığını bilebilecek durumda olmasına göre asıl alacağın %40'ı oranında kötüniyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»⁵⁴⁶

√ «Benimsenen Adli Tıp raporu doğrultusunda, davaya konu senedin 2.000 TL bedelli iken tahrifatla "1" rakamı eklenerek 12.000 TL bedelli hale getirildiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne, 25.09.2009 vade tarihli 12000 TL bedelli senedin 10.000 TL'lik kısmından dolayı davacının davalıya borçlu olmadığını tespitine, %40 icra inkar tazminatı olan 4.000 TL'nin davalıdan tahsiline karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁴⁷

√ «İİK'nın 72/5. maddesi hükmüne göre menfi tespit davasının borçlu lehine sonuçlanması halinde davalı alacaklının tazminatla sorumlu tutulabilmesi için borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetle yapılması gerekeceğini, davalının icra

⁵⁴¹ Bknz: 19. HD. 24.05.2012 T. 2754/8829 (www.e-uyar.com)

⁵⁴² Bknz: 19. HD. 02.05.2012 T. 976/7316 (www.e-uyar.com)

⁵⁴³ Bknz: 19. HD. 08.05.2012 T. 2601/7749 (www.e-uyar.com)

⁵⁴⁴ Bknz: 19. HD. 26.04.2012 T. 14728/6991 (www.e-uyar.com)

⁵⁴⁵ Bknz: 19. HD. 26.04.2012/15144/7015 (www.e-uyar.com)

⁵⁴⁶ Bknz: 19. HD. 04.04.2012 T. 390/5587 (www.e-uyar.com)

⁵⁴⁷ Bknz: 19. HD. 25.04.2012 T. 15178/6983 (www.e-uyar.com)

takibine girişmekte kötünietli olduğu kanıtlanamadığından davacı lehine tazminata hükmedilmesinin doğru görülemeyeceğini»⁵⁴⁸

√ «*Davalı alacaklının takip yapma hak ve yetkisi bulunmadığından, davalının takibinde haksız ve kötünietli olduğu gözetilmeksizin davacının kötüniet tazminatı talebinin reddine karar verilmesinin bozmayı gerektireceğini»⁵⁴⁹*

√ «*‘Dava konusu bonoda davalının lehdar olarak yer alması nedeniyle imzanın davacıya ait olmadığını bilecek durumda bulunduğu ve hacizlerin uygulandığı’ gerekçeleriyle davanın kabulüne ve davalının %40 oranında kötüniet tazminatıyla sorumluluğuna karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁵⁰*

√ «*Gerek davalının hesabına para yatırıldığını gösteren dekont asıllarının davacının elinde bulunması, gerekse de 66.000,00-TL.’lik işlemle ilgili banka hesap hareketlerine göre bu miktar paranın davacı hesabından çekildikten 15 saniye sonra davalının hesabına aktarılmış olmasının söz konusu dekontlardaki paraların davacı tarafından davalı hesabına yatırıldığını açıkça gösterdiği, davalı tarafın ise başka bir hukuki ilişki dolayısıyla söz konusu ödemelerin yapıldığını ispat edemediği gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilerek icra takibine konu bono nedeniyle davacının borçlu olmadığına tespitine ve haksız ve kötünietli olarak icra takibi yapan davalının %40 tazminata mahkum edilmesine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁵¹*

√ «*Davacı kooperatifin çift imzayla temsil ve ilzam edilebildiği, ancak çekte tek imza bulunduğu gözetilerek davacı kooperatifin borçlu olmadığına tespitine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamasına, davalı tarafın çekin cirantası olması ve çekteki imzanın davacı kooperatife ait olup olmadığını bilebilecek konumda olmaması nedeniyle kötünieti ispat edilemediğinden davacı vekilinin kötüniet tazminatı talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁵²*

√ «*Alınan bilirkişi raporuna göre, dava konusu çekteki keşideci imzasının davacının eli mahsulü olmadığı, davalı yanca davacı aleyhine icra takibine girişilmediğinden İİK.nun 72. maddesinde aranan tazminat koşullarının bulunmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne, çek*

⁵⁴⁸ Bknz: 19. HD. 26.04.2012 T. 3446/7080 (www.e-uyar.com)

⁵⁴⁹ Bknz: 19. HD. 19.04.2012 T. 12688/6679 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁰ Bknz: 19. HD. 19.04.2012 T. 2956/6760 (www.e-uyar.com)

⁵⁵¹ Bknz: 19. HD. 18.04.2012 T. 13981/6571 (www.e-uyar.com)

⁵⁵² Bknz: 19. HD. 16.04.2012 T. 15319/6448 (www.e-uyar.com)

nedeniyle davacının davalıya borçlu olmadığına tespitine, davacının tazminat isteminin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁵³

√ «İİK. 'nun 72. maddesine göre borçlu lehine tazminata hükmedilebilmesi için öncelikle borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan bir icra takibinin bulunması şart olup, davanın açıldığı 28.02.2001 tarihinden önce başlatılmış bir icra takibi bulunmadığından davacı borçlu yararına kötüniyet tazminatına hükmedilemeyeceğini»⁵⁵⁴

√ «İİK. nun 72/5. madde hükmüne göre, kötüniyet tazminatına hükmedilebilmesi için öncelikle davacının bu konuda açıkça bir talebinin gerekli olduğunu, mahkemece, davacının dava dilekçesinde ve yargılamanın herhangi bir aşamasında bu yönde bir talebinin bulunmamasına göre davacı lehine kötüniyet tazminatına hükmedilmesinin isabetsiz olacağını»⁵⁵⁵

√ «İcra takibinde bulunan alacaklı aleyhine tazminata hükmedilebilmesi için icra takibinin haksızlığının yanı sıra alacaklının kötüniyetli olarak icra takibi yapmış olmasının gerektiği, davalının icra takibi yapmakta kötüniyetli olduğu ispat edilemediğinden davalı aleyhine tazminata hükmedilemeyeceğini»⁵⁵⁶

√ «Takibe girişen davalının ilk hamil olduğu, imzanın davacıya ait olmadığını bilmesi gerektiği gerekçeleriyle davanın kabulüne, davacının borçlu bulunmadığının tespiti ile %40 kötüniyet tazminatının davalıdan tahsiline karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁵⁷

√ «Davanın kabulüne dayanak ve icra takip tarihinden sonra düzenlenen, takip konusu borca ilişkin belge gözetildiğinde, davalı alacaklının icra takibine girişmekte haksız ve kötüniyetli olduğu kabul edilemeyeceğinden, İİK 72/5. maddesi gereğince davalının tazminat ile sorumlu tutulmasının doğru görülemeyeceğini»⁵⁵⁸

√ «İcra takip tarihinden sonra borcun haricen ödendiğine ilişkin belgeler gözetildiğinde, davalı alacaklının icra takibine girişmekte kötüniyetli olduğunun kabul edilemeyeceğini»⁵⁵⁹

⁵⁵³ Bknz: 19. HD. 25.04.2012 T. 16400/6956 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁴ Bknz: 19. HD. 09.04.2012 T. 12498/5822 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁵ Bknz: 19. HD. 28.03.2012 T. 12548/5169 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁶ Bknz: 19. HD. 15.03.2012 T. 1094/4201 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁷ Bknz: 19. HD. 19.03.2012 T. 13619/4470 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁸ Bknz: 19. HD. 14.03.2012 T. 13845/4116 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁹ Bknz: 19. HD. 14.03.2012 T. 12573/4083 (www.e-uyar.com)

√ «Davanın icra takibinden önce açılmış olması nedeniyle davacı tarafın tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁶⁰

√ «Takipten önce borcun ödenmesine ve 08.03.2009 tarihli ibra-nameye rağmen 22.01.2010 tarihinde takibe geçen davalının kötüniyetli olduğunun kabulü ile davacı lehine % 40 tazminata hükmedilmesi gerekeceğini»⁵⁶¹

√ «Bono bedelinin davalı M. 'ya ödenerek bedelsiz kaldığı ve diğer davalı H. 'nin kötüniyetle bonoyu iktisap ettiği kabul edilerek davanın kabulüne karar verilmiş olması karşısında, davalının İİK'nın 72/5. maddesi uyarınca kötüniyet tazminatıyla sorumlu tutulmasına karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁶²

√ «Davalının davacılara borç para verdiğini kanıtlayan hiçbir delil ileri süremediği, davalının kötüniyetli olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne, davacıların takip dosyası kapsamında borçlu olmadığına tespitine, asıl alacağın %40'ı oranında tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁶³

√ «Davacı vekilinin dava dilekçesi ile takip konusu alacağa esas senedin müvekkiline iade edildiğini bildirdiği, alacaklı vekili tarafından icra müdürlüğüne hitaben düzenlenen dilekçe ile de açıkça dosyadaki alacaktan avukatlık ücreti ve icra masrafları tahsil edilerek fazlaya ilişkin haklarından feragat edildiği ve borçluların bu şekilde ibra edildiğinin belirtildiği, feragatten rücu mümkün olmadığından davacı aleyhine yeniden takip yapılamayacağı, davalının feragate rağmen haksız ve kötüniyetli olarak davacı aleyhine yeniden takibe başlaması nedeniyle davalı aleyhine tazminata hükmedilerek davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁶⁴

√ «Davalı-alacaklının 'haksız takip tazminatı' (kötüniyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının 'haksız' olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin 'kötüniyetle' yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁶⁵

√ «4.000 TL. bedelli bonoda tahrifat yapılarak 34.000 TL. meblağlı hale dönüştürüldüğünün Adli Tıp Kurumu raporunda belirtildiği, bu nedenle davalının kötüniyetli olduğunun kabulü gerektiği, 30.000

⁵⁶⁰ Bknz: 19. HD. 29.02.2012 T. 1448/3081 (www.e-uyar.com)

⁵⁶¹ Bknz: 19. HD. 27.02.2012 T. 10619/2974 (www.e-uyar.com)

⁵⁶² Bknz: 19. HD. 22.02.2012 T. 11485/2617 (www.e-uyar.com)

⁵⁶³ Bknz: 19. HD. 22.02.2012 T. 16120/2603 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁴ Bknz: 19. HD. 13.02.2012 T. 6495/2016 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁵ Bknz: 19. HD. 08.02.2012 T. 8754/1676 (www.e-uyar.com)

TL'nin %40'ı oranında kötünîyet tazminatının davalıdan alınarak davacıya verilmesine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁶⁶

√ «Takibinde haksız çıkan bonoyu ciro yolu ile alan hamil davalının, bonodaki imzanın davacıya ait olmadığını bildiğini veya bilmesi gerektiğini gösteren sebep veya vakıaların neler olduğu ve bu vakıaların ne şekilde ispat edildiği açıklanmadan tazminata mahkum edilmesinin usul ve yasaya aykırı olacağını»⁵⁶⁷

√ «Davalı banka dava konusu çeki davalı E. Ltd. Şti.'nden ciro yolu ile devir almış olup çekin değiştirilen rakamlar üzerindeki paraf-
ların keşideciye ait olup olmadığını bilebilecek durumda olmadığından icra takibinde kötünîyetli olarak kabul edilemeyeceğini»⁵⁶⁸

√ «Davalı-alacaklının 'haksız takip tazminatı' (kötünîyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının 'haksız' olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin 'kötünîyetle' yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁶⁹

√ «Cirantalar ve davalının kötünîyetli oldukları ispatlayamadığından davacının tazminat isteminin reddedilmesi gerekeceğini»⁵⁷⁰

√ «Teminat amaçlı aldığı bonoyu icra takibine konu eden davalı kötünîyetli davrandığı için % 40 tazminatın davalıdan alınarak davacıya verilmesine, davacı yönünden davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesinin isabetli olduğu, uyuşmazlığın işçi-işveren ilişkisinden kaynaklandığı ve iş mahkemesinin görevli olduğu gözetilmeden genel mahkeme sıfatı ile işin esasına girilerek yazılı şekilde hüküm kurulmasının doğru görülmediğini»⁵⁷¹

√ «Mahkemece yapılan yargılama sonunda; takip konusu senedin geçerli hukuki bir sebebe dayalı olarak düzenlenmediği, davalının sırf kendi iddiaları doğrultusunda ve davacının mevcut mal varlığının, çalıştığı şirketten zimmetine para geçirdiğinin kanıtı olduğundan hareketle, 'boş senet aldığı ve doldurup icra takibine geçtiği, senette yazılı miktarın nasıl ortaya çıktığının anlaşılamadığı, netice itibarıyla senedin karşılıksız olduğu' gerekçesiyle 'davanın kabulü ile davacının takip dayanağı senet nedeniyle borçlu olmadığına tespitine, ayrıca takibin haksız ve kötünîyetle yapıldığı anlaşıldığından davalıdan %40

⁵⁶⁶ Bknz: 19. HD. 01.02.2012 T. 8779/1230 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁷ Bknz: 19. HD. 01.02.2012 T. 8661/1224 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁸ Bknz: 19. HD. 23.01.2012 T. 6864/648 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁹ Bknz: 23. HD. 19.01.2012 T. 2342/239 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁰ Bknz: 19. HD. 18.01.2012 T. 7593/347 (www.e-uyar.com)

⁵⁷¹ Bknz: 19. HD. 17.01.2012 T. 7305/317 (www.e-uyar.com)

oranında tazminatın tahsiline' karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»⁵⁷²

√ «Davalı-alacaklının 'haksız takip tazminatı' (kötüniyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının 'haksız' olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin 'kötüniyetle' yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁷³

√ «Mahkemece, 'davalı bankanın iç işleyişinden kaynaklanan çeşitli nedenlerle, Genel Kredi Taahhütnameleri ile üstlendiği bir sorumluluk bulunmadığı halde, davacı hakkında yersiz olarak takip başlattığı, davalı bankanın takipte haksız olmasına karşın kötüniyetli olmadığı' gerekçesiyle 'davacının davalıya borçlu olmadığına tespiti, şartları bulunmayan kötüniyet tazminatı talebinin reddine' karar verilmiş olmasında yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»⁵⁷⁴

√ «Dava konusu senetlerin ciro yoluyla davalı şirkete geçtiğinin takip dosyasındaki senetlerden anlaşıldığı, bu durumda davalı şirketin, keşidecinin imzasının sahte olup olmadığını bilebilecek durumda olmaması ve takibinde kötüniyetli olarak kabul edilemeyeceğinden, kötüniyet tazminatı ile sorumlu tutulmaması gerekirken, somut olaya uygun düşmeyen gerekçelerle yazılı şekilde karar verilmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»⁵⁷⁵

√ «Ciro yoluyla senede hamil olan alacaklı, senetteki kefilin imzasının ona ait olup olmadığını bilemeyeceğinden açtığı olumsuz tespit davasını kazanan davacı-keşideci lehine kötüniyet tazminatına hükmedilemeyeceğini»⁵⁷⁶

√ «Dava konusu çeki ciro yolu ile kendisinden önceki dava dışı hamillerden devralan davalı alacaklının, çek üzerindeki imzanın davacı keşideciye ait olmadığını bilerek, iktisap ettiği ve bu nedenle takibinde haksız ve kötüniyetli olduğu ispat edilemediği halde, mahkemece aksi düşüncelerle İİK.'nun 72/5. maddesi uyarınca, davalı alacaklı aleyhine tazminata karar verilmesinin hükmün bozulmasına neden olacağını»⁵⁷⁷

√ «Davalı-alacaklının 'haksız takip tazminatı' (kötüniyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının 'haksız' olarak ta-

⁵⁷² Bknz: 19. HD. 16.01.2012 T. 6610/190 (www.e-uyar.com)

⁵⁷³ Bknz: 23. HD. 19.12.2011 T. 2096/2649 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁴ Bknz: 19. HD. 17.11.2011 T. 3156/14237 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁵ Bknz: 19. HD. 22.09.2011 T. 2442/11260 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁶ Bknz: 19. HD. 22.06.2011 T. 14310/8340 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁷ Bknz: 19. HD. 31.03.2011 T. 8658/4208 (www.e-uyar.com)

kipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin 'kötüniyetle' yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁷⁸

√ «Davalı-alacaklının 'haksız takip tazminatı' (kötüniyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının 'haksız' olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin 'kötüniyetle' yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁷⁹

√ «Dava açıldığında henüz yapılmış bir takip bulunmadığından, davalının tazminatla sorumlu tutulamayacağı gözetilmeden, yazılı şekilde hüküm kurulmasının hükmün bozulmasına neden olacağı»⁵⁸⁰

√ «Mahkemenin açılan davayı kabul ederek 'davacının borçlu olmadığına tespitine' karar vermesi yerinde ise de, davalı Ziraat Bankası aleyhine 5411 sayılı Yasanın geçici 13. maddesi aracılığı ile 138. maddesi gözetilmeksizin %20 tazminata karar vermesinin yerinde olmayacağını»⁵⁸¹

√ «İİK.'nun 72/5. maddesi uyarınca menfi tespit davası borçlu lehine hükme bağlanır ve borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetli olduğu anlaşılırsa talebi üzerine alacaklı tazminat ile sorumlu tutulur. Somut olayda lehtar firmanın yetkili temsilcisi olan davalının 'takip ve dava konusu senetteki imzanın davacıya ait olmadığını bilebilecek durumda olduğu ve bu nedenle senedi takibe koymakta kötüniyetli olduğu'nun kabulü gerektiği gözetilerek, İİK.'nun 72/5. maddesi uyarınca borçlu davacı yararına tazminata hükmolunması gerekirken, yazılı gerekçe ile bu talebin reddinin hükmün bozulmasına neden olacağını»⁵⁸²

√ «Ciro yoluyla senede hamil olan alacaklı, senetteki kefilin imzasının ona ait olup olmadığını bilemeyeceğinden açtığı olumsuz tespit davasını kazanan davacı-keşideci lehine kötüniyet tazminatına hükmedilemeyeceğini»⁵⁸³

√ «Davalı-alacaklının 'haksız takip tazminatı' (kötüniyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının 'haksız' olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin 'kötüniyetle' yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁸⁴

⁵⁷⁸ Bknz: 19. HD. 24.03.2011 T. 607/3883 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁹ Bknz: 19. HD. 16.03.2011 T. 1391/3355 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁰ Bknz: 19. HD. 09.02.2011 T. 6547/1529 (www.e-uyar.com)

⁵⁸¹ Bknz: 19. HD. 15.12.2010 T. 5037/14342 (www.e-uyar.com)

⁵⁸² Bknz: 19. HD. 27.10.2010 T. 3795/12081 (www.e-uyar.com)

⁵⁸³ Bknz: 19. HD. 11.10.2010 T. 5960/11083 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁴ Bknz: 19. HD. 30.09.2010 T. 917/10493 (www.e-uyar.com)

√ «Davalı-alacaklının ‘haksız takip tazminatı’ (kötüniyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının ‘haksız’ olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin ‘kötüniyetle’ yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁸⁵

√ «Kararın hüküm fıkrasındaki miktarla ilgili maddi hatanın talep halinde HUMK. 459 (şimdi; HMK. 304) uyarınca her zaman düzeltilebileceğine-davalının kendi defterlerinde alacak kaydı bulunmamasına rağmen, davacı hakkında icra takibi yapmış olmakla kötüniyetli olduğunun kabulü ile İİK.nun 72/5. maddesine göre borçlu-davacı lehine alacağın %40’dan (şimdi; %20’den) aşağı olmamak üzere tazminata hükmedilmesi gerekeceğini»⁵⁸⁶

√ «Mahkemece alınan bilirkişi raporuna rağmen, davalının elindeki senetleri muvazaalı olarak kötüniyetle ele geçirdiği hususu ispatlanamadığından, İİK. 75/2. maddesi gereği, icranın eski hale iadesi için, ayrıca dava açılmasına gerek olmadığını»⁵⁸⁷

√ «Adli Tıp Kurumunun raporuna göre bonodaki borçlu imzasının davacıya ait olmadığı anlaşıldığından, ‘davacının borçlu olmadığına tespitine’, karar veren mahkemenin, davalı bankanın bonoyu ciro yoluyla elde etmiş olması sebebiyle, ayrıca ‘kötüniyet tazminatı’na hükmedemeyeceğini»⁵⁸⁸

√ «Davalı-alacaklının ‘haksız takip tazminatı’ (kötüniyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının ‘haksız’ olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin ‘kötüniyetle’ yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁸⁹

√ «Davalı-alacaklının ‘haksız takip tazminatı’ (kötüniyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının ‘haksız’ olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin ‘kötüniyetle’ yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁹⁰

√ « ‘İcra takibine konu senetteki imzanın davacıya ait olmadığı’ uzman bilirkişi raporu ile belirlenmiş olduğundan, ‘davanın kabulü ile takip alacaklısının bonoyu ciro yoluyla alması sebebiyle şartları oluşmayan tazminat isteminin reddine’ karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁹¹

⁵⁸⁵ Bknz: 19. HD. 15.09.2010 T. 2797/9767 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁶ Bknz: 19. HD. 15.07.2010 T. 6433/9057 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁷ Bknz: 19. HD. 22.06.2010 T. 1106/7898 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁸ Bknz: 19. HD. 01.06.2010 T. 10743/6763 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁹ Bknz: 19. HD. 13.05.2010 T. 3702/6027 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁰ Bknz: 19. HD. 11.05.2010 T. 9100/5833 (www.e-uyar.com)

⁵⁹¹ Bknz: 19. HD. 29.04.2010 T. 8385/5219 (www.e-uyar.com)

√ «Davalının, takibe konu bono ile ilgili borcu olmadığına dair davacıya imzalı belge vermesine rağmen, belgedeki imzayı inkar ederek icra takibine girişmekle kötünîyetli olduğunun kabulü gerekirken, davacı yanın talep ettiği kötünîyet tazminatının yazılı gerekçe ile reddinin isabetsiz olacağını»⁵⁹²

√ «Dava konusu bonoyu ciro yolu ile alan ve iyiniyetli hamil olduğunu bildiren davalı alacaklı lehdar ve ilk cirantanın aynı tüzel kişilik olduğunu bilerek, senedi iyiniyetle almış olduğundan, kötünîyet tazminatı ile sorumlu tutulamayacağını»⁵⁹³

√ «Dava ve takibe konu senetteki imzaya itiraz eden davacının, Adli Tıp Kurumunca yapılan inleme neticesinde, ‘davacının eli ürünü olmadığı’ nın anlaşılması sebebiyle ‘davanın kabulüne ve %40 tazminata’ karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁹⁴

√ «Menfi tespit davasına konu takipte alacaklı olarak yer almayan davalı aleyhine İİK.nun 72/5. maddesine aykırı düşecek şekilde tazminatına hükmedilemeyeceğini»⁵⁹⁵

√ «Davalı-alacaklının ‘haksız takip tazminatı’ (kötünîyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının ‘haksız’ olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin ‘kötünîyetle’ yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁹⁶

√ «Davalı-alacaklının ‘haksız takip tazminatı’ (kötünîyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının ‘haksız’ olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin ‘kötünîyetle’ yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁹⁷

√ «Davalı-alacaklının ‘haksız takip tazminatı’ (kötünîyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının ‘haksız’ olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin ‘kötünîyetle’ yapılmış olması gerekeceğini»⁵⁹⁸

√ «Lehtar olan davalının, ‘imzanın keşideciye ait olmadığına’ kabul edip, takipten vazgeçtiğinden, ‘konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına’ karar verilirken, davanın açılmasına sebebiyet verdiğinden, davalının yargılama giderleri ile haksız

⁵⁹² Bknz: 19. HD. 05.04.2010 T. 7073/4486 (www.e-uyar.com)

⁵⁹³ Bknz: 19. HD. 30.03.2010 T. 10053/3686 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁴ Bknz: 19. HD. 25.02.2010 T. 3919/1956 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁵ Bknz: 19. HD. 23.02.2010 T. 7224/1823 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁶ Bknz: 19. HD. 22.02.2010 T. 2776/1766 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁷ Bknz: 19. HD. 18.02.2010 T. 4886/1725 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁸ Bknz: 19. HD. 11.02.2010 T. 3043/1339 (www.e-uyar.com)

olarak takip başlatması nedeniyle, davalı hakkında kötüniyet tazminatına da hükmedilmesi gerekeceğini»⁵⁹⁹

√ « ‘Takibe konu senetteki imzanın davacının eli ürünü olmadığı’ gerekçesi ile davanın kabulü gerekeceği, davalının ‘imzanın davacıya ait olmadığını’ öğrenmesine rağmen takibe devam ettiği, dolayısıyla da ‘takibinde kötüniyetli olduğu’ gerekçesiyle de davalının %40 (şimdi; %20) oranında kötüniyet tazminatından sorumlu olacağını»⁶⁰⁰

√ «Ödemeye rağmen alacaklı tarafından borçlu hakkında takibe girişilmesinde alacaklının kötüniyetli olduğunun kabulü ile aleyhine tazminata hükmedilmesi gerekeceğini»⁶⁰¹

√ «Davanın, menfi tespit ve icra inkar tazminatı taleplerine ilişkin olduğu, borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetli olduğu anlaşılırsa, talebi üzerine, icra inkar tazminatına hükmedileceği, icra inkar tazminatının, asıl alacağa dahil olmayıp talep edilmesi borçlu iradesine bağlı olan fer’i bir hak olduğu, ‘davanın kabulüne ancak icra inkar tazminatının reddine’ karar verildiğinde, davacı aleyhine yargılama giderine karar verilemeyeceğini»⁶⁰²

√ «Haksız fiilden kaynaklanan tazminat davalarında illiyet bağı, zarar, kusur ve hukuka aykırılık gibi haksız fiilin unsurlarının gerçekleşmesi yeterli olduğu halde, kendine özgü koşullar içeren menfi tespit davasında borçlu yararına tazminata hükmedilebilmesi için, alacaklının icra takibinde haksız ve kötüniyeti olmasının yeterli olduğu, bu yönü itibarıyla her iki davada tazminata hükmedilebilmesinin koşullarının farklı olduğunu»⁶⁰³

√ «Mahkemece taraflar arasındaki alacak borç ilişkisi nedeniyle davacının davalıya boş senet verdiği, davalının kendi alacağı ve kardeşinin alacağı için senedi doldurduğu, davacının sadece davayla olan borcu için sorumlu tutulabileceği gerekçesiyle davacının 10.500-YTL borçlu olmadığına tespitine, alacağın %40’ı tazminatın davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar verilmişse de, somut olayın özelliğine göre, davalı takibinde kötüniyetli kabul edilemeyeceğinden tazminatla sorumlu tutulamayacağını»⁶⁰⁴

⁵⁹⁹ Bknz: 19. HD. 10.02.2010 T. 12345/1286 (www.e-uyar.com)

⁶⁰⁰ Bknz: 19. HD. 08.02.2010 T. 2892/1145 (www.e-uyar.com)

⁶⁰¹ Bknz: 19. HD. 01.02.2010 T. 2782/795 (www.e-uyar.com)

⁶⁰² Bknz: 10. HD. 01.12.2008 T. 15354/15540 (www.e-uyar.com)

⁶⁰³ Bknz: HGK. 30.01.2008 T. 7-30/43 (www.e-uyar.com)

⁶⁰⁴ Bknz: 19. HD. 22.11.2007 T. 6066/10426 (www.e-uyar.com)

√ «Ciro yoluyla senede hamil olan alacaklı, senetteki kefilin imzasının ona ait olup olmadığını bilemeyeceğinden açtığı olumsuz tespit davasını kazanan davacı-keşideci lehine kötüniyet tazminatına hükmedilemeyeceğini»⁶⁰⁵

√ «Davalının aynı alacakla ilgili olarak davacı aleyhine iki ayrı takip dosyası ile icra takibine giriştiği ancak yargılama sırasında takip dosyalarından birinden feragat ettiği durumda, davalının feragat edilen icra dosyası yönünden takipte haksız ve kötüniyetli olduğunun ve menfi tespit davası açılmasına sebebiyet verdiğinin kabulü ile İİK'nun 72/5. maddesi gereğince kötüniyet tazminatına hükmedilmesi ve anılan talep yönünden davalının vekalet ücreti ve yargılama giderlerinden sorumlu tutulmasının gerekeceğini»⁶⁰⁶

√ «Kural olarak tek takip sebebiyle birden fazla kötüniyet tazminatına hükmedilemeyeceğini»⁶⁰⁷

√ «Davalı-alacaklının 'haksız takip tazminatı' (kötüniyet) tazminatı ile sorumlu tutulabilmesi için, hem alacaklının 'haksız' olarak takipte bulunmuş olması ve hem de bu takibin 'kötüniyetle' yapılmış olması gerekeceğini»⁶⁰⁸

√ «Davalının icra takibinde haksız olmakla birlikte kötüniyetli sayılamayacağı gözetilmeksizin tazminatla sorumlu tutulamayacağını»⁶⁰⁹

√ «Borçlunun icra takibinden önce yaptığı ödemeleri düşmeden alacağın tamamı üzerinden icra takibi başlatan alacaklının kötüniyetli olduğunun kabul edilerek ödenen miktarlar üzerinden borçlu lehine kötüniyet tazminatına hükmedilmesinin gerekeceğini»⁶¹⁰

belirtmiştir.

IV- Davacı - borçlu açtığı olumsuz tespit davasında tazminata hükmedilmesini talep etmemiş olduğu için, mahkemece -davanın kabulü kararı ile birlikte- davacı lehine tazminata hükmetmemişse, davacı - borçlu daha sonra «haksız fiil» hükümlerine (TBK. mad. 49 vd.) göre,

⁶⁰⁵ Bknz: 19. HD. 18.06.2007 T. 2085/6341 (www.e-uyar.com)

⁶⁰⁶ Bknz: 19. HD. 10.04.2007 T. 2548/3544 (www.e-uyar.com)

⁶⁰⁷ Bknz: 19. HD. 13.11.2006 T. 8116/10611 (www.e-uyar.com)

⁶⁰⁸ Bknz: 19. HD. 22.05.2006 T. 10138/5423 (www.e-uyar.com)

⁶⁰⁹ Bknz: 19. HD. 13.03.2006 T. 8255/2476 (www.e-uyar.com)

⁶¹⁰ Bknz: 19. HD. 19.12.2005 T. 9504/12779 (www.e-uyar.com)

alacaklının haksız takibi nedeniyle uğradığı zarar için, alacaklıya karşı **ayrı bir tazminat davası** açabilir.^{611 612}

Davacı - borçlu, olumsuz tespit davasında fazlaya ait hakkını saklı tutarak yüzde yirmi tazminat veya daha fazlasını istemiş ve mahkeme de, alacaklıyı, borçlunun istediği kadar tazminata mahkum etmiş ise, borçlu, daha sonra saklı tutmuş olduğu fazlaya ilişkin tazminat için, alacaklıya karşı **ayrı bir dava** açabilir.⁶¹³ Olumsuz tespit davası lehine sonuçlanan davacı-borçlu, koşulların oluşması halinde davalı-alacaklıya karşı *manevi tazminat davası* açabilir^{614 615} yada aynı davada (olumsuz tespit davasında) *manevi tazminat* isteyebilir...^{616 617}

Mahkemece, tazminata a s ı l a l a c a k üzerinden hükmedilir.⁶¹⁸

Takip konusu alacağın *yabancı para alacağı* olması halinde, İİK.nun 72. maddesine göre “*takip konusu yabancı para alacağının dava tarihindeki kura göre Türk parası karşılığı üzerinden*” tazminata hükmedilmesi gerekir. Yabancı para üzerinden tazminata hükmedilemez.⁶¹⁹

Olumsuz tespit davasının davalı Fon aleyhine sonuçlanması halinde -4389 s. Bankalar K. mad. 15/IX-b uyarınca- davalı Fon aleyhine İİK. 72/V uyarınca tazminata hükmedilemez.⁶²⁰

V- Olumsuz tespit davasının davacı-borçlu lehine sonuçlanması halinde mahkemece -yukarıdaki koşulların gerçekleşmesi halinde- davalı-alacaklı aleyhine %20 tazminata hükmedilirken *icra mahkeme-*

⁶¹¹ **KURU, B.** age. C:1, s:555 – **KURU, B.** El Kitabı, s:388 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:184 – **POSTACIOĞLU, İ.** age. s:270 – **MUŞUL, T.** age. s: 323 – **TÜRK, A.** age. s: 326

⁶¹² Aynı doğrultuda: bknz: HGK. 2.6.2004 T. 13-334/325; 11. HD. 6.12.1990 T. 7191/7866; 19. HD. 24.1.2004 T. 7956/326; 14.10.1999 T. 4200/5910; 11. HD. 19.4.1990 T. 2930/3480; 13. HD. 29.12.1983 T. 7099/9331 (www. e-uyar.com)

⁶¹³ **KURU, B.** age. C:1, s:556 – **KURU, B.** El Kitabı, s:388 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:186 – **TÜRK, A.** age. s: 327

⁶¹⁴ **MUŞUL, T.** age. s: 324

⁶¹⁵ Bknz: 4. HD. 14.10.2002 T. 6792/11369 (www.e-uyar.com)

⁶¹⁶ **TÜRK, A.** age. s: 325

⁶¹⁷ Aynı doğrultuda: Bknz: 11. HD. 3.2.1987 T. 7028/479 (www.e-uyar.com)

⁶¹⁸ Bknz: 6. HD. 21.11.2013 T. 3017/15737 (www.e-uyar.com)

⁶¹⁹ Bknz: 19. HD. 19.6.2014 T. 7206/11488; 21.5.2003 T. 7867/5258; 14.12.2001 T. 4562/8394 (www.e-uyar.com)

⁶²⁰ Bknz: 19. HD. 6.1.2014 T. 18005/527; 10.6.2003 T. 3010/6152 (www. e-uyar.com)

since de -İİK. mad. 68/son, 68a/son, 169a/III, 170/IV uyarınca- %20 tazminata hükmedilebilir.^{621 622}

(14) Bknz: Yuk. “İCRA TAKİBİNDEN ÖNCE AÇILAN ‘OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT DAVASI’NA AİT DİLEKÇE ÖRNEĞİ”, dipn. 14 “s:100-108 vd.”

⁶²¹ KURU, B. El Kitabı, s: 384, dipn.163 – MUŞUL, T. age. s: 347

⁶²² Karş: 19. HD. 13.11.2006 T. 8116/10611 (www.e-uyar.com)

c) «GERİ ALMA (İSTİRDAT) DAVASI»NA⁽¹⁾ AİT DİLEKÇE

Ö r n e ğ i*

(İİK. mad.72/VII, VIII)

ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ SAYIN HAKİMLİĞİNE⁽²⁾

İZMİR⁽³⁾

Davacı⁽⁴⁾ : Basri Borçsever (Fethi Bey Cad. No: 210, K: 3 - İZMİR) [TC:.....]

Vekili : Av. Veli Şimşek (Atatürk Cad. No: 152, K: 6 - İZMİR)

Davalı⁽⁵⁾ : Ahmet Hakkı (İnönü Cad. No: 412, K: 4 - İZMİR)

Konusu : İcra takibi sonucunda⁽⁶⁾ davalıya ödenen (20.850,00) liranın davalıdan geri alınmasına karar verilmesi (istirdadı) isteminden ibarettir.

– O L A Y –

Davalı alacaklı, müvekkil tarafından kendisine imzalanıp, verilmiş ve daha sonra da vâdesinden bir gün önce bedeli ödenmiş bulunan 10.6.2014 tanzim ve 12.11.2014 vâde tarihli 12.000,00 TL bedelli emre muharrer senedi tekrar icraya koyarak müvekkile ödeme emri (örnek: 10) göndertmiş ve müvekkil icra mahkemesine başvurarak «borca itiraz»da bulunmuşsa da, müvekkilin bu itirazı icra mahkemesince «itirazın, 5 günlük yasal itiraz süresinden sonra yapılmış olması» nedeni ile 01.12.2014 tarihinde reddedilmiş ve müvekkili de takip konusu borcu 20.01.2015 tarihinde icra dairesine ödemek zorunda kalmıştır.

Alacaklının takip konusu yaptığı senet bedeli kendisine icra takibinden önce ödenmiş olduğu, bu hususu belirtir kendisinin imzalı makbuzu müvekkilin elinde mevcut olduğu halde, aynı senedin tekrar icra takibine konu yapılması yasaya aykırı olduğundan, borcu icra da-

* Bu dilekçe örneği, **UYAR, T/UYAR, A./UYAR, C. İCRA VE İFLAS HUKUKU REHBERİ (AÇIKLAMALI DİLEKÇE ÖRNEKLERİ, 2015, C:2, s: 587-609)**'dan alınmıştır.

iresine ödediği 20.01.2015 tarihinden itibaren bir yıllık süre dolmadan, bu «geri alma» (istirdat) davasının açılması gerekmektedir.

Deliller : İzmir 2. İcra Dosya No: 2014/10281, makbuz vs. deliller

Hukukî sebepler : İİK. mad. 72/VII, VIII.

Sonuç ve istem : Belirtilen nedenlerle, icra takibi sonucunda davalıya ödenen (12.000,00) liranın⁽⁷⁾ ödeme tarihinden itibaren yasal faiz⁽⁸⁾ ve mahkeme masrafları ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini arz ve talep ederim. 19.02.2015⁽⁹⁾

Davacı Vekili

Av. Veli Yıldırım

(1) Geri alma (*istirdat*) davası, »borçlu olmadığı bir parayı cebri icra tehdidi altında -alacaklıya veya icra dairesine- ödemek zorunda kalan kişinin, bunu geri almak için açtığı bir *dava*»dır. Kanunda (İİK. mad. 72/VII) bu dava «takibe itiraz etmemiş veya itirazın kaldırılmış olması yüzünden borçlu olmadığı bir parayı tamamen ödemek mecburiyetinde kalan şahsın ödediği bu parayı geri almak için açtığı *dava*» şeklinde tanımlanmıştır...

Bu dava, *cebri icra tehdidi* (ve genellikle *icra takibi*) sonucunda sebepsiz olarak alındığı ileri sürülen paranın, alacaklıdan geri alınması için açılan normal bir 'eda davası'dır.¹

Bu dava, uyuşmazlığı (taraflar arasındaki alacak-borç ilişkisini) maddi hukuk bakımından sona erdirmeye yönelik bir davadır.^{2 3} Çünkü -ileride; §3- §g'de belirtildiği gibi- bu dava sonunda verilecek hüküm, taraflar -daha doğrusu tarafların «alacaklılık» ve «borçluluk» sıfatları için «*maddi anlamda kesin hüküm*» (HMK. mad. 303) teşkil edecektir...

¹ Bknz: HGK. 3.3.2004 T. 19-56/118; HGK. 3.2.1982 T. 3-1347/73 (www.e-uyar.com)

² KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C: 1, s: 565 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 234

³ Bknz: HGK. 11.4.2007 T. 13-164/204 (www.e-uyar.com)

İİK. mad. 72/VII’de düzenlenmiş bulunan bu davanın hukukî niteliği bir «sebepsiz zenginleşme» (TBK. mad. 77 vd.) davasıdır.⁴

Yüksek mahkeme; bu davanın a m a c ı’nın «davacının ödeme emrine itiraz etmemesi ya da edip de itirazın kaldırılmış olması sebebiyle cebri icra tehdidi altında ödemek zorunda kaldığı ve fakat gerçekte borçlu olmadığı bir paranın geri alınmasını sağlamak olduğu»⁵nu belirtmiştir.

(2) HUMK.’nun yürürlükte olduğu dönemde; -yani; 1.10.2011 tarihinden önce açılmış olan- «geri alma davasının konusu»⁶ geri verilmesi istenen alacağın miktarına göre (HUMK. mad. 1-8) mahkemede açılması gerekmektedir...

Geri alma davası ile hem alacaklıya ödenmiş olan «borç ve faizler» ve hem de «icra takibi nedeniyle ödenmek zorunda kalınan icra harç ve giderleri» geri istendiğinden, geri alma davasına bakacak mahkemenin görevi de; (borcun aslı + alacaklıya ödenen faizler + borçlunun ödemiş olduğu icra harç ve giderleri)nin toplamına göre belirlenmekteydi (HUMK. mad. 1/II).⁷

Borçlunun, geri alma davasında ayrıca «dava/ödeme tarihinden itibaren» talep ettiği gecikme faizi ise görevli mahkemeyi belirlemede hesaba katılmamaktaydı (HUMK. 1/II).

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan yeni **HMK. mad. 2/1**’deki “*Dava konusunun değer ve miktarına bakılmaksızın malvarlığı haklarına ilişkin davalarla, şahıs varlığına ilişkin davalarda görevli mahkeme, aksine bir düzenleme bulunmadıkça asliye hukuk mahkemesidir*” şeklindeki düzenleme uyarınca, bundan böyle asliye hukuk mahkemeleri geri alma davasına bakmakla görevlidir.

a) «Ayrıca; davacı-borçlu ile, davalı-alacaklı arasında, dava konusu alacak hakkında, daha önce yapılmış bir tahkim sözleşmesi

⁴ **UMAR, B.** Türk/İsviçre Hukukunda Sebepsiz Zenginleşme Davası ile Takip Borçlusunun İstirdat Davasının Telahuku (Yargıtay 100. Yıldönümü Armağanı, s: 667) – **PEKCANITEZ, H./ALTAY, O./ÖZEKES, M.** age., s: 249

⁵ Bknz: 11. HD. 14.05.2012 T. 5561/7717 (www.e-uyar.com)

⁶ Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, 4. Baskı, 2015, «İKİNCİ KISIM», ‘Üçüncü Bölüm’, § a. – **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:4, s: 6008

⁷ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 1, s: 580 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 257 – **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku Esasları, s: 251

(HMK. mad. 407 vd.) varsa, geri alma davasının, *hakem* önünde açılması gerekir.⁸

b) 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun kapsamına giren uyuşmazlıklar *tüketici mahkemelerinde* görülür.⁹

c) Uyuşmazlık *t i c a r i d a v a* (TTK. mad. 4) niteliğinde ise, geri alma davasında görevli mahkeme *ticaret mahkemesi*'dir (TTK. mad. 5)

ç) Aile hukukundan doğan (TMK'nun Üçüncü Kısım hariç olmak üzere İkinci Kitabından ve 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanunun 4. maddenin kapsamında bulunan) dava ve işler *aile mahkemelerinde* görüldüğünden, geri alma davasının konusu aile hukukuna ilişkinse, geri alma davası da aile mahkemesinde görülür. Örneğin, **yüksek mahkeme**;

√ «*Nafaka alacağı iddiasıyla başlatılan icra takibi nedeniyle borçlu bulunulmadığının tespiti ile ödenen paranın istirdadı talebine ilişkin davada, İİK'nun 72. maddesi uyarınca açılan menfi tespit davalarının genel hükümlere tabi olup anılan yasada göreve ilişkin özel bir hüküm bulunmadığından ve borcun aile hukukundan kaynaklandığından, uyuşmazlığın çözümünde görevli mahkemenin aile mahkemesi olacağını*»¹⁰

belirtmiştir...

d) Geri alma davası, işçi-işveren ilişkisinden kaynaklanan bir uyuşmazlık hakkında açılmışsa, görevli mahkeme *iş mahkemesi*'dir.¹¹

e) Kira ilişkisinden doğan alacaklar için görevli mahkeme *sulh hukuk mahkemesi*'dir.

(3) Geri alma davası, 'genel yetkili mahkeme' (HMK. mad. 6/1) olan «*davalının ikametgâhı mahkemesi*» yanında «*takibin yürütüldüğü icra dairesinin bulunduğu yerdeki mahkemede*» de açılabilir (İİK. mad. 72/son)

Geri alma davası birden fazla alacaklı hakkında -birlikte takip yapmış olmaları nedeniyle- açılmışsa, davalılardan birisinin ikametgâhının bulunduğu mahkemede açılabilir (HMK. mad. 7/1).

⁸ POSTACIOĞLU, İ. age. s: 251 – KURU, B. age. C: 1, s: 580 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 257 – ANSAY, S.A. age. s: 65, dipn. 106

⁹ Bknz: 13. HD. 10.3.2004 T. 14170/3167 (www.e-uyar.com)

¹⁰ Bknz: 3. HD. 27.6.2011 T. 8079/11124 (www.e-uyar.com)

¹¹ Bknz: 19. HD. 17.1.2012 T. 7305/317 (www.e-uyar.com)

İİK. mad. 72/son'da öngörülen yetki kuralı *kamu düzeni* ile ilgili değildir.¹² Bu nedenle, davaya bakan mahkeme kendiliğinden *yetkisizlik kararı* vermez.¹³

Bugün, «olumsuz tespit ve geri alma davaları» ile ilgili yerel mahkemelerce verilen kararları temyizen inceleyen Yargıtay 19. Hukuk Dairesi¹⁴ -daha önce aynı kararları temyizen inceleyen Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nden¹⁵ farklı olarak- İİK. mad. 72/son hükmünü *kesin yetki* kuralı olarak -oyçokluğu ile- kabul ettiğinden, geri alma davalarının İİK. mad. 72/son'da belirtilen iki yetkili mahkeme dışında, başka bir yerde açılmayacağını belirtmektedir.

Davacı, geri alma davasını *genel* ve özel yetkili mahkemelerin hiçbirisinde açmazsa (yani; yetkisiz bir mahkemede açarsa), yetkili mahkemeyi seçme hakkı davalı-alacaklıya geçer.^{16 17} Bu durumda, davalı-alacaklının -iki haftalık cevap süresi içinde (HMK. mad. 19/82) vereceği *cevap dilekçesinde* yapacağı- yetki itirazında bildireceği yetkili mahkeme, davaya bakar.

(4) Geri alma davasında, *davacı* 'borçlu olmadığı parayı cebri icra tehdidi altında ödemiş olan' borçlu, *davalı* ise 'alacaklı'dır.

İcra takibine konu olan borcun borçlu dışında üçüncü bir kişi -örneğin; borçlu yerine kayınpederi- tarafından ödenmiş olması halinde, daha sonra bu kişi tarafından geri alma davası açılmaz.^{18 19}

Kural olarak; buradaki «borçlu» ve «alacaklı», sona ermiş olan eski icra takibinin tarafları olan «borçlu» ve «alacaklı»dır.

Eğer icra takibi hem *borçlu* ve hem de *kefil* hakkında yapılmış olup da borç k e f i l tarafından ödenmişse, «borçlu olmadığı parayı ödemiş olduğu» iddiası ile 'kefil' tarafından, 'takip alacaklısı' hakkında geri alma davası açılabilir...²⁰

¹² Bknz: 19. HD. 25.11.2005 T. 9308/11621; 11. HD. 3.12.1985 T. 6819/6640 (www.e-uyar.com)

¹³ **MUŞUL, T.** Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, s: 412 – **KARSLI, A.** İcra ve İflâs Hukuku, 3. Baskı, s: 397

¹⁴ Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. BİRİNCİ KISIM, «Beşinci Bölüm» şb. AÇIKLAMA: II «s: 507 vd.» – **UYAR, T.** İİK .Şerhi, C:4, s: 6337 vd.

¹⁵ Karş: 11. HD. 13.6.1988 T. 138/3906 (www.e-uyar.com)

¹⁶ **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 258 vd.

¹⁷ Bknz: 13. HD. 16.4.1985 T. 1750/2566 (www.e-uyar.com)

¹⁸ Bknz: 19. HD. 24.2.2010 T. 2481/1830; 13. HD. 24.11.1988 T. 4352/5649 (www.e-uyar.com)

¹⁹ **KARSLI, A.** age. s: 397

²⁰ **MUŞUL, T.** age. s: 411

Davacı -örneğin; akıl hastalığı nedeniyle- ‘fiil ehliyeti’ne sahip değilse; davacıya vasi tayin edilmesi ve ‘davaya devam edip etmeyeceği ya da dava açıp açmayacağı’ konusundaki beyanı alınarak, sonucuna göre hareket edilmesi gerekir...²¹

Alacaklı, borçludaki alacağını başkasına *devretmiş* ve bu kimse borçlu hakkında icra takibinde bulunarak alacağı ondan tahsil etmişse, borçlu kimin hakkında «geri alma davası» açacaktır? Yani; borçlunun alacağı «geri alma davası»nda, «ilk alacaklı» mı yoksa «icra takibi sonucunda borçlu’dan alacağı tahsil etmiş olan ve sona eren icra takibinin tarafını teşkil eden alacaklı» mı davalı olacaktır?

Uygulamada önem taşıyan bu konuyu -olumsuz tespit davalarında olduğu gibi- *alacağın niteliğine* ve *alacağın başkasına devir şekline* göre ayrı ayrı incelemek gerekir.

«Olumsuz tespit davaları» hakkında bu konuda ayrıntılı açıklamada bulunmuş olduğumuzdan²² burada aynı hususları özetleyerek tekrarlıyoruz.

A) Eğer alacak, kambiyo senedine bağlanmış bir alacak ise ve;

a- Alacaklı tarafından «vâdeden önce» başkasına temlik (TTK. mad. 687 vd.) ya da rehin (TTK. mad. 689) ciro suyla ciro edilmişse, bu ciro ile senede hâmil durumuna gelmiş olan alacaklı yaptığı icra takibi sonunda, senet borçlusundan, senet bedelini tahsil etmişse, «hiç» ya da «senette yazılı olduğu kadar borcu olmadığı» halde, senet bedelini ödemiş olan borçlu; «mutlak (objektif) def’i» niteliğindeki def’ilere dayanarak hem «senedin lehdarı (ilk hâmili)» hem de «sona eren icra takibinin alacaklısı» hakkında ya da «bunların her ikisi hakkında», geri alma davası açabilir.

Buna karşın, borçlu, «kişisel def’i» niteliğindeki iddialara dayanarak, sona eren icra takibinin alacaklısı olan senedin son hâmili hakkında, kural olarak geri alma davası açamaz. Bu gibi iddialara dayanarak, borçlu olmadığı parayı ödemek zorunda kalan borçlu, ancak, senedin lehdarı hakkında geri alma davası açabilir. «Temlik» ya da «rehin» ciro suyla senedi elinde bulunduran ve senet bedelini tahsil eden hâmiller hakkında, kişisel def’ilere dayanarak geri alma davası ancak bu kişilerin «iyiniyetli olmaması» yani «bu senedi bile bile borçlunun zararına olarak devralmış olmaları» halinde açılabilir.

²¹ Bknz: 19. HD. 22.01.2014 T. 16004/1777 (www.e-uyar.com)

²² Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 1, İİK. mad. 72, BİRİNCİ KISIM, “Beşinci Bölüm, Şç” – **UYAR, T.** İİK .Şerhi, C:4, s: 6385 vd.

b- *Alacağın yer aldığı kambiyo senedi, lehdarı tarafından «vâdeden sonra» başka bir kimseye temlik (TTK. mad. 687) ya da rehin (TTK. mad. 689) cirouyla ciro edilmişse, bu ciro ile senede hâmil durumuna gelen alacaklı yaptığı icra takibi sonucunda, senet borçlusundan senet bedelini tahsil etmişse, «hiç» ya da «senetteki kadar» borcu olmadığı halde, senet bedelini ödemiş olan borçlu -senedi «tahsil cirosu» ile ele geçirmiş bulunan hâmil, ciro eden alacaklının temsilcisi durumunda olduğundan- ödediği parayı ancak, «senedi tahsil cirosu ile devreden lehdardan» isteyebilir. Yani borçlunun, açacağı geri alma davasında, «senedin lehdarını» davalı olarak göstermesi gerekir.*

B- Eğer alacak, kambiyo senedi niteliğini taşımayan bir belgede -örneğin; âdi bir senette, bir ilâmda vb.- **yer almışsa;** borçlu bu belgede alacaklı görünen kişiye ya da ondan bu alacağı devralan kişiye, yapılan icra takibi sonucunda -«hiç» ya da «belgede yazılı olduğu kadar»- borcu olmadığı (kalmadığı) halde, takip konusu borcu ödemek zorunda kalmışsa, haksız olarak ödemiş olduğu parayı geri alabilmek için, «belgede adı yazılı olan alacaklı -onun ölümü halinde; mirasçıları-hakkında» geri alma davası açabileceği gibi, «alacağı ondan devralmış -ve kendisinden icra takibi ile alacağı tahsil etmiş olan- alacaklı» hakkında ya da «her ikisi hakkında» geri alma davası açabilir.

(5) Bknz: Yuk. dipn. 4

(6) Geri alma davasının dinlenebilmesi için;²³

A) Borçlu; ‘borçlu olmadığı’ parayı **cebri icra tehdidi** altında,

B) Tamamen (ya da **kısmen**) **ödedikten** sonra,

C) Bir yıl içinde,

bu davayı açmış olmalıdır (İİK. mad. 72/VII)

A- 1- «Borcun cebri icra tehdidi altında ödenmiş olması» ne demektir? Yasada (mad. 72/VII) bu husus, “*takibe itiraz edilmemiş veya itirazın kaldırılmış olması yüzünden borçlu olmadığı bir parayı tamamen ödemek mecburiyetinde kalan şahıs, ... paranın geri verilmesini isteyebilir*” şeklinde ifade edilmiştir.

Yasanın sözcüklerine bakılırsa geri alma davası, ancak icra takibinden sonra ‘*hakkındaki takibe itiraz etmeyerek takibin kesinleşmesine neden olan*’ ya da ‘*icra dairesine yaptığı itirazı icra mahkemesi tarafından kaldırılan*’ -ve bu suretle malları haciz (ve daha sonra da satış)

²³ **UYAR, T.** Geri Alma (İstirdat) Davasının Koşulları “İİK. mad. 72/VI, VII, VIII” (Terazi Huk. D. Nisan/2007, s:39-54)

tehlikesi ile karşı karşıya kalan ve bundan kurtulmak için takip konusu borcu ödemek zorunda kalan- borçlu tarafından açılabilir.

Hakkındaki *icra takibi şu ya da bu nedenle kesinleştiği için*²⁴ takip konusu borcu ödemek zorunda kalan borçlu, daha sonra «ödediği paranın (borcun) gerçek sorumlusu olmadığını yani maddi hukuk bakımından gerçekte sorumlu olmadığını» ileri sürerek kuşkusuz bu davayı açabilir.

Borçlu hakkındaki takip çeşitli nedenlerle kesinleşmiş olabilir:

a) Borçlu takibe *hiç itiraz etmemiş* olabilir.^{25 26}

b) Borçlunun yaptığı *itiraz icra mahkemesince kesin olarak kaldırılmış* (İİK. mad. 68) olabilir.^{27 28}

c) Borçlunun yaptığı *itiraz, icra mahkemesince geçici olarak kaldırılmış* (İİK. mad. 68/a)²⁹ ve borçlu tarafından süresi içinde «*borçtan kurtulma davası*» (İİK. mad. 69/II)³⁰ açılmamış olabilir.³¹

Eğer borçlu, «*itirazının geçici olarak kaldırılması*» üzerine (İİK. mad. 68/a), «*borçtan kurtulma davası*» (İİK. mad. 69/II) açmış ve bu davayı kaybederek, borcu ödemek zorunda kalmışsa, bir daha «*geri alma davası*» açamaz, açarsa «kesin hüküm» (HMK. mad. 303) itirazı ile karşılaşır.³² Bu varsayımda borçlu ancak, ödemedi ve borçtan kurtulma davasından sonra doğmuş olan -ve bu dava sırasında ileri sürülemediği olan- def'iler ileri sürmek suretiyle geri alma davası aç-

²⁴ Bknz: 19. HD. 7.4.2010 T. 9978/4056; 3. HD. 12.4.2005 T. 2265/3987 (www.e-uyar.com)

²⁵ Bknz: HGK. 18.1.2002 T. 19-622/9; 11. HD. 9.3.1981 T. 935/958 (www.e-uyar.com)

²⁶ KURU, B. El Kitabı, s: 393 vd. – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, 2003, s: 233 – MUŞUL, T. Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 2014, s: 396 – PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M. age. s: 250

²⁷ Ayrıntılı bilgi için bknz: UYAR, T. İcra Hukukunda İtiraz, 2. Bası, 1990, s:495 vd. – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. C: 1, İİK. mad. 68 – UYAR, T. İİK. Şerhi, C:4, s: 5825 vd.

²⁸ KURU, B. El Kitabı, s: 393 vd. – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 233 – MUŞUL, T. s: 396

²⁹ Ayrıntılı bilgi için bknz: (UYAR, T. a.g.e. s:783 vd. – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. C: 1, İİK. mad. 68/a – UYAR, T. İİK. Şerhi, C:4, s: 5771 vd.

³⁰ Ayrıntılı bilgi için bknz: (UYAR, T. a.g.e s:897 vd.) – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. C: 1, İİK. mad. 69 – UYAR, T. İİK. Şerhi, C:4, s: 5893 vd.

³¹ KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E. age. s: 223

³² KURU, B. İcra ve İflas Hukuku C:I, 1988, s:569 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:242 – UYAR, T. a.g.e s:905 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. C: 1, İİK. mad. 69 – UYAR, T. İİK. Şerhi, C:4, s:5904 vd. – MUŞUL, T. age. s: 417

bilir³³ Hakkında icra takibi yapılan borçlu, icra dairesinde alacaklı ile anlaşp (taksit sözleşmesi yapıp) borcu ödedikten sonra da, bu davayı açabilir. Çünkü buradaki ödemede her ne kadar şeklen, borçlunun icra dairesindeki «kabul»den kaynaklanmış görünüyorsa da, borçlu «cebri icra tehdidi» altında borcu kabul etmiş ve ödemiş olduğu için, daha sonra geri alma davası açabilir.³⁴

Borçlu, icra takibinden sonra, «icra dairesine yatırdığı para» hakkında geri alma davası açabildiği gibi, «haczedilip satılan mallarının bedeli» için de bu davayı açabilir.³⁵

Geri alma davası açılabilmesi için, takip konusu paranın “*icra dairesine veya haricen alacaklı ya da vekiline*” ödenmiş olması³⁶ yeterli olup, paranın «*icra dairesince alacaklıya ödenmiş olması*»da gerekli değildir.³⁷

Geri alma davasının açılabilmesi için paranın mutlaka *icra dairesine* yatırılmış olması zorunlu bulunmayıp, *alacaklıya veya vekiline* -icra dairesi dışında (haricen)- de ödenmiş olması yeterlidir.³⁸ Ancak, “*itiraz üzerine duran daha sonra takipsizlik nedeniyle işlemden kaldırılan ve hakkında itirazın iptali davası açılmamış olan icra takibi nedeniyle -alacaklı vekiline haricen ödenen vekalet ücreti hakkında- geri alma davası açılmayıp, bu şekilde yani geri alma davası olarak açılan davanın sebepsiz zenginleşme davası olarak kabulü gerekeceğini*” belirten **yüksek mahkemenin** görüşüne³⁹ biz de katılıyoruz.

İcra takibinden sonra, kendisine gönderilen ödeme emrinde belirtilen «*itiraz süresi içinde*» takip konusu borcu icra dairesine (veya alacaklıya) ödeyen borçlu, daha sonra geri alma davası açabilir mi? **Doktrinde**⁴⁰ *borçlunun henüz itiraz etme (ve bununla icra takibini*

³³ POSTACIOĞLU, İ. age. s:246 – ÜSTÜNDAĞ, S. age, 2004, s:136

³⁴ Bknz: 11. HD. 10.5.1982 T. 2271/2186 (www.e-uyar.com)

³⁵ KURU, B. a.g.e C:I, s:566 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:238 – POSTACIOĞLU, İ. a.g.e. s:245

³⁶ Veya **kanımızca** tahsil için alacaklı tarafından *bankaya* verilmiş olan senetler için Bknz: HGK. 17.10.1979 T. 2-317/1315

³⁷ KURU, B. a.g.e. C:I, s:567 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:238 – KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E. İcra ve İflâs Hukuku (Ders Kitabı), 2013, 27. Baskı, s: 223, dipn.16 – PEKCANİTEZ, H./ALTAY, O./ÖZEKES, M. age. s:251

³⁸ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:238, dipn:7

³⁹ Bknz. 11. HD. 5.2.1996 T. 299/681 (www.e-uyar.com)

⁴⁰ KURU, B. a.g.e C:I, s.569 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:241 – KURU, B. El Kitabı, s:394 – PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M. age. s:250 – ÜSTÜNDAĞ, S. a.g.e. s:137 – POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, 1982, s:246 – BERKİN, N. İcra Hukuku Rehberi

*durdurma) imkânı bulunduğu bir dönemde yaptığı ödeme cebri icra tehdidi altında yapılmış bir ödeme değildir. Bu nedenle borçlu -İİK. mad. 72/VII'ye göre değil- ancak TBK. mad. 78'e göre «sebeatsız itisap davası» açabilir denilmişken, **yüksek mahkeme**; önce «itiraz süresi dolmadan takip konusu bono bedellini haricen ödeyen borçlunun, icra tehdidi altında ödemede bulunduğu kabul edilemeyeceğini, bu nedenle daha sonra geri alma davası açamayacağını»⁴¹ belirtmişken daha sonra «itiraz ve şikâyet gibi takip hukukuna özgü yollara başvurusu halinde, takibin durmayacağını bilen borçlunun, mallarının haciz ve satılmasını önlemek için ödediği borç (bono bedeli) hakkında geri alma davası açabileceğini»⁴² kabul etmiştir... Daha sonraki tarihli bir kararında⁴³ ise «genel haciz yolu ile ilamsız takipte itiraz süresi içinde borcu kabul ederek ödemede bulunan borçlunun daha sonra geri alma davası açamayacağını» belirtmiştir.*

Kanımızca, burada borçlu hakkında yapılmış olan takibin şekline göre bir ayırım yaparak çözüme ulaşmak doğru olur. Gerçekten, eğer borçlu, hakkında yapılan icra takibini süresi içinde itiraz ederek durdurma olanağına sahipken, bu hakkını kullanmayıp, takip konusu borcu icra dairesine veya alacaklıya ödemişse, bu ödemesi «cebri icra tehdidi altında yapılmış bir ödeme» sayılamaz ve daha sonra İİK. mad. 72/VII'ye göre «geri alma davası»na konu yapılamaz.^{44 45} Örneğin, hakkında yapılan genel haciz yolu ile takipte örnek: 7 ödeme emrini alan ya da taşınmazın (kiralananın) ilamsız icra yolu ile tahliyesi için örnek: 13 ihtarlı ödeme emri gönderilen borçlu 7 günlük itiraz süresi içinde icra dairesine başvurup ödeme emrine itiraz ederek takibi durdurmak yolunu izleyecek yerde, takip konusu borcu öderse, daha sonra ödediği bu parayı, İİK. mad. 72/VII'ye göre geriye isteyemez. Buna karşın, borçlu, hakkında yapılan icra takibini süresi içinde itiraz ederek durdurma olanağına sahip değilse, örneğin yapılan kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte, örnek: 10 ödeme emrini alan borçlu, 5 gün içinde icra mahkemesine başvurarak «borç»a ya da «imza»ya da

s:141 – MUŞUL, T. age. s: 416 vd. – KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E. age. s:223

⁴¹ Bknz: 11. HD. 17.11.1987 T. 7128/6355 (www.e-uyar.com)

⁴² Bknz: 11. HD. 9.3.1989 T. 4513/1485 (www.e-uyar.com)

⁴³ Bknz: HGK. 3.3.2004 T. 19-56/118; 11. HD. 19.1.2004 T. 5492/374 (www.e-uyar.com)

⁴⁴ Bu durumda ancak TBK. mad. 78 uyarınca “Borçlanmadığı edimi kendi isteği ile yerine getiren kimse, bunu ancak, kendisini borçlu sanarak yerine getirdiğini ispat ederse geri isteyebilir.”

⁴⁵ Aynı doğrultuda; bknz: HGK. 3.3.2004 T. 19-56/118 (www.e-uyar.com)

itiraz etse, bu itirazı takibi durdurmayacağından (İİK. mad. 169; 170/I), ödeme emrine itiraz etmeyerek, takip konusu borcu icra dairesine veya alacaklıya ödeyerek hakkındaki takibi durduran borçlu, bundan sonra İİK. mad. 72/VII ‘ye göre geri alma davası açabilir. Bu nedenle, **yüksek mahkemenin** 9.3.1989 T. 4513/485 sayılı içtihadındaki görüşü, kanımızca daha isabetlidir.

Aynı gerekçe ile; *süresi içinde icra dairesine yaptığı itirazla hakkındaki takibi durdurmuş borçlu, daha sonra itirazını geri alarak (itirazından vazgeçerek) takip konusu borcu -mallarının haciz ve satışını önlemek için- öderse*, İİK. mad. 72/VII ‘ye göre geri alma davası açamaz.^{46 47}

Borçlu «**icra takibinden önce**» örneğin; kendisine bankaya alacaklı tarafından tahsile verilmiş senetle ilgili olarak gönderilen ihbarname üzerine ya da alacaklının mahkemeden aldığı *ihtiyati haciz kararını uygulatmasından sonra*,⁴⁸ «cebri icra tehdidi altında bulunduğunu» ileri sürerek -bankaya, ihtiyati haciz dosyasına ya da alacaklıya- ödemede bulunursa, ödediği bu parayı İİK. mad. 72/VII ‘ye göre geri alma davası açarak isteyebilir mi? **Doktrinde**⁴⁹ «İİK. mad. 72/VII ‘ye göre geri alma davasının mutlaka kendisine karşı icra takibi yapılmış olan borçlu tarafından açılabileceği» yukarıda belirtilen iki durumda da ancak «koşulları gerçekleşmişse TBK. mad. 78’e göre ‘sebepsiz zenginleşme davası’ nın açılabileceği ayrıca ikinci durumda borçlunun

⁴⁶ KURU, B. El Kitabı, s: 394 – KURU, B. a.g.e. C:I, s:569 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:241 vd.

⁴⁷ Bu durumda da borçlu ancak -TBK. mad.78’e göre bu maddedeki koşullar çerçevesinde- “sebepsiz zenginleşme davası” açabilir. (Aynı doğrultuda; Vaud Kanton Mahkemesinin 1.7.1942 tarihli kararı; “naklen; KURU, B. a.g.e. C:I, s:569, din:115”)

⁴⁸ İhtiyati haciz kararına dayanan icra takibi, ihtiyati haciz kararının uygulanmasından -eğer ihtiyati haciz yokluğunda uygulanmışsa, ihtiyati haciz tutanağının kendisine tebliğinden- itibaren 7 gün içinde, alacaklının icra dairesine başvurup *takip talebinde* bulunması ile -teknik anlamda- başladığından (İİK. mad.264/I) (ayrıntılı bilgi için bknz: UYAR, T. Haciz, 2.Bası, s:83 vd.) bu tarihten önceki aşamada takip *fiilen* başlamış ise de, *hukuken* başlamamış sayıldığından, teorik olarak borçlu “cebri icra tehdidi altında” bulunuyor kabul edilmemektedir... Bu nedenle, bu aşamada, fiilen başlamış olan icra takibi sırasında, ev ya da iş yerindeki eşyalarının kaldırılması (muhafaza altına alınması korkusu ile, ihtiyati haciz konusu borcu *icra dairesine* veya *alacaklıya (vekiline)* ödeyen borçlunun bu ödemesinin -İİK. mad. 72/VII ‘ye göre açılan geri alma davası bakımından- *cebri icra tehdidi altında yapılmış bir ödeme* sayılıp sayılmayacağı hukuki bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

⁴⁹ KURU, B. a.g.e C:I, s:570 vd. – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:245 – PEKCANTEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M. age. s:250 – MUŞUL, T. age. s: 417

‘teminat göstererek ihtiyaten haczedilen malların kendi elinde bırakılmasını (İİK. mad. 263) veya ‘ihtiyati haczin kaldırılmasını’ (İİK. mad. 266) sağlayabileceği veya ‘olumsuz tespit davası açıp mahkemenin icra takibinin durdurulması için ihtiyati tedbir kararı alabileceğini’ (İİK. mad. 72/II), bütün bu olanakları bulunan borçlunun geri alma davası (İİK. mad. 72/VII) açamayacağı» belirtilmişken, **yüksek mahkeme;**

√ «İhtiyaten haczedilen malların muhafazası sırasında verilen çekin ‘haciz tehdidi altında’ düzenlendiğinin kabulü gerekeceğini, bu nedenle ödenen çek bedeli hakkında»⁵⁰

√ «Protesto olmamak için bankadan gelen ihbarname üzerine borçlu olmadığı parayı ikinci kez ödemek zorunda kalan kimsenin»⁵¹

√ «İhtiyati haciz kararının uygulanması sonucu kapatılan kamyonunun serbest bırakılması için -borcun daha önce bir kısmının ödendiğinden haberdar olmayan- borçlunun oğlu tarafından takip konusu borcun tamamının ödenmesinden sonra, borçlu tarafından daha önce ödenen kısım için»⁵²

√ «İhtiyati haczin uygulanması sırasında alacaklının ‘eşyaları kaldırtacağı’ (muhafaza altına aldiracağı) şeklindeki baskısı altında, gerçek borcundan daha fazla ödemede bulunan (alacaklısına çek veren) borçlunun, bu fazla ödeme hakkında»,⁵³

İİK. mad. 72/VII’ye göre “geri alma davası açabileceğini” belirtmiştir...

Kanımızca, icra takibinden önce, yakın bir cebri icra tehdidi altında borçlu olmadığı parayı ödemek zorunda bırakılmış olan borçlulara da İİK. mad. 72/VII’ye göre geri alma davası” açabilme hakkının tanınması daha isabetli, geri alma davası kurumunun nitelik ve amacına daha uygun olacaktır. Gerçekten, yukarıdaki durumlarda ödemede bulunan (ödemek zorunda kalan) kişilere İİK. mad. 72/VII’ye göre değil de TBK. mad. 78’e göre sebepsiz zenginleşme davası açma hakkının tanınması, çok kez, bu kişilerin TBK. mad 78’in öngördüğü ispat yükünü yerine getirmemeleri nedeniyle, haksız olarak ödemek zorunda bırakıldıkları paralara kavuşamamalarına neden olur.⁵⁴ İhtiyati haciz

⁵⁰ Bknz: 11. HD. 4.12.1997 T. 6187/10317 (www.e-uyar.com)

⁵¹ Bknz: HGK. 17.10.1979 T. 2-317/1315 (www.e-uyar.com)

⁵² Bknz: 11. HD. 12.12.1983 T. 5572/5650 (www.e-uyar.com)

⁵³ Bknz: 13. HD. 19.10.1982 T. 4652/6044 (www.e-uyar.com)

⁵⁴ Çünkü, bu maddeye göre “borç olmayan bir şeyin (paranın) yanlışlıkla ödenmesi” nedeniyle, ödenen paranın geri istenebilmesi için, **a)** Bir borcun yerine

tehdidi altında yapılan ödemeler için de İİK. mad. 72/VII'deki yolun İİK. mad. 263, 266 ve 72/II'deki olanaklar nedeniyle kapatılması kanımızca şu bakımdan da da isabetli değildir. Hakkında mahkemeden alınan karar uyarınca ihtiyati haciz uygulanan borçlu bu maddelerin kendilerine tanıdığı hakkı ancak mahkemeye teminat (güvence) göstererek kullanabilir. Bu maddelerde öngörülen teminatı⁵⁵ gösteremeyen borçlu, haksız alındığını ileri sürdüğü ihtiyati haczi kaldırtamaya-

getirilmesi için ödemede bulunulmalıdır. **b)** Ödeme isteyerek yapılmış olmalıdır. **c)** Ortada ödenmesi gereken (gerçek) bir borç bulunmamalıdır. Borç “hiç doğmamışsa” veya “ödeme zamanında sona ermişse”, “geçerli olarak mevcut olan borç gerçek alacaklısından başkasına ödenmişse”, “geçerli olan borç, gerçek alacaklısına asıl borçlu tarafından değil, kendisini borçlu sanan bir başkası tarafından ödenmişse” gerçekte mevcut olmayan bir borç ödenmiş sayılır... **d)** Borcu ödeyen, yanılarak (hataen) kendisini borçlu sanıp ödemede bulunmuş olmalıdır. Borçlu olmadığını bile bile ödemede bulunan kimse verdiğini (ödediğini) geri isteyemez. Ancak; kendisini borçlu sanarak ödemede bulunan kimse ödediğini geri isteyebilir. Buradaki yanılmanın kendisini borçlu sanarak ödemede bulunan kimse ödediğini geri isteyebilir. Buradaki yanılmanın *esaslı* olması aranmamakta, *saik hatasının* da yeterli olduğu görülmektedir. Yanılma *fiili* olabileceği gibi *hukuki* de olabilir. Yanılmanın ayrıca *kusura* dayanıp dayanmaması mazur görülebilir olup olmaması da önemli değildir. “Borcun varlığında şüpheye düşme”nin yanılma sayılıp sayılmayacağı doktrinde tartışmalıdır. (Bu konularda daha ayrıntılı bilgi için bkz: **KARAHASAN, M. R.** Türk Borçlar Hukuku C.I, s:1191 vd. – **EREN, F.** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C:III, s:47 vd. – **TEKİNAY, S. S./AKMAN, S./BURCUOĞLU, H./ALTOK, A.** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C:I, s:988 vd. – **FEYZİOĞLU, F. N.** Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, C:I, s:752 vd. – **ÖZ, M. T.** Sebepsiz Zenginleşme, s:83 vd. – **TEKİL, F.** Borçlar Hukuku, s:160 vd. – **VELİDEDEOĞLU, H. V./ÖZDEMİR, R.** Türk Borçlar Kanunu Şerhi, s:165 vd. – **OLGAÇ, S.** Sebepsiz İktisap, s:29 vd. – **REİSOĞLU, S.** Borçlar Hukuku, C:I, s:160 vd.)

BK. mad 62 çerçevesinde, sebepsiz zenginleşen kişi (alacaklı) aleyhine açtığı “sebepsiz zenginleşme” davasında bu koşulların gerçekleştiğini ispat eden “borç olmayan parayı ödeyen kişi” (borçlu), davalı-alacaklının iyiniyetli olup olmasına göre – *iyiniyetli* ise; “kendisinden geri verilmesinin istendiği andaki zenginleşme” (BK. mad. 63/I), *kötüniyetli* ise; “zenginleşmenin tümü” (BK. mad. 63/II) oranında” sebepsiz olarak ödediğini geri isteyebilecektir.

İİK. mad. 72/VII'ye göre açılacak geri alma davasından farklı olarak BK. mad. 62'ye göre açılacak sebepsiz zenginleşme davasında «borç olmayan para ödediğini» ileri süren davacı-borçlunun «ödemeyi, yazılarak, kendisini borçlu sanarak yapmış olduğunu» ispat etmesi gerekecektir.) Bknz: HGK. 28.3.2007 T. 3-186/171; 4. HD. 20.12.1988 T. 8438/10944; 3.12.1987 T. 8839/8888; 9. HD. 4.6.1987 T. 4638/5582; 4. HD. 15.10.1984 T. 6660/7584; 3. HD. 31.5.1984 T. 3006/2307; 9. HD. 8.2.1983 T. 3692/963; HGK. 4.12.1974 T. 4-68/1294 “**UYAR, T.** age. C:II, s: 2017 vd.”) Bunu ispat etmek de oldukça güçtür. Halbuki; İİK. mad. 72/VII'ye göre açılan» geri alma davalarında, davacı-borçlunun sadece «paranın verilmesi lazım gelmediğini» (yani, maddi hukuk bakımından borçlu olmadığını) ispat etmesi yeterlidir.

⁵⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. **UYAR, T.** İcra Hukukunda Haciz, 2. Bası, 1990, s:80,144

cağı gibi, haksız olarak ihtiyaten haczedildiğini ileri sürdüğü malların kendi elinde bırakılmasını sağlayamaz... Bu nedenlerle, *yakın ve ciddi bir cebri icra tehdidi*⁵⁶ altında -fakat icra takibinden önce- yapılan ödemeler için de İİK. mad. 72/VII'ye göre «geri alma davası»nın açılabilirliğinin kabul edilmesi daha isabetli olacağından, yüksek mahkemenin maddeyi amacı doğrultusunda daha geniş yorumlayan içti-hatlarındaki görüşe biz de katılıyoruz.

Buna karşın, borçlunun *cebri icra tehdidi altında olmaksızın* (kendisini borçlu sanarak) serbest iradesi ile ödediği parayı geri almak için açacağı dava *geri alma davası* (İİK. mad. 72/VII) değil, *sebepsiz zenginleşme davası*'dır (TBK. mad. 78-82).⁵⁷

2- Borçlu hakkında kesinleşmiş olan takip, ilamlı ise, kural olarak kesinleşen bu takip sonucunda ödenen para hakkında «geri alma davası» açılamaz.⁵⁸ Taraflar hakkında «kesin hüküm» (HMK. mad. 303) oluşturan ilâmın yanlışlığı ancak HMK. mad. 374'e göre «yargılamanın yenilenmesi» (iade-i muhakeme) yoluna başvurularak kanıtlanabilir. İİK. mad. 72'ye göre «olumsuz tespit davası» açılarak bu husus kanıtlanamaz. *İlâma karşı geri alma istemi ancak, taraflar arasında ilâmdan sonra gerçekleşen olaylara ve hukukî nedenlere dayanılarak ileri sürülebilir.*^{59 60} Bu husus İİK. mad. 33/son'da «*borçlu olmadığı parayı ödemek mecburiyetinde kalan borçlunun 72'nci madde mucibince istirdat davası açarak paranın geriye verilmesini istemek hakkı saklıdır*» şeklinde açıklanmıştır. Yani; ilamlı takibe karşı, İİK. mad. 33'de öngörülen belgelere dayanmadan itiraz ettiği için «takibin geri bırakılması ya da iptali» istemi icra mahkemesi tarafından red edilen borçlu, takip konusu borcu ödedikten sonra, İİK. mad. 72/VII'ye göre «geri alma davası» açabilir.⁶¹

⁵⁶ “*Protesto olan senedini icra takibine konu yapılmaması için ödeyen borçlunun İİK. mad.72/VII'ye göre, geri alma davası açamayacağına*’ karar vermiş olan yüksek mahkemenin bu görüşüne (bknz: 7.3.1989 T. 4479/1411 (www.e-uyar.com) - katılıyoruz...

⁵⁷ Bknz: 11. HD. 5.2.1996 T. 299/681; 19. HD. 19.1.2004 T. 5492/374 (www.e-uyar.com)

⁵⁸ Bknz: 15. HD. 18.2.1992 T. 3526/704 (www.e-uyar.com)

⁵⁹ Bknz: 4. HD. 26.2.1979 T. 5479/2512; 8.5.1974 T. 1274/2365; 29.3.1973 T. 9514/3736 (www.e-uyar.com)

⁶⁰ **UYAR, T.** İcra Hukukunda İlamlı Takipler, 2. Bası, s:428 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. AÇIKLAMA:** V, dipn. 39 civarı – **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:2, s:3046

⁶¹ **MUŞUL, T.** age. s: 408

3- «Geri alma davası»nın *ıflâs yolu ile takipte* uygulama alanı bulup bulmayacağı; **yabancı doktrinde** tartışmalı ise de⁶² **hukukumuzda**; ıflâs ödeme emrine karşı, süresi içinde itiraz etmeyen ve verilen «depo kararı» üzerine takip konusu borcu ödemek zorunda kalan borçlu bakımından gerek *genel iflas* ve *gerekse kambiyo senetlerine mahsus iflas* yolunda bunun mümkün olduğu -İİK. mad. 175'e dayanılarak- savunulmuştur.⁶³

B- İkinci koşul; b o r c u n kısmen ya da tamamen ö d e n m i ş olması ile ilgilidir.

İİK. mad. 72/VII'de «*takip konusu borcun tamamen ödenmeden geri alma davasının açılmayacağı*»nın belirtilmiş olması, borcun bir kısmının ödenmiş olması halinde, bu davanın açılıp açılmayacağı konusunda tartışmalara neden olmuştur. **Doktrinde, kimi hukukçular**⁶⁴ «borç tamamen ödenmedikçe geri alma davasının açılmayacağını» -maddenin sözcüklerine sıkı sıkıya bağlı kalarak- ileri sürerken, **kimi hukukçular**⁶⁵ «geri alma davasının, borç tamamen ödenmeden de açılabilirliğini, yasada yer alan 'paranın tamamının ödenmesi' koşulunun, geri alma davasının açılabilme koşulu olarak değil, bu davanın bağlı olduğu bir yıllık sürenin başlangıcını belirtmek amacına yönelik olduğunu» belirtmişlerdir.

Kanımızca, ikinci görüş daha isabetlidir. Gerçekten «borcu ödenmeden önce de olumsuz tespit davası açma hakkı borçluya tanındığına göre, borcun bir kısmını cebri icra tehdidi altında ödemiş olan borçlunun alacağın ödenmemiş olan kısmı için 'olumsuz tespit davası', ödenmiş olan kısmı için de '*geri alma davası*'nı *aynı davada* (dava dilekçesinde) açabileceği» **doktrinde**⁶⁶ ve **Yargıtayca**⁶⁷ kabul edilmektedir.

⁶² ÜSTÜNDAĞ, a.g.e. s:169

⁶³ POSTACIOĞLU, İ. a.g.e s:260 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası s:273vd. – KURU, B. İflas Ödeme Emrine İtiraz Edilmemesi Halinde İflas Davası) Batider, 1962, C:I, S:4, s:579 vd.)

⁶⁴ BERKİN, N. İcra Hukuku Rehberi, 1980, s:141 – ERTEKİN, E./KARATAŞ, İ. Uygulamada Ticari Senetler Hukuku, 1992, s:708 – ÖZ, M.T. Öğreti ve Uygulamada Sebepsiz Zenginleşme, s:97

⁶⁵ KURU, B. El Kitabı, s: 395 vd. – KURU, B. a.g.e. C:I, s:568 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s.239 – POSTACIOĞLU, İ. a.g.e. s:272, – UMAR,B. Türk/İsviçre Hukukunda Sebepsiz Zenginleşme Davası ile Takip Borçlusunun İstirdat Davasının Telahuku (Yargıtay 100. Yıl Dönümü Armağanı, 1968, s: 670, dipn:13) – MUŞUL, T. age. s: 69; 420

⁶⁶ POSTACIOĞLU, İ. a.g.e. s:272, – POSTACIOĞLU, İ. İcra ve İflas Kanunun Muaddel Hükümlerine Göre Menfi Tespit Davası (İHFM. 1967/2-4, s:842) –

Eğer borçlunun ödeme gücü olmadığı için takip konusu borcun bir bölümü kendisinden cebri icra sonucu alınabilmiş ve kalan borç için «aciz belgesi» düzenlenmişse, bu durumdaki borçlu, “borcunu tamamen ödememiş olduğu için” ödeme zorunda kaldığı parayı geri alma davası açma hakkından yoksun mu kalacaktır? Maddenin yazılış biçimine ve görünüşteki anlamına rağmen, bu durumdaki borçlunun da İİK. mad. 72/VII’den yararlanabileceğini kabul etmek gerekir.⁶⁸

Yüksek mahkeme⁶⁹ ikinci görüş doğrultusunda «*borç tamamen ödenmeden de, sadece ödenen kısım için geri alma davasının açılabilceğini*» belirtmiştir...

(7) Geri alma davası ile, «alacaklıya ödenen asıl borç» + «alacaklıya ödenen faiz»⁷⁰ + «icra harç ve giderleri»⁷¹ + «paranın alacaklıya ödendiği tarihten itibaren faiz»’lerin davalıdan geri alınması (tahsili) istenir.

Bunlar dışında, bu davada ayrıca karşı taraftan -yasada öngörüldüğü için- «% 20 tazminat» istenmez.⁷²

Yüksek mahkeme, koşulları gerçekleşmişse davacının, davalıdan «*manevi tazminat*» da isteyebileceğini belirtmiştir.⁷³

Açılmış olan «olumsuz tespit davası», dava konusu borcun -mahkemeden ihtiyati tedbir kararı alınmamış olması nedeniyle- dava devam ederken alacaklıya ödenmesi yüzünden, kendiliğinden «geri alma davası»na dönüşmüşse⁷⁴ (İİK. mad. 72/VI), davanın davacı-borçlu lehine sonuçlanması halinde, % 20 tazminata hükmedilebileceğinden davacı-borçlunun, mahkemeden lehine tazminata hükmedilmesini istemesi gerekir.^{75 76}

MUŞUL, T. age. s: 420 – KURU, B. El Kitabı, s: 393 – POSTACIOĞLU, İ./ALTAY, S. İcra Hukuku Esasları, 5. Baskı, 2010, s: 346

⁶⁷ Bknz: 19. HD. 29.4.2004. T. 7057/4860; 18.1.1993 T. 8675/7760; 11. HD. 10.5.1982 T. 2271/2186 (www.e-uyar.com)

⁶⁸ UMAR, B. a.g.e. s:670

⁶⁹ Bknz: 19. HD. 29.4.2004. T. 7057/4860; 18.1993 T. 8675/7760 (www.e-uyar.com)

⁷⁰ Bknz: 11. HD. 4.5.1988 T. 8026/3006 (www.e-uyar.com)

⁷¹ Bknz: 11. HD. 4.5.1988 T. 8026/3006 (www.e-uyar.com)

⁷² Bknz: 19. HD. 25.09.2008 T. 5099/8829; 11. HD. 30.4.1991 T. 866/2700; 6.10.1987 T. 3479/5113 (www.e-uyar.com)

⁷³ Bknz: 11. HD. 18.9.1984 T. 3293/3999 (www.e-uyar.com)

⁷⁴ Bknz: 19. HD. 19.09.2006 T. 4286/8533 (www.e-uyar.com)

⁷⁵ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 193 vd. – MUŞUL, T. age. s: 404

⁷⁶ Bknz: 15. HD. 15.12.1994 T. 2459/7585 (www.e-uyar.com)

Yine «olumsuz tespit davası»nın «geri alma davası»na dönüşmesi (İİK. mad. 72/VI) halinde⁷⁷ «davalı-alacaklının gecikme faizi + icra harç ve giderlerini de ödemeye mahkûm edilmesini», davacının mahkemen talep etmesi gerekir.⁷⁸

Buna karşılık; İİK. mad. 72/VI uyarınca, geri alma davasına dönüşmüş olan olumsuz tespit davasının, alacaklı lehine sonuçlanması halinde -alacaklı ihtiyati tedbir nedeniyle alacağını geç almış olmadığından- alacaklı lehine ayrıca *tazminata* hükmedilemez...^{79 80}

Ayrıca belirtelim ki; “olumsuz tespit davasının geri alma davasına dönüşmüş olması halinde,» mahkemece verilen ilam kesinleşmeden infaz edilemez.⁸¹

Yüksek mahkeme;

√ *«Menfi tespit ve istirdat istemine ilişkin davada, davacı, dava dilekçesinde, davalı bankaya borçlu olmadığına tespitine ve ayrıca borçlu olmadığına tespitine sehven yatırılan miktarın istirdadına karar verilmesini talep etmiş olsa da, ıslah dilekçesi ile davalıya ödemiş olduğu miktarın faizi ile birlikte istirdatını istemiş olduğundan bu durumda davacının faiz talebinin ıslah tarihinden itibaren işletilmesi gerekeceğini»⁸²*

√ *«Taraflar arasındaki menfi tespit davasında, davacının açıldığı tarihte mahkemece verilen tedbir kararı işleme konulmadan önce davalı tarafından davacının hakedişinden kesinti yapılması nedeniyle davacının istirdat talebi yönünden kesinti tarihinden faiz talep edilebileceğinden, mahkemece kesinti tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine karar verilmesi gerekeceğini»⁸³*

√ *«İstirdatına karar verilen alacakla ilgili olarak ödeme tarihlerinden itibaren faiz yürütülmesine karar verilmesi gerekeceğini»⁸⁴*

⁷⁷ Bknz: 19. HD. 19.09.2006 T. 4286/8533 (www.e-uyar.com)

⁷⁸ Bknz: 15. HD.15.12.1994 T. 2459/7585; 11. HD. 25.1.1990 T. 282/185 (www.e-uyar.com)

⁷⁹ KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 195 – MUŞUL, T. age. s: 405

⁸⁰ Bknz: 12. HD. 25.10.2000 T. 14801/15998 (www.e-uyar.com)

⁸¹ Bknz: 19. HD. 24.6.2014 T. 9118/11701; 06.7.2010 T. 5790/17969; 11.02.2010 T. 19264/2936; 11.02.2010 T. 19274/2953; 23.01.2006 T. 23345/152; 12. HD. 16.03.2010 T. 24238/6010 (www.e-uyar.com)

⁸² Bknz: 13. HD. 10.06.2014 T. 4761/18519 (www.e-uyar.com)

⁸³ Bknz: 13. HD. 04.06.2014 T. 28964/17595 (www.e-uyar.com)

⁸⁴ Bknz: 19. HD. 10.03.2014 T. 2934/4631 (www.e-uyar.com)

√ «Haksız olarak ödenen alacaklarda istek halinde haksız ödeme tarihinden itibaren faize hükmedilmesi zorunlu olduğunu»⁸⁵

√ «Ödeme yapıldıktan sonra ‘menfi tespit’ davası değil, ‘istirdat davası’ açılması gerekeceğini; istirdat davasında, tazminat konusunda yasal bir düzenlemeye yer verilmediğinden, mahkemece davalının kötüniyet tazminatı ile mahkumiyetine karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olacağını»⁸⁶

√ «Takip tarihi itibarıyla, davacının tazminatlar ve işlemiş faiz borcunun bulunduğu ve bu miktarın da davacı tarafından takipten sonra alacaklıya ödendiği; borcun yargılama sırasında ödenmiş olması sebebiyle, davanın istirdat davasına dönüşmüş olduğunu»⁸⁷

√ «Olayda uygulanması gereken 818 sayılı Borçlar Kanunu’nun 101/I. (yeni TBK. ’nun 117/I.) maddesi gereğince, asıl alacağa temerrüt faizi uygulanabilmesi için alacağın, istenebilir olması yeterli olmayıp; takip borçlusunun, alacaklı tarafından ‘borçlu temerrüdüne’ düşürülmesinin zorunlu olduğunu»⁸⁸

√ «Haksız olarak ödenen alacaklarda istek halinde haksız ödeme tarihinden itibaren faize hükmedilmesinin zorunlu olduğunu»⁸⁹

√ «İcra takibinde açıkça itirazdan ya da şikayetten vazgeçilmek-sizin, borcun cebri icra tehdidi altında ödenmesinin şikayeti ve itirazı konusuz kılmayacağı; her dava ve şikayetin, davanın açıldığı (şikayetin yapıldığı) tarihteki koşullara göre değerlendirileceğini»⁹⁰

√ «Davalı taraf tacir olup dava konusu alacak ticari işletmesi ile ilgili olduğundan davalının, alacağını avans faizi ile tahsilini isteyebileceğini»⁹¹

√ «İcra mahkemesince, sadece şikayet tarihinden sonra yapılan ve henüz icra müdürlüğüne alacaklıya ödenmemiş -dosyada mevcut olan- emekli maaşına ilişkin kesintilerin iadesine karar verilebileceği, alacaklıya ödenen kesintilerin geri alınması isteminin ise, genel mahkemedede açılacak istirdat davasının konusunu oluşturduğunu»⁹²

⁸⁵ Bknz: 3. HD. 03.10.2013 T. 10731/13808 (www.e-uyar.com)

⁸⁶ Bknz: 19. HD. 26.2.2013 T. 804/3598 (www.e-uyar.com)

⁸⁷ Bknz: 2. HD. 26.11.2013 T. 2882/27576 (www.e-uyar.com)

⁸⁸ Bknz: 15. HD. 09.10.2013 T. 6522/5531 (www.e-uyar.com)

⁸⁹ Bknz: 3. HD. 03.10.2013 T. 10731/13808 (www.e-uyar.com)

⁹⁰ Bknz: 8. HD. 30.09.2013 T. 6959/13683 (www.e-uyar.com)

⁹¹ Bknz: 13. HD. 18.09.2013 T. 12334/22006 (www.e-uyar.com)

⁹² Bknz: 12. HD. 15.01.2013 T. 32069/425 (www.e-uyar.com)

√ «Açılmış olan menfi tespit davası devam ederken borçlu tarafindan takip konusu borca mahsuben ödeme yapılmış olması halinde mahkemece -İİK. 72/VI uyarınca ödenen miktar yönünden istirdada (paranın geri alınmasına) karar verilmesi gerekeceğini»⁹³

√ «Davacının davalılara borçlu olmadığı, bu nedenle İİK 89. maddesi gereği 3. kişiye ödediği parayı geri isteyebileceğinden davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»⁹⁴

√ «Police üzerinde muhatap davacıya ait kabul şerhinin bulunmadığı, TK'nun 610. (yeni TTK. 'nun 698.) maddesine göre, muhatabın ancak poliçeyi kabul ettiği takdirde poliçe bedelini ödeme taahhüdü altına gireceği, kabule arzı zorunlu olmayan poliçe için lehdar tarafindan gönderilen ödememe protestosunun, hamile, muhatap dışındaki poliçede imzası bulunan keşideci, ciranta ve aval verenlere karşı müracaat hakkı sağlayacağını, bu nedenle keşideci davalının poliçeye dayanarak, poliçeyi kabul etmeyen davacıdan poliçe bedelini talep etme hakkının bulmadığından, ödeme tarihinden itibaren işleyecek avans faiziyle birlikte davacı yararına davalıdan istirdadına karar verilmesi gerekeceğini»⁹⁵

√ «İİK.nun 72/6. maddesi gereğince istirdat davasına dönüşmüş olan davada alacak miktarı ödenmiş olan veya icra veznesine yatırılmış olan asıl alacak, faiz, icra harç ve giderleri toplamından ibaret olacağını»⁹⁶

√ «Davacının çeklerin bedelsiz kaldığı yolundaki iddiasını kanıtlamış olmasına, davacının bu def'i alacağın temliki hükümlerine göre factoring şirketine karşıda ileri sürülebilecek olmasına göre davanın kabulüne, davacının çeklerle borçlu olmadığına tespitine, ödeme yapıldığından iki çek bedelinin istirdadına karar verilmesi gerekeceğini»⁹⁷

√ «Menfi tespit davası devam ederken ödeme yapıldığından İİK. 72. maddesine göre davanın istirdata dönüşmesine göre, davacının ödediği tutarın son ödeme tarihi olan 30.12.2009 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi gerekeceğini»⁹⁸

⁹³ Bknz: 19. HD. 08.11.2012 T. 10340/16287 (www.e-uyar.com)

⁹⁴ Bknz: 19. HD. 04.06.2012 T. 1829/9357 (www.e-uyar.com)

⁹⁵ Bknz: 19. HD. 21.05.2012 T. 1422/8571 (www.e-uyar.com)

⁹⁶ Bknz: 19. HD. 15.05.2012 T. 4694/8034 (www.e-uyar.com)

⁹⁷ Bknz: 19. HD. 03.05.2012 T. 14829/7413 (www.e-uyar.com)

⁹⁸ Bknz: 19. HD. 02.05.2012 T. 15967/7367 (www.e-uyar.com)

√ «Abone olan davacının abone sözleşmesini iptal ettirmediği sürece kullanılan elektrik bedelinden sorumlu olduğu, kaçak elektrik kullanma fiili haksız fiil olup bedelin geç ödenmesinden dolayı sadece yasal faiz istenebileceği, ayrıca gecikme cezası ve bunun KDV'sinin talep edilemeyeceği gerekçeleriyle davanın kısmen kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»⁹⁹

√ «Süresinde muhatap bankaya ibraz edilmeyen çeke dayanarak davalı hamilin kambiyo hukukundan kaynaklanan haklarını kullanamayacağını, bu durumda davalının çek tazminatı ve reeskont faizi talep hakkı bulunmadığından davanın kabulüne, dava tarihi itibarıyla davacının takip dosyasında davalıya fazladan ödediği 9.958,03 TL.'nin davalıdan istirdatı ile davacıya verilmesine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰⁰

√ «İstirdadına karar verilen miktarın hesaplanmasında maddi hata yapılmıştır. Anılan bu hata usuli kazanılmış hakkın istisnalarından olup yapılan yanlışlık yeniden yargılmayı gerektirmediğinden hükmün HUMK'nun 438/7. maddesi uyarınca düzeltilerek onanmasının uygun görüleceğini»¹⁰¹

√ «Davacının icra baskısı altında 69.462,59 TL. ödemek durumunda kaldığı, taleple bağlı kalınması gerektiği gerekçesiyle davanın kabulüne, davacının davalıya 69.000 TL borçlu olmadığının tespitine icra dosyasına ödenen bu tutarın 15.10.2009 tarihinden itibaren ticari faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰²

√ «Görülmekte olan istirdat davasının, daha önce açılan ve kesinleşen menfi tespit davasının devamı niteliğinde olduğu, davacının talebinde haklı olduğundan davanın kabulüne, davalıya ödenen 7.275.42 TL'nin ödeme tarihlerinden itibaren değişen oranlar uygulanmak suretiyle yürütülecek avans faizi ile birlikte davalıdan alınarak, davacıya ödenmesine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰³

√ «Borçlu olmadığı tespit edilen davacının yapmış olduğu ödemelerin sebepsiz zenginleşme hükümleri doğrultusunda davacıya ia-

⁹⁹ Bknz: 19. HD. 18.04.2012 T. 16340/6626 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁰ Bknz: 19. HD. 18.04.2012 T. 435/6592 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹ Bknz: 19. HD. 09.04.2012 T. 2921/5847 (www.e-uyar.com)

¹⁰² Bknz: 19. HD. 29.03.2012 T. 13397/5323 (www.e-uyar.com)

¹⁰³ Bknz: 19. HD. 15.03.2012 T. 13327/4232 (www.e-uyar.com)

desinin gerekeceğini, ödenen meblağın faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine karar verileceğini»¹⁰⁴

√ «*Şikayet konusu takibe konu senetten dolayı tahsilatı yapılan borcun olmadığına menfi tespit davasında tespit edilmesi üzerine iadesi istenen paraya temerrüt faizinin ödeme tarihinden itibaren işletilmesine ilişkin icra dairesi işleminin düzeltilmesi davasında, menfi tespit davası sonucunda takibe konu senetten dolayı borcun tahsil edilen kadar olmadığı tespit edildiğine göre, borçlulara icra dosyasına yatırdığı meblağı herhangi bir hükme hacet kalmadan aynı takip dosyası üzerinden alacaklıdan talep etmelerinde bir usulsüzlük bulunmayacağı, ancak iade borçlusunun (alacaklı) muhtıra tebliğ edilip temerrüde düşürülmeden faizden sorumlu tutulamayacağını, böyle bir davada mahkemece şikayetin kısmen kabulü ile muhtıra talep elden faiz alacağı kısmı yönünden iptalinin gerekeceğini»¹⁰⁵*

√ «*‘Davaya konu bono üzerindeki imzanın murise ait olmadığı’ yapılan bilirkişi incelemesi, dinlenen tanık beyanlarına göre saptandığından, bononun ve takibin iptaline, ödenen meblağın tahsil tarihinden itibaren işleyecek reeskont faizi ile davalılardan alınıp davacıya verilmesine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰⁶*

√ «*Davaya konu senetlerdeki imzaların ‘davacı şirket temsilcisinin elinin ürünü olmadığına’ ilişkin bilirkişi kurulu raporuna göre, davacı tarafından takip sırasında ödenen meblağın ödeme tarihinden işleyecek yasal faizi ile istirdadına karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰⁷*

√ «*Toplanan delillere ve bilirkişi raporuna göre senedin tanzim tarihi itibarıyla davalının yönetim kurulu üyesi olduğu, defterlerin tutulmasından da sorumlu olması dolayısıyla kapanış tasdiki olmayan kooperatif defter ve kayıtlarının davalı aleyhine delil sayılacağı, davalılar arasında baba- oğul ilişkisi bulunmakla, hamil olan davalı babanın bonoyu kötüniyetle iktisap ettiğinin de fiili karine uyarınca kanıtlanması sebebiyle “davanın kısmen kabulü ile icra tehdidi altında ödenen meblağın ödeme tarihinden itibaren yasal faiziyle istirdadına, İİK.72/5. maddesi uyarınca tazminata hükmedilmesine” dair kararda isabetsizlik bulunmadığını»¹⁰⁸*

¹⁰⁴ Bknz: 19. HD. 28.02.2012 T. 7022/2985 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁵ Bknz: 12. HD. 21.03.2011 T. 4236/3985 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶ Bknz: 19. HD. 15.12.2010 T. 6995/14394 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷ Bknz: 19. HD. 09.12.2010 T. 649/14089 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁸ Bknz: 19. HD. 12.07.2010 T. 12586/8774 (www.e-uyar.com)

√ «Borçlu olunmayan fatura bedelinin davanın devamı sırasında tahsil edilmesi halinde, tahsil tarihinden itibaren hesaplanacak faizi ile birlikte istirdadına karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰⁹

√ «Menfi tespit davasında “davacının borçlu olmadığına tespiti” yönünde bir karar verilmiş olduğu halde, dava sırasında ödemek zorunda kalınan borcun istirdadı yönünden hüküm kurulmadığından, davacının borçlu olmadığı saptanan, ancak ödemek zorunda kaldığı bedelleri faizleri ile birlikte davalıdan talep etmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığını»¹¹⁰

√ «İİK. ’nun 72/VII maddesi uyarınca açılan (geri alma) davasında -kanunda ayrıca tazminat öngörülmemiş olduğundan- mahkemece tazminata hükmedilemeyeceğini»¹¹¹

√ «İİK’nun 72. maddesine dayalı menfi tespit davasında, yargılama sırasında dava konusu çek bedeli ödendiğinden dava İİK’nun 72/6. maddesi uyarınca kendiliğinden istirdat davasına dönüşeceğinden, davacının ödenen bedelin istirdadını ve ödeme tarihinden itibaren de faiz hükmedilmesini isteyebileceğini»¹¹²

belirtmiştir.

(8) Geri alma davası ile, «alacaklıya ödenen asıl borç» + «alacaklıya ödenen faiz»¹¹³ + «icra harç ve giderleri»¹¹⁴ + «paranın alacaklıya ödendiği tarihten itibaren faiz»’lerin davalıdan geri alınması (tahsili) istenir.

Bu dava, bir yıllık süre içinde açılmalıdır. Bu süre geçtikten sonra açılan davanın «reddine» karar verilir.¹¹⁵ Bu nedenle, davanın süresinde açılıp açılmadığı, mahkemece doğrudan doğruya araştırılır. Bu sürenin «hak düşürücü süre» olduğu konusunda -gerek **doktrinde**¹¹⁶ ve gerekse **Yargıtay içtihatlarında**¹¹⁷ - görüş birliği vardır.

¹⁰⁹ Bknz: 19. HD. 04.03.2010 T. 5118/2301 (www.e-uyar.com)

¹¹⁰ Bknz: 19. HD. 27.01.2009 T. 4619/456 (www.e-uyar.com)

¹¹¹ Bknz: 19. HD. 25.09.2008 T. 5099/8829 (www.e-uyar.com)

¹¹² Bknz: 19. HD. 26.12.2005 T. 285/13032 (www.e-uyar.com)

¹¹³ Bknz: 11. HD. 4.5.1988 T. 8026/3006 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴ Bknz: 11. HD. 4.5.1988 T. 8026/3006 (www.e-uyar.com)

¹¹⁵ Bknz: 19. HD. 26.5.2012 T. 969/6908; 25.2.2010 T. 4835/1985; 22.2.2010 T. 4064/1778; HGK. 11.4.2007 T. 3-164/204 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶ KURU, B. a.g.e. C:I, s:577 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:253 – POSTACIOĞLU, İ. a.g.e. s:248 – ÜSTÜNDAĞ, S. a.g.e. s:171 – MUŞUL, T. age. s: 405; 418 – KARSLI, A. age. s: 396

¹¹⁷ Bknz: 19. HD. 26.5.2014 T. 5216/9804; 27.06.2013 T. 7811/12049; 13. HD. 10.6.2013 T. 5507/3729; HGK. 28.3.2007 T. 3-186/171; 19. HD. 23.05.2012 T.

Süre, «borcun tamamen ödenmesi» tarihinden itibaren işlemeye başlar.¹¹⁸ Eğer borç takside bağlanmışsa, borcun *son taksitinin* ödenmesinden sonra geri alma davası açılabilir.^{119 120}

Yüksek mahkeme;

√ «İstirdat davalarında hak düşürücü sürenin talep edilen paranın tamamının ödenmesi tarihinden itibaren başlayacağını»¹²¹

√ «İstirdat davasının, borç olmayan paranın tamamen ödendiği tarihten itibaren 1 yıllık hak düşürücü süre içinde açılması gerekeceğini»¹²²

belirtmiştir...

Borç ya doğrudan doğruya borçlu tarafından *alacaklıya* ödenmiş, yahut *icra dairesinin hesabına* yatırılmış ya da *haczedilen malların paraya çevrilmesi (satışı) sonucu icra dairesinin banka hesabına* girmiştir. «Bir yıllık dava açma süresi», bu tarihlerden itibaren başlar...¹²³ Paranın «daire tarafından alacaklıya ödenme ânı» (yani; *icra dairesinin banka hesabından, alacaklının banka hesabına aktarılma tarihi*) sürenin başlangıcı için önemli değildir.^{124 125}

Yüksek mahkeme «İİK.'nın 72/7. maddesi uyarınca istirdat davaları ödeme tarihinden itibaren 1 yıl içinde açılacağı, asıl alacak yönünden uygulanması gereken sürenin asıl alacağın fer'i niteliğinde olan faiz alacağı yönünden de uygulanacağını»¹²⁶ belirtmiştir...

2434/8717; 26.4.2012 T. 15111/7013; 25.4.2012 T. 969/6908; 29.06.2006 T. 11719/7294; 24.5.2004 T. 3466/6064; 30.4.1997 T. 7512/4298 (www.e-uyar.com)

¹¹⁸ Bknz: 19. HD. 27.06.2013 T. 7811/12049; 15. HD. 10.6.2013 T. 5507/3729; 19. HD. 24.5.2004 T. 3466/6064; 30.4.1997 T. 7512/4298; 13.9.2012 T. 9163/12942 (www.e-uyar.com)

¹¹⁹ **POSTACIOĞLU, İ.** a.g.e s:248 – **KURU, B.** a.g.e. C:I, s:578 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:255 – **MUŞUL, T.** age. s: 421 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 396 – **POSTACIOĞLU, İ./ALTAY, S.** age. s: 347

¹²⁰ Bknz: HGK. 11.4.2007 T. 3-164/204; 11. HD. 12.3.2012 T. 2138/3667; 19. HD. 26.06.2008 T. 11563/7097; 12.10.1993 T. 5982/6491; İİD. 31.12.1963 T. 14102/14164 (www.e-uyar.com)

¹²¹ Bknz: 19. HD. 27.06.2013 T. 7811/12049 (www.e-uyar.com)

¹²² Bknz: 15. HD. 10.06.2013 T. 5507/3729 (www.e-uyar.com)

¹²³ **MUŞUL, T.** age. s: 419

¹²⁴ **KURU, B.** a.g.e. C:I, s:478 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:255 – **ANSAY, S.A.** Hukuk, İcra ve İflas Usulleri, 1960, s:23 – **MUŞUL, T.** age. s: 420 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 395 vd.

¹²⁵ Bknz: HGK. 11.4.2007 T. 3-164/204 (www.e-uyar.com)

¹²⁶ Bknz: 19. HD. 11.11.2013 T. 11852/17731 (www.e-uyar.com)

√ Geri alma davasının bağlı olduğu bir yıllık süreyi, dava açmaksızın geçiren borçlu, borçlu olmadığı halde ödediğini ileri sürdüğü parayı geri isteyebilmek için başka bir olanağa sahip midir? Doktrinde¹²⁷ ileri sürülen görüşe göre; borçlu, İİK. mad. 72'deki bir yıllık süreyi geçirdikten sonra -TBK. mad. 78 gereğince- «ödemeyi hata sonucu yaptığını» kanıtlayarak -iki yıllık süre içinde (TBK. mad. 82/1) «sebepsiz zenginleşme davası» açabilir. İİK. mad. 72'deki «geri alma davası», borçluyu, ödemenin hata sonucu olduğunu ispat külfetinden kurtaran -borçlu lehine- bir geri alma şekli olduğuna göre borçlu bundan isteği ile vazgeçebilmeli ve kendisi için daha ağır koşullar içeren Borçlar Kanununa dayanarak geri alma istemini ileri sürebilmelidir. **Yüksek mahkeme**¹²⁸ de bu görüştedir.

TBK. mad. 78 uyarınca açılacak olan sebepsiz zenginleşme davası, -İİK. mad. 72/VII gereğince açılan geri alma davasından farklı olarak- «ö d e m e t a r i h i»nden itibaren değil, -ödediğini (verdiğini) geri almaya (istemeye) hakkı olduğunu- «ö ğ r e n m e t a r i h i»nden itibaren -iki yıl içinde- açılabileceğinden¹²⁹ ayrıca bu sürenin geçip geçmediği mahkeme tarafından -süre, «zamanaşımı süresi» olduğu için- doğrudan doğruya araştırılmayacağından (TBK. mad. 82), «ödemenin yanılma (hata) sonucu olduğunu» ispat etmek koşulu ile, borçlu sebepsiz olarak zenginleşmiş olan alacaklı aleyhine, genel hüküm niteliğindeki TBK. 78'den de yararlanarak dava açabilir.¹³⁰

√ İİK. mad. 72/VII uyarınca, geri alma davası «borcun (daha doğrusu; borç olmayan paranın) tamamen ödenmesinden itibaren bir yıl içinde» açılabilirse de, **olumsuz tespit davası sırasında, davacı - borçlu mahkemeden «ihtiyati tedbir kararı» almadığı için t a m a m e n ö d e n m i ş o l a n b o r ç d a v a l ı - a l a c a k l ı y a ö d e n m i ş o l u r s a , a ç ı l m ı ş o l a n «olumsuz tespit davası»na, «geri alma davası» olarak devam edilir** yani bu durumda, «olumsuz tespit davası», k e n d i l i ğ i n d e n «geri alma davası »na dönüşür (İİK. mad. 72/VI)¹³¹

¹²⁷ POSTACIOĞLU, İ. a.g.e. s:251 – BERKİN, N. a.g.e. s:142 – Daha farklı gerekçelerle aynı görüşte: UMAR, B. a.g.m. s:673 – UMAR, B. Prof. Postacioğlu'nun İcra Hukuku Esasları Kitabının Tahlili (İHFM.1968,C:XXXIII, S:3-4, s:351) – ÖZ, M.T. a.g.e. s.96 – MUŞUL, T. age. s: 421 – PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M. age. s: 251

¹²⁸ Bknz: 11. HD. 9.3.1981 T. 935/958 (www.e-uyar.com)

¹²⁹ Bknz: 19. HD. 6.11.1995 T. 1752/9285 (www.e-uyar.com)

¹³⁰ Aksi görüş: KURU, B. a.g.e. C:I, s:579 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:259

¹³¹ Bknz: 19. HD. 27.5.2014 T. 6582/9883; 14.5.2014 T. 2359/9157; 5.5.2014 T. 5184/8663; 30.4.2014 T. 3733/8189; 21.4.2014 T. 3916/7755; 18.3.2014 T.

Yüksek mahkeme bu konuda;

√ «İİK'nun 72/7. maddesi uyarınca menfi tespit davası açıldıktan sonra borç ödenmiş olursa, mahkemece davaya ödenen miktar üzerinden resen istirdat davası olarak devam edileceğini– Davalı takip konusu bonoda lehtar olup bonodaki imzanın davacıya ait olup olmadığına bilebilecek durumda olması nedeniyle davacı lehine İİK'nun 72/5. maddesi uyarınca kötünîyet tazminatına hükmedilmesi gerekeceğini»¹³²

√ «Davalının haciz tutanağında ihtirazi kayıtla ödeme taahhüdünde bulunduğu, davadan sonra borcu aşan ödemeler olması halinde açılan menfi tespit davasının istirdata dönüşeceği»¹³³

√ «Menfi tespit davası sırasında borcun ödenmesi nedeniyle istirdat davasına dönüşen alacak için karar kesinleşmeden ihtiyati haciz talep edilemeyeceğini»¹³⁴

√ «İİK'nun 72/5. maddesi gereğince, menfi tespit davası kendiliğinden istirdat davasına dönüşeceği gibi, davacı 'haciz işlemi nedeniyle davacının maaşından kesilen paralar hakkında, davaya istirdat davası olarak devam edilmesi' talebinde de bulunduğu; takip nedeniyle davacının emekli maaşından kesinti yapıp yapılmadığı araştırılarak, ödeme yapılmışsa yapılan bu ödemenin istirdatına karar verilmesi gerekeceğini»¹³⁵

√ «Taraflar arasındaki menfi tespit davasında, yargılama sırasında borç ödenmiş olduğundan mahkemece borçlu olunmadığına karar verilen kısım yönünden İİK'nun 72. maddesi uyarınca davanın istirdata dönüştüğü ve bu kısım bakımından yapılan ödemenin istirdatına karar verilmesi gerekeceğini»¹³⁶

√ «Çekin davadan sonra davacı tarafça ödenmesi neticesinde açılmış olan menfi tespit davasının istirdat davasına dönüşeceği, davalı

2515/5283; 18.2.2014 T. 3698/4139; 10.2.2014 T. 225/2623; 5.3.2012 T. 9772/3430; HGK. 17.10.2012 T. 14-476/720; 19. HD. 24.1.2008 T. 6500/370; 3.12.2007 T. 10147/10874; 19.9.2006 T. 4286/8533; 4.11.1993 T. 6410/7248; 1.11.1993 T. 872/7111; 11. HD. 29.11.1982 T. 4890/5027; 11. HD. 20.9.1982 T. 3682/3549; 13. HD. 31.3.1986 T. 1473/1923; 11. HD. 21.10.1982 T. 4010/4055; 18.9.1990 T. 5585/5559 (www.e-uyar.com)

¹³² Bknz: 19. HD. 05.05.2014 T. 5184/8663 (www.e-uyar.com)

¹³³ Bknz: 19. HD. 21.04.2014 T. 3916/7755 (www.e-uyar.com)

¹³⁴ Bknz: 19. HD. 18.03.2014 T. 2515/5283 (www.e-uyar.com)

¹³⁵ Bknz: 13. HD. 18.02.2014 T. 3698/4139 (www.e-uyar.com)

¹³⁶ Bknz: 19.. HD. 10.02.2014 T. 225/2623 (www.e-uyar.com)

tarafın davacıya ödenen kısımlar hakkında ise istirdat davasının konusuz kalacağını»¹³⁷

√ «İİK. 'nun 72. maddesi uyarınca davacı lehine kesinleşen menfi tespit hükmünde, dava ödeme sebebiyle yasal olarak istirdat dönüş-
tüğü için istirdat hükm edilmesi gerekeceğini»¹³⁸

√ «İİK. 'nun 72. maddesi hükmü gereğince menfi tespit davasının devamı sırasında yapılan fazla ödeme varsa bu ödeme ile, menfi tespit davasının yasa gereği istirdat dönüştüğü, mahkemece fazla ödemenin istirdatına karar vermek suretiyle bir hüküm oluşturulması gerektiğini»¹³⁹

belirtmiştir.

Bu olasılıkta, olumsuz tespit davasının, geri alma davasına dönüşmesi, yasa gereği *kendiliğinden* gerçekleşir. Bunun sonucu olarak da;

a) Davacı - borçlunun ayrıca talepte bulunmasına gerek yoktur.¹⁴⁰
141

b) Borçlu, borcun ödenmesinden bir yıldan fazla bir zaman geçtikten sonra olumsuz tespit davasına, geri alma davası olarak devam edilmesini isterse, İİK. mad. 72/VII'deki bir yıllık süre uygulanmadan, mahkeme, olumsuz tespit davasına geri alma davası olarak devam eder.¹⁴²

c) Bu aşamada, davacı borçlunun ayrı bir geri alma davası açmakta *hukukî yararı* yoktur. Bu nedenle, ayrıca açılan geri alma davası, devam eden -ve geri alma davasına dönüşmüş olan- olumsuz tespit davası ile birleştirilir.^{143 144}

d) Mahkeme, olumsuz tespit davasının, geri alma davasına dönüşüğünü dikkate almadan, «borçlunun, borçlu olmadığının tespitine»

¹³⁷ Bknz: 19. HD. 05.12.2013 T. 14283/19487 (www.e-uyar.com)

¹³⁸ Bknz: 19. HD. 10.10.2013 T. 8574/15815 (www.e-uyar.com)

¹³⁹ Bknz: 19. HD. 08.07.2013 T. 6509/12439 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁰ KURU, B. a.g.e. C.I, s:558 – KURU, B. Menfi Tespit Davasının İstirdat Davasına Dönüşmesi (Yasa D. 1987/3 s:334) – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:187 – MUŞUL, T. age. s: 401

¹⁴¹ Bknz: HGK. 2.4.1980 T. 11-175/1458 (www.e-uyar.com)

¹⁴² KURU, B. a.g.e. C:I, s:558 – KURU, B. a.g.m. s:336 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:190

¹⁴³ KURU, B. a.g.e. C:I, s:559 – KURU, B. a.g.m. s:336 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:190 – MUŞUL, T. age. s: 401

¹⁴⁴ Bknz: 11. HD. 14.2.1977 T. 380/609; HGK. 2.4.1980 T. 11-175/1458 (www.e-uyar.com)

karar vermişse, borçlunun ayrıca geri alma davası açmasına gerek kalmadan, kesinleşen olumsuz tespit ilâmına göre -İİK. mad. 72/V.C.2 uyarınca- icra eski haline iade edilir.¹⁴⁵

e) Olumsuz tespit davasının -İİK. mad. 72/II uyarınca- geri alma davasına dönüşmesi halinde, davacı lehine tazminatı öngören İİK. mad. 72/V, c: 3, bu halde de uygulanacak mıdır? **Doktrinde**¹⁴⁶ bu soruya olumlu cevap verilirken, geri alma davasına dönüşen olumsuz tespit davasının alacaklı lehine sonuçlanması halinde ise, «ihtiyati tedbir yüzünden alacaklının alacağına geç kavuşması söz konusu olmadığından» alacaklı lehine tazminatı öngören İİK. mad. 72/IV, c: 3, 4'ün uygulanması söz konusu olmaz...

✓ **Olumsuz tespit davası sırasında, davacı-borçlu mahkemeden «ihtiyati tedbir kararı» almadığı için, dava devam ederken davacı-borçlunun icra dosyasına k ı s m e n yatırdığı para davalı-alacaklıya ödenmiş ise, takip konusu alacağın cebri icra tehdidi altında alacaklıya ödenmiş olan kısmı bakımından olumsuz tespit davası, geri alma davasına dönüşür, alacağın ödenmemiş kısmı için ise davaya olumsuz tespit davası olarak devam edilir.**¹⁴⁷

Yargılama sonunda; davacıyı haklı bulan mahkemenin «yapılan kısmi ödemelerin alacaklıdan geri alınmasına, borcun ödenmemiş olan kısmından dolayı da davacının borçlu olmadığıнын tespitine» ş e k l i n d e karar vermesi gerekir.¹⁴⁸

¹⁴⁵ KURU, B. a.g.e. C:I, s:560 KURU, B. a.g.m. s:337– KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s:192

¹⁴⁶ KURU, B. age. c: 1, s: 560 vd. – KARSILI, A. age. s: 398

¹⁴⁷ POSTACIOĞLU, İ. age. s: 271 vd. – KURU, B. age. C: 1, s: 560 – MUŞUL, T. age. s: 403

¹⁴⁸ Bknz: HGK. 17.10.2012 T. 14-476/720; 15. HD. 13.7.2010 T. 1924/4049 (www.e-uyar.com)

Av. TALİH UYAR'IN MAKALE ve İNCELEME YAZILARI

- 1- Disiplin Mahkemelerinin Tutuklama (Tevkif) Yetkisi Var Mıdır? (As. Ad. D. 1970/54, 55, 56; Ad. D. 1970/8, s:547-552)
- 2- Mahkemelerce «Karşı Tarafa Yüklenecek Avukatlık Ücreti»nin Uygulamada Yarattığı Tereddüt ve Problemler (ABD. 1970/2, s:270/273)
- 3- Paylı Gayrimenkule Bir Paydaş Tarafından Yapılan Faydalı Giderlerin Uygulamada Yarattığı İhtilaflar (ABD. 1970/4, s:544-550)
- 4- Uygulamada İhmal Edilen Bir Hüküm: Trafik Kanunu mad. 50 ve Düşündürdükleri (Ad. D. 1970/5, s:304-311)
- 5- Trafik Sicilinin Aksayan Yönleri (İBD. 1970/5-6, s:355-362)
- 6- Yargıtay İcra ve İflas Dairesinin İki Kararının Düşündürdükleri (Ad. D. 1970/7, s:469-477)
- 7- Emre Muharrer Senetlerde İhtiyari Kayıtlar (ABD. 1971/1, s:29-39)
- 8- Tebligat Kanununun Uygulamada Tereddüt Konusu Olan Bir Hükümü (7201 s. Tebligat K. mad. 35) (Ad. D. 1971/2, s:110-116)
- 9- Müruruzamana Uğrayan Kambiyo Senetlerinin Akıbeti (İBD. 1971/1-2, s:12-30)
- 10- Temerrüt Faizinin İcra Hukukunda Yarattığı İhtilaflar (ABD. 1971/2, s:222-229)
- 11- Uygulamada Tereddüt ve İhtilaf Konusu Olan Üç Müessese; Mirasla Tenkis, İptâl ve İade (ABD. 1971/3, s:406-419)
- 12- 1136 sayılı Avukatlık Kanunu Karşısında Avukatlık Ücreti (İBD. 1971/5-6, s:411-439)
- 13- Avukatlık Ücreti (Hukuk Adamları Kulübünün 29.9.1970 tarihli seminer çalışması; H.A.K. yayınları N:3)
- 14- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 10. Maddesi üzerinde Bir İnceleme (ABD. 1971/6, s:837-844; Ad. D. 1972/2, s:145-155)
- 15- İcra ve İflas Hukukumuzun Tarihçesi (Ad. D. 1972/1, s:72/78)

- 16- İcra ve İflas Hukukunda Şikayet (İİK. mad. 16) (ABD. 1972/1, s:29-36)
- 17- Takip Hukukunda İcranın Geri Bırakılması (İİK. Mad. 33) (ABD. 1972/2, s:242-248)
- 18- İcra Hukukunda Takibe İtiraz (İİK. mad. 62) (ABD. 1972/4, s:578-587)
- 19- İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (İİK. mad. 50) (İBD. 1972/5-6; s:429-438)
- 20- İcra Memur ve Müstahdemlerinin Hukuki Sorumluluğu (İİK. mad. 5) (Ad. D. 1972/10, s:710-716)
- 21- İcra ve İflas Kanunun 69. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Borçtan Kurtulma Davası) (İBD. 1973/3-4, s:348-356)
- 22- Hacze Adi İştirak (İİK. mad. 100) (ABD. 1973/4, s:691-700)
- 23- Hacze İmtiyazlı İştirak (Takipsiz Katılma) (İİK. mad. 101) (Ad. D. 1973/8, s:640-645)
- 24- Haczi Caiz Olmayan Mallar ve Haklar (Dr. A.Recai Seçkin'e Armağan 1974, s:551- 586)
- 25- İcra Hukukunda İtirazın Muvakkaten Kaldırılması (İİK. mad. 68/a) (ABD 1974/4, s:689-693)
- 26- İcra Hukukunda Menfi Tespit ve İstirdat Davası (İİK. mad. 72) (ABD 1974/5, s:901-909)
- 27- Tetkik Merciiinin Hukuk Kararlarına Karşı Yargıtay Yolu (İİK. mad. 363) (ABD. 1974/6, s:1115-1119)
- 28- Adi ve Rehinli Alacakların Sırası (İİK. mad. 206) (İBD. 1974/1-2, s:24-30)
- 29- İcra Suçlarında Şikayet, Dava ve Ceza Zamanaşımı Süresi (İİK. mad. 347) (ABD, 1975/4, s:494-499)
- 30- İcra Hukukunda İhalenin Neticesi ve Feshi (İİK. mad. 134) (ABD. 1975/6, s:797-867)
- 31- İcra Hukukunda İstihkak İddiaları (İİK. mad. 96) (ABD. 1976/1, s:40-48)
- 32- Taksiratlı ve Hileli İflas Suçu (Ad. D. 1976/1-2, s:146-153)
- 33- Takip Hukukunda Ödeme Şartını İhlal Suçu (İİK. mad. 340) (ABD. 1976/3, s:384-390)

- 34- İhale Bedelinin Ödenmemesi Sebebiyle İhalenin Feshi (İİK. mad. 133) (İBD. 1976/1-4, s:156-162)
- 35- Borçlunun, Üçüncü Şahıslarda Bulunan Alacakları ve Menkul Malların Haczi (İİK. mad. 89) (ABD. 1976/6, s:1003-1020; İBD. 1977/10-11-23, s:37-50)
- 36- İcra Hukukunda Mal Beyanında Bulunmama Suçu (İİK. mad. 337) (ABD. 1977/4, s:649-652)
- 37- İcra İflas Dairelerinin Teftişi (İİK. mad. 13) (Prof. Osman Berki'ye Armağan, 1977, s:907-912)
- 38- İcra ve İflas Kanununun 94. maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Prof. Osman Berki'ye Armağan, 1977, s:913-919)
- 39- Paraların Paylaştırılması Zamanı, Masraflar ve Vekalet Ücreti (İİK. mad. 138) (Yasa D. 1978/2, s:257-260)
- 40- Paraya Çevrilmesi Özel Bir Usulü Gerektiren Mal ve Haklar (İİK. mad. 121) (ABD. 1978/3, s:431-435)
- 41- İcra ve İflas Kanununun 8. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Adana Bar. D. 1978/3, s:117-120)
- 42- Ticaret Şirketleri ile Kooperatiflerde ve Adi Şirketlerde, Şirketten ve Ortaktan Alaaklı Olan Üçüncü Şahısların, Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (ABD. 1978/5, s: 774-800)
- 43- Haciz Tutanağı (İİK. mad. 102) (Bursa Bar. D. 1978/6, s:4-6)
- 44- İcra ve İflas Hukukunda Harçlar (Bursa Bar. D. 1979/7, s:4-6)
- 45- Kollektif ve Komandit Şirketlerde, Şirketten ve Ortaktan Alacaklı Olan Üçüncü Şahısların, Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (İBD. 1979/1-2-3, s:74-93)
- 46- Anonim ve Limited Şirketlerde, Şirketten ve Ortaktan Alacaklı Olan Üçüncü Şahısların, Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (Yasa D. 1979/3, s:358-363)
- 47- Takip Hukukunda, İhale Bedelini Ödememek Suretiyle İhalenin Feshine Sebep Olan Alıcının Hukuki Sorumluluğu (ABD. 1979/4, s:15-42)
- 48- İcra ve İflas Yasası Değişikliği Hakkında Düşünceler (İBD. 1979/4-5-6, s:272-313; Yasa D. 1979/7, s:979-1012)

- 49- İcra Tetkik Merciiinin Görev Alanı (İİK. mad. 4) (ABD. 1979/5, s:36-45)
- 50- İcra Tetkik Merciiinin Görev Alanı (İçtihat Derlemesi) (İKİD. S:1979/225, s:7141-7150)
- 51- İcra Takibinin İptali ve Taliki (İİK. mad. 71) (Bursa Bar. D. 1979/9, s:12-14)
- 52- İcra ve İflas Yasasının 118. maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Yasa D. 1980/2, s:194-199)
- 53- Tetkik Merciiinde Yargılama Usulü (İİK. mad. 18) (Yar. D. 1980/3, s:339-359)
- 54- Takip Hukukunda Tebligat (ABD. 1980/4, s:438-452)
- 55- Para ve Teminat Verilmesine İlişkin İlamların İcrası (İİK. mad. 32) (Yasa D. 1980/4 s:496-507)
- 56- Takip Hukukunda Alacaklının «Banka İskonto Haddi» ne Göre Faiz İsteme Hakkı (ABD. 1980/5, s:571-582)
- 57- İhtiyati Haczi Tamamlayan Merasim (Bursa Bar. D. 1980/10, s:6-8)
- 58- Gecikmiş İtiraz (İİK. mad. 65 Üzerine Bir İnceleme) (Bursa Bar. D. 1980/11, s:6/7)
- 59- Kooperatiflerde ve Adi Şirketlerde, Alacaklı Üçüncü Şahısların, Kooperatif, Adi Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (Yasa D. 1980/8, s:1085-1091)
- 60- İcra Tutanakları (TNB. D. 1980, S:27, s:30-33)
- 61- İcra Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması (İBD. 1981/3, s:139-150)
- 62- Yargıtay Bozmasından Sonra İcra Takibinin Durumu (Bursa Bar. D. 1981/12, s:6-7)
- 63- İcra Takip İşleminde Bulunma Yasağı (İİK. mad. 51) (TNB. Huk. D. 1981, S:29, s:18-20)
- 64- Takip Hukukunda «Para ve Teminat Verilmesi Hakkındaki İlamlara İlişkin İcranın Geri Bırakılması» (İİK. mad. 33) (İBD. 1981/4, s:204-215)

- 65- Takip Konusu İlamın Yargıtayca Bozulması Üzerine İcra Dairesince Yapılacak İşlem (İcranın Durdurulması-İcranın İadesi) (ABD. 1981/1. s:33-40)
- 66- Kısmen Haczedilebilen Şeyler (İİK. mad. 83) (TNB. Huk. D. 1981, S:30, s:36-38)
- 67- Takip Hukukunda Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları (İİK. mad. 72) (Yarg. D. 1981/3, s:359-385)
- 68- İcra ve İflas Dairelerinin Faaliyetlerinden Doğan Hukuki Sorumluluk (İİK. mad. 5, 6, 7) (TNB. Huk. D. 1981, S:31, s:13-24)
- 69- Menkul Teslimine İlişkin İlamların Uygulanması (İİK. mad. 24) (Balıkesir Bar. D. 1981/7, s:35-38)
- 70- Takip Hukukunda Süreler (ABD. 1981/3, s:367-373)
- 71- İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesini Belirleyen Kurallar (İİK. mad. 50) (ABD. 1981/4, s:672-684)
- 72- Hacze Takipsiz (Ayrıcalıklı) Katılma (İİK. mad. 101) (Manisa Bar. D. 1981; S:1, s:3-10)
- 73- Taşınmazla İlgili İhalenin Sonuçları ve İhalenin Bozulması (İİK. mad. 134) (Yasa D. 1981/12, s:1549-1563)
- 74- Çocuk Teslimine ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası (İİK. mad. 25, 25a) (Manisa Bar. D. 1982, S:2, s:7-9) (TNB. Huk. D. 1982, S:34, s:20-22)
- 75- Takip Hukukunda Şikayet (İİK. mad. 16) (Yarg. D. 1982/3, s:440-465)
- 76- Takip Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması (TNB. Huk. D. 1982, S:36, s:12-19)
- 77- İflas Hukukunda Konkordato (Bursa Bar. D. 1982, S:15, s:17-19)
- 78- İhalenin Bozulmasında Usul Kuralları (Bursa Bar. D. 1982, S:16, s:6-7)
- 79- Kambiyo Senetlerine İlişkin Suçlar (Ceza Hukukunda Kambiyo Senetleri) (ABD. 1982/4, s:108-133)
- 80- Karşılıksız Çek (Manisa Bar. D. 1982, S.4, s:12-21)
- 81- Takip Hukukunda İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması (İİK. mad. 68) (ABD. 1982/5, s:9-30; Yarg. D. 1983/1-2, s:137-159)

- 82- İcra Hukukunda Takip Talebinin İçeriği (ABD. 1982/6, s:64-112)
- 83- Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Kıymetli Evraka Bağlanmamış Olan Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi (İİK. mad. 89) (Dokuz Eylül Üniv. Huk. Fak. D. Yıl:2, S:2, s:205-227 «Prof. M. Alam Armağanı», 1983)
- 84- Kambiyo Senedinde Sahtekarlık Yapılması - Açığa Atılan İmzanın Kötüye Kullanılması (Manisa Bar. D. 1983, S:5, s:15-20)
- 85- Kambiyo Senetlerine Mahsus Takiplerde Borca İtiraz (Bursa Bar. D. 1983, S.17, s:8-13)
- 86- Taşınmazların Boşaltılması ve Teslimine İlişkin İlamların Uygulanması (İİK. mad. 26-27) (İzmir Bar. D. 1983/3, s:12-20)
- 87- İlamlı Takiplerin, Yargıtay'dan Alınacak «Yürütmenin Durdurulması» (Tehiri İcra Kararı) ile Durdurulması (İİK. mad. 36), (ABD. 1983-3/4, s:60-69)
- 88- Telefon ve Telekslerin İntifa Haklarının Haczinde, Konuşmaya ve Yazışmaya Kapatma ile İlgili İki Yargıtay Kararı ve Karar Tahlili (İBD. 1983/7-8-9, s:379-382)
- 89- İpoteğin İlamsız Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesi (İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile İlamsız Takip) (İBD. 1984/1-2-3, s:43-68)
- 90- İcra Takiplerinde «Banka İskonto Haddine Göre» Faiz İstenebilir Mi? (Manisa Bar. D. 1984, S:9, s:13-17)
- 91- İcra Hukukunda Yasa Yararına Temyiz ve Yargılamanın Yenilenmesi (Manisa Bar. D. 1984, S.10, s:2-4)
- 92- Rehinli Alacaklının «Rehinin Paraya Çevrilmesi» Yoluyla Takip Yapma Zorunluluğu (İİK. mad. 45) (Balıkesir Bar. D. 1984, S:18, s:16-20)
- 93- Kambiyo Senetlerine İlişkin Suçların İcra Takibine Etkisi (Manisa Bar. D. 1984, S:11, s:2-7)
- 94- İcra ve İflas Yasasında Düzenlenen İptal Davalarının Hukuki Niteliği ve Konusu (İBD. 1984/9-10-11, s:754-788)
- 95- Kambiyo Senetlerinde İmza İnkarı (Mali Sorunlara Çözüm D. 1985/Ocak, s:66-71)

- 96- Taşınır Rehinin İlamlı Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesi (Yasa D. 1985/2, s:173-177)
- 97- Karşılıksız Çek (Çözüm D. 1985/Şubat, s:84-88)
- 98- Kollektif Şirketlerde Şirket Hisselinin Haczi (Çözüm D. 1985/Mayıs, s:74-82)
- 99- Komandit Şirketlerde Şirket Hisselinin Haczi (Çözüm D. 1985/Haziran, s:81-84)
- 100- HUMK'na Göre İspat İçin «Yazılı Belge Gereken Durumlarda» Tanık İfadesine Dayanılarak Ceza Mahkemesince Mahkumiyet Kararı Verilebilir Mi? (Bursa Bar. D. 1985/Haziran, s: 9-14)
- 101- Takip Hukukunda İtirazın İptali Davası (Yarg. D. 1985/3, s:265-281)
- 102- Hacizden Doğan İstihkak İddiaları (İBD. 1985-7-8-9, s:560-594)
- 103- İcra Hukukunda Geri Alma (İstirdat) Davaları (Yasa D. 1985/7, s:942-948)
- 104- Anonim Şirketlerde Şirket Hisselinin Haczi (Çözüm D. 1985/Temmuz, s:54-56)
- 105- Limited Şirketlerde Şirket Hisselinin Haczi (Çözüm D. 1985/Ağustos, s:76-77)
- 106- Kooperatiflerde Hisselerin Haczi (Çözüm D. 1985/Eylül, s:76-79)
- 107- Adi Şirketlerde Hisselerin Haczi (Çözüm D. 1985/Ekim, s:48-49)
- 108- Ödenmiş Senedin Kullanılması, Senet Gasbı, Korkutarak Faydalanma (Manisa Bar. D. 1985, S:7, s:3-5)
- 109- İcra ve İflas Hukukunda İptal Davalarında Yargılama (Yarg. D. 1986/1-2, s:130-147)
- 110- İcra İnkâr Tazminatı (Bursa Bar. D. 1986/Şubat, s:2-4)
- 111- Kira Süresinin Sona Ermesi Nedeniyle Tahliye Takibine Konu Olabilecek Taşınmazlar (Manisa Bar. D. 1986/19, s:2-7)
- 112- Taşınır Mallara İlişkin İhale Bedelinin Ödenmesi (Çözüm D. 1986/Nisan, s:58-61)

- 113- Taşınır Rehninin İlamsız Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesi (Çözüm D. 1986/Mayıs, s:45-53) (Tür. Not. Bir. Hukuk Dergisi, 1988, S:59, s:15-21)
- 114- Takip Hukukunda Temerrüt Faizi (Bursa Bar. D. 1986/Temmuz, s:7-11)
- 115- Taşınmazların İlamsız İcra Yolu ile Tahliyesinde «Kira Borcunun Ödenmesi» (İBD. 1986/7-8-9, s:444-457)
- 116- Hükümün Temyiz Edilmiş Olması Nedeni ile Yargıtay'dan Alınacak «Yürütmenin Durdurulması» (Tehiri İcra) Kararı ile Takibin Durdurulması (Çözüm D. 1986/Ekim-Kasım, s:87-92) (Antalya Bar. D. 1991/8, s:33-38)
- 117- İcra ve İflas Kanunu Değişikliği Hakkında Düşünceler (İBD. 1986/10-11, 12, s:793-818)
- 118- İhale ile Satılan Taşınmazların Tahliyesi (İBD 1986/10-11-12, s:667-678)
- 119- Hacizden Doğan İstihkak Davalarında Yargılama (Prof. Dr. E. Hirsch'in Hatırasına Armağan, 1986, s:813-844)
- 120- Olumsuz Tespit Davalarında İspat Yükü (Yarg. D. 1987/1-2, s:104-113)
- 121- Üçüncü Kişinin Elindeyken Haczedilen Mallara İlişkin İstihkak Davası (İBD. 1987/1-2-3, s:49-58)
- 122- Olumsuz Tespit Davalarının Niteliği-Çeşitleri-Sonuçları (Yasa D. 1987/7, s:941-954; Zonguldak Bar. D. 1987/3, s:23-41)
- 123- Kira Parasının Ödenmemesi Nedeniyle Yapılan İlamsız Takiplerinde «Takip Talebi»nin İçeriği (Yarg. D. 1987/4, s:519-531)
- 124- İhale Bedelinin Ödenmesi (Sıra Cetvelinin Düzenlenmeden Paraların Paylaştırılması) (İzmir Bar. D. 1987/4, s:31-39)
- 125- Takip Hukukunda «Kendi Eylemi ile Aczine Neden Olma ve Durumunu Bilerek Ağışlaştırma Suçu» (Trabzon Bar. D. 1987/Nisan-Temmuz, s:6-7)
- 126- Takip Hukukunda «Gerçeğe Aykırı Beyanda Bulunma Suçu» (Mersin Bar. D. 1987/4, s:12-15)
- 127- Takip Hukukunda «Alacaklısını Zarara Sokmak Kastıyla Varlığını Eksiltme Suçu» (Bursa Bar. D. 1987/Haziran, s:17-22)

- 128- Karşılıksız Çek Çekmek (Keşide Etmek) Suçu (ABD. 1987/5-6, s:671-683)
- 129- İcra Suçlarında Yargılama Yöntemi (İBD. 1987/7-8-9, s:534-557)
- 130- Yediminlik Görevini Kötüye Kullanma (Balıkesir Bar. D. 1987/Ekim, s:21-22)
- 131- İcra Hukukunda «Taahhüdü İhlal» Suçu (Bursa Bar. D. 1987/Kasım,s:24-30)
- 132- Sıra Cetveli Düzenlenerek Paraların Paylaştırılması (İzmir Bar. D. 1988/1, s:48-55)
- 133- Haczedilen Malların Paraya Çevrilmesini İsteme Hakkı (Yasa D. 1988/1, s:13-20)
- 134- Hacizli Malların Paraya Çevrilmesini İsteme Süresi (Bursa Bar. D. 1988/Şubat, s:13-22)
- 135- Hacizden Doğan İstihkak Davalarının Sonuçları (Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı, 1988, s:683-700)
- 136- Taşınır Mallara İlişkin İhale Bedelinin Ödenmemesi (İBD. 1988-1-2-3, s:4-35)
- 137- İhale Bedelinin Ödenmesinin Sonuçları (Türkiye Barolar Birliği D. 1988/2, s:248-257)
- 138- Taşınmaz Mallara İlişkin İhalenin Yapılması (ABD. 1988/3, s:340-357)
- 139- «Kira Süresinin Bitmesi Nedeniyle» Yapılan İlamsız Tahliye Takiplerinde, İtirazın Tetkik Mercinde İncelenmesi (Yarg. D. 1988/3, s:340-357)
- 140- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde, İmza İtirazı (Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'a 65'inci Yaş Armağanı 1988, s:619-639)
- 141- İcra Hukukunda «İİY. mad. 30 ve 31 Hükümlerine Karşı Koy- ma» Suçu, (Manisa Bar. D. 1988/Ekim, s:45-51)
- 142- Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz (Bursa Bar. D. 1988/Ekim, s:45-51)
- 143- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Yedi Gün Süreli Şikayet (Balıkesir Bar. D. 1988/Kasım, s:34-36)

- 144- Kambyo Senetlerine İlişkin Takiplerde Takip Talebinin İçeriği (ABD. 1989/2, s:323-347)
- 145- Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Beş Gün Süreli Şikayet (İBD. 1989/1-2-3, s:14-41)
- 146- Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Beş Gün Süreli Şikayet (İBD. 1989/7-8-9, s:412-431)
- 147- Taşınır Mallara İlişkin İhalenin Yapılması (Bursa Bar. D. 1989/Şubat, s:23-36)
- 148- Kambyo Senetlerine İlişkin Takiplerde Ödeme Emri (Mersin Bar. D. 1989/3, s:23-31)
- 149- İcra Hukukunda «Hükmen Teslim Edilen Taşınmaza Tecavüz» (Men Edilen Yere Tecavüz) Suçu (Denizli Bar. D. 1989/3, s:7-13) (Yarg. D. 1990/4, s:560-566)
- 150- İhtiyati Haciz İsteminin Koşulları (Bursa Bar. D. 1989, S.36-37, s:21-30)
- 151- Kambyo Senetlerine İlişkin Özel Takip Yoluna Konu Olabilecek Senetler (Yarg. D. 1990/1-2, s:126-152)
- 152- Haczin Yapılış Şekli ve Haczi Yapan Memurun Yetkisi (İBD, 1990/1-2, s:93-114)
- 153- İhtiyati Haczi Tamamlayıcı Merasim (İhtiyati Haczin Kesinleşmesi) (İzmir Bar. D. 1990/2, s:50-64)
- 154- İhtiyati Haciz Kararına İtiraz (Bursa Bar. D. 1990/Ocak-Mart, s:12-20)
- 155- Taşınır Malların Haczi (Denizli Bar. D. 1990/4, s:14-20)
- 156- İhtiyati Haciz Kararlarının Uygulanması (Hatay Bar. D. 1990/4-5, s:44-49)
- 157- Haciz İsteme Hak ve Süresi (ABD. 1990/4, s:547-560)
- 158- İcra Hukukunda İtirazın Hükümsüz Hale Getirilmesi (İzmir Bar. D. 1990/Temmuz, s:72-79)
- 159- İtirazın İptali Davası (İBD. 1990/4-5-6, s:295-321)
- 160- Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtiraz Süresi (Türkiye Bar. Bir. D. 1990/2, s:229-238)

- 161- Taşınmaz Malların Haczi (Türkiye Bar. Bir. D. 1990/3, s:361-370)
- 162- Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtirazın Sonuçları (Manisa Bar. D. 1990/34, s:28-30)
- 163- İhtiyati Haczin Hukuki Niteliği (Manisa Bar. D. 1990, S:35, s:13-18)
- 164- İcra Takibinin Kesinleşmesinden Sonraki Dönemde Doğmuş Olan «İptal» ve «Erteleme» Nedenlerine Dayanılarak Takibin İptali (İİY. mad. 71) (Denizli Bar. D. 1990/6, s:33-40)
- 165- «Kira Borcunun Ödenmemesi Nedeni İle» Yapılan İlamsız Tahliye Takiplerinde, İtirazın Tetkik Mercinde İncelenmesi (Prof. Dr. İlhan Postacıoğlu'na Armağan, 1990, s:341-364)
- 166- İhtiyati Haciz Kararlarının Uygulanması (Hatay Bar. D. 1990/4-5, s:44-49)
- 167- İcra Hukukunda Borçtan Kurtulma Davası (Türkiye Bar. Bir. D. 1990/4, s:584-600)
- 168- İcra Hukukunda Şikayetin Konusu (ABD. 1990/6, s:905-917)
- 169- İcra Hukukunda İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması (İBD. 1990/7-8-9, s:677-738)
- 170- Tetkik Mercinde «İhalenin Feshi İsteğinin Reddi» ve «Para Cezası», «İçtihat Notu» (İBD. 1990/7-8-9, s:739-743)
- 171- Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde Ödeme Emrine İtiraz Şekli (Yasa D. 1990/8, s:1085-1100)
- 172- İcra Hukukunda Şikayet Sebepleri (İBD. 1990/10-11-12, s:858-933)
- 173- İhtiyati Haciz Nedeniyle Tazminat Davası (Konya Bar. D. 1991/Ocak Şubat, s:10-12)
- 174- Kambyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde Borca İtirazın İncelenmesi (Yarg. D. 1991/1-2, s:123-162)
- 175- İcra Hukukunda Şikayetin Tarafları (Yeni Adalet D. 1991/Şubat, s:34-37)
- 176- İcra Hukukunda İlamlı Takiplere Konu Teşkil Edebilecek «İlam»lar (Tür. Bar. Bir. D. 1991/1 s:77-100)

- 177- Hükümün Yargıtayca Bozulmuş Olması Nedeni ile İlamlı Takiplerin Durması (Denizli Bar. D. 1991/Ocak-Şubat, s:14-21)
- 178- Borca İtiraz Yolu ile (Tetkik Mercii'nin Kararı ile) İlamlı Takiplerin Durdurulması (İBD. 1991/1-2-3, s:128-147)
- 179- Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtiraz Sebepleri (Bursa Bar. D. 1991, S:39, s:4-9), (Denizli Bar. D. 1992/11-12, s:25-28)
- 180- İcra Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması (Kırıkkale Bar. D. 1991/2, s:20-45)
- 181- İhtiyati Hacizde Yetkili ve Görevli Mahkeme (Yeni Adalet D. 1991/Nisan-Mayıs, s:23-25)
- 182- İcra Hukukunda Şikayet Süresi (Antalya Bar. D. 1991/7, s:41-48)
- 183- İlamlı Takiplerin Başlaması (Manisa Bar. D. 1991/Ekim, S.39, s:4-16)
- 184- İcra Hukukunda İlamlı Takiplere Konu Teşkil Eden «İlam Niteliğindeki Belge»ler (Samsun Bar. D. 1991/3, s:32-42)
- 185- İcra Tetkik Mercii'nin Yetkisini Belirleyen Kurallar (Yetkili Tetkik Mercii) (Bursa Bar. D. 1992, S:40, s:31-38)
- 186- İcra Tetkik Mercilerinin Görev Alanı (Bursa Bar. D. 1991, S:41, s:15-32), (Kırıkkale Bar. D. 1992/1-2, s:39-56)
- 187- Tetkik Mercii'nde Yargılama Usulü (İBD. 1992/1-2-3, s:159-206)
- 188- İcra ve İflas Hukukunda İptal Davasının Tarafları (İİY. mad. 277) (Şanlıurfa Bar. D. 1992/2, s:5-17)
- 189- Rehnin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takipte Şikayet (Samsun Bar. D. 1992/4, s:54-64)
- 190- İpoteğin İlamsız Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesinde «Takibin Kesenleşmesi» (Manisa Bar. D. 1992/Temmuz, S.42, s:4-19)
- 191- İcra ve İflas Hukukunda «Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan Hileli Tasarruflardan Dolayı İptal» (İİY. mad. 280) (Manisa Bar. D. 1992/Nisan, S:41, s:14-23)
- 192- Olumsuz Tespit Davalarında Kanıtlar (İBD. 1992/7-8-9, s:646-674)

- 193- İcra Hukukunda Şikayet Usulü ve Şikayetin İncelenmesi (Uşak Bar. D. 1993, S.2, s:42-29)
- 194- İlamlı Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (Konya Bar. D. 1993/10, s:43-45)
- 195- İcra ve İflas Hukukunda «Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı İptal» (İİY. mad. 279) (Samsun Barosu D. 1993/5, s:10-18)
- 196- İcra Hukukunda «İtiraz» ve «Şikayet» Arasındaki Farklar (Manisa Bar. D. 1993/ Temmuz, S:46, s:20-23)
- 197- Yabancı Para Alacaklarının Tahsilinde Ortaya Çıkan Sorunlar (İBD. 1993/7-8-9, s:572-583)
- 198- İcra Hukukunda İstihkak İddiasına İtiraz Edilmesi (Kırıkkale Bar. D. 1994/1-2, s:8-13)
- 199- İcra Hukukunda Geri Alma (İstirdat) Davalarının Koşulları (Şanlıurfa Bar. D. 1992/Aralık, s:15-29) (Samsun Bar. D. 1994/6, s:7-20) (Kırıkkale Bar. D. 2994/3, s:27-39)
- 200- İstihkak Davasının Sonuçları (Tür. Bar. Bir. Da. 1994/3, s:346-374)
- 201- İstihkak Davasında İsbat Yüğü ve Kanıtlar (İBD-1994/1-2-3, s:102-130)
- 202- Ticari Defterler, Kambiyo Senetleri, Ticari Faize İlişkin Kararlar «İçtihat Notu» (İzmir Bar. D. 1994/3, s:22-27)
- 203- Olumsuz Tespit Davalarında İsbat Yüğü (Bursa Bar. D. 1995/Nisan, s:22-43) (ABD. 1994/3, s:445-466)
- 204- İstihkak Davasında Yargılama Usulü (Bursa Bar. D. 1994/Mart, s:55-64) (Prof. Dr. Reha Poroy'a Armağan, 1995, s:436-449)
- 205- Tetkik Mercii Kararlarının Temyizi (Prof. Dr. Hayri Domaniç'e Armağan, 1995, s:365-389)
- 206- İcra Hukukunda İstihkak Davasının Açılma Süresi (Kayseri Bar. D. 1995/Ocak, s:11-18)
- 207- İhale Konusunda Üç Yargıtay Kararı «İçtihat Notu» (Balıkesir Bar. D. 1995/Mart, S:50, s:31-41)
- 208- İcra Hukukunda İstihkak İddiasının İleri Sürülmesi (Bursa Bar. D. 1995/Aralık, S:50, s:31-41)

- 209- İcra Takibinde Haksız Olarak İtirazda Bulunup Alacağıın Tahsilini Geciktiren Borçlu Aleyhine Alacaklı Tarafından Açılacak «Munzam Zarar» (BK. 105) Davasında Hükmedilecek Tazminat Miktarının Belirlenmesinde Esas Alınacak Kistaslar (Ölçütler) «İçtihat Notu» (İBD. 1997/2, s:115-117)
- 210- «Katma Değer Vergisi» ile «İhale (Damga) Pulları»nın Ne Zaman Yatırılması Gerekir? Bunların Ödenmemesi İhalenin Feshini Gerekirir Mi? (İBD. 1998/Mart, s:84-92)
- 211- İİK'na Göre İhtiyaten Haczedilen Mallar, Kesin Hacze Dönüşmeden, Kamu Alacağından Dolayı, 6183 sayılı Kanuna Göre Haczedilmesi Halinde, İhtiyati Haciz Sahibi Alacaklı, Kamu Alacağından Dolayı Konulan Hacze İştirak Edebilir Mi? (İBD. 1998/Eylül, s:831-877)
- 212- İçtihatlar-Düşünceler (Türk. Bar. Bir. D. 1998/1, s:79-84)
- 213- İçtihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 1998/3, s:1099-1102)
- 214- İçtihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 1999/2, s:449-458)
- 215- Yargıtay Kararlarında İspat Yüğü (MK. 6) (Av. Dr. Faruk Erem Armağanı, 1999, s:831-877)
- 216- Yargıtay Kararlarında Veraset İlamı (Mirasçılık Belgesi)» (Manisa Bar. D. 1999/Nisan-Haziran, s:7-16)
- 217- Yargıtay Kararlarında «Terk» Nedeniyle Boşanma (MK. 132)» (Manisa Bar. D. 1999/Ekim, S:71, s:56-70; Yasa D. 1999/2, s:175-190)
- 218- Yargıtay Kararlarında «Tenkise Tabi Tasarruf (Teberru)lar» (İzmir Bar. D. 1999/Nisan, s:8-17)
- 219- Yargıtay Kararlarında «Muris Muvazaası» (İBD. 1999/Haziran, s:387-396)
- 220- Yargıtay Kararlarında «Ortak Hayatın Tatili ve Sonuçları» (MK. 162) (Manisa Bar. D. 2000/Ocak, s:55-66)
- 221- Karar İncelemesi (Yargı Dünyası, 2000/Ocak, s:11-15)
- 222- Yargıtay Kararlarında «Elatmanın Önlenmesi» (Men'i Müdahale) ve «İstihkak» Davaları (MK. 618) (Tür. Bar. Bir. Der. 2000/1, s:97-150)

- 223- Yargıtay Kararlarında «Evlilik Birliğinin Sarsılması veya Müşterek Hayatın Yeniden Kurulamaması Nedeniyle Boşanma» (MK. 134) (Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, 2000, s:1229-1281) (Yargı Dünyası D. Aralık/2000, s:9-47)
- 224- Anonim Şirketlerin Vadesinde Ödenmeyen Gelir (Stopaj) Vergileri ile Gecikme Zammından Oluşan Borçlarından -6183 sayılı Kanunun mükerrer 35. maddesi uyarınca- Şirketin Tüm Yönetim Kurulu Üyelerinin Değil, İmzası ile Şirketi Münferiden veya Müştereken Temsile Yetkili Kişilerin Sorumlu Olduğu (Karar İncelemesi) (Yargı Dünyası, 2000/Şubat, s:9-18)
- 225- İctihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 2000/1, s:97-150)
- 226- İctihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 2000/2, s:593-6005)
- 227- İctihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 2000/3, s:885-900)
- 228- İİK. 72/V'deki Tazminat Ayrı Bir Davaya Konu Olabilir Mi? - İhalenin Feshi Talebinin Reddi Durumunda Para Ceza Uygulanması (Antalya Bar. D. 2000/Temmuz, s:70-77)
- 229- Yargıtay Kararlarında «Dürüstlük (Objektif İyiniyet) Kuralı» (MK. 2/I) ve «Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı» (MK. 2/II) (Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, 2000, s:439-465)
- 230- Yargılamanın Gecikmesi ve Hızlanmasında Özellikle İcra Hukuku Açısından Hakim, Taraf ve Avukatların Rolü (Yargı Reformu - 2000 «İzmir Barosu»; s:152-169)
- 231- Türk Hukukunda Yedieminlik ve Sorunları (Hukuk Kurultayı-2000 «Ankara Barosu» C:3, s:125-144) 232- Boşanma ve Ayrılık Hallerinde Eşler ile Çocuklar Arasındaki Kişisel (ve Parasal) İlişkilerin Düzenlenmesi (MK. 148) (Antalya Bar. D. Tem/2000 s:18-31) (Yargı Dünyası D. Kasım/2000, s:9-23)
- 233- «Çek»in Geçerlik Koşulları (Yargı Dünyası D. Mayıs/2000, s:19-32) (Manisa Barosu Dergisi, 2000/4, s:71-86)
- 234- Kambiyo Senetlerinde Def'iler (Manisa Barosu Dergisi 2000/3, s:37-45)
- 235- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borçlunun «Borçlu Olmadığı» İtirazı (ABD. 2000/4, s:181-227)
- 236- Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yolu ile Takiplerde Takip Talebinin İçeriği (İzmir Bar. D. Ekim/2000, s:8-35)

- 237- «Bono»nun Geçerlik Koşulları (Prof. Dr. Mahmut Tevfik Birsal'e Armağan, 2001, s:377-403)
- 238- Takip Talebinde Bulunma Şekli (Türkiye Barolar Birliği Dergisi 2001/1, s:111-176)
- 239- Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz Nedenleri (Prof. Dr. T. Tufan Yüce'ye Armağan, 2001, s:205-268)
- 240- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Yetki İtirazı (Yargı Dünyası, Ocak/2001, s:13-16)
- 241- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz Şekli (Yargı Dünyası, Şubat/2001, s:9-13)
- 242- İhalenin Bozulmasının Bağlı Olduğu Süre (İİY. mad. 134/II, c:1; IV) (Yargı Düny. Ağustos/2001, s:9-12)
- 243- Takip Talebinin Genel İçeriği (İİY. mad. 58) (Prof. Dr. İrfan Baştuğ Armağanı, 2001, s:163-208)
- 244- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Yedi Gün Süreli Şikayet (Antalya Bar. D. Ocak/2001, s:48-51)
- 245- Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde Borca İtiraz Sebeplerinin İncelenmesi (Yargıtay D. 2001/1-2, s:173-224)
- 246- Paraya Çevirme (Satış) İsteminde Bulunma Süresi (Manisa) Bar. D. 2001/2, s:43-52)
- 247- “Artırmaya Hazırlık Aşamasındaki Hatalı İşlemlerle İlgili” İhalenin Bozulması Nedenleri (İBD. 2001/2, s:459-482)
- 248- “İhalenin Yapılması Sırasındaki Hatalı İşlemlerle İlgili” İhalenin Bozulması Nedenleri (ABD. 2001/3 s:65-92)
- 249- İhalenin Feshi Davalarında Yargılama Yöntemi (İİY. mad. 134/II, c.1, V) (İzmir Barosu Dergisi, S:2001/4, s:87-100)
- 250- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Süresiz Şikayet (Manisa Bar. D. 2000/4, s:87-100)
- 251- İhalenin ve İhalenin Bozulmasının Sonuçları (İİY. mad. 134/I, III, VI ve İİY. mad. 135/I) (Bursa Bar. Der. Temmuz/2001, s:48-54) (Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, 2003, s:955-966)

- 252- Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde İmza İtirazında Bulunma Şekli (Kayseri Bar. D. Eylül/2001, s:3-8) (Balıkesir Bar. D. Nisan/2003, s:16-19)
- 253- Taşınmaz Mallara İlişkin İhale Bedelinin Ödenmemesi (İİY. mad. 133) (Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80 Yaş Günü Armağanı,2001, C.I, s:755-766)
- 254- İhale Bedelinin Ödenmesinin Sonuçları (İİY. mad. 143, 144) (Yargı Düny. Eylül/2001, s:9-18) (Manisa Bar. D. 2001/3, s:31-42)
- 255- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Beş Gün Süreli Şikayet (Yasa D. 2002/1, s:13-30; Manisa Bar. D. 2002/1, s:73-98)
- 256- Paraya Çevrilmesi (Satılması) Özel Bir Usulü Gerektiren Mal ve Haklar (İİY. mad. 121) (Manisa Bar. D. 2002/3, s:59-64)
- 257- Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde İmza İtirazının (İnkârının) İncelenmesi (İİY. mad. 170/II, III, IV) (Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı,2002, C:II, s:1283-1302)
- 258- Yargıtay Kararlarında «Boşanma ve Ayrılık Davalarında Yargılama Usulü» (MK. mad. 150) (Bursa Bar. D. 2002/Nisan, s:3-19)
- 259- Sıra Cetveli Düzenlenmeden Paraların Paylaştırılması (İİY. mad. 138) (Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, 2003, s:431-446)
- 260- Sıra Cetveli Düzenlenerek Paraların Paylaştırılması (İİY. mad. 140, 141, 142) (İBD. Eylül/2001, s:707-744)
- 261- İhalenin Bozulmasını Kimler İsteyebilir? (İİY. mad. 134/II, V) (Manisa Barosu Dergisi, 2003/2, s:71-80)
- 262- İcra Tetkik Mercinde Yargılama Usulü "İİK. 118" (75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, 2004, S:707-763)
- 263- 4949 sayılı ve 17.7.2003 tarihli "İcra ve İflas Kanunu"nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Getirdiği Yenilikler (Türkiye Barolar Birliği Dergisi Kasım/Aralık-2003, s:159-221)
- 264- İcra ve İflas Hukukunda Şikayet Sebepleri (İİK. 16) (Türkiye Bar. Bir. D. Ocak/Şubat-2004, s:97-120; Mart/Nisan, 2004, s:163-194; Mayıs/Haziran, 2004, s:185-230)

- 265- İcra Hukukunda Şikayetin Tarafları (İİK. 16) (Legal Hukuk Dergisi, Aralık 2003, S:12, s:3021-3037)
- 266- İcra Hukukunda Şikayet Süresi (İİK. 16) (ABD. 2003/4, s:47-84)
- 267- İcra Hukukunda Tebligat (İİK. mad. 21, 57) (İBD. 2004/2, s:602-639)
- 268- İcra Tetkik Mercinin Görev Alanı (İİK. mad. 4) (ABD. 2004/1, s:87-146)
- 269- İcra Tutanakları ve İşlevleri (İİK. mad. 8) (İzmir Bar. D. Nisan/2004, s:131-141)
- 270- İcra ve İflas Hukukunda Harçlar ve Giderler (Legal Hukuk Dergisi, Mart 2004, S: 15, s:689-696)
- 271- İcra ve İflas Dairelerinin İşlem ve Eylemlerinden Devletin Hukuki Sorumluluğu (İİK. mad. 5, 6, 7) (Bursa Bar. D. Nisan/2004, s:36-43)
- 272- İcra Hukukunda Şikayetin Hukuki Niteliği ve Konusu (İİK. madde 16) (Yargı Dünyası Der. Ocak 2004, S:97, s:9-17) (Balıkesir Barosu Dergisi, Eylül/2004, S:67, s:7-10)
- 273- “Çocuk Teslimine” (İİK. mad. 25) ve “Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına” (İİK. mad. 25/a) İlişkin İlamlı Takipler (Yargı Dünyası, Nisan/2004, s:9-13) (Manisa Bar. D. Nisan/2005, s:87-92)
- 274- Taşınır Teslimine İlişkin İlamlı Takipler (İİK. mad. 24) (İzmir Bar. D. Temmuz/2004, s:80-88)
- 275- Zamanaşımı Nedeniyle İcranın Geri Bırakılması (İİK. mad. 33/1, 2; 33/a, 39) (Yargı Düny. Mayıs/2004, s:9-13)
- 276- Para ve Teminat Verilmesine İlişkin Takipler (İİK. mad. 32) (Legal Huk. D. Haziran/2004, s:1547-1572)
- 277- Takip Hukukunda İcranın Durdurulması - İcranın İadesi (İİK. mad. 40) (İBD. 2004/3, s:1020-1031)
- 278- 5092 sayılı ve 12.02.2004 Tarihli “İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un Getirdiği Yenilikler (Türkiye Bar. Bir. D. Temmuz/Ağustos-2004, s:255-265)
- 279- İcra Hukukunda Şikayetin Hüküm ve Sonuçları (İİK. mad. 17, 22) (Manisa Bar. D. 2004/3, s:69/74)

- 280- İcra Hukukunda Süreler (Tür. Bar. Bir. D. Kasım/Aralık, 2004, S:55, s:239-260)
- 281- Bir Şeyin Yapılmasına İlişkin İlamlı Takipler (İİK. mad. 30) (Manisa Bar. D. Ocak/2005, s:27-34; Türkiye Noterler Bir. Huk. D. Şubat/2005, s:103-107)
- 282- İcra Hukukunda Yürütmenin Durdurulması (Tehiri İcra) (İİK. mad. 36) (Maltepe Üniv. Huk. Fak. Der. 2005/1, s:277-293)
- 283- İlam Niteliğindeki Belgeler (İİK. mad. 38) (ABD 2004/3, s:69-82)
- 284- İlamlı Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (İİK. mad. 34) (Yargı Düny. Eylül/2004, S:105, s:23-25; Yargı Düny. Özel Sayısı, Eylül-Ekim/2004, s:47, 49)
- 285- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Zama-naşımı İtirazı (İİK. mad. 168/II-5) (Yargı Düny. Kasım/2004, S:107, s:9-20; Yargı Düny. Özel Sayısı, Kasım-Aralık/2004, s:15-26)
- 286- Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (İİK. mad. 50) (Tür. Bar. Bir. D. Ocak-Şubat/2004, S:56, s:328-340)
- 287- Takip Talebinin İçeriği ve İşlevleri (İİK. mad. 58) (Legal Huk. D. Eylül/2004, s:2555-2601)
- 288- İcra Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması (İİK. mad. 68/a) (İzmir Bar. D. Ocak/2005, s:11-30)
- 289- İcra Hukukunda İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması (İİK. mad. 68) (Legal Huk. D. Ocak/2005, S:25, s:61-88; Legal Huk. D. Şubat/2005, S:26, s:577-597; Legal Huk. D. Mart/2005, S:27, s:905-921)
- 290- Kredi Kurumlarının (Bankaların) Düzenledikleri Belgelere Da-yanılarak İtirazın Kaldırılması (İİK. mad. 68/b) (Kazancı Huk. D. Temmuz-Ağustos/2007, S:35-36, s: 99-105)
- 291- İcra Takibinin Kesinleşmesinden Sonraki Dönemde Doğmuş Olan “İptal” ve “Ertelenme” Nedenlerine Dayanılarak Takibin İptali ve Ertelenmesi (İİK. mad. 71) (Legal Huk. D. Eylül/2006, S:45, s:2721-2734)

- 292- İcra Hukukunda Borçtan Kurtulma Davası (İİK. mad. 69/II, III, IV, V) (Tür. Bar. Bir. D. Mayıs/Haziran/2005, S:58, s:323-339)
- 293- İcra Hukukunda Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtiraz Sebepleri (İİK. mad. 63) (Kazancı Huk. Is. ve Mal. Bil. D. Aralık/2004, S:4, s:73-78)
- 294- İhaleye Girerek Alacağına Mahsuben Taşınmazı Satın Alan Alacaklı, İhale Bedelini Yatırmayarak İhalenin Feshine Sebep Olduktan Sonra, Taşınmaz Üzerindeki Hacizini Kaldırıp, Satışın Durdurulmasını Sağlayabilir (Manisa Bar. D. Nisan/2005, s:53-56)
- 295- Borçlu da İcra Müdürlüğünden Aciz Vesikası Düzenlenmesini Talep Edebilir (Manisa Bar. D. Nisan/2005, s:49-53)
- 296- Tahsil (Eda) Davası (Bursa Bar. Der. Temmuz-Ağustos/2005, S:78-79, s:39-41)
- 297- Olumsuz Tesbit Davasının Çeşitleri (İzmir Bar. D. Nisan/2005, s:64-80)
- 298- Olumsuz Tesbit Davasının Konusu (Legal Huk. D. Nisan/2005, S:28, s:1317-1342; Mayıs/2005, S:29, s:1705-1739)
- 299- Olumsuz Tesbit Davalarında Kanıtlar (ABD. 2005/1, s:15-48)
- 300- Olumsuz Tesbit Davasında Yargılama Usulü (Yargıtay D. Temmuz/2005, s:367-392)
- 301- İcra Hukukunda Gecikmiş İtiraz (İİK. mad. 65) (Yargı. Düny. Ocak/2005, S:109, s:13-18) (Kazancı Huk. D. Temmuz-Ağustos/2005, S:11-12, s:112-117)
- 302- “İtfa” ve “İhmal” Nedeniyle Borca İtiraz Edilerek, İlamlı Takiplerin Durdurulması (İİK. mad. 33) (Ankara Bar. D. 2004/4, s:35-6)
- 303- Genel Haciz Yolu ve Kambyo Senetlerine Dayalı Takibe İlişkin Değişiklikler (Yeditepe Üniv. Huk. Fak. Der. 2005, C:1, S:2, s:387-410)
- 304- İtirazın İptali Davası (İBD. C:79, S:2005/I, s:14-95)
- 305- Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde “İtiraz Şekli”, “İtiraz Yeri” ve “İtiraz Süresi” (İİK. mad. 62) (Yargı Düny. Mayıs/2005, S:113, s:11-26)

- 306- 5358 sayılı ve 31.05.2005 Tarihli “İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”ın Getirdiği Yenilikler (Türkiye Bar. Bir. D. Temmuz/Ağustos 2005, S:59, s:314- 326)
- 307- Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde “Ödeme Emrine İtirazın Sonuçları” ve “İtiraz ve Şikayet Arasındaki Farklar” (Yargı Düny. Haziran/2005, S:114, s:19-25)
- 308- Olumsuz Tesbit Davalarının Niteliği (Tür. Not. Bir. Hukuk Dergisi, Mayıs/2005, S:126, s:142-144)
- 309- Taşınır ve Taşınmaz Malların Haczi (İİK. mad. 85) (İzmir Bar. D. Temmuz/2005, s:54-65)
- 310- Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki -Kıymetli Evraka Bağlı Olmayan- Hak ve Alacaklarının Haczi (İİK. mad. 89) (Legal Huk. D. Kasım/2005 S:35, s:3999-4022; Legal Huk. D. Aralık/2005 S:36, s:4251-4271)
- 311- Taşınmaz Rehni Kapsamındaki Teferruatın Haczi (İİK. mad. 83/c) (Yargı Düny. Aralık/2005, S:120, s:11-13)
- 312- İcra Hukukunda “İstihkak İddiası” Kavramı (İBD. 2005/6, C:79, s:2044-2071)
- 313- İstihkak Davalarında Yargılama Usulü (Tür. Bar. Bir. D.S:63, Mart/Nisan 2006, s:321-339)
- 314- Olumsuz Tesbit Davalarında “Görev”, “Yetki” ve “Süre” (İİK. mad. 72) (Manisa Bar. D. Ekim/2005, S:95, s:25-36)
- 315- Olumsuz Tesbit Davasının Sonuçları (İİK. mad. 72) (Manisa Bar. D. Ocak/2006, s:9-20)
- 316- İİK’nun 94. Maddesi Hakkında Bir İnceleme (Bursa Bar. D. Temmuz-Aralık 2005, S:78-79, s:180-184)
- 317- Haczedilebilmesi Kısmen Caiz Olan Şeyler (İİK. mad. 83) (İzmir Bar. D. 2006/Ocak, s:41-48)
- 318- Haczedilmezlik Şikayetinin Süresi (Yargı Düny. Ocak/2006, S:121, s:9-13)
- 319- Olumsuz Tesbit Davasının Tarafları (Manisa Bar. D. Ocak/2006, S:96, s:9-13)
- 320- İcra Hukukunda İstihkak Davasının Sonuçları (İİK. mad. 97/VII, VIX, XV) (Ankara Bar. D. 2005/4, s:11-42)

- 321- İstihkak Davasında Kanıtlar (Karineler) (İİK. mad. 97/a) (İBD. 2006/2, C:80, s:491-518)
- 322- Taşınmaz Haczinin Kapsamı (Tür. Not. Bir. D. Şubat/2006, S:129, s:59-60)
- 323- Taşınmaz Mallarda Haczin Neticeleri (İİK. mad. 91) (Mersin Bar. D. S:19, Nisan, 2006, s:213-218)
- 324- Olumsuz Tesbit Davasının Sonuçları (Yargı Düny. Nisan/2006, S:136, s:98-28)
- 325- Taşınır Mallarda Haczin Neticeleri (İİK. mad. 86) (Anadolu Hukuk Derneği (Ahuder) Yıl:1, S:1, s:12-13)
- 326- İcra Takiplerinde Zamanaşımı (İİK. mad. 39) (Manisa Bar. D. Temmuz/2006, S:97, s:45-48)
- 327- Taşınmaz İhalelerinde İhale Bedelinin Ödenmesi (İİK. mad. 130) (Manisa Bar. D. Temmuz/2006, S:98, s:21-30)
- 328- Hacze Adi (Takipli) Katılma (İİK. mad. 100) (Tür. Bar. Bir. D. S:66, Eylül/Ekim 2006, s:352-376)
- 329- İhalenin Feshi Davalarında (Şikayetlerinde) Yargılama Yöntemi (Bursa Bar. D. Eylül/2006, S:81, s:97-105)
- 330- İhalenin ve İhalenin Bozulmasının Sonuçları (Kazancı Huk. D. Eylül-Ekim/2006, S:25-26, s:72-80)
- 331- İhalenin Bozulması İsteminin Bağlı Olduğu Süre (İİK. mad. 134/II, c:1; 134/VI) (Manisa Bar. D. Ekim/2006, S:99, s:73-78)
- 332- Taşınır Mallara İlişkin İhalelerde, İhale Bedelinin Ödenmemesi ve İhale Farkının Tahsili (İİK. mad. 118) (İzmir Bar. D. Ekim/2006, s:36-54)
- 333- Taşınmaz Mallara İlişkin İhalenin Yapılması (İBD. 2006/5, s:1905-1927)
- 334- İhalenin Yapılması Sırasındaki Hatalı İşlemlerle İlgili Bozma Nedenleri (İBD. Kasım-Aralık2006/6, s:2421-2453)
- 335- Alacaklının Haczedilmiş Malların Paraya Çevrilmesini İsteme Hakkı (İİK. mad. 106) (Tür. Bar. Bir. D. Ağustos 2006, S:131, s:93-100)
- 336- İhalenin Bozulması Davasının (Şikayetinin) Tarafları (İİK. mad. 134) (Terazi Huk. D. Kasım/2006, S:3, s:27-30)

- 337- Taşınır Mallara İlişkin İhalenin Yapılması (İİK. mad. 115, 116) (Legal Huk. D. Kasım/2006, S:47, s:3377-3393)
- 338- Satış Bedelinin Alacaklılar Arasında Paylaştırılması ve İcra Vekalet Ücreti (İİK. mad. 138) (İzmir Bar. D. 2007/Ocak, s:46-63)
- 339- İhale ile Satılan Taşınmazların Tescil ve Tahliyesi (İİK. mad. 135) (Legal Huk. D. 2007/Mart, S:51, s:785-799)
- 340- Geri Alma (İstirdat) Davasının Koşulları (İİK. mad. 72/VI, VII, VIII) (Terazi Huk. D. Nisan/2007, S:8, s:39-54)
- 341- Haczedilen Malın Üçüncü Kişi Elinde Bulunması Halinde Açılacak İstihkak Davası (İİK. mad. 99) (Ankara Bar. D. Kasım/2007/1, s:62-77)
- 340- Takip Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası (İİK. mad. 143) (TBBD. Mayıs-Haziran/2007, s:345-358)
- 341- İflas Takip ve Davalarında Yetki (İİK.mad. 154) (Legal Huk. D. Ağustos/2007, S:56, s:2535-2550)
- 342- “Taşınır Rehni” Kavramı ve Taşınır Rehninin İlamsız Takip Yoluyla Paraya Çevrilmesinde “Takip Talebi” (Eskişehir Bar. D. Şubat/Haziran/2007, S:12-13, s:87-104)
- 343- Haczedilen Taşınır Mallar Hakkında Alınacak Muhafaza Tedbirleri (İİK. mad. 88) (İzmir Bar. D. Nisan/2007, S:2007/2, s:35-43)
- 344- “İhalenin Feshi” İstemini İçeren Dilekçede Yurt İçinde Bir Adres Gösterme Zorunluluğu (İİK. mad. 134/II, c:1) (İBD. Temmuz/Ağustos/2007, S:2007/4, s:1564-1568)
- 345- İcra Hukukunda “Taşınmaz Rehni” Kavramı (Manisa Bar. D. Nisan/2007, S:101, s:9-32 - İstanbul Bar. D. 2007/2 Mart-Nisan, s:509-528)
- 346- İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takiplerde Takip Talebi (Legal Huk. D. Mayıs/2007, S:53, s:1501-1514)
- 347- İflas Davalarında Yargılama Usulü ve Depo Kararı (İİK. mad. 158) (ABD. 2007/2, s:201-210)
- 348- Takip Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası (İİK. mad. 143) (Tür. Bar. Bir. D. Mayıs-Haziran/2007, S:70, s:345-358)

- 349- Alacaklının İhalede Borçlusuna Ait Bir Malı “Alacağına Mahsuben” Satın Almasının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (İzmir Bar. D. Temmuz/2007, S:2007/3, s:226-238)
- 350- İhalenin Bozulma Nedenleri (Terazi Huk. D. Ocak/2007, S:5, s:83-96)
- 351- İcra Hukukunda Çekin Geçerlilik Koşulları (Legal Huk. D. Kasım/2007, S:59, s:3519-3535)
- 352- “Artırmaya Hazırlık Aşamasındaki” Hatalı İşlemlerle İlgili Bozma Nedenleri (ABD. 2007/3, s:138-160)
- 353- İcra Hukukunda Bononun (Emre Muharrer Senedin) Geçerlilik Koşulları (Tür. Bar. Bir. D. Ocak-Şubat/2008, s:297-330)
- 354- Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borçluya Ödeme Emri Gönderilme Koşulları (İİK. mad. 168/I) (Yargı Düny. Kasım/2007, S:143, s:11-26) - (Manisa Bar. D. Ocak/2008, S:104, s:9-24)
- 355- Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtirazın İncelenmesi (İİK. mad. 169/a) (Legal Huk. D. Ocak/2008, S:61, s:65-76) + (Legal Huk. D. Şubat/2008, S:62, s:391-408) + (Legal Huk. D. Mart/2008, S:63, s:811-846)
- 356- Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde “Borca İtiraz Şekli” ve “Borca İtirazın Sonuçları” (İİK. mad. 169; 168/I-5) (Terazi Huk. D. Ocak/2008, s.75-82)
- 357- Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Ödeme Emrinin İçeriği (İİK. mad. 168/I-1-6) (İzmir Bar. D. 2008/Ocak, s:45-66)
- 358- Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde “Beş Gün Süreli Şikayet” (İİK. mad. 170/a) (Prof. Dr. Bilge Öztan’a Armağan, 2008, s: 935-976)
- 359- Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz Nedenleri (İİK. mad. 168/I-5) (İBD. 2008/2, s:599-672)
- 360- Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Takip Talebinin İçeriği (İİK. mad. 167) (ABD. 2008/1, s:180-218)
- 361- Kambyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde “İmza İtirazı” (İİK. mad. 170, 170b) (Bursa Barosu Dergisi, Eylül/2008, s:65-82)

- 362- İcra Davaları Yargılaması (TBB. Yargı Reformu Sempozyumu, Haziran/2008, s:255-260)
- 363- Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, S:106, s:79-86)
- 364- Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (İİK. mad. 278, 279, 280) (TBBD Eylül-Ekim/2008, S:78, s:287-313)
- 365- İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptâl (İİK. mad. 278) (Terazi Huk. D. Ağustos/2008, S:24, s:93-109)
- 366- Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı İptal (İİK. mad. 279) (İzmir Bar. D. Ekim/2008, s:45-54)
- 367- Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı İptâl (İİK. mad. 280) (İBD. 2008/6, Kasım-Aralık, s:2901-2929)
- 368- Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki», «Görev», «Süre», «Harç», «Vekalet Ücreti» (Yargı Düny. Ağustos/2008, s:13-22)
- 369- Tasarrufun İptali Davalarında Yargılama Usulü (İİK. mad. 281) (Legal Huk. D. Eylül/2008, S:69, s:3003-3020)
- 370- Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (İİK. mad. 277; 282) (Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C:2, s:2243-2274)
- 371- Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İİK. mad. 283) (İzmir Bar. D. Temmuz/2008, s:133-145)
- 372- İhtiyati Haczi Tamamlayan Merasim (İhtiyati Haczin Kesin Hacze Dönüştürülmesi) (İİK. mad. 264) (Legal Huk. D. Şubat 2009, S:74, s:471-490)
- 373- İhtiyati Haciz Kararının İcrası (Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan, s: 491-499) (Bursa Barosu Der. S:85, s:41-47)
- 374- Doğrudan Doğruya İflas Halleri (İİK. mad. 177) (Terazi Huk. D. Mart 2009, s:71-78)
- 375- İflasın Kaldırılması (İİK. mad. 182) (Manisa Bar. D. Ekim 2008, s:9-18)
- 376- Yazılı Kira Sözleşmesi İle Kiralanmış veya Kiracısı Tarafından Tahliye Taahhüdünde Bulunulmuş Olan Taşınmazların Tahliyesi (İİK. mad. 272) (Legal Hukuk D. Haziran/2009, S:78, s:1749-1762)

- 377- İflasın Ertelenmesi (İİK. mad. 179, 179/a, 179/b) (İBD. 2009/3, Mayıs-Haziran, s:1215-1241)
- 378- İhtiyati Hacizlerin Daha Sonraki İhtiyati ve Kesin Hacze İştiraki (İİK. mad. 268) (İzmir Bar. D. 2009/Ocak, s:78-96)
- 379- Kiralanan Taşınmazın “Kira Borcunun Ödenmemesi (Temerrüt)” Nedeniyle İlamsız İcra Yoluyla Tahliyesi (İİK. mad. 269/c) (ABD. 2009, S:1, s:75-106)
- 380- Tahliye Sırasında Kiralanananda Karşılaşılan Üçüncü Kişi Hakkında Yapılacak İşlem (İİK. mad. 276) (Terazi Huk. D. 2009/Temmuz, s:67-73)
- 381- İcra Hukukunda Kiralayanın Hapis Hakkının Korunması İçin Defter Tutulması (İİK. mad. 270) (Yargı Düny. Mayıs/2009, s:11-15) (Kazancı Huk. D. Mayıs-Haziran/2009, s:121-125)
- 382- Tahliye Takiplerinde İhtarlı Ödeme Emrine İtiraz Edilmemesinin Sonuçları (İİK. mad. 269/a) (Yargı Düny. Mayıs/2009, s:17-22) (Kazancı Huk. D. Mayıs-Haziran/2009, s:109-114) (Adana Barosu D. Ağustos / 2009, s:9-13)
- 383- Teminat Karşılığında Mahkeme Kararı İle İhtiyati Haczin Kaldırılması (İİK. mad. 266) (Yargı Düny. Mayıs/2009, s:23-28) (Kazancı Huk. D. Mayıs-Haziran/2009, s:115-120)
- 384- Borçlunun Müracaatıyla İflasa Karar Verilmesi (İİK. mad. 178) (Manisa Bar. D. Ocak/2009, s:50-54)
- 385- Tahliye Takiplerinde İhtarlı Ödeme Emrine İtiraz Edilmesi ve İtirazın İcra Mahkemesince İncelenmesi (İİK. mad. 269/b) (TBBD. Eylül-Ekim/2009, s:386-400)
- 386- Kiralanan Taşınmazların İlamsız İcra yolu İle Tahliyelerinde “Takip Talebi”, “İhtarlı Ödeme Emri” ve “Ödeme Emrine İtiraz Şekli ve Süresi” (İİK. mad. 269) (İBD. 2009/4, Temmuz/Ağustos, s:1805-1826)
- 387- İcra Hukukuyla İlgili Güncel Sorunlar “Ankara Barosu Staj Kurulu İcra Hukuku Sunumu” (Legal Huk. D. Temmuz/2009, s:2051-2073)
- 388- Konkordatoda “Ekseriyet” Koşulu (İİK. mad. 297) (Bahçeşehir Ünv. Huk. Fak. - Kazancı Huk. D. Eylül-Ekim/2009, S:61-62, s:126-130)

- 389- İİK.'nun 258. Maddesi Üzerine Bir İnceleme (Manisa Bar. D. Nisan/2009, s:72-82)
- 390- Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları (İİK. mad. 289) (Terazi Huk. D. Aralık/2009, S:40, s:39-47)
- 391- İİK.'nun 259. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (İzmir Bar. D. Temmuz/2009, s:46-60)
- 392- Konkordatonun Hükümleri (İİK. mad. 303) (Legal Huk. D. Aralık/2009, S:84, s:3793-3797)
- 393- Konkordatonun Kısmen Feshi (İİK. mad. 307) (Yargı Dünyası Ekim/2009, s:21-28)
- 394- Konkordato Talebi (İİK. mad. 285) (Manisa Bar. D. Ekim 2009, S:111, s:125-133)
- 395- Taksiratlı (Taksirli) ve Hileli İflâs (Bilge Umar'a Armağan, 2009, C:2, s:941-972)
- 396- Konkordatonun Tasdiki (İİK. mad. 298) (Ali Güneren'e Armağan, 2010, s:121-129)
- 397- İcra Hukuku İle İlgili Güncel Sorunlar (Hukuk Merceği "Konferanslar ve Paneller" "ABD yayını", 2010, s:389-414)
- 398- Takip Hukukunda "Alacaklısını Zarara Sokmak Kasdıyla Malvarlığını Eksiltme Suçu" (İİK. mad. 331) (ABD. 2010/1, s:175-186)
- 399- Takip Hukukunda "Taahhüdü İhlal" Suçu "İİK. mad. 340" (İzmir Bar. D. Ocak/2010, s:46-63)
- 400- İcra Dairesince Teslim Edilen Taşınmaza veya Gemiye Tekrar Girme Suçu "İİK. mad. 342" (Manisa Bar. Der. S:111, Ocak/2010, s:25-38) (Yargı Dün, S:201,Eylül/2012, s:27-39)
- 401- İcra ve İflas Kanunu'nun 360. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Legal Huk. D. Eylül/2010 S:93, s:3157-3164)
- 402- İcra Mahkemelerinin Temyizi Kabil Olan Kararları "İİK. mad. 363" (İBD. 2010/3, C:84, s:1443-1456)
- 403- İcra Mahkemesi Kararlarının Temyizi "İİK. mad. 364" (Terazi Huk. D. Haziran/2010, s:113-120)
- 404- Takip Hukukunda "Gerçeğe Aykırı Beyanda Bulunma" Suçu "İİK. mad. 338" (Yargı Dünyası D. S:172, Nisan/2010, s:11-22)

- 405- İİK'nun 337/a Maddesi Üzerinde Bir İnceleme "Ticareti Terk Edenlerin Cezası" (Bursa Bar. D. Temmuz-Ağustos-Eylül/2010, S:89, s:5-8)
- 406- "İhalenin Feshi" Talebinin Reddedilmesinden Sonra, Genel Mahkemede "Tapu İptali ve Tescil Davası" Açılabilir Mi? (İBD. Ocak-Şubat/2011, S:2011/1, s:165-171)
- 407- İflastan Sonra Konkordato "İİK. mad. 309" (Kazancı Huk. D. 2010, Mayıs-Haziran, S:69-70, s:242-247)
- 408- Takip Hukukunda "Nafaka Borcunu Ödememe" Suçu "İİK. mad. 344" (Tür. Bar. Bir. D. S:90, Eylül-Ekim/2010, s:420-429)
- 409- Takip Hukuku Bakımından Ticari İşletmelerde Yöneticilerin Sorumluluğu "İİK. mad. 333/a" (Tür. Not. Bir. Huk. D. S: 147, Ağustos/2010, s: 23-27) (Aksaray Bar. D. 2011/2)
- 410- İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (İBD. Mart-Nisan/2011 s:33-67)
- 411- İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1 s:211-231)
- 412- İcra ve İflas Hukukunda "Alacaklılara Zarar Verme Kasdı İle Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı" İptal "İİK. mad. 280" (Legal Huk. D. Ağustos/2011 s:3017-3058)
- 413- İcra ve İflas Hukukunda "İvazsız Tasarruflardan Dolayı" İptal "İİK. mad. 278" (İzmir Bar. D. Nisan/2011 s:103-124)
- 414- İcra ve İflas Hukukunda "Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı" İptal "İİK. mad. 279" (Bursa Bar. D. Nisan-Mayıs-Haziran/2011 s:69-73)
- 415- Kendisine Satış İlanı Tebliğ Edilmemiş Olan İlgilinin, Bu Nedenle İhalenin Feshini İsteyebilmesinin Dürüstlük Kuralı (MK. mad.2) ile Bağdaşmadığı Bir Durum (İBD. Mayıs-Haziran/2011 S:75-85) (Yazan: Av. Alper Uyar)
- 416- Alacaklının "Alacağına Mahsuben Satışa Konu Taşınır/Taşınmazı Satın Alması"nın Engellenmesinin Hukuki Sonuçları "İİK. mad. 118/1, 130, 133" (İBD. Temmuz-Ağustos/2011, s:80-85)

- 417- İtirazın İptali Davasını Açma Süresinin Başlangıcı «İİK mad-67/İ» (İzmir Bar. D. Temmuz/2011, s:49-55) (Yazan: Av. Alper Uyar)
- 418- İlama Dayalı Olarak “İlamsız Takip” Yapılabilir Mi? “İİK mad-36” (İBD. Ocak-Şubat/2012, s:131-136)
- 419- Organize Sanayi Bölgesinde Bulunan Taşınmazların Yapılan Cebri İcra Yolu ile Satışlarına, Kredi Alacaklısı Kurulardan Alacağı Temlik Almış Olan Varlık Yönetim Şirketi de Katılarak “Alacağına Mahsuben” Taşınmazı Satın Alabilir Mi? (İBD. Mayıs-Haziran/2012, s:152-155)
- 420- “Takip Konusu Senedin Sahte Olarak Düzenlenmiş Olduğu” İleri Sürülerek, İcra Takibinin Durdurulması Nasıl Sağlanabilir? (İBD. Mart-Nisan/2012, s:199-207; Manisa Barosu Der.Mart-2013, S:120-121-122-123-124,s:10-22)
- 421- Kesinleşmemiş Tenfiz İlamına Dayanılarak İhtiyati Haciz Talep Edilebilir Mi? (İBD. Mayıs-Haziran/2012, s:295-305) (Yazan: Av. Cüneyt Uyar)
- 422- 6352 sayılı 02.07.2012 tarihli Kanun ve 6103 sayılı 14.01.2011 tarihli Kanun ile İcra ve İflâs Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler ve Getirilen Yenilikler (Av. Cüneyt Uyar ile birlikte) (İBD. Eylül-Ekim/2012, s:33-74)
- 423- “Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi” Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İBD. Kasım-Aralık/2012, s:137-233)
- 424- “Takip Dayanağı Senedin Sahte Olduğu” İleri Sürülerek, İcra Takibinin -Teminatsız- Durdurulması (İBD. Mart-Nisan/2013, s:488-516; Mersin Barosu Dergisi, S:36, s:82-92)
- 425- “Kambiyo Senetlerindeki Mücerretlik İlkesi”, “Kambiyo Senedinin Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğu” İddiasına Dayalı “Menfi Tespit Davası”nın Açılmasını Engeller Mi? (İBD. Mayıs-Haziran/2013, s: 243- 257)
- 426- İflasın Ertelenmesi Talebi Üzerine (veya İflasın Ertelenmesi Kararı İle Birlikte) Verilen “Takip Yasağı”na İlişkin İhtiyati Tedbir Kararı, “İflasın Ertelenmesi Kararı”nın Yargıtayca Bozulması Halinde Kalkar Mı? [İİK. mad. 179b/1, c:1; HMK. mad. 397/(2)] (ABD. 2013/3, s:437-448)

- 427- Müteselsil Kefile Başvurulabilme Koşulu Olan TBK. mad. 586/1'deki "İhtarın Sonuçsuz Kalması" Sözcüklerinin Anlamı (İBD., 2013/4,s:165-168)
- 428- Deniz İcra Hukukunda Kanuni Rehin Hakkına Sahip Alacaklıların Kanuni Rehin Hakkından Feragatı (TTK. m. 1379) (Prof.Dr.Aydın Zevkliler'e Armağan, 2013,C:III,s:2907-2914)
- 429- Borçlunun İcra Takibinde İstenen "İşlemiş Faiz" Miktarı İle "İşleyecek Faiz" Oranına Süresi İçinde İtiraz Etmemesinin Sonuçları (ABD., 2013/2,s:347-355)
- 430- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu İle Takiplerde Borca İtiraz Nedenleri (İİK. 168/5) (İBD. Eylül-Ekim/2014, S:2014/5, s:172-332)
- 431- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu İle Takiplerde Beş Gün Süreli Şikayet (İİK. 170/a) (İBD. Eylül-Ekim/2013, s:98-247)
- 432- Bononun (Emre Muharrer Senedin) Geçerlilik (Şekil) Koşulları (Legal Huk. D.Ekim/2013,S:130,s:159-198)
- 433- Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu İle Takiplerde Ödeme Emrinin İçeriği (Tür. Bar. Bir. D. Eylül/Ekim-2013, S:108, s:363-376)
- 434- İcra Dairesi Görevlilerinin Hukuki Sorumluluğu (Legal Huk.Der. Kasım/2013,S:131,C:11,s:111-122)
- 435- İcra Tebliği (Ankara Bar. Der.S:2013/4, s:156-240)
- 436- Para ve Teminat Verilmesi Hakkındaki İlamların İcrası (Legal Hukuk Dergisinde yayımlanacak)
- 437- Kefalet Süresi (10+1=11 Yıl) Olan Kefilin Sorumluluğunun Sona Ermesi (Legal Huk.Der.Eylül-2013,S:129, s:87-90)
- 438- İİK.'nun 68/b Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Bursa Barosu Der.Ocak-Şubat-Mart/2014,S:94, s:41-43)
- 439- İİK.'nun 79.Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Terazi Der. S:90, Şubat/2014, s:52-57)
- 440- İİK.'nun 83/a Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Terazi Der.Aralık-2013,C:8,S:88, s:49-52)

- 441- İtirazın İptali Davası-Tahsil Davası (İİK.'nun 67.Maddesi Üzerinde Bir İnceleme) (Türkiye Barolar Birliği Der. S:114, Eylül-Ekim/2014, s:381-495)
- 442- Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Hak ve Alacaklarının Haczi (İzmir Barosu Der.Eylül-2013, Y:78, s:198-270)
- 443- İcra Hukukunda Şikayet Sebepleri (İstanbul Barosu Der. Kasım-Aralık/2014, s:369-537)
- 444- İlamlı Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (Yargı Dünyası Der.Aralık/2013, S:216, s:11-15)
- 445- İlamın Zamanaşımına Uğradığı İtirazı (Yargı Dün. Kasım/2013, S:215, s:19-24)
- 446- İcra Hukukunda Şikayetin Hukuki Niteliği ve Konusu (Bursa Barosu Der. Mart/2016, S:96, s.183-184)
- 447- Taşınma Rehni Kapsamındaki Eklentinin Haczi (İBD. Ocak/Şubat-2014, S:2014/1, s:163-222)
- 448- İİK. mad. 89/IV'a Göre Açılan Tazminat Davası Sonucunda Verilen Karar Hakkında "Tehiri İcra Kararı" Verilmesi İstenebilir Mi? (İzmir Barosu Der.Eylül-2013,Y:78, s:271-272)
- 449- Şirketlerin Ödenmeyen Vergi Borçlarından Şahsi Malvarlıkları İle Sınırsız Olarak Sorumlu Olan "Kanuni Temsilciler" Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Kapsam ve Koşulları (İBD. Temmuz/Ağustos-2014, S:2014/4, s:354-365)
- 450- İlama Aykırı Yapılan İcra Takiplerinin İptali (ABD. S:2014/2, s:477-488)
- 451- İcra Hukukunda Tehiri İcra (Yürütmenin Durdurulması) (Çanakkale Bar. Der. Ocak-Mart/2014, S:11, s:62-70)
- 452- İİK.'nun 179. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Prof. Dr. Ejder Yılmaz Armağanı 2015, C:2, s:1973- 1995)
- 453- İflasın Ertelenmesi Kararının Etkileri (Leges Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Der. Ocak-Nisan/2014, Y:1, s:1-18)
- 454- İhtiyati Hacze İtiraz ve Kanun Yolları (İzmir Barosu Der. Ocak/2015, S:1, s:278-310)
- 455- Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Manisa Barosu Der.Haziran-2013, S:125,s:8-41)

- 456- Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Manisa Barosu Der.Ocak-2014, S :126-127, s:8-60)
- 457- İcra Tutanakları (İİK.8) (Legal Huk.Der.Şubat-2014, S:134,C:12,s:73-86)
- 458- Haciz İsteme Hakkı (İİK.78) (Legal Huk.Der. Mayıs/2014, S:137, s:107-127)
- 459- İcra ve İflas Hukukunda “Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı” İptal (İBD.Mart-Nisan/2014, S:2014/2, s:429-439)
- 460- Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) “Muvazaalı Olduğu” İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından “Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir Mi? (Ankara Barosu Der. S:2015/1, s:369-398)
- 461- Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk.Der.S:138, Haziran-2014, s:169-176)
- 462- “Muvazaalı İcra Takipleri” (Borç İkrarları) İle “Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması”nın Tasarrufun İptali Davası’na Konu Edilmesi” (TBK.mad.19; İİK.mad.280) (İBD. Mayıs-Haziran/2014,C:88, S:2014/3, s:282-295)
- 463- Avukatlık Ücret Sözleşmesinde “Maktu” Vekalet Ücreti Öngörülen Bir İş İçin Düzenlenmiş Olan (“600.000 USD+ KDV+ STOPAJ” Ödeneceğini Belirten) Yazılı Avukatlık Ücret Sözleşmesinin Geçersizliği –TBK.’nın 27/I ve TMK’nun 2.maddesine Dayanılarak- İleri Sürülebilir Mi? (ABD. 2015/3, s:473-480)
- 464- “Kira Sözleşmesi”nde ya da “Tahliye Taahhüdü”nde Belirtilen Taşınmazdan Başka (Farklı) Bir Taşınmaz Hakkında Yapılan Tahliye Takibinde, “Maddi Hata” Yapıldığı Savunması Geçerli Olur Mu? (İzmir Bar.Der. Y:79, S:2014/Ocak, s:128-135)
- 465- Nafaka Borcunu Ödememe Suçu “İİK mad. 344” (Çanakkale Bar.Der. Y:2, S:12, s:49-53)
- 466- İcra ve İflâs Kanunun 338. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (K. Maraş İnternet Sitesinde yayımlandı)

- 467- İcra ve İflas Hukukunda “Taahhüdü İhlal” Suçu (İİK. mad. 340) (Bursa Barosu Dergisi, Mart 2016,S:96,s.161-175)
- 468- Satış İlanlarının Tebliği (Nevşehir Barosu Dergisinde yayımlanacak)
- 469- Bedelsiz Kalmış Çek Hakkında Açılan Menfi Tespit Davasında “Kanıtlar”-“İspat Yüğü”- “Yetkili Mahkeme” (İİK.m.72) (Antalya Barosu Dergisinde yayımlanacak)
- 470- Alacaklılarına Zarar Vermek Kasdıyla Mevcudunu Eksiltme Suçu (İİK. m. 331) (Prof. Dr. Ramazan Arslan’a Armağan, 2015, C:2, s:1699-1742)
- 471- Muvazaa (TBK.19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I.) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der.S:139, Temmuz-2014, s:175-187)
- 472- Simsarlık (Tellallık) Sözleşmesinden Doğan Ücret Alacağı Hakkında Yapılan İlamsız İcra Takibine İtiraz Edilmesi Üzerine, İcra Mahkemesinden “İtirazın Kaldırılmasına Karar Verilmesi” İstenebilir Mi? (Legal Hukuk Der. Eylül-2014, S:141, s:197-204)
- 473- İİK.’nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (Ankara Barosu Der. S:2014/3, s:415-448)
- 474- İstihkak Davalarında Yargılama (İİK. m.97) (Legal Huk. Der. Kasım-Aralık/2014,S:143, s:179-202)
- 475- İstihkak Davalarında Kanıtlar (Karineler) (İİK. mad. 97/a) (Legal Huk. Der. Ekim/2014, s:225-265)
- 476- Genel Haciz Yolu İle Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (İİK. m.50) (Terazi Huk. Der. Haziran/2015, S:106, s:145-158)
- 477- Alacaklının İcra Dairesinde Satılmakta Olan Taşınırı/Taşınmazı Alacağına Mahsuben Satın Alması (Leges Hukuk Der. Temmuz-2014, S:55, s:11-15)
- 478- Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Prof.Dr. Hakan Pekcantez Armağanı, 2015, C:1, s:3005-3070)
- 479- Rehinli Alacaklının “Rehnin Paraya Çevrilmesi” Yoluyla Takip Yapma Zorunluluğu (İİK. mad.45) (İzmir Bar.Der. S:3, Eylül/2014, s:232-256)

- 480- Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan Taşınmazın Satışını İsteme Süresi (TBB. Kasım-Aralık/2015, S:121, s:435-440)
- 481- «Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğu» Gerekçesiyle «Bir Senedin İptaline» Karar Verilebilir Mi? (Legal Huk. Der. Temmuz/2015, S:151, s:195-201)
- 482- Ticari İşletme Devirlerinin Muvazaa Nedeniyle İptali (İİK. m.280/III) (Ankara Bar.Der.s.2014/4, s:623-656)
- 483- Mesken Haczi (İİK. mad. 82/12) (Yazan:Av.Alper UYAR) (İzmir Bar. Der. S:3, Eylül/2014, s:257-269)
- 484- Çocuk Teslimine Muhalefet Suçu (İİK. m.341) (Leges Huk. Der. Temmuz/2015, S:67, s:13-25)
- 485- Hükmen Teslim Olunan Yere Müdahale Suçu (İİK. m.342) (K.Maraş Barosu İnternet Sitesinde yayımlandı)
- 486- Taşınmaz Rehni Kapsamındaki Eklentinin Haczi (İİK. 83/c) (Terazi Huk. Der. Ağustos/2015, S:108, s:93-98)
- 487- İİK.'nun 88.Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (İİK. 88) (Leges Huk.Der.Aralık-2014, S:60,s:17-30)
- 488- İİK.'nun 94.Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (İİK.94) (Leges Huk. Der. Ocak/2015, S:61, s:11-23)
- 489- İhtiyati Haciz Kararı Verilebilmesinin Bağlı Olduğu Koşullar “İİK. mad.257” (Terazi Der. 100. Özel Sayı, s:407-430)
- 490- İİK.'nun 259. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (İhtiyati Hacizde Teminat-Haksız İhtiyati Haciz Nedeniyle Tazminat Davası) (Terazi Huk. Der.Ocak/2015, S:101, s:133-140)
- 491- İhtiyati Haciz Kararının İcrası (İİK.'nun 261. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme) (Yargı Dünyası Der. Mart/2015, S:231, s:13-32)
- 492- Tasarrufun İptali Davalarında “Davacının, Borçluda Gerçek Bir Alacağı Bulunması” Koşulunun Uygulamada Yaratdığı Sorunlar (İBD. Mart-Nisan/2015, S:2015/2, s:352-363)
- 493 Üçüncü Kişinin Elindeyken Hacedilen Mallar Hakkında Açılan İstihkak Davalarında İspat Yüğü ve Kanıtlar (İBD. Mayıs-Haziran/2015,S:2015/3, s:63-97)

- 494- Avukat, Müvekkili Lehine Sonuçlandırdığı Davada Verilen Karar Kesinleşmeden, Vekalet Ücreti Alacağından Dolayı Müvekkili Hakkında Takip Yapabilir Mi? (Legal Huk.Der. Şubat/2015, S:146, s:141-148)
- 495- Yabancı Ülkelerdeki Türk Vatandaşlarına Tebligat (Legal Huk. Der. Nisan/2015, S:148, s:135-141)
- 496- İflâs Takibine Konu Edilmemiş Olan Alacak İddiası ‘İtirazın Kaldırılması ve İflâs Talebini İçeren Dava’da İleri Sürülebilir Mi? (Legal Huk. Der. Haziran/2015, S:150, s:133-139)
- 497- Şikayet Süresi “İİK. mad. 16” (Gaziantep Baro Dergisinde yayımlanacak.)
- 498- İcra ve İflas Hukukunda Süreler (Gaziantep Baro Dergisinde yayımlanacak.)
- 490- İcra Mahkemelerince Borçlunun Konkordato Talebi Üzerine “Tensip Kararı” İle, Duruşma Yapılmadan, Borçlu Hakkında “Takip Yasağı”na İlişkin Bir “İhtiyati Tedbir Kararı” Verilebilir Mi? (Leges Huk. Der. Şubat/2015, S:11, s:11-22)
- 500- İİK.’nun 354. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (İcra Suçlarında Dava ve Cezanın Düşürülmesi) - (Tazyik Hapsi ve Disiplin Hapsine İlişkin Kararların Yerine Getirilme Süresi) (Erzincan Baro Der. Mayıs/2015, S:1, s:6-8)
- 501- İcra ve İflas Dairelerinin İşlem ve Eylemlerinden Dolayı Devletin Hukuki Sorumluluğu “İİK. m. 5” (ABD. S:2015/2, s:255-269)
- 502- İİK.’nun 88. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (İzmir Barosu Der. 2016/1,s:173-205)
- 503- Açılış/Kapanış Tasdiki Bulunmayan Ticari Defterlerin ‘Delil’ Niteliği (Legal Hukuk Der. Ağustos/2015, S:152, s:187-194)
- 504- Mahkemelerce Faturaya Dayalı Olarak İhtiyati Haciz Kararı Verilebilir Mi? (Tür. Bar. Bir. Der. Ocak-Şubat/2016, S:122, s:459-472)
- 505- İcra Takibi (Alacağı) Kesinleşmemiş Olan Alacaklıya Sıra Cetvelinde Yer Verilebilir Mi? (Terazi Huk. Der. Temmuz/2015, S:107, s:106-110)

- 506- Olumsuz Tespit Davasında “Hukuki Yarar” Olumsuz Tespit Davasının “Bekletici Mesele” Yapılması, Faturaların Delil Niteliği (İzmir Barosu Der. Eylül 2015 S:3, Yıl:80, s:153-176)
- 507- Tasarrufun İptali Davası ve “Muvazaa”, “Nam-ı Müstear”, “İşletmenin Devri”, “Kanuna Karşı Hile” ve “Perdeyi Kaldırma Teorisi” (ABD. Yıl 74, S:2016/2 s:343-403)
- 508- Devlet Mallarının Haczedilmezliği (Sakarya Baro Der. Ağustos-Eylül/2015, s:68-73)
- 509- Nitelikleri Gereği (Tamamı) Haczedilemeyen Şeylerden ‘Banka Teminat Mektupları’nın ve ‘Bütünleyici (Tamamlayıcı) Parçalar’ın Haczedilmezliği (Sakarya Baro Der. Nisan/ Mayıs/ Haziran-2015, s:66-69)
- 510- Belediye Mallarının Haczi (Sakarya Baro Dergisinde yayımlanacak.)
- 511- Hacze İmtiyazlı (Takipsiz) Katılma (İİK. m. 101) (Çanakkale Baro Dergisinde yayımlanacak.)
- 512- «103 Davet Varakası» “İİK. m. 103” (Çanakkale Barosu Dergisi, S:15, 2016, s:101-104)
- 513- İcra ve İflas Dairesi Görevlilerinin Takibin Taraflarına ve Üçüncü Kişilere Vermiş Oldukları Zarardan Dolayı Devletin Hukuki Sorumluluğu (İİK. m. 5) (Noterler Birliği Huk. Der. S:2015/1, s:123-142)
- 514- Genel Haciz Yoluyla Takiplerde İtiraz Sebepleri (İİK. m. 63) (Giresun Barosu Dergisinde yayımlanacak.)
- 515- Gecikmiş İtiraz (İİK. m. 65) (Giresun Barosu Dergisinde yayımlanacak.)
- 516- Nafaka Borcunu Ödememe Suçu (İİK. mad. 344) (Giresun Baro Der. S:10, Mayıs/2015, s:40-45-Mersin Barosu Dergisi S:39, s:86-89)
- 517- Taşkın (Aşkın) Haciz (İİK. m. 85/I) (Terazi Huk.Der. Kasım/2015, S:111, s:108-113)
- 518- Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkı Kötüye Kullanılabilir Mi? Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkının Kötüye Kullanılmış Olmasının Yaptırımını Nedir? (Legal Hukuk Der. Ekim 2015, S:154, s:195-215)

- 519- Kooperatif Şirketler İle Adi Şirketlerde; “Şirket” ten Ve/Veya “Şirket Ortağı”ndan Alacaklı Olan Üçüncü Kişilerin “Şirket”i Ve/Veya “Şirket Ortağı”nı Takip Hakkının Kapsamı (ABD. Sayı:2016/1,s:525-535)
- 520- Kollektif ve Komondit Şirketlerde; “Şirket” ten Ve/Veya “Şirket Ortağı”ndan Alacaklı Olan Üçüncü Kişilerin “Şirket”i Ve/Veya “Şirket Ortağı”nı Takip Hakkının Kapsamı (İBD. Mart-Nisan/2016, Sayı:2016/2, Cilt:90, s:95-115)
- 521- Anonim ve Limited Şirketlerde; “Şirket” ten Ve/Veya “Şirket Ortağı”ndan Alacaklı Olan Üçüncü Kişilerin “Şirket”i Ve/Veya “Şirket Ortağı”nı Takip Hakkının Kapsamı (İBD. Kasım-Aralık/2015, S:2015/6, s:66-83)
- 522- “İstihkak Davasının Reddi” Kararını Temyiz Eden Davacı Üçüncü Kişiden, İİK. mad. 36/I Uyarınca İstenebilecek Teminatın Cins ve Miktarı (Legal Hukuk Dergisi Aralık/2015 Sayı:156, sayfa: 107-115)
- 523- “İhale ve İhalenin Feshi” Konusunda Ortaya Çıkan Sorunlar (Prof. Dr. Teoman Ergül Armağanı’nda yayımlanacak.)
- 524- Borçlunun Adres Kayıt Sistemindeki (Mernis) Adresine Tebligat (Teb. K. m. 10/II) (İzmir Barosu Der. Mayıs/2016, s:151-158)
- 525- “İhale ve İhalenin Feshi” Konusunda Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Türkiye Barolar Birliği Dergisi Mart-Nisan/2016 Sayı:123 s:489-496)
- 526- “İhale ve İhalenin Feshi” Konusunda Uygulamada Karşılaşılan Problemler (Terazi Huk. Der. Ocak 2016 Sayı:113, Cilt:11, sayfa:135-140)
- 527- “Kıymeti Süratle Düşen” veya “Muhafazası Masraflı Olan” Malların -Pazarlıkla- Satışı “İİK. mad. 113/II;119/4” (Yargı Dünyası Der. Eylül/2016, S:249, s:23)
- 528- Belediye Mallarının Haczedilmezliği (Yargı Dünyası Der. Mart 2016, S:243,s:19-52)
- 529- Haksız İhtiyati Tedbir Kararından Dolayı Açılacak Tazminat Davasında Bir Yıllık Zamanaşımı Süresinin Başlangıcı “HMK m.399/(3)” (Yargı Dünyası Der. 2016/2, S:242, s:13-17)

- 528- Belediye Mallarının Haczedilmezliği (Yargı Dünyası Der. Mart 2016, S:243,s:19-52)
- 529- Haksız İhtiyati Tedbir Kararından Dolayı Açılacak Tazminat Davasında Bir Yıllık Zamanaşımı Süresinin Başlangıcı “HMK m.399/(3)” (Yargı Dünyası Der. 2016/2, S:242, s:13-17)
- 530- Yetişmemiş Mahsüllerin Haczi (Leges Hukuk Dergisinde yayımlanacak.)
- 531- Taşınır Mal Haczinin Doğurduğu Sonuçlar (Leges Hukuk Dergisinde yayımlanacak.)
- 532- Taşınmaz Malların Haczi (Osmaniye Barosu Dergisi, 2016/Mayıs, S:2, s: 52-60)
- 533- İstihkak Davalarında “Haciz Yapılan Üçüncü Kişiye Ait Yerde, Borçluya Ait Belge, Evrak ve Eşya Bulunması”nın Kanıt Olarak Değeri (İİK. m. 97/a) (Leges Hukuk Dergisinde yayımlanacak.)
- 534- Hacze Ayrıcalıklı (Takipsiz) Katılma (Adana Barosu Dergisinde yayımlanacak.)
- 535- Hâsılat Kirasında (TBK m.357 vd.) Temerrüt Nedeniyle Kiracının Tahliyesinin Düşündürdükleri (Yargı Dünyası Nisan/2016, S:244, s:25-30)
- 536- Hacze Başlama Müddeti (Mersin Barosunda yayımlanacak.)
- 537- Haciz İsteme Hak ve Süresi (Mersin Barosunda yayımlanacak.)
- 538- Haczin Yapılış Şekli ve Haczi Yapan Memurun Yetkisi (Mersin Barosu Dergisinde yayımlanacak.)
- 539- Takibe Konu Edilmiş Senedin “Hayatın Olağan Akışına Aykırılık” “Tefecilik Suçuna Konu Olması” Nedenleriyle İptali (Legal Huk. Der., Temmuz 2016, S:16,C:14,s:3657-3672)
- 540- Borçlunun Bir İrade Beyanında Bulunmasına” Mahkûm Edildiği İlam “Yalnız Borçlu Tarafından Yapılabilecek Bir İş (Şey)” Sayılarak, Bu İş (Şeyi) Yerine Getirmekten Kaçınan Borçlunun Fiili, İİK. mad.343’e Göre Suç Teşkil Eder Mi? (Legal Hukuk Dergisi,C:14,Mayıs/2016,S:161,s:2543-2552).
- 541- İhtiyati Hacizde Yargılama Yöntemi (İİK m.258) (Çanakkale Barosu Dergisinde yayımlanacak.)

- 542- İhtiyati Haciz Kararının Uygulanması (İİK m.261) (Çanakkale Barosu Dergisinde ve Leges Hukuk Dergisinde yayımlanacak.)
- 543- İhtiyati Hacizde Görevli Mahkeme (Leges Hukuk Dergisinde yayımlanacak, Diyarbakır Barosu Dergisinde yayımlanacak)
- 544- İhtiyati Hacizde Güvence (Teminat) (İİK m.259) (Leges Hukuk Dergisinde yayımlanacak.)
- 545- İhtiyati Hacizde Yetkili Mahkeme (İİK m.50;m.258) (Yargı Dünyası Dergisi Mayıs/2016, S:245, s:13-28)
- 546- İhtiyati Kararının İçeriği (İİK m.260) ve İhtiyati Haciz Tutanağının İçeriği “İİK m.262” (Yargı Dünyası Dergisi Temmuz/2016, S:247, s:13-23).
- 547- Bir Eşin, Diğer Eşin Onayı Olmadan “Aile Konutunu Başkasına Devredemeyeceği”ne Ya Da “Aile Konutu Üzerinde İpotek Kuramayacağı”na Dair TMK. m.194/I'deki Kısıtlama (Yasak), Cebri İcra Yolu İle (İİK. m.148 vd.) Yapılan İhaleleri (İİK.m.134) De Kapsar Mı? (TMK M.194/I) (Legal Hukuk Der.S:162,C:14, Haziran 2016,s:3089-3097)
- 548- İcra Takibinden Önce/Sonra Açılan Menfi Tespit Davalarında “İcra Takibinin Durdurulması” (İİK m.72/II,III) (Leges Hukuk Dergisinde yayımlanacak.)
- 549- Borçlunun Üçüncü Kişilerde Bulunan Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi “İİK m.89” (Legal Hukuk Dergisi'nde yayımlanacak)
- 550- Para ve Teminat Verilmesi Hakkındaki İlamların İcrası “İİK m.32-33 a” (MİHDER (Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Dergisinde yayımlanacak)
- 551- Şikayetin Konusu (Bursa Barosu Der. Mart 2016,S:96, s.185-189)
- 552- Aynı Zamanda ‘Hemşerisi’ Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini ‘Değerinin Çok Altında Bir Bedelle’ Devrettikten (Tapuda ‘Satış’ Şeklinde Gösterdikten) Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşe De -‘Değerinin Çok Altında/Üstünde Bir Bedelle’- (4) Taşınmazını Devreden (Tapuda ‘Satış’ Şeklinde Gösteren) Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası (İİK m.278/III-2; 280/I) Açılabilir mi? (Leges Hukuk Dergisi, Ocak-Şubat-Mart, S:73-75, s:17-36)

- 553- Aynı Zamanda ‘Hemşerisi’ Olan İki Kardeşten Birisine Sahip Olduğu Taşınmazlardan (4) Tanesini –Bir Kısmını “Değerinin Çok Altında/Üstünde Bir Bedelle” Devrettikten (Tapuda ‘Satış’ Şeklinde Gösterdikten) Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşe de -“Değerinin Çok Altında Bir Bedelle”- Diğer (2) Taşınmazını Devreden (Tapuda ‘Satış’ Şeklinde Gösteren) Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası (İİK m.278/III-2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Dünyası Dergisinde yayımlanacak.)
- 554- Kısmen Haczedilen Haklar (İBD, Eylül/Ekim 2016, S:2016/5, s:61-94)
- 555- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin “Borçlunun Taşınır/Taşınmaz Malları Üzerine Haciz Koyan Alacaklının -Bu Haczi Düşmeden veya Feragat Nedeni ile Düşürülmeden- Üzerindeki Haciz Devam Ederken, Aynı Taşınır/Taşınmazı Tekrar Haczettirebileceği” Konusundaki Yeni İçtihatları (Leges Hukuk Dergisinde, İstanbul Barosu Dergisinde, Türkiye Barolar Birliği Dergisinde yayımlanacak - İzmir Barosu Der. Mayıs/2016, s:255-258)
- 556- Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin (ve Hukuk Genel Kurulu’nun) “Şirket ortaklarının, Şirkete Karşı Üçüncü Kişi Sayılamayacakları ve Kendilerine Şirketin Borçlarından Dolayı HACİZ İHBARNAMESİ (İİK. m.89) Gönderilebileceği” Konusundaki Yeni Görüşü Doğrultusundaki İçtihatları; (Leges Huk. Der’de, İBD’de, TBBD’de yayımlanacak - İzmir Bar. Der. Mayıs/2016, s:259-264)
- 557- Yargıtay 17. Hukuk Dairesi’nin “Kıdem Tazminatı”, “İhbar Tazminatı” ve “Diğer Sosyal Haklar”a Dayalı Olarak Açılan ‘Tasarrufun İptali Davaları’nda, Bu Alacakların Doğum Tarihinin ‘İş Akdinin Feshedildiği Tarih’ Değil ‘İşe Giriş Tarihi’ Olduğuna Dair Yeni İçtihatlarının (Görüşünün) Düşündürdükleri (İzmir Barosu Der. Mayıs/2016, s:264-270)
- 558- İtirazın İptali Davası (Leges Hukuk Dergisinde yayımlanacak)
- 559- Kambyo Senetlerine Dayalı Takiplerde “Borca İtiraz”, “İmzaya İtiraz” ve “İleri Tarihli Çek” Kavramlarının İçeriği (Legal Hukuk Dergisi, Ekim, 2016, S:166, C:14, s:5603-5620)
- 560- İflasın Ertelenmesi (ABD’de yayımlanacak)

- 561- Borçlu, “Hacedilen Malın/Malların Kendisine Değil, Üçüncü Bir Kişiyeye Ait Olduğunu” Belirterek “Hazedilmezlik İddiası”nda Bulunabilir Mi? (ABD’de yayımlanacak)
- 562- “Elektronik Posta Verileri”nin “Yazılı Delil” ya da “Delil Başlangıcı” Olarak Senedin “Teminat Senedi” Olup Olmadığının İspatındaki Rolü (Terazi Hukuk Dergisinde yayımlanacak)
- 563- Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 27 7vd (.ve İtirazın İptali Davası (İİK. m. 67) Sırasında Konulan “İhtiyati Haciz” Ne Zaman ve Nasıl Kesin Hacze Dönüşür? (Legal Hukuk Dergisinde yayımlanacak)
- 564- Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek “Alacağın Temliki” Tasarrufları (“Borçlunun Yaptığı Tüm Alacağın Temliki İşlemleri” İçin Mi Yoksa Sadece “Borçlunun Muvazaalı Olarak Yaptığı (Bedelsiz, Karşılıksız Olan) Alacağın Temliki İşlemleri” İçin Mi Tasarrufun İptali Davası Açılabilceği? (Legal Hukuk Dergisinde yayımlanacak)
- 565- Senet Lehtarını Tarafından, Zamanaşımına Uğramış Bir Bono Hakkında, Keşideciye Karşı “Temel Borç İlişkisine” Dayanılarak “İtirazın İptali Davası” Açılabilir mi ? (Legal Hukuk Dergisinde yayımlanacak)
- 566- Alacak Miktarı -Yazı İle- “Yabancı Para” Olarak Yazılmış/İfade Edilmiş Olan Bir Kambyo Senedinin, Alacak Miktarını Matbu Olarak Belirten Ön Yüzündeki “TL”, “...Türk Lirası” Kelimelerinin Sadece Çizilmiş Olması Yeterli Midir Yoksa Ayrıca Bu Çizilmenin Keşideci Tarafından İmza (Paraf) Edilmiş Olması Da (HMK.m.207) Zorunlu Mudur ? (İstanbul Barosu Dergisinde yayımlanacak)
- 567- Menfi Tespit Davalarında “Takibin Durdurulması” İçin Borçlu Tarafından Yatırılan Teminat İşlevi (Türkiye Barolar Birliği Dergisinde yayımlanacak)
- 568- Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi” Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Türkiye Barolar Birliği Dergisinde yayımlanacak)

Av. TALİH UYAR'IN ESERLERİ

1. **Uygulamalı İcra ve İflâs Hukuku** (1. Bası; VIII + 1076 sayfa, Ocak/1986 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; 1571 sayfa, 2 cilt, Kasım/1993 yılında yayımlanmıştır.)
2. **İcra Hukukunda Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları** (1. Bası; 208 sayfa, Temmuz/1981 yılında yayımlanmıştır. 3. Bası; XVI + 2340 sayfa, 2 cilt, Ocak/1993 yılında yayımlanmıştır. 4. Bası; XVI + 1072 sayfa, Ocak/2015 yılında yayımlanmıştır.)
3. **İcra Hukukunda İstihkak Davaları** (1. Bası: 240 sayfa, Ağustos/1981 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; X + 611 sayfa, Temmuz/1985 yılında yayımlanmıştır. 3. Bası; 1248 sayfa, Mart/1994 yılında yayımlanmıştır.)
4. **İcra Hukukunda Tahliye** (1. Bası; 432 sayfa, Ekim/1981 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; X + 941 sayfa, Mart/1987 yılında yayımlanmıştır.)
5. **İcra ve İflâs Hukukunda Suç Sayılan Fiiller** (İcra-İflâs Suçları) (VIII + 836 sayfa, Ekim/1987 yılında yayımlanmıştır.)
6. **İcra Hukukunda İhale ve İhalenin Bozulması** (1. Bası; 469 sayfa, Mart/1982 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; XVI + 1232 sayfa, Mayıs/1988 yılında, 3. Bası; 2 cilt, XVI + 2798 sayfa, Ocak/2002 yılında yayımlanmıştır.)
7. **İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri** (1. Bası; VIII + 693 sayfa, Haziran/1982 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; XII + 1587 sayfa Nisan/1989 yılında yayımlanmıştır, 3. bası; XVI + 2664 sayfa, Nisan/2001 yılında yayımlanmıştır, 4. Bası; XVI + 1068 sayfa, Mayıs/2013 yılında yayımlanmıştır.)
8. **İcra Hukukunda Haciz** (1. Bası; VIII + 695 sayfa. Şubat/1983 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; XVI + 998 sayfa, Nisan/1990 yılında 3. Bası; XVIII + 1390 sayfa, Şubat/2016 yılında yayımlanmıştır.)
9. **İcra Hukukunda İtiraz** (1. Bası; VIII + 388 sayfa, Nisan/1983 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; VIII + 1103 sayfa, Ekim/1990 yılında yayımlanmıştır.)

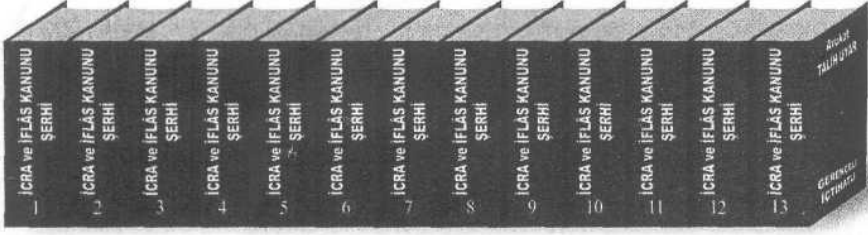
10. **İcra Hukukunda Şikayet** (1. Bası; VIII + 160 sayfa, Nisan/1983 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; VIII + 815 sayfa, Ocak/1991 yılında yayımlanmıştır.)
11. **İcra Hukukunda İlamlı Takipler** (1. Bası; VIII + 355 sayfa. Haziran/1983 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; VIII + 664 sayfa, Nisan/1991 yılında yayımlanmıştır.)
12. **İcra Hukukunda Yetki - Görev ve Yargılama Usulü** (1. Bası; VII + 400 sayfa, Eylül/1983 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; VIII + 1056 sayfa, Eylül/1991 yılında yayımlanmıştır.)
13. **İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları** (1. Bası; VIII + 192 sayfa, Mart/1984 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; VIII + 400 sayfa, Ocak/1992 yılında yayımlanmıştır, 3. Bası; 1383 sayfa, Mayıs/2008 yılında yayımlanmıştır. 4. Bası; 2 cilt, 2492 sayfa, 2011 yılında yayımlanmıştır.)
14. **İcra Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi** (1. Bası; VIII + 346 sayfa, Mart/1984 yılında yayımlanmıştır, 2. bası; VIII + 688 sayfa, Şubat/1992 yılında yayımlanmıştır.)
15. **Gerekçeli - Notlu, İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu** (7 Cilt, 10.249 sayfa, 1. Basısı 1996/1997, 2. Basısı 1998/1999 yıllarında yayımlanmıştır.)
16. **Gerekçeli - İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi** (1. Bası; 3 cilt, 3126 sayfa, 1973/1975 yıllarında yayımlanmıştır; (sekiz misli genişletilmiş) 2. Bası, 13 cilt “1. cildi; Haziran/2004, 2. cildi; Eylül/2004, 3. cildi; Mayıs/2005, 4. cildi; Ekim/2005, 5. cildi; Haziran/2006, 6. cildi; Eylül/2006, 7. cildi; Ocak/2007, 8. cildi; Temmuz/2007, 9. cildi; Ocak/2008, 10. cildi; Ocak/2009, 11. cildi; Mayıs/2009, 12. cildi; Ekim/2009 ve 13. cildi; Mayıs/2010 yıllarında yayımlanmıştır.”
17. **İcra ve İflâs Kanunu Şerhi “El Kitabı”** (1. nci Bası; 2 cilt; 3634 sayfa, Eylül/2010 yılında yayımlanmıştır; 2. Bası, 2 Cilt, LXXII + 3678 sayfa, Ekim/2012 yılında yayımlanmıştır; 3. Bası, 3 Cilt, CLXVIII + 5376 sayfa, Temmuz/2014 yılında yayımlanmıştır.
18. **(Yeni) Gerekçeli-İçtihatlı Türk Medeni Kanunu** (18 Cilt, 16 Cildi 2002/2003 yıllarında 17, ve 18. Ciltleri ise; Nisan/2006 yılında yayımlanmıştır.):
 - “Genel Gerekçeler” ve “Başlangıç Hükümleri” (MK. 1-7), Cilt: I (992 sayfa)

- “Genel Gerekçeler” ve “Başlangıç Hükümleri” (MK. 1-7) Cilt: II (996 sayfa)
- “Kişiler Hukuku” (MK. 8-117), Cilt: 1(1132 sayfa)
- “Kişiler Hukuku” (MK. 8-117), Cilt: II (1024 sayfa)
- “Aile Hukuku” (MK. 118-494), Cilt: I (1120 sayfa)
- “Aile Hukuku” (MK. 118-494), Cilt: II (1104 sayfa)
- “Aile Hukuku” (MK. 118-494), Cilt: III (1134 sayfa)
- “Aile Hukuku” (MK. 118-494), Cilt IV (1104 sayfa)
- “Miras Hukuku” (MK. 495-682), Cilt: I (1120 sayfa)
- “Miras Hukuku” (MK. 495-682), Cilt: II (1120 sayfa)
- “Miras Hukuku” (MK. 495-682), Cilt: III (1102 sayfa)
- “Eşya Hukuku” (MK. 683-1030), Cilt: I (1216 sayfa)
- “Eşya Hukuku” (MK. 683-1030), Cilt: II (1200 sayfa)
- “Eşya Hukuku” (MK. 683-1030), Cilt: II! (1200 sayfa)
- “Eşya Hukuku” (MK. 683-1030), Cilt: IV (1200 sayfa)
- “Eşya Hukuku” (MK. 683-1030), Cilt: V (1248 sayfa)
- Gerekçeli - İçtihatlı Türk Medeni Kanunu (MK. 1-517), Cilt: I (1632 sayfa)
- Gerekçeli - İçtihatlı Türk Medeni Kanunu (MK. 518-1030), Cilt: II (1656 sayfa)
- 19. **“İcra ve İflâs Hukukuna İlişkin Hukukî Mütalâalar** (VIII + 1136 sayfa, Ocak/2014 yılında yayımlanmıştır).
- 20. **«İcra ve İflâs Kanunu Şerhi»** (3. Baskı, 3 cilt, CLXVIII + 5376 sayfa, Eylül/2014 yılında yayımlanmıştır).
- 21. **İcra Hukukunda Haciz** (3. Baskı, VIII + 1390 sayfa, Şubat/2016 yılında yayımlanmıştır.)
- 22. **Türk Medeni Kanunu «Başlangıç Hükümleri»** (X+ 910 sayfa, Mart/2016 yılında yayımlanmıştır.)
- 23. **Türk Medeni Kanunu «Kişiler Hukuku»** (X+ 1310 sayfa, Mart/2016 yılında yayımlanmıştır.)
- 24. **Türk Medeni Kanunu «Aile Hukuku»** (XII+ 6388 sayfa, 4 Cilt, Eylül/2016 yılında yayımlanmıştır.)
- 25. **Türk Medeni Kanunu «Miras Hukuku»** (Basılıyor)
- 26. **Türk Medeni Kanunu «Eşya Hukuku»** (Basılıyor)

Av. TALİH UYAR'IN SON ESERLERİ HAKKINDA;

GEREKÇELİ - İÇTİHATLI İCRA VE İFLÂS KANUNU ŞERHİ

(13 Cilt, 22710 sayfadan oluşan eserde 36800 adet içtihadın tam metnine yer verilmiştir.)

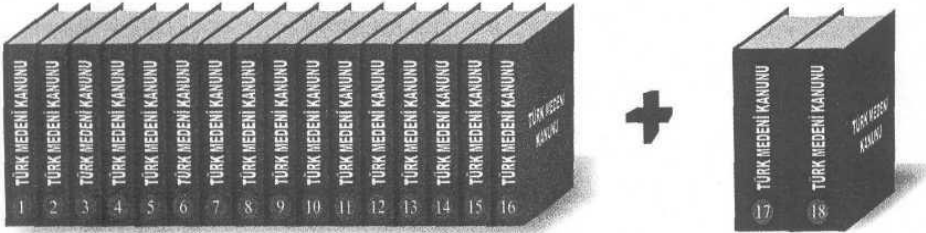

(Her madde altında, “BİBLİYOGRAFYA”, “GEREKÇE”LER, “BAKANLIK MÜTALÂA ve GENELGE”LERİ bölümleri ile geniş “AÇIKLAMALAR”a ve çoğu hiçbir yerde yayımlanmamış olan çok sayıda “İÇTİHAT”a yer verilmiştir...)

GEREKÇELİ - İÇTİHATLI TÜRK MEDENİ KANUNU

(18 cilt, 21266 sayfadan oluşan eserde 17205 adet içtihadın tam metnine yer verilmiştir.)

(Eser, yeni Türk Medenî Kanunu’na göre hazırlanmış olup 17 ve 18. ciltler, ilk 16 cildin devamı niteliğindedir.)

(İcra ve İflâs Hukukunda)
TASARRUFUN İPTALİ DAVALARI
(İİK. mad. 277-284)

“4. Baskı”

(2 cilt, 2491 sayfadan oluşan bu eserde; geniş AÇIKLAMA ve çok sayıda İÇTİHAT’ın tam metnine yer verilmektedir.

Nisan/2011 tarihinde yayımlanmıştır...)

(Av. Talih UYAR; Av. Alper UYAR; Av. Cüneyt UYAR)

(İcra Hukukunda)
KAMBYO SENETLERİ
(İİK. mad. 167-170b)

“4. Baskı”

(XVI + 1068 sayfadan oluşan bu eserde; ‘kambyo senetlerinin geçerlilik koşulları ve kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip hakkında geniş AÇIKLAMA ve pek çoğu hiçbir yerde yayımlanmamış olan pek çok içtihat özetine yer verilmiştir.

Mayıs/2013 tarihinde yayımlanmıştır...)

(Av. Talih UYAR; Av. Alper UYAR; Av. Cüneyt UYAR)

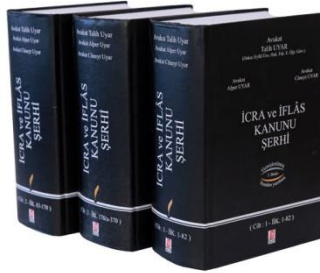
(İcra ve İflâs Hukukuna İlişkin)

HUKUKİ MÜTALÂALAR

(1136 sayfadan oluşan bu eserde; 1998 yılından bugüne kadar Av. Talih UYAR tarafından yazılmış ve bir kısmı çeşitli Dergilerde daha önce “makale” olarak yayımlanmış olan (69) adet mütalâaya yer verilmiştir.

Ocak/2014 tarihinde yayımlanmıştır...)

(Yayıma hazırlayanlar: Av. Alper UYAR; Av. Cüneyt UYAR)

İCRA ve İFLÂS KANUNU ŞERHİ

“3. Baskı”

(3 cilt, CLXVIII + 5376 sayfadan oluşan bu eserde İİK.’nun tüm maddeleri sıra ile açıklanmış ve “AÇIKLAMA” bölümlerinde ilgili “İÇTİHAT” özetlerine yer verilmiştir. Eser; 6352 s. Kanun, TTK. TBK. ve HMK. ile yapılan değişikliklere uyumlu hale getirilerek ve güncelleştirilerek yeniden hazırlanmış ve

Eylül/2014 tarihinde yayımlanmıştır...)

(Av. Talih UYAR; Av. Alper UYAR; Av. Cüneyt UYAR)

(İcra ve İflâs Hukukunda)
**OLUMSUZ (MENFİ) TESPİT
VE
GERİ ALMA (İSTİRDAT)
DAVALARI**
“3. Baskı”

(XVI + 1072 sayfadan oluşan bu eserde,
İİK.’nun 72. maddesi çok ayrıntılı olarak açıklanmış
ve pek çoğu hiçbir yerde yayımlanmamış olan
pek çok içtihat özetine yer verilmiştir.

Eser, Ocak/2015 tarihinde yayımlanmıştır...)

(Av. Talih UYAR; Av. Alper UYAR; Av. Cüneyt UYAR)

(İcra Hukukunda)

HACİZ

“3.Baskı”

(XVIII + 1390 sayfadan oluşan bu eserde; ‘Geçici Haciz’ (m.69/I,III), ‘Tamamlama Haczi’ (m.139), ‘İlâve Haciz’ (m.100/II), ‘Kesin Haciz’ (m.78-95; 100-105) ve ‘İhtiyati Haciz’ (m.257-268) konuları ayrıntılı olarak incelenmiş ve eserde pek çoğu hiçbir yerde yayımlanmamış olan pek çok içtihat özetine yer verilmiştir.

Eser, Şubat/2016 tarihinde yayımlanmıştır...)

(Av. Talih UYAR; Av. Alper UYAR; Av. Cüneyt UYAR)

TÜRK MEDENİ KANUNU

(Başlangıç Hükümleri) “MK 1-7”

(X + 910 sayfa’ dan oluşan bu eserde; her maddenin altına, o madde ile ilgili olarak yazılmış makale ve eserler belirtilmiş ayrıca, o madde ile ilgili pek çoğu hiçbir yerde yayımlanmamış olan içtihatlar sunulmuştur...

Eser, Mart/2016 tarihinde yayımlanmıştır..)

(Av. Talih UYAR; Av. Alper UYAR; Av. Cüneyt UYAR)

TÜRK MEDENİ KANUNU

(Kişiler Hukuku) “MK. 8-117”

(X + 1310 sayfa’ dan oluşan bu eserde; her maddenin altına, o madde ile ilgili olarak yazılmış makale ve eserler belirtilmiş ayrıca, o madde ile ilgili pek çoğu hiçbir yerde yayımlanmamış olan içtihatlar sunulmuştur...

Eser, Mart/2016 tarihinde yayımlanmıştır..)

(Av. Talih UYAR; Av. Alper UYAR; Av. Cüneyt UYAR)

TÜRK MEDENİ KANUNU

(Aile Hukuku) “MK. 118-494”

(XII + 6388 sayfa’ dan oluşan bu eserde; her maddenin altına, o madde ile ilgili olarak yazılmış makale ve eserler belirtilmiş ayrıca, o madde ile ilgili pek çoğu hiçbir yerde yayımlanmamış olan içtihatlar sunulmuştur...

Eser, Eylül/2016 tarihinde yayımlanmıştır..)

(Av. Talih UYAR; Av. Alper UYAR; Av. Cüneyt UYAR)

TÜRK MEDENİ KANUNU

(Miras Hukuku) “MK. 495-682”

(Basılıyor)

TÜRK MEDENİ KANUNU

(Eşya Hukuku) “MK. 683-1030”

(Basılıyor)